

Hastane

Bu romanın kişileri hayâl ürünüdür, gerçek; canlı ya da ölü kişilerle herhangi bir benzerlik yalnızca raslantıdır.

Bunaltıcı bir yaz günü; vakit öğleye doğru, üç eyalet hastanesinde hayat, açık denizdeki bir adamın çevresini dolanan akıntılar gibi bir canlanıp, bir duruluyordu. Hastane dışında, Pennsylvania eyaletine bağlı Burlington şehrinin ahalisi, gölgede 45 derece sıcaklık ve yüzde yetmiş sekiz rutubette ter döküyordu. Aşağıda, hiç gölgelik yeri ve bir tek ısı ölçeri bulunmayan dökümhanelerin, garın oralarda, biri ısıyı ölçmek zahmetine katlansa sıcaklığın çok daha yüksek olduğunu görürdü. Hastanenin içi dışardan serindi ama bu da yetmiyordu. Hastalar ve görevliler arasında, ancak en zenginler ya da en hatırlılar soğuk hava tertibatı bulunan odalarında bu dertten kurtulabiliyorlardı.

Birinci kattaki hasta kabul servisinde de soğuk hava tertibatı yoktu. Madge Reynolds gözünden sabahtan beri on beşinci kâğıt mendili çekiyor, yüzünü kurularken, odayı hemen terketmenin ve koku giderici ilâcı yeniden sürmenin sırası geldiğini düşünüyordu. Otuz sekiz yaşında, Miss Reynolds hasta kabul servisi şefiydi; kadın sağlığı konusundaki yayımların da hastasıydı. Dolayısıyla da, «temizlik yönünden eksiklik duymak» tan nefret eder, hava iyice ısınır ısınmaz çalışma odasıyla koridorun öbür ucundaki kadınlar tuvaleti arasında devamlı gidip gelmeye koyulurdu. Yine de önce, öğleden sonra hastaneye kabul edilmesi gereken dört hastaya yer bulmanın daha doğru olacağına karar verdi.

Bir kaç dakika önce, koşullardan önüne taburcu olanların fişleri gelmişti : Miss Reynolds'un tahmin ettiği yirmi dört kişi yerine yirmi altı hasta taburcu edilmişti. Bu farka geceki iki ölüm eklenince, hemen hastaneye kabul edilmeyi bekleyen uzun hasta listesindeki ilk dört kişiye yer açılıyordu. Bir yerde, Burlington şehrinin dört aile yuvasında dört hasta bu çağrıya ya kuşku, ya da umut içinde bekliyordu. Çağrı kendilerine ulaşır ulaşmaz ihtiyaç duydukları eşyaları kapıp tıp biliminin üç Eyalet Hastanesinde uygulanan şekline kendilerini bırakacaklardı. Elinde on altıncı kâğıt mendili tutan Miss Reynolds önündeki defteri açtı, ahizeyi eline aldı ve numaraları çevirmeye koyuldu.

Şu sıra arı kovana gibi işlemekte olan, aynı katın öbür kanadındaki hariciye kliniğinde sıralarını bekleyen hastalar görevli memurlardan daha mutluydular. Bekleme salonuna açılan altı muayene salonundan birine girdiklerinde, soğuk hava tertibatının nimetlerinden yararlanacaklardı. Bu salonlarda altı doktor, şehrin aşağı kesimindeki kendi arsası üzerinde kurulmuş Tıp Sanatları Evi'nin muayene ücretlerini ödeyemeyen ya da ödemek istemeyen hastaları muayene ediyorlardı.

Ailesi üstüne geldikçe, düzensiz olarak hamallık yapan ihtiyar Rudy Hermant, sakin ve rahat yere gevşeyerek yayılmıştı, kulak-boğaz-burun uzmanı Dr. McEwan da bu arada gitgide artan sağrlığının nedenlerini bulmaya çalışıyordu. Aslında, bu sağrlık Rudy'yi pek fazla rahatsız etmiyordu; hatta ara sıra, ustabaşı gördüğü işin yerine başka bir şey yaptırmak ya da daha çabuk çalışmasını söylemek istediğinde, sağrlığının büyük faydasını da görüyordu. Ama Rudy'nin büyük oğlu ihtiyarın kulaklarını bir doktor tarafından görülmesine karar vermişti, bu nedenle gelmişti hastaneye.

Dr. McEwan hareket halindeydi, otoskopunu ihtiyar Rudy'nin kulağından çekerken biraz sinirliydi de.

- İçindeki pisliği biraz yıkasanız zarar gelmez, dedi kendisinde pek raslanmayan sert bir sesle.

Ama o sabah, önceki gece başlayan aile masrafları konusundaki tartışmayı karısı kahvaltı masasında da sürdürmüş, bu da doktoru öyle kızdırmıştı ki yeni Oldsmobile arabasını garajdan çıkarırken gaza bastığı gibi sağ arka tamponu akordeona çevirivermişti.

Rudy sevimli yüzünü ona çevirip sordu :

- Nedir doktor?

- Biraz temizleseniz diyordum, fena ol... Ama-aan! önemli değil...

McEwan kendi kendine, ihtiyarın durumunun yaşlıktan mı yoksa küçük bir tümörden mi ileri geldiğini düşünüyordu. ,Olay merakını uyandırmıştı, meslekî ilgisi öfkesinin üstüne çıkmaya başlamıştı bile.

- Ne dediğinizi duymadım, diye üsteliyordu ihtiyar adam.

McEwan sesini yükseltti :

- önemli değil... dedim size, düşünmeyin artık.

Parladığı için biraz utanıyordu şimdi, Rudy'nin sağır oluşuna sevinmişti neredeyse.

İç hastalıkları kliniğinde, vücutça hatırı sayılır bir görünüşü olan iç hastalıkları uzmanı Dr. Toynbee, sigarasının izmaritinden bir yenisini yakıyor ve karşısında oturan hastaya bakıyordu. Bunu yaparken midesinde hafif bir ekşime hissetti ve bir, iki hafta Çin mutfağından ağzına bir lokma atmamaya karar verdi. İki davette bulunması gerektiğinden bu haftanın önemi yoktu, gelecek salı günü de Ağzının Tadını Bilenler Kulübü bir yemek vereceğinden onu da önemsemiyordu fazla. Böylece düşünüp teşhisini koyunca, gözünü hastasına dikti ve sert bir sesle :

- Boyunuza göre kilonuz çok fazla! dedi. Yağ birikimi büyük, sizi perhize sokacağım. Sigarayı da bıraksanız iyi edersiniz.

Uzmanların biriktiği yerin yüz metre ötesinde, hastanenin arşiv bölümü şefi Miss Mildred, tıklım tıklım dolu koridor boyunca telâşla yürürken bol bol terliyordu; sıcaktan çektiği bir yana, ilerdeki köşeyi dönen avının peşinden koşması gerekliydi.

- Doktor Pearson! Doktor Pearson!

Patalojik Anatomi Lâboratuvarı şefine yetiştiğinde adam durdu, içtiği koca puroyu ağzının öbür ucuna itti ve öfkeyle :

- Ne var? dedi. Ne var?

Elli iki yaşındaki yüksek topuklarıyla bir elliyi zor bulunan ihtiyar kız Dr. Pearson'un çatılan kaşları ve somurtuk yüzü karşısında ürperdi. Ama dosyalar, klasörleri ve fişler onun bütün hayatıydı. Cesaretini topladı.

- Şu otopsi raporlarının imzalanması gerek. Doktor Pearson Sağlık Kurulu bir kaç suret daha istiyor.

- Başka sefere. Şimdi acelem var.

Doktor Pearson kibirli görünüşün doruğundaydı. Miss Mildred yine de pes etmedi :

- Rica ederim, doktor. Bu iş bir kaç dakikanızı alır, oysa ben üç gündür harıl harıl sizi arıyorum.

Pearson boyun eğdi. istemiyerek. Kâğıtları ve kadının uzattığı tükenmez kalemı aldı, en yakın masaya gitti ve imzasını atarken homurdanmaya devam etti :

- Bana ne imzalattığınızı bile bilmiyorum. Nedir sözkonusu olan?

- Hovvden olayı, Doktor Pearson... Pearson hâlâ homurdanıyordu :

- Öyle çok olay var ki!... Hatırlamıyorum. Miss Mildred, sabırla hatırlattı :

- Bir oluğun tepesinden düşüp ölen işçi; hatırlarsanız, işverenler düşüşün kalp krizi sonucu meydana geldiğini söylemişler, aksi halde aldıkları koruma tedbirlerinin buna engel olacağını savunmuşlardı.

Pearson homurdandı :

- Evet!

İmza atmaya devam ederken, Miss Mildred olayı özetlemeye devam ediyordu; bir işe başladı mı, sonuna kadar gitmeyi ve herşeyi düzenli olarak bırakmayı yeğledi.

- Ama otopsi adamın kalbinin sapsağlam olduğunu ve düşüşe yol açacak başka hiç bir fiziki neden bulunmadığını ortaya koydu.

- Bütün bunları biliyorum.

- Özür dilerim doktor. Sanıyordum ki...

- Bir kazaydı bu. Dul karısına maaş bağlamaları gerekir.

Pearson görüşünü ekledi, purosunun yerini değiştirdi ve neredeyse kâğıdı yırtarcasına bir imza daha attı. Lâboratuvar şefinin kaç gündür diken gibi ve kır saçlarını fırçalamadığını düşünen Miss Mildred, kendi kendine : «Kravatında her zamankinden çok yumurta lekesi var», diye söylendi. Joe Pearson'un dış görünüşü, hastanedeki konuşmalarda ya tiksintiye ya da alaya yol açardı. Karısı on yıl önce ölmüştü, o günden beri de yalnız yaşıyordu ve kılığı gitgide kötüleşmişti. Şimdi, altmış altı yaşında, bir hastanenin önemli kliniklerinden birinin şefi yerine bir serseriye andırıyordu. Beyaz gömleğinin altında, Miss Mildred ilikleri ve kol kenarları partallaşmış bir yün yelek görüyordu, yelekteki iki koca leke de asit dökülmesi sonucuydu herhalde. Buruşuk, torbayı andıran pantolonu çoktandır boyanmayı bekleyen derisi çatlak pabuçlarının üzerine düşüyordu.

Joe Pearson son kâğıdı da imzaladı ve neredeyse düşmanca, desteyi ufak tefek Miss Mildred'e doğru uzattı.

- Artık gerçek işimi görebilirim herhalde, ha, ne dersiniz?

Purosunu sırayla yukarı kalktı ve aşağı indi, bunun sonucunda külünün yarısı üzerine, yarısı da pırlıl pırlıl cilâlı muşambaya döküldü. Pearson, genç bir adamın başvuramayacağı ölçüde terbiyesizlikler yapacak kadar uzun süredir bu hastanedeydi. Kısa aralıklarla hastane koridorlarına asılmış bulunan «Sigara içmek Yasaktır» tabelâlarını görmezlikten gelecek kadar uzun bir süre.

Kısa bir selâm verdikten sonra, aşağı inmek niyetiyle asansöre doğru yürüdü. Ama iki asansör de üst katlardaydı... öfkeli bir nara koyverip merdivene yöneidi ve kendi bölümüne giden basamakları koşarak indi.

Üç kat yukardaki Cerrahi Bölümünde, hava daha sakindi. Bölümün tümünde ısı ve nem dikkatle kontrol ediliyordu; yeşil gömleklerinin altına iç çamaşırlarından başka şey giymeyen operatörler, stajyer, hastabakıcılar burada rahatça çalışabiliyorlardı. Operatörlerin bazıları günün ilk ameliyatlarını bitirmişler, sonrakilere başlamadan önce bir fincan kahve içmek üzere dinlenme salonuna geçiyorlardı.

Mikroptan arınmış ve hastanenin geri kalan bölümünden ayrılmış bulunan ameliyathaneler koridorun iki yanında sıralanıyordu; hemşireler henüz ayrılmamış olan hastaları sedyelerle çıkarıyor ve kendilerine gelecekleri iki büyük salondan birine götürüyorlardı. Yataklarına nakledilecek hale gelene kadar, ameliyattan yeni çıkan hastalar orada müşahade altında tutulacaklardı.

Sıcak kahvesinden bir yudum çeken ortopedist Lucy Grainaer, önceki gün satın aldığı Volksvagen arabayı öğüyordu. Dr. Bartlett dostça:

- Özur dilerim Lucy, diyordu ona, ama korkarım parkta arabayı çiğneyip geçtim galiba.

- Önemi yok Git, diye cevap veriyordu kadın. Altına çektiğın Detroit canavarının çevresini dolanmak, ihtiyaç duyduğın beden hareketlerini yapmayı sağlar.

Genel cerrahî uzmanı Dr. Bartlett tertemiz ve pırl pırl olmadığı görülmemiş krem rengi bir Kadillak'ın sahibiydi, bu da, tartışmasız hastaneye bağlı doktorların en iyi giyinenlerinden biri olan araba sahibinin şıklığına mükemmel uyuyordu. Bartlett aynı zamanda, hastane görevlileri arasındaki tek sakallı doktordu, her zaman bakımlı, konuştuğu sıra Lucy'nin büyüleyici bulduğu biçimde aşağıdan yukarıya doğru oynayan küçük bir sivri sakalı vardı.

Kent O'Donnell sağa sola uğrayarak yanlarına geldi. O'Donnell Cerrahî Bölümü şefi, aynı zamanda da Sağlık Kurulu başkanıydı. Bartlett ona seslendi:

- Kent, ben de sizi arıyordum. Gelecek hafta hemşirelere bir konferans vermem gerekiyor, ergin kişilerde bademciklerin alınması konusunda. Solunuma, nefes borusu iltihabı ve zatürrie ile ilgili renkli resimlerin var mı?

O'Donnell öğretici resimler koleksiyonunu kafasından geçirdi. Bartlett'in neden söz ettiğini biliyordu, ergin kişilerde bademciklerin alınması sonucu ara sıra raslanan az bilinir sonuçlardan. Meslekdaşlarının bir çoğu gibi, ameliyat sırasında büyük bir dikkat gösterilse bile, ufacak bir bademcik parçasının operatörün pensinden kurtulup akciğere inebileceğinin ve orada bir iltihap meydana getireceğinin bilincindeydi. Bir otopsi sırasında alınmış, bu olayları canlandıran bir dizi nefes borusu ve akciğer resmi bulunduğunu biliyordu.

Bartlett'e cevap verdi:

- Sanırım ihtiyaç duyduğunuz şeyler bende var. Bu akşam ararım.

Bunun üzerine Lucy Grainger bir öğüt verdi :

- Elinizde nefes borusu fotoğrafı yoksa bir cöden barsağı (rectum) fotoğrafı da verebilirsiniz ona. Aradaki farkı göremez nasılsa.

Odayı bir kahkaha tufanı kapladı. O'Donnell bile gülümsedi. Lucy'ie iki eski dosttular. Zaman ve fırsat bulsalar, bu dostluğu daha ileri götürüp götürmeyeceklerini de düşündüğü olmuştı. Onu pek çok yönden beğeniyordu, özellikle de çoğunlukla erkeksi bir dünya sayılan tıp dünyasında görüşlerini savunma biçiminden ötürü. Yine de Lucy kadınlığından bir şey yitirmiyordu. Şu sıra sırtındaki gömlek, bütün diğer doktor kadınlar gibi ona da neredeyse biçimsiz, kadınlığını göstermeyen bir görünüş veriyordu.

Kapıyı vurup gürültüsüzce içeri giren bir hemşire, onu düşüncelerinden ayırdı.

- Dr. O'Donnell, hastanızın ailesi sizi bekliyor.

- Hemen geleceğimi söyleyin.

Vestiyere geçti ve gömleğini çıkardı. O gün tek ameliyatı bulunduğundan, şimdilik cerrahiyle ilişkisi kalmamıştı. Hastanın ailesini de yatıştırdıktan sonra - başarıyla adamın böbreğindeki taşları almıştı -sonraki ziyareti hastane yöneticisine yapacaktı.

Cerrahî bölümünün üzerinde, 43 numaralı özel odada, George Andrevv Dunton sıcak ya da soğuktan rahatsız olma yeteneğini hepten yitirmişti, ölümün on beş saniye berisindeydi. Hastanın bileğini tutan Dr. MacMahon kalbin durmasını beklerken hemşire Miss Penfield penceredeki vantilatörü son hızla çalıştırıyordu. Çünkü hastanın ailesinin varlığı odanın havasını dayanılmaz hale getirmişti. Hemşire iyi bir aile olduğunu düşünüyordu bunun, sessizce ağlayan hastanın karısı, başını çevirmiş, omuzları kuru hıçkırıklarla sarsılan büyük oğul, yanaklarından aşağı sessiz gözyaşları süzülen daha genç bir kız. «Öleceğim zaman, diye düşündü Elaine Penfield, umarım aradımdan ağlayacak biri bulunur. Bir ölünün ardından yapılacak övgülerin en iyisidir bu.»

Dr. MacMahon cansız bileği yatağın üzerine bıraktı ve diğerlerine baktı : Sözlerin gereği yoktu. Miss Penfield hemen ölüm saatini not etti: 10.52.

Koridor boyunca uzanan diğer özel odalarda, günün en sakin saatiydi bu.

Sabah alınması gereken ilaçlar dağıtılmıştı. Doktorların ziyareti sona ermişti, öğle yemeğine kadar bütün hastanede hareket azalacak, yemekle birlikte yine yoğun bir çalışma başlayacaktı. Bir kaç hemşire sıcak kahve içebilmek için Kafeterya'ya inmişti. Yerlerinde kalan diğerleri, bakmakla görevli oldukları hastanın durumunu not ediyorlardı. Miss Wilding, hasta bir kadının ateşini gösteren kâğıda şunları yazmıştı : «Devamlı mide ağrılarından şikâyetçi.» Bir satır daha eklemek üzereyken durdu.

Sabahtan beri ikinci kere, hemşire Wilding -elli altı yaşında, kır saçlı, hastanenin en eski hemşirelerinden biri- elini üniformasının cebine attı, hasta mektuplarıyla birlikte masasına bırakıldığından bu yana iki kere okuduğu mektubu aldı. Açarken, genç bir kızla kolkola poz veren küçük rütbeli subay resmini gördü arada.

Mektubu okumaya başlamadan önce bir süre resme baktı. Şöyle başlıyordu mektup : «Sevgili anneciğim, bu seni şaşırtacak, biliyorum. Ama San Fransisco'da bir genç kıza rasladım ve dün evlendik. Bir bakıma, senin için bunun büyük hayal kırıklığı olacağını biliyorum, çünkü her zaman düğünümde bulunmak istediğini söylemişsindir. Ama beni anlıyacağına inanıyor ve...»

Mektubu yarıda bırakan hemşire Wilding pek az gördüğü oğlunu düşünmeye koyuldu. Boşandıktan sonra, Adam'ı üniversite çağına kadar tek başına büyütmişti. Sonra Annapolis(*) , birkaç hafta sonu tatili, kısa yaz tatilleri ve savaşta deniz kuvvetleri izlemişti birbirini... Artık bir erkekti oğlu ve başka birine aitti... ,O gün, daha sonra oğluna sevgi ve mutluluk dilekleriyle dolu bir telgraf çekecekti. Yıllar önce, Adam hayatını kazanmaya başlar başlamaz hemşireliği bırakacağını düşünmüş ama bunu hiç yapmamıştı, şimdi de bu tarihi öne almasını gerektirmeyecek kadar yaklaşmıştı emekliliği...

(*) Deniz Harp Okulu.

Mektupla resmi, üniformasının cebine soktu ve bıraktığı kalemi yeniden eline aldı. özenli bir yazıyla, kâğıdın üzerine ekledi : «Hafif kusma ve diyare. Dr. Reubens uyarıldı.»

Dördüncü kattaki Doğum bölümünde, günün hangi saatinin sakin geçeceğini önceden kestirmek imkânsızdı. Çocuklar, diyordu Dr. Dornberger kendi kendine diğer iki kadın - doğum uzmanıyla birlikte

ellerini fırçalarken, toplu halde doğum için akın etmek gibi kötü bir alışkanlığa sahip. Düzen ve sükûnet bozulmadan saatlar, bazan günler geçer ve bebekler normal aralıklarla birbirlerini izlerlerdi. Sonra birden, sanki cehenneme düşmüş gibi olurdu insan, yarım düzüne bebeğin aynı anda çıkmak istediğini görünce. Şimdi de durum öyleydi!

Etine buduna ve keyifli bir zenci kadın olan kendi hastası, onuncu çocuğunu dünyaya getirmek üzereydi. Hastaneye geç geldiği ve iş epey ilerlediği için, ilk yardım, sedyesiyle doğru doğum odasına taşınmıştı. Elleri fırçalarken, kendisini doğum bölümüne getiren stajyerle konuştuğunu işitiyordu Dornberger.

Acil bir durum karşısında her zaman yapıldığı gibi, stajyer asansörü boşalttırmıştı. Zenci kadın da anlatıyordu :

- Bütün bu insanlar, yerlerini bana vermek için efendice çıktılar! Hayatım boyunca, kendimi hiç bu kadar önemli hissetmemiştim!

Konuşmasının burasında, Dornberger stajyerin kadına gevşeyip kendini serbest bırakmasını öğütlediğini işitti.

- Gevşemek mi, yavrum? Rahat ve gevşeyim ben! Bir çocuk beklerken hep rahatımdır. Mutfak işi, bulaşık, çamaşır derdimin sona erdiği en güzel anlarımdır bunlar. Ne olacak, yavrum! Buraya gelip doğuracağım günü ipe çekirim, benim için doğurmak tatil yapmaktır.

Ani bir sancıyla bütün vücudu sarsıldığından, dişlerini sıkıp sustu, sonra sıkılı dişleri arasından mırıldanmaya devam etti : «Dokuz çocuğum var... Bu onuncu olacak... Eh bir yıl sonra, yine bana güvenebilirsiniz, kuşkusuz tekrar geleceğim!»

Doğum odasında görevli hemşireler kadını götürür ve stajyer ilk yardıma dönerken, uzaklaşan zenci kadının keyifle kıkırdadığını işitti Dornberger.

Elleri fırçalanmış, tertemiz, bembeyaz gömleğini giymiş ve bol bol terleyerek, hastasının peşinden doğum odasına girdi.

Mutfakta sıcak daha önemsiz bir sorundu, çünkü orada çalışanlar alışkındılar sığağa. Mutfak şefi Hilda

Straughan, üzümlü bir pasta parçası kemiriyor ve pastacıların başındaki kadına yaptığı işaretle onayladığını belirtiyordu. Öncekilere eklenen bu kalorilerin, bir hafta sonra banyosundaki baskülde kendini göstereceğini düşünüyor, ama kendisi gibi birinin hastalara verilen yiyeceklerin mümkün olduğu kadar çoğunu tatmakla görevli olduğunu hatırlayarak vicdanını yatıştırıyordu. Mrs. Straughan'ın fazla kaloriler ve fazla kilolarla uğraşması için biraz geçti artık. Tartı, tadılan bir süslü yemeğin sonucunu şimdiden ortaya koyuyor, yürüyüşü bir çift kruvazörün ardından ilerleyen bir uçak gemisinin görkemli ilerleyişini andırıyordu - kilosuna büyük katkıda bulunan iki koca göğsü hastanede çifte Cebelütarık kayasıyla karşılaştırılırdı.(*)

(*) Cebelütarık boğazının bir kıyısındaki ünlü kayadan söz ediliyor.

Ama Mrs. Straughan yemeği sevdiği kadar da mesleğini, görevini ve hükümranlık alanını severdi. Pırıl pırıl fırınları, servis masalarını, tertemiz ve parlak mutfak araçlarını, ahçı kadınların ve yardımcı kızların kar gibi beyaz önlüklerini hoşnutlukla seyrediyor ve bu görüntü yüreğini ısıtıyordu.

Mutfakta, günün en hareketli saatiydi, öğle yemeği en yüklü yemektir, çünkü hastalardan başka, öğlede kafeterya'ya akın eden bütün hastane personelini de beslemek gerekiyordu. Aşağı yukarı yirmi dakika sonra hastaların yemekleri tepsiyle yukarı çıkarılacak, sonra iki saat boyunca da yemek servisi devam edecekti. Ardında, mutfaktaki yardımcı kızlar bulaşığı kaldırırken, ahçı kadınlar akşam yemeğinin hazırlığına başlayacaklardı.

Bulaşığı hatırlamak Mrs. Straughan'ın düşünceli düşünceli kaşlarını çatmasına yol açtı, mutfağın arkasındaki bölüme yöneldi, burada iki büyük bulaşık makinesi bulunuyordu. Hükmettiği yerin bu bölümü geri kalana oranla daha az parlaktı ve çağın gereklerine pek uymuyordu. Kadın, ancak ofisteki araç-gereç mutfak gibi yenilediğinde mutlu olabileceğini düşündü. Tabii, herşeyin aynı zamanda ve hemen gerçekleştirilemeyeceğini kabul etmek gerekirdi, bu işin başına getirileli iki yıl oluyordu ve hastane yönetimini epey sarstıktan ve iteledikten sonra bir sürü pahalı aracın yenilenmesini sağlamıştı. Yine de bütün bunlara rağmen, kafeterya'daki ısıtmalı masaların işleyişini denetlemeye giderken, hastane yöneticileriyle bulaşık makineleri konusunu görüşmeye karar verdi.

Mrs. Straughan hastanede, düşünceleri beslenme sorununa yönelen tek kişi değildi. İkinci kattaki röntgen bölümünde, Burlington'un üç büyük toptan otomobil satıcısından birinin genel müdür yardımcısı olan Mr. James Biadvick, kendi deyimiyile açıklıktan geberiyordu!

Bunun bir nedeni de vardı. Doktorunun isteğiyle, Jim Biadvick gece yarısından beri oruçluymuştu ve midesinin filmi aldırılmak üzere de röntgen salonunda bulunuyordu. Biadvick'in içinde bir on iki parmak barsağı ülserinin gelişip gelişmediğini, X ışınları ortaya koyacaktı.

Jim Biadwick bu şüphenin gerçekleşmeyeceğini umuyordu. Aslında ne ülserin ne de başka bir hastalığın çalışmasını ağırlaştırmasını istiyordu, çünkü son üç yılda harcadığı çaba ve gösterdiği fedakârlık, herkesten çok ve daha uzun süre çalışma yeteneği ürünlerini vermeye başlıyordu sonunda.

Tabii ki kuşkuluydu. Kontrat gereğince, her ay belirli ölçüde satış yapma yükümlülüğü altına giren hangi insan kuşkulu olmazdı? Ama bu rahatsızlığı ülser olamazdı. Düpedüz imkânsızdı. Basit, adi ve çabucak iyileşecek başka bir şey olması gerekirdi bunun. Satış bölümünün genel müdür yardımcılığına getirileli aşağı yukarı altı hafta oluyordu, ama işinin gösterişli adına karşılık yerinde kalması ardı arkası kesilmeyecek bir üretim yeteneğine bağlıydı, üretmek için de yerine sağlam yapışması, gerektiğinde saldırımayı bilmesi, akımı izlemesi gerekirdi. Hiç bir doktor raporu, satış eğrisindeki düşüşü doğrulayamazdı.

Jim Biadwick bu anı bir süreden beri geciktiriyordu. Bir rahatsızlığın, ardından bir ağrının ve sonunda bütün mide nahiyesini saran acının farkına varalı iki ay oluyordu. En rahatsız edici yerlerde de sık sık geçirmeye başlamıştı, örneğin müşterileriyle konuşurken, önce bunda önemli bir yan olmadığına kendi kendini inandırmaya çalışmıştı ama sonunda bir doktora görünme kararı vermişti, sabah burada bulunuşu da doktora gitmesinin sonucuydu. Bu işin kendisine çok zaman kaybettirmeyeceğini umuyordu. Fowler'e verilecek altı kamyon işi epey ilerlemişti, bunu sonuçlandırmanın zamanıydı ve bu satışa gerçekten ihtiyaçları vardı. Ama, ne kadar da acıkmıştı yahu karnı!

Röntgen şefi Dr. Ralph Bell - bütün hastane ona Ding-Dong(*) derdi - için yüzlerce benzerinden farkı bulunmayan bir sindirim organı filminin çekilmesinden ibaretti bu iş. Ama, ara sıra başvurduğu bir düşünce oyununa kendini kaptırarak, bu adam konusunda da kendi kendisiyle bahse girmeye karar verdi. Bu adam tam ülserli bir hastaydı işte. Bağa çerçevesiz kalın gözlüklerinin ardından, Dr. Bell hiç sezdirmeden incelemişti adamı. Tam kendini yıpratacak, herşeyi dert edinecek tipteydi. Hele şu sıra, için için kaynadığı gözle görülür gibiydi.

(*) Bell'in çan karşılığı olmasından esinlenerek.

Doktor Bladwick'i makinenin arkasına geçirdi ve ona bir bardak dolusu sıvı uzattı : «Size söylediğimde, bunu bir dikişte için.» Hazır olduğunda da : «Haydi!» dedi ve Bladwick bardağı boşalttı.

Ekranında Bell, önce gırtlaktan geçen, sonra mideye inen ve orada da on iki parmak barsağına uzanan barit'in yolunu izledi. Sıvının belirgin kıldığı her organ ekranında açıkça görülüyor ve Bell, sırayla bir düğmeye basıp görüntüyü filmlere kaydediyordu. Şimdi barit'i iyice yaymak için hastanın karnını mncıklamaya koyulmuştu. Ve on iki parmakta bir krater gördü. Açıkça seçilen bir ülserdi bu. Kendi kendisiyle girdiği bahsi kazandığını düşündü ve yüksek sesle :

- Bu kadar Mr. Bladwick, dedi. Teşekkür ederim.

- Peki, ne haber doktor? Teşhis ne? Yaşayacak mıyım?

- Yaşayacaksınız.

Aşağı yukarı bütün hastalar, ekranda ne gördüğünü merak ederlerdi. HEPSİNİN EN SAĞLAMI OLAN, DUVARDAKİ AYNA. Bunu söylemek onun işi değildi.

- Doktorunuz filmleri yarın alacak. O zaman sizinle görüşür sanırım.

«Talihin yok, dostum!» diye geçiriyordu içinden. «Umarım, uzun bir dinlenme ve sütlü, katı yumurtalı rejime katlanabilirsin.»

Ana binanın iki yüz metre ötesinde, eskiden mobilya fabrikası olan ve şimdi hemşire yurdu olarak faydalanılan yıkık dökük binada, hemşire okulu öğrencisi Viviane Loburton fermuarını çekmek için zorlanıyordu.

- Allah kahretsin!

Babasının da pek sevdiği deyimlerle, sövüyordu fermuara. Adam ağaç keserek esaslı bir servet sahibi olmuştu ama, ormandaki konuşmasını eve gelince değiştirmekte bir anlam görmüyordu.

On dokuz yaşındaki Viviane, babasının güçlü kuvvetli yapısıyla New-England'lı olan, Oregon ormanları ve oduncularıyla günün her saati haşır neşir olma fırsatını hiç bulamıyan doğuştan narin görünüşlü annesi arasında bir çelişki gösterirdi ara sıra. Hemşirelik öğreniminin dördüncü ayındaydı ve meslekle ilgisinde, annesiyle babasına özgü özelliklerinden bazılarını göstermeye başlamıştı bile. Bu iş onu hem büyülüyor, hem de genç kızda tiksinti uyandırıyor. Hastalık ve çeşitli dertlerle karşılaşmanın, bu işte yeni olan biri için her zaman şok etkisi yaptığı görüşündeydi. Midesi bulanmaya başlayıp geri dönerek kaçmamak için bütün iradesini kullandığında, bunu bilmek yetmiyordu.

Böyle anlardan sonra değişiklik ihtiyacı duyardı. Bu ihtiyacı eski bir düşkünükte, müzikte bulmuştu.

Şaşırtıcıydı ama, küçük bir şehir olmasına rağmen Burlington'un çok iyi bir senfoni orkestrası vardı. Viviane bu orkestrayı keşfedince bütün konserlerini aralıksız izlemeye koyulmuştu, ilaç gibi gelen bu müzik içini rahatlattı, hayatını düzene sokup dengeli olabilmesini sağladı. Yaz gelip konserler kesildiğinde çok üzölmüş, bunların yerini tutacak bir yeniliğin ihtiyacını sık sık duymuştu.

Şu sıra, düşüncelerini kapıp koyvermesine yetecek boş zaman yoktu pek; sabahki derslerle öğleden sonra, koğuşlarda görölen pratik çalışmaların arası pek azdı. Bir de bu fermuar çıkmıştı şimdi başına!... iyice çekti ve birden dişler birbirine kenetlendi, elbisesi kapandı. Rahatlıyarak kapıya koştu, sonra yüzünü kurulamak için durdu. Amma da sıcaktı hava! Harcadığı bütün bu çabalar da deli gibi terlemesine yol açıyordu.

Her sabahki gibi, o sabah da hastanenin işleri böyle sürüp gitti. Kliniklerde, bebek bakım odalarında, lâboratuvarlarda, ameliyathanelerde. Nöroloji. Psikiatri, Çocuk Hastalıkları, Deri Hastalıkları, Ortopedi, Göz, Doğum ve Bevliye bölümlerinde. Koğuşlarda ve özel müşterilerin kaldığı pavyonda. Bütün bölümlerde, idarede, muhasebede, ambarda, bakım ve temizlikte. Bekleme salonlarında, koridorlarda, girişlerde, asansörlerde. Beş katta, zemin katta ve bodrumda. Üç Eyalet hastanesinae yukardan aşağıya, insanlık ve tıbbın bütün akımları çekilip yükselen bir deniz gibi gidiyor, geliyordu.

15 temmuz sabahı saat on birdi.

Üç Eyalet Hastanesinin iki blok ötesindeki Kilisenin çanı on biri çalarken, Kent O'Donnell de cerrahî bölümünden idareye iniyordu. Çanın sesi - döküm sırasında kaçırılan saman parçası yüzündon hep garip çıkardı - asansör boşluğundaki açık bir pencereden uçup gitti. O'Donnell elinde olmaksızın kol saatına baktı, sonra gürültüyle madenî merdivenleri inen stajyerlere yol vermek için kenara çekildi. Sağlık Kurulu başkanını gördüklerinde biraz durdular ve her biri, önünden geçerken saygılı bir: «Günaydın doktor» savurdu O'Donnell'e.

O'Donnell, ikinci katta üzerinde gözleri bağlı ve on yaşlarında bir kız çocuğunun oturduğu vürüyen koltuğu itmekteki hemşireye yol vermek için kenara çekildi. Koltuğun yanı sıra, kızın annesi olduğu anlaşılan bir kadın yürüyordu.

Tanmadan gülümseyip selâmladığı hemşire, onu önemseyen bakışlarla süzdü. Kırk beşine varmamış olan O'Donnell'e kadınlar, genellikle ikinci bir kere bakarlardı. Üniversite yıllarında çok iyi bir rugby oyuncusu

olmasını sağlayan yapısını korumuştu - geniş omuzlu, adaleli kollu ve dimdik bir vücu du vardı. şimdi bile, güç bir iş yapmaya ya da önemli bir karar vermeye hazırlanırken, karşı takımın oyuncularını durdurmaya hazırlandığı sıralar yaptığı gibi, omuzlarını gererdi. Bir gram fazla kilosu yoktu, bu sağlam yığın kas ve kemikten meydana geliyordu sadece. Devamlı spor yapması - yazın tenis, kışın ski- çevik kalmasını, hâlâ formda, güçlü ve çabuk olmasını sağlamıştı.

Güzel adam değildi, ama yüzünde kadınların çekici buldukları bir düzensizlik (burnu hâlâ rugby oynadığı yıllarda aldığı bir yaranın izini taşıyordu) vardı. Sadece saçları gösteriyordu yılların onun için de geçmekte olduğunu; hâlâ kömür gibi kara olan bu saçlar, kısa süre önce, birden kırılmaya başlamıştı. Hızla saça renk veren pigment'ler birden bu işi bırakıvermiş gibi.

O'Donnell. ardından adıyla seslenildiğini işitti, durdu, cerrahî bölümünün en eskilerinden Bill Rufus'un kendisini çağırıldığını gördü.

- Nasılsın Bill?

İşine bağlı, epey müşterisi bulunan ve çok iyi bir operatör olan Rufus'u çok severdi O'Donnell. Konuşmaya başlamasıyla farkedilen dürüşlüğünden ötürü, hastalarının ona büyük güvenleri vardı. Tüm hastane personeli - stajyerler ve hastalar dahil - ona saygı gösterirlerdi; diğer operatörlerin pek yapamadığı gibi, kendilerine eşit davranan Dr. Rufus'un zorluk çektiirmeden en sağlam bilgileri aktarabilme yeteneği çok hoşlarına giderdi.

Tek garipliği, çok gösterişli ve cicili bicili kravatlar takmasıydı. Sevimli meslekdaşının bugün takmış olduğu şey karşısında - mor ve sarı zemin üzerinde türkuaz ve kırmızı daireler - O'Donnell ürpermekten kendini alamadı. Kravatları konusunda Bill Rufus'la bol bol alay edilirdi. Kısa süre önce bir psikiatr, bu kravatların «tutucu bir yüzeyin altında kalan iç kaynaşma yüzünden irinden bir krater» i hatırlattığı görüşünü öne sürmüştü. Ama Rufus, keyifle gülüp geçmekle yetinmişti. Yalnız şimdi, biraz şaşkın gibiydi.

- Kent, seninle konuşmak istiyordum.

- Odama geçmemizi ister misin? dedi meraklanan O'Donnell.

Rufus, önemli bir neden olmadıkça, böyle peşinden koşup gelecek adam değildi.

- Hayır. Burada da başka yerdeki kadar rahat konuşabiliriz. Mesele şu. Lâboratuvarlardan gelen raporlar sözkonusu.

Koridorun kalabalığında itilip kakılmamak için bir pencerenin önüne çekildiler. «Bundan çekiniyor-dum!» diye düşündü O'Donneil.

- Nedir seni düşündüren, Bill? diye sordu.

- Raporların gelmesi çok gecikiyor. Çok fazla gecikiyor.

O'Donneil bu sorunun bilincindeydi. Bütün diğer operatörler gibi, Rufus'un da sık sık bir tümör alması gerekirdi. Tümör keşfedildiğinde alınır, Dr. Joseph Pearson'a incelemesi için gönderilirdi. Pearson iki doku incelemesi yapardı, önce, ameliyat salonunun yanındaki küçük bir lâboratuvarında işe koyulur, hasta baygın yatarken Pearson ufak bir doku parçasını dondurup mikroskopta incelerdi. Bu incelemeden iki sonuç çıkardı : «Habis» yani kanser olduğu anlaşılan ve önemli bir ameliyat gerektiren tümör ve «selim», yani genellikle tümör alındıktan sonra başka bir tedavi zorunluluğu göstermiyen tümör. Pearson «selim» dedi mi bu, operatörün yarayı dikmesi ve hastayı ameliyat salonundan çıkarması için bir işaretti. Tersine, dondurulmuş parçadan «habis» teşhisi çıkarsa, ameliyata hemen devam edilirdi.

- Ameliyat sırasındaki çalışmalarda bir gecikme yok, değil mi?

O'Donneil bu yönde bir şikâyet duymamıştı ama, yine de kesinlikle emin olmak istiyordu.

- Hayır, dedi Rufus. Böyle bir gecikme olsa, haykırırları duyardım! Sonraki incelemeler çok uzun sürüyor.

- Anlıyorum, dedi O'Donnell.

Herşeyi kafasında yeniden oluşturup işin nasıl yapıldığını düşünürken zaman kazanmaya bakıyordu.

Dondurulmuş parçanın incelenmesinden sonra alınan her tümör patoloji lâboratuvarına gönderilir ve

orada bir teknisyen daha dikkatli ve daha iyi şartlarda, patologun sonradan yapacağı incelemelerin hazırlık çalışmalarını yapardı. Bu incelemeler sonucunda, patolog kesin kararını bildirirdi. Bazan, dondurulduktan sonra habis ya da şüpheli görülen bir tümör, daha dikkatli bir inceleme sonucu zararsız bulunur ve patologun kişisel görüşünü kökünden değiştirdiği görülürdü! Bu durumda hasta, yeniden ameliyathaneye alınır ve gerekli ameliyat yapılır. Açıkça belliydi ki, ikinci lâboratuvar raporunun da çok çabuk hazırlanması zorunluydu. O'Donnell, Rufus'un hoşnutsuzluk kaynağının burada düğümlendiğini anlamıştı bile.

- Bu bir kere başımıza gelse, dedi, itiraz etmezdim, şimdi de Joe Pearson'un ayağına karpuz kabuğu koyma niyetlisi değilim. Lâboratuvarda çok iş olduğunu biliyorum. Ama bir kere değil bu, Kent, hep oluyor.

- Açık konuşalım Bill, dedi O'Donnell. Rufus'un elinin altında, yakınmasını destekleyecek bir olay bulunduğundan da emindi ama.

- Mesele şu. Geçen hafta burada bir hastam vardı, Mrs. Mason, göğüs kanseri. Tümörü aldım ve ilk inceleme sonucu Joe Pearson «selim» dedi. Ama daha sonra, raporuna «habis» yazdı. -Rufus omuz silkti.- Bu noktada hır çıkarmaya niyetlendiğim yok, ilk bakışta anlamak kolay değil, biliyorum.

- Ama?

Durumu anladığı için, O'Donnell meselenin sonuna kadar gitmek ve bu işi sonuçlandırmak istiyordu.

- Pearson'un raporu tam sekiz gün sonra bana ulaştı. Raporu aldığımda da, kadını taburcu etmiştik.

- Anlıyorum.

«Bu,» diye düşünüyordu O'Donnell, «Gerçekten çok kötü. Görmezlikten gelemeyiz doğrusu.»

- Kolay iş değil, diye devam ediyordu Rufus tatlı bir sesle, evine dönmüş bir kadını çağırmak ve ona, esaslı bir inceleme sonucu kanser olduğunu anlaşıldığını, yeni bir ameliyat gerektiğini söylemek kolay ve basit değil.

Hayır. Gerçekten kolay değildi. O'Donnell de bunu çok iyi biliyordu. Bir kere, üç Eyalet hastanesinde çalışmaya başlamasından önce aynı şey kendi başına da gelmişti. Bir daha böyle bir durumla karşılaşmamayı dilerdi hep.

- Bill, bu işi bana bırakır mısın? (Konuştuğu kişinin Rufus olması onu sevindiriyordu. Başka bir operatör durumu çok daha güçleştirirdi.)

- Tabii. Yeter ki bir şeyler yapılısın. (Rufus ısrar etmekte haklıydı.) Kötü bir iş, anlıyor musun?

Bunun böyle olduğunu O'Donnell de biliyordu. İşin kötüsü, Rufus'un, bunun ardından gelecek sorunlardan haberli olmayışydı.

- Bu öğleden sonra Joe Pearson'la konuşacağım, dedi O'Donnell. «Ameliyatlarda ölüm» konulu konferanstan sonra. Bulunacak mısın?

- Evet.

- Peki. o zaman görüşürüz Bill. Bana haber verdiğin için teşekkürler. Bir şey yapılacaktır, sana söz veriyorum.

Bir şey! O'Donnell koridorda yürürken düşünüyordu. Bir şey... Ama ne? İdarî bölüme geçerken hâlâ aynı şeyi düşünüyordu, Harry Tomaselli'nin kapısını açtığında.

Önce, O'Donnell Tomaselli'yi göremedi, sonra Tomaselli kendisini çağırdı. «Bu taraftan, Kent.» Geniş odanın öbür ucunda, aşağı yukarı bütün iş saatlerini başında geçirdiği çalışma masasının uzağındaki başka bir masaya eğilmişti hastane yöneticisi, önüne taslaklar ve plânlar yayılmıştı. O'Donnell kaim halının üzerinde ilerledi ve Tomaselli'nin önündekilere bir göz attı.

- Uyanikken düş mü görüyorsun, Hary? Taslaklardan birine dokundu :

- Biliyor musun, şurada, hastanenin doğu kanadının en üst katında sana bir bölüm yaptırabiliriz.

- Ben razıyım, dedi Tomaselli gülümseyerek. Bunun gerekli olduğunu Yönetim Kuruluna kabul ettirmen şartıyla.

Çerçevesiz gözlüklerini çıkardı ve düşünceli düşünceli camlarını silmeye koyuldu.

- İşte, şu, yeni bölüm.

O'Donnell plânda geliştirilmiş şekliyle, Üç Eyalet hastanesinin alacağı şekli taslakta inceledi. Yapılması düşünülen binalarda, hemşireler için yeni bir yurdun bulunacağı koca bir kanat da yer alıyordu. Kent Tomaselli'ye döndü :

- Ne var ne yok?

Hastane yöneticisi yeniden gözlüklerini takmıştı.

- Bu sabah Orden'le aramızda bir konuşma geçti.

Burlington'un ikinci büyük döküm fabrikasının sahibi olan Orcien Brown, hastanenin de Yönetim Kurulu başkanıydı.

- Sonra?

- İnşaat fonu için ocak ayında yarım milyon dolar ayırabileceğinden emin. Bu da gösteriyor ki, mart ayında temeli atabileceğiz.

- Ya diğer yarım milyon? ,Orden geçen hafta, bunun için aralık ayına kadar beklememiz gerektiğini

söyledi. (Bunda bile, diye düşünüyordu, başkan iyimserlik eğiliminde.)

- Biliyorum, dedi Tomaselli. Ama fikir değiştirdiğini sana bildirmemi istedi. Dün belediye başkanıyla yeni bir görüşme yapmış. İkinci yarım milyonu yazın sağlayacaklarına ve kampanyayı sonbaharda parlak bir şekilde kapayacaklarına kesinlikle inanıyorlar.

- Bu iyi haber!

O'Donnell kuşkularından vazgeçmeye karar verdi. Orden Brown bu kadar ileri gittiye, işin içinden çıkacak demektir. Tomaselli hesaplı bir kayıtsızlıkla devam ediyordu :

- Ha! Bir dakika... Orden ve belediye başkanının gelecek çarşamba valiyle randevuları var. Bu, yardımın artacağına inanmamız gerektiği görüşündeyim.

- Bu kadar mı? dedi ,O'Donnell hoşnutluğunu göstermeden.

- Sevineceğini sanmıştım, diye karşılık verdi Tomaselli.

Sevinmekten de öte! Bir bakıma, şimdiye kadar bir görüş, bir hayal olan şeyin gerçekleşmesine doğru ilk adım atıldığını söyleyebilirdi. Üç Eyalet hastanesine geldiğinde, üç buçuk yıl önce başlayan bir hayal. Gariptir, insan bir yere nasıl da alışabiliyordu! Harvard'ın Tıp Fakültesinde okuduğu sıra ya da sonraları, Columbia Presbyterian'da çalışırken, bir taşra hastanesinde günlerini tamamlayacağı Kent O'Donnell'e söylenince, acı acı gülerdi. Cerrahî ve tıp bilgisini arttırmak için Londra'da, Bart'ın yanına gittiğinde, John Hopkins ya da Massachusetts General gibi ünlü hastanelerden birinin genelkurumunu arasında yer almayı düşünüyordu. Edindiği bilgiyle istediğini seçebilirdi. Ama karar verecek zamanı bulamadan, Orden Brown onunla görüşmek için New York'a gelmiş ve Burlington'la Üç Eyalet hastanesini ziyaret etmesi için kandırılmıştı.

Gördükleri Kent'i dehşete düşürmüştü. Hastane araç - gereç yönünden acınacak durumdaydı, bakımı ihmal edilmişti, çalışması düzensizdi, birkaç kişinin dışında doktorlar şaşkıncu bir yetersizlikteydi. Genel Tıp ve Cerrahî bölümlerinin başındaki şefler yıllardan beri aynı işi yapıyorlardı, tek hedeflerinin bu tatlı durumu mümkün olduğu kadar devam ettirmektir, O'Donnell bunu kolaylıkla anlamıştı. Hastane yöneticisi? müdürler kurulu ve doktorlar arasındaki gerçek bir şef - yeteneksiz bir bunaktı. Stajyerlerin yetiştirilip çalıştırılması sorunu yıllar öncesinde kalmış bir anıydı. Hiç bir araştırma bütçesi yoktu. Hemşirelerin yaşama ve çalışma koşulları Orta Çağ'dan kalmaydı.

Orden Brown, hiç bir şeyi gizlemeden, ona hepsini göstermişti. O'Donnell akşam yemeğine kalmayı kabul etmişti, daha sonra gece uçağına atlayıp New York'a dönmeyi düşünüyordu, iyice tiksinimişti, bir daha ne Üç Eyalet hastanesini ne de Burlington'u görmeyi diliyordu.

Orden Brown'un evindeki yemek sırasında - bütün Burlington'un görülebildiği tepeye tünemiş evde - duvarları halı kaplı olan yemek odasında hikâye ona anlatıldı. Olağanüstü yanı bulunmayan bir hikâye. Üç Eyalet hastanesi, eskiden tıptaki gelişimi yakından izleyen, çağdaş koşullara uyan ve bulunduğu eyaletin en değerli hastanelerinden sayılan bir yerdi. Sonra şartlarını yeteri görmüş kendini kolaylığa, gevşekliğe bırakmıştı. Yaşı oldukça ileri bir sanayici olan Yönetim Kurulu başkanı sorumluluğunu başka birine sık sık yıkmaya alışmıştı, yılda verilen bir kaç davet dışında hastaneye uğradığı yoktu. Yönetimin disiplinden yoksun oluşu personelin bütün katlarına yayılmıştı. Çeşitli bölüm şefleri yıllardan beri iş başında ve her türlü değişikliğe düşman kişilerdi. Emirlerine verilen genç adamlar önceleri sinirlenmiş sonra pek çok şeyden yoksun bırakıldıklarına, haklarının yendiğine karar vererek başka yerlere göçmüşlerdi. Sonunda hastanenin önü öyle bir noktaya varmıştı ki, yetenekli gençler burada çalışmayı akıllarına getirmiyorlardı bile. Bu da, daha değersiz olan diğerlerinin onların yerlerini almalarını sağlamıştı. ,O'Donnell'in sahneye çıktığı sıra durum buydu.

Tek değişiklik, Orden Brown'un Yönetim Kurulu başkanlığına getirilmesi olmuştu. Üç ay önceki eski başkan ölmüştü çünkü. Etkili bir grup Brown'u, eski başkanın yerine geçmeye ikna etmişti. Aslında oybirliğiyle seçilmemişti bu göreve; eskilerin bir bölümü, yıllardan beri Yönetim Kurulu üyeliği yapan Eustace Swayne'in adaylığını öne sürüyordu. Ama çoğunluk oyunu Brown'a vermişti, o da şimdi Üç Eyaletin çağdaş düzeye getirilmesi için fikirlerinden bazılarını Yönetim Kurulu üyelerine kabul ettirmeye çalışıyordu.

Bu mücadele, akıntıya karşı kürek çekmek gibi bir şey oldu. Kuruldaki tutucu kişilerle hastanenin yaşlı doktorları arasında bağlılık tamdı, bunların sözcülüğünü de Eustace Swayne yapıyordu. Birlikte her türlü yeniliğe sağlam bir şekilde karşı koyuyorlardı, Brown temkinli ve diplomatça davranmak zorunda kalıyordu.

Sağlamak istediği şeylerden biri de hastane Yönetim Kurulu üyelerinin sayısını arttırmak, buraya yeni ve daha çalışkan üyeler sokmaktı. Burlington'un en genç iş adamları arasından bir seçim yapılmasını teklif etmiş, ama tüm üyeler kendisini desteklemediklerinden bu tasarı şimdilik geri bırakılmıştı, istese Orden Brown, O'Donnell'e de büyük bir açık yüreklilikle anlattığı gibi, kesin bir hesaplaşmaya gider ve dilediği gibi davranırdı. Gücünü, Yönetim Kurulunun birkaç yaşlı ve işe yaramaz üyesinin atılmasında kullanırdı. Ama Kısa vadeli bir politika olurdu bu, çünkü bunların büyük çoğunluğu çok zengin yaşlı erkekler ve kadınlardı, hastane de koruyucuları öldüğünde eline geçecek yüklü bağışlara şiddetle ihtiyaç duyuyordu. Yeniliğe uğratırlarsa, ilgililerden bazıları vasiyetnamelerini değiştirebilirler ve mirasçıları arasından hastaneyi çıkarıverirlerdi. Bir sürü şubesi bulunan büyük bir mağazanın tartışılmaz imparatoru olan Eustace Swayne, bunun pekâlâ gerçekleşebileceğini ima etmişti bir keresinde. Dolayısıyla da Orden Brown'un diplomatça ve temkinli davranmasının zorunluluğu ortaya çıkıyordu.

Yine de bir takım gelişmeler sağlanmış, bu adım Yönetim Kurulu çoğunluğunun başkanı onaylamasıyla atılmıştı : Cerrahî bölümünün başına getirilecek yeni bir şefle bağlantı kurmasına izin verilmişti. Bu nedenle yanaşmıştı O'Donnell'e.

Yemekten sonra O'Donnell başını sallamıştı :

- Korkarım bu iş bana göre değil!

- Belki değil, cevabını vermişti Brown. Ama beni sonuna kadar dinlemenizi isterdim.

Zengin bir ailenin çocuğu olduğu halde, mesleğinin bütün aşamalarından geçmiş, iyi bir sanayici olana kadar çıraklık, ateiyeye işçiliği, idarî memurluk yapmış, öğrenmesi gereken herşeyi öğrendiğinde döküm fabrikasının genel müdürlük koltuğuna yerleşmişti. Üstelik ikna yeteneği yüksek bir insandı. İnsanları da iyi tanıyordu; işçilerle birlikte çalıştığı yıllar yargılarını sağlamlaştırmıştı. Belki bu nedenle Üç Eyalet hastanesini, içine gömülmekte olduğu balçıktan kurtarmayı kabul etmişti. Ama nedeni ne olursa olsun, birlikte geçirdikleri birkaç saat Kent'i, bu adamın kendini hastaneyi kurtarmaya adanmışına inandırmıştı.

- Buraya gelseydiniz, demişti sonunda Brown, size peşinen hiç bir söz vermezdim. Yalnız dilediğiniz gibi çalışabileceğinizi söyledim. Ama yapmak ve elde etmek istediğiniz herşey için büyük bir mücadele vermeniz gerekirdi. Direnmeyle, siyasî manevralarla karşılaşır, düşmanlık, kin görürdünüz, öyle yerler vardır ki buralarda size hiç bir yardımım dokunamazdı, yalnız başınıza çalışmanız gerekirdi.

Brown bir an susmuş, sonra tatlı bir sesle eklemiştir :

- Sanırım bu işin tek iyi yanı - daha doğrusu sizin gibi bir adam yönünden tek iyi yanı - bir meydan okuma savaşı oluşudur. Hatta bir adamın, karşılaşabileceği en açık ve en büyük meydan okuma oluşudur.

O gece Orden Brown'un hastane konusunda söylediği en son sözler bunlar olmuştu. Arfından başka şeylerden söz etmişlerdi : Avrupa'dan, kısa süre sonraki seçimlerden, Uzak Doğu'da uyanan milliyetçilik akımından. Brown çok yolculuk etmiş, çok şey görmüş ve çok şey öğrenmiş bir adamdı. Daha sonra konuğunu hava alanına kadar geçirmiş ve merdivenin dibinde el sıkışmışlardı.

- Tanıştığımızı çok sevindim, demişti, Kent ,O'Donnell de büyük bir içtenlikle aynı karşılığı vermişti ona.

Sonra uçağa binmiş, Burlington'u düşüncelerinden silmeye ve yolculuğunu öğretici, zenginleştirici bir deney saymaya karar vermişti.

Dönüş yolunda bir dergi okumaya çalışmıştı -kendisini ilgilendiren tenis birincilikleriyle ilgili bir yazı vardı - ama kafası yazıyı almamakta diretiyordu Durmadan üç Eyalet hastanesini, orada gördüklerini, yapılabilecek şeyleri düşünüyordu. Birden, yıllardan beri ilk kez, tıp bilimine karşı kendi durumunu incelemeye koyulmuştu. «Bütün bunların anlamı ne?» diye sormuştu kendi kendine. «Nedir benim istediğim? Vereceğim nedir? Sonunda, ne bırakacağım ardımda?» Evlenmemişti, muhtemelen artık evlenmeyecekti de. Bir kaç aşk serüveni geçmişti başından -yataklı ve yataksız - ama uzun sürmemişti. Harvard'dan başlayan, Columbia Presbyterian'dan ve Bart'ın yanından geçen bu yol... nereye varabilirdi?

Birden cevabını vermiş, bunun Burlington, üç Eyalet olduğunu anlamıştı. Kararı kesin, geri dönülmez şekilde alınmıştı, yönü belliydi artık.

La Guardiaalanında uçaktan iner inmez, Orden Brown'a bir telgraf çekmişti. Telgrafta sadece : «Kabul ediyorum», deniyordu.

O sıra, gözleri hastane yöneticisinin masasındaki plânlara dikili olan O'Donnell üç buçuk yıl önceye dönüyordu. Orden işlerin kolay olmayacağını tahmin ederken haklıydı, önceden kestirdiği bütün engellerle Kent karşılaşmıştı. Yine de, yavaş yavaş bunların en büyükleri aşılmıştı.

O'Donnell'in gelişinden sonra, önceki cerrahî bölümü şefi sessizce başka bir yere gitmişti. Kent çevresinde, hastanenin düzeyini yükseltmek isteyen birkaç operatör toplamıştı. Birlikte, cerrahî bölümünün kurallarını sertleştirmiş ve bunları uygulamak, sağlamlaştırmak için sarsılmaz bir beraberlik kurmuşlardı. Cançekişmek üzere bulunan bir teknik komite canlandırılmış, çalışmaya koyulmuştu yeniden : Bunun varlık nedeni cerrahî yanlışlıkların, özellikle de sağlıklı organların boş yere alınmasının tekrarlanmaması yolunda çalışılmasıydı.

En yeteneksiz operatörlerin - tatlı ama kesin bir dille- kendi yetenekleriyle bağdaşan işlerden başkasına bulaşmamaları rica edilmişti. Birkaç kasap, apandisit ameliyatından başka işe yaramıyan yeteneksiz kişi istifayla resmen çıkarılma arasında bir tercih yapma durumuyla karşı karşıya bırakıldı. İçlerinden bazıları için bu, yaşama koşullarının bozulmasına yol açtı ama, aşağı yukarı hepsi mesele çıkarmadan ayrılma yolunu seçtiler. Aralarından biri, daha önceki bir ameliyat sırasında hastasının bir böbreğinin alınıp alınmadığına bakmadan, öbürünü de alıvermişti.

Bu operatörün hastane kayıtlarından silinmesi basit olmuştu. Ama birkaç kişiyi çıkarmakta çok daha güçlük çekildi. Bölge Sağlık Kurulunda sert tartışmalar oldu ve hastanenin iki eski operatörü, şu sıra müesseseyi dâva ediyordu. Bu da mahkemede çetin münakaşalara yol açacaktı, kaçınılmaz şekilde erketelerde çıkacak yazılardan çekiniyordu.

Bütün bu sorunlara rağmen, O'Donnell ve peşinden gitme yolunu seçenler istediklerini yapmayı başarmışlardı, personeldeki boşluk büyük bir özen ve dikkatle yeni, çok yetenekli, bazıları O'Donnelli'nin üniversitesinden mezun ve onun tarafından inandırılıp Burlington'a yerleşmeye razı edilmiş kişilerle doldurulmuştu.

Öte yandan hastanenin Genel Tıp bölümünün de başında yeni bir şef, Dr. Chandler vardı. Eski yöneticilerle çalışmış ama çoğu kere onlara karşı çıkmış biriydi Chandler. İç hastalıkları uzmanıydı ve ara sıra hastane yönetimi konusunda O'Donnell'le görüşleri ayrılıyordu ama, doktorların en yetenekliler arasından seçilmesinde uzlaşmaz bir tutumu vardı.

O'Donnell'in üç buçuk yıllık çalışma süresinde, hastane yönetimiyle ilgili yöntemler de değişmişti. Gelmesinden kısa süre önce Kent, Orden Brown'a, hastanede çalıştığı sıra tanıdığı genç bir yöneticinin adını vermişti. Yönetim Kurulu başkanı hemen uçağa atlamış, iki gün sonra da iş anlaşmasını imzalatıp dönmüştü. Bir ay geçince de, yaşlı hastane yöneticisi kendisini aşan işin ağırlığından kurtulmuş, yüklüce bir emekli maaşına hak kazanmış, Harry Tomaselli de yerine yerleşmişti. Şimdi hastanenin bütün idarî bölümü, Tomaselli'nin elinde canlanmış bulunmaktaydı.

Kent O'Donnelli'nin Sağlık Kurulunun başına getirilmesi bir yılı buluyordu, bu üç Eyalet hastanesinin baş hekimliği demektir. O günden beri kendisi, Tomaselli ve Dr. Chandler büyük bir isabetle stajyer yetiştirme programını geliştirmişlerdi, isteklerin sayısı gün geçtikçe artmaktaydı şimdi.

Yapacak daha çok iş kalıyordu, O'Donnell tıbbın üç temel çalışma alanını kapsayan uzun bir programın daha başında bulduklarını biliyordu : Hasta bakımı, yeni eleman yetiştirme ve araştırma. Kendisi kırk iki yaşını bulmuştu, birkaç ay sonra da kırk üçüne girecekti. Kalan çalışma yıllarının başladığı işi tamamlamaya yeteceğinden emin değildi, ama iyi bir başlangıç yapılmıştı ve hiç olmazsa bu iç rahatlatıcıydı, üç buçuk yıl önce Burlington ve La Guardia arasında, uçakta aldığı kararın isabetli olduğunu biliyordu.

Şimdiki hastane yönetiminde de eksikler vardı, tabii. Kaçınılmaz şeydi bu. Hiç bir büyük iş çabuk ve iyi sonuçlandırılmazdı. Eskilerden bir kaç değişikliğe karşı mücadeleye devam ediyor ve başlarında ilk günkü kadar inatçı bir Eustace Swayne'in bulunduğu hâlâ görev başındaki eski Yönetim Kurulu üyeleri üzerinde büyük etkileri oluyordu.

Belki de, temelde iyi bir şey bu, diyordu Kent O'Donnelli kendi kendine. «Genç adamlar bir takım büyük değişiklikleri çok çabuk yaparlar» sözlerinde doğruluk payı olabilirdi. Ama bu grup ve büyük etkililiği yüzünden, bazı durumlarda plânları çok dikkatli yapmak gerekiyordu. O'Donnell bu durumu kabul etse bile, hastanenin yeni görevlilerine kabul ettirmesi ara sıra güç oluyordu.

Bill Rufus'la aralarında geçen konuşmadan sonra onu düşündüren de bu olmuştu. Patolojik anatomi lâboratuvarı da eski düzenin kalelerinden biri olarak kalmıştı. Lâboratuvarı kendi öz malıymış gibi yöneten Dr. Joe Pearson hastanenin otuz iki yıllık doktoruydu. Yönetim Kurulu üyelerinden bir çoğunu çok yakından tanır, kurduğu dostluk ilişkilerini sürdürürdü, Eustace Swayne'le de sık sık satranç oynarlardı.

Joe Pearson yeteneksiz bir insan değildi; çalışma hayatı da çok iyi geçmişti. Gençliğinde çalışkan bir araştırmacı olarak dikkati çekmiş ve Eyalet Patoloji Kurumu başkanlığını yapmıştı. Ama, asıl, önemli sorun da buydu zaten, lâboratuvarın işleri bir tek kişinin dizginleri zaptedemeyeceği kadar büyük önem kazanmıştı. O'Donnell de bu bölümün çalışma yöntemlerinde önemli değişiklikler yapmak gerektiğini seziyordu. Ancak, bu değişiklik ne kadar istenirse istensin güçlük çekilmeden olmayacaktı.

Hastanenin geliştirilmesi için acele para bulmak gerektiği göz önüne alınmalıydı. O'Donnell'le Joe Pearson arasında bir anlaşmazlık çıkarsa, Joe Pearson'un Eustace Swayne üzerindeki etkisi Orden Brown'un gelecek sonbaharda sağlayacağı parayla ilgili plânları ne ölçüde değiştirdi? Swayne'in yardıma katkısı büyük olacaktı, bunu kaybetmek bile önemliydi. Ayrıca Swayne'in diğer Burlington'lular üzerindeki etkisi de önemliydi; şu ya da bu yoldan, ihtiyar diktatörün kısa vadeli tasarılarını kolaylaştırmak ya da yıkmak olanakları vardı.

Havada kalan bunca şeyle, Kent O'Donnell patoloji sorununu bir süre uyutabileceğini ummuştu, Ama Bill Rufus'un şikâyeti konusunda, harekete geçmesi gerekiyordu, hem de çok çabuk.

Gözünü plânlardan ayırdı.

- Harry, dedi hastane yöneticisine, korkarım Joe Pearson'la savaşa girmemiz gerekecek üst katlardaki sıcak ve hareketin tersine, zemin katın çini döşeli koridoru sakin ve serindi. Bu sükûneti küçük bir kafiye bozuyordu sadece. Beyaz gömleli lâstip pabuçlu bir hademenin ittiği tekerlekli sedye ağır ağır ilerliyor, hemşire Penfield de yaniba-şında yürüyordu.

On bir yıllık hizmet süresince Penfield bu yolu kaç kere yürümüşü? Elli kere mi? Gözlerini kefenin altında yatana dikmiş, kendi kendine bu sorunun cevabını vermeye çalışıyordu. Belki daha çok... Hastane odasıyla morg, yaşlıların dünyasıyla ölülerin toprağı arasındaki bu son yolculuk, hesabı tutulmayan bir

şeydi.

Bu son yolculuğa çıkanın servis koridorlarından geçirilmesi, canlıların ölümün bu kadar yakınında bulunmaktan ürkmeleri için servis asansörüyle indirilmesi bir gelenektir. Hemşirenin bakımıyla görevli olduğu hastaya yaptığı son hizmetti, tıbbın başarısızlığına rağmen doktorun hastasını kolayca bırakmadığının bir çeşit gösterilmesiydi. Hastanın bakımı, iyileşmesi için gösterilen çabalar, ölümün ötesinde de kısa bir süre simgesel olarak devam ediyordu

Burada, beyaz koridor bir kavşağa varıyordu. Sağa yönelen geçitten makine uğultuları gelmekteydi : Hastanenin makine dairesiydi burası, ısıtma tesisleri, sıcak su, elektrik tesisatının tümü, yedek jeneratörler hep buraya yerleştirilmişti. Diğer yönü gösteren bir tabelâda da : «Patolojik' Anatomi Lâboratuvarı. Morg» yazılıydı.

Hademe Weidman, tekerlekli sedyeyi sola döndürdüğünde, ya işine ara verdiği, ya da kaydardığı için orada bulunan bir kapıcı ağzına götürdüğü Coca-Cola şişesini indirdi ve kenara çekildi. Elinin tersiyle dudaklarını sildi, ölüye yönelen el hareketiyle :

«Dayanamadı demek, ha?» dedi. Sözleri Weidman içindi. Daha önce de kaç kere oynanmış bir oyundu bu. Weidman da aynı oyunu daha önce oknamıştı : «Piyango ona çıktı gibime geliyor!» karşılığını verdi.

Kapıcı evet dercesine başını salladı, sonra yeniden şişesini kaldırıp bir yudum aldı.

«ölümle otopsi arasındaki zaman ne kadar kısa!» diye düşündü hemşire Penfield. Bu hareketsiz gövde, bir saattan da kısa bir süre önce, canlı, elli üç yaşında, mühendis George Andrew Dunton'a aitti. Koltuğunun altında taşıdığı tabelâdan, durumunu ayrıntılarıyla biliyordu.

Ailesinin davranışı ölümden sonra da, önce olduğu gibiydi : Dengeli, üzgün, ama sinir nöbetlerinden uzak. Bu da Mr. MacMahon'un otopsi yapma iznini daha rahatlıkla istemesine yol açmıştı. Tatlılıkla girmişti söze :

- Mrs. Dunton, bunu düşünmek ve sözünü etmek sizin için güç olacak, biliyorum, ama bir isteğim var sizden : Otopsi izni vermenizi rica ediyorum.

Sonra alışılmış sözlerle, herkesin iyiliği için hastanenin mümkün olduğu kadar yüksek bir bilimsel düzeye varmak istediğini, bir doktorun teşhisinin nasıl açıklanabileceğini ve bundan tıp öğretiminde nasıl yararlanılacağını, bütün bunların ailenin kendisi ve gelecekte hastaneye yatacaklar için ne gibi bir ihtiyat tedbiri ve garanti olduğunu anlatmaya devam etti.

Oğul sözünü kesti ve sakın bir sesle:

- Anlıyoruz, dedi. Gerekli olan belgeleri hazırlarsanız annem imzalayacaktır.

Bunun üzerine hemşire Penfield otopsi belgesini hazırlamıştı, ve şimdi, elli üç yaşında, ölü George Andrew Dunton, teşrih bıçağının altına yatmaya hazır bekliyordu.

Otopsi salonunun kapıları açıldı.

Lâboratuvarın zenci hademesi ve morg bekçisi George Rinne, sedye içeri girerken başını kaldırdı. Otopsi salonunu yeni temizlemişti, burası bembeyaz ve pırıl pırıldı.

Weidman onu, geçen zamana rağmen eskimeyen şaka yollu bir sözle selâmladı : «Sana bir konuk getirdim.»

Rinne saygıyla, bu cümleyi yüz kere işitmemiş gibi, ağzını kulaklarına yayıp gülümseyerek dişlerini gösterdi ve : «Şuraya bırakın!» dedi.

Weidman bir manevrayla tekerlekli sedyeyi masanın yanına getirdi. Rinne de George Andrew Dunton'un çıplak ölüsünü örten çarşafı kaldırdı, özenle katlayıp Weidman'a geri verdi : Bir ölüm olayı çarşafın hesabının tutulmasını engellemiyordu, ölüsün altından geçirilen başka bir çarşafın yardımıyla, iki adam cesedi masaya aktardılar. Yükü taşıırken Rinne homurdandı, ölü iri yarı, uzun boylu ve hayatının sonlarında şişmanlamış biriydi. Boş sedyenin ardında uzaklaşırken, Weidman güldü :

- Yaşlanıyorsun George. Yakında sıra sana gelecek.

Rinne başını salladı :

- Seni de bu masaya yatırana kadar yaşyaca-ğım.

Görüntü en ufak bir aksaklık olmadan devam ediyordu. Şimdiye kadar kimbilir kaç kere oynanmıştı aynı oyun! Belki, uzak bir geçmişte, ikisi bu kapkara mizahı bulmuşlar, bütün günlerini birlikte geçirdikleri ölümlerle aralarında bir çeşit tahtaperde dikme içgüdüleri onları bu yola itmmişti. Böyle olsa bile, işin bu yanı çoktan unutulmuştu. Artık bir gevezelikten başka şey olmuyordu. Rasgele bir söz. Beklenen bir formalite. O kadar. En ufak bir korku, hatta bir rahatsızlık duymayacak kadar alışmışlardı ölüme.

Otopsi salonunun öbür ucunda Dr. MacNeil hemşire Penfield'le yükü içeri girdiği sıra sırtına geçirdiği beyaz gömleği bağlıyordu. Hemşirenin kendisine verdiği kâğıtlara göz atıp ölüyle ilgili bilgileri çabucak okurken, hemşire Penfield'in varlığının, ılıklığının ve hafif kokusunun farkındaydı, kolalanmış üniformasına içinde ve çok yakınında olduğunu hissediyordu, başlığının altındaki saçlarının hafiften karıştığını görüyor ve parmaklarını bu saçlarda gezdirmenin hoş olacağını düşünüyordu.

Düşüncelerini zorla ve yeniden elindeki kâğıtlara yöneltti.

- Tamam olduğunu sanıyorum. Hemşire Penfield'in üzerinde talihini deneyecek miydi, denemeyecek miydi? Altı hafta olmuştu bile. Yirmi yedi yaşında bir adam için altı hafta uzun bir yoksunluk dönemiymiş. Penfield'in çekiciliği ortanın üstündeydi, otuz iki yaşında vardı belki, ilginç olacak kadar genç, saflığını uzun süre önce yitirecek kadar da yaşlıydı. Zeki, yakın, güzel vücutluydu. Beyaz üniformanın altında külotunun çizgisini seçiyordu, bu sıcaklarda içine fazla bir şey giymiyordu herhalde.

Roger McNeil hesapladı : Raza gelene kadar, kızı bir iki kere çıkarması gerekecekti; bu da meseleyi hallediyordu. O ay yapamazdı, parası azdı. «Bekle beni Penfield. Yine geleceksin. Başkaları da ölecek, sen yine geleceksin buraya!»

- Evet, sanırım herşey tamam.

- Teşekkür ederim doktor.

Penfield ona gülümsedi ve yürüdü gitti. Durum ayarlanabilirdi. McNeil bundan emindi. Kız uzaklaşırken

arkasından seslendi :

- Bize başkalarını da getirin! Müşteriye ihtiyacımız var!

Bir eskimiş şaka daha. Ölüm karşısında yine, savunmayı sağlayan bir alay.

Elaine Penfield dışarı çıkan hademe çocuğu izledi. İşi bitmiş, geleneklerin gereği yapılmış, istenmeden fazladan iş görülmüştü. Bundan böyle görevi hastaların, canlıların yanbaşındaydı. Dr. McNeil'in bir teklif yapmak üzere olduğu izlenimine kapılmıştı. Bir başka sefere nasılsa...

George Rinne ölünün boynunun altına tahta bir destek sürüp kollarını düzeltirken, McNeil otopsi için gerekli araçları hazır ediyordu : Bıçaklar, kaburgaları kesmek için kalın bir makas, pens ve kafatası için güçlü bir testere. Rinne çalışkan bir insan olduğundan, bunların hepsi tertemizdi ama dört kat yukardaki ameliyat salonunda yapılması gerektiği gibi mikroptan arınmamıştı.. Burada, masaya uzanmış yatan şey için mikrop kapmaya da kan zehirlenmesi gibi sorunlar sözkonusu değildi, sadece doktor kendi yönünden tedbir almak zorundaydı.

George Rinne, bakışlarında bir soruyla McNeil'e baktı, ve doktor ona bir baş işaretini yaptı.

- Hemşire odasına telefon etsen iyi olur, Georae. öğrencilerin inebileceğini söyle onlara, Dr. Pearson'a da hazır olduğumuzu bildir.

- Peki doktor.

Rinne, kendisine söyleneni yapmak için dışarı çıktı. Lâboratuvarda görevli olan McNeil, hastaneden aldığı maaş bir hademeninkinden fazla olmasa bile, otorite sahibiydi. Ama bir hademeyle arasındaki farkın iyice açılmasına fazla bir şey kalmamıştı artık. Üç buçuk yıllık asistanlık döneminden sonra, altı ay daha geçtiğinde bir patolojik anatomi lâboratuarı şefliğine göz dikebilirdi. Yıllık ödeneği yirmi dört bin doları bulan bir görev düşlemeye koyuldu, çünkü, neyse ki bu alanda arz talepten fazla olmaya devam ediyordu. O zaman da hemşire Penfield ya da başkalarıyla bir gece geçirip geçiremeyeceğini düşünmesinin gereği kalmıyordu.

İçinden (ama yüzü hiç bir şey belli etmeden), bu tasarıya gülümsedi. McNeil'e işi düşenler onu soğuk ve

inatçı bulurlardı, gerçekten böyle olurdu sık sık. Şakacılıktan yoksun bulanlara gelince, bunlar hiç haklı değillerdi. Gerçekten, erkeklerle kolay dostluk kurmazdı, ama kadınlar onu çekici bulurlardı. Bunu çok erken keşfetmişti ve faydalanmayı da bilirdi. Stajyerliğinde meslekdaşlarını merakla düşürürdü hep. Aralarında en kasvetli görünüşlü ve düşünceli kişi olan McNeil, yakışıklılıklarından emin pek çok kişinin tersine, hemşireleri kolaylıkla elde eder, kız öğrencilerden de bir sürüsünü yatağna almayı başarırdı.

Otopsi salonunun kapısı açıldı, Mike Seddons rüzgâr gibi içeri daldı. Seddons, geçici olarak lâboratuvarda görevlendirilmiş cerrahî ihtisası yapan bir gençti ve her işi telâşla yapardı. Kızıl saçları, bağımsız bir rüzgâr rahat bırakmıyormuş gibi, başının dört yanında dikilirdi. Aydınlık ve genç yüzü hep sevimli bir gülümsemeye buruşmuştu sanki. McNeil, anatomiye o güne kadar rasladığı stajyerlerin pek çoğundan daha rahat kavradığını gördüğü halde, Seddons'un gösterişçi olduğunu düşünürdü.

Seddons masanın üzerindeki ölüye baktı : «Ha! Yine iş var!»

McNeil, bir işaretle kâğıtları gösterdi, Seddons bunları alırken sordu : «Neden ölmüş?» Sonra okudu :

«Koronar yetmezlik, eee?»

- Yazılı olan bu.

- İşsiz mi yapacaksınız? McNeil başını salladı :

- Pearson gelecek.

Seddons şaşkın bakışlarını ona yöneltti :

- Bizzat patron mu? Bunun özel bir durumu mu var ki?

Bir maşaya dört sayfalık otopsi formüllerini kıstıran McNeil :

- Bilmiyorum, dedi. Sanırım, öğrencileri etkilemek istiyor.

- Ismarlama gösteri! - Seddons, ağız kulaklarına vararak açıkladı : - Bunu görmeliyim doğrusu!

- Öyleyse iş görebilirsiniz, dedi McNeil elindeki ona geçirerek. Şunu doldurun lütfen.

- Memnuniyetle.

Seddons McNeil'in elindeki kâğıtları aldı ve kendi kendine konuşarak ölünün vücuduyla ilgili notlar almaya koyuldu : Açık seçik bir apandisit izi. Sol kolda küçük bir et benisi. (ölünün kollarını iki yana açtı.) özür dilerim bayım! (Not aldı yeniden.) Hafiften katılaşma (Göz kapaklarını açtı.) Gözbebekleri yuvarlak, çap üç milimetre. (Kasılmış olan çeneyi açtı.) Dişleri bir görelim.

Ayak sesleri koridoru çnlattı, kapı açıldı. McNeil'in, Hemşire Okulu öğretmenlerinden olduğunu bildiği hemşire aralıktan başını uzattı :

- Günaydın Doktor McNeil.

- Günaydın, içeri girebilirsiniz.

Genç hemşire adayları sırayla içeri doldular. Topu topu altı kişiydiler ve her biri, içeri girerken yatan ölüye sinirli sinirli baktı. Mike Seddons gülümseyerek seslendi onlara :

- Çabuk olun, kızlar! En iyi yerlere oturmakta acele edin, sizler için ayırdık bunları.

Gelenleri süzüyordu : O güne kadar görmediği iki yeni kız vardı aralarında, biri hoş bir esmerdi. İki kere baktı ona.

Bak, bu iyiydi işte! Biçimsiz üniformanın altında bile, sık raslanan şeylerden olmadığı anlaşılıyordu. Sahte bir kayıtsızlıkla yürüdü, sonra esmer güzeliyle diğerlerinin arasına girmek için bir manevra yapıp kızın önünde dikildi. Keyifli bir gülümsemeyle :

- Şimdiye kadar sizi gördüğümü hatırlamıyorum, dedi.

- Oysa diğerleriyle birlikte geldim buraya. Kız, içtenlik ve merak karışımıyla yüzüne baktı, sonra alaycı bir sesle ekledi :

- Hem doktorların, birinci sınıf öğrencilerini hiç farketmediklerini işittim.

Seddons düşünür gibi yaptı, sonra :

- Genel kural budur gerçekten, dedi. Ama ara sıra, bir istisna yaptığımız olur. Bu da öğrencisine bağlıdır tabî. - Gözleri hayranlıkla dolu, devam etti : - Unutmuştum, adım Mike Seddons.

- Ben de Viviane Loburton, dedi kız ve gülmeye başladı.

Sonra sınıfın eğitimiyle görevli kişinin tatsız bakışını yakalılarak, birden sustu.

Kızıl saçlı genç operatör Viviane'in hoşuna gidiyordu, ama burada gülmek ve şakalaşmak yersiz kaçırıyordu doğrusu, öyle ya, masada yatan adam ölüydü. Kendilerine söylendiği gibi, yeni ölmüştü ve bu nedenle hepsini işten çekmiş, otopsiyi izlemeleri için aşağı indirmişlerdi.

«Otopsi» sözcüğünü düşünmek, Viviane'in burada olup bitecekleri hatırlamasına yol açtı. Nasıl bir tepki göstereceğini merak ediyordu: Hemşire olduğunda ölü görmeye alışacağını, bir sürü ölü göreceğini, ama şu sıra bunun çok yeni ve ürkütücü olduğunu düşündü.

Koridorda yeni ayak sesleri işitildi, bu sesler yaklaştı. Mike Seddons genç kızın koluna dokundu ve mırıldandı: «Bu konuşmaya, en yakın gelecekte devam ederiz!»

Kapı birden açıldı, Dr. Joseph Pearson içeri girerken hemşire adayları saygıyla gerilediler. Doktor onları kısaca bir: «Günaydın!» sözcüğüyle selâmladı, sonra mırıldanarak verdikleri cevabı beklemeden bir dolaba yürüdü, beyaz ceketini çıkardı, raftan aldığı bir gömleğe geçirdi kollarını. Pearson Miko Sedtlons'a işaret etti, genç çocuk gelip sırtındaki bağları düğümledi. Sonra, iyi anlaşmış bir çift gibi, birlikte bir küvete doğru yürüdüler. Seddons Pearson'un ellerine talk pudrası döktü, sonra da bir çift kauçuk eldiven uzattı. Yaşlı adam ellerini kauçuk eldivenlere geçirdi. Bütün bu hareketler sessizlik içinde yapılmıştı. Pearson purosunun yerini değiştirdi ve homurdandı : «Teşekkür ederim!»

Masanın yanına vardı, McNeil'in uzattığı kâğıtları aldı ve görünürde yazılı olmayan herşeyi unutarak kendini bu kâğıtlarda yazılı olanlara verdi. O ana kadar Pearson, masada yatan ölüye bakmamıştı bile. Hareketlerini izleyen Seddons, bir senfoni çaldırmak üzere salona giren ünlü orkestra şeflerinden birini andırıldığını düşündü. Eksik olan alkışlardı sadece.

Pearson durumu iyice sindirdikten sonra, ölüyü inceledi. Seddons'un aldığı notlarla kendi bulduklarını karşılaştırdı, sonra kâğıtları bıraktı, purosunu ağzından çekerek masanın öbür ucunda toplanmış bulunan öğrencilere döndü :

- Sanırım, ilk kez bir otopside hazır bulunuyorsunuz?

Bir mırıltı dolaştı ortalıkta : «Evet efendim», diyordu kimi, «Evet doktor», diye cevap veriyorlardı diğerleri.

Pearson başını salladı :

- Ben, bu hastanenin anatomi uzman Dr. Pearson'um. Bu baylar da, yardımcım Dr. McNeil ve ihtisasının üçüncü yılını tamamlamakta olan Dr. Seddons...

Seddons'a dönüp sordu :

- Doğru değil mi?

- Evet öyle doktor, dedi Seddons gülümseyerek.

Pearson devam etti :

- ...evet üçüncü yılını tamamlıyor ve bir süre için burada bize yardımcı oluyor, (ilgiliye şöyle bir göz attı.) Yakında ihtisası bitiyor; operatörlük yapabilecek ve ürkmeden bekleyen insanların üzerine salıverilecek.

Genç kızlardan ikisi kıkırdadı, diğerleri gülümsediler, Seddons keyifle yüzünü buruşturdu : Epey eğleniyordu. Pearson operatörlere ve cerrahîye taş atma fırsatını hiç kaçırmazdı, herhalde bunda haklıydı da : Kırk yıllık doktorluğu süresince, pek çok cerrahî hatası yakalamış olmalıydı. Karşısındaki McNeil'e kaşlarını çatarak baktı. («McNeil bu hafifliği onaylamıyor, diye düşündü Seddons. McNeil, mesleğinin ciddiye alınmasını istiyor.») Pearson devam ediyordu :

- Anatomi uzmanlarını çoğu kere «hastanın hiç görmediği doktor» diye tanımlarlar. Oysa tıbbın pek az dalı hastaların iyiliği için bizim kadar uğraşır. («Sıra reklâm cümlelerinde, diye düşündü Seddons. İyi satıcı malını öğüyor.») Pearson'un sonraki sözleri ona hak verecekti.

- Hastanın kanını inceleyen, dışkılarına bakan, rahatsızlığını izleyip meydana çıkaran, urun «habis» ya da «selim» olduğuna karar veren anatomi uzmanıdır. Hastalık konusunda hastanın" doktorunu uyaran, ara sıra bütün çareler boşa çıktığında (Pearson sustu ve anlamlı bir bakışla George Andrew Dunton'un ölüsünü süzdü, genç kızların gözleri de bu bakışı izledi.) kesin teşhisi koyan yine odur. (Pearson yeniden sustu.) «Ne iyi bir oyuncu şu ihtiyar! diye düşünüyordu Seddons. Numaradan utangaçlığa sapmayan, ne tabî bir oyuncu!»

Pearson purosunu havaya dikti ve genç hemşire adaylarına hitap etti :

- Pek çok otopsi salonunun duvarında raslıya-cağımız birkaç sözcüğe dikkatinizi çekmek istiyorum : MORTUI VIV.OS DOÇENT. (Pearson yüksek sesle tekrarladığı lâtince sözleri çevirdi : «Ölüler canlıları eğitirler» Sözüne devam etmeden yeniden ölüye baktı.) Şimdi de aynı şey olacak. Bu adam görünürde «görünürde» sözcüğünün üzerine iyice bastı kalp damarlarından birinin tıkanması sonucu ölmüş. Otopsi bunun gerçek olup olmadığını bize gösterecek.

Sözünün burasında Pearson purosundan derin bir nefes aldı, ne olup biteceğini kestiren Seddons yaklaştı. Bu gösteride bir figürandı ama, tek kelimeyi bile kaçırmamaya kararlıydı. Mavi bir duman bulutu koyveren Pearson purosunu Seddons'a uzattı, o da masanın epey ötesinde bir yere bıraktı bunu. Yaşlı

adam, önünde duran araçlara göz attı, bir teşrih bıçağı seçti, sonra keseceği yeri göz kararıyla hesapladı, ustaca bir hareketle keskin çeliği bastırdı. McNeil, belli etmeden hemşire adaylarını inceliyordu. Böyle şeyleri kaldırmayan kişilere otopsi seyretmek öğütlenir gibi değildi -hatta diğerleri, ilk deneyini geçirenler için bile- dayanılması güç bir görüntüydü. O ana kadar masada yatan, hiç olmazsa dış görünüşüyle canlılara benziyordu. Ama bıçak işin içine girdi mi, hayale kapılmak imkânsızdı. Artık insanın önünde bir adam, bir kadın ya da bir çocuk değil, sadece etler ve kemikler, hayat değil bir hayat görüntüsü kalıyordu. Son gerçektir bu, hepsinin varacağı sondu. Kitabı Mukaddes'in dediği gibi : «Çünkü sen tozsun ve yine toz olacaksın.»

Uzun bir tecrübenin sağladığı rahatlık, ustalık ve çabuklukla, Pearson gövdeyi Y biçiminde keserek otopsiye başladı. Üç güçlü bıçak darbesiyle Y'nin iki çatalını iki omuzdan başlatıp göğsünün altında birleştirdi, bu noktadan aşağı dümdüz indi, göğüsten cinsel organlara kadar kamı yard. Bıçak aşağı iner ve et ayrılıp yüzeyin altında sarı bir yağ tabakası ortaya çıkarırken bir hışırtı, neredeyse bir yırtılma sesi oldu.

Gözünü kızlardan ayırmıyan McNeil İkisinin kireç gibi olduğunu, bir üçüncüsünün derin soluk alıp başını çevirdiğini, diğer üçününse metin baktıklarını gördü. Bembeyaz kesilen iki kızı gözden kaçırmadı, çünkü bir hemşirenin hazır bulunduğu ilk otopside rahatsızlandığı sık sık görülürdü. Ama bu altı kişi, danabileceğe benziyordu. Yüzleri bembeyaz kesilenlerin yanaklarına renk geliyordu, bayılmaya en yakın görünense, mendilini ağzına bastırması, ama başını yine masadan yana çevirmişti.

McNeil onlara tatlı bir sesle :

- Bir süre için çıkmak isteyeniniz varsa çıkabilir, dedi. İlk kez otopsi seyretmek oldukça güçtür.

Hepsi ona minetle baktılar, ama hiç biri yerinden kıpırdamadı. McNeil bazı operatörlerin, ancak ölünün karnı yarıldıktan sonra hemşirelerin salona alınmalarını istediğini biliyordu. Pearson ise, böyle bir şeyin faydalarına inananlardan değildi; baştan sona kadar, otopsinin tümünde hazır bulunmalarından yanaydı ve McNeil bu noktada onunla beraberdi. Her hemşire, mesleğinin gereği, pek çok dertle karşılaşacaktı -acılar, yaralar, cürümler, parçalanmış organlar, ameliyatlar, barsaklar ve irin- tıbbın görünüşüne ve kokusuna ne kadar çabuk alışır, herkes için daha iyi olacaktı böylesi, öncelikle de kendisi için.

Şimdi McNeil eldivenlerini ellerine geçiriyor, hızlı ve iyi çalışarak göğüs kafesini örten deriyle etleri açan, daha büyük bir bıçağın yardımıyla kasları ayırıp kaburga kemiklerini ortaya çıkaran Pearson'un yanı başında işe koyuluyordu. Sonra, kaburgaları kesmeye yarıyan makasın yardımıyla, göğüs kafesinde kendine bir yol açtı ve kalp zarıyla akciğerleri ortaya çıkardı. Eldivenler, araçlar ve masa kanla kaplanmaya başlıyordu. Diğerleri gibi ellerine eldivenleri geçiren Seddons da, bulunduğu yerden ölünün karnını açmaktaydı. Salonun bir ucundan kova almak için masa başından ayrıldı, sonra mide ve barsakları

çıkartıp kısaca inceledikten sonra kovaya koydu. Koku yayılmaya başlamıştı.

Pearson ve Seddons, sıra ölünün cenaze töreni için hazırlanmasına geldiğinde, tahnit edecek olanların güçlük çekmemeleri için kestikleri atardamarları bağladılar.

Seddons masadaki kutudan küçük bir tüp aldı. Musluklardan birini açtı ve karına akan kanı aktarmaya koyuldu. Sonra, Pearson'un bir işaretleriyle, göğüs için de aynı şeyi yaptı.

Bu süre içinde, McNeil başla uğraşıyordu. İki kulağın biraz gerisinden ve saç sınırının bir parça üstünden deriyi kesmişti. Amacı, ailesi cenazede ölüyü açıkta bırakacaksa izin görülmemesiydi. Sonra parmaklarının bütün gücünü toplayarak deriyi kendine doğru çekti. Deri üzerindeki saçlarla birlikte ölünün yüzüne düştü, gözlerini örttü. Kafatası olduğu gibi ortaya çıkmıştı şimdi, McNeil prize taktığı taşınabilir elektrikli testereyi çalıştırdı. İşe başlamadan önce hemşire adaylarına bir göz atmış, hepsinin hareketlerini dehşet ve inanmazlık karışımıyla izlediklerini farketmişti. («Merak etmeyin kızlar! dedi kendi kendine, birkaç dakika daha sabredin, ne görmeniz gerekiyorsa görmüş olacaksınız!»)

Pearson, o sıra, dikkatle göğüsten kalbi ve akciğerleri çıkarıyordu.

Sarsılarak kafatasını kesen testerenin madenî hışırtısı salonun sesizliğini garip bir şekilde bozuyordu. Başını kaldıran McNeil, mendilini ağzına bastıran kızın bayılmak üzere olduğunu gördü : Kusacaksa, bu işi içerde yapmamasını diledi.

Kafatası açıldığında, testereyi kenara bıraktı. Özerine bulaşan kanı, daha sonra araçları temizlerken George Rinne silecekti. Pearson'un asistanı beyini kaplayan yumuşak zarı ortaya çıkardı ve bir kere daha hemşire adaylarına baktı : İyi dayanıyorlardı. Buna da katlanabilirlerse, herşeye dayanacaklar demekti.

İyice bilenmiş makası aldı ve büyük kara kan damarını (sinüs longitudinal superior) açtı. Kan fışkırdı, parmaklarına ve makasa bulaştı. Bunun sıvı bir kan olduğunu farkettiler, pıhtılaşma izi görülüyordu. Zarı dikkatle inceledi, beyinin tümünü ortaya çıkarmak için bunu kaldırdı, sonra bıçakla beyini murdarilik'ten ayırıp çıkardı. Seddons yarı yarıya formol doiu bir kavanozla yaklaştı, McNeil beyini hafifçe bıraktı kavanozun içine.

Diğerinin ölçülü, kesin ve alışkın hareketlerini izleyen Seddons, kafasından neler geçirebileceğini düşündü. McNeil'i iki yıldır tanıyordu; McNeil kendisinden daha eski olduğu halde, bir süre birlikte çalışmışlar, sonra patolojik anatomi lâboratuvarında geçirdiği birkaç ay süresince onu daha yakından tanımıştı. Tıbbın

bu dalı Seddons'u ilgilendiriyordu; yine de kendi dalı olmadığına memnundu ve birkaç hafta sonra, fazla düşünmeden ve isteyerek seçtiği cerrahiye döneceği için mutluydu. Kendi uzmanlık alanında hayatın her atışı hissedilirdi; burada asla rasıyamyacağını bildiği hareketlerin bir şüirselliği, bir mükemmellik duygusu vardı cerrahide. Herkesin işi kendine, diye düşündü, patoloji de patoloji uzmanlarının olsun.

Patolojik anatomi konusunda bir şey daha vardı. İnsan bu dalda gerçeklik duygusunu, doktorluğun insanlar tarafından ve insanlar için yapıldığı bilincini yitirebilirdi... Bu beyin örneğin... Birkaç saat önce bir adamın düşünce merkeziydi, duyularının düzenleyicisi dokunma, koku alma, görme, işitme ve tad alma duyularının. Düşünmüş, aşkı, korkuyu, zaferi tatmıştı. Dün, hatta belki bugün gözle ağlamayı ağızla salya akıtmayı emredebilmişti... Ölünün mesleğinin mühendislik olduğunu farketmişti Seddons : Demek matematikle uğraşmış, gerilim ve direnç nedir öğrenmiş, inşaat yöntemleri düşünmüş, belki evler yapmış, büyük bir yol plâni çizmiş, hidrolik çalışmaları yapmış, bir büyük kilisenin yapımına katkıda bulunmuş, faydalanıp yaşayabilmeleri için beyinir meydana getirdiği eserleri başka insan beyinlerine bırakmıştı. Ama neydi şimdi bu beyin? Önce formolde tutulan, dilimlere ayrılıp incelendikten sonra yakılmaya yönelik bir doku yığını...

Seddons Tanrı'ya inanmıyor, öğrenim görmüş; kişilerin Tanrı'ya inanabilmelerini güçlülkle anlıyabiliyordu. Bilgi, fen, düşünce geliştikçe dinler ona daha da akla uzak geliyordu. Ama, daha iyi bir tanımdan yoksun olduğu için «insanlığın kıvılcımı, bireyin ilkeleri» diye tanımladığı şeye inanıyordu. Operatör olarak, tabii hep bireylerle uğraşmıyacaktı, her zaman hastalarını tammıyacak ve hatta onları tamsa bile kendini teknik sorunlara vermekten onların bilincine varamıyacak hale gelecekti. Ama uzun süredens beri, bütün sorunların altında bir hasta, birey bulunduğunu unutmamaya karar vermişti. İhtisası süresince, Seddons, meslekdaşlarının bazılarının çevresinde, hastaların yakınlığından korunmak için kişisel bir tecrit kozası örüldüğünü görmüştü. Bazan bu, kişisel heyecanlarla bunların sonuçlarından korunma tedbiri, isteyerek uzaklaşmaydı. Ama o, tecrit edilmeden dayanacak kadar güçlü hissediyordu kendini. Ayrıca, çevresinde böyle bir kozanın örülemediğinden emin olmak için, şimdi yaptığı gibi kendini düşünmeye, içten konuşmaya zorluyordu. Belki Mike Seddons'u keyifli ve dışa dönük bir iyimser sayan dostları, kafasında dolaşan düşüncelerden bazılarını öğrenseler şaşarlardı. Belki şaşmazlardı da. Beyin, akıl - ya da seçilecek sözcük neyse - anlaşılması güç bir mekanizmaydı.

Ya McNeil? Bir şey duyuyor muydu, yokpa o da mı bir kabukla çevriliydi? Seddons bunu bilmiyor, ama tahmin ediyordu. Ya Pearson? Bu konuda kuşkusu yoktu. Joe Pearson tepeden tırnağa klinik ve soğuktu. Bütün sahneye koyucu ustalığına rağmen, lâboratuvarda geçirdiği yıllar onu taşlaştırmıştı. Göğüsten kalbi çıkarıp dikkatle inceleyen yaşlı adama baktı. Pearson hemşirelere döndü :

- Bu adamın tıp yönünden anlatılabilecek hikâyesi bize, üç yıl önce, ardından bu haftanın başında bir kalp krizi geçirdiğini gösteriyor. Dolayısıyla, koroner damarların incelenmesiyle işe başlayacağız.

Öğrencilerin dikkatli bakışları karşısında, Pearson dikkatle kalp damarlarını açtı.

- Bu bölgenin bir noktasında pıhtıyı bulmamız gerekiyor... evet... işte...

Madenî bir sondanın ucuyla işaret ediyordu. Sol kalp koroner damarının başladığı noktanın bir parmak ötesinde yarım parmak uzunluğunda soluk renkli bir pıhtı keşfedilmişti, görebilmeleri için kızlara doğru uzattı.

- Simdi kalbin kendisini inceliyeceğiz.

Pearson kalbi bir teşrih tahtasının üzerine koydu, ortasından yarı, iki parçayı yanana getirdi, inceledi ve sonra hemşire adaylarına yaklaşmalarını işaret etti. Kızlar çekinerek isteğini yerine getirdiler.

- Kasım içinde yara izi taşıyan şu bölgeyi farkediyor musunuz?

Pearson konuşurken kalbin içinde beyaz ve lifimsi çizgileri gösteriyordu. Kızlar, daha yakından görebilmek için kırmızı yarığa doğru boyunlarını uzattılar.

İşte üç yıl önceki krizin, eski bir enfaktüsün iyileştiğinin delili.

Bir an sustu, sonra devam etti :

- Şurada, sol karnıkta son krizin belirtilerini görüyoruz : Bakın, açık renk bölgeyi çevreleyen kanama bölgesine.

Kasım koyu kırmızı rengiyle çelişen, merkezi açık renk küçük bir kızıl lekeyi gösteriyordu. Sonra genç yardımcısına döndü :

- Benim gibi, hastanın damar tıkanması sonucu öldüğü teşhisine katılıyor musunuz Dr. Seddons?

- Evet, tabii, diye cevap verdi genç adam, Bir yandan da düşünüyordu : Bu noktada kuşku yok? Minicik, bir makarna parçasından kalın olmayan kan pıhtısı, insanı öbür dünyaya yollamak için daha fazlası gerekmiyordu.

Ve Dr. Pearson'un kalbi bir kenara koyusuna baktı.

Şimdi Viviane kendini daha rahat hissediyordu. Başlangıçta, testerenin kafatasını kestiğini gördüğünde, beyninden bütün kanın çekildiğini, havada kalan duyularının sarsıldığını hissetmişti. O an bayılmak üzere bulunduğunu anlamış ve kendini bırakmamaya karar vermişti. Belirli bir neden olmadığı halde, birden çocukluğundaki bir olayı hatırlayıvermişti. Oregon ormanlarının derinliklerinde tatilini geçirirken, ayağı bir dala takılan babası açık bir av bıçağının üzerine düşmüş ve bacağından derin bir yara almıştı. Onun kadar güçlü bir adamdan beklenmeyecek şekilde, kanı görür görmez eli ayağı kesilmiş, buna karşılık, genellikle evinin salonunda ormandan çok daha rahat eden annesi birden güçlü ve kararlı bir insan oluvermişti. Hemen bir bezle bacağı iyice sarıp kanı durdurmuş, Viviane'a koşup yardım istemesini söylemişti. Babası dallardan yapılma uyduruk bir sedyeyle taşınırken, her yarım saatte bir bezi gevşetip dolaşımı sağlamış, ardından yeniden sıkıp kanamayı durdurmuştu. Doktorlar daha sonra, onun sayesinde bacağın kesilmekten kurtulduğunu söylemişlerdi.

Viviane bu olayı çoktan unutmuştu, ama tam o sıra bunu hatırlamak yeniden güçlenmesini sağlamıştı. Artık bir otopside hazır bulunmanın kendisi için mesele olmaktan çıktığını anlıyordu.

- Soracak sorunuz yok mu? dedi Dr. Pearson. Viviane'ın bir sorusu vardı :

- Ölüden çıkardığınız organları ne yapacağınızı söyler misiniz lütfen?

- Sanırım, bir hafta kadar muhafaza edeceğiz. Hiç olmazsa kalbi, akciğeri, mideyi, böbrekleri, karaciğeri, pankreası, dalağı ve beyni. Bütünü inceleyecek ve bir rapor hazırlayacağız. O sıra elimizde diğer otopsilerden de kalma - sanırım sayıları altı ile on iki arasında değişir - organlar da bulunacak ve hepsini birlikte inceliyeceğiz.

Cevap kişilikten yoksun ve buz gibi, diye düşündü Viviane, ama insan hep bu işi yaparsa başka türlü davranamaz belki. Elinde olmaksızın, ürperdi. Mike Seddons'un bakışları onunkileri yakaladı ve hafifçe gülümsedi. Viviane, eğlendiği için mi yoksa kendisine yakınlık duyduğu için mi gülümsediğini düşündü.

Şimdi başka bir öğrenci soru soruyordu, ama bu işi yapmaktan rahatsız, korkmuş gibiydi.

- Ölü... nasıl gömülür?... Bu haliyle, içi boşalmış olarak mı?

Sık raslanan bir soruydu bu. Pearson cevap verdi :

- Duruma göre. Bizimki gibi öğretim merkezleri genellikle, okulsuz hastanelerden daha çok inceleme yapar otopside sonra. Bugünkü olayda, ölü gömücüye sadece kılıf gidecek. Organları içine koymadığımız için bize içerlemezler. Bunlar ölü gömücülerin işini zorlaştırmaktan başka işe yaramaz çünkü.

Gerçek bu, diye düşündü McNeil. Belki en tatir söyleniş şekli değildi, ama yine de çok doğrudu. Otopside çıkmış bir vücudun içinde ne kadar az şey kaldığını, ölünün ailesi ya da ziyaretçileri merak ederler miydi acaba? Bunu çok düşünmüştü. Böyle bir otopside sonra, lâboratuvarın o sıradaki iş durumuna göre, çıkarılan organların işinin bitirilip yakılmasına kadar bazan haftalar geçtiği olurdu. Hatta yine de, her birinden alınmış küçük parçaların, uzun süre saklandığı da görülürdü.

Soruyu soran genç hemşire adayı üsteler gibiydi :

- Hiç istisna yok mudur?

Pearson sabırlı günlerinden birinde olmalıydı (zaman zaman görülürdü bu), çünkü hiç itiraz etmedi:

- Evet, bazan. Otopside önce, ölünün ailesinden izin almamız gerekir. Ara sıra da - bugün olduğu gibi - bu izin kayıtsız şartsız verilir ve biz, baş ve göğüs dahil herşeyi inceleriz! Bazı durumlarda kısmî izin verilir, örneğin aile, kafatasının içine el sürülmemesini isteyebilir. Biz, bu hastanede böyle istekle karşılaştık mı yerine getiririz mutlaka.

- Teşekkür ederim doktor.

Merakının sebebi ne olursa olsun, genç kız aldığı cevaptan memnun kalmış gibiydi. Ama Pearson sözünü bitirmemişti :

- Bazı durumlar vardır ki, dinsel inançlar yüzünden, bütün organların vücutla birlikte gömülmesi istenir. Tabii bu durumda da, isteğe uyarız.

Başka bir kız sordu :

- Ya katolikler? Bu noktada diretirler mi?

- Çoğu kere hayır, ama bazı katolik hastaneler için evet. Tabii bu patoloji uzmanlarının işini zorlaştırır. Genellikle.

Son sözcüğü, McNeill'e alaycı bir bakış yönelttikten sonra eklemişti, ikisi de yaşlı doktorun ne düşündüğünü biliyorlardı. Şehrin öbür ucundaki en büyük katolik hastanelerden biri, otopside sonra bütün organların vücuda konmaları talimatını vermişti. Her otopside bu kurala kesinlikle uyulacaktı. Ama hastane görevlileri bunu da halletmişlerdi : Patoloji bölümünün işi başından aşkın olduğu için, el altında devamlı bir takım iç organ bulunduruluyordu. Yeni bir otopsi yapıldığında, çıkarılan organların yerine el altındakiler konuyordu. Böylece ölü eksiksiz gömülebiliyor, hemen incelenmesi mümkün olmayan organların incelenmesi için bol bol vakit kalıyordu. Bunların da işi bittiğinde, bir sonraki ölünün içine yerleştirilecek, ve patoloji uzmanları hep avanslı çalışacaklardı.

Pearson katolik olmadığı halde, McNeil onun bu yöntemi kesinlikle kınadığını biliyordu. İhtiyar adam hakkında ne söylenirse söylenir, otopsi izinlerine ruhuna harfiyen uyulmasında diretirdi hep.

Resmî formülü tamamlamak için ara sıra kullanılan, «yalnız karnın açılmasıyla sınırlı» gibisinden bir cümle vardı. Oysa bu cümleyi ailenin isteğine de uyarak bazı patoloji uzmanlarının bütün vücudu incelediklerini biliyordu. Şu sözlerin söylendiğini ara sıra işitmişti : «insan kararlı oldu mu, sadece karnı açıp oradan yukarı çıkararak dil dahil, bütün iç organlara erişebilir.»

Pearson ise - McNeil onun en büyük yanlarından biri diyordu kendi kendine - bu tür sahtekârlıklara izin vermiyordu. Üç Eyalet hastanesinde «karnın açılması» demek sadece karnın boşluğunun incelenmesi demektir.

Pearson dikkatini ölüye çevirdi:

- Şimdi incelemeye devam edeceğiz... Durdu, daha yakından görebilmek için eğildi, bir teşrih bıçağı aldı ve dikkatle yokladı, ardından meraklı bir homurtu koyverdi.

- McNeil, Seddons, gelin bakın.

Kenara çekildi ve asistanı Pearson'un incelemekte olduğu yere eğildi. Onaylayıcı bir baş işareti yaptı. Plevra normal olarak akciğerleri kaplayan saydam bir zar olduğu halde, akciğer veremi belirtisi olan beyaz ve üfimsi bir kalın dokuyla kaplanmıştı. Veremin eski olup olmadığını birazdan anlıyacaklardı.

O da kenara çekilip yerini Seddons'a bıraktı.

- Akciğerleri yoklayın Seddons, dedi Pearson. İlginç şeyler bulacağınızdan eminim.

Seddons akciğerleri yakaladı, parmaklarıyla yokladı : Yüzeyin altındaki delikler hemen hissediliyordu. McMei! ölüyle ilgili raporu almış, kirletmemek için temiz bir bıçağın ucuyla sayfaları çeviriyordu.

- Hastaneye girdiğinde ciğerlerinin filmi alınmış mı? diye sordu ihtiyar doktor.

Asistanı başını salladı :

- Hasta şok geçiriyordu. Bir not X ışınlarına tutulmadığını belirtiyor.

- Yukardan aşağı bir parça kesecek... ve gözle görülebileni göreceğiz.

Yeniden öğrencilere dönen yaşlı adam, masanın başına varıyor, akciğerleri alıyor ve birini ortadan ikiye bölüyordu : Çok ilerlemiş olan verem gözler önündeydi. Ciğer bir arı kovanydı, sanki birbirine iyice sokulmuş, sonra da ortadan kesilmiş yığınla pign-pong topu doldurulmuştu içine, ölüm yarışında kalbin alt ettiği irinli yaralardı bunlar.

- Kalpten ölmeseymiş veremden gidecekmış, dedi Seddons. Bir çeşit yazı - tura olmuş bu

- Ölümümüz zaten hep yazı - tura sonucu, diye devam etti Pearson ve hemşirelere dönüp sözlerini sürdürdü: Bu adam vereme yakalanmış, hastalık da çok ilerlemişti. Dr. Seddons'un belirttiği gibi bu hastalık onu yakında öldürecekti. Üstelik sanıyorum ki, bunun ne doktoru farkındaydı ne de kendisi.

Pearson eldivenlerini çıkardı, gömleğini de çıkarmaya koyuldu. «Gösteri sona erdi, diye düşündü Seddons. Figüranlarla hademeler sahneyi temizliyecekler şimdi.»

McNeil ve stajyer önemli organları, üzerinde vaka numarası yazılı bir kaba yerleştirecekler, geri kalanları da boşlukları doldurmak için paçavralarla birlikte vüduca dolduracaklardı yeniden. Sonra da yarıkları iyi kötü dikeceklerdi, üzerinde çalıştıkları bölge elbiseyle örtülecekti nasılsa. İşleri bittiğinde de, ölü gömücüler gelip alana kadar ceset buzdolabına konacaktı.

Pearson otopsi salonuna girerken sırtında bulunan beyaz lâboratuvar ceketini giymişti ve yeni bir puro yakıyordu, özelliklerinden biri de, geçtiği yerde puro izmaritlerinden bir iz bırakmasıydı. Genellikle biri bunları toplayıp bir küllüğe koyardı. Yeniden genç hemşirelere hitap etti :

- Meslek hayatınızda öyle durumlar olacak ki, hastalarınızın öldüğünü göreceksiniz. O zaman ölünün en yakınından otopsi izni istemeniz kaçınılmaz hale gelecek. Bu isteği bazan doktor dile getirir, ama bazan size de düşebilir. Böyle durumlarda, direnmeyle karşılaşmaya hazırlayın kendinizi. Sevilen bir insanın, ölümünden sonra bile kesilip biçilmekle cezalandırılması katlanılması güç şeydir. Bunu kolayca anlamak mümkün.

Pearson sustu. Bir an, Seddons yaşlı adam hakkındaki görüşünü yeniden gözden geçirmekte olduğunu farketti. Acaba onda bir sıcaklık, insanca bir yan var mıydı? Pearson devam etti :

- Bir takım görüşler öne sürüp karşınızdakini ikna etmeye kalktığımızda, umarım bugün gördüklerinizi hatırlar ve örnek olarak faydalanırsınız.

Purosunu iyiden iyiye tütmeye başlamıştı, bunu masaya doğru uzattı :

- Bu adam aylar önce vereme yakalanmıştı. Çevresindeki bazı kişilere de hastalığını bulaştırmış olması kuvvetle mümkündür. Ailesine. Birlikte çalıştığı kişilere. Belki bu hastanede kendisine bakan bazı kişilere de. Otopsi yapmasak, bu kişiler de vereme yakalanabilir, onların veremli olduklarından kimse şüphe etmiyebilirdi. Tıpkı bu adam için olduğu gibi, iş işten geçene kadar.

Öğrencilerden ikisi, içgüdüsel bir hareketle masadan uzaklaştılar. Pearson başını salladı :

- Burada hiç bir bulaşma tehlikesi sözkonusu değil : Verem solunum yoluyla geçen bir hastalıktır. Ama bugün öğrendiklerimiz yüzünden, bu adama sağlığında yaklaşmış olanlar kontrol altına alınacaklar ve yıllar boyu zaman zaman muayene edileceklerdir.

Seddons büyük bir şaşkınlıkla, Pearson'un sözlerinin kendisini duygulandırdığını hissetti : «Durumu iyi ortaya koyuyor, diye düşündü, üstelik söylediğine inanıyor da.»

O an, yaşlı adamı sevmekte olduğunu anladı.

Pearson, karşısındaki gencin düşüncelerini okumuş gibi, alaycı bir gülümsemeye baktı ona :

- Patolojik anatominin de zafer kazandığı olur, Dr. Seddons.

Hemşire adaylarını selâmladı. Ardında acı bir duman bulutu bırakarak kayboldu.

«Ameliyatlarda ölüm» konulu aylık konferans, öğleden sonra saat iki buçukta başlayacaktı. Konferansa üç buçuk dakika kala, Dr. Lucy Grainger telâş içinde, zamanın kendisine karşı çalışmasından çekinir gibi, danışmaya daldı.

- Geç kaldım mı? diye sordu.

Masa başında oturan sekreter, koridorun biraz daha ilerisindeki çift kanatlı meşe kapıyı göstererek cevap

verdi :

- Başladıklarımı sanmıyorum Dr. Grainger. Salona yeni giriyorlar.

Lucy Grainger, salona yaklaştıkça bir konuşma uğultusu duyabiliyordu.

Geniş salona girdiğinde de - kalın halılar, uzun ceviz masa, oymalı iskemleler - kendini Kent O'Donnell'le tanımadığı bir genç adamın yanında buldu. Çevreleri Babil kulesi gibi gürültülü ve sigara dumanıyla doluydu. Bu aylık konferanslar genellikle zorunlu sayılır, hastanede görevli kırk küsur doktorun çoğu, asistanlar ve ihtisas yapanlar hazır bulunurdu.

- Lucy!

İki operatöre gülümseyerek selâm verdi, sonra kendisini çağıran O'Donnell'e döndü. Genç yabancıyı tanıştırdı Kent.

- Lucy, bize yeni katılan Dr. Roger Hilton. Belki bir süre önce, aramızda adının geçtiğini duymuşsundur.

- Evet, hatırlıyorum.

Dr. Hilton'a gülümsedi, gülümsediğinde bütün yüzü aydınlanıyordu.

- Dr. Grainger, George. - O'Donnell, yeni gelenleri hastane görevlileriyle bir an önce kaynaştırmaya çok dikkat ederdi. Ardından ekledi:

- Lucy, bizim ortopedi uzmanlarımızdan.

Genç kadın elini uzattı Hilton'a, el sıkışının sağlam, gülümsemesinin de çok genç olduğunu farkettiler. Yirmi yedi yaşından fazla olmamalıydı.

- Duymaktan yorulmadınızsa söyleyeyim doktor : «Hoşgeldiniz.»

- Tersine, çok memnunum. (Gerçekten de öyle görünüyordu.)

- İlk göreviniz mi?

- Evet, dedi genç adam bunu bir baş işaretile destekliyerek. Şimdiye kadar, Michael Reese'de cerrahî stajı yapıyordum.

Bu kez Lucy büyük bir açıklıkla hatırladı : Kent O'Donnell'in Burlington'a almayı istediği bir adam sözkonusuydu. Bu da Hiltön'un çok yetenekli olduğu anlamına geliyordu.

- Biraz gelir misin, Lucy!

Kent O'Donnell kenara çekilmiş, kendisine işaret ediyordu. Hilton'dan özür dileyerek Kent'in peşinden kalabalığın ötesine, pencerelerden birine doğru yürüdü.

- Burası daha iyi! dedi O'Donnell gülümseyerek... Hiç olmazsa söylenenler işitiliyor. Nerelerdeydin

Lucy? Seni görmeyeli çok oluyor.

Genç kadın düşünür gibi oldu :

- Doğrusu, nabzım hep normaldi, ateşim de otuz yedi otuzyedeki civarında, son günlerde tansiyonumu ölçmedim yalnız.

- Neden bana ölçtürmüyorsun?

- Gerekli mi bu? Ya tansiyon aletini çorbanın içine düşürürsen?

- Öyleyse birlikte yemek yiyeceğimiz bir akşam kararlaştıralım ve gerisini unutalım.

- Bunu ben de çok isterim Kent, ama önce defterime bir bakman gerek.

- Bak, ben seni telefonla ararım. Gelecek hafta yapalım şu işi. - Genç kadının omuzunu okşadı ve yürüdü.- Sanırım, konferansı açmanın zamanıdır.

Lucy, ortadaki masaya doğru kalabalığın arasından geçişini izlerken Kent O'Donnell'e meslekdaş ve insan olarak büyük bir hayranlık duyduğunu düşündü. İlk kez düşünmüyordu hem bunu. Yemek daveti de yeni bir şey değildi. Birlikte başka akşamlar da geçirmişler, bir süre Lucy bambaşka ilişkilere yönelip yönelmediklerini düşünmüştü. İkisi de bekârdı, otuz beş yaşındaki Lucy baş hekimden bir kaç yaş gençti. Ama O'Donnell'in davranışında hiç bir şey, kendisine hoş bir kız arkadaştan başka türlü gördüğünü belirtmemişti şimdiye kadar.

Lucy de, kendini bırakırsa Kent O'Donnell'e duyduğu hayranlığın kolaylıkla çok daha derin ve kişisel bir duyguya dönüşeceğini seziyordu. Ama üstelememeye karar vermişti, herşeyi doğal gelişimine bırakmak daha iyiydi, böylece hiç bir yere varılmasa bile bir kaybı olmazdı... Bu da olgunluğun gençliğin delice heyecanlarına üstünlüğüydü. İnsan acele etmemeyi öğreniyor ve ebemkuşağının öbür ucunun karşı bina blokundan çok daha uzakta yere deşdiğini keşfediyordu.

- Başlıyor muyuz, baylar?

Masanın başına geçen O'Donnell, diğerlerinin tepesinden sesini yükseltiyordu. O da Lucy'le geçirdiği kısa dakikaları değerlendirmişti, kısa süre sonra onunla tekrar buluşmayı hoş buluyordu. Bu çağırışı çok daha önce yapacaktı, ama duralamasının bir nedeni vardı : Aslında Kent O'Donnell gitgide sürükleniyordu Lucy Grainger'e, bunun gerek kendisi ve gerek genç kadın için iyi bir şey olduğundan emin değildi.

Uzun süreden beri seçtiği hayat tarzı, bekârlık, yalnızlık, bağımsızlık sonunda huyunu da değiştiriyor ve kendi kendine başka türlü bir hayat tarzına alışıp alışamayacağını sormasına yo! açıyordu. Lucy için de aynı şey sözkonusu olabilir, ayrıca hüyanındaki bu benzerlikten başka sorunlar doğabilirdi. Yine de, herşey bir yana, onunla birlikteyken kendini herhangi bir başka kadınla olduğundan çok daha rahat hissediyordu. Bir gün kendi kendine «güçlü iyilik» diye adlandırdığı, hem rahatlatıcı hem de yüreklendirici bir ruh sıcaklığı vardı Lucy'de. Aynı etkiyi başkalarının, özellikle hastalarının üzerinde de bıraktığını

biliyordu.

Bütün bunların üzerine, Lucy'nin başka çekici yanları yok değildi. Gerçek bir olgun güzelliğe sahipti. Gençlerden birisiyle konuşmasını seyrederken, elini kaldırdığını ve genellikle kısa kestirdiği kıvrık saçlarını yanağından geriye doğru ittiğini gördü . Altın sarıydı bu saçların rengi. Yine de Kent arasında bir kaç beyaz tel seçti. «Doktorluk mesleği hepimize bu oyunu ediyor!» diye düşündü. Ayrıca, yılların geçmekte olduğunu da hatırladı... Bu tasarıyla daha yakından ilgilenmemekle hata mı ediyordu? Ya da çok mu fazla beklemişti? Gelecek haftaki yemeğin ne yön alacağına bakacaktı.

Gürültü kesilmemiş ve biraz olsun azalmamıştı; başkan sözlerini daha yüksek sesle tekrarladı ama Bill Rufus ona seslendi :

- Joe Pearsort'un geldiğini psk olamıyorum. O'Donnell'in daha önce gördüğü rengârenk kravat Rufus'u çevresindekilerden kesinlikle ayırıyordu.

- Joe gelmedi mi? diye sordu Kent salonda şaşkın bakışlarını gezdirerek. Kimse Joe Pearson'ü görmedi mi?

Orada bulunanlardan bir kaç başlarını salladılar. O'Donnell'in yüzüne kısa süren bir sinirli anlam yayıldı, sonra kapıya doğru yürüdü :

- Anatomi uzmanı gelmeden «Ameliyatlarda ölüms konulu konferansa başlamamız mümkün değil, dedi. Bir bakayım ne olduğuna.

Tam kapıya varırken Pearson içeri girdi.

- Biz de sizi almaya geliyorduk Joe.

Kent'in yaşlı adamı karşılaması dostçaydı, Lucy bir an önce sezdiğini sandığı sinirlilik konusunda yanılıp yanılmadığını düşündü.

- Bir otopsiyi bitirmem gerekiyordu. Umduğumdan uzun sürdü. Sonra da bir sandviç yedim.

Pearson'un konuşması doğru geliyor, cümleleri dişleri arasında geveliyordu daha doğrusu. Belki de hâlâ sandviçini çiğnemekteydi. Sonra Lucy kalan parçayı bir kâğıt peçeteye sarıp taşıdığı kâğıt destesi ve dosyalarla birlikte getirdiğini gördü. Gülümsedi : Böyle bir konferansta insanın yemek yemeyi düşünmesi için Joe Pearson olması gerekirdi.

O'Donnell Hilton'u Pearson'a tanıştıyordu, sıkışırken Pearson dosyalarından birini elinden kaçırdı ve bir deste kâğıt yere saçıldı. Bill Ruîus gülererek bunları topladı ve dosyayı Pearson'un koltuğunun altına yerleştirdi. Yaşlı adam bir baş işaretiyle teşekkür ettikten sonra birden Hilton'a sordu :

- Operatör müsünüz?

- Evet efendim, cevabımı verdi yeni gelen dostlukla.

«Efendi çocuk! Büyüklerine saygılı», diye düşündü Lucy.

- Demek yeni bir arkadaşımız daha oluyor! dedi Pearson.

Yüksek ve sert sesle konuştuğundan, salonda ani bir sessizlik oldu. Genellikle böyle bir söz şaka olarak kabul edilebilirdi ama, Pearson'dan geldiğinde kırıcı, küçümseyici bir anlam kazanıyordu neredeyse.

Hilton gülmeye başladı:

- Evet, öyle denebilir.

Ama Lucy yaşlı doktorun sözlerine şaşırıldığını farkettiler.

- Joe'dan korkmayın, dedi O'Donnell neşeyle. Operatörlere düşmandır biraz. Evet? Başlıyor muyuz?

Uzun masaya yöneldiler, yaşlı doktorlar hemen öndeki iskemlelere yerleşmişler, diğerleri arka sıraya geçmişti. Lucy öndeydi. Kent masa başında oturuyordu. Pearson'la kâğıtları da onun solundaydı. Diğerleri yerleşirken Lucy, Pearson'un gizlemeye çalışmadan sandviçini ısırdığını gördü.

Biraz ileride oturan, hastanenin kadın-doğum uzmanlarından Charlie Dornberger'i farkettiler. Puposunu doyurmakla meşguldü. Dr. Dornberger'i her görüşünde, piposunu ya doldurur, ya temizler, ya da yakmakla meşgul olurdu ama pek sık içtiğini sanmıyordu. Dornberger'in yanında Gill Barlett karşısına Din-Dong Bell ve John McEwan oturuyordu. Bugün McEwan'ın özel bir durumla ilgili olması gerekirdi; Kulak-boğaz-burun uzmanı genellikle ölümle ilgili konferansları izlemezdi pek.

- Günaydın baylar.

O'Donnell başını masaya eğdiğinde son sesler de kesildi. Notlarına bir göz attı.

- Birinci vaka. Samuel Lobitz. Beyaz, Elli dört yaşında bir adam. Dr. Barlett.

Her zamanki gibi iki dirhem bir çekirdek giyinmiş olan Dr. Barlett not defterini açtı. Lucy, içgüdüyle bakımlı sakalına göz attı ve yapacağı ilk hareketi bekledi. Bu sakal, konuşmaya başlar başlamaz inip kalkmaya koyulmuştu. Barlett tatlı bir sesle söze girdi:

- Hasta, 12 Mayıs günü bana geldi. Masanın öbür ucundan :

- Biraz daha yüksek sesle Gill, dediler. Barlett sesini yükseltti:

- İstediginizi yapmaya çalışacağım, ama konferanstan, sonra McEwan'a görünseniz. İyi edersiniz.

Bir kahkaha koptu, kulak-boğaz-burun uzmanı da gülenlere katılmıştı. Lucy böyle toplantılarda rahat olabilenlere gıpta ediyordu, kendisi hiç böyle olmamıştı, hele hastalarından biri hakkında konuşacaksa. Herhangi biri için, ölen hastasıyla ilgili teşhisim açıklamak ve başvurduğu tedavi yollarını anlatmak, sonra da diğerlerinin bunu tartışmalarını izlemek, sonunda patoloji uzmanının otopsi sırasında ne bulduğunu açıklamasını beklemek sinir bozucuydu, üstelik Joe Pearson kimsenin gözünün yaşına bakmıyordu!

Tıpta herkesin yapabileceği önemli hatalar vardı, hatta hastanın hayatına mal olabilecek hatalar yapılması da mümkündü. Pek az doktor, meslek hayatı boyunca böyle bir şeyden kurtarabilirdi kendini. En önemli şey, ikinci bir kere aynı şeyi yapmamak içirt böyle olaylardan ders almaktı, ölümle ilgili konferansların başlıca amaçlarından biriydi bu : Herkese ve dinleyicilerin her birine aynı zamanda öğrenme fırsatı vermek.

Ara sıra, bağışlanr gibi olmayan hataların ortaya konduğu görülürdü, bu aylık toplantılarda konuşulurken hissedilen bir şeydi. Tedirgin edici bir sessizlik ortalığa çöker, herkes bakışlarını diğerlerinden kaçırırdı. Açık bir eleştirinin yapıldığı enderdi. Bir yandan gerekli değildi böyle bir şey, öte yandan kimse aynı durumda kalıp kalmıyacağını kesinlikle bilemezdi.

Lucy seçkin bir operatörün başına geleni hatırlıyordu, bir süre çalıştığı başka bir hastanede geçen bir olayı. Adam bir barsak kanseri ameliyatı yapmaya hazırlanıyordu. Hastalıklı bölgeye vardığında ameliyattan sonuç alınmıyacağına karar verdi ve kanserli parçayı almak için uğraşacak yerde değiştirme (derivation) yaptı sadece, üç gün sonra hasta ölüyor ve otopsiye gidiyordu. Otopsi barsakta kanser manser olmadığını ortaya koydu. Aslında, hastanın apandisiti patlamış ve operatörün teşhis edemediği bir apse meydana getirmişti. Bu yüzden de, adamı ölüme mahkûm etmişti. Lucy patoloji uzmanının nasıl dehşet dolu sessizlikle karşılandığını hatırlıyordu.

Böyle durumlarda, dışarı hiç bir şey sızmazdı tabii. Tıbbın dayanışma gerektiren anlarından biriydi bu. Ama iyi bir hastanede iş bu kadarla kalmazdı. Üç Eyalet'te, O'Donnell iş başına geleli beri hatayı işleyen doktorla özel bir görüşme yapardı. Hata büyükse, adam dikkatle izlenirdi. Lucy hiç böyle bir durumla karşılaşmamıştı, ama kapalı kapıların ardında, baş hekimin çok sert olabildiğini işitmişti. Gill Bariett devam ediyordu :

- Hastayı bana Dr. Cymbalist yolladı.

Dr. Cymbalist şehrin tanınmış doktorlarından ama Üç Eyaletle ilgisi yoktu. Lucy'ye de zaman zaman hasta yolladığı olmuştu.

- Dr. Cymbalist beni evimden aradı, diye devam etti Barlett, bir mide delinmesinden şüphelendiğini söyledi. Anlattığı belirtiler bu teşhise uyuyordu. O sıra hasta cankurtarana bindirilmiş ve hastaneye doğru yola çıkmıştı. Nöbetçi hekimi çağırdım ve kendisine gelecek hastanın durumuyla ilgili bilgi verdim.

Barlett notlarına baktı :

- Aşağı yukarı yarım saat sonra gördüm hastayı. Müthiş mide ağrıları çekiyordu ve şok geçiriyordu. Kan basıncı kırk yediydi. Yüzü kül rengini almıştı, soğuk terler döküyordu. Şokla mücadele etmek için kan ve biraz morfin verilmesini söyledim. Muayenede görülen şeydu : Karında sert bir kitle ve karın duvarında aşırı hassasiyet.

Bill Rufus sordu :

- Göğsün filmini çektiniz mi?

- Hayır, hasta röntgene sokulamayacak kadar güçsüz geldi bana. Mr. Cymbalist'in koyduğu mide delinmesi teşhisine katılıyordum ve gecikmeden ameliyat etmeye karar verdim.

- En ufak bir tereddüdünüz yok muydu doktor?

Bu soru Pearson'dan geliyordu. O ana kadar gözlerini kâğıtlarından kaldırmamıştı. Bu kez gözlerini Barlett'e dikti ve dikkatle baktı.

Barlett kısa bir süre duraladı, Lucy şöyle düşündü: «Bir bit yeniği var. Teşhis yanlış ve Pearson darbeyi indirmeye hazırlanıyor.» Sonra Pearson'un bildiğini artık Barlett'in de öğrendiğini, dolayısıyla bir sürprizle karşılaşmaması gerektiğini hatırladı. Muhtemelen Barlett otopside bulunmuştu. İşine sadık operatörlerin çoğu, hastalarından biri öldüğünde böyle yaparlardı. Bir an sustuktan sonra, iki adamdan genç olanı kibarca sözlerine devam etti:

- Böyle acil durumlarda insanın hep tereddüdü vardır, Dr. Pearson. Ama belirtilerin acil bir mide ameliyatı gerektirdiği sonucuna vardım. (Yine sustu.) Oysa midede delik filân yoktu ve hasta koğuşa götürüldü. Bunun üzerine Dr. Toynbee'yi çağırdım, ama o gelene kadar hasta öldü.

Gill Barlett defterini kapadı ve bakışı masada gezindi. Demek teşhisi yanlıştı, dış görünüşündeki sükûnete rağmen, Lucy için için özeleştirinin acılarına katlandığını biliyordu. Ama bu belirtilere dayanarak, konan teşhisin doğruluğu desteklenebilirdi.

Şimdi O'Donnell sözü Pearson'a veriyordu. Terbiyeli rica etti :

- Otopsi sonucu ortaya çıkanları bize anlatmak lütfunda bulunur musunuz?

Lucy baş hekimin herhalde söylenecek olanları bildiğini düşündü. Bölüm şefleri ölen hastalarıyla ilgili otopsi raporlarını otomatik olarak alırlardı.

- Dr. Barlett'in söylediği gibi, mide delinmesi filân yoktu. Aslında karın boşluğu tamamen normaldi.
-Darbeyi indirmeye hazırlanır gibi, bir an sustu, sonra devam etti.- Aslında ne varsa göğüste vardı, bir zatürre başlangıcı. Kuşkusuz bunun sonucunda şiddetli bir akciğer reaksiyonu doğdu.

Demek buydu. Lucy daha önce söylenenleri kafasından geçirdi. Doğruydular, klinik muayenede her iki belirti de birbirinin aynıydı...

Pearson kâğıtlarını karıştırdı, aradan birini çekti. Bakışı masada gezindi.

O'Donnell sordu :

- Tartışacak mıyız?

Bir sessizlik, tedirgin bir hava oldu. Bir hata yapılmıştı, doğruydular, ama ihmal ya da dikkatsizlik sonucu değildi bu. Salonda konuşmayı dinleyenlerin çoğu aynı şeyin kendi başlarına da gelebileceğinin farkındaydılar. Konuşan Bill Rufus oldu :

- Açıklanan belirtiler de dikkate alınır, mide ameliyatının yerinde olduğu görüşündeyim.

Pearson bunu bekliyordu. Düşünceli düşünceli söze başladı:

- Eh!... Doğrusu, bilmemi...

Sonra baştan savarcasına, haber vermeden bir el bombası atmış gibi devam etti:

- Hepimiz Dr. Bartlett'in belden yukarı pek ender baktığını biliriz.

Sonra, şaşkınlık dolu bir sessizlik içinde, doğrudan Bartlett'e sordu :

- Hastanın göğsünü muayene ettiniz mi?

Daha önceki sözleri ve son sorusu hakaretten başka şey değildi. Gill Bartlett'in paylanması gerekse bile, bunu yapması gereken Pearson değil, O'Donnell'di. Hem de yalnızken, üstelik Bartlett ihmalci bir doktor da değildi. Kendisiyle çalışanlar mesleğini sevdiğini, hatta kılı kırk yarma eğiliminde olduğunu bilirdi. Sözkonusu durumda, çabuk karar verme gerekliliğiyle karşı karşıya kalmıştı.

Yüzü kıpkırmızı kesilen Bartlett, iskemlesini itip ayağa fırlamıştı :

- Tabii ki inceledim! diye bağırды. (Haykırırken, bir yandan da sakalı inip çıkıyordu.) Hastanın durumunun ciğerlerinin filmi aldırarak gibi olmadığını daha önce söyledim, hatta...

- Baylar! Baylar!

O'Donnell'di bu, ama Bartlett sözünün kesilmesini istemiyordu :

- Ameliyattan sonra ve başkalarının sırtından bilgelik taslamak kolay şey, Dr. Pearson da bunu bize hatırlatmak için en ufak fırsatı kaçırmıyor.

Masanın öbür yanından, Charlie Dornberger piposuyla bir hareket yaptı :

-Sanmam ki Dr. Pearson'un niyeti... Bartlett öfkeyle onun sözünü kesti :

- Tabii sanmazsınız! Onun dostlarındansınız, üstelik kadın-doğum uzmanlarına hiç bir düşmanlığı yoktur.

- Doğrusu, bu kadarına izin veremem' O'Donnell ayağa fırlamış, çekiciyle masaya vuruyordu. Omuzlarını germiştii, atletik vücut yapısıyla salondakilerin hepsine hakimdi. «Tam bir erkek! Diye düşündü Lucy. Erkeksi olmayan yanı yok.»

- Doktor Bartlett, lütfen yerinize oturur musunuz?

Ayakta, Bartlett'in iskemlesine oturmasını bekledi.

O'Donnell'in dışa vuran sınırı bir iç kaynaşmanın belirtisiydi. Joe Pearson'un toplantıyı böyle kavgaya dönüştürmeye hakkı yoktu. Tartışmayı sakın sakın ve tarafsız olarak sürdürmek yerine, buna son vermektan başka çaresi yoktu Kent'in. Joe Pearson'u hemen oracıkta paylamamak için büyük çaba harcaııp kendini tutması gerekti. Böyle davranırsa, durumu daha da ağırlaştırmaktan başka sonuç alamıyacağını biliyordu ama.

O'Donnell Bill Rufus'un görüşünü paylaşmamıştı. Eleştiri yapılması eğilimindeydi. Bu işteki başlıca hata, göğüs filminin alınmamış olmasıydı. Hasta getirilir getirilmez ayakta bir filmi aldırca, karaciğer ve diyafram arasında bir gaz kitesi arayabilirdi : Herhangi bir mide delinmesinin kesin belirtisiydi bu. Dolayısıyla bunun yokluğu, herhalde operatörü düşündürürdü. Aynı zamanda da X ışınları, kuşkusuz akciğerin altında bir gölge gösterir, Pearson'un daha sonra otopsi sırasında keşfettiği zatürre anlaşılırdı. Bu iki unsur herhalde Bartlett'in teşhisini değıştirmesine yol açar ve hastanın yaşama ihtimalini arttırırdı.

Tabii, diyordu O'Donnell kendi kendine, Bartlett filmin alınmamasına gerekçe olarak adamın çok hasta olduğunu söyledi. Ama adam bu kadar hastaysa, herhangi bir ameliyata girişmesi doğru muydu? O'Donnell'in görüşüne göre girişmemeliydi, çünkü mide delinmesi sözkonusu olduğundan ameliyatın yirmi dört saat içinde yapılması gerekirdi. Bu süre geçirildi mi, ameliyat sırasında ölüm oranı ameliyatsız ölümden daha yüksekti. İlk yirmi dört saat en zor süre sayıldığından böyleydi. Hasta bu süreyi geçirirse, vücudun savunma silâhları deliğı kapamak için harekete geliyordu. Bartlett'in sözünü ettiği belirtilere göre hasta yirmi dört saat sınırına yakındı, bu sınırı geçmiş bile olabilirdi hatta. O'Donnell olsa, bu durumda ameliyatsız, hastanın genel durumunu düzelterek daha sonra emin bir teşhis koyabilmenin yollarını arardı, öte yandan, tıpta iş olup bittikten sonra doğru sonuca varmanın kolay olduğunu, bir insanın hayatı dakikalarla sınırlandırıldığında acele teşhis koymanın ne kadar güçleştiğini de çok iyi biliyordu.

Bütün bu görüşleri kendine göre, sakın ve tarafsız, «Ameliyatlarda ölüm» konusuyla ilgili olarak geliştirmişti. Hatta belki bazı noktaları Gill Bartlett'e açıklatmayı bile başarabilirdi: Bartlett namusluymuş ve eleştiriden korkmazdı. Böylece tartışmanın amacı da açıkça herkese anlatılmış olurdu. Desteklemek, üstelemek ya da küfürleşmenin hiç gereği kalmazdı. Tabii Bartlett böyle bir deneyden zevk almazdı ama, hiç değilse küçük düşmezdi. Daha önemlisi, pratik bir teşhis dersi bütün cerrahî bölümü görevlerine verilmiş olurdu.

Şimdi varılan noktada, artık bunların hiç biri mümkün değildi. Eğer bu noktada, O'Donnell kafasındaki ayrıntıları ortaya atsa Pearson'u desteklemiş ve Bartlett'i biraz daha mahkûm etmiş gibi olurdu. Onun iyiliği ve iç huzuru için, bunun olmaması gerekti. Hiç kuşkusuz, Bartlett'le özel olarak konuşacaktı ama, açık ve yararlı bir genel tartışma fırsatı kaçırılmıştı. Canı cehenneme Joe Pearson'un!

Kaynaşma durulmuştu. O'Donnell'in pek seyrek başvurduğu çekici masaya vurma eylemi etkisini göstermişti. Bartlett, hâlâ öfkeden kıpkırmızı, yerine çökmüştü. Pearson, düşünme numarası yapıyor, kâğıtlarını karıştırıyordu.

- Baylar (O'Donnell bir an sustu. Ne söylemek, açıkça ve çabucak neyi belirtmek gerektiğini biliyordu.) sanırım aramızdan hiç birinin bu türden bir olayın tekrarlanmasını istemediğini belirtememe gerek yok. Ölüm konulu bir konferans öğretici olmalı, hırslı tartışmalara ve kişisel çekişmelere dönüşmemelidir. Doktor Pearson, Doktor Bartlett, sanırım derdimi açıkça anlatabildim.

Sırasıyla ikisine baktı, sonra onlardan gelecek bir işareti beklemeden, açıkladı:

- İkinci vaka, lütfen.

Tartışılacak dört vaka daha vardı, ama hiç birinin olağanüstü yanı yoktu ve konferansın devamı sakın geçti. Böylesi daha iyi, diye düşünüyordu Lucy Grainger. Bu tür takışmalar çalışanların moralini sıfıra indirirdi. Acele teşhis koymak büyük cesaret işiydi. Büyük bir ihmali görülmedikçe, tartışılmaz şekilde yeteneksizliği anlaşılmadıkça, hiç bir operatör böylesi saldırılarla karşılaşmamalıydı. Joe Pearson'un bu tür durumlarda uyguladığı sansürün, ne dereceye kadar kişisel duygular üzerine oturduğunu ilk kez düşünüyordu Lucy. Bugün Pearson Bartlett'e karşı, şimdiye kadar hiç bir konferansta yapmadığı kadar kaba ve acımasız davranmıştı. Oysa çok önemli bir vaka değildi sözkonusu edilen ve Bartlett sık sık hata yapmaz, ihmali görülmezdi hiç. üç Eyalet hastanesinde iyi iş görmüş, özellikle şimdiye kadar ameliyat edilemeyen bazı kanser türlerinde başarı sağlamıştı.

Pearson da bunu biliyordu tabii, öyleyse açık düşmanlığı nedendi? Belki Gill Bartlett, kendisinin asla ulaşamadığı ve kıskandığı bir aşamaya varmıştı. Biraz ilerisindeki Bartlett'e baktı. Yüzü somurttu. Hâlâ

acı çekiyordu. Genellikle rahat, sevimli, dost bir insandı. Karısıyla, Burlington'da tanınan ve değer verilen bir çift meydana getiriyorlardı. Lucy kokteyllerde ve zengin hastaların evlerinde her zaman rahat, her zaman yerli yerinde olduğunu görmüştü. Muayenehanesi iyi işliyordu, müşterileri çok ve seçkindi. Yıllık geliri elli bin dolara yakın ya da üstünde olmalıydı.

Joe Pearson'u sinirlendiren bu muydu? Asla cerrahinin prestijine varamayan, yığınlar tarafından pek bilinmeyen ve değer verilmeyen, gösterişli yanı da bulunmayan, yine de çok önemli bir tıp dalını seçen Joe Pearson bu durumun etkisinde miydi? Lucy pek çok kişinin şu soruyu sorduğunu işitmişti: «Patolojik anatomi uzmanı mı, ne iş yapar o?» Kimseden şu soru duyulmazdı oysa: «Operatörün işi nedir?» Bir çokları patolojik anatomi uzmanını bir çeşit teknisyen sayarlar, onun önce diplomalı bir doktor olmasının, sonra uzmanlaşmak için yıllar süren özel bir öğrenim görmesinin gerektiğini bilmezlerdi.

Para da önemli bir noktaydı. Üç Eyalet hastanesinde, Gül Bertiett hastaneden aylık almayan bağımsız bir operatördü, sadece hastaları ona para öderlerdi. Lucy ve bütün diğerleri aynı esaslarla hastaneye bağlanmışlardı. Ama buna karşılık, Joe Pearson, iki bin dolar aylıkla hastanenin maaşlı adamıydı. Bu para da, başarıya ulaşmak şartıyla, kendisinden çok daha küçük bir operatörün aylık kazancının yarısıydı aşağı yukarı. Lucy bir yerde, bu iki durum arasındaki farkı dile getiren haince bir yazı okumuştur : «Operatör bir tümörü almak için beş yüz doları cebine indirir. Bir patolojik anatomi uzmanı muayene etmek, teşhis koymak, izlenecek tedavi yolunu söylemek ve hastanın geleceğini önceden belirtmek için beş dolar alır.»

Lucy'nin Joe Pearson'la ilişkileri dostçaydı. Bilinmeyen bir nedenle ona yakınlık duyuyor, Pearson da onu seviyor ve ara sıra yakınlığına karşılık veriyordu, özellikle bir teşhis konusunda tartışmak gerektiği zaman, bu yakınlık faydalı oluyordu.

Konferans sona ermek üzereydi. O'Donnell sonuçları hızlandırmıştı. Lucy dağıttığı dikkatini son vaka üzerinde topladı: Kötüydü bu, kendini kontrol etmesi gerekecekti. Konferansa katılanlar ayağa kalkıyorlardı. Kâğıtları toplayan Joe Pearson ayaklarını sürüyerek çıkışa yönelmişti, ama O'Donnell yolda onu durdurdu. Baş hekimin yaşlı adamı diğerlerinin izledikleri yönün tersine götürdüğünü farketti Lucy.

- Bir dakika içeri girelim, olur mu Joe?

Kent büyük salona açılan ve ara sıra komite toplantılarının yapıldığı küçük çalışma odasının kapısını aralamıştı. Pearson peşinden girdi.

O'Donnell kayıtsız fakat çok dikkatli görünüyordu.

- Joe, sanırım konferanslarda herkese böyle saldırmaktan vazgeçmeniz gerekecek.

- Niçin?

Pearson boyun eğmek niyetlisi görünmüyordu : «Mükemmel! diye düşündü Kent, böyle istiyorsanız böyle olsun!» Ve cevap verdi:

- Çünkü bu bizi hiç bir yere götürmez. Sesini isteyerek sertleştirmişti. Genellikle yaşlı adamlarla ilişkilerinde, aralarındaki yaş farkından ötürü saygılı davranırdı. Ama bu kez kendi otoritesi söz-konusuydu. Ayrıca, baş hekim olması dolayısıyla bir takım üstünlüklere ve imtiyazlara sahip olduğu halde, Pearson'un işi üzerinde doğrudan bir denetim hakkına sahip değildi.

- Yanlış bir teşhisi açıkladım, o kadar. - Pear-son yeniden gerçek kişiliğine bürünmüştü. - Bu tür şeyleri ses çıkarmadan geçiştirmemiz gerektiğini mi ima ediyorsunuz?

- Borunuzun anlamsızlığını siz de çok iyi biliyorsunuz.

O'Donnell sesinin buz gibi ve sert olmasına aldırmadan, kesinlikle vermişti bu karşılığı. Pearson'un duraladığını gördü ve yaşlı adamın çok ileri gittiğini anladığını farketti.

- Söylemek istediğim bu değil. Neyse, böyle değil.

Kent gülümsemekten kendini alamadı : Joe Pearson'un kolay kolay özür dilediği görülmemişti ve bu birkaç kelimenin ona nelere malolduğunu kestirmek kolaydı. O'Donnell en mantıklı sesiyle sözlerine devam etti :

- Bunun daha iyi yolları var, Joe. Sizce bir sakınca yoksa otopsi sonuçlarını bana bildirmenizi rica edeceğim, ondan sonra tartışmayı daha iyi yönetebilirim. Böylece kimseyi sınırlendirmeden işimizi yürütebiliriz sanıyorum.

- Neden sinirlendiklerini hiç anlamıyorum, diye homurdandı Pearson.

Ama O'Donnell gerilediğini hissetmişti.

- Önemi yok Joe. Kendime göre bir yol tutmak isterim. (Söylediklerini gırtlığına tıkmak istemiyorum, diye düşündü, ama herşeyi açığa vurmanın sırasındır.)

Pearson omuz silkti:

- Böylesi kolayınıza geliyorsa...

- Teşekkür ederim Joe.

O'Donnell, umduğundan da kolay kazandığını biliyordu. Belki öbür konuya geçmenin de tam sırasıydı.

- Joe, dedi, başlamışken size bir şeyden daha söz etmek istiyorum.

- Bitirilmesi gereken bir sürü işim var. Söyleyecekleriniz biraz bekliyemez mi?

Pearson konuşurken, O'Donnell kafasından geçenleri okuyabiliyordu neredeyse. Adam, bir noktada pes ettiği halde, bağımsızlığından vazgeçmediğini, vazgeçmek niyetinde de olmadığını açıkça anlatmaya çalışıyordu.

- Sanırım bekliyemez, cevabını verdi Kent. Raporlarla ilgili söyleyeceklerim.

- Anlamadım. Ne varmış raporlarda?

Gösterdiği tepkide savunmaya yönelen bir saldırgan ifade vardı. O'Donnell tatlılıkla devam etti:

- Bir takım şikâyetler geldi. Bazı sonuçların lâboratuvardan çıkması çok uzun sürmüştü.

- Rufus söyledi bunu, sanırım.

Bu kez Pearson'un sesi çok acıydı. «Başkalarının başını ağrıtan bir operatör daha!» diyecekti neredeyse.

- Bill Rusuf, evet. Ama başkaları da var. Bunu da biliyorsunuz, Joe.

Pearson, bir an cevap vermedi. Kent onun için üzülüyordu aynı zamanda. Yıllar geçiyordu, şimdi Pearson altmış altı yaşını da aşmıştı. En iyimser ifadeyle, daha beş altı yıl çalışabilirdi ancak. Bazı kişiler değişime alışıyor, kendilerini geçen ve kumanda yerlerine oturan genç adamlara veriyorlardı yerlerini. Pearson için böyle bir şey sözkonusu değildi. Üstelik hıncını da gösteriyordu. O'Donnell kafasından neler geçirdiğini düşündü. Çaptan düştüğünü, tıbbın gösterdiği yeni gelişmelere ayak uyduramadığını mı seziyordu yoksa? Bu duruma düşen ilk insan olmayacaktı. Oysa, tatsız davranışlarına rağmen, lehinde olan pek çok şey vardı. Bu nedenle de Kent O'Donnell'i fazla ileri gitmiyor, çok dikkatli davranıyordu.

- Evet, biliyorum.

Pearson'un sesi boyun eğdiğini belirtir gibiydi. Durumu kabullenmişti. Tam Pearson'a uygun düşen bir davranıştı bu. O'Donnell Pearson'a büyük yakınlık duymuştu, lâfını esirgememesi hoşuna giderdi, kaç kere de toplantılara can vermek için bundan faydalanmıştı. Hastanede geçirdiği ilk aylar boyunca, mücadele etmek zorunda kaldığı şeylerden biri de gereksiz ameliyatlardı. Bununla sayısız rahim ameliyatı belirtiliyordu; çeşitli vakalarda, sağlıklı rahimleri alma yoluna giden bazı operatörler bunda büyük bir gelir kaynağı bulmuşlardı. Bütün kadın hastalıklarında başvuru en sağlam ve kesin yoldu bu, ama gerektiği zaman. Böyle durumlarda, anatomi lâboratuvarından gelen raporlarda, teşhis karşılığı metrit (rahim iltihabı) ya da fibrom (selum ur) deyimlerinin kullanılması ameliyatı doğrulamak için bir çeşit paravana işi görüyordu. O'Donnell Pearson'a şu sözleri söylediğini hatırlıyordu: «Mikroskopta incelenen dokuları tarif ederken, herşeyi adıyla belirteceğiz, sağlam bir rahim için de sağlam diyeceğiz.» Pearson'un yüzü bir gülümsemeye buruşmuş ve kendisiyle mutlak bir işbirliği yapmıştı o günden sonra. Böylece de bütün gereksiz ameliyatlardan önü alınmıştı: Operatörler, meslektaşlarının önünde, aldıkları organların daha sonra «normal ve sağlıklı» olduğu belirtildiğinde ne diyeceklerini şaşırıyorlardı.

- Bakın Kent (Pearson'un sesi uzlaşmaya yanaşır gibiydi), son zamanlarda işim başımdan aşkın. Bana ne

çok iş geldiğini aklınız almaz!

- Çok iyi biliyorum Joe, cevabını verdi giriş yapabilmek için tam böyle bir cümle bekleyen Kent O'Donnell. Benim gibi bir çok kişi işinizin başınızdan aştığını ve bunun doğru olmadığını düşünüyor. - «Sizin yaşınızda» demeyi düşündü bir an, sonra başka bir deyim kullanmayı doğru buldu ve devam etti -Bir yardımcıya ne dersiniz?

Tepki hemen geldi. Pearson neredeyse haykırıyordu :

- BANA mı yardım teklif ediyorsunuz? Ama dostum, aylardır lâboratuvarda bir yardımcıya ihtiyacım olduğunu söyleyip duruyorum! En azından üç kişi gerek, aldığım cevap da «BİR yardımcıya ne dersiniz?» Ya daktilo işi! Haftalardan beri yığılan raporlar var! Bütün bu yığılı kim daktiloya çekecek? -Cevap beklemeden, o hızla devam etti. - Kim? Ben mi? Hastane yönetimi zahmet edip kışını oynatsa, bir şeyler yapmayı başarabiliriz belki. Tanrım! Yardıma ihtiyacım olduğunun söylenmesi, gerçekten duymaktan hoşlandığım bir şey!

O'Donnell o ana kadar sakın sakın dinlemişti. Bunun üzerine :

- Bitti mi Joe? diye sordu.

- Evet!

Pearson biraz sinmiş, gösterdiği tepkiden biraz utanmış gibiydi.

- Ben lâboratuvar görevlisi ya da memur değil, başka bir uzman düşünüyordum! Servisi yönetmekte size yardımcı dokunacak biri. Belki de sağını solunu çağdaş düzeye getirebilecek bir insan.

- Bana bakın! («Çağdaş düzeye getirmek» sözleri Pearson'u yerinden hoplatmıştı, ama O'Donnell itiraz dile getirilmeden bunları püskürttü.)

- Sizi dinledim Joe. Şimdi beni dinleme sırası sizde. Rica ediyorum. - Bir an sustu, sonra devam etti: -

Yükünüzün birazını hafifletecek zekî bir genç düşünüyorum.

- Başka hiç bir meslekdaşa ihtiyacım yok. Kaçamaksız kuru ve kesin bir ifadeydi bu.

- Niçin Joe?

- Çünkü lâboratuvarda iki patolojik anatomi uzmanına yetecek iş yok. Çünkü bütün servisi, yardımcısız, kendi başıma yönetebilirim. Hem bir asistanım var.

O'Donnell sabırla, sakın sakın üsteliyordu :

- O yetişene kadar sizin yanınızda kalır, Joe, genellikle de uzun süre değil. Tabî, işin bir bölümünü yapabilir, ama kendisine sorumluluk veremezsiniz, yöneticilik işinde de ondan faydalananlarız. Asıl bu alanda yardıma ihtiyacınız var şimdilik.

- Bırakın da buna ben karar vereyim. Bana biraz süre tanıyın, bütün gecikmeler ortadan kalkacak ve günü gününe yetiştireceğiz raporları.

Joe Pearson'un pes etmeye hiç niyetli olmadığı açıktı. Yeni bir uzmanın gelişine karşı çıkmasını beklemişti O'Donnell, ama yaşlı adamın gücü onu şaşırtıyordu. Sadece kişisel imparatorluğunu paylaşmaya mı karşıydı? Ya da, yeni birinin gelip kendisini yürütmesinden korkuyor ve işini korumaya mı çalışıyordu? Pearson'u görevinden atmak Kent'in aklına gelmemişti. Anatomi ve patoloji alanında Pearson'un geniş bilgisi ve büyük tecrübesi kolay kolay sağlanamazdı. O'Donnell'in amacı bu bölümü ve dolayısıyla hastaneyi takviye etmektir. Belki bunu açıkça anlatması gerekiyordu.

- Joe, hiç bir büyük değişiklik sözkonusu değil. Bunu kimse düşünmedi. Bölümün başında yine siz...

- Öyleyse bırakın da, sorumlusu olduğum yeri bildiğim gibi yöneteyim.

O'Donnell sabrının taşıdığını hissediyordu. Belki bu fikir üzerinde yeterince durduğuna karar verdi. Bir iki

gün bekleyecek, sonra yeniden deneyecekti. Tatlılıkla birkaç söz söylemekle yetindi :

- Sizin yerinizde olsam, bu teklifi düşünürdüm.

- Düşünecek hiç bir şey yok!

Pearson hafif bir baş işaretiyle onu selâmladı ve kapıyı vurmada çıkı.

«Eh! diye düşündü O'Donnell. Savaş düzenine girdik.»

Kımlıdamadan, bundan sonraki manevrasının ne olacağını düşünmeye koyuldu.

Üç Eyalet hastanesinin kafeteryası, doktorlarla idarede çalışanların çoğunun geleneksel buluşma yeriydi. Ortalığa yayılan, sonra her bölüme hastanenin dört duvarı arasında kalan her servise sızan hikâyelerin, dedikoduların doğduğu yer de burasıydı. Terfi, rezalet, atılma, resmen işe alınma gibi pek çok olay, açıklanmadan kafeteryada duyulur ve tartışılırdı.

Doktor ve operatörler, yemek ya da kahve molası dışında pek görme fırsatı bulamadıkları meslekdaşlarıyla, burada «ayak üstü konsültasyon» yaparlardı sık sık. Pek çok ciddî tıbbî sorun masaların çevresinde tartışılır, başka durumlarda yanına yüklü bir fatura eklenecek olan değerli uzmanların önemli görüşleri, çoğunluk dostça ve bedavadan sık sık ortaya atılırdı. Çoğunluk bundan büyük fayda sağlayan da, başlangıçta kendisinden umut kesilen ve kurtarıcı tedavinin hangi yolla kendisine ulaştığını asla öğrenemeyecek bir hasta olurdu.

İstisnalar da vardı. Ara sıra bazı doktorlar... nice güçlükler sonucu elde ettikleri bilginin resmî olmayan ve düzensiz yollardan açıklanmasına karşı çıkar, kendilerini özel durumlarla ilgili tartışmalara sürüklemek isteyen meslekdaşlarına direnirlerdi. Alışılacağına red cevabı şuydu: «En iyisi muayenehanemde bir konsültasyon yapmamız. Hem o zaman taksimetre de işlemeye başlar.»

Gül Bartlett bu yola kesinlikle karşı çıkan ve bazen görüşlerini bedavadan açıklamamak için çok kaba davranan doktorlardan biriydi. Bu konuda anlatılanlara göre, bedava konsültasyonlara direnmesinin kaynağı kafeteryada değil, bir evde verilen kokteyle dayanıyordu. Burlington sosyetesinin önde gelen kadınlarından biri olan ev sahibesi, neredeyse Bartlett'in yakasına yapışmış, gerçek ya da hayalî

hastalıkları konusunda onu soru yağmuruna tutmuştu. Bartlett kadını bir süre dinlemiş, sonunda sabrı taşarak yüksek ve herkesin duyabileceği sesle, büyük bir sessizliğin ortasında şöyle demişti: «Hanımefendi, bana anlattığınız kadarıyla aybaşı derdiniz var. Hemen soyunursanız sizi buracıkta muayene ederim.»

Yine de çoğunluk, bu dolaylı konsültasyonlara karşı çıksa bile, kaybedilecek olduğu kadar kazanılacak şeyler bulunduğu gerekçesiyle kafeteryada yapılan bilgi değiştokuşunu kabul ediyordu. Bazılarının da şu çok duyulan sözlerle kalkıp gittiği görölürdü : «Bana yine ihtiyacınız olursa, ikinci muayenehanemdeyim.» Normal olarak, bu sözlerden sonra kimse ona bir şey sormazdı.

Genellikle kafeterya, ustaların yerinin, unutulmasa bile kısa süre için görmezlikten geldiği demokratik bir bölgeydi, istisna, hastane genelkurmayına bir masa ayırmaktı. Mrs. Straughan, sağlık kurallarının hafif de olsa çiğnenmesi ya da servisin aksamasının gelecek Sağlık Kurulu toplantısında keskin eleştirilere yol açacağını bildiğinden sık sık bu bölgenin çevresinde dolaşırdı.

Birkaçının dışında, hastanenin kıdemli doktorları kendilerine ayrılan masalarda otururlardı. Yeniler bu konuda tutarsız, alışkanlıkları daha değişkendi. Genç doktorlar ve stajyerlerin bağımsızlıklarını gösterip hemşirelerin arasına ya da başka gruplara karıştıkları sık görölürdü. Mike Seddons'un, diğer öğrencilerden daha önce kurtulan ve tek başına yemeğini yiyen Viviane Loburton'un karşısındaki iskemleye oturmasında, bu yönden, şaşırtıcı bir şey yoktu.

(On gün önce, otopsi salonundaki karşılaşmalarından beri, Viviane birkaç kere hastanede Mike Seddons'a raslamıştı. Kızıl saçlarını ve ağzının iki köşesini kulaklarına yayan gülüşünü gördüğünde büyük bir hoşnutluk duyuyordu. Seddons'un doğrudan bir saldırıya geçmesini içgüdüsiyle beklemişti, işte şimdi beklediği gerçekteşiyordu.

- Günaydın! dedi Seddons.

- Merhaba!

Tam o sıra Viviane iştahla bir tavuk budunu ısırđıęından, selâmi epey boğuk çıktı. İşaret parmağını ağzına götürüp :

- K'sura ba'mayın, diyebildi.

- Çok iyi, çok iyi, keyfinize bakın. Ben size bir teklif yapmak için buraya geldim.

Genç kız ağzındakini bitirdi ve konuştu :

- Bense daha sonra...

Mike Seddons'un gülüşü iyice yayıldı yüzüne.

- Haberiniz yok mu? Çağımız feza çağı. Alışılmış sözlerle kaybedilecek zamanı yok kimsenin. Teklifim şu: Öbür gün, önce CUBAN GRILL de bir yemek, ardından tiyatro, işinize geliyor mu?

Viviane, cevap verecek yerde, merakla sordu :

- Bütün bunları yapmaya imkânlarınız elveriyor mu?

Hastane personeli ve hemşire adayları arasında, yoksulluk zamanın iyice yerleştiği hüznü bir şakadır. Seddons sesini iyice alçalttı :

- Kimseye söylemeyin. Gizli gelir kaynaklarım var. Otopsi için bize getirilenler var ya. Pek çoğu altın dişli. O kadar kolay oluyor ki: Bakın, size anlatayım...

- Lütfen susun! Yemeğimi yedirmiyecsiniz sonra.

Genç kız yeniden tavuk buduna saldırırken, Mike masanın üzerinden eğildi ve tabağından iki parça kızarmış patates yürüttü.

- Hımmm. Hiç fena değil, Daha sık yemeliyim bundan. Neyse, mesele şu: - İki bilet ve bir kasa fişi

çıkardı. - Şunlara bir göz atarmısınız küçük hanım. Bakın ne diyor: «Size minnettar olan bir hastanın saygılarıyla.» Biletler turneye çıkmış bir Broadway tiyatrosuna alınmıştı, kasa fişi de CUBAN GRİLL de iki kişilik yemeğe hak kazandırıyordu.

- Bunları edinmek için ne yaptınız? dedi gitgide meraklanan Viviane, kalp ameliyatı mı?

- Hayır. Geçen hafta, ilk yardımda Frank Worth'un yerine çalıştım. Elini çok pis bir şekilde kesmiş olan bir adam geldi. Yarayı diktim. Unutup gitmişim ki postadan bunlar çıktı. (Kendinden memnun, bir gülümseme koyverdi.) Bu işe en çok içerleyenlerden biri de Worth. Bir daha işinin başından ayrılmıyacağını söylüyor. Peki, gelecek misin?

- Çok memnun olurum, dedi gerçeği söyleyen Viviane.

- Güzel! Tam yedide hemşire yurdundan kapısından sizi alırım. Kabul mü?

Birden genç kızın yüzünün enikonu güzel, vücudunun nefis olduğunu farketti. Kendisine bakıp gülümsediğinde, sıcak ve güzel kokulu bir şeyi hatırlıyordu. Kendi kendine : «öbür gün yerine bu akşam onunla buluşabilmek için neler verirdim», dedi. «Beklemek uzun sürecek.» İçinden, zayıf bir ses onu uyarıyordu : «Paçanı kaptırmamaya dikkat et. Politikayı unutma Seddons. Onları sever ve anılarıyla mutlu bırakırsın. Ayrılık tatlı bir üzüntüdür, ama özgür yaşamak için de ne pratiktir.»

- Kabul, diyordu Viviane. Belki biraz gecikirim, ama çok değil.

Harry Tomaselli hastanenin genişletilmesine ilkbaharda başlayacağını, O'Donnell'e bildireli bir hafta oluyordu. Kent O'Donnell'le Yönetim Kurulu Başkanı Orden Brovvn hemen yapılması gereken işleri konuşmak üzere onun odasında buluşmuşlardı.

Aylar önce, bir mimarla elele verip çalışarak, hastaneye eklenecek yeni kanatla yer alacak bölümlerin ayrıntılı plânları üzerinde uzun uzun durmuşlardı. Bölüm şeflerinin isteklerinin, elde edilmesi muhtemel parayla dengelenmesi gerekiyordu. Orden Brown hakemlik, O'Donnell de tıbbî danışmanlık yapmıştı. Her zamanki gibi, Yönetim Kurulu başkanı sinirli, keskin ve meselelerin derinine inebilecek yetenekte görünmüş, ama kuruluşunu giderecek mizah yönü zengin bir konuşma yapmıştı. Bazı durumlarda, istenenle yapılabilecek olanlarda anlaşmışlardı; bazı kereler de, hep kendine yontma eğiliminde olduğunu sandıkları bir bölüm şefine rasladılar mı çabaları daha uzun sürmüştü.

Baş eczacı, kendi bölümü içinde özel bir tuvalet bulunmasında diretmişti. Mimar böyle bir şeyin çalışma yerinden otuz - kırk adım kadar ötede ve koridorda bulunacağını söylediğinde, eczacı kolit sancıları tuttuğunda kırk adımın kendisi için büyük uzaklık olduğunu söyleyerek itiraz etmişti. Bunun üzerine de Orden Brown sertçe, hastanenin ilgili bölümüne başvurup tedavi görmesini öğütlemişti eczacıya.

Gerçekleştirilmeye degecek bazı tasarılarından da, bu arada, aşırı masraf gerektirdiği için vazgeçilmişti. Röntgen şefi Ding - Dong Bell, başlıca hedefi kalp hastalıklarının teşhisini ve tedavisini kolaylaştırmak olan çok inandırıcı bir sine - radyografi tasarısı sunmuştu. Ama sadece araç-gerecin elli bin dolar tutacağı öğrenilince, istenmiyerek tasarıdan vazgeçilmişti.

Şimdi plânın ana hatları ortaya çıkmıştı, dikkat tümüyle para bulmanın pratik yolu üzerinde toplanıyordu. Aslında bu iş kesinlikle Yönetim Kurulunu ilgilendiriyordu, ama bölüm şeflerinin de yardımı bekleniyordu.

- Herkesin katılmasını istiyoruz, dedi Orden Brown. Bölüm şefleri için altı bin, ortaklar için dört bin, asistan doktorlar için iki bin dolar.

O'Donnell hafiften bir ıslık koyverdi.

- Korkarım, dedi başkana, bu teklif bir takım şikâyetlere yol açacak.

Brown gülümsedi :

- Bu şikâyetlere karşı koymak için elimizden geleni yapmak zorundayız.

Harry Tomaselli araya girdi:

- Ödemeler dört yıllık bir süreye bölünebilir, Kent. Yazılı taahhütler elimize geçer geçmez, bankayla pazarlığa oturabiliriz.

- Bir şey daha var, dedi Brown. Doktorların da bu işe para koydukları şehirde duyulduğunda, yardım kampanyamıza katılanların verecekleri para toplamı yükselecek.

- Bu işi duyulacak şekilde mi yapacaksınız? Brown gülümsedi :

- Öyle değil mi ya.

O'Donnell meslektaşlarıyla yaptığı bir toplantı sırasında, bu haberi vermenin kendisine düşeceğini düşünüyordu. Kendisine bakacak olan üzüntülü yüzleri şimdiden görür gibiydi. Doktorların büyük çoğunluğu, diğer mesleklerde çalışanların da büyük çoğunluğu gibi, gelirlerinin tümünü harcıyorlardı. Tabii bu yardım kampanyasına katılmaya zorlanmıyordu kimse, ama tek kişinin böyle bir şeye karşı çıkması güç olurdu, üstelik hastanenin genişletilmesinde doktorların büyük çıkarı vardı, önceden kestirilebileceği gibi, çoğu istenen parayı ödeyecek, diğerleri üzerinde de baskı yapacaklardı.

Her zaman önceden yapılması gerekeni sezen Harry Tomaselli:

- Merak etme Kent, dedi. Doktorlar toplantısından önce sana eksiksiz bir dosya hazırlarım. Bütün ilginç noktalar bir araya getirilmiş ve ortaya konmuş olur. Hem, sözlerini tamamladığında, istenilenden fazla ödemeye kalkışacaklar bile bulunabilir.

- Bak, buna fazla güvenme, dedi O'Donnell. Doktorların en hassas yerleri olan cüzdanlarına dokunmak üzeresin.

Tomaselli gülümsemesine karşılık verdi : Baş hekim doktorlara bir çağrıda bulunduğunda, her yaptığı iş gibi bu da çok kesin ve ciddi bir şekilde sunulmuş olacaktı. O'Donnell yaradılışında biriyle çalışmanın gerçekten çok hoş ve rahatlatıcı olduğunu ilk kez düşünmüyordu. Daha önce yönetmen yardımcılığı yaptığı hastanede, baş hekim ünü seven, herşeyi bu merakına kurban eden, herkesin önüne geçen bir adamdı. Dolayısıyla gerçek bir yönetim sözkonusu değildi ve hastane bundan büyük ölçüde zarar görüyordu.

Harry Tomaselli doğruluğu çabuk ve kaypaklığa yönelmeden karar verebilme yeteneğini severdi, çünkü hastane yöneticisi olarak kendisi de böyle davranırdı. Çabuk karar verildiğinde hataya düşüldüğü olurdu tabii, ama tümüyle çok daha fazla iş görülür ve başarı oranı zamanla artardı. Söz ve düşüncede olduğu kadar eylemde de çabukluk, yolunu ve mesleğini bulmadan çok önce Tomaselli'nin edindiği bir huydu.

Hukuk fakültesinde okumuştı, savaş patladığında epey müşteri toplamanın eşiğindeydi. Seferberliği beklemeyip Birleşik Devletler Deniz Kuvvetlerine katılmış ve kendisine sağlık hizmetlerinde görev verilmişti. Daha sonra, deniz hastaneleri yaralıyla dolup taşarken, Teğmen Tomaselli doktorluk ve hastane yönetme sanatı arasındaki sınırı hisetmesini sağlayan özel bir içgüdüyle, yetenekli bir yönetici olarak kendini göstermişti.

Savaştan sonra, yeniden hukuğa dönmek ya da hastane yöneticiliğine devam etmek gibi bir seçim zorunluğuyla karşılaşan Tomaselli sonuncuyu seçmiş, Columbia Üniversitesinin hastane işletmeciliği bölümüne yazılmıştı. Hastane yönetiminin parlak geleceği olan özel bir iş alanı sayılmaya başlandığı dönemde de diplomasını almıştı. Pek çok teklif almış, yardımcı olarak geçirdiği iki yılın sonunda, Üç Eyalet'in yöneticiliği teklifiyle karşısına geien Orden Brown'a evet demişti.

Şimdi, Harry Tomaselli işine aşıkı. Kent O'Donnell'in tıbbî konulardaki görüşünü paylaşıyor, Orden Brown'un yöneticilikteki kavrayış gücü ve temkinli inceliğine saygı duyuyordu. Yönetici olarak, Brown ve O'Donnell'in isteğine uygun hizmetler, bakım, tutumluluk, temizlik, muhasebe ve diğer işlerin yapılması Tomaselli'ye düşüyordu.

İyi yardımcıları - çeşitli bölümlerin başına en yetenekli kişileri getirmekte şaşmaz bir sezgisi vardı - ve hastanede olup bitenlere duyduğu büyük ilgi sayesinde bütün bunları başarıyordu. Hergün kısa ve tıknaz gövdesinin koridorlar boyunca gidip geldiği, sık sık durup hemşireler ya da hademeler, kapıcılar ve ahçılarla, yol boyu rasladığı hastalarla konuştuğu, hastaneyle ilgili şeylerden söz edecek ya da yeni fikirler verebilecek herkesle tartıştığı görülürdü. Yeni fikirler onu canlandırıyor; onun heyecanı diğerlerini de canlandırıyor herkese yansıyor. Ara sıra boynunu uzatır, kara çerçeveli kalın gözlüklerinin ardında gözleri parlayarak bol bol konuşur, düşünceleri dörtlüğe birbirini izler, elleri sözlerini desteklerdi.

Bütün bu gezintileri boyunca, not aldığı enderdi. Hukukçu olarak yetişmiş olması önemli noktaları ayrıntılarından farklı tutabilmeye alıştırmıştı onu. Ama her denetimden sonra, hastane yönetiminde değiştirilmesi gerekli önemli ya da önemsiz noktalarla ilgili bildirimleri makineli tüfek hızıyla yağdırırdı.

Yine de herkese yatkın gelen diplomatça konuşma yeteneğine sahipti, herhangi birine hakaret ettiği pek az görülmişti. Gereken yerde ilgiliyi paylar, sonra keyifle başka şeyden söz ederdi, övgüye başvurduğu seyrek ama, her zaman zarıftı söyledikleri. Memurlardan birini kovduğu da az görülen şeydi, ama gerçekten gerekli görürse bunu yapardı. Bölüm şeflerine sık sık tekrarladığı sözler şunlardı : «Biri burada bir aydan fazla çalıştı mı, tecrübesi bizim için bir yatırımdır ve düşünmediğimiz eksikleri bulunan yeni birini almaktansa onu yetiştirmekte, elimizden gelirse kendimize uydurmakta fayda vardır.» Bu politikası bilinip uygulandığından, üstelik saygı da gördüğünden, hastanede çalışanların tümü yüksek bir morale sahipti.

Hastane yönetiminde bazı yenilikler daha yapılabilir, bazı bölümler harekete getirilip daha etkili hale sokulabilirdi, Tomaselli bunu biliyordu. Eski araç-gereçlerin atılıp yerlerine yenilerinin konmasında büyük fayda vardı hastane yönünden. Sineradyografi aracı gibi örneğin... Yeni program eksiklerin bazılarını giderecekti, ama hepsini değil. Tomaselli de O'Donnell gibi kendilerini yıllar sürecek bir çalışmanın beklediğini ve hedeflerinden bazılarını belki ulaşılmayacaklarını biliyordu, ama eksikleri tamamlamanın tek yolu vardı: Her zaman yapılabilecek olandan daha fazlasını yapmaya çalışmak.

Orden Brown hastane yöneticisini tam o sıra dalgınlıktan sıyrıldı. Yönetim Kurulu Başkanı O'Donnell'e :

- Kampanyamız başladığında, büyük bir hareket olacak kuşkusuz, diyordu. Bu konuda üzerinde durulması gereken bir şey daha var: Sanırım sizi, Rotary Kulüp yöneticileriyle karşılaştırmamızda büyük fayda olacak. Yeni binamızdan neler beklendiğini onlara anlatabilir, gelecekle ilgili tasarılarımızdan söz edebilirsiniz.

Kalabalık toplantıları ve özellikle böyle yerlerde hüküm süren sahte tavırları hiç sevmeyen O'Donnell, yüzünü buruşturmak üzereydi, ama kendini tuttu ve : «Bunun faydalı olacağına inanıyorsanız mesele yok...» dedi.

- Ailemden biri Rotary yöneticilerindedir, dedi Brown. Bu işi ona yaptırabiliriz. En iyisi bu görüşmenin, kampanyamızın açıldığı hafta yapılabilmesi. Bir sonraki hafta da Kivvani'lerle(*) görüşebiliriz.

(*) Rotary gibi, bir başka iş adamları kulübü.

O'Donnell başkana, biraz da doktorlukla uğraşmasına izin vermesini, aksi halde hastaneye yardım kampanyasına katılması için gereken parayı toparlayamayacağını söyleyecek oldu, sonra kendini tuttu.

- Bu arada, diyordu O'Donnell, öbür gün akşam yemeğine sözünüz yok ya?

- Yok, dedi O'Donnell hemen.

Tepedeki evde sakin ve ağırbaşlı bir hava içinde yemek yemekten hoşlanırdı.

- Benimle Eustace Swayne'in evine gelmenizi istiyorum.

Kent'in şaşkınlığını farkedenden başkan, devam etti:

- Davetlisiniz. Bunu size söylememi benden istedi.

- Tabii, memnuniyetle gelirim.

Yine de, Yönetim Kurulunun en çetin ceviz üyesi tarafından davet edilmek beklenmedik bir şeydi. O'Donnell Swayne'le kaç kere karşılaşmıştı ama onu iyice tanıma fırsatını bulamamıştı hiç.

- Aslında, dedi Brown, fikir benden geldi. Kendisiyle hastanenin meselelerinden söz etmenizi istiyorum. Mümkünse, fikirlerinizden bazılarını aşılama bakın ona. Açık konuşmak gerekirse, Swayne'in Yönetim Kurulunda bulunması ara sıra başımıza dert açıyor, ama bunu siz de biliyorsunuz tabii.

- Elimden geleni yapacağım.

Şimdi durumu öğrenen O'Donnell, Yönetim Kurulunun politikasına karışmaktan pek hoşlanmamıştı. O güne kadar bundan uzak durabilmeyi başarmıştı. Ama Orden Brown'a hayır diyemezdi. Başkan evrak çantasını aldı ve çıkmaya hazırlandı : Tomaselli'yle O'Donnell de onunla aynı zamanda ayağa kalktılar.

- Pek kalabalık olmayacağız, dedi Brown. Belki altı kişi. Geçerken sizi de alabiliriz herhalde. Çıkmak üzereyken telefon ederim.

O'Donnell teşekkür etti, başkan kibarca selâm verip çıktı. Kapıyı ardından kapamıştı ki, Tomaselli'nin ince uzun sekreteri Kathy Cohen içeri girdi :

- Rahatsız ettiğim için özür dilerim, dedi.

- Ne var Kathy?

- Adamın biri telefonda ille de sizinle konuşmak istiyor. Mr. Bryan diye biri.

- Şimdilik Mr. O'Donneü'le işimiz var. Kendisini daha sonra ararım.

Yönetici şaşırılmıştı. Kathy'ye böylesine basit bir şey hatırlatmak zorunda kalmaması gerekirdi.

- Kendisine söyledim Mr. Tomaselli, diye cevap verdi sekreter kararsız bir sesle. Söyledim, ama beni dinlemek istemiyor ve diretiyor. Söylediğine göre, adam hastalarımızdan birinin kocasıymış. Size haber vermek gereğini duydum sonunda.

- Belki adamla konuşmanız iyi olur Harry. -O'Donnell genç kıza gülümsedi. - Kathy'yi kurtarın bu dertten, beklemek benim için önemli değil.

- Peki öyleyse.

Yönetici iki telefonda birine uzandı.

- Dört numaralı hatta bekliyor.

Genç kız konuşmanın başlamasını bekledi sonra odasına dönmek üzere dışarı çıktı.

- Buyurun, sizi dinliyorum.

Tomaselli'nin sesi dostça çıkıyordu, ama karşıdan gelenleri işittiğinde kaşlarını çattı hafifçe.

O'Donnell karşıdaki adamın çok yüksek sesle konuştuğunu işitiyor, «rezil bir durum... bir aileyi sömürme... soruşturma gerek...» gibi sözler işitiyordu.

Tomaselli eliyle ahizeyi kapadı ve O'Donnell'e :

- Köpürüyor adam, dedi. Ne dediğini anlamıyorum. Karısıyla ilgili bir mesele.

Bir süre daha dinledi, sonra:

- Bakın Mr. Bryan, dedi, bir daha baştan baştasanız. Nedir sözkonusu olan?

Önüne bir not defteri çekti, sonra : «Evet efendim», dedi. Bir süre sustu. Sonra yine konuştu: «Şimdi, lütfen karınızın ne zaman hastaneye kabul edildiğini söyleyin bana.» Telefonda yeniden bir ses yükseldi, Tomaselli çabucak not aldı. «Doktorunuz kim?» Bir not daha aldı. «Ne zaman taburcu edildi?» - bir ara. «Evet, anlıyorum.»

O'Donnell epey uzaktan gelen : «Bir türlü isteğimi kabul ettiremiyorum», sözlerini işitti. Sonra Tomaselli yeniden konuştu :

- Hayır, Mr. Bryan, olay hatırımında değil, ama soruşturma yapacağıma söz veriyorum. - Bir süre daha susup dinledi. - Evet efendim, hastane masraflarının bir aile için ne anlama geldiğini biliyorum, ama hastane kâr sağlamak amacını gütmeyiz, biliyorsunuz.

O'Donnell telefondaki sesi hâlâ duyabiliyordu, ama Tomaselli'nin uzlaşıcı tutumu karşısında adam yatışmış gibiydi. Hastane yöneticisi konuşuyordu yine :

- Bilirsiniz ki, hastanın hastanede ne kadar kalacağına ilgili doktor karar verir. Sanırım, önce karınızın doktoruyla bir konuşmalısınız, bu arada da ben muhasebeciyle görüşür ve size sunulan faturayı iyice incelerim.

Tomaselli bir süre daha dinledi, sonra :

- Teşekkürler Mr. Bryan. Güle güle, dedi. «daktilo edilecek» yazılı tahta kutunun içine bıraktı.

Notlarla doldurduğu sayfayı yırttı, üzerinde Bundan sonra O'Donnell :

- Ne olmuş? diye sordu.

Çok meşgul bir hastanede, bakım ve hesap konusunda şikâyetler eksik olmazdı.

- Karısının gerektiğinden uzun süre hastanede tutulduğunu iddia ediyor. Faturayı ödemek için de borçlanmak zorunda kalacağımı söylüyor.

O'Donnell sert bir sesle sordu :

- Karısının gerektiğinden uzun süre kaldığını nereden biliyor?

- Sağa sola danıştığımı söyledi. - Tomaselli'nin sesi düşünceliydi şimdi. - Gerekli, hatta kaçınılmaz da olabilir ama kadın burada üç hafta yatmış.

- Sonra ?

- Genellikle bu konu üzerinde fazla kafa yormam. Ama son zamanlar bize, aynı konuyla ilgili çok sayıda şikâyet geldi... Hepsi bunun kadar sert değil, ama aynı.

Birden ,O'Donnell'in kafasında şimşek çaktı : Patolojik anatomi lâboratuvarı.

- Doktor kim ? diye sordu.

Yönetici notlarına göz attı, sonra cevap verdi :

- Reubens.

- Kendisini bulabilirsen durumu hemen aydınlığa kavuştururuz.

- Kathy, dedi Tomaselli iç telefonda, Dr. Reubens'i bulmaya çalışır mısınız ?

Ses çıkarmadan beklediler. Dışardan gelen oparlörde, tatlı tatlı tekrarlanmaktaki sesi işitiyorlardı: «Dr. Reubens... Dr. Reubens... Dr. Reubens...» Bir süre sonra telefon çaldı. Tomaselli ahizeyi kapı ve O'Donnell'e geçirdi :

- Reub? Ben Kent O'Donnell.

Karşıdaki operatörün ince sesi büyük bir açıklıkla işitiliyordu :

- Buyrun, ne istiyorsunuz?

Kent önüne konan notlara göz gezdirdi :

- Mrs. Bryan adlı bir hastanız oldu mu?

- Evet. Neymiş mesele ? Kocasını mı şikâyette buldu ?

- Biliyordunuz demek ?

- Tabii biliyorum. (Reubens'in canı sıkılmış gibiydi.) Şikâyet etmekte de çok haklı adam.

- Meseleyi anlatır mısınız Reub?

- Mesele şu, Mrs. Bryan'ı muhtemel bir kanser teşhisiyle hastaneye yatırdım. Göğüsteki tümörü aldım, zararsız çıktı.

- Öyleyse kadın niçin üç hafta hastanede tutuldu ?

Bu soruyu sorarken, Reubens'le her konuşuşunda aynı şeyin olduğuna dikkat etti : Onunla sorulu cevaplı konuşmak gerekirdi.

- Bunu benden önce Pearson'a sormalısınız.

- Hemen açıklasanız daha basit olur, Reub. Bir sessizlik oldu. Sonra ses cevap verdi:

- Peki. Zararsız bir tümör demiştim. Ama bunu öğrenmem için iki buçuk hafta geçmesi gerekti: Pearson'un tümörü mikroskopunda incelemesi için gerekli zaman.

- Bu süre içinde, kendisini uyardınız mı hiç ?

- En az altı kere. Rahat braksam daha uzun sürerdi.

- Demek bunun için Mrs. Bryan'ı üç hafta hastanede tuttunuz ?

- Tabii. - Telefonun öbür ucundaki seste bir alaycılık belirtisi seziliyordu. - Onu hastaneden çıkarmalı

mydım sizce ?

«Bu sözlerimden hoşlanmamakta haklı», diye düşündü O'Donnell. Güç durumunda kalmıştı. Hastayı taburcu etse yeni bir ameliyat için tekrar çağırması gerekebilirdi, üstelik de Bill Rufus'un başına gelen olay gibi, açıklamakta büyük güçlük çekerek. Ayrıca hastanede fazladan geçirilen hergün aile için yeni ve gereksiz bir masraf kaynağıydı.

O'Donnell temkinli bir sesle cevap verdi :

- Size hiç bir şey söylediğim yok Reub. Sadece bilgi edinmek istiyorum.

Olayın Reubens'e dert olduğu açıktı.

- Öyleyse başkalarına da sorun, çünkü bu yalnız benim başıma gelmiyor. Bili Rufus'un hikâyesini de biliyorsunuz sanırım ?

- Evet. Biliyorum. Açıkçası, o günden bu yana durumun biraz düzeldiğini sanıyordum.

- Öyleyse bir takım şeyler iyi gizleniyor. Dışarı hiç bir şey sızıyor demektir. Fatura konusunda ne yapacaksınız ?

- Korkarım yapacak şey yok. Karısı burada üç hafta yatmış. Hastanenin de paraya ihtiyacı var, unutmayalım.

O'Donnell, inşaat fonuna altı bin dolar yatırması gerektiğini duyduğunda, Reubens'in ne gibi bir tepki göstereceğini merak ediyordu.

- Tabii, ama suç onların değil, üstelik kolaylık yapmazsak iyi de etmeyiz. Kadının kocası çok iyi bir adam. Marangoz ya da dülger. Kendi hesabına çalışıyor. Sigortasız. Bu olay onlara uzun süre sıkıntı çektirecek.

O'Donnell cevap vermedi. Kafası daha uzaklarda, bu olaydan sonra olup biteceklerdeydi. Karşıdan gelen ince ses duyuldu yine :

- Hepsi bu kadar mı ?

- Evet, Reub. Hepsi bu kadar. Teşekkür ederim.

Ahizeyi Tomaselli'ye uzattı ve:

- Harry, dedi, bugün öğleden sonra toplanmamız gerekiyor. (Ne yapılacağına karar vermişti.) Eskilerden beş altı kişiyi bir araya getireceğiz. İtirazınız yoksa burada toplanalım. Sizin de bulunmanızı isterim.

Tomaselli başını salladı.

- Mümkündür.

O'Donnell kafasında adları sıraladı.

- Harvey Chandler, tabii. Bill Rufus ve Reubens de bulunmalı bence. Sonra Charlie Domberger, faydası dokunur. Kaç kişi oldu ?

- Sizi ve kendimi de sayarsam altı. Lucy Grainger'i neden çağırıyoruz ?

O'Donnelli bir an duraladı, sonra :

- Kabul. Yedi kişi. Oldu, dedi.

- Programda ne var ?

- Bir tek konu : Patolojik anatomi lâboratuvarında yapılacak değişiklikler.

Hastane yöneticisi Lucy Grainger'in adını söylediğinde, O'Donnell bir tek nedenden ötürü duralamıştı : Daveti üzerine önceki gece buluşmalarının anısından ötürü.

Akşam yemeği için Roosevelt Otelindeki PALM COURT'ta buluşmuşlar, kokteyllerini içmişler, nefis bir yemek yemişlerdi. Tatlı, rahat bir geceydi. Sağdan soldan, kendilerinden, tanıdıkları kişilerden, kişisel tecrübelerinden - tıp ve diğer konularda - söz etmişlerdi.

Geç vakit Lucy O'Donnell'i, kısa süre önce taşındığı Benvenuto Grange'daki geniş ve zarif evine götürmüştü.

- Beş dakika gelir misin, son bir kadeh için ? demişti Lucy.

Arabasını park etmesi için üniformalı kapıcıya bırakan Kent, genç kadının peşinden yürümüştü. Asansör pırı! pırı!, temiz ve sessizdi. Beşinci katta, duvarları kaynağacı kaplı koridoru izlemişlerdi, kalın bir halı ayak seslerini yok ediyordu. Kent kaşlarını çatmış, Lucy gülümsemişti.

- Müthiş değil mi ? Ben bile hâlâ etkilenmekten kendimi alamıyorum.

Kapıyı açtı, elektrik düğmesine dokundu : Hafif bir ışık küçük salonu aydınlattı, dipteki aralık kapıdan yatak odası görünüyordu.

- Sana bir kadeh hazırlıyayım, dedi Lucy. Arkası adama dönüktü. Bardaklara çarpan buzların tıngırtısı işitildi. Kent sordu :

- Hiç evlenmedin mi Lucy ?

- Hayır.

Genç kadın dönmeden cevap vermişti. Adam tatlı bir sesle :

- Zaman zaman neden hiç evlenmediğini düşünürüm, dedi.

- Cevabı çok basit. Epeydir bana evlenme teklifinde bulunan yok.

Lucy dönüp bardaklarla geldi; birini Kent'e uzattı, sonra öbür koltuğa yerleşti.

- Düşündüğüm zaman, dedi, bir tek fırsatla karşılaştığımı hatırlıyorum, üzerinde durulabilecek, dikkate değer bir fırsat demek istiyorum tabii. O sıralar çok daha gençtim.

O'Donnell bardağından bir yudum aldı.

- Cevabın «hayır» mı oldu ?

- Doktorluk mesleğinde ilerlemek istiyordum. O sıralar bu bana çok önemli geliyordu. Meslek hayatıyla evlilik bağdaşır gibi değildi.

Kayıtsız bir sesle sordu, O'Donnell :

- Hiç pişmanlık duymadın mı sonradan ?

- Gerçek bir pişmanlığım olmadı, sanırım. İstedığimi başarmıştım ve bu çeşitli yönlerden tatmin ediciydi. Yine de ara sıra kendi kendime sorarım. Başlangıçta değişik bir yo! seçsem ne olurdu ? İnsanca bir şey

ama, değil mi ?

- Sanırım.

O'Donnell Lucy'den yükselen bir derinlik ve şefkat duygusuyla garip bir şekilde etkilendiğini, baba evine dönmüş gibi olduğunu hissetti. «Çocukları olmalı», diye düşündü ve sordu :

- Evlilik ve tıp konusunda düşüncelerin değişmedi mi ? Kendinle ilgili, demek istiyorum.

- Artık hiç bir konuda kesin konuşmuyorum, cevabını verdi genç kadın gülümseyerek. Hiç olmazsa bunu öğrendim.

O'Donnell, kendi yönünden, Lucy'le evlilik hayatının nasıl geçeceğini düşündü. Rahat, sevgi ve duygululuk dolu mu? Meslek hayatları birbirine pek yakın bir yol izlediğinden, bir değişiklik ve uyuma mümkün olur muydu? Aralarında evle ilgili meselelerden mi söz ederlerdi? Ya da, masanın üzerinde çizelgeler, yemekte hastaneye ilgili meselelerden, tatlıya sıra geldiğinde teşhis koymanın zorluklarından mı konuşurlardı? Bir sığınağa dönecek yerde, günün sonunda tıbbın başka bir dalıyla mı karşılaşacaktı ?

- Sık sık, pek çok ortak şeyimiz, ortak yanımız olduğunu düşündüm, dedi.

- Ben de Kent, cevabını verdi Lucy.

O sıra kadehini boşaltmıştı, gitmek üzere ayağa kalktı. Sözlerinden anlaşılabilir olanın çok daha fazlasını açıkladıklarının farkındaydı. Şimdi bu konuyu düşünmek, soğukkanlılıkla kafa yormak için zaman kazanmak istiyordu. Acele kararlara yönelmeyi engelleyecek kadar çok şey vardı ortada.

- Gitmen gerekli değil Kent, canın istiyorsa kalabilirsin.

Lucy çok rahat konuşmuştu, kalırsa olayların bundan sonraki bölümünün kendisine bağlı olacağını biliyordu.

Kafasının bir bölümü kalmasını emrediyordu, ama ihtiyat ve alışkanlık üstün geldi. Genç kadının ellerini tuttu :

- İyi geceler Lucy, dedi. Bütün bunları yine konuşuruz.

Asansörün kapıları kapandığında, genç kadın hâlâ açık sokak kapısının önündeydi.

O'Donnell'in bakışı masanın çevresinde oturanlar üzerinde gezindi.

- Yapmak istediğim bir şey için desteğinize ihtiyacım olduğundan, sizleri buraya çağırdım.

Diğerleri dikkatle onu dinliyorlardı. Bir fitik ameliyatı yapması gereken Reubens'in dışında, çağırdığı herkes gelmişti. Kent devam etti :

- Patolojik anatomi lâboratuvarıyla ilgili bir sorun bulunduğunu hepimiz biliyoruz. Bunun kişisel olduğu kadar tıbbî bir sorun olduğunu, sanırım hep kabul edersiniz.

- Ne gibi bir sorun ? - Yaşlı kadın - doğum hastalıkları uzmanı Charles Dornberger, bir yandan konuşuyor bir yandan da piposunu dolduruyordu. - Nereye varmak istediğini pek kestiremiyorum Kent.

O'Donnell bu tür bir şeyle karşılaşacağını önceden kestirmişti. Eski bir dostluğun Pearson ve Dornberger'i birbirine bağladığını biliyordu. Kibarca cevap verdi :

- Beni sonuna kadar dinlemenizi isterim Charles. Kısa ve açık konuşmaya çalışacağım.

Sırasıyla, bugünkü duruma nasıl geldiğini, tahlil sonuçlarını bildiren raporların verilme süresinin ne olması gerektiğini, hastanenin sayısı gitgide artan bölümlerinin lâboratuvardan beklediklerini, kendi görüşüne göre Joe Pearson'un bu işin içinden çıkıp çıkamayacağını anlattı. Bill Rufus'un hastasının hikâyesini tekrarladı ve onaylatmak için ona döndü sonra sabah Reubens'le aralarında geçen konuşmaya değindi. Sonunda da

Joe Pearson'la konuşmalarını ve yaşlı doktorun bir uzmanla işbirliği yapma teklifini nasıl reddettiğini belirtti. Sözlerini şu şekilde sonuçlandırdı :

- Joe'ya yardımcı olacak ikinci bir uzmana ihtiyaç duyduğumuzdan eminim, onun seçimini ve atanmasını desteklemenizi diliyorum.

Hemen ardından, hastanenin ikinci önemli kişisi olarak, Genel Tıp şefi Harry Chandler söz aldı :

- Ben de patolojik anatomi meselesiyle ilgiliyim, dedi.

Sözlerinde yerinde görüşlerin ağırlığı vardı; her zamanki gibi, en basit sözü bile tumturaklı bir ifade kazanyordu.

- Yalnız durum, Joe Pearson'un bildiğiniz tutumundan ötürü güçleşebilir. Ne de olsa bölüm şefidir ve kendisini yaralayacak, ya da otoritesini en ufak şekilde sarsacak şeylerden kaçınmalıyız.

- Sizinle aynı görüşteyim, diye cevap verdi O'Donnell, bu nedenle de desteğinizi istiyorum (Parmaklarının ucuyla masasında trampet çaldı bu hareketiyle sözlerine güç kazandırmak istiyordu.) Bir takım değişikliklerin gerektiği konusunda Joe Pearson'u ikna etmeme yardımcı olmanızı istiyorum.

- Bu işi yapış şeklimizden hoşnut kaldığımı söyleyemem, dedi Bill Rufus.

- Niçin Bill ?

O'Donnell o gün Rufus'un en gösterişsiz kravatlarından birini taktığını farketti. Her zamanki dört renk yerine, bu sefer kravatı üç renkliydi. Aramızdan bazılarının bir araya gelip, lâboratuvarında yapılacak değişiklik konuşmalarını doğru bulmuyorum. Tabii ki, dedi diğerlerine bakarak, Joe Pearson'la bazı takışmalarım oldu. İçimizden çoğunun da benim durumumda olduğunu sanıyorum. Yine de onu dışarı atmak için el altından hazırlanan bir komploya katılmanın gereğini görmüyorum.

O'Donnell bu görüşün ortaya atılmasına memnundu, çünkü önceden hazırlamıştı kendini:

- İzin verirsen sana şu kadarını söyleyeyim ki, dedi bütün inandırıcılığıyla, ne benim, ne de burada bulunanların Dr. Pearson'u dışarı atmak gibi bir niyetleri yok. (Masanın çevresinde bir onaylama mırıltısı dolaştı.) Duruma bu gözle bak. Genel kanı Pearson'un lâboratuvarında bir değişiklik yapılmasının zorunluğu olduğu yönünde. Sadece raporlarını al. Bir ameliyat gerekince, geçirilen her gün hata için tehlikenin artması demektir. Bu nokta üzerinde daha fazla durmama ihtiyaç yok sanırım.

Harry Tomaselli araya girdi:

- Unutmayalım ki bu gereksiz gecikmeler, tehlikeli olmasa bile, büyük ihtiyaç duyduğumuz hastane yataklarını dolu tutuyor. Hastaneye yatmayı bekleyenlerin listesi hâlâ çok uzun.

O'Donnell onun sözlerini tamamladı :

- Bugün yaptığım şey yerine, Yönetim Kurulunu toplantıya çağırabilirdim tabii. Gerekirse bunu yapardım da, ama o zaman neler olabileceğini biliyorsunuz sanırım. Joe'nun kendisi Sağlık Kurulu üyesi, tanıdığımız kadarıyla da herhangi bir tartışma büyük olaylara yol açabilir. Bir durumda, kararı dilediğimiz yönde çıkartabilirsek bile ne kazanmış oluruz ? Joe Pearson'a, artık çalıştığı bölümün şefi olmadığını ispatlarız. Gerek tıbbî yönden, gerekse başka yönlerden, Harvey'in de belirttiği gibi, hem hastaneye hem de kendimize zarar vermiş oluruz.

O'Donnell diğerlerine söylemediği halde Pearson'un Yönetim Kurulunun eski üyeleri üzerindeki etkisini ve bir krizin yol açabileceği politik sorunları da hesaba katıyordu.

- Sizinle aynı görüşte olduğumu söyleyemem, dedi Charlie Dornberger, ama nedir teklifiniz ?

Sorusunu, piposunu çekiştirmeye başlar başlamaz yükselmeye koyulan duman bulutlarıyla noktalandı.

Rufus burnunu çekti :

- Elimizi çabuk tutsak fena olmaz. Az sonra burada soluk almak imkansızlaşacak. Deve boku gibi kokan

bu mereti dışardan mı getirtiyorsunuz Charlie :

Diğerleri gülümsediler, O'Donnell açık konuşmaya karar verdi.

- Teklifim, hepimizin adına bu konuyu Pearson'la konuşmanız, Charlie.

- Yoo! Hayır!

Dornberger'in şiddetli ve kendiliğinden gelen tepkisi O'Donnell'in beklediği gibiydi. İnandırıcı konuşmasını sürdürmeye koyuldu :

- Charlie, Joe'nun büyük dostu olduğunu biliyoruz, toplantıya gelmenizi rica ettiğimde kafamda bu vardı. Onu İkna edebilirsiniz.

- Başka bir deyimle, dedi Dornberger sertçe, baltayı benim indirmemi istiyorsunuz.

- İnanın Charlie, balta malta sözkonusu değil.

Dr. Charles Dornberger duraladı. Diğerlerinin cevabını bekliyerek kendisine baktıklarını farketti. Kent'in istediğini yapmalı mı, yoksa yapmamalı mıydı? Karşıt iki duygu arasında kalmıştı : Hem hastanenin iyiliğini istiyor, hem de Joe Pearson'la çok yakın olan dostluk ilişkilerini düşünüyordu.

Aslında, lâboratuvarla ilgili haber yeni bir şey değildi. Epeydir kuşkulandığı bir durumdu bu. Yine de O'Donnell'in, Rufus ve Reubens'le ilgili olarak yaptığı iki açıklama onu garip bir şekilde şaşırtmıştı. Ciddi olarak başı derde girmese O'Donnell'in bu toplantıyı yapmayacağını biliyor ve baş hekimin yargılarına saygı duyuyordu.

Charles Dornberger elinden geldiğince Joe Pearson'a yardımcı olmak istiyor, yaşlı doktoru yutmaya çalışan büyük olayları da üzüntüyle görüyordu. Oysa Joe'yu atmak istemediğini söylerken O'Donnell içtenlikle konuşur gibiydi, diğerleri de onun görüşünü paylaşır görünmüşlerdi.

İyice düşünüp taşındıktan sonra, Charles Dornberger arabuluculuk yapmayı kabul etti : Belki dostuna en iyi bu şekilde yardım edebilirdi.

Çevresine bakındı ve :

- Herkes aynı görüşte mi? diye sordu. Lucy Grainger düşünceli düşünceli şu cevabı verdi:

- Joe'yu çok severim, hepimizin de bu duygumu paylaştığımızı sanıyorum. Yine de, bazı değişikliklerin gerekli olduğu görüşündeyim.

Lucy ilk kez söz alıyordu. Kent O'Donnell'in bu toplantısına şaşmıştı, önceki gece evinde olup bitenler onu garip şekilde, yıllardır duymadığı bir şaşkınlığa sürüklemişti. Kent O'Donnell'e aşık olup olmadığını düşünmüş, sonra pek inanmadan, bu tür cümlelerin çok genç kişilere uygun düştüğünü, kendi yaşında, belirli bir olgunluğa, bağımsızlığa ve mesleğinde başarıya erişmiş kişilerde, düşünüp taşındıktan sonra insanın kendiliğinden gelen heyecanlardan vazgeçtiği sonucuna varmıştı. Yine de o sıra, kişisel duygularla mesleki duygularını birbirinden ayırıp lâboratuvaria ilgili olarak karşılaştığı sorunu düşünebiliyordu. Tıpta öğrenilen bir şeydi bu : O sıra yapılacak şeyler çok önemliyse boş düşünceler kafadan atılırdı.

O'Donnell Rufus'a baktı.

- Sen ne eliyorsun Bill ?

Operatör evet dercesine bir baş işareti yaptı.

Sonra :

- Kabul, dedi. Charlie önce Joe'la görüşecekse itirazım yok.

Sıra Harvey Chandler'deydi. Tumturaklı bir sesle konuştu :

- Benim görüşüm, durumun en iyi bu yoldan çözümleneceğidir, Charlie. Böylece hepimize ve hastaneye gerçek bir hizmette bulunacaksınız.

- Peki, dedi Dornberger. Bakalım, ne yapabileceğim.

Bir sessizlik oldu ve O'Donnell herkesin birden rahatladığını hissetti. Sorunun anlaşıldığını ve şimdi, hiç olmazsa bir şeyin yapılabileceğini farkeni. Sonra, bu girişim de başarısızlığa uğrarsa, doğrudan yöntemlere başvurması gerekecekti. Ara sıra, tıpta protokolün bu kadar karışık olmamasını dilerdi Sanayide, bir kişi görevinin gereklerini yerine getiremezse işinden atılırdı. Bir yardımcı alması isteniyorsa, önce kendisine söylenir, sonra biri getirilirdi yanına. Ama tıpta ve bir hastanede, durum bu kadar kesin değildi. Bir bölüm şefi atandı mı, artık o alanın hâkimi demektir. Daha da önemlisi, kesin tedbirler almak kolay değildi, çünkü basit bir iş değildi sözkonusu olan. Sadece bir adamın mesleğindeki ününe temel olan yetenekleri şüpheye düşürülmüş olurdu. Basit bir kararla, bir meslekdaşın bütün geleceğini ve ekmek parasını tehlikeye atan bir sorunu çözümlenmek kolay değildi. Bunun için temkinli hareket edilir, bir takım şeyler gizlenir, dikkatle dışarının merakından saklı tutulurdu. Harry Tomaselli tatlı bir sesle :

- Demek boşta olan ve değerli bir uzman bulmamız gerekiyor, dedi.

- Bence, diye cevap verdi O'Donnell, aramaya başlamalıyız. Bir çoğumuz yakın ilişkisi olan meslektaşlarına böyle birini aradığımızı söyleyebilir. İçinizden, aranan niteliklerde bir doktor bulunduğunu öğrenen olursa - yetenekli ve hastanedeki zorunlu görev süresini tamamlamış biri - bana bildirmesini dilerim.

- Günümüzde patoloji uzmanları çok şey isteyen, anlaşılması güç kişiler, dedi Bill Rufus.

- Biliyorum. Belki bu iş kolay olmayacak. Bu da, Joe'ya karşı dikkatli davranmamızı gerektiren nedenlerden biri.

Harry Tomaselli gözlerinden birine elini daldırdı ve bir dosya çıkardı.

- Belki burada sizleri ilgilendirecek bir şey vardır.

Harvey Chandler sordu :

- Nedir o ?

- Kısa süreden beri, yeni iş bulmak isteyen patolojik anatomi uzmanlarının listesi geliyor bana. Boş bulunmamak için, önceden harekete geçtim. Bir iki hafta önce listede şu ad vardı.

- Görebilir miyim ?

O'Donnell Tomaselli'nin dosyadan çıkardığı kâğıda uzandı. Bu «açık liste» nin, isteyen hastanelere belirli zamanlarda gönderildiğini biliyordu. İş arayan doktorların adları bulunurdu listede, bunlar adlarının açıklanmasını isteyenlerdi. Bir de «kapalı liste» vardı, ama bu liste patolojik - anatomi uzmanları birliğince gizli tutulurdu. «Kapalı Liste» de adı bulunan adamların çoğu şimdiki işlerinden memnun olmayan ve gizlice işlerini değiştirmek isteyenlerdi, öyle bir durumda, hastane birliğe yazıp lâboratuvar şefi istediğini açıklar, uyarılan sözkonusu kişi isterse hastaneye bir teklif yapardı. Yine de, bu koca makinenin işleyişine rağmen, atanmaların çoğunun tavsiye üzerine ve ilişkiler sonucu yapıldığını O'Donnell biliyordu.

Tomaselli'nin uzattığı kâğıda bir göz attı. Bu fiş, otuz bir yaşındaki Dr. David Coleman'la ilgiliydi. Coleman'ın çalışmalarını ayrıntılarıyla okuduğunda Kent'in kaşları kalktı. New York üniversitesinden başarı armağanıyla mezun olmuş, Bellevue(*) hastanesinde staj yapmıştı. Ordudaki iki yılının çoğunu da lâboratuvarlarda geçirmişti. Beş yıllık patolojik anatomi ihtisasını en iyi hastanelerin üçünde tamamlamıştı. Kuşkusuz, mesleğinin gerektirdiği en iyi şekilde yetişmiş bir adamdı bu.

(*) New York'un 26. sokağında, önemli bir Devlet Hastanesi.

Kent kâğıdı Rufus'a uzatırken Tomaselli'ye :

- Bizim teklifimizi incelemek zahmetine katlanacağını bile sanmıyorum, dedi. Böyle parlak geçmişli bulunan biri, başlangıçta kendisine verebileceğimiz parayla, teklifimizi kabul etmez.

O'Donnell, hastane yöneticisiyle daha önre yaptığı bir konuşmadan, başlangıçta verebilecekleri paranın

yılda on bin doları asamiyacağını biliyordu. Rufus başını kaldırdı ve kâğıdı Harvey Chandler'e geçirdi.

- Aynı görüşteyim. Bu adam bir büyük şehir hastanesi seçebilir.

- Valla... aslında...

Tomaselli sustu. Her zamankinin tersine, şaşkın, neredeyse utanmış, konuşmaya başlamadan önce sözlerini dikkatle tartmak ister gibiydi. O'Donnell merakla sordu :

- Ne var Harry ?

- Hastanemizin Dr. Coleman'ı ilgilendirdiğini söylemek istiyordum. Yapacağımız değişiklikleri ve gelecekle ilgili tasarılarımızı haber almış.

O'Donnell birden ortalığa çöken sessizli bozdu :

- Nereden biliyorsunuz ?

- Kendisiyle mektuplaştığım için.

- Bu yetkilerinizin biraz dışına çıkmak olmuyor mu Harry ? diye sordu Rufus.

- Belki çok erken, ama şunu aldığımda - o sıra Lucy'nin okuduğu kâğıdı gösteriyordu - Dr. Coleman'a yazdım. Ne bir teklifte bulundum, ne kesin bir şey söyledim, hastaneyi bağlayacak bir ifade kullanmadım hiç. Ama böyle bir dosyanın dikkate değer olduğuna ve adamla bağlantı kurmanın faydasına inandım...

Aşağı yukarı iki hafta önceki konuşmamızın hemen sonrasındaydi. Belki hatırlarsınız Kent ?

- Evet, hatırlıyorum.

O'Donnell Harry'nin kendisini daha erken uyarmasını yeğ tutardı. Tabii, hastane yöneticisinin dilediğiyle mektuplaşmak hakkıydı. Hastaneyi bağlayacak bir şey yapmamıştı. Mektuplarında yazılanlar herhalde gizliydi. Ama bunun iyi bir sonuç vermesi de mümkündü...

- İlgilendiğini mi söylediniz? dedi Tomaselli'ye.

- Evet. Gelip bizimle görüşmekten memnun kalacağını bildirdi. Bugünkü toplantı olmasaydı, sizinle konuşmak niyetindeydim.

Şimdi kâğıdı elinde tutan Dornberger'di. Parmaklarının ucuyla dokundu :

- Bu konuda ne yapmamı istiyorsunuz ? O'Donnell onaylamalarını bekliyerek diğer yüzlere baktı.

- Sanırım bu kâğıdı yanınıza almanız ve Pearson'a göstermenin yolunu bulmanız gerek Charlie, dedi.

Otopsi salonuna bitişik odada Roger McNeil, mikroskopla incelemelere başlamaya hazırdı. Başlamak için eksik olan, sadece Dr. Joe Pearson'un varlığıydı.

Bir çok hastanede olduğu gibi üç Eyalet'te de, mikroskop incelemesi otopside sonrakı aşamaydı. Morg'un kırk yıllık hademesi George Rinne, yarım saat önce, hafta içinde yapılan üç otopsi sırasında çıkarılan organları getirmişti. İki dizi organ beyaz emaye kovalara yerleştirilmişti, yanlarındaki cam kaplarda üç beyin duruyordu. Salonun ortasında bir yalak ve tepesinde musluk bulunan taştan oyulmuş bir masa vardı. Çeşme akıyordu ve altında üçüncü organ dizisi duruyordu. Su, içine bırakıldıkları formolü ve pis kokunun büyük bir bölümünü gideriyordu.

McNeil son bir kere çevresine bakındı. Her şey hazır ve el altında olmadıkça Pearson hep sinirlenirdi. McNeil içinde çalıştıkları odanın çok kasvetli olduğunu düşündü, özellikle ortalığa yayılan organlar buraya bir ciğerci dükkânı görüşünü veriyordu. Her şeyin pırl pırl ve paslanmaz çelikten olduğu teşrih salonlarında bulunmuştu, ama bunlar çağdaş araç-gereçlerdi ve henüz üç Eyalet hastanesinin lâboratuvarına erişmemişti.

Alışılmış, sürüklenir gibi gelen ayak seslerini işitti. Pearson önünde değişmeyen puro dumanıyla içeri girdi.

- Kaybedecek zamanımız yok. (Pearson'un selâm verdiği pek enderdi.) O'Donnell'le kapışalı bir buçuk hafta oluyor, hâlâ geç kalmış durumdayız. (Purosunu yukardan aşağı ve aşağıdan yukarı indi çıktı.) Bu işi bitirdiğimizde, ameliyat hatalarının listesini istiyorum. Bugün ilk vakamız nedir?

Konuşurken siyah kauçuk önlüğünü takmış, kauçuk eldivenlerini geçirmişti. Ortadaki masaya yürüdü ve başına oturdu. McNeil karşıdaki arkalıksın, iskemleye tünedi ve notlarına baktı :

- Kadın. Elli beş yaşında. Teşhis : Köğüs kanseri.

- Bakalım.

Pearson fişi aldı. Ara sıra, karşıdaki fişi okurken sabırla hiç kıılmadan otururdu. Ara sıra da fişi bizzat okumak isterdi. Herşeyde olduğu gibi bunda da, Joe Pearson'un ne yapacağı önceden kestirilemezdi.

- Hımm!

Kâğıdı bıraktı, musluğu kapadı, ellerini kovaya soktu ve kalbi bulana kadar karıştırdı. İki elini kullanarak ortadan ayırdı.

- Bunu siz mi kestiniz?

- Düşündüğüm gibi, Seddons mu?

McNeil, elinde olmaksızın başını salladı. Kalbin kötü kesildiğini kendisi de farketmişti.

- Damgasını atmış! (Pearson garip şekilde yüzünü buruşturdu.) Düellodan çıkmış gibi! Nerede bu Seddons?

- Cerrahi bölümde bir işi vardı, uygulanmasını görmek istediği bir yöntem sanırım.

- Burada bulunduğu sürece, bütün incelemelerimizde hazır bulunması gerektiğini benim tarafımdan kendisine söylersiniz. Peki. Devam edelim.

McNeil dizinin üstüne bir tahta yerleştirdi ve yazmaya hazırlandı. Pearson konuştu :

- Hafif büyüdüğü anlaşılan bir kalb ve mitral yetmezliği. Görüyor musunuz? (Kası uzatmış gösteriyordu.)

McNeil eğildi ve cevap verdi:

- Evet, görüyorum. Pearson devam ediyordu.

- Bana kalırsa, romatizmadan ileri gelen eski bir andokardit. Yine de ölüm sebebi değil.

Ufak bir parça dokuyu ayırıp aşağı yukarı mürekkep şişesi büyüklüğünde etiketli bir cam kaba aktardı :
Bu parça, daha sonra yapılacak mikroskop muayenesi içindi. Sonra, uzun bir uygulamanın rahatlığıyla, kalbin geri kalanını masanın biraz ilerisindeki delikten aşağıda bulunan madenî kovaya attı Akşam bu kova boşaltılacak, temizlenecek, içindekiler de özel ocakta yakılıp incecik bir kül haline getirilecekti.

Şimdi Pearson akciğerleri tutuyordu. Bir kitabın iki büyük sayfası gibi açtı ilkini, McNeil'e yazdırdı: «Yayımla sonucu çok sayıda delikle dolu akciğerler...» Bu kez de organı, incelemesi için genç adama uzattı. Dikkatini ikinci akciğere yönelttiği sıra arkasındaki kapı açıldı:

- Meşgul müsünüz Dr. Pearson?

Pearson sinirlenerek döndü. Ses, lâboratuvarda görevli teknisyenlerin şefi Cari Bannister'e aitti. Bannister kapının aralığında başını kuşkuyla uzatmıştı, ardında bir karaltı bekliyordu.

- Tabii meşgulüm. Ne istiyorsunuz? Pearson her zaman Bannister'le konuştuğu, yarı öfkeli yarı keyifli sesiyle sormuştu bu soruyu. Yıllar boyu aynı yerde çalışmanın sonucu, birbirlerine alışmışlardı; daha dostça bir davranış ikisini de şaşırtırdı belki.

Bannister hiç bozulmadı. Ardındaki karaltıya işaret etti. «Girin.» Sonra Pearson'a: «Gelen yeni teknisyenimiz John Alexander, dedi. Kendisini bir hafta önce işe almıştınız. Bugün çalışmaya başlıyor.»

- Ha! Evet! Bugün başlayacağı unutmuştu. Girin.

Pearson yeni gelene daha dostça davranıyordu, McNeil bunu hemen farkettiler ve : «Belki yeni gelen birini ilk günden haşlamak istemiyor», diye düşündü.

Yeni gelene merakla baktı :

«Yirmi iki yaşında», dedi kendi kendine. Daha sonra doğru tahmin ettiğini öğrenecekti. İşittiğine göre, Alexander tıbbî teknoloji diplomasını yeni almıştı. Böyle bir adamla kolay anlaşacaklardı herhalde : Bannister'in de Pasteur'e(*) benzeyen bir yanı yoktu nasılsa.

(*) Ünlü Fransız bilgini.

McNeil bakışlarını baş teknisyene çevirdi. Her zamanki gibi, dış görünüşüyle daha ufak tefek bir Pearson'u andırıyordu. Kısa boylu, göbekliydi, bazı düğmeleri çözülmüş ve lekeli bir gömlek geçirmişti sırtına, altından eski ve hiç ütülenmeyen giysisi görünüyordu. Saçları iyice dökülmüştü, kalan bir kaç tel de fırça ve tarak yüzü görmüyordu anlaşılabilir.

McNeil Bannister'in hikâyesini biraz bilirdi. Pearson'dan bir iki yıl sonra hastaneye girmişti. Lise mezunuydu, Pearson onu hademe olarak, ayak işlerini gördürmek, sağa sola koşturmak, cam kapları yıkamak için almıştı lâboratuvara. Zamanla, yıllar boyu çalışmanın sonucu Bannister lâboratuvarda yığınla pratik bilgi edinmiş ve sonunda Pearson'un bir çeşit sağ kolu haline gelmişti.

Resmî görevi seroloji(*) ve biyokimya ile ilgiliydi. Ama otuz yıllık hizmet süresince edindiği tecrübeyle, lâboratuvarın diğer teknisyenlerinin de yerini dolduracak hale gelmişti, dolduruyordu da. Bu nedenle Pearson bölümünün idarî işlerini, dolayısıyla lâboratuvarda görevli bütün yardımcıların denetimini ona bırakmıştı.

(*) Vücut sıvılarının incelenmesi.

McNeil, Bannister'in gençliğinde iyi bir teknisyen olduğuna inanıyordu, bilgisini ilerletebilse daha yüksek bir yere de ulaşabilirdi. Bu haliyle onu, tecrübe yönünden zengin, teori yönünden yoksul buluyordu. Gözlemleri, Bannister'in işinin büyük bir bölümünü düşünmekten çok el alışkanlığıyla yaptığını ortaya çıkarmıştı. Tahlilleri yapıyor ama bu işin bilimsel yönünü hiç bilmiyordu, McNeil bu durumun her an tehlikeli olabileceğini düşünmüştü.

Tabii Alexander'in durumu daha değişikti. Bugün teknisyenlerin çoğunun izlediği yoldan gelmiş, üç yıllık öğreniminin son yılını da bir tıp teknolojisi okulunda geçirmişti.

Pearson purosuyla, masa başındaki boş sandalyeyi gösterdi.

- Oturun, John.

- Teşekkür ederim doktor, diye kibarca cevap verdi Alexander.

Tertemiz iş gömleği, kısa süre önce kestirdiği belli olan saçları, bıçak gibi pantolon ütüsü, cilâlı pabuçlarıyla gerek Pearson ve gerekse Bannister'in tam tersiydi.

Pearson, incelediği akciğeri bırakmadan yeni gelenle konuşuyordu :

- Buradan hoşlanacağımıza inanıyor musunuz?

- Herhalde hoşlanırım, doktor.

(Bu küçük iyi, diyordu McNeil kendi kendine. Düşündüğü gibi verdi cevabı.)

- Peki öyleyse John, bizim pek alışmadığımız kendimize has çalışma yollarımız olduğunu göreceksiniz. Dediğim gibi, bunlara alışmamış olabilirsiniz, ama biz bu yollardan işimizi görüyoruz rahatça.

- Anlıyorum doktor.

(Öyle mi sanıyorsun? diye düşünüyordu McNeil. Bu sevgili ihtiyarın gerçekten ne söylediğini anlıyor musun? Burada değişiklik istemediğini, okulda öğrendiğin saçma fikirleri uygulamanın sözkonusu olmadığını, bu bölümde hiç bir şeyin, ama en ufak bir şeyin bile izni alınmadan değiştirilemeyeceğini ima ediyor.)

- Bazı kişiler bizi eski kafalı bulabilirler, diye devam ediyordu kendine göre dostça bir konuşma yapan Pearson. Ama uzun süre denenmiş olan bu yolların etkililiğine inanıyoruz. Ha, ne dersin Cari?

Bu görüşü onaylamaya çağrılan Bannister hemen cevap verdi :

- Çok doğru, doktor.

Pearson akciğerlerle işini bitirmişti, elini yeniden rasgele kovaya daldırıp - piyango çeker gibi - mideyle çektik yukarı. Homurdandı, sonra açık bir yarayı gösterdi McNeil'e :

- Bunu adam başıyla evetledi.

- Daha önce görmüştüm. Not ettim.

- Peki.

Pearson kâğıdı gösterdi, sonra yazdırdı: «Midenin alt deliğinden hemen önce on iki parmakta bir ülser.»

Alexander iyice görebilmek için hafiften yer değiştirmişti. Bu hareketi farkedenden Pearson mideyi ona doğru kaydırđı.

- Teşrih sizi ilgilendirir mi John.

- Anatomiyle her zaman ilgilendim doktor, diye cevap verdi genç adam saygıyla.

- Lâboratuvar alışmaları kadar değil mi? diye sordu McNeil.

Pearson'un hoşnut kaldığını hissediyordu. Patolojik anatomi yaşlı adamın ilk aşkıydı.

- Evet efendim.

- İyi, dedi Pearson önündeki kâğitleri karıştırarak, bunlar elli beş yaşındaki kadının organları. (Alexander çok dikkatliydi.) Bir dulun, ölüm nedeni göğüs kanseri, ölümünden önceki iki yıl, çocukları kadında bir Şey olduğunu seziyor, ama doktora gitmeye razı edemiyorlardı onu. Doktorlara karşı bir önyargısı vardı, sanıyorum.

- Böyle... insanlara raslanır!

Konuşan Bannister'di. Gülüyordu, yüksek sesle kıkırdıyordu ki bakışı Pearson'unkiyle karşılaştı.

- Başı kıkı olmayan sözlerden vazgeçin. John'a bir takım bilgiler veriyorum, bunları siz de dinleseniz fena olmaz sanırım.

Bannister'den başka kim olsa, bu sözlerin altında ezilirdi. Oysa teknisyen gülümsemekle yatındı.

- Ne oldu doktor? diye sordu Alexander.

- Burada yazılı olan şu : Kızı, ailenin iki yıldır kadının sağ göğsünde bir sızıntı olduğunu farkettiğini söylüyor. Hastaneye girişinden on dört ay önce, aynı bölgeden hafif kan geldiği de farkedilmiş. Bundan başka, kadının dış görünüşü iyiymiş.

Pearson sayfayı çevirdi:

- Bir şarlatana gitmiş galiba. (Hafiften kıkırdadı.) Yeterince inancı yokmuş ki, durumu kötüleşmiş ve hastaneye yatması gerekmiş.

- Çok geç olmuş, sanırım.

(Terbiyelice söylenmiş bir söz değil, diye düşündü McNeil. Bu çocuk gerçekten ilgili.)

- Doğru bildiniz, cevabını verdi Pearson. Ama buraya getirilmiş olsa, ya da başlangıçta gerçek bir doktora başvursa, hemen ameliyat masasına yatırılıp bütün sağ göğsü alınırdı.

- Evet efendim, biliyorum.

- Böylece de, şimdi hayatta olurdu, sonucuna vardı Pearson mideyi delikten aşağı atarak.

Yine de bir nokta Alexander'i meraka düşürmüştü.

- Oysa az önce, kadında ülser olduğunu söylemediniz mi?

«Senin için iyi bir not», diye düşündü McNeil. Pearson da aynı tepkiyi göstermiş olmalı ki, Bannister'e döndü :

- Ders olsun Cari. İşte kafası işleyen bir çocuk. Dikkat edin, yoksa sizi ezer geçer.

Bannister'in ağız kulaklarındaydı ama, McNeil bu gülüşündeki ekşiliğin farkındaydı : Söylenen söz Bannister için, rahatsız edici bir gerçek halini alabilirdi. Artık Pearson iyice açılmıştı.

- Doğrusu John, kadını zehirliyebilirdi bu. Zehirlemiyebilirdi de tabii!

- Yani, hiç haberi olmayabilirdi mi demek istiyorsunuz?

McNeil, kendisinin de bir şeyler söylemesi gerektiğini anlamıştı :

- İnsanların, öldürücü hastalıkları dışında ne kadar yerlerinin bozuk olduğunu bilerseniz şaşarsınız. Asla kuşkulamadıkları şeyler. Burada yığınla görüyoruz.

- Doğru, dedi Pearson başını sallıyarak. Görüyor musunuz John, insan vücuduyla ilgili en inanılmaz yan, bizi öldüren şeyler değil, yaşamaya devam ederken içimizde yitip gidenlerdir. - Birden sustu ve konuyu değiştirdi :

- Evli misiniz?

- Evet efendim.

- Karınız burada sizinle mi?

- Henüz değil. Gelecek hafta burada olacak, önce oturabileceğimiz bir yer bulmam gerektiğini düşündüm.

McNeil. Alexander'in hastanede çalışmak için şehir dışından başvuran adaylardan biri olduğunu hatırladı. Belli belirsiz, Şikago'lu olabileceğini hatırlar gibiydi.

Alexander duraladı, sonra ekledi :

- Size sormak istediğim bir şey vardı, Dr. Pearson.

- Nedir?

Yaşlı adamın sesi temkinli olduğunu gösteriyordu.

- Karım hamile, doktor, şehre yeni yerleşeceğimizden kimseyi tanımıyoruz. Bu bebek (Alexander bir an durdu) bizim için çok önemli. İlk çocuğumuzu doğumdan bir ay sonra kaybettik.

- Anlıyorum.

Pearson işini bırakmıştı, dikkatle dinliyordu. —Bize, karımın başvurabileceği bir doğum uzmanı salık verebilir miydiniz acaba?

- Kolay.

Pearson rahatlamıştı. Söylenecek olanlardan önce çekindiği anlaşılıyordu.

- Dr. Dornberger çok iyi bir hekimdir. Burada, hastanede çalışır. Kendisini aramamı ister misiniz?

- Size zahmet olmayacaksa. Pearson Bannister'e işaret etti :

- Bakın bakalım yerinde mi?

Bannister telefonu açtı, boş hat istedi, «Orada mı?» dedikten sonra ahizeyi Pearson'a uzattı.

Elleri eldivenli ve pis olan yaşlı adam sinirli bir hareket yaptı :

- Siz tutun! Siz tutun!

Bannister yaklaştı ve ahizeyi yaşlı adamın kulağına tuttu.

- Sen misin Charlie? (Yaşlı adam gürlüyordu telefonda) Bir müşterim var da sana.

Üç kat yukardaki odasında, Dr. Charles Dornberger gülümsedi, ahizeyi kulağından biraz uzaklaştırdı ve sordu :

- Kadın-doğum servisinin sana ne gibi hizmeti olabilir?

Konuşurken bu telefonun tam zamanında geldiğini düşünüyordu, önceki gün, O'Donnell'in başkanlığında yapılan toplantıdan beri, Joe Pearson'la nasıl konuşacağını düşünüyordu. İşte, şimdi fırsat kendiliğinden çıkmıştı. Aşağıda, patoloji bölümünde Pearson, purosunu ağzının bir köşesinden öbürüne geçiriyordu : Eski dostu Dornberber'le konuşmaktan her zaman hoşlanırdı.

- Her zamanki müşterilerimden değil bu dostum. Canlı bir müşteri, bizim lâboratuvarında çalışan bir arkadaşın karısı Mrs. John Alexander. Şehre yeni geliyorlar ve hiç tanıdıkları yok.

Pearson adı verdiğinde, Dornberger fiş dolabının gözlerinden birini açtı, beyaz bir kart çıkardı:

- Bir saniye.

Ahizeyi kulağıyla yanağı arasına kısırdı, kartı sol eliyle tutup düzgün ve ufak yazıyla: Alexander, Mrs. John, yazdı.

Dornberger düzenli, sistemli çalışan bir adamdı. Yeni bir müşteri çıktığında ilk işi bu olurdu. Sonra:

- Memnuniyetle, dedi. Beni arayıp randevu almalarını söyler misin lütfen?

- Tamam. Gelecek hafta içinde, Mrs. Alexander daha önce gelmiyecek. - Alexander'e güldü, sonra neredeyse haykırarak ekledi:

- İkiz isterlerse, bu işi ayarlamak artık sana kalıyor Charlie.

Pearson Dornberger'in karşılığını dinledi ve keyifle güldü. Sonra aklına bir şey geldi:

- Hey, dur! Bir şey daha var. Bu iş için çok para almak yok ha. Sonra çocuğun gelip, hesabı ödemek için maaşını arttırmamı istemesinden hoşlanmam.

Dornberger gülümsedi:

- Merak etme!

Kartın üzerine şu notu düştü: «Hastanede çalışanlardan.» Kendi kendini uyarmak için fazla para istemiyeceği müşterilerin yanına hep aynı şeyi yazardı.

- Joe, dedi sonra, seninle konuşacağım bir şey vardı. Ne zaman görüşebiliriz?

- Bugün imkânsız Charlie. Vaktim yok hiç. Yarın olur mu?

Dornberger kendi randevu listesine göz attı:

- Ben de yarın doluyum öbür gün diyelim. Saat ona doğru oraya geleyim mi?

- Tamam. Şimdi, telefonla konuşmakla halledemiyecksen peki.

Pearson'un sesinden meraklandığı seziliyordu.

- Hayır Joe. Gelip seni görmem daha iyi.

- Peki Charlie. Öbür güne öyleyse. Hoşça kal. Sabırsız bir hareketle Bannister'e telefonu kapamasını işaret etti.

Alexander'e döndü sonra:

- İşte, oldu! Lâboratuvarda çalıştığınız için, faturanız yüzde yirmi indirimli olacak.

Alexander çok sevinmişti. «Evet dostum, faydalan ve sevin diye düşündü McNeil. İhtiyarın keyifli bir anna rasladın. Ama yanılma sakın hiç hoşuna gitmeyecek başka şeylerle de karşılaşacaksınız.»

- Biraz bekleyin, işim şimdi biter, dedi Dornberger Pearson'la konuşurken içeri giren hemşire adayına. Masasının yanındaki bir koltuğu gösterdi ona.

- Teşekkür ederim doktor.

Viviane Loburton, Dornberger'in bakmak için istettiği bir hastayla ilgili klinik kâğıdını getirmişti. Genellikle doktorlar bu tür hizmetleri isteyemezlerdi: Koğuşa gidip kâğıdı yerinde incelemeleri gerekirdi. Ama Dornberger hemşireler tarafından pek sevilirdi, ona her zaman ufak hizmetlerde bulunulurdu Bir kaç dakika önce telefon ettiğinde de, baş hemşire hemen Viviane'ı yollamıştı.

- Aynı anda bir kaç şey birden yapmayı sevmem.

Dornberger kurşun kalemle kartın üzerine Joe Pearson'un söylediği bazı şeyleri kaydetti. Daha sonra, hasta ayrıntılı bilgi verdiğiğinde, kurşun kalemle yazdıklarını silecek ve dolmakalemle dolduracaktı kartı.

Bir yandan yazarken genç kıza da sordu:

- Yeni geldiniz değil mi?

- Oldukça yeni sayılırım, doktor. Hemşire okulunda dördüncü ayım.

Kızın tatlı, hoş bir sesi olduğunu farkettil. üstelik güzeldi de. Stajyerlerden ya da ihtisas yapan genç doktorlardan biriyle yatıp yatmadığını düşündü. Belki de kendi gençliğinden bu yana bir takım şeyler değişmişti. Ara sıra, şimdiki gençlerin kendi çağındakilere oranla daha sakin olduklarını düşünüyordu. Yazık. Doğruysa çok şey kaybediyorlardı. Yüksek sesle sordu:

- Telefonda konuştuğum Dr. Pearson'du. Kendisine rasladınız mı hiç?

- Evet, dedi Viviane. Bizim sınıf onun yaptığı bir otopside bulundu.

- Yok canım? Nasıl - az kaldı «sevdiğiniz mi bunu?» diye soracaktı, sorusunu değiştirdi - buldunuz?

Viviane düşündü:

- Başlangıçta insan donup kalıyor. Sonra fazla heyecanlanmadım.

Dornberger sevimli sevimli baş salladı. Yazmayı bitirmişti, kartı itti. Günü her zamankinden sakin geçiyordu. Yeni bir işe başlamadan öncekini bitirmek neredeyse lükstü onun için. Kâğıdı almak için elini uzattı.

- Teşekkür ederim. İşim kısa sürecek, biraz bekler misiniz?

- Peki doktor.

Viviane koğuşun kargaşalığında bir kaç dakika uzak kalıp soluk almanın iyi geleceğini düşündü. Koltuğa iyice gömüldü. Soğuk hava tesisatı odayı iyice serinletmişti. Hemşire yurdunda bilinmeyen bir lükstü bu.

Dr. Bornberger kâğıdı incelerken, Viviane da ona bakıyordu : Herhalde Dr. Pearson'la aşağı yukarı aynı yaştaydı, ama görünüşü çok farklıydı. Patolojik anatomi uzmanının yüzü yuvarlak, çenesi büyüktü, buna karşılık kadın-doğum uzmanının inceydi. Dış görünüşlerindeki tek zıtlık da değildi bu. Dr. Dornberger'in gür beyaz saçları çok düzgün bir çizgiyle ortadan ayrılmış, iyice fırçalanmış ve taranmıştı. Ellerin manikürü, beyaz gömleğinin tertemiz ve ütülü olduğunu farkettiler.

Kâğıdı genç kıza uzattı :

- Teşekkür ederim. Kâğıdı bana getirmekle büyük yardımda buldunuz.

«Bu adamda bir sevimlilik, bir kıvılcım var» diye düşünüyordu Viviane. Hastalar tarafından çok sevildiğini duymuştu, nedenini düşünmenin gereği yoktu. Dornberger yerinden kalkmış, kibarca kapıyı açıyordu hemşire adayına.

- Herhalde yine görüşürüz. Derslerinizde başarılar.

- Hoşçakalın doktor.

Genç kız çıktı, Dornberger hafif bir parfümün peşinden gittiği izlenimine kapıldı. Genç birine ras-lamak ilk kez düşündürmüyordu onu. Döner koltuğuna oturdu ve dalgın dalgın piposunu doldururken düşündü.

Otuz iki yıldır doktorluk yapıyordu : Gelecek hafta otuzüçüncü yılına başlayacaktı; dolu, faydalı, verimli yıllardı bunlar. Malî yönden derdi yoktu. Dört çocuğu da evlenmişti, akıllıca yatırımlar yapmasının sonucu,

karısıyla rahat rahat geçinebilirdi. Ama... doktorluğu bırakıp bir köşeye çekilmekle yetinebilir miydi? Bütün mesele buradaydı.

Çalıştığı bu uzun yıllar boyunca, Charles Dornberger tıptaki gelişimleri günü gününe izlemeyi bir şeref meselesi yapmıştı. Uzun süre önce, yeni gelen birinin teknik ya da teori yönünden kendisini geride bırakmayacağına karar vermişti. Dolayısıyla da büyük bir açıklıkla okumuştur, okumaya devam ediyordu. Pek çok tıbbî gazete ve dergiye aboneydi, bunları dikkatle okuyor, ara sıra da yazı yolluyordu. Tıp kongrelerine düzenli olarak devam ediyor, meslekî kuruluşların toplantılarının çoğunu izliyordu. Meslek hayatının başlangıcında, tıpta bugünkü sınırların çizilmesinden çok önce, uzmanlaşma gereğini duymuştu. Kadın-doğumu seçmişti, bundan da hiç pişmanlık duymamış ve yaptığı seçimin kafaca genç kalmasını sağladığını düşünmüştü hep.

Bu bakımdan, Birleşik Amerika'da uzman doktorlar sendikası kurulduğunda, Dornberger kendi alanına yerleşmişti çoktan. Sonuç olarak da, yetki belgesi bir kurul önünde sınavdan geçmesine gerek duyulmadan verilmiş, uzmanlığı böylece onaylanmıştı. Her zaman gurur duyduğu, tıptaki gelişimi günü gününe izlemesini sağlayan bir olaydı bu.

Ama kendinden genç olanlara hiç bir zaman düşmanlık beslemezdi. Zahmete degeceğine inanırsa, birine yardım edip ışık tutmak için koşardı. O'Donnell'e hayranlığı ve saygısı vardı. Onun varlığını Üç Eyalet hastanesinin başına konan talih kuşlarının en büyüklerinden sayardı. O'Donnell'in sayesinde gerçekleşen değişiklikler ve sağlanan gelişimle kendi morali de yükselmişti.

Pek çok dost edinmişti. Bunlardan bazıları meslekdaş, diğerleri de en akıl almaz işler yapan kişilerdi. Joe Pearson, «akıl almaz işler yapan» kişilerden sayılabilirdi. Meslekî yönden, iki adamın değişik şekillerde gördüğü çok şey vardı, örneğin Dornberger Pearson'un artık hiç bir şey okumadığını biliyordu. Bilimin şu ya da bu alanında, yaşlı patolojik anatomi uzmanının artık geride kalmış olmasından şüpheleniyordu, idarî yönden de önceki günkü toplantıda açıklanan sorun vardı ortada.

Yine de, iki adam arasındaki dostluk bağları yıllar geçtikçe daha güçlenmişti. Tıbbî konferanslarda çoğu kere Pearson'un safını seçmesine kendi de şaşmıştı, özel toplantılarda eleştirilen olursa yaşlı dostunu savunurdu hep. On gün önceki konferansta ortaya çıkışı da, bu tutumunun bir örneğiydi. Joe ile aralarındaki bu bir çeşit anlaşmanın bilindiğini düşünüyordu. Ne demişti o gün Gül Bartlett: «Onun dostlarındansınız, üstelik kadın-doğum uzmanlarına hiç bir düşmanlığı yoktur.» O günden bu yana unutmamıştı söylenenleri, ama şimdi hatırladığında, bunun serzeniş dolu olduğunu seziyor ve pişmanlık duyuyordu. Bartlett iyi bir hekimdi, Dornberger ilk fırsatta ona dostça davranma kararını verdi.

Ama kendi sorunu hâlâ çözüm bekliyordu. İşten ayrılmak ya da ayrılmamak? Ayrılmaya karar verirse, ne zaman? Kısa süre önce, kendine çok iyi baktığı halde yorulduğunu hissetmişti. Bütün meslek hayatı boyunca gece çağrılarını geri çevirmediği halde, son zamanlarda bu istekleri yerine getirmesi güçleşmişti.

Önceki gün, yemekte, deri hastalıkları uzmanı Kersk'in bir stajyere şu öğüdünü verdiğini işitmişti: «Bizim dalı, deri hastalıklarını seçmelisiniz oğul. On beş yıl süresince, bir gece bile hastaya çağırılmadım! «Dornberger de diğerleri gibi gülmüştü, ama gizlice gıpta etmişti meslekdaşına.

Hiç olmazsa bir tek şeyden emindi : Güçten düşmeye başladığında dört elle sarılmıyacaktı yerine. Şimdi kendini her zamanki kadar iyi hissediyordu, zihni dupduru, eli sağlam, görüşü çok keskindi. Her zaman kendini dikkatle kolluyordu, ilk güçsüzlük belirtisinde odasını boşaltıp gidecekti. İşinde gerektiğinden uzun süre kalan nice kişi görmüştü. Kendisi bunu yapmıyacaktı!

Şimdilik, belki üç ay daha işi oluruna bırakacak, o sıra bu sorunun cevabını arıyacaktı.

Piposu dolmuştu, elini kibrit kutusuna uzatıp yakacağı sıra telefon çaldı. Puposuyla kibrit kutusunu bıraktı, telefona cevap verdi : «Buyrun, ben Doktor Dornberger.»

Arayan hastalarından biriydi. Bir saatten beri sancılanıyordu. Az önce de su gelmişti. Gençti kadın, yaşı yirmi ya da yirmi ikiden fazla değildi. Hafiften soluyordu, sinirliydi herhalde ve bunu göstermek istemiyordu.

Pek çok kereler yaptığı gibi, Dornberger sakın sakın öğütlerde bulundu :

- Kocanız evde mi?

- Evet doktor.

- Öyleyse eşyalarınızı toplayın ve sizi hastaneye getirmesini söyleyin. Hastaneye gelir gelmez bulurum sizi.

- Peki doktor.

- Kocanıza arabayı dikkatli kullanmasını ve ışıklarda durmasını söyleyin. Bol vaktiniz var. Göreceksiniz.

Bu kadar uzaktan bile, hastasının rahat olmasını sağladığını hissediyordu. Sık sık yaptığı ve bakımının herhangi bir bölümü gibi işinin parçası saydığı bir şeydi bu. Yine de, nabzının hızlandığını hissetti. Yeni bir vaka onda hep aynı etkiyi yapardı. Mantıklı düşünülürse, bunu çoktan yitirmiş olması gerekirdi : İnsan tıpta eskidikçe, heyecana, acımaya kayıtsız, mekanik ve pozitif olurdu.

Kendisi için aynı şey sözkonusu değildi ama. Belki de bugün bile, en sevdiği işi yaptığından ötürüydü.

Elini piposuna uzattı. Fikrini değiştirip yeniden telefona sarıldı : Hastasının geleceğini kliniğe bildirmesi gerekiyordu.

Bölüm 8

- Çocuk felcine karşı kazanılan zaferin gerekli, hatta iyi olduğundan emin değilim.

Böyle konuşan bir büyük mağazalar dizisi kurucusu, milyoner hayırsever ve Üç Eyalet hastanesi Yönetim Kurulu üyesi Eustace Swayne'di. Konuşmanın geçtiği dekor Swayne'lerin eski ama görkemli, Burtington'un doğu sınırındaki etli dönümlük bir parkın ortasında bulunan evinin her yanı meşe kaplı kütüphanesiydi.

- Yok canım! Bu sözleriniz ciddî değil! dedi Orden Brown.

Yönetim Kurulu başkanı odada bulunan iki kadına - kendi karısı Amelia'yla Swayne'in kızı Denise Ouantz'a - gülümsüyordu.

Kent O'Donnell bir uşağın sessiz adımlarla getirdiği konyağı yudumlayarak, yemekten sonra diğerleriyle birlikte kütüphaneye geçtiğinde gözüne kestirdiği geniş deri koltuğa iyice gömüldü. Meydana getirdikleri görüntünün Orta Çağ'a özgü bir havası olduğu geldi hatırına.

Hafifletilmiş bir ışığın kapladığı odaya çepeçevre göz gezdirdi, gözleri kalın kirişlerle kaplı tavana kadar yükselen deri ciltli kitapların, sonra koyu renk ve hantal meşe mobilyanın, uzun ve iri odunlarla dolu mağarayı andıran ocağın üzerinde dolaştı. Bu sıcak temmuz gecesi ocak yanmıyordu, ama uşak ateşi tutar

turmaz alev almaya hazırdı.

O'Donnelli'in karşısında, ev sahibi Eustace Swayne arkalıksız koltuğa tahtna oturan bir kral gibi yerleşmişti; dört konuğu yaşlı adamın çevresinde bir yarım daire meydana getirmiş, sarayın önde gelen kişilerini andırıyorlardı.

- Çok ciddiym, dedi Eustace. Swayne brandi bardağını bırakıp öne doğru eğilerek. Evet, kabul ediyorum... Bana bacakları ortopedik aletlere kısırlanmış bir çocuk gösterin, herkes gibi ürperirim, kamburumu çıkarıp çek defterime el atarım. Ama ben işin tümünden söz ediyorum. Mesele şu ki - tersini söyleyenin alnını karışlarım - insan türünü zayıflatmakla meşgulüz.

Samimi bir tartışmaydı bu, Swayne'inki de samimi bir görüştü. O'Donnel kibarca :

- Her türlü tıbbî araştırmayı bırakmamızı, edindiğimiz bilgilerle yetinmemizi, geliştirilen teknikleri unutmamızı, bir takım hastalıklarla dertleri yenmekten vazgeçmemizi mi öneriyorsunuz?

- istesenez de bunu yapamazsınız, karşılığını verdi Swayne. Gerasinilerin domuz yavrularının kendilerini uçurmadan dalgalara atmalarına engel olamayacağımız gibi.(*)

(*) Luka'ya Göre incil : VIII, S. 29 - 35. 134

O'Donnell gülmeye koyuldu :

- Bu karşılaştırmadan pek bir şey anlamadım. Ama böyleyse, tartışmanın anlamı ne?

Anlamı ne mi? - Swayne yumruğunu koltuğunun kenarına indirdi. - Çünkü isteyerek ya da zorla bir değişiklik sağlamak için yapacak şey yoksa, buna yakınabilir hiç olmazsa insan.

- Anlıyorum.

O'Donnell tartışmayı sürdürmek niyetlisi değildi. Hem bunun, Swayne'le ilişkilerini geliştirmelerine de faydası dokunmazdı, oysa Orden Brown'la adamın davetini kabul edişlerinin amacı buydu. Srayla diğerlerine baktı. Yönetim Kurulu başkanının evine gide gele tanıdığı Amelia Brovvn'ia gözgöze geldi, kadın ona gülümsedi. Kocasının bütün işleriyle ilgilenen Amelia, hastaneyle ilgili olarak sürdürülen politikadan haberliydi.

Eustace Swayne'in evli kızı Denişe Ouantz, öne doğru eğilmiş, büyük bir dikkatle konuşmayı izliyordu.

Yemek sırasında O'Donnell, bir kaç kere, istemediği halde bakışının genç kadına doğru kaydığını farketmişti. Yaşlı, çetin, hâlâ gücü kuvveti yerinde, masa başında oturan adamın kızı olduğuna inanmakta güçlük çekiyordu. Yetmiş sekiz yaşında olduğu halde Eustace Swayne, büyük bir perakende satış şirketinin işletilmesi sırasında karşılaştığı rekabetten doğan, inatçılığının ve bağdaşılması güç yaradılışının büyük bölümünü yitirmemişti. Ara sıra, ileri yaşından faydalanıp konuklarına iğneli sözler yöneltiyordu ama, O'Donnell çoğu kere bir tartışma ortamı yaratma çabasında olduğunu seziyordu.

«İhtiyar korsan, sözle de olsa kavgayı hep seviyor», diyordu kendi kendine. Ayrıca da içgüdüsi, Swayne'in tıp bilimine karşı duyduklarını abarttığını ve bu durumda, konuklarını şaşırtmak istediğini farkediyordu. Onu farketmeden inceleyen O'Donnell, bu tutumunda gut ve romatizmanın da etkili olabileceğinden şüphelendi.

Buna karşılık, Denise Quantz tatlı bir kadındı, konuşması çok sevimliydi. Babasının sözlerindeki dikenleri, söylediklerine bir ya da iki kelime katarak koparma sanatını edinmişti. Güzel olduğunu da düşünüyordu O'Donnell, ara sıra kırkında kadına gelen olgunluğun sevimliliği de katılmıştı güzelliğine. Swayne'in karısı yıllar önce öldüğünden, herhalde babasına göz kulak olmak için, sık sık Burlington'a geldiğini öğrendi.

Konuşmadan, Denise'in devamlı New York'ta yaşadığı çıkıyordu ortaya. İki üç kere çocuklardan söz edilmişti ama kocasının lâfi geçmemişi, Kent bundan da kocasından ayrı ya da boşanmış olduğu sonucuna vardı.

İçinden, istemeksizin, Denise Quantz'ı Lucy Grainger'la karşılaştırmakta olduğunu farkettti : Lucy meslek sahibi bir kadındı, tıp çevrelerinde ve hastanede rahattı, aynı meslekten erkeklerle kendi alanında kolayca boy ölçüşebilirdi; Denise, boş zamanı bol ve bağımsızdı, yüksek sosyetededen olduğu da su götürmezdi - hissediyordu bunu - , aile yuvasını sıcak ve rahat bir yer yapabilecek yetenekteydi. O'Donnell erkek için nasıl bir Kadının iyi olduğunu düşündü : iş hayatına yakın olanın mı, iş hayatından tüm uzak ve kopuk, günlük hayata başka ilginç şeyler katanın mı?

Denise'in sözleriyle dağıldı düşünceleri. Kendisine doğru eğilmişti :

- Bu kadar kolay mı vazgeçeceksiniz doktor?

Herhalde, babamın paçayı kurtarmasına imkân vermiyeceksiniz, değil mi? Yaşlı adam atıldı :

- Paçayı kurtaracak bir şey yok! Durum çok açık. Yıllar boyu tabiatın normal dengesi insan nüfusunu hep aynı yerde tuttu. Tıp işe karışınca doğum yüzdesi çok arttı açlık çıktı ortaya.

Orden Brown araya girdi :

- Ama bunda kuşkusuz politikanın da parmağı var, sadece tabiatın gücü değil.

- Bazı kereler söylediklerinizin doğrulandığını kabul ediyorum. Ama güçsüzlerin yok olmasında politik bir yan göremiyorum.

«Tartışma istiyorsun, diye düşündü O'Donnell. Peki, al sana!» Ve yüksek sesle söze karıştı :

- Ne demek istiyorsunuz açık olarak? Zayıflar mı, talihsiz kişiler mi?

- Ne demek istiyorsam onu diyorum - güçsüzler. - Swayne'in sesi daha sertleşmişti, ama Kent başka bir bulaşıcı hastalık salgını patlak verdiğiinde, tartışmadan hoşlandığını seziyordu. - Veba ya da güçsüzler silinip süpürülüyor ve güçlüler sağ kalıyordu. Diğer hastalıklarda da durum aynıydı. Denge aynıydı, tabiatın dengesi, Dolayısıyla da hep güçlüler yaşamaya devam ediyordu. Bir sonraki kuşağı da onlar yaratıyorlardı.

- Eustace, günümüzde insanlığın gerçekten yozlaştığına inanıyor musunuz?

Soruyu soran Amelia Brown'du ve O'Donnell kadının gülümsediğini farketti. (o da ihtiyarın eğlendiğini

biliyor, diye düşündü.)

- Geniş adımlarla yozlaşmaya doğru ilerliyoruz, diye cevap verdi ihtiyar. Hiç olmazsa batı dünyasının durumu bu. Sakatları kurtarıyoruz, güçsüzlerle sarsakları koruyoruz, hastalık dolu kişileri yaşıyoruz. Toplumun sırtındaki yükü arttırıyor, üretime faydası dokunmayanları, yeteneksizleri, insanlığın ortak mal varlığına bir şey katmayanları çoğaltıyoruz. Bir sanatoryumun neye yaradığını söyler misiniz bana? Ya iflah olmaz hastaların barındığı bir yerin? Bir akıl hastanesinin? Söylüyorum, günümüzde tıp ölümüne resmen izin verilecek adamları yaşıyor. Hayır, hayatlarını sürdürmelerine, insanlığa yük olan gereksizliklerini çocuklarına ve torunlarına geçirmelerine yardım ediyoruz.

- Hastalıkla soyaçekim arasındaki ilişki henüz kesinlikle aydınlığa çıkarılmış değil, dedi O'Donnell.

- Güç kafada olduğu kadar da gövdededir, karşılığını verdi Eustace Swayne. Çocuklara anneleriyle babalarının kafa özellikleri ve güçsüzlükleri miras kalmıyor mu?

- Her zaman değil.

Artık tartışma yaşlı korsanla O'Donnell arasındaydı. Diğerleri ses çıkarmadan dinliyorlardı.

- Ama çoğu kere. Doğru değil mi, ha? O'Donnell gülümsedi:

- Bir takım örnekler görüldü, gerçekten. Swayne, burnunu çekti :

- Biraz da bunun için, içi tıklım tıklım dolu akıl hastaneleri var başımızda! Bir sürü insan da durmadan psikiatra taşınıyor.

- Akıl hastalıklarına karşı daha hassas olmamız mümkün.

Swayne hemen cevabı yapıştırdı :

- Bir güçsüzler kuşağı meydana getirmemiz de mümkün. Güçsüzler, güçsüzler!...

İhtiyar son sözleri neredeyse haykırmıştı. Ardından zorlu bir öksürük nöbetine tutuldu. (Yavaş gitmem daha iyi olacak, diye düşündü Kent. Herhalde yüksek tansiyonu var.)

O'Donnel düşüncesini yüksek sesle dile getirmiş gibi, Eustace Swayne birden değişti. Bir yudum brandi aldı. Sonra, kötü kötü konuştu :

- Beni kollamaya çalışmayın, doktor dostum. Bütün görüşlerinizi, hatta daha fazlasını çürütecek gücüm var.

Kent daha ağırdan alarak tartışmayı sürdürmeye karar verdi. Sakin, ağırbaşlı :

- Bir noktayı gözden kaçırdığınızı sanıyorum Mr. Swayne, dedi. Hastalıkların ve felâketlerin tabiatı hep aynı yerde tutmaya, dengelemeye yaradığını söylüyorsunuz. Ama bu dertlerin çoğu bize tabiattan gelmiyor. Çevre sağlığından, insanoglunun kendi kendine yarattığı hayat koşullarından doğuyor. Sağlık hizmetlerinden yoksunluk, yetersiz bakım, inlerde yaşama, hava kirlenmesi tabiattan gelen şeyler değil, insanoglunun yarattığı eserler.

- Bunlar gelişimin bir parçası, gelişim de tabiattan gelen bir şey. Bütün bunlar dengeyi sağlayan unsurlara giriyor.

O'Donnell bu soşkunluğu hayranlıkla seyrediyor ve yaşlı korsanı bir şeyden vazgeçirmenin güçlüğünü kabul ediyordu. Ama görüşlerindeki eksik yanı farkederek atıldı :

- Siz haklısınız, tıp biliminin kendisi de denge unsurları arasında sayılmalı.

Swayne buna sert bir sesle karşılık verdi :

- Bunu nasıl açıklarsınız?

- Çünkü tıp da gelişimin bir parçası. (Verdiği karara rağmen, O'Donnell sesindeki büyük canlılığı hissediyordu.) Çünkü insanoğlunun yaşadığı çevrede yapılan her değişiklik bir takım sorunlar ortaya çıkardı, tıp da bu sorunlara karşı koymak ve bunları çözümlenmeye çalışmak zorunda. Tümüyle başaramıyoruz bu işi. Tıp her zaman biraz geri kalıyor, bir soruna el attığımız sıra yepyeni bir başkası ortaya çıkıvermiş oluyor.

- Ama bunlar tıbbın kendi meseleleri, tabiatın değil. (Swayne'in gözleri kurnaz bir parlaklıkla ışıltıyordu.) Tabiat rahat bırakılsa, «tabii istifa» yoluyla, en güçlü olanı yaşatarak, meseleleri ortaya çıkmadan halleder.

- Haksızsınız, nedenini de söyleyeceğim size.

O'Donnell sözlerinin etkisini tartmaktan vazgeçmişti. Sadece söyleyeceklerinin, kendisi ve diğerleri için gerekli olduğunu düşünüyordu.

- Tıbbın her zaman bir tek gerçek sorunu vardır. Hep aynı olacaktır bu sorun, insanın yaşatılması sorunu. Yaşamak, hastalıkları yenmek de tabiatın en eski yasasıdır.

- Bravo!

Amelia Brown içten alkışlıyordu bu sözleri. Ama O'Donnell söyleyeceklerini bitirmemişti.

-Bunun için, Mr. Swayne, çocuk felciyle ve vebayla, çiçekle, tifüsle ve frengiyle mücadele ettik. Bunun için kanserle, veremle ve diğer hastalıklarla mücadele ediyoruz. Bunun için, az önce sözünü ettiğiniz yerleri, sanatoryumları, bakımevlerini, akıl hastanelerini yaptık. Bunun için, güçlüleri de güçsüzleri de elimizden geldiğince yaşatmaya çalışıyoruz. Çünkü çabalarımızın tek amacı var, tıbbın tek amacıdır bu, insanları yaşatmak.

Bir an Swayne'in, daha önce de yaptığı gibi ters bir karşılık vermesini bekledi. Ama yaşlı adam susuyordu. Bir süre sonra kızına:

- Dr. ,O'Donnell'e brandi ver kızım, dedi.

Genç kadın sürahiyle yaklaştığında O'Donnell bardağını uzattı. Genç kadının elbisesi hafiften hışırıyordu, kendisine doğru eğildiğinde uçucu ve baştan çıkarıcı bir koku geldi burnuna. Elini uzatıp simsiyah saçlara dokunma isteği duydu birdenbire. Kendini topladığında, genç kadın babasına yönelmişti.

Yaşlı adamın bardağını doldururken sordu :

- Söylediklerin gerçekten düşündüklerin ve hissettiklerinse baba, bir hastanenin Yönetim Kurulunda işin ne?

Eustace Swayne güldü :

- Orden ve bir kaç kişi vasiyetnamemi değiştirmeyeceğimi umduklarından oradayım hâlâ. (Orden Brown'a baktı.) Uzun süre beklemeyeceklerini hesaplıyorlar.

- Dostlarınıza haksızlık ediyorsunuz, Eustace, dedi Brown yarı şaka yarı ciddi.

- Siz de, yalancının tekisiniz!

Yaşlı adam, yeniden eğlenmeye başlamıştı.

- Bir soru sordun Denişe. Eh, ben de cevap vereceğim. Pratik bir adam olduğum için hastanenin Yönetim Kurulundayım. Dünya gördüğün gibidir, ben değiştiremem bir takım aksaklıkları farketmişim halde. Ama benim gibi bir adam, denge unsuru olabilir. Bazılarınızın ne düşündüğünü biliyorum, benim bir takım şeyleri engellemek için Yönetim Kurulundan ayrılmadığıma inanıyorsunuz.

Orden Brown hemen cevabı yapıştırdı :

- Bunu söyleyen oldu mu hiç?

- Zahmete değmez! dedi Swqayne alaylı alaylı Yönetim Kurulu başkanını süzerek. Ama her eylemin bir noktada frene ihtiyacı vardır. Ben de buyum işte, bir fren, dengeleyici bir güç. Ben olmadığım zaman, siz ve dostlarınız belki de benim gibi başka birine ihtiyaç duyduğunuzu anlıyacaksınız.

- Saçma sapan şeyler söylüyorsunuz, Eustace. Kendi görüşlerinize çelişkiye düşüyorsunuz üstelik. - Orden Brown'un da açık konuşmaya karar verdiği anlaşılıyordu. - Yalnız Burlington'da, tanıdığım herhangi birinin yaptığı kadar iyi şeyler başardınız.

Yaşlı adam koltuğunda büzülür gibi oldu.

- Herhangi birimiz nasıl bilebilir kendisini iten gerçek nedenleri? diye homurdandı. - Sonra başını kaldırdı :
- Sanırım hastanede yapılacak ekler konusunda benden önemli bir bağış bekliyorsunuz?

Orden Brown tatlı bir sesle karşılık verdi :

- Açıkçası, her zamanki cömert yardımınızı esirgemiyeceğinizi umuyoruz.

Eustace Swayne de, tatlı bir sesle, şu umulmadık cevabı verdi :

- Sanırım çeyrek milyon fena sayılmaz?.

O'Donnell, Orden Brown'un birden soluğunu tuttuğunu hissetti. Böyle bir bağış muazzam, en iyimser anlarında beklediklerinden de yüksekti.

- Numara yapamam Eustace. Açıkça şaşkınlığım, mahcubum...

- Mahcup olmayı gerektiren bir şey yok. - Yaşlı adam bardağını ellerinde çevirerek sustu. - Düşündüm, ama karar vermedim daha. Bunu size bir, iki hafta içinde bildiririm.

Birden Kent'e döndü :

- Satranç oynar mısınız? O'Donnel başımı salladı :

- Üniversiteden ayrılalı beri oynamadım.

- Dr. Pearson'la sık sık oynarız. Onu tanıyorsunuz tabii, diye devam etti dikkatle Kent'e bakarak.

- Tabii. Çok iyi tanırım.

- Dr. Pearson'u yıllardır tanırım, dedi Swayne. Hastaneden ve hastane dışından.

Konuşması ağır, rahattı : Sözlerinde bir uyarı kırıntısı var mıydı acaba? Bunu anlamak güçtü... Swayne devam ediyordu :

- Bence Dr. Pearson Üç Eyalet hastanesinin en yetenekli doktorlarından biri. Daha uzun yıllar görev başında kalacağını umarım. Bilgisine, yeteneklerine ve görüşlerine büyük saygım var.

«İşte! dedi .O'Donnell kendi kendine. Oldu, baklayı ağzından çıkardı. Gerek Yönetim Kurulu başkanına, gerekse baş hekime bir ultimatoma. Sanki Eustace Swayne bu sözlerle : Çeyrek milyonumu istiyorsanız indirin ellerinizi, dokunmayın Joe Pearson'a! der gibi.»

Daha sonra, Orden Brown, Amelia ve Kent O'Donnell üstü açık Lincoln arabayla yol alırken uzun süre konuşmadılar. Sonunda Amelia :

- Gerçekten çeyrek milyon vereceğine inanıyor musunuz? diye sordu.

Kocası cevap verdi:

- Akli yatarsa verir.

- Sanırım, mesajının anlamını sezdimiz? diye sordu O'Donnell.

- Tabii, dedi Brown sakın bir sesle, yorumda bulunmaksızın ve uyarıldığı için teşekkür etmeden. Bunun O'Donnell'in değil, kendi sorunu olduğunu biliyordu.

Kent'i kaldığı otelin girişinde bıraktılar. Birbirlerine iyi geceler diledikten sonra, Amelia :

- Kent, bir dakika... dedi. Denise kocasından ayrı, ama boşanmadı. İşin garip bir yanı olduğunu sanıyorum, ama hiç konuşmadık. Üniversiteye giden iki çocuğu var. Ve otuz dokuz yaşında.

- Bütün bunları ona neden söylüyorsun? diye sordu Orden.

Amelia gülümsedi :

- Öğrenmek istiyordu da ondan. (Kocasının koluna dokundu.) Sen asla kadın olamazsın sevgilim. Ameliyatla bile!

O'Donnell uzaklaşan Lincoln'ün ardından baktı ve Amelia'nın nasıl sezdiğini düşündü... Belki Denise Quantz'la vedalaştıklarını duymuştu. Kibarca, onu tekrar görürse sevineceğini söylemişti Kent. Denise de şu cevabı vermişti :

- Çocuklarımla New York'ta yaşıyorum. Oraya geldiğinizde beni ararsanız sevinirim.

Şimdi Kent, herşey bir yana, geçen hafta gitmemeye karar verdiği cerrahî kongresine katılıp katılmıyacağını düşünüyordu.

Birden Lucy Grainger geldi aklına, mantıksız şekilde, bir an ona ihanet etmiş gibi hissetti kendini...

Kaldırımı geçmiş, binanın önüne varmıştı ki bir ses onu düşüncelerinden ayırdı : «iyi geceler Doktor O'Donnell.»

Çevresine bakındı ve stajyer doktorlardan Seddons'u tanıdı. Yanında tanır gibi olduğu bir esmer güzeli vardı. Herhalde hemşire adaylarından biri, diye düşündü. Yaşı da uygundu kızın. İkisine de gülümsedi ve «İyi geceler» diledi. Sonra camlı kapıyı geçip asansöre yöneldi.

- Düşünceli bir hali vardı, dedi Viviane.

- Sanmam güzel çocuk, cevabını verdi Seddons. Onun vardığı yere varıldı mı, dertler artık geride kalır.

Oyun sona ermişti, tiyatrodan hastaneye dönüyorlardı. Eğlenceli ve gürültülü bir oyundu seyrettikleri. Çok gülmüşler, hep elele tutuşmuşlar, bir iki Kere de Mike kolunu Viviane'in sırtına atmış, hatta hafifçe aşağı indirip hiç itiraz etmeyen genç kızın omuzlarını okşamıştı.

Tiyatrodan önce, yemek sırasında kendilerinden söz etmişlerdi. Viviane geleceğiyle ilgili sorular sormuştu Mike'a, o da hemşire olmaya neden karar verdiğini öğrenmek istemişti.

- Bunu açıklayabileceğimden emin değilim Mike. Yalnız, bildiğim kadarıyla, hep hemşire olmayı istemişimdir. Ailem buna önceleri karşı çıktı, ne kadar istediğimi görünce boyun eğdiler sonunda. Sanırım canımın çektiği bir şeyi yapmak istiyordum, asıl bu yolu seçmemi sağlayan da oydu.

- Hâlâ aynı duygularla mı dolusun?

- Tabii! dedi genç kız. Zaman zaman, insan çok yorulduğu, hastanede tatsızlıklar gördüğü evini düşündüğü sıra... daha kolay işler yapıp yapamayacağını kendi kendine sorar. Sanırım herkesin başına gelir bu. Ama yine de eminim aşağı yukarı her zaman. - Gülümsemiş ve eklemiştir : - Kararımdan dönmeyen bir insanım Mike, ve hemşire olmaya karar verdim.

«Evet, doğru diye düşünmüştü genç adam. Kararımdan dönmeyen bir insansın, buna inanıyorum.»

Genç kız konuşurken, farketirmeden ona bakmıştı. İlk bakışta dikkati çeken tatlı kadınlığın ardında bir iç güç, bir eğilmezlik inatçı bir yaratılış seziyordu. İlk üç gün önce olduğu gibi, Mike Seddons bir kere daha ilgisinin arttığını hissetti ama bir kere daha kendi kendini uyardı : «Ayak bağı alma kendine! Hissettiklerinin temelde biyolojik olduğunu hiç unutma.»

Neredeyse gece yarısı olmuştu ama Viviane gece geç döneceğini bildirip deftere imzasını attığından dönüş için acele etmelerinde bir gerek yoktu. Daha yaşlı ve öğrenimleri sırasında daha büyük zorluklarla karşılaşan birkaç hemşire, şimdiki öğrencilerin aşırı özgürlük içinde yaşadıklarını söylüyorlardı. Ama uygulamada, verilen iznin istismar edildiği pek görülmezdi.

Mike genç kızın koluna dokundu :

- Parktan geçsek?

- Daha önce de işittiğim eski bir şarkı bu, diye cevap verdi genç kız gülerek.

Ama Mike kendisini giriş kapısına, oradan da parka sürüklediğinde direnmedi. Karanlıkta iki sıralı çınar ağaçlarını seçiyordu, ayaklarının altındaki çimen de yumuşacıktı.

- Eski şarkılardan geniş bir koleksiyonum vardır, uzmanlık alanlarımdan biridir bu! dedi Mike Viviane'ın elini tutarak. Biraz dinlemek ister misin?

- Neye benzer bu şarkılar?

Kendinden emindi ama, sesi yine de hafifçe titriyordu.

- Şuna.

Mike birden durdu, genç kıyı omuzlarından tutup kendine çevirdi. Sonra dudaklarından öptü.

Viviane kalbinin daha güçlü ve hızlı çarptığını hissetti. Yine de durumu kafasında tartamayacak hale gelmemişti. Bu kadarla mı yetinmeliydi, yoksa durumun gelişmesine göz yummalı mıydı? Hemen kesin bir karar almazsa, daha sonra işinin kolay olmayacağını anlıyordu.

Mike Seddons'u sevdiğini biliyor, kolaylıkla onu daha fazla sevebileceğini de hissediyordu. Genç adamın dış görünüşü çekiciydi, ikisi de gençtiler. İçinde isteğin uyandırdığı heyecanı duydu. Mike onu yeniden öptü ve Viviane bu öpüşe karşılık verdi. Mike'ın dilinin ucu hafifçe ağzına girdi, onun kine rasladı ve bu değmeden hoş bir karıncalanma doğdu. Genç çocuğun elleri kayıyor, sırtını okşuyordu : Sağ eli eteği geçip biraz daha aşağı indi, her okşayışı kızı biraz daha ona yaklaştırıyordu. Viviane, gövdesine değen bir şeyin heyecanlandığını, oynadığını hissetti, başdöndürücüyü, çıldırtıcı bir şeydi bu. İkinci bir beyinden emir almışçacına, o kadarla kalmak istiyorsa kendini hemen onun kollarından kurtarması gerektiğini açıkça farkettiler. İçin için itiraz etti : «Biraz daha... çok kısa bir süre daha...»

Sonra birden bunun bir ara olduğunu sandı; gözlerini kapamış sıcaklık ve sevgi dolu saniyelerin tadını çıkarıyordu - son aylarda böyle anları o kadar az olmuştu ki. Üç Eyalet'e gelişinden bu yana kendine hakim olması, disipline girmesi, heyecanlarını yatıştırması, gözyaşlarını içine atması gerekmişti. İnsan genç ve tecrübesiz oldu mu, bazı şeylere katlanması güçleşirdi. Neler gelmemişti bu arada başına - koğuş hizmeti görürken karşılaştıkları, acı, hastalık, ölüm, otopsi - artan iç basıncını atabileceği en ufak bir emniyet supabına da sahip değildi. Bir hemşire - hatta bir hemşire adayı - ne kadar acı görmek, ne kadar sevgi ve dikkat göstermek zorundaydı. Kendine sevgi dolu bir an ayırmak, kötü şey miydi bu durumda? Bir an, Mike'in kendisini kucaklamasıyla, yıllar önce küçük bir kızken annesinin kollarına atıldığında duyduğu rahatlığın, sükûnetin eşini duyuyordu.

Mike, kollarını biraz gevşetmişti, onu kendinden uzakça tutuyordu şimdi. «Çok güzelsin!», dedi ve genç kız, içgüdüsel bir hareketle yüzünü çocuğun omuzuna gömdü. Mike'ın eli çenesine kaydı, dudakları yeniden birleşti. Aynı el elbisenin üzerinden biraz aşağı kaydı, göğüslerini okşadı. Viviane'in her yanından delice, dayanılmaz bir sevmeye ve sevilme isteği fişkırlıyordu. önden açılan bir elsibe giymişti. Genç çocuğun eli bir an kopça ve fermuarla mücadele etti. Viviane,, soluğu kesilerek debelendi : «Hayır Mike, rica ederim, hayır!..» ama bu sözlerine kendi de inanmıyor, kollarıyla daha bir güçlü sarılıyordu genç çocuğa. Sıkı sıkı. Mike elbisenin önünü biraz açabilmeyi ve elini içeri kaydırmayı başarmıştı. Sıcacık ve körpe göğsünü tuttuğunda Viviane ürperdi. Okşamayla bir şehvet ürpertisi yayıldı her yanına. Artık biliyordu, durmak için çok geçti. Onu istiyordu, umutsuzca bir açlık duyuyordu Mike'a. Ağzını kulağına yaklaştırdı iyice : «Evet, evet!...» diye mırıldandı.

- Sevgilim! Viviane, sevgilim!

Mike da onun kadar heyecanlıydı, fisıldayan kesik soluklu sesinden anlıyordu bunu. Kadınsı içgüdü uyandı içinde, mırıldandı :

- Burada olmaz, Mike, burada olmaz. Bir takım insanlar var.

- Ağaçların ardına geçelim.

Elini tuttu, birbirlerine çok yakın ilerlediler. Genç kız istek ve merakla titriyor, ne olup biteceğini düşünüyor, her türlü ihtimal ve hareketinin sonuçları o sıra ilgilendirmiyordu kendisini. Mike doktoru, dikkatli olmayı bilirdi.

Ağaçlar ve çalılarla çevrili bir açıklığa varmışlardı. Mike onu yeniden öptü, Viviane coşkuyla karşılık verdi ona. Burada olacak demek, diye düşündü. Viviane bakire değildi. Okuldayken yitirmişti bunu. Daha sonraki yıl bir deney daha geçmişti başından, ama hiç biri doyurucu olmamıştı. Ancak şimdi umudunun gerçekleştiğini biliyordu.

- Çabuk ol Mike, yalvarırım, çabuk ol. ikisini de saran coşku bulaşıcıydı, birleşiyor ve gençleri alevlendiriyordu.

- Şuraya geçelim sevgilim, dedi Mike onu elinden tutup açıklığın ilerisine götürerek.

Birden yakıcı bir acı hissetti Viviane. Öylesine büyüktü ki bu acı, nereden geldiğini kestiremedi önce. Sonra sol dizinin acıdığını farkettiler. Elinde olmaksızın, bir çığlık attı.

- Ne var Viviane? Ne oldu?

Genç kıza dönmüştü, şaşkın, ne yapacağını bilmez halde olduğunu farkettiler genç kız. «Herhalde numara yaptığımı sanıyor, diye düşündü. Kızlar böyle durumlardan sıyrılmak için bu tür şeyler yaparlar.»

İlk anda çok büyük olan acı şimdi hafiflemişti, ama dalgalar halinde kendini hissettiriyordu.

- Sanırım dizim, Mike. Buralarda oturacak bir yer var mı?

Yeniden sendeledi.

- Viviane, dedi Mike. Numara yapmana gerek yok. Hastaneye dönmek istiyorsan açıkça söyle, gideriz.

- Yalvarırım Mike, inan bana, diye cevap verdi onun kolunu tutarak, inan bana. Dizim müthiş acıyor. Mutlaka oturmam gerek.

- Şuraya gidelim.

Ağaçlar arasında kendisine yol gösterirken, Mike'ın hâlâ şüphe içinde olduğunu hissetti. Yakında bir park sırası vardı. Oraya kadar gittiler.

Viviane biraz dinlendikten sonra, genç adamın elini aradı :

- Çok üzgünüm Mike. Bunu isteyerek yapmadım.

- Emin misin?

Sesinden kuşkusu farkediliyordu. Viviane onun elini tuttu :

- Şuradayken, az önce Mike... Senin kadar ben de istiyordum. Sonra bu... bu...

Acı yeniden ortaya çıkıyordu.

- Özür dilerim Viviane. Sanmıştım ki...

- Ne sandığını biliyorum. Ama gerçekten sandığın gibi değildi. Yemin ediyorum.

- Peki. Neyin var öyleyse?.

Doktor kimliğine bürünmüştü birden. Az önce unutmuştu mesleğini.

- Dizim. Birden. Çok fena. Müthiş bir acı...

- Göster bakalım. - Genç kızın önünde diz çöküyordu. - Hangisi?

Viviane eteğini kaldırdı ve sol dizini gösterdi.

Bilgili, hafif elleriyle yavaş yavaş yokladı. Az önce sevişmek üzere bulunduğu genç kızla karşı karşıya olduğu düşüncesini itiyordu şimdi. Davranışı meslekiydi. Yetiştirildiği şekilde, kafası ihtimalleri sıralıyordu. Viviane'm bacağına saran naylon çorapların bir takım şeyleri hissetmesine engel olduğu sonucuna vardı.

- Çorabımı indirir misin?

Dikkatli incelemesini sürdürdü. Viviane ona bakıp düşünüyordu : «Ne kadar iyi. Usta bir doktor olacak. İnsanlar gelip ondan yardım isteyecekler, o da herkes için elinden geleni yapacak.» Hayat boyu bir arada yaşasalar nasıl olacağını düşündü. Hemşire olarak onun için çok şey yapabilirdi. İşini anlayabilir, yardım edebilirdi. Sonra kendini topladı : «Gülünçsün! Birbirimizi daha yeni tanıyoruz!» Acı bir an yeniden geri döndü, Viviane ürperdi. Mike sordu ona:

- Daha önce de oldu mu bu?

Birden durumun saçmalığını farkettiler, kendini tutamayıp güldüler.

- Neyin var Viviane? Şaşkın gibiydi Seddons.

- Düşündüm de... Bir iki dakika önce... Şimdiyse muayenehanesinde hastalarına bakan bir doktor gibisin...

- Dinle yavrum (Mike ciddiye), daha önce de oldu mu bu?

- Bir kere sadece. Bugünkü kadar da acımamıştı.

- Ne kadar oluyor?

- ...bir ay, diye cevap verdi genç kız düşündükten sonra.

- Doktora gidip gösterdin mi? (Artık tam mesleğinin adamı olmuştu.)

- Hayır. Gitmeli miydin? Fazla bir şey belirtmeden :

- Belki, dedi Mike. Yarın anlarız. Bu iş için en iyisi Lucy Grainger'e...

- Herhalde değil, dedi genç adam onu yatıştırmaya çalışarak. Ama hiç gereği yokken, ufak bir yumru var dizinde. Lucy Grainger bunun ne olduğunu söyler bize. Yarın sabah onunla görüşürüm. Şimdi seni geri götürmek sözkonusu.

Kısa süre önce içinde buldukları durum kaybolmuştu. Bir daha da dönemezlerdi o duruma. Hiç olmazsa bu gece. İkisi de biliyorlardı.

Mike genç kızın kalkmasına yardım etti. Kollarıyla sararken, Viviane'a yardım etmek ve onu korumak isteğini duydu birden.

- Yürüyebilecek misin? diye sordu.

- Evet, dedi genç kız. Evet. Acı kayboldu.

- Çıkış kapısına kadar yürüylim. Orada bir taksi bulabiliriz.

Viviane somurtuk ve üzgün durduğundan keyifle ekledi:

- Bu seferki hastamız düşüncesizdi. Doktorun Taksi yolculuğunu aklına bile getirmede.

- Bana ayrıntıları verin.

Mikroskopun üzerine eğilen Dr. Jcseph Pearson homurdanarak söyledi bunları Roger McNeil'e. Genç adam notlarına göz gezdirdi: Vaka, apandisit teşhisiyle hastaneye yatırılmış kırk yaşındaki bir adamla ilgiliydi.

McNeil Pearson'un karşısına oturmuştu. Pearson incelemekte olduğu terkibi mikroskopun altından çekti, yerine bir başkasını koyarak sordu :

- Mikroskopla bakıldığında dokunun görünüşü neyi andırıyordu?

Alınan apandisit ameliyat salonundan getirildiğinde incelemeyi yapan McNeil cevap verdi :

- Görünüşü bana normal geldi.

- Hımmm! Pearson camı itti, sonra :

- Durun bir dakika, dedi... bir şey var. - Kısa süren sessizliğin ardından ikinci camı da çekip bir üçüncüyü takti, sonra : - İşte, Apandisit, patlamak üzereymiş. Tam. şurada başlıyor. Hangi doktor?

- Dr. Bartlett.

Pearson başını sallıyarak onayladı :

- Çabuk ve iyi görmüş işini! Gelin bakın. Mikroskop başındaki yerini McNeil'e bıraktı Hastanenin eğitim programı gereğince, genç adamla birlikte çalışan Pearson lâboratuvarda geciken raporları yetiştirmeye bakıyordu. Yine de, ortak çabalarına rağmen, ikisi de işlerinde önemli bir gecikme olduğunun farkındaydılar, inceledikleri camlar haftalar önce alınan bir apandisit ile ilgiliydi. Hasta taburcu edilip evine dönene çok oluyordu, verecekleri rapor da doktorun teşhisini doğrulayacak ya da çürütecekti. Bu vakada Gill Bartlett'in görüşü doğrulanıyordu, ilk belirtilerinde hasta fazla acı çekmeden teşhisi koymasına da büyük ustalık belirtisiydi.

- Sonrakine geçelim.

Pearson mikroskop başına döndü. McNeil de masanın öbür yanına geçti.

Genç adam önüne ince camlarla dolu bir kutu çekti; Pearson kutuyu açarken, McNeil yeni eline aldığı notlara göz attı. Birlikte çalışırken Bannister içeri girdi, onlara bir göz attı, arkalarından geçip bir klasöre bir takım şeyler yerleştirmeye koyuldu.

- Bu ele alacağımız yeni, dedi McNeil. Kesin durumu öğrenmek için bizim söyleyeceklerimizi bekliyorlar.

- Önce şunları bana verseniz daha iyi edersiniz, dedi Pearson tatsız bir sesle. Yoksa yukardakiler yine böğürecekler.

McNeil, haftalar önce çalışma şeklinde bu yönde bir değişiklik yapmalarını teklif ettiğini ama Pearson'un kendisinin, sırayla inceleme yapılmasında direktliğini söyleyecek oldu. Sonra kendini tuttu. «Neye yarar?» diye düşündü. Pearson'a:

- Elli altı yaşında bir kadın, dedi. Alınan parça derideki bir yaradan, ilk bakışta et benini andıran bir şeyden geliyor, ilk düşünülen soru şu : Habis bir melanom (deri tümörü) sözkonusu mu?

Pearson birinci camı mikroskopun altına soktu, ayarladı.

- Olabilir, dedi.

İkinci camı, sonra iki tanesini daha aldı. Ardından, düşünceli düşünceli yaslandı arkasına.

- Ama basit bir mavi naevus(*) olması da mümkün. Bir de siz bakın ve düşündüğünüzü söyleyin.

(*) Ben.

McNeil mikroskop başında onun yerini aldı. Bu vakanın önemli olduğunu biliyordu. Habis melanom korkunç denecek ölçüde tehlikeli bir tümördü. Hücreler çabuk ve öldürücü bir şekilde vücuda yayılabilirdi. Alınan parçadan bu sonuç çıkarılırsa, hastanın hemen ameliyat edilmesi gerekiyor demektir. Buna karşılık mavi naevus zararsızdı, kadının hayatının sonuna kadar, en ufak bir zarar vermeden yerinde durabilirdi.

Kendi incelemelerine göre, McNeil habis melanom'un pek yaygın olmadığını biliyordu. Ama akla gelen mavi naevus de ender raslanan bir et beniydi.

- Matematik olarak bakıldığında, habis olma ihtimali daha kuvvetli. Ama burada sözkonusu edilen matematik değil, sırf patolojik anatomi.

McNeil öğretildiği gibi, her iki tümör tipinin özelliklerini kafasından geçirdi. Her ikisi de kısmen lifimsi bir dokudan meydana gelmişti, kısmen de renk veren hücrelerle doluydu. McNeil bir şey daha öğrenmişti okulda, her zaman namuslu olmayı. Bütün terkiplere baktıktan sonra:

- Bilmiyorum, dedi Pearson'a ve ardından ekledi : - Daha önceki vakalarda ne bulunmuştu? Eskilerden birkaçına göz atamaz mıyız? Karşılaştırmak için.

- Bir tekini bulabilmemiz için bir yıl geçmesi gerekir. Mavi naevus'e en son ne zaman rasladığımı hatırlamıyorum bile. - Pearson kaşlarını çatıyordu. -Elimizde başvurabileceğimiz örnekler olmalı. Şüpheli bir duruma Tasladığımızda göz atıp karşılaştırebilelim.

- Bunu beş yıldır söylüyorsunuz. Bannister'in sert sesi arkadan gelmişti, Pearson iskemlesini döndürdü:

- Burada ne halt karıştırıyorsunuz?

- Bir takım şeyleri dosyalıyorum, diye cevap verdi teknisyenlerin şefi. Elimizde adam olsa, bir hademenin yapacağı işi yapıyorum.

Öyle biri bu işi daha iyi yapar herhalde, diye düşündü McNeil. Servisin çok daha fazla büro elemanına ihtiyacı olduğunu ve sürdürülen tasnif yöntemlerini umut kırarak ölçüde ilkel sayılabileceğini biliyordu. Başvurulması gereken örnek ihtiyacı, çalışmalarındaki koca bir gediği ortaya koymuştu. İyi hastanelerin patolojik anatomi bölümünde böyle bir eksikliğe az raslanırdı. Bunun adı hastaneye göre değişirdi, ama ne şekilde tanımlanırsa tanımlansın, hedef bugünkünü andıran bir durumun çözümlenmesiydi.

Pearson yeniden camları incelemeye koyulmuştu. Bazı ihtimalleri kafasından atıp diğerlerini öne alırken kendi kendine mırıldanıyordu. McNeil işitiyordu söylediklerini: «...Biraz fazla küçük... kanama yok... dokuka nekroz(*) belirtisine Taslanmıyor... negatif, ama... evet, aynı görüşteyim...»

(*) Beslenme sonucu, dokunun hayatiyetini kaybetmesi.

Pearson doğruldu, mikroskopu itti, son camı da yerleştirdi ve kutuyu kapadı. Yardımcısına yazmasını işaret ederek konuştu : «Teşhis, mavi naevus.» Patolojik anatomi sayesinde, hasta kurtulmuştu. Pearson, McNeil'in faydalanabilmesi için, düzenli olarak kararının nedenlerini sıraladı. Kutuyu ona geçirirken de :

- İnceleseniz iyi edersiniz, dedi. Sık sık göremeyeceğiniz bir örnek bu.

McNeil ihtiyarın vardığı sonucun doğruluğundan şüphe etmiyordu. Lâboratuvar öyle bir yerdi ki yılların tecrübeleri sonuçsuz kalmazdı burada, patolojik anatomi konusunda Pearson'un yargılarına değer vermeyi de öğrenmişti artık. «Ama, diyordu kendi kendine yaşlı adama bakarak, sen ayrıldığında ciddi olarak bir örnekleme gitme gereğini duyacaklar. Hem de nasıl!...»

Oldukça basit bir vakayı daha incelediler, sonra Pearson bir sonraki serinin ilk camını mikroskopun altına yerleştirdi. Mikroskoptan göz attı, doğrulup McNeil'e öfkeyle :

- Gidin bana Bannister'i bulun, diye bağırdı.

- Buradayım, dedi arkalarında dikilen Bannister.

- Şuna bakın şuna. (En sert, en otoriter sesiyle konuşuyordu.) Bunların nasıl hazırlanmasını istediğimi kaç kere anlatmam gerek? Histolojide görevli teknisyenlerin derdi nedir? Sağır mı bu herifler, yoksa ahmak mı?

McNeil bu türden patlamaları daha önce de bir kaç kere görmüştü. Yerine oturdu ve Bannister'e baktı :

- Ne olmuş? diye sordu Bannister.

- Ne olduğunu söyleyeyim size. (Camı çıkardı mikroskoptan, masanın üzerine koydu.) Böyle bir mal elimde oldukça, işe yarar bir teşhis koyabilir miyim?

Baş teknisyen camı aldı ve ışığa tuttu :

- Çok kalmı, değil mi?

- Tabii, çok kalmı!

Pearson aynı serinin ikinci camını da aldı :

- Bir de şuna bakın! Elimde ekmek olsa, üzerindeki et parçasını kazıyıp kendime sandviç yapabilirim!

Bannister gülümser gibi oldu :

- Mikotom'u(*) bir gözden geçireyim. Daha önce de bize oyun oynadı. Şunu almamı ister misiniz? diye sordu kutuyu göstererek.

(*) Doku parçalarının mikroskopik incelenmesinin yapılması için, bunları ince ince kesen araç.

- Hayır. Elimdekinle yetinmek zorundayım. - Patlayan öfkesi geçmiş gibiydi, boğuk bir sesle homurdanıyordu sadece. - Histolojiyi gözden kaçırmayıp işinizi daha iyi görmeye bakın.

Bannister'in de keyfi kaçmıştı, kapıya doğru giderken söylendi :

- Başımda bu kadar iş olmasa dediğinizi yapabilirim belki ama...

Pearson ardından bağırdı :

- Yeter! Aynı teraneyi çok dinledik. Bannister kapıyı açmak üzereyken hafifçe vuruldu ve Charles Dornberger görüldü.

- Girebilir miyim Joe?

- Tabii, dedi Pearson yüzünü buruşturarak, Burada öğrenecek şeyler bile bulabilirsiniz.

Kadın - doğum uzmanı McNeill'i dostça selâmladı sonra Pearson'a sakın sakın :

- Bu sabah sizi görmeye gelmem gerekiyordu dedi. Unuttunuz mu?

- Evet! Unuttum gerçekten! - Pearson camların konduğu kutuyu itti ve yardımcısına sordu : - Bu seriden daha kaç tane var?

McNeil kalanları saydı :

- Sekiz.

- Peki daha sonra bitiririz işimizi.

McNeil inceledikleri vakalarla ilgili kâğıtları toplamaya koyuldu. Dornberger cebinden piposunu çıkardı ve sakın sakın doldurdu, Kasvetli salonda çevresine bakındı ve ürperdi :

- Burası ne kadar rutubetli Joe! Her gelişimde üşütür gibi oluyorum.

Pearson kalın sesiyle güldü :

- Her sabah ortalığa grip mikrobu püskürtüyoruz, ziyaretçileri kaçırıyor bu.

McNeil'in dışarı çıkışını izledi, sonra:

- Derdiniz nedir? diye sordu. Dornberger bir takım sözlerle vakit geçirmede:

- Temsilci olarak gönderildim, dedi. Dikkatli davranmam gerekiyor.

Piposunu ağzına götürdü, tütün kesesini de cebine indirdi. Pearson ona yöneltti bakışlarını:

- Ne oldu? Yine bir takım dertler mi var? Bakışları karşılaştı. Dornberger hafif bir sesle :

- Bir bakıma öyle, cevabını verdi. - Bir an durduktan sonra da ekledi: - Bence bir yardımcı almanız gerekecek.

Dornberger bir patlama beklemişti, ama Pearson çok sakindi. Düşünceli bir sesle söylendi:

- İstesem de istemesem de, öyle mi?

- Evet, Joe.

Dornberger kesinlikle cevap vermişti. Lâfi gevelemekte bir fayda yoktu. Geçen günkü toplantıdan sonra bu anı çok düşünmüştü.

- Sanırım bu işin ardında O'Donnell var, dedi Pearson acı acı ama yine öfkesiz.

- Biraz öyle, ama yalnız o değil. Pearson'un yeni sorusu beklenmedikti:

- Ne yapmam gerektiğini düşünüyorsunuz? Bir dostun başka bir dosta sorduğu soruydu bu. Dornberger, piposunu Pearson'un masasındaki bir küllüğün içine bıraktı. «Durumu bu şekilde karşılamasına sevindim, diyordu kendi kendine. Haklı olduğumu gösterir. Söylediğimi kabul etmesine, yeni duruma alışmasına yardımcı olabilirim.» Yüksek sesle devam etti:

- Bir seçme olanağınızın bulunduğunu sanmıyorum Joe. Raporlarınız devamlı gecikiyor, öyle değil mi? Diğer bazı aksamalar da var.

Kısa bir süre, çok ileri gittiği izlenimine kapıldı.

Hassas bir bölgeydi geçtiği yer. Yaşlı adamın dikildiğini, toparlandığını gördü ve fırtınaya hazırlandı. Ama bu kez de bir şey olmadı, öncekinden daha yüksek, ama yine sakın bir sesle Pearson :

- Doğru, dedi, bazı şeylerdeki gecikmenin önlenmesi gerek, itiraf ediyorum, ama vaktim oldukça benim yapamayacağım iş yok.

«Kabul etti! diye düşündü Dornberger. Konudan uzaklaşıyor, ama kabul etti.» Kayıtsız bir tavırla :

- Yeni bir patolojik anatomi uzmanı gelirse, vaktiniz olacak demektir.

Hep aynı kayıtsız tavırla, iç cebinden hastane yöneticisinin kendisine verdiği kâğıdı çıkardı.

- O da ne? diye sordu Pearson.

- Kesin bir şey değil Joe. Tomaselli'nin dosyasındaki bir ad, burada çalışmak isteyen genç bir doktorun adı.

Pearson kâğıdı aldı :

- Vakit kaybetmedikleri söylenebilir, dedi. Dornberger hafif bir sesle devam etti :

- Yöneticimiz çalışkan adamdır!

Pearson kâğıdı inceliyordu. Yüksek sesle okudu :

- Dr. David Coleman. - Bir an sustu. Sonra acı acı, neredeyse pişmanlık ve gıptayla devam etti : - Yaş otuz bir.

Saat on ikiyi yirmi geçiyordu ve kafeterya canlılığın doruğundaydı. Doktorların çoğu, hemşireler, hastane görevlilerinin tümü hep bu saatte yemeğe oturlardı ve yeni gelenlerin tepsilerini alıp tezgâhların ve yemeklerin bulunduğu ısıtılmış dolapların önüne doğru yürüyecekleri yerde bir kuyruk oluşmaya başlamıştı bile.

Mrs. Straughan her zaman olduğu gibi, işlerin düzgün gitmesine ve eksilen yemeklerin hemen yerine konmasına, kuyruğun çabuk ilerlemesine çalışıyordu. Bugün yemekte ırlanda usulü koyun yahnisi, kuzu pirzolası ve ızgara tütün balığı arasında bir seçme yapmak mümkündü. Mrs. Straughan kuzu pirzolarının pek ağır gittiğini görerek ilgisizliğin nedenlerini anlamak için tadına bakmaya karar verdi. Belki et olması gereken lezzette değildi! Bu tür bilgiler, ilk yemeğe oturanlar tarafından yeni gelenlere hemen aktarılırdı. Bir tabak dizisinin en üstündekinin iyi yıkanmamış olduğunu da farketti; hemen kaldırdı ve yanılmadığını, tabağın önceki yemekten izler taşıdığını gördü. Yine bu bulaşık makineleri! diye düşündü. Etkisizlikleri devamlı yenilenen bir sorun oluyordu. Yöneticiyle en kısa zamanda yine aynı konuya dönme kararını verdi.

Doktorlara ayrılan masadan gürültüler ve kahkahalar geliyordu. Bunların merkezi de röntgeni Dr. Ralph Bell'in ortasında oturduğu gruptu.

Elinde tepsisiyle tezgâhtan gelen Gill Bartlett, tepsiyi masaya bıraktı ve elini uzatarak ilerledi.

- Yeni duydum Ding-Dong, dedi, Tebrikler.

- Neyi duydun?

Soruyu soran, elinde tepsisiyle arkasındaki iç hastalıkları uzmanı Lewis Toynbee'ydi. Neşe içindeki Bell, Bartlett'e bir puro sunarken Toynbee patladı :

- Tanrım, olamaz. Bir daha mı?

- Evet, bir daha. Neden olmasın? Röntgencinin elinde bir puro daha vardı. - Bize katılın Toynbee, birlikte kutlayalım.

Bartlett ona seslendi :

- Bu Bell olacak çan, öğlende sekizi çalıyor.

- Sekiz mi! diye bağırdı Toynbee. Ne zaman? Bell sakın sakın cevap verdi :

- Bu sabah. Futbol takımına biri daha katıldı.

- Onu kınama Lewis. Elinden geleni yapıyor. Eninde sonunda sekiz yıllık evli, dedi Rufus.

Lewis Toynbee elini uzattı :

- Çok sıkma, Ding-Dong. Korkarım bu aşın verimliliğin bana da bulaşır.

- Kıskançlığa şerbetliyim, dedi Bell keyifle.

- Karınız nasıl? diye sordu Lucy Grainger.

- Çok iyi, teşekkür ederim.

- Büyük bir seks meraklısı olmak insanda nasıl bir etki yapıyor?

Hervey Chandler, masanın öbür ucundan ciddî, ciddî soruyordu bu soruyu.

- Büyük bir seks meraklısı değilim. Yılda bir kere buluşuyoruz. Ben sadece hedefini şaşmayan usta bir nişancıyım, dedi Bell.

Bu cevabın yol açtığı kahkahalara Lucy Grainger de katıldı.

- Ralph, öğleden sonra size bir hasta yollayacağım, dedi sonra. Hemşire adaylarımızdan biri, Viviane Loburton.

Kahkahlar kesilmişti. Bell sordu :

- Nedir istediğiniz?

- Sol dizinin filmini almanızı rica ediyorum?. Görünüşü hoşuma gitmeyen bir çıkıntı var kızın dizinde.

Charles Dornberger, odasına döner dönmez, Pearson'la konuşmasının sonucunu bildirmek için Kent O'Donnell'e telefon etmişti. Sonuçta da şunları söyledi baş hekime.

- Joe'ya mektuplaştığınız adamdan da bahsettim.

- Nasıl karşıladı bunu?

- Büyük bir coşkunluğa kapıldığını söylemeyeceğim, cevabını verdi Dornberger. Ama eğer istiyorsanız bu... neydi adı yahu? Coleman'ı... kendisiyle görüşmesi için buraya çağırmak istiyorsanız. Joe terslik yapmayacak sanırım. Ama bundan sonra, bütün davranışlarınızı kendisine önceden bildirmenizi öğütlerim.

- Bana güvenebilirsiniz, dedi O'Donnell. Teşekkür ederim Charles, çok teşekkür ederim.

Dornberger ardından, sabah kendisini arayıp bir mesaj bırakan Mrs. John Alexander'e telefon etti. önce fişlerine bakmış ve Mrs. John Alexander'in Pearson'un laboratuvarında çalışan genç bir teknisyen olduğunu hatırlamıştı.

Kadınla telefonda konuşurken, şehre yeni geldiğini öğrendi. Ertesi hafta, şehirdeki muayenehanesinde buluşmak üzere sözleştiler.

Mrs. John Alexander'in aşağı yukarı Dr. Charles Dornberger'le konuştuğu sıralar kocası da ilk kez Joe Pearson'dan paparayı yiyordu. Olay şöyleydi: Pearson'un sabahki patlamasından sonra, Bannister John Alexander'in çalıştığı seroloji laboratuvarına geçip durumu ona anlatmıştı. Bannister öfkeden kuduruyordu ve bu öfkesinin büyük bölümünü, bir kapı ötedeki histoloji laboratuvarında çalışan iki kadın teknisyenle yardımcısına boşaltmıştı.

Bannister'in açık bıraktığı kapıdan, Alexander bütün söylediklerini işitmişti. Ama terkiplerin kötülüğünde tek suçun histolojide çalışanlara ait olmadığını biliyordu. Hastanede çok yeni olduğu halde, gerçek sorunu anlamış ve bundan daha sonra Bannister'e bahsetmişti :

- Bakın Carl, sanırım bütün suç onlarda değil. Sanırım işimiz çok fazla.

Bannister ters ters cevap vermişti :

- Hepimizin işi çok. Belki, daha iyi biliyorsanız, hem kendi işinizi bitirebilir, hem de onların işinin bir bölümünü yapabilirsiniz.

Alexander tartışmaya sürüklenmişti farketmeden:

- Sanmam. Ama eski yöntemle, her şeyi elle yapacakları yerde bir otomatik makine kullansalar çok daha başarılı olurlar.

- Bunu düşünmeyin oğlum. Sizi ilgilendirmez! Bannister ona tepeden bakıyordu. Düşüncesini şu sözlerle, lütfen açığa vurdu :

- Hem burada, para harcamaya yol açan herşey başlangıçta mahkûmdur.

Alexander tartışmayı sürdürmemiş, ama fırsatını bulur bulmaz Dr. Pearson'la konuşmaya karar vermişti.

Öğleden sonra, bazı raporları imzalatmak için Dr. Pearson'un odasına girmesi gerekmişti. Gözle görülür bir sabırsızlıkla, laboratuvar şefinin bir yığın mektubu incelediğini farketmişti. Başını kaldırıp kâğıtları masaya bırakmasını işaret etmiş, sonra mektuplarını okumaya devam etmişti. Alexander bir an duralayınca da bağırmişti :

- Ne var? Ne istiyorsunuz?

- Dr. Pearson, bir teklifte bulunmayı düşünüyordum.

- Şimdi mi?

Sorunun gelişinden, daha tecrübeli biri bu anın yanlış seçildiğini anlardı. «Beni rahat bırakın! Çekilin başımdan!» demek istiyordu aslında yaşlı adam.

-Evet efendim, dedi Alexander tersine.

- Nedir teklifiniz? diye sordu.

Genç çocuk, sinirlice bir sesle konuştu:

- Acele hazırlanması gereken raporlar konusunda doktor.

Rapor sözünü ettiğinde, Pearson okuduğu mektubu bıraktı ve başını kaldırdı. Alexander saf saf konuşmasına devam etti :

- Terkipleri hazırlamak için otomatik bir makine almayı, bilmem hiç düşündünüz mü?

- Bu makineler hakkında SİZ ne biliyorsunuz? (Joe Pearson'un sesinde tehditkâr bir anlam vardı.) Hem, sanırım sizi serolojiye yerleştirmiştik.

- Teknik okulda histoloji kursları da izledim doktor.

Bir sessizlik oldu. Pearson sesini çıkarmayınca, Alexander yüreklendi :

- Bu makineyi kullandım, iyi bir makine. Camların hazırlanmasında bize en az bir gün kazandırır. Dokuları elle bir mahlûldan öbürüne geçireceğimize, akşam makineye koyarız ve sabah oldu mu...

Pearson birden onun sözünü kesti :

- Nasıl işlediğini biliyorum, gördüm.

- Peki doktor. Bu durumda sizce.;

- Size bu makineleri gördüğümü ve etkilenmediğimi söylüyorum. (Pearson'un sesi sert ve öfkeliydi.) Elle çalıştığımızda aldığımız sonucu makineden alamayız. Üstelik, bu makineler çok pahalı. Şunları görüyor musunuz? (Eliyle önündeki masayı kaplayan daktilo edilmiş bir yığın sarı kâğıdı karıştırıyordu.)

- Evet efendim.

- Bunlar hep ihtiyaçlar. Bir kaçını almaya kalktığımda, hastane yöneticisiyle savaşmam gerekiyor. Çok para harcadığımız görüşünde.

Pearson'un istekli olmadığı bir an teklif yapmakla Alexander ilk hataya düşmüştü. Pearson'un sözlerini, tartışmayı sürdürmeye davet sanarak ikinci bir gaf yaptı. Uzlaşıcı bir sesle :

- Ama koca bir gün, ya da iki gün kazanabilirsek... (daha ciddileşti) Doktor Pearson, otomatik olarak hazırlanmış terkipler gördüm, hepsi de iyiydi. Belki sizin gördüğünüz makine gerektiği gibi kullanılmıyordu?

Yaşlı doktor koltuğundan kalkmıştı şimdi. Gerekçe ne olursa olsun, Alexander üstü asttan ayıran sınırı aşmış bulunuyordu. Başını öne uzatan Pearson, haykırmaya başladı :

- Yeter. Otomatik makinelerin beni ilgilendirmediğini söyledim. Bu konuyu tartışmak da istemiyorum. (Masanın çevresini dolandı ve Alexander'le karşı karşıya gelince yüzünü iyice genç adamınkine yaklaştırdı.) Hatırlamanızı istediğim bir şey daha var: Buranın patronu benim, bu bölümü ben yönetiyorum. Mantıklı olan teklifleri kabul ederim. Ama siz çizmeyi aşıyorsunuz. Anlaşıldı mı?

- Evet efendim. Anladım.

Bitik, başı önünde, olup bitenden bir şey anlamıyan Alexander, acımacak halde işinin başına döndü.

Mike Seddons'un kafası bütün gün meşguldü. Bir kaç kere kendi kendini uyarmak ve dikkatini bütün gücüyle yapmakta olduğu işe vermek zorunda kalmıştı. Bir keresinde de, otopsi sırasında McNeil onu uyarmıştı :

- Kesmeye hazırlandığınız organın altında elinizden de bir parça var. Bizden ayrılanların parmakları, buraya ilk geldikleri günkü sayıda olsun isteriz.

Seddons hemen el değiştirmişti : Tecrübesiz bir görevlinin ustura kadar keskin lâboratuvar bıçağıyla eldivenli parmağını uçurması ilk olmayacaktı.

Bütün çabasına rağmen, dikkati durmadan dağılıyor, hep aynı soruyu düşünüyordu : Viviane'da onu bu kadar sersemleten ne vardı? Çekiciydi, hoştu, istek uyandırıyor ve en kısa zamanda onu yatağa atmak için dayanılmaz bir arzu duyuyordu. Bu noktada, Mike Seddons'un hayale kapıldığı yoktu. Kız da, önceki gece dizinde başgösteren ağrı gerçekse (bundan henüz haberi yoktu), kendisi gibiydi. Hiç bir garantisi

yoktu ama, daha sonra da aynı havada olacağını umuyordu. Kızlar ara sıra öyle dengesizdirler ki! Birlikte çok ileri gidebilirler, ertesi gün en ufak yakınlıkta çabalarını geri çevirip sözkonusu olayın asla geçmediğini iddia edecek kadar da aşırı davranışları görülürdü.

Ama Viviane'la aralarında basit bir seks olayından daha ileri bir şey var mıydı acaba? Mike Seddons bunu düşünmeye başlamıştı. Kuşkusuz, hayatındaki bütün kadın ilişkileri - sayıları da oldukça fazlaydı - şimdikininki kadar düşündürmüştü onu. Yeni bir düşünceye kapırdı kendini. Belki kendini bu birleşme tutkusundan kurtarabilirse, geri kalan herşey daha basitleşirdi... Vakit geçirmeden icabına bakmalıydı. Bu akşam!

Viviane, son dersten çıkıp yurda dönerken almıştı Mike'ın notunu. Elden bırakılan not mektup kutusunda idi. O akşam dokuz kırk beşte, hastanenin dördüncü katına, çocuk hastalıkları bölümünün yanına gelmesini istiyordu, önce gitmek istemedi hiç, hastanede bulunması için resmî bir neden olmadığından nöbetçi hemşirelerden birisiyle karşılaşsa başına dert açılmasından korkuyordu. Ama isteği ağır bastı, dokuz kırkta hastanenin ana binasını hemşire yurduna bağlayan tahta köprüyü geçiyordu.

Mike düşünceli düşünceyi koridorda gezinerek bekliyordu onu. Ama görür görmez bir kapıya sürükledi, içeri girdiler ve kendilerini bir süre çıktıktan sonra aşağı inen demir merdivende buldular. Gecenin o saatinde sessiz ve ıssızdı, yaklaşan olunca da duyacakları kuşkusuzdu. Mike bir kaç merdiven indi ve bir sonraki sahanlığa vardılar. Viviane'ı elinden tutuyordu, geri döndüğünde birbirlerine yapışmaları dünyanın en doğal şeyi oldu.

Öpüşürlerken Mike'ın kolu onu sıkı sıkı sardı önceki gece hissettiği tılsımın uyanıp her yanını kapladığını farketti. O an, neden buraya gelmeyi çok istediğini anladı. Bu kızıl saçlı adam birden vazgeçilmez olmuştu Viviane için. Onu istiyor, nasıl olursa olsun arzuluyor, onun yakınında bulunmak, onunla konuşmak, sevişmek istiyordu. Elektrik akımı gibi, hiç duymadığı, başdöndürücü bir duyguydu bu. Mike ellerini, yanaklarını, kulaklarını öpüyor, sonra yüzünü genç kızın saçlarına gömüp mırıldanıyordu : «Viviane sevgilim... bütün gün seni düşündüm... bir an bile başka şey düşünmedim...» Yüzünü avuçlarına aldı ve baktı :

- Ne yaptığını biliyor musun? Viviane başını salladı :

- Beni mahvediyorsun! kolumu kanadımı kırıyorsun.

- Ah! Mike sevgilim!...

Merdiven sıcaktı. Viviane Mike'ın alev alev yanan gövdesine dayalı vücudunun sıcaklığını hissetti. Genç

çocuğun elleri daha sabırsız, araştırmacı olmaya başlamıştı. Titreyerek mırıldandı :

- Mike... Başka bir yer yok muydu?

- Odamı Frank Worth'la paylaşıyorum, ama bu gece çıktı ve geç dönecek. Tehlikeyi göze alıp bizim yattığımız yere gelir misin?

Viviane duraladı :

- Yakalanırsak ne olur?

- İkimiz de kapı dışarı ediliriz? Mike onu yine öptü.

- Şu sıra, vızgelir bana. Viviane'in elini tuttu :

- Öyleyse gel.

Koşarak basamakları indiler, bir koridoru geçtiler, onları gördüğünde gülümseyen ama sesini çıkarmayan bir stajyere rasladılar. Yine basamaklar ve başka bir koridor. Bu kez bir kapıdan beyazlı bir karaltı çıktı, tam önlerine, Viviane gece nöbetçisini tanıyınca yüreği ağzına geldi. Ama kadın geri dönmedi ve onlar geçmeden başka bir kapıdan içeri girdi. Daha dar, daha sakin, iki yanı kapalı kapılar dolu bir koridora vardılar. Bir kapının ardından ışık sızdığı oluyordu, bir odadan müzik sesi geldiğini de işittiler. Viviane Chopin'in MI MINÖR PRELÜD'ünü tanıdı. Burlington senfoni orkestrası iki ay kadar önce çalmıştı.

- Buraya girelim.

Mike kapıyı açmıştı, hemen içeri daldılar Oda karanlıktı ama, Viviane iki yatakla bir koltuğu seçebildi. Ardından sürgünün sakırdadığını da işitti.

Birbirlerini istekle, telâşla aradılar. Mike'ın parmakları üniformanın düğmelerini çözüyordu, bu parmaklar duraladığında genç kız, yardım ediyordu ona. Az sonra Viviane külotla kaldı, bekleme işkencesini biraz daha sürdüren Mike ona öyle sarıldı. Sonra elleri daha bir yumuşak, tatlı, vaad dolu olarak indirdi külotunu. Viviane yatağa girerken pabuçlarını attı. Hızlı bir hareket oldu, Mike de yanına geliverdi, elleriyle yeniden ona yardım ederek :

- Viviane! Viviane, sevgilim! Genç kız onu güç duyuyordu.

- Mike, bekleme, yalvarırım, bekleme artık! Deli gibi girerken içine, Viviane'in vücudunun yuvarlaklığını hissetti. Onu daha yakın, daha derin, daha sıkı hissetmek için Viviane da çılgın gibi karşılık verdi. Birden yeryüzünde başka şey kalmadı, onları sürükleyen, alevlendiren, güçlü bir dalga gibi silip süpüren, yaklaşan... yaklaşan... yaklaşan zevk doruğundan başka şey kalmadı.

Daha sonra, sakın sakın yatarlarken, Viviane yeniden koridorun öbür ucundan gelen müziği işitti. Yine Chopin. Ama bu kez MI MAJÖR ETÜD. O sıra bir besteyi tanınması garip geliyordu, ama sıvıyı andıran melodi, karanlıkta, rahat ve tükenmiş havasına uygun düşüyordu.

Mike elini uzattı, genç kıza kendine çekti, hafifçe öptü ve :

- Viviane sevgilim, dedi, seninle evlenmek istiyorum.

Genç kız da alçak, sevgi dolu bir sesle sordu :

- Emin misin Mike, sevgilim?

Bu anı atılım Mike'i bile şaşırtmıştı, içten geldiği gibi söylemişti bu sözleri, ama doğru olduğunu varlığının derinliklerinde hissediyordu. Devamlı ilişkiden kaçınmak yolundaki inatçılığı boş geliyordu şimdi: Bu ilişkiyi istiyordu. Herşeyden çok, Artık bütün gün, hatta daha da önce kendisini düşündüren şeyin ne olduğunu biliyordu. Bu onu düşündürmüyor, dalgınlığa sürüklemiyordu artık. Viviane'in sorusuna, şaka ederek karşılık verdi:

- Emin olmasına eminim. Ya sen? Emin değil misin?

Genç adamı kollarıyla saran Viviane mırıldandı :

- Hayatta hiç bir şeyden bu kadar emin olmadım.

- Hey! (Mike genç kızın kollarından kurtulup dirseğine dayandı.) Unutup gitmiştim yahu. Dizinden ne haber?

Viviane kurnaz kurnaz güldü.

- Bu gece pek rahatsız etmedi. Ne dersin?

Mike onu öptükten sonra sordu yine :

- Lucy Grainger'in dediklerini anlat bakalım.

- Hiç. Bugün öğleden sonra film çektirmem için beni Dr. Bell'e yolladı, iki, üç gün içinde çağıracak.

- Bu iş aydınlandığında çok sevineceğim.

- Saçma sapan konuşma sevgilim! dedi Viviane. önemsiz bir şişkinliğin ciddi yanı olabilir mi?

Bölüm 10

Boston, Mass., 7 Ağustos.

Mr. H. N. Tomaselli, Üç Eyalet Hastanesi Yöneticisi

Sayın Mr. Tomaselli,

Geçen haftaki ziyaretimden bu yana, Üç Eyalet Hastanesi patolojik anatomi uzmanı olarak çalışma konusunu çok düşündüm.

Bu mektubun amacı, benim hakkımda hâlâ ayrı duyguları besliyorsanız, konuştuğumuz şartlarla teklifinizi kabul ettiğimi bildirmektir.

Bu göreve getirilen kişinin bir an önce çalışmaya başlamasında çok istekli görünüyorsunuz. Beni burada tutacak bir şey yok gerçekten, bir kaç ufak tefek işi yoluna koyduktan sonra, 15 Ağustosta işe başlamak üzere, yani bir hafta sonra Burlington'da olabilirim. Sanırım böylesi sizin de işinizi görür.

Dr. O'Donnelli'le konuşmamızda, yakında bitecek olan hastane yakınındaki bekârlara ayrılmış dairelerden söz etti. Bu konuda bilgi sahibi olup olmadığınızı bilmiyorum, bildikleriniz varsa bana yazmanızı özellikle rica ederim. Ayrıca da, 14 ağustostan başlamak üzere, şehirdeki otellerden birinde bana yer ayırırsanız çok sevinirim.

Hastanede bana verilecek görevle ilgili olarak, sanırım kesinlikle aydınlatmadığımız bir nokta kalıyor. Bunu şimdi belirtiyorsam, benim gelişimden önce Dr. Pearson'la konuşmanızı dilediğim içindir.

Gerek hastanenin gerekse benim çıkarım yönünden, sorumlulukların kesinlikle belirtilmesinin faydalı olacağına inanıyorum. Böylece herkes yapacağı işi ayrıntılarıyla bilir.

Benim bu yöndeki dileğim, lâboratuvarda serolojinin, hematolojinin ve biyokimyanın sorumluluğunu almak. Tabii patolojik anatomi yönünden ya da başka herhangi bir konuda gerekli gördükçe, Dr. Pearson'a yardımcı olmaya hazırım.

Dediğim gibi, bu sorunu, 15 ağustostan önce düşünmeniz ve Dr. Pearson'la bir karara bağlamanız umuduyla ortaya atmış bulunuyorum. Ama her zaman Dr. Pearson'la tam bir işbirliği yapacağımdan ve üç Eyalet Hastanesine elimden geldiğince faydalı olmaya çalışacağımdan emin olmanızı dilerim.

Coleman daktiloya çektiği mektubu tekrar okudu, zarfa koydu ve zarfı kapadı. Sonra yeniden daktilo başına geçip, bu kez daha kısa bir mektup yazdı. Dr. Joseph Pearson'a.

David Coleman, Boston'da geçirdiği ilk aylar sırasında kiraladığı daireden çıktı, elindeki iki mektupla en yakın posta kutusuna doğru yürüdü. Yazdıklarını düşündükçe, kendisine teklif yapan yedi yer arasından niçin üç Eyalet'i seçtiğini merak etti. En fazla para veren yer orası değildi : Maddî yönden listenin altlarına düşüyordu hatta. Birinci sınıf bir hastane de değildi : Kendisine iş teklifi yapan merkezlerden ikisi dünyaca tanınmış adlar taşıyordu, oysa Üç Eyalet kendi çevresinin dışında adını duyuramamış bir hastaneydi.

Öyleyse neden? Daha büyük bir merkezde yitip gitmekten, yutulmaktan mı korkmuştu? Yok canım, geçirdiği deneyler böyle bir çevrede de kendine yer yapabileceğini ortaya koyuyordu. Daha dar bir çevrede kendini araştırmaya iyice verebileceğini mi düşünmüştü öyleyse? Tabii ki bunu yapmayı umuyordu, ama başlıca hedefi araştırma olsa listesinde bulunan bir araştırma enstitüsünü seçebilir ve orada başka iş görmezdi. Seçimini meydan okumak amacıyla mı yapmıştı? imkânsız değildi bu. Üç Eyalet'in lâboratuvarında pek çok eksik vardı, yöneticinin daveti üzerine durumu incelemek için orada geçirdiği iki kısa gün boyunca bunu anlamıştı. Üstelik Dr. Pearson'la çalışmak da kolay olmayacaktı. Yaşlı adamla karşılaştığında, duyduğu kını hissetmiş, daha sonra sorularına cevap verirken Dr. Person'un «geçinilmesi güç biri» olduğu konusundaki söylentilerin isabetini anlamıştı.

Demek buydu? Bir çeşit, meydan okumak için seçmişti üç Eyalet'i. Gerçekten böyle miydi ama? Bir çeşit kendine işkence etmek miydi bu neden? Uzun süre kafasını kurcalayan hayal miydi evet demesine yol açan?

Yaradılıştaki belirgin çizgiler arasında, David Coleman en güçlü olmanın gururunu taşıyıp taşımadığından şüphelenmişti hep. Üstelik gurur en çok çekindiği ve nefret ettiği bir kusurdu. Gururunu kesinlikle yenebilmeyi hiç başaramamıştı; bundan nefret ediyor, hep itiyor, bütün gücüyle uzaklaştırıyor, ve aynı düşman yıkılmaz, güçlü bir şekilde dönüp geliyordu.

Gururunun temeli zekâsının üstünlüğüne olan bilincine dayanmaktaydı. Başkalarıyla beraberken, kendini her zaman değilse de çoğu kere en önde hissediyordu; gerçekte de genellikle bu izlenimi. Hayatı boyunca yaptıkları da bunu doğruluyordu.

Hatırladığı kadarıyla, çalışmasının ürünlerini hep toplamıştı, öğrenmek onun için solunum kadar doğal,

kolay bir şeydi, ilk okulda, orta okulda ve lisede, tıp fakültesinde, her yerde benzerlerinin çok üstüne çıkmış, diplomalarını hep pek iyiyle almıştı, öğrenmeye aç, tahlilci, kolayca kavrayan ve gururlu bir zekâsı vardı.

Üniversitenin ilk yıllarında bu gururu farketmişti. Her parlak kişi gibi, önceleri çevresindekiler tarafından kuşkuyla izlenmişti. Sonra, kafaca üstün olduğunu gizlemek zahmetine katlanmadığından, bu kuşku sevilmemeye, nefrete dönüşmüştü.

O çağlarda bunu iyice hissetmiş, ama bile bile üstünde durmamıştı. Anlayışlı ve parlak bir adam olan müdür kendisini kenara çekene kadar. Bugün bile, David Coleman onun söylediklerini hatırlıyordu :

- Size açıkça söyleyeceklerimi bozulmadan dinleyecek kadar olgun ve sağlam olduğunuza inanıyorum. Bu müessesenin dört duvarı arasında, benden başka tek dostunuz yok.

Önce David söylenenlere inanmamıştı. Sonra, herşeyden önce çok namuslu olduğu için bunun doğruluğunu içinden kabul etmişti.

Müdür şöyle devam etmişti sözlerine :

- Parlak bir öğrencisiniz. Bunu biliyorsunuz, bilmemeniz için de hiç bir neden yok. Geleceğiniz için, hangi dalı seçerseniz orada dilediğinizi yapabilirsiniz. Coleman, eksiksiz bir zekânız var, çok üstün, uzun meslek hayatım boyunca rasladığım en büyük zekâ diyebilirim. Ama uyarıyorum sizi, insanlarla birlikte yaşamak istiyorsanız, insanlar tarafından kabul edilmek istiyorsanız zaman zaman olduğunuzdan daha az üstün görünmek zorundasınız.

Kolay etkilenebilen genç bir çocuğa bunları söylemek gözüpekçe bir işti. Ama hoca öğrencisini gözünde fazla büyütmemişti. Coleman, bu uyarıyla yüklü olarak oradan ayrıldı, söylenenleri sindirdi, inceledi ve sonunda kendinden nefret etti.

O günden sonra da temize çıkmak için, hazırladığı bir program gereğince, çok ağır ve kendine eziyet edercesine çalıştı. Oyunlarla başlamıştı işe. Hatırladığı kadarıyla, oyundan ve sporun her türüsünden nefret etmişti. O güne kadar okulda seyirci olarak bile hiç bir oyuna katılmamıştı, spor karşılaşmalarını izleyen ve atletleri alkışlayan kişilerin aptalca bir gençlik içinde bulduklarını düşünmüştü. Ama kışın futbol, yazın beyzbol oynamaya başladı : Sevmediği halde, bu oyunlarda ustalaştı. Tıp fakültesinin birinci takımlarında oynadı. Oynamadığı zamanlar da, en ateşli taraftarlardan biriydi, tek maç kaçırıyor ve

diğerleri kadar güçlü alkış tutuyor ya da yuha çekiyordu.

Yine de, dikkatle gizlediği bir kayıtsızlık duygusu içinde spor yapmaktan alamadı hiç kendini. Çocukça davranan bir olgun kişinin iç rahatsızlığıyla bağırırdı hep maçlarda. Bu da ona gururunu yendiği halde yok edemediğini gösteriyordu.

İnsanlarla ilişkileri de aşağı yukarı aynı yolu izlemişti. Eskiden, kafaca kendinden aşağı bulduğu (ya da öyle sandığı) kişilerle ilişkisi olduğunda duyduğu ilgisizliği, büyük sıkıntıyı gizlemek zahmetine katlanmazdı. Şimdi, plânının bir bölümüydü bu, bu ilişkileri yaratmak için kendini zorluyor ve dostlarına yakın davranmaya çalışıyordu. Sonuçta da, herkesle dost bir bilge kişi ününe ermişti üniversitede. Derslerinde güçlük çekenlerin, aralarında şöyle konuşmaları gelenek halini almıştı : «Gidip David Coleman'la erkek erkeğe bir gece geçirelim. Bu derdimizi o halleder.» Değişmez bir şekilde de, yapıyordu David kendinden isteneni.

Düşüncenin tüm normal yolları gereğince, bu sıkı idman başkalarına yönelen duygularını daha iyi, daha cömert bir hale getirmeliydi. Zaman ve deneyleri onda daha yeteksiz kişilere karşı bir yakınlık uyandırmalıydı. Ama böyle olduğundan asla emin değildi. Coleman içinden zihinsel yeteksizliğe karşı hep aynı küçümsemeyi duyardı. Demir gibi bir disiplinle, iyi seçilmiş ve uygulanmış bir maskeyle bunu gizliyor, bununla mücadele ediyordu ama asla kurtulamıyacağı açıktı.

Şimdi ölmüş bulunan babası bir kasaba doktoru olduğu için biraz da meslek olarak hep bu yolu seçmek istediğinden tıp öğrenimi yapmıştı. Ama sıra uzmanlaşmaya gelince, genellikle en sönük dal sayıldığı için patolojik anatomi seçmişti. Bu da kaçınılmaz gururunu yenmek için yaptığı plânın bir parçasıydı.

Bir süre de, başarılı olduğunu sandı. Patolojik anatomi, hastalarla doğrudan bağlantı kurmanın getirdiği heyecan ve baskı unsurlarından yoksun bulunduğu için yalnız bir daldı. Ama ilgisiyle bilgisi arttıkça, güçlü bir mikroskopun ortaya çıkardığı gizler konusunda kendinden az şey bilenlere karşı, o eski küçümsemenin yeniden canlandığını hissetti. Aynı ölçüde değildi bu, yine de tıpta, kaçınılmaz şekilde kendisiyle yarışan beyinlere raslıyordu. Daha sonra da rahatlıyabileceğini, benimsediği demir gibi disiplini biraz gevşetebileceğini farketti. Aptal saydığı kişilere yine raslıyordu - tıpta bile görülüyordu böyleleri - ama duygularını hiç belli etmedi ve ara sıra da bu tür ilişkilerin onu eskisi kadar etkilemediğini anladı. Bu rahatlık David Coleman'ı, eski düşmanını yenip yenmediğini düşünmeye itti.

Yine de temkinliydi. Tetikteydi. On beş yıldır sürüp giden bilerek hazırlanmış bir «kendi kendini disipline sokma» programı bir çırpıda atılamazdı. Ayrıca benimsediği gerekçelerin gerçek bir seçim mi, yoksa sabırla ve uzun zaman taşıdığı yükün getirdiği alışkanlık sonucu mu olduğuna karar veremiyordu bazan.

Üç Eyalet Hastanesiyle ilgili olarak kendi kendine sorduğu sorular da biraz buna bağlıydı. Gerçekten dilediği gibi bir yer olduğu için mi seçmişti bu ikinci sınıf, büyük önemi bulunmayan, dışarda tanınmayan ve hiç bir parıltısı olmayan hastaneyi? Ya da gururu en çok orada zedeleneceği için bilinçaltı mı itmişti onu bu karara?

Mektuplarını posta kutusuna atarken, bunların ancak zamanın cevaplandırabileceği sorular olduğunu biliyordu.

Burlington'un Tıp Sanatları Evi binasının yedinci katında, Elisabeth Alexander Dr. Dornberger'in muayenehanesine bitişik odada giyiniyordu. Geçen yarım saat içinde, Dr. Charles Dornberger, her zamanki gibi onu tepeden tırnağa ve iyice muayeneden geçirmişti, şimdiiyse masasının başındaydı. Aralık kapıdan kendisine şunları söylediğini işitti :

- Hazır olduğunuzda, Mrs. Alexander, lütfen buraya gelin.

Külotunu giyerken keyifle cevap verdi genç kadın :

- Bir dakikalık işim var doktor, hemen geliyorum.

Dornberger, masasında oturmuş gülümsüyordu. Hamile kaldığına sevinen hastalarını severdi hep, Elisabeth Alexander'ın durumu da böyleydi kuşkusuz. «Aptalca, sersemce şeylere kafasını takmayan, iyi bir ana olacak», diye düşünüyordu. Alışılmış anlamda güzel değildi, ama bunu fazlasıyla ve çok iyi unutturan bir kişiliği, çekiciliği vardı. Kısa süre önce aldığı notlara baktı, Elisabeth Alexander yirmi üç yaşındaydı. Daha gençken, bir hastasını muayene ettiğinde yanında hemşire bulundurmaya çok dikkat ederdi. Bu ihtiyat tedbirini önemsemeyen doktorlar, ara sıra sapık kadınlar tarafından adice suçlanmışlardı. Ama bunu önemsemiyordu artık : Yaşlılığın hiç olmasa bu faydası vardı.

Seslendi:

- Sanırım, normal ve sağlıklı bir bebeğiniz olacak. Görünürde herhangi bir dert yok.

- Dr. Crossan da bana aynı şeyi söylemişti. Elisabeth, yeşil emprime elbisesinin kuşağını bağlayarak görüldü kapıda ve gelip masanın yanındaki koltuğa oturdu. Dornberger notlarına göz gezdirdi, bir kere

daha sordu :

- Chicago'da size Dr. Crossan bakıyordu değil mi?

- Evet.

- İlk çocuğunuzu o mu doğurtmuştu?

- Evet.

Elisabeth, çantasını açıp katlanmış bir kâğıt çıkardı.

- İşte adresi, doktor.

- Teşekkür ederim. Kendisine yazar ve sizinle ilgili bilgiler vermesini isterim. (Adresi notlarına iğneledi.)
ilk bebeğiniz niçin ölmüştü, Mrs. Alexander?

Soru tabii ve basit bir şekilde sorulmuştu. Cevap da aynı normal havada geldi. Bir yıl önce olsa, genç kadın gözyaşlarına boğulur, doğru dürüst konuşamazdı. Şimdi bir başka bebek ufukta görüldüğü için, kayıp biraz daha katlanılabilir geliyordu ona : Bu kez bebek yaşıyacaktı, kararlıydı, mutlaka istiyordu bunu.

- Doğum normal mi olmuştu? diye sordu Dr. Dornberger..

- Evet.

Yine notlarına döndü, sonra, sorusunun yol açabileceği üzüntünün uyanmasını engellemek istercesine, sohbet havasında konuşmaya devam etti:

- Anladığım kadarıyla Burlington'a yeni geldiniz?

- Öyle, dedi genç kadın neşeyle. Kocam üç Eyalet hastanesinde çalışıyor,

- Evet. Dr. Pearson da bana aynı şeyi söyledi. - Yazmaya devam ederken, konuşmasını da sürdürdü : - Nasıl, işi hoşuna gidiyor mu?

Elisabeth bir an düşündü :

- John fazla bir şey söylemedi, ama memnun sanırım. İşinde çok gayretli ve heveslidir.

Dornberger, yazdıklarının üzerine kurutma kâğıdını bastırdı.

- Bunun yardımı büyük, biliyor musunuz, özellikle patolojik anatomide. - Başımı kaldırıp gülümseyerek sözlerine devam etti : - Bizler, lâboratuvar çalışmalarına çok bağlıyız.

Kadın - doğum uzmanı çekmecesini çekip bir bloknot çıkarana kadar süren bir sessizlik oldu.

- Bu arada, bir kan tahlili yaptırmanız gerekiyor.

Onun matbu kâğıtta boş bırakılmış yerleri doldurduğunu gören Elisabeth :

- Evet doktor, dedi, ben de size söylemek istiyordum. Kanım Rh negatif, kocamınkiyse Rh pozitif.

Dornberger gülmeye başladı.

- Bir lâboratuvar görevlisinin karısı olduğunu unutmamam gerekirdi. Eksiksiz bir tahlil yaptırmanız zorunlu öyleyse.

Kâğıdı yırtıp genç kadına uzattı :

- Bunu dilediğiniz zaman, Üç Eyaletin Danışma bölümüne sunabilirsiniz.

- Teşekkür ederim doktor.

Kâğıdı katladı ve çantasına yerleştirdi Elisabeth.

Konuşmayı bitirmek üzereyken, Charles Dornberger duraladı. Doktorların çoğu gibi, hastaların tıbbî konularda eksik ya da yanlış şeyler bildiklerinden haberi vardı. Kendi hastalarından birinde de aynı şeyle karşılaştığında, epey uğraşması gerekse bile, bu görüşü değiştirmeye çalışırdı. Karşısındaki olayda, genç kadın ilk çocuğunu kaybetmişti, bu yeni hamilelik onun için iki kat önemli oluyordu dolayısıyla : Hiç korkmamasına, heyecanlanmamasına bakmak Dornberger'in işiydi. Kan grubunu açıklamıştı, bundan çekindiği ortadaydı. Onu rahatlatmak için gerektiği kadar zaman harcamaya karar verdi.

- Mrs. Alexander, dedi, şunu iyi anlamanızı isterim : Kocanızın ve sizin kan gruplarınız ayrı, ama bu bebekle ilgili bir sorun ortaya çıkacak elemek değildir ille. Anlıyor musunuz?

- Sanırım evet, doktor.

Haklı çıktığını anlamıştı, Elisabeth'in sesinde bir kuşku izi vardı. Sabırla devam etti:

- Rh negatif ve Rh pozitif deyimleri kesinlikle ne anlama geliyor, biliyor musunuz?

Genç kadın duraladı :

- Açıkçası, pek bilmiyorum. Daha doğrusu, tam olarak haberim yok.

Doktorun beklediği cevap da buydu. Bir an düşündü, sonra:

- Elimden geldiğince basit bir şekilde bunu size anlatacağım, dedi. Çeşitli insanların kanlarında çeşitli faktörler var. Bunun en son sayımı yapıldığında, adamın biri kırk yedi faktör bulmuştu. Çoğunluğun - sizin ve benim gibi - damarlarında bunların on beş yirmi tanesi bulunur.

Elisabeth bir takım şeyleri anlamaya başlıyordu. İlk sorusunu sordu.

- İnsanların, kanlarında değişik faktörlerle doğmalarına yol açan nedir?

- Bunların çoğu soyaçekim yoluyla bize geçer. Ama bunun önemi yok. Asıl önemli olan, bazı kanların birbiriyle uyduğu, bazılarının uyuşmadığı

- Yani sizce...

- Yani iki kan arasında bir karışım... olduğunda, kimi çok iyi uyuyor, kimi de birbirini itiyor ve hiç uyuşmuyor. Bu nedenle bir kan nakli yaptığımızda çok dikkat ederiz. Verdiğimiz kanın alana tamamen uyduğundan emin olmamız gerekir.

Elisabeth düşünceli düşünceli kaşlarını çatıyordu :

- Birbiriyle uyuşmayanlar mı - birbirini itenler - bir takım kazalara yol açıyor? Demek istediğim, çocuk olduğunda?

Okulda kendisine öğretilen bir şeyi hatırlamıştı : «Bir şeyden emin olmadıkça öbürüne geçmeyin.»

Dornberger cevap verdi:

- Ara sıra evet. Çoğu kere, hayır, örneğin, sizin ve kocanızın durumunu ele alalım. Rh pozitif kocanız, değil mi?

- Evet, öyle.

- Bu kanında büyük D adı verilen bir faktör taşıdığını gösterir. Siz Rh negatif olduğunuzdan, büyük D bulunmaz.

Elisabeth ağır ağır başını sallıyordu. Kafası söylenenleri kaydetmekteydi : Rh negatif, büyük D yok. Dornberger'in kendisini süzdüğünü farketti :

- Anlattıklarınızı ilginç hale getiriyorsunuz, dedi. Bana bunlar hiç böyle anlatılmamıştı.

- Peki. Şimdi çocuğunuzdan söz edelim. (Elisabeth'in kemerinin altındaki şişkinliği gösteriyordu.) Kan grubu Rh pozitif mi, yoksa Rh negatif mi olacak haberimiz yok henüz. Başka bir deyimle, onda büyük D bulunup bulunmadığını bilmiyoruz.

Elisabeth biraz da korkuyla sordu :

- Bulunursa ne olacak? Kanı benimkiyle uyuşmayacak mı?

- Bu olanak her zaman var, diye sakin sakin cevap veren Dornberger gülümseyerek ekledi :

- Şimdi dikkatle dinleyin.

Elisabeth başıyla onu onayladı ve bir an dağılan dikkatini topladı.

Dornberger, ağır ağır ve kesin konuştu :

- Çocuğun kanı her zaman anasınınkinden ayrıdır. Yine de, hamilelik sırasında, çocuğun kanından çok çok ufak parçaların ananın kanına karışması mümkündür. Anlıyor musunuz?

Genç kadından bir onaylama işareti geldi.

- Çok iyi. Annenin kan grubu Rh negatif çocuğunki Rh pozitifse. D adını verdiğimiz şeyin ananın kanına karıştığı ve orada kötü karşılandığı anlamına gelir bu. Tamam mı?

- Evet.

Dornberger ağır ağır konuşmaya devam etti :

- Bu olay meydana geldiğinde, genellikle annenin kanı anticorps(*) adını verdiğimiz bir şey yapar. Anticorps dediğimiz bu şey büyük D'ye yüklenir ve onu yok eder.

(*) Korunmayı sağlayan madde, savunma elemanı.

Elisabeth şaşkıncı :

- Öyleyse mesele nerede?

- Anne için bir mesele yoktur hiç. Bir mesele varsa bu, anticorps dediğimiz şeyler - annenin yarattığı büyük D'nin düşmanları - placenta(*) sınırını aşip çocuğun kanına karıştığında başlar. Görüyor musunuz, anne ve çocuğun kanları arasında devamlı bir ilişki bulunmadığı halde, anticorps dediğimiz şeyler kolayca birinden öbürüne geçebilirler ve geçerler de.

{(*)} Son.

- Anlıyorum. Anticorps dediğimiz şeyler bebeğin kanıyla mücadeleye başlar ve bunu yok ederler, demek istiyorsunuz değil mi?

Dornberger hayranlığını gizlemeden baktı ona: Hiç bir şey kaçırmamış, bütün söylediklerini olduğu gibi anlamıştı.

- Anticorps dediğimiz şeyler, başboş bırakırsak, bebeğin kanını tamamen ya da kısmen yok edebilirler. Biz bu duruma erythroblastose al yuvarlarını; tahribi adını veriyoruz.

- İyi ama bunun meydana gelmesi nasıl engellenebilir?

- Ara sıra engelliyemediğimiz olur, ama mücadele edebiliriz. Annenin kanında anticorps oluştu mu,; bir kan tahlili sonucu bunu haber alabiliriz. Sizin kanınızda da şimdi ve daha sonra, hamileliğiniz devam ederken hassasiyet testi yapılacak, (test de sensibilisation.)

- Nasıl yapılır bu test?

- Soru sormaktan korkmuyor, çekinmiyorsunuz denebilir küçük tanım! - Kadın doğum uzmanı gülümsüyordu. - Bu test yöntemini size anlatamam. Kocanız bu konuyu benden çok daha iyi bilir.

- Peki ama başka ne yapılır? Bebek için, demek istiyorum?

Dornberger sabırla cevap verdi :

- Yapılacak en önemli şey, hemen doğumdan sonra bebeğin kanını değiştirmek ve ona uygun düşen kanı vermektir. Genellikle bunda başarıya ulaşırız.

ERYTHROBLASTİK çocuğun ölü doğma tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğunu, ya da doktorun

çocuğa daha fazla yaşama şansı tanımak için doğumunu haftalarca önceye alabileceğini söylemekten kaçındı. Nasılsa konuşma epey uzamıştı, özetleyip sonuca gitme kararını verdi:

- Mrs. Alexander, kan grupları konusunda epey kuşkulu olduğunuzu farketdiğimden size bunları anlattım, üstelik akıllı bir kadınsınız, gerçeğin bir bölümü yerine tamamının bilinmesinin daha iyi olacağı görüşündeyim ben.

Bu sözler Elisabeth'i güldürdü. Gerçekten akıllı olduğunu düşünüyordu. Herşeye rağmen, anlama ve akılda tutma yeteneğini yitirmemişti. Sonra kendi kendini payladı : «Kendini beğenme böyle! Bütün beklediğin bir çocuk, yıl sonu sınavı değil.»

Dr. Dornberger yeniden konuşuyordu :

- Önemli noktaları size hatırlatayım. (Şimdi genç kadın eğilmiş ve ciddileşmişti.) Birinci nokta: Kan grubu Rh pozitif olan bir çocuğu hiç doğuramayabilirsiniz. Ne şimdi, ne de daha sonra. Böyle bir durumda mesele yok. İkinci nokta: Kan grubu Rh pozitif bir çocuğunuz olsa bile bundan etkilenmeyebilirsiniz, üçüncü nokta: Çocuğunuzda erythroblastie bulunsa bile, tedavi ve iyileştirme yöntemleri kurtulma olanaklarını büyük ölçüde arttırmaktadır.

Genç kadını süzdü :

- Şimdi ne düşünüyorsunuz?

Elisabeth, kendisine bir büyük insan gibi davranıldığı için çok keyifliydi. Güçlenmişti.

- Doktor, dedi. Eşsizsiniz.

Dornberger tütün kesesini aldı, piposunu doldurmaya koyuldu :

- Ara sıra benim de aynı şeyi düşündüğüm oluyor, cevabımı verdi gülerek.

- Joe, sizinle biraz konuşabilir miyim ?

Birinci kat koridorunda Pearson'un heybetli karaltısı görüldüğünde Lucy Grainger de lâboratuvara iniyordu. Kendisine seslenildiğini işiten yaşlı adam durdu :

- Bir şey mi vardı Lucy ?

Her zamanki homurtulu ve nezleli sest, ama genç kadın bu seste bir öfke belirtisi sezmeyince sevindi, Dr. Pearson'un öfkeli bir anıyla karşılaşmamayı diledi.

- Evet, Joe. Hastalarımın birini görmeyi istiyorum.

Pearson her zaman içtiği purolarından birini yakmakla meşguldü. Yeterince ateşlendiğine güven getirince biraz daha çekiştirdi ve sordu :

- Derdiniz nedir?

- Hemşire adaylarımızdan biri sözkonusu. Viviane Loburton. On dokuz yaşında. Kendisini tanır mısınız?

Pearson başını salladı ve Lucy devam etti :

- Durumu beni biraz kuşkulandırıyor. Kemikte bir habis tümörden korkuyorum. Öbür gün biopsi yapılacak. Alacağımız doku size yollanacak tabii, ama kızı da bir kere görmek isteyebileceğinizi düşündüm.

- Peki. öyle olsun. Kendisi nerede?

- Mshahade altına aldrdm, ikinci katta. Onu hemen görebilir misiniz ?

Pearson onayladı :

- Neden olmasın ?

Birlikte asansöre yöneldiler. Lucy'nin Pearson'dan istediği Őeyde olağanüstü bir yan yoktu. Böyle bir durumda, hastanın kanser olup olmadığına karar verecek kişi patolojik anatomi uzmanyd- Bir tümörün teşhisinde, ara sıra birbiriyle ŐeliŐen ve patoloji uzmannn iyi dengelemek zorunda olduğu ŐeŐitli unsurlar rol oynardı. Ama habis kemik tümörlerinin teşhisi daha da büyük güçlükler Őıkaryordu ve Lucy bunların bilincindeydi. Dolayısıyla da lâboratuvarda ŐalıŐan kişinin vakayı başından başlıyarak izlemesi, hastayı tanıması, belirtileri tartıŐması ve rntgencinin görüşünü alması faydalyd. Bütün bunlar kendi bildiklerine bir takım yeni Şeyler katacak, teşhisinde yardımcı olacaktı.

Asansöre doğru yürürken, Pearson bir an durdu, ürperdi ve elini sırtına koydu.

- Srtnz mı ağryor? diye sordu Lucy.

- Zaman zaman - Zorlukla doğruldu. - Herhalde devamlı mikroskopla eğilmenin sonucu.

Lucy ona kuşkuyla baktı.

- Neden bana uğramyorsunuz? Sizi esaslı bir muayene ederdim.

Pearson purosundan bir nefes aldı, sonra yüzünü buruşturarak güldü.

- Syliyeyim Lucy, dedi. Sizin muayene cretinizi ödeyemem.

kinci kata varmŐlar asansörden Őıkyorlard.

- Bedava, dedi genç kadın. Meslekdaşlarımı inek gibi sağma yanlısı değilim.

Pearson ona yan gözle baktı :

- Demek psikiatrlar gibi değilsiniz ?

- Yok, hayır, yok, cevabını verdi Lucy gülerek. Onların kendi servislerinde çalışanlara bile fatura çıkardıklarını duydum.

- Doğru. (Lucy Pearson'u bu kadar rahat halde, az görmüştü.) Onlara bakılırsa bu da tedavinin bir bölümüymüş.

- İşte geldik.

Lucy bir kapıyı açtı, Pearson'a yol verdi ve kapıyı ardından kapadı, iki kişilik, özel sayılan bir odaydı bu. Lucy geçerken kapıya yakın olanı selâmladı, sonra bir dergi okuyan ikinci yataktaki Viviane Loburton'a yöneldi. Genç kız onu görünce dergiyi hemen bırakmıştı.

- Viviane, işte Doktor Pearson.

- Merhaba Viviane, dedi Pearson dalgın dalgın, Lucy'nin uzattığı klinik tablosunu alırken.

- Günaydın doktor.

Viviane neden yatırıldığını merak ediyordu. Dizi yine acımişti ama, yatırılacak kadar ciddi gelmiyordu ona bu acı. Bir bakıma okulun alışılmış hayatından sıyrılmak hoşuna gidiyordu, okuyup dinlenmek fena şey değildi. Mike telefon etmişti, olup biteni öğrenince biraz meraklanmış ve ilk fırsatta geleceğine söz vermişti.

Lucy iki yatağı ayıran perdeyi çekti ve Pearson genç kıza :

- Bana iki dizinizi de gösterin lütfen, dedi.

Viviane yorganı açtı, geceleğinin eteğini kaldırdı. Pearson, elindekini bırakmış, dikkatle bakıp yoklamak üzere eğiliyordu. Lucy, genç kızın bacaklarında dikkatle gezinen kısa ve dört köşe parmakların hareketlerini izledi. Böylesine sert ve kaba birinden beklenmeyecek kadar yumuşak davrandığını düşünüyordu. Pearson'un bastırmasıyla Viviane hafifçe ürperdi ve yaşlı adam başını kaldırdı : «Acıdı değil mi ?» Viviane başıyla onayladı.

- Dr. Grainger'in raporundan, aşağı yukarı beş ay önce dizinizi bir yere çarptığınızı öğrendim.

- Evet doktor. (Viviane herşeyi olduğu gibi anlatmaya çalışıyordu.) önce hatırlamadım, sonra düşündüm ve dizimi yüzme havuzunun dibine çarptığım aklıma geldi. Suyu atladığımda çok derine inivermiştim birden.

- Çarptığınızda canınız acımış mıydı ? diye sordu Pearson.

- Evet. Ama acı daha sonra dindi ve bir daha da düşünmedim. İki, üç gün öncesine kadar.

- Teşekkür ederim Viviane. - Lucy'ye işaret etti ve genç kadın yorganı Viviane'ın üzerine örttü. -Filmler elinizde mi ?

- İşte. - Lucy Grainger saydam bir zarf uzatıyordu. - İlk seri bir şey göstermedi, kasları görebilmek için biraz hafiflettik, kemikte bir düzensizlik çıktı ortaya.

Viviane ilgiyle onları dinliyordu. Bütün bunların kendisine ilişkin olması bir önemlilik duygusu uyandırıyoru onda.

Pearson ve Lucy pencereye doğru yürüdüler, patolojik anatomi uzmanı filmleri ışığa tuttu. İkinci filmi incelerken Lucy işaret etti:

- Şurada, görüyor musunuz ?

- Evet... tamam...

Röntgen filmi incelerken tutumu hep, alışkın olmadığı yerlerde gezen ve başkasının uzmanlık alanına geçen birinin tedirginliğini yansıttı.

- Gölge ülkesinde gölgeler. Röntgenci ne diyor ?

- Ralph Bell de kemikteki düzensizliği doğruluyor. Ama teşhis konabilecek kadar açık olmadığı görüşünde. Bir biyopsi yapmamız gerektiğini söylüyor.

Pearson yataktaki genç kıza döndü :

- Biopsinin ne olduğunu biliyor musunuz Viviane ?

- Bir fikrim var, cevabımı verdi genç kız duraklıyarak, ama emin değilim.

- Dersleriniz sırasında görmediniz mi ? Viviane başını salladı, bunun üzerine Pearson açıkladı :

- Bakın, ne olduğunu söyleyeyim size. Dr. Granoer dizinizden bir parça doku alacak, arızanın olduğu yerden, bana yollayacak ve ben bunu inceliyeceğim.

- Aksaklığın ne olduğunu anlayacaksınız böylece, değil mi ?

- Çoğu kere anlayabilirim, evet.

ıkmak için ayağa kalkmıştı, sonra duraladı ve devam etti:

- Çok spor yapar mısımız ?

- Evet doktor! Tenis, ski, yüzme. Ata binmeyi de severim. Oregon'da çok binerdim ata.

- Oregon ha? diye tekrarladı yaşlı adam düşünceli düşünceli. Sonra kapıya doğru dönerek:

- Peki Viviane, dedi, şimdilik bu kadar.

Lucy de ge kıza gültümsedi :

- Daha sonra yine uğrayacağım.

Klinik tablosunu ve filmleri topladı, Pearson'un ardından ıktı.

Kapı kapandığında, Viviane ilk kez bir rahatsızlık, bir korku ürpertisi geçirdi.

Odadan epey uzaklaştıklarında, koridorda sordu Lucy :

- Görüşünüz nedir Joe?

- Kemikte bir tümör bulunabilir, dedi hâlâ düşünceli olan Dr. Pearson ağır ağır.

- Evet, mümkün.

Asansörün kapısına varmışlardı, durdular.

- Habis bir tümörse bacağı kesmem gerekecek.

Pearson ağır ağır başını salladı. Birden çok yaşlı bir görüntü almıştı.

- Evet, dedi. Aynı şeyi düşünüyordum.

Bölüm 11

Viscount uçağı rüzgârda döndü ve alçalmaya koyuldu. Burlington hava alanının bir numaralı pistine inecekti. Uçağın yaklaşmasını izleyen Dr. Kent O'Donnell havacılıkla tıp arasında epey benzerlik bulunduğunu düşündü, ikisi de bilimin ürünleriydi; ikisi de dünyanın hayatını değiştiriyor ve eski kavramları yok ediyordu; ikisi de bilinmeyen ufuklara, belli belirsiz seçilen bir geleceğe doğru yöneliyordu! Aralarında bir başka paralellik daha vardı, havacılık da kendi buluşlarına ayak uydurmakta zorluk çekiyordu. O'Donnell'in tanıdığı bir desinatör kısa süre önce şöyle demişti : «Bir uçak havalandı mı, modası geçmiştir bile.»

Bu Ağustos öğleden sonrasının yakıcı güneşinden korunmak için elini gözlerine siper eden doktor, tıbbın da aynı durumda olduğunu düşünüyordu. Bir hastane, bir klinik, hatta bir uzman yeni gelişmeleri asla günü gününe izleme imkânı bulamazdı, istedikleri kadar çaba gösterebilirler, deneyler, devamlı gelişmeler, yeni teknikler hep ilerdeydi - bazan yıllarca ilerde. Bir adam günümüzde, kendisini kurtaracak ilâç bulunmuş, hatta bazan sınırlı sayıda piyasaya sürülmüşken bile ölebilirdi. Yeni buluşların öğrenilmesi, yeni tekniklerin benimsenip kabul edilmesi için zaman gerekliydi. Cerrahî sözkonusu olduğundan daha da gerçektir bu. Bir operatör ya da operatörler grubu, eksikinden çok daha etkili yeni bir teknikle insan hayatlarının kurtarılma yolunu bulabilirdi. Ama bu tekniğin genelleşmesine kadar, başka doktorların da alışması ve ustalıklarını diğerlerine aktarması zorunluydu. Bazan bu iş çok büyük bir zaman alırdı, örneğin kalp cerrahisi, artık pek çok kişinin üstesinden geleceği bir yere varmıştı. Ama daha uzun süre ancak bir avuç doktor yeni usullere başvurmaya cesaret edebilecekti.

Yeni olan herşey için bir de soru geliyordu akla : Bu usul iyi mi? Bu geliştirme akıllıca bjr şey mi? Böyle bir gelişimi istemek doğru mu? Çünkü her değişim gelişim anlamına gelmiyordu. Tıp sık sık yanlış yollara sapmış, bir takım kuramlar tersine işlemiş, heyecan ve saplantı yüklü kişiler fazla acele etmiş, başkalarını da peşlerine sürüklemişlerdi. Bazan insanın kendi hareketini, açık görüşlülük ve mantıklıca bir temkinlilik arasında sürdürmesi güç oluyordu. Üç Eyalet gibi lâf dinletmesi güç bir yaşlılar ve gelişme isteğiyle dolu büyük bir gençler yüzdesine sahip hastanede, üstelik her iki tarafta da değerli kişiler bulununca, O'Donnell gibi bir adam için hergün yenilenen sorun nereye ve kime bağlanmak gerektiğini kesin olarak anlamaktı.

Uçağın piste konması ve motörlerinin uğultusuyla bütün diğer sesleri bastırması onu düşüncelerinden ayırdı. O'Donnell motörlerin susmasını ve yolcuların inmeye başlamasını bekledi, aralarında Dr. Coleman'ı görünce patolojik anatomi bölümü yeni şef yardımcısını selâmlamak üzere ilerledi.

Dr. Coleman, iri yarı, tunç rengi almış ve kalabalığı bir baş geçen hastane baş hekimini elini uzatmış kendisini karşılar görünce şaşırıldı.

- Sizi gördüğüme sevindim, dedi O'Donnell. Joe Pearson gelemedi, ama size «hoşgeldiniz» demek için birinin burada bulunması gerektiğini düşündük.

Açıklamadığı. Joe Pearson alana gelmeyi kesinlikle reddedip Harry Tomaselli de şehirde bulunmayınca, karşılama işini üstlenmek zorunda kaldığıydı.

Tıklım tıklım dolu ve hamam gibi holü geçerken, O'Donnell Coleman'ın devamlı çevresini süzdüğünü farketti. Yeni gelenin bulunduğu yeri incelemeye başladığı izlenimine kapıldı. Belki bir alışkanlıktı bu, ama iyi bir alışkanlık. David Coleman'ın kendisi de çok dikkatli bir incelemeye rahatlıkla katlanabilirdi. Üç saat süren uçak yolculuğundan sonra bile giysilerinde en ufak bir buruşuk görünmüyordu, saç çizgisi kusursuz, saçları taralı ve sakalı traşlıydı. Şapka giymemişti, bu da onu otuz bir yaşından daha genç gösteriyordu. Kent'ten daha ince yapıydı, yüz hatları belirgin, yüzü uzunca, çenesi kararlı bir kişinin çenesiydi. Koltuğunun altındaki evrak çantası görünüşüne hafif bir iş adamı havası katıyordu : Bu haliyle tam genç bir bilgindi.

O'Donnell çantaların getirildiği tezgâha kadar yol gösterdi ona, itişip kakışan kalabalığa daldılar...

- Herşeye rağmen, uçak yolculuğundan nefret ederim.

Coleman hafif bir baş işareti yaptı ve gülümsedi. «Saçma sapan sözlerle boşuna vakit geçirmiyelim», der

gibiydi.

«Kolay kolay pes etmeyecek bir çocuk işte», diye düşündü Kent de. İlk Taşlaşmalarında olduğu gibi, çelik grisi gözleri dikkatini çekmişti. Bu gözlerin ardına sızmak için ne yapmak gerektiğini düşündü. Ayakta, telâşlı kalabalığın ortasında hareketsiz duran Coleman, çevresine bakıyordu. Bir hamal, emir almış gibi, diğer yolcuların seslenmelerine işaretlerine aldırmadan onlara doğru yürüdü.

On dakika sonra, Buick arabasını hava alanının yoğun trafiği arasında yöneten O'Donnell :

- Roosevelt Otelinde size yer bulduk, dedi. Rahat ve sakin. Sanırım hastane yöneticisi lojman hakkında size yazdı.

- Evet, bu yönde hemen harekete geçmek istiyorum doğrusu.

- Bir aksilikle karşılaşmazsınız, diyen Kent ekledi : Belki hastanede çalışmaya başlamadan önce oturacağınız daireyi seçmek ve dinlenmek için bir iki gün izin yapmak istersiniz?

- Teşekkür ederim, sanmıyorum. Hemen çalışmaya başlamak istiyorum.

Coleman terbiyeli, ama kesin konuşmuştu : Ne istediğini bilen bir adamdı, kararını verip bunu açıkladı mı kolay kolay döneceğe de benzemiyordu.

O'Donnell, Joe Pearson ile David Coleman'ın nasıl anlaşabileceklerini düşünmeye koyuldu. Yüzeyde, herşey kapışacaklarını haber verir gibiydi. Ama böyle durumlar önceden kesinlikle kestirilemezdi. Bir hastanede, birbirinden çok uzak kişiler bazan hayat boyu sürecek dostluklar kurabiliyorlardı.

Şehre yaklaştıkça kendisini bekleyen şeyleri düşünmekte olan David Coleman içinde bir heyecanın yükseldiğini hissediyordu. Çok şaşırды, çünkü alışkın olmadığı bir şeydi bu - genellikle karşılaştığı durumları soğukkanlılıkla benimserdi. Ama ilk kez bir hastanede önemli bir göreve getirildiği şu sıra, kendi kendine : «Bu insanca duygululuktan utanç duymanın hiç gereği yok dostum» dedi. Sonra bu sessiz özeleştiriyeye için için güldü, eski düşünce alışkanlıklarından güç kurtulduğu sonucuna vardı.

Yanında oturan O'Donneil hakkında da kendi kendine bir takım sorular sordu. Operatörden bütün işittikleri çok iyiydi, böylesine bilgili ve yetenekli bir adamın nasıl olup ta yerleşmek için Burlington'u seçtiğini düşündü. Onun da bir takım nedenleri var mıydı acaba? Belki, sadece burada bulunmaktan hoşlanıyordu? Herhalde açık seçik ve sade seçmeler yayapabilen, işleri fazla karıştırmayan ve komplekslerine kapılmayan kişiler vardı - ya da Coleman böyle sanıyordu.

O'Donnell bir traktörü solladı ve :

- Size elimden geldiğince, iki üç şeyden söz edeceğim, dedi.

Coleman terbiyeli cevap verdi:

- Rica ederim, buyurun.

- Bir kaç yıldır hastanemizde epey değişiklik oldu. (O'Donnell ağır ağır, kelimeleri seçerek konuşuyordu.) Harry Tomaselli bunlardan, ve de tasarılarımızdan söz edildiğini duyduğunuzu söyledi.

- Evet, doğru, dedi Coleman gülümseyerek. O'Donnell kornaya bastı, önlerindeki araba yana kaydı. Devam etti sözlerine :

- Sizin burada bulunuşunuz da önemli bir değişiklik anlamına geliyor. İşinizin başına geçince, bir takım değişiklikler yapacağınızı sanıyorum.

Coleman, kısa süren ziyareti sırasında gezdiği lâboratuvarı görür gibi oldu.

- Evet, cevabını verdi, evet, bir takım değişiklikler yapacağımdan eminim.

O'Donnell bir an sustu, sonra daha da ağır devam etti :

- Elimizden geldiği sürece, bu değişiklikleri sakın sakın, hiç bir patırtıya meydan vermeden yaptık. Bazan da istediklerimizi gerçekleştirebilmemiz mümkün olmadı. Ben bir ilkeyi başının dinç kalması için feda edenlerden değilim. (Yan gözle Coleman'a baktı.) Bu noktanın açıkça bilinmesini isterim.

Coleman başını salladı, ama ağzını açmadı. O'Donnell devam etti:

- Size de, elinizden geldiğince ikna etme yolunu deneyin derim. Fazla gürültü çıkarmadan hareket etmenizi, ağır topları gerçekten degecek durumlarda kullanmanızı yeğ tutarım.

Coleman görüşünü açıklamadan :

- Anlıyorum, dedi.

Aslında kendisine anlatılmak istenen şeyden emin değildi. Kararını vermesi için O'Donnell'i daha iyi tanınması gerekiyordu. Baş hekim hakkındaki ilk izleniminde yanılmış mıydı acaba? Pek çok benzerleri gibi bu da bir fırsatçı, bir kış yalayıcı mıydı yoksa? Böyleyse, kendisine başvurmakla yanlış kapı çaldıklarını kısa sürede anlayacaklardı. David Coleman, Burlington'da uzun süreli bir anlaşma yapmamaya karar verdi.

Bu arada da O'Donnell kendi kendine bir takım şeyler soruyordu. Bunları söylemekle iyi mi etmişti ? Coleman gibi bir adamın işbirliğini sağlamak onlar için büyük talihti, ilk andan cesaretini kırmak istemiyordu hiç. Ama O'Donnell'in kafasını kurcalayan Joe Pearson sorunu ve yaşlı adamın Eustace Swayne üzerindeki açığa vurulmuş etkisiydi. Kent, elinden geldiğince Orden Brown'a sadık kalmak istiyordu; geçmişte, Yönetim Kurulu Başkanı onu desteklemek için çok şey yapmıştı, O'Donnell de Brown'un Eustace Swayne'den gelecek çeyrek milyonu arzuladığını biliyordu. Hastanenin bu paraya büyük ölçüde ihtiyaç duyduğu da tartışılmaz bir gerçektir. Bunu sağlamak için Joe Pearson'u biraz yumuşatmak gerekirse O'Donnell mantık çerçevesinde gerekeni yapmaya hazırды.

Ama hastanenin yönetim politikası nerede bitiyor, doktor olarak O'Donnell'in sorumluluğu nerede başlıyordu? Kafasını kurcalayan bu soruydu : Er ya da geç aradaki sınırın nereden geçtiğine karar vermek zorunda bırakılacaktı. Kendisi de şu sıra politik bir oyun oynamıyor muydu? öyleydi gerçekten... yoksa Coleman'a bunları söylemezdi... iktidar insanı yozlaştırıyor, diye düşündü. Kim olursa olsun, nasıl olursa olsun, bundan kendini kurtaramaz. Coleman konusunu biraz genişletmeyi ardından da genç adama herşeyi açıklamayı düşündü, sonra bundan vazgeçti. Coleman yeni biriydi. O'Donnell de soğuk ve çelik grisi gözlerin ardına sızamadığının açıkça bilincindeydi.

Burlington'un merkezine, kavrulan tozlu yollara, güneşin altında gevşemiş asfalta varıyorlardı. Buick'ı Roosevelt Otelinin avlusuna soktu, bir kapıcı arabanın kapısını açtı ve arkadaki bavulları toplamaya koyuldu.

- Herşeyin yerli yerinde olup olmadığını anlamak için, sizinle gelmemi ister misiniz? diye sordu Kent.

Coleman dışarı çıkmıştı:

- Hiç gereği yok, cevabını verdi. Sakin, ama kesin bir cevaptı bu da.

- Güzel, öyleyse yarın sizi bekliyoruz. Başarılar.

- Teşekkür ederim.

Kapıcı kapıları kapadı. O'Donnell arabayı yeniden caddeye çıkardı ve saatına baktı. İki olmuştu, önce muayenehanesine uğramaya, oradan da hastaneye gitmeye karar verdi.

Üç Eyalet hastanesinin lâboratuvarının dışında, hastalara ayrılan deri kaplı koltuklardan birinde oturan Elisabeth Alexander, neden koridor duvarlarının daha açık ve neşeli bir renk yerine, kahverenginin iki ayrı tonunda boyandığını düşündü. Hastanenin karanlık bölümüydü burası; biraz sarı, ölgün yeşil burayı çok daha çekici hale getirebilirdi.

Hatırladığı kadarıyla, Elisabeth hep canlı renkleri sevmişti. Küçük bir kızken, kendi odasına taktığı ilk perdeleri hatırlıyordu : Üzerinde aylar ve yıldızlar bulunan açık mavi bir kumaşandı. Şimdi, o perdelerin ne kadar çirkin olduğunu düşünüyordu, ama o sıralar çok güzel bulmuştu. Perdeleri asmak için babasının dükkânına inmiş, o da hoşgörülle ihtiyaç duyduğu şeyleri vermişti - istediği ölçüde kesilmiş bir ray, madenî destekler, vidalar ve bir tornavida. Hep karmakarışık duran ve her müşteri için tekrar tekrar karıştırmak zorunda kaldığı mallar arasında, el yordamıyla istediklerini bulmaya çalışışını görür gibi oldu.

Babasının bir kazada ölmesinden iki yıl önce, Indiana'nın New Richmond şehrinde oluyordu bu. Yoksa üç yıl sonra mı ölmüştü? Emin olmak gücü: Zaman öyle çabuk geçiyordu ki. John'u ilk kez, babasının ölümünden on ay önce gördüğünü biliyordu. Bu işin içinde de, bir bakıma, renk hikâyesi vardı, John, tatilde kırmızı boya almak için dükkâna uğramıştı. O sıra Elisabeth dükkânda babasına yardım ediyordu, onu kararından vazgeçirmiş ve yeşil boya almasını sağlamıştı... Ya da John yeşil istemiş. Elisabeth mi

kırmızı aldırması ona? Bu bile kafasında kesin değildi...

Âma John'a iik bakışta aşık oduğunu, herhalde onu dükkânda uzun süre tutabilmek için renk değişikliğini teklif ettiğini biliyordu. Ayrıca geçmişlerine bakarak, karşılıklı duygularında en ufak bir kuşkuyla yer olmadığından da emindi. Yıllar yılı birbirlerine olan tutkunlukları devam etmiş, tanışmalarından altı yıl sonra evlenmişlerdi. Garipti, meteliksiz oldukları ve John burslu olarak öğrenimine devam ettiği halde, kimse beklemeye zorlamamıştı onları. Bütün tanıyanlar onların evlenmelerini doğal ve kaçınılmaz bir şey gibi kabul ediyordu sanki.

Birlikte geçirdikleri ilk yıl bazılarına güç gelebilirdi ama onlar için bu ilk yıl müthiş mutlu geçmişti, önceki yıl Elisabeth, bir sekreterken, steno olarak çalışmış ve geçinecekleri parayı kazanmıştı.

John'un geleceği sorununu ilk o yıl ciddi olarak tartışmışlardı : Daha yükseğe göz dikip tıp fakültesine mi devam etmeliydi? Ya da daha kısa ve çabuk bir çözüm yolu seçim teknisyen mi olmalıydı? Elisabeth tıp fakültesine girmesinden yanaydı. Daha uzun yıllar John'un bir şey kazanamayacağı anlamına geliyordu bu; ama genç kadın ikisi için de çalışmaya hazırdı. Yalnız John onun kadar kararlı değ'ldi. Hatırladığı kadarıyla, hep tıp fakültesine gitmeyi arzulamıştı ve lisedeyken notları da iyiydi. Ama ailesinin geçimine bir an önce katkıda bulunmak için sabırsızlanıyordu. Sonra Elisabeth'in hamile olduğunu anladılar ve John'un kararı bu olayla etkilendi. Karısının itirazlarına rağmen, teknik okula yazıldı ve Chicago'ya göçtüler.

Pamela adını verdikleri kız çocukları orada doğdu. Dört hafta sonra Pamela bronşite yakalanıp öldü; Elisabeth'in dünyası da yıkılır gibi oldu. Dengeli ve sağduyu sahibi olmasına rağmen mahvolmuştu, hiç bir şeye aldırımıyordu. John elinden geleni yapmış, her zamankinden yumuşak ve dikkatli davranmış, bir sonuç alamamıştı.

Elisabeth uzaklaşması gerektiğini biliyordu, New Richmond'da oturan annesinin yanına gitmişti. Ama bir hafta sonra, John'suz yapamayıp Chicago'ya dönmüştü. O andan sonra da, normal hale dönüşü ağır ama emin ve düzenli olmuştu. John'un diplomasını» almasına altı hafta kala yeniden hamileydi: Kendini toplaması için gerekli son şeydi bu.

Artık kendini iyi hissediyordu, eski neşesi yerine gelmişti ve içindeki çocuğu düşündükçe mutluluğu heyecanı artıyordu.

Burlington'da küçük, ama hoş ve ucuz bir daire bulmuşlardı. Dikkat ve sabırla biriktirdikleri parayla biraz peşinle ev eşyası almalarını sağlamıştı, John'un. aylığı da taksitleri ödeyebilmelerini sağlayacaktı. Eh işler artık yoluna girdi, diye düşündü Elisabeth - koridor duvarlarını kaplayan bu iki ayrı tondaki çirkire kahverengiden başka.

Lâboratuvarın kapısı açıldı. Elisabeth'ten önceki: kadın ardında lâboratuvar görevlisi bir kızla çıktı. Beyaz gömleli kız fişlere baktı : Mrs. Alexander?

- Evet.

Elisabeth yerinden kalktı ve kadını İzledi.

- Oturun Mrs. Alexander. Uzun sürmez işiniz» Genç kadın Dr. Dornberger'in yazdığı fişe göz attı : Kan grubuna bakılması ve karşı grupta birleştiğinde ortaya çıkacak durumun araştırılması. Elisabeth'in bileğini tuttu, dirseğin kıvrımına antiseptik sürdü, ustaca lâstiği geçirip sıktı, bir enjektör seçti, mikroptan arınmış iğneyi ucuna takıp ani bir hareketle damara batırdı, yedi santimetre küp kan aldı ve iğneyi soktuğu yeri ilâçlı pamukla oğuşturdu. Bütün bu iş on beş saniyeden uzun sürmemişti.

- Bu işi daha önce de yaptığınızı sanıyorum, dedi Elisabeth.

- Yüzlerce kere, diye cevap verdi kadın gülümseyerek.

Elisabeth bir cam tüpe etiket yapıştırışını ve kanı içine döküşünü seyretti. İş bittiğinde, genç kadın tüpü astı :

- Bu kadar Mrs. Alexander, dedi. Elisabeth tüpü gösterip sordu :

- Şimdi ne olacak ?

- Kanınızı seroloji lâboratuvarına yollayacağız, teknisyenlerden biri tahlil yapacak.

Elisabeth, tahlili belki de John'un yapacağını düşündü.

Mike Seddons, epey düşünceli bir halde, tek başına oturuyordu. Bir ay önce, çok az tanıdığı bir genç kız yüzünden bu kadar kafa yoracağını söyleyen çıksa, onu deli olarak tanımlardı. Ama kırk sekiz saatten beri, Viviane'ın yattığı odaya komşu olan hemşire odasında klinik tablosunu okuyalı beri, kuşkusu ve şaşkınlığı gitgide artmıştı, önceki gece pek az uyumuştı. Saatlar boyu Lucy Grainger'in elinden çıkan sözcüklerin tam ve doğru anlamını kestirebilmek için, kafasında evirmiş çevirmiş durmuştu : «Viviane Loburton, kemikte bir tümör olabileceği şüphesiyle müşahadede- Biopsi'ye hazırlanacak.»

Viviane'ı ilk gördüğünde - otopsi günü - diğerlerinin arasında dikkatini çeken güzel bir öğrenciden başka şey değildi. İkinci Taşlaşmalarında bile - park olayından önce - yatağa atabileceği ilginç, tahrik edici bir kız olarak düşünmüştü onu. Mike Seddons duygularını ve niyetlerini gizleyecek, bunları lâf kalabalığına getirecek kişilerden değildi.

Hele şimdi; hiç değildi.

Hayatında ilk kez, derin, gerçek bir aşkla seviyordu. Ve de korkunç bir kuşku içindeydi.

Viviane'a kendisiyle evlenmek istediğini söylediği gece, bunun neleri içerdiğini ayrıntılarıyla düşünecek fırsat bulamamıştı. O zamana kadar Mike Seddons ancak iyice yerini bulduğu, müşteri yaptığı, tohumunu ekip malî yönden geleceğini sağlama aldığı zaman evlenmesinin sözkonusu olabileceğini düşünmüştü. Ama Viviane'a söyledikleri ağzından çıkar çıkmaz da, bunların gerçek olduğunu anlamıştı. O günden bu yana yüz kere, aynı şeyleri kendi kendine tekrarlamış, bir an bile yan çizme eğilimi duymamıştı.

Şimdi de, bu...

«Dizde basit bir şişkinlik» diye düşünen Viviane'-in tersine, Mike Seddons «kemikte habis bir tümör şüphesiyle müşahadede» sözlerinin ne büyük bir tehlike olduğunu biliyordu. Teşhis doğrulanırsa. Viviane'ın vücudunda yayılma halinde bir tümör bulunduğu, belki şimdiden yayılmış olabileceği anlamına geliyordu. Böyleyse, ameliyatta geç kalındı mı, bir yıldan fazla yaşama şansı hemen hemen yok demektir. Bu olayda «ameliyat», teşhis doğrulanır doğrulanmaz, öldürücü hücreler kaynaktan fazla uzaklaşma fırsatı bulmaksızın, hemen bacağı kesilmesi anlamına geliyordu. Böyle durumlarda bile istatistikler, kemikte habis tümör bulunan hastaların ancak yüzde yirmisinin bacaklarının kesilmesine rağmen yaşadıklarını ortaya koyuyordu. Diğerleri bir süre sonra başlangıç noktasına dönüyor, çoğunluk bir iki ay içinde ölüyorlardı.

Ama kemikle habis tümör olduğunu ispatlayan hiç bir şey yoktu henüz ortada. Selim bir tümör de

olabilirdi, iki ihtimal de yarı yarıyaydı. Tıpkı yazı tura atılırken olduğu gibi. Mike Seddons, biopsi sonucunun kendisi ve Viviane için ne anlama geldiğini düşününce birden terlemeye başladığını hissetti Durumu başından beri incelemek için Lucy Grainger'e uğramayı düşünmüştü. Ama bundan vazgeçmeye karar verdi. Belki olayın dışında kalarak daha çok şey öğrenebilirdi: Kişisel bir ilgi gösterirse, bazı bilgi kaynakları kendiliğinden kuruyabilirdi. Durumu bilenler onu üzmemek için susabilirdi. Bunu istemiyordu! Ne yoldan olursa olsun, gerçeği öğrenmekti amacı.

Düşüncelerini kendine saklıyarak Viviane'le konuşması kolay olmamıştı, önceki akşam - kendisiyle aynı odada yatan kadın taburcu edildiğinden ve yatağı şimdilik boş olduğundan - bitik halinden ötürü genç kız takılmıştı ona.

Öğleden sonra getirdiği üzümleri keyifli keyifli çiğnerken:

- Biliyorum ne olduğunu, demişti. Bana takılmaktan, bir yataktan ötekine geçememekten korkuyorsun.

Mike, onun neşesini paylaşmaya çalışarak cevap vermişti :

- Bir yataktan ötekine geçmedim hiç. O kadar kolay değil. Bunu sağlamak için çok uğraşmak gerekli.

- Benimle fazla uğraşmadın.

- Sen başkaydın. Kendiliğinden oldu. Olmaması mümkün değildi.

Viviane bu noktaya takılmıştı :

- Evet, biliyorum... -Sonra yeniden keyiflenerek devam etti : - Her neyse, sıvışmak için boşuna zahmet etme Dr. Michael Seddons. Seni başıboş bırakmak niyetinde değilim hiç - asla.

Sonra Mike onu öpmüş, umduğundan da büyük bir duygulanmayla göğsünde iyice sıkılmıştı. Viviane de başını onun boynuna gömdü; yanağında güzel kokulu saçlarının okşayışını hissediyordu. Tatlı bir sesle :

- Bir şey daha var doktor, dedi Viviane Hemşire adaylarından uzak durun: Onlarda ahlâk denen, şeyden eser yoktur.

- Vay canına! öyle mi? Neden bunu daha önce bana kimse söylemedi? diye onu kendinden uzaklaştırıp sahte bir neşeyle sordu Mike.

Viviane'in sırtında, önden açılan ince bir mavi sabahlık, bunun altında da aynı renkte bir naylon gecelik vardı. Birden soluğu kesilen Mike, onun ne kadar genç ve güzel olduğunu farketti.

Viviane kapalı kapıya bakmış, ardında da eklemişti :

- Bu gece herkes meşgul. Söyledikleri için biliyorum. Saat birden önce kimse uğramaz.

Mike bir an şaşırmış, sonra genç kızın açık yürekliliği ve sadeliğine hayran olup gülmüştü.

- Burada mı? Şimdi mi demek istiyorsun?

- Neden olmasın?

- Biri içeri girerse kapı dışarı edilirim. Viviane mırıldandı :

- Geçen gece hiç bunu düşünmüyordun ama.

Parmaklarının ucuyla hafif hafif yüzünü okşuyordu. Birden Mike eğilip boynundan öptü. Dudakları daha da aşağı inerken, genç kızın ürperdiğini, soluğunun sıklaştığını ve parmaklarının omuzunda büzüldüğünü hissetti. Birden dayanılmaz bir eğilim duydu, sonra sağduyusu üstün geldi. Viviane'i kollarına alarak sevgiyle mırıldandı :

- Bu işler sona erdiğinde tam anlamıyla başbaşa kalacağız Viviane. Daha da iyisi, dilediğimiz kadar

zamanımız olacak.

Bütün bunlar önceki günün olaylarıydı.

O gün öğleden sonra, ameliyat salonlarının bulunduğu katta, Lucy Grainger biopsi yapmak üzereydi. Mike Seddons saatine baktı, iki buçuk olmuştu. Ameliyat salonunun çalışma programına göre, şu sıra başlamıştı herhalde. Lâboratuvar hızlı iş görürse, cevap ertesi gün alınabilirdi. Yeri olmadığı halde, kendinden geçerek dua etti: Ulu Tanrım, yalvarırım, tümör selim çıksın...

Anestezisi bir işaret yaptı.

- Siz hazırmanız biz de hazırız, dedi Lucy. Ameliyat masasının çevresini dolandı, hastanın yanında durup ona gülümsedi:

- Önemli bir şey değil Viviane, dedi iç rahatlatıcı bir sesle. Uzun sürmez, hiç bir şey de duymayacaksınız.

Viviane güvenli bir gülümsemeye ona karşılık vermek istedi, ama bunu başaramıyacağını biliyordu. Belki hafif hafif uykusu geldiği için böyleydi. Belden aşağısının bütün duyarlılığını yok eden iğneden başka, ona bir de uyku ilâcı vermişlerdi.

Lucy, yardımcısına işaret etti. Genç adam Viviane'in bacağına kaldırdı ve Lucy bacağı saran bezleri açmaya koyuldu. Sabah, Viviane ameliyat salonuna taşınmadan önce, bacadaki kıllar traş edilmiş, yıkanmış, mercaptan(*) sürülmüştü. Lucy bir kere daha antiseptikle Sivadi bacağı, dizin altını ve üstünü mikroptan arıtılmış bezlerle sardı.

(*) Bir çeşit antiseptik.

Masanın öbür yanındaki hemşire, katlanmış yeşil bir çarşaf tutuyordu. Lucy ucundan yakaladı, çarşaftaki delik dizin üzerine gelecek şekilde bunu masaya yaydılar. Anestezist çarşafın üst kısmını, hasta ameliyat salonunun geri kalan bölümünü göremeyecek şekilde, tepesindeki bir demîr çubuğa bağladı.

Bunu yaparken de genç kıza baktı ve :

- Kendinizi bırakın Miss Loburton, dedi. Diş çektirmekten farkı yok bu işin, üstelik çok daha rahat.

- Neşteri lütfen.

Lucy elini uzattı, hemşire neşteri verdi. Bıçağın kıvrık yanıyla, eli hiç titremeden, tam dizin altına aşağı yukarı dört santim kesti. Hemen kan fişkırdı.

- İnce pensler.

Hemşire hazırды, Lucy iki küçük damarı kıstırdı.

- Damarları sıkar mısınız lütfen ?

Lucy, yardımcısının penslerin üstünden damarları sıkması için kenara çekilmişti.

- Şimdilik kemik zarını (perioste) keseceğiz. Neşteri kemiğin üstüne dayadı, kalın ve lifli dokuyu kesti.

- Testereye hazır.

Hemşire ona bir elektrikli testere geçirdi. Ardındaki ikinci bir hemşire elektrik kablosunu masadan uzakta tutuyordu.

Yardımcısını da eğitmek amacıyla Lucy açıkladı :

- Küçük bir para kadar kemik parçası çıkaracağız. Bir, bir buçuk santim büyüklüğünde olsa yeter.

(Aydınlatılmış bir ekranın önünde asılı duran filme baktı.) Herşeyden önce tümörün üstünde bulunduğumuzdan ve dışarı itilmiş normal bir kemik parçası alma tehlikesiyle karşılaşmadığımızdan emin olmalıyız.

Lucy elektrik akımını verdiği testereyi iki kere değdirdi. Testerenin kemiğe her dokunuşunda hafif bir kazıma sesi duyuldu, sonra akımı kesip testereyi arkaya uzattı.

- Bu kadarı yeter sanırım, dedi. Bir kemik pensi, diye tamamladı sözlerini.

Dikkatle bir kemik parçası çıkardı ve ikinci hemşirenin uzattığı Zenker mayiiyle dolu kabın içme bıraktı : Artık bu parçayı tahlil isteğiyle birlikte lâboratuvara yollamaktan başka iş kalmıyordu.

Anestezist Viviane'a sordu :

- Kendinizi iyi hissediyor musunuz? Genç kız başıyla olumlu bir işaret yaptı.

- Kemik parçası alındı. Dizdeki yarayı kapamaktan başka iş kalmıyor.

Lucy masada kemik zarını dikmekle meşguldü : «Tek yapacak iş bu olsaydı ne kadar basitti.» Ama bu yapılan araştırma niteliğindedeydi. Bundan sonrası Joe Pearson ve kemik parçasına kalıyordu.

Joe Pearson'u düşünmek genç kadının aklına Kent O'Donnell'den duyduğu bir şeyi getirdi : Yeni patolojik anatomi uzmanı bugün Burlington'a geliyordu. Gerek O'Donnell için ve gerekse başka nedenlerle, yeni yardımcıyla işlerin yolunda gitmesini diledi.

Lucy baş hekimin, hastanede başkaldırmaya yol açmadan gerekli değişiklikleri yapmak için harcadığı çabalara saygı duyuyordu. Ayrıca da, yakından izlemesi dolayısıyla, Kent'in fırtınaya karşı koymaktan çekinmiyeceğini de biliyordu.

İşte yine kaptırdım, dedi kendi kendine. Yine Kent O'Donnell'i düşünmeye başladım. Son zamanlarda düşüncelerinin onun çevresinde fazlaca dolaşması garipti. Belki de çalıştıkları yerlerin birbirine

yakınlığından ötürüydü bu. Çalışma sırasında raslaşmadıkları gün enderdi. Şimdi Lucy, Kent'in kendisini bir daha ne zaman yemeğe davet edeceğini düşünüyordu Belki de kendi dairesinde bir akşam yemeğine çağrabilirdi onu. Epeydir birkaç kişiyi evinde yemeğe çağırmak istiyordu ve Kent bunlar arasındaydı,

Deri altı dokularını dikmesi için yerini genç yardımcısına bıraktı.

- Üç kat dikiş yeter sanırım.

Onu dikkatle izledi. Ağır, ama özenli çalışıyordu. Pek çok operatörün, ameliyat yaparken, yardımcılara aşağı yukarı hiç bir iş bırakmadıklarını bilirdi. Eskiden, hiç olmazsa iki, üç dikiş atma fırsatını bulabilmek için nasıl boşu boşuna beklediğini hatırladı.

Montreal'deydi o sıra, on üç yıl önce, Montreal Devlet Hastanesinde başlamıştı stajına. Sonra ortopedi ihtisası için orada kalmıştı yine. Uzmanlık dalının seçilmesinde talihin oynadığı büyük rolü sık sık düşünürdü. Bu seçim çoğunluk, stajyerken en çok hangi vakalar izlenmişse bunlara bağlı olurdu. Kendisine gelince, Toronto McGill Hazırlık Okulunda, daha sonra da Toronto üniversitesi tıp fakültesinde, ilgisi hep bir alandan öbürüne kayıp durmuştu. Montreal'e dönerken bile kararsızdı hâlâ : Uzmanlaşmak mı? Yoksa genel cerrahiye seçmek mi? Ama talihi, ortopediye duyduğu büyük ilgi yüzünden tıp dünyasında «İhtiyar Kemik» diye tanınan bir operatörle çalışmaya itmişti onu.

Lucy onunla tanıştığında, adam altmışın üstündeydi. Davranışları ve kişiliği yönünden, Lucy'nin hayatı boyunca tanıdığı en acınacak kişilerdendi. Eğitim merkezlerinin çoğunda bir «boş oyuncu» vardır: İhtiyar Kemik bu tür kişilerin en pis alışkanlıklarının tümünü kendinde toplamıştı sanki. Hastanede herkese - stajyerlere, ihtisas yapanlara, hemşirelere, hastalara ve kendi meslektaşlarına - büyük bir tarafsızlıkla söverdi. Ameliyat salonunda canını sıkacak ufacık bir şey oldu mu, hemşirelerle asistanlara ancak tayfalarla liman işçilerinin devam ettiği meyhanelerde işitilebilecek küfürler savururdu. Yanlılıkla, istediğinden başka bir alet uzatıldı mı, normal zamanlarda bunu verene doğru fırlatırdı, iyi bir günündeyse duvara çarpardı.

Yine de, bütün bu gösterilere rağmen, usta bir «operatördü, özellikle sakat çocuklardaki kemik hastalıklarını tedavi etmeye ve bunları düzeltmeye çalışmış, olağanüstü başarıları dünya çapında bir ün kazanmasına yol açmıştı. Davranışını hiç değiştirmez, baktığı hasta ister çocuk olsun ister büyük, tedavi şekli farketmezdi. Oysa çocukların ondan çekindikleri enderdi, Lucy sık sık çocuk içgüdüünün olgun kişinin yargılarından daha iyi ve daha emin bir barometre olup olmadığını düşünmüştü.

Lucy'nin geleceğini belirleyen de ihtiyar Kemik'in etkisi olmuştu. Ortopedinin neler başarabildiğini ustanın elinden görünce, bu bütünlemeye katılmak istedi. Üç yıllık bir süre Montreal Devlet Hastanesinde kalmış,

fırsat buldukça İhtiyar Kemik'e ameliyatlarında yardımcı olmuştu. Davranışlarının dışında herşeyini kopya etmeği öğrenmişti. Lucy'ye karşı bile değişmemiştı yaşlı adamın tutumu, yalnız son yıl kendisine diğerlerinden az gürelediğini gördükçe gurur duyardı genç kadın.

O günden bu yana, kendisi de ortopedist olarak çalışmaya başlıyalı beri, önemsenecek kişisel başarılar sağlamıştı. Burlington'un bütün hekimlerinin kendisine verdikleri değer, şimdi Lucy'yi Üç Eyalet hastanesinin en meşgul kişilerinden biri haline getiriyordu.

İki yıl önce, İhtiyar Kemik'in cenazesine katılmak için Montreal'e bir daha dönmüştu. Söylediğine göre, hatırlandığı kadarıyla Montreal'de hiç bir doktor ya da operatörün cenazesine bu kadar insan gelmemişti. Yaşlı adamın hayatı boyunca ana avrat sövdüğü aşağı yukarı herkes, kilisedeydi.

Lucy'nin düşünceyi yaşadığı ana döndü. Biopsi sona ermişti. Yardımcısı deriyi dikiyordu; son bir düğüm attı. Lucy duvar saatına baktı, bütün iş yarım saat sürmüştü. Saat üçtü.

Beşe yedi kala, hastane hademelerinden biri -on altı yaşında, küstah ve salınarak yürüyen bir delikanlı - ıslık çalarak seroloji lâboratuvanna girdi Devamlı savaş halinde olduğu Bannister'in çok içerlediğini bildiğinden, hep ıslık çalardı orada. Her zamanki gibi, yaşlı adam ona kötü kötü bakarak homurdandı :

- Buraya her gelişinde şu gürültüyü yapmamamı sana son defa söylüyorum.

- Son defa oluşuna sevindim, cevabını verdi çocuk hiç bozulmadan. Gerçeği söylemek nerekirse, her gelişimde sizin yakındığınızı ve söylediğinizi işitmek kafamı bozuyordu. - üzerinde çeşitli hastalardan alınan kanın yerleştürildiği tepsiyi kaldırıp ıslık çalmaya devam etti. - Bütün bu kanı nereye koyayım. Mr. Drakula?

John Alexander gülümsedi, ama Bannister'in bu söylenenlerden hiç hoşlanmadığı ortadaydı.

- Yerini pekâlâ biliyorsun, uyanık. Koy şuraya.

- Emredersiniz komutanım, efendim.

Binbir sırmaşmayla çocuk tepsiyi bıraktı, alaylı bir selâm çaktı, hafiften iki göbek atıp şarkı söyleyerek uzaklaştı :

Aman aman! verin bana mikropların dansettiği bir yuva

Mutlu virüslerle basillerin oynadığı Gün boyu tüplerdeki kanın leş kokular saçtığı...

Kapı kapandı ve ses koridorda yitti gitti. Alexander gülüyordu. Bannister itiraz etti:

- Yaptıklarına gülmek gerek, daha da küstahlaşıyor.

Tepsinin üzerinde durduğu sıraya yöneldi, içine konan kâğıdı kayıtsızca aldı. Lâboratuvarın ortasına vardığında durdu.

- Hey! Burada Mrs. Alexander diye birinin kanı da var. Sizin karınız mı?

Alexander kullandığı cam boruyu bıraktı ve yaklaştı ona:

- Mümkündür. Dr. Dornberger tahlil için çağırılmıştı.

Kâğıda baktı. Evet. Gerçekten Elisabeth'indi.

- Etiketle kan grubu ve hassasiyet testi yazılı, dedi Bannister.

- Sanırım, Dr. Dornberger emin olmak istedi. Elisabeth'in kan grubu Rh negatiftir. - Düşündükten sonra ekledi : - Benimki Rh pozitif.

Herşeyden haberli bir adamın babaca tavrıyla, Bannister etiketinde Mrs. Alexander yazılı tüpü aldı ve ışığa tuttu.

- Tahlili yapmak ister misiniz ?

- Evet, sizce bir sakıncası yoksa isterim. Bannister yapması gereken işi bir başkasının görmesine asla karşı çıkmazdı. «Benim için bir sakınca yok», dedi. Sonra duvar saatına göz atıp ekledi. «Bu akşam yapamazsınız ama; gitme zamanı gel di.» Etiketinde Alexander yazılı tüpü diğerlerinin arasına koydu ve tepsiyi John'a uzattı: «Sabaha kadar şunları bir kenara bıraksanız iyi edersiniz.»

Alexander bunları lâboratuvarın buzdolabına yerleştirip, düşünceli düşünceli konuştu :

- Cari, size sormak istediğim bir şey var.

Cari ortalığı temizleyip düzenlemekle meşguldü, saat beşi çaldığında çıkmaya hazır olmak isterdi. Başını çevirmeden cevap verdi :

- Neymiş o ?

- Bu yaptığımız hassasiyet testi konusunda kafamı kurcalayan şeyler var.

- Ne gibi şeyler ?

Alexander sözlerini dikkatle seçiyordu. Baştan beri, diplomalı teknisyen olduğu için, Bannister gibi kişilerde düşmanlığa yol açabileceğini hissetmişti. Şimdi, daha önce de yaptığı gibi, onu kırmamaya çalışıyordu.

Doğrudan iki direkt hassasiyet testi yaptığımızı farkettim, tuzlu mayi ile ve albüminli mayi ile.

- Sonra ?

- Eh, dedi Alexander dikkatle, sadece iki test yapmak modası geçmiş bir şey değil mi ?

Bannister ortalığı düzenleme işini bitirmişti. Ellerini bir kâğıt peçeteyle kurulayarak masanın ortasına doğru yürüdü. Sert bir sesle:

- Bana nedenini de söyleseniz? diye sordu. Bu mesele önemliydi. Alexander sesteki sertliğe dikkat etmedi.

- Lâboratuvarların çoğu üçüncü bir test yapıyor, bir dolaylı Coombs reaksiyonu, hemen direct reaksiyonun ardından.

- O da nesi ?

- Benimle alay mı ediyorsunuz ?

Bu sözlerin ağzından çıkmasıyla, Alexander bir taktik hatası yaptığını anladı. Ama içinden geldiği gibi, bir seroloji teknisyeninin dolaylı Coombs reaksiyonunu bilmiyeceğini düşünmeden konuşmuştu. Lâboratuvar şefi diretti :

- Bu tepeden bakma nereden çıktı ?

Hemen hatasını düzeltmeye çalışan Alexander:

- Özür dilerim Cari, dedi, size kötü bir şey söylemek niyetinde değildim.

Bannister kâğıt peçeteyi buruşturdu ve çöp tenekesine attı.

- İyi ama, bana öyle geldi.

- Bana bak oğlum, dedi. Söyleyeceklerim senin çıkarınadır. Okuldan yeni çıktın, henüz keşfetmediğin bir şey var. Orada öğrettikleri şeylerin hiçbirinin pratikte yeri yoktur.

- Bu basit bir teori değil Cari. - Artık ciddiymi, az önce yaptığı gafın da hiç önemi kalmamıştı -Hamile kadınların kanında, bazı anticorps'ların doğrudan ortaya çıkarılmadığı ispatlanmış bulunuyor.

- Hangi oranda raslanıyor buna ? Bannister cevabı önceden biliyormuş gibi, kendinden emin sormuştu soruyu.

- Pek seyrek.

- İşte. Gördün mü ?

- Ama bu kadarı bile üçüncü testi önemli kılıyor! diye diretti genç adam. - Bannister'in aşılmaz gevşekliğinin ötesine geçmek istiyordu. - Çok basit, ikinci testten sonra aynı tüpü alırsınız...

Bannister sözünü kesti:

- Konferansı bir başka sefere saklayın...

İş gömleğini çıkardı ve kapının ardında asılı duran ceketini aldı.

Baştan kaybedilmiş bir savaş olduğunu bile bile, Alexander konuşmasına devam etti :

- Fazla bir iş değil, bunu ben yürekten yaparım. Gereken şey sadece Coombs serumu. Tabii testin maliyetini biraz yükseltir...

Bannister son sözlerde çok alışkın olduğu bir nokta yakaladı ve üstüne yükleniverdi. Şimdi konuştuklarını anlıyordu.

- Tamam işte! dedi alaycı bir sesle. Pearson'a bu kadarı yeter. Daha pahalıya mal olan herşey onun üzerinde müthiş bir etki yapar.

- Ama anlamıyorsunuz... Başvurduğunuz yöntem yetersiz. Yanlış yapabilirsiniz.

Alexander sesini yükselttiğinin farkında değildi :

- Burada yaptığınız iki testle negatif bir sonuç alabilirsiniz, oysa annenin kanı bebek için tehlikeli bir hal almıştır. Böyle bir yanlış sonucu, yeni doğan bebeğin ölümüne yol açılabilir.

- Her neyse, buna karışmak sizin işiniz değil. Bu en pis, en adi ve en çığ görüntüsüyle, Bannister'in ta kendisiydi.

- Ama...

- Aması maması yok. Pearson yeni fikirlere kulak asmaz, hele pahalıya mal oluyorsa.

Bannister duraladı. Saldırganlığı biraz hafiflemişti. Saatin beşe gelmek üzere olduğunu görmüştü, tartışmayı sonuçlandırıp çıkmakta acele ediyordu.

- Bak dostum, sana bir öğüt vereyim : Biz doktor değiliz, doktorluk taslamaktan vazgeçsen iyi edersin. Biz lâboratuvarda çalışan teknisyenleriz ve burada bize söylendiği gibi iş görmekten başka şey yapamayız.

- İşim düşünme hakkıma da engel olmaz ya ? Diklenme sırası Alexander'deydi.

- Bütün istediğim, karımın testinin eksiksiz yapılmasıdır. Bu mesele sizi ilgilendirmiyebilir, ama benim için bebeğin büyük önemi var.

Bannister kapıdan Alexander'i süzdü. Başlangıçta farketmediği şeyi şimdi görüyordu : Bu çocuk ortalığı karıştıran biriydi. Böylelerinin en kötü yanı, kendileriyle birlikte başkalarını da tatsız durumlara sürüklemek gibi kötü bir alışkanlıklarının bulunmasıydı. Belki bu diplomalı yumurcağın, kısa sürede başını belâyâ sokmaktan başka şeye aklı ermiyordu. Eh, buna engel olmaya kalkışmıyacaktı.

- Ben düşündüklerimi söyledim, dedi Bannister. Buradaki çalışma şeklimizi beğenmiyorsan, git açıkça söyle Pearson'a.

Alexander'i lâboratuvarda yalnız bırakarak çıktı.

Bölüm 12

Saat sekiz. Erkenden ısınan ağustos sabahı, yakıcı bir günün beklendiğini haber verir gibiydi. Hastanenin kapısında henüz pek az kişi vardı : Önceki günün tozunu temizlemek için avluyu sulayan bir hademe, yolun öbür yanında otobüsten inen orta yaşlı bir hemşire. Bu iki kişinin dışında da, çevresine bakıp büyük hareketin bir saatten önce başlamıyacağını düşünen Dr. David Coleman.

David Coleman. Ün Evalfit hastanesinin binalarını inceliyordu. Ona kalırsa, hastanenin mimarını fanteziye kaçarak boşuna para harcamakla suçlamak mümkün değildi. Hastane binalarının bütünü, sıradan görünüşlü ve birbirini izleyen bir dikdörtgenler dizisi ortaya koyuyordu. Duvarlar, kapılar, pencereler. Sadece ana kapının yakınında bu görünüş biraz değişiyordu, buradaki bir taşın üzerinde şunlar yazılıydı: «Saygıdeğer Belediye Başkanı Hugo Stouting Tarafından, 1918 Nisanında Konuldu.» Girişteki basamakları çıkarken, David Coleman çoktan unutulmuş olması gereken bu adamın nasıl biri olduğunu düşündü. Coleman kapıyı vurup içeri girdiğinde, Cari Bannister Dr. Pearson'un masasının üzerindeki kâğıtları düzenliyordu.

- Günaydın.

Şaşırın baş teknisyen kafasını kaldırdı. Bu kadar erken saatte ziyaretçilerle karşılaştıkları enderdi: Hastane görevlileri Joe Pearson'un saat ondan önce gelmediğini bilirlerdi, hatta daha geç kaldığı da olurdu.

- Günaydın.

Bu selâma dostça sayılmayacak bir karşılık verdi. Bannister sabahın bu erken saatında pek kendine gelemezdi.

- Dr. Pearson'u mu aradınız? diye sordu.

- Evet, bir bakıma. Bugün burada işe başlıyorum.

Karşısdakinin irkildiğini görünce ekledi :

- Ben Dr. Coleman.

Bu sözleri - daha doğrusu Coleman bu izlenime kapılıp kafasında yaklaştırma yaptı - altına çatapat atılan bir tavuğun gösterebileceği tepkiye eş bir sonuç verdi. Bannister kâğıtları hemen bıraktı, neredeyse koşarak masanın çevresini dolandı, çıplak başı terden pırıl pırıl, yeni gelenin önünde durdu.

- Kusura bakmayın doktor. Farkına varmamıştım. Bugün gelmeniz gerektiğini biliyordum, ama bu kadar erken ummamıştım.

Coleman sakin sakin sordu :

- Dr. Pearson beni bekliyeycekti. Kendisi burada mı?

Bannister çok şaşırıldı :

- Ondan daha erken geldiniz, doktor çok erken. Burada olması için en az iki saat geçmesi gerekli.

Yüzü erkek erkeğe konuşup sır veren birinin yüzü gibi buruştu. «Umarım, ilk günler geçince siz de aynı alışkanlığı edirsiniz» der gibiydi.

- Anlıyorum.

Coleman çevresine bakınırken, Bannister bir şey unuttuğunu hatırladı.

- Ben Cari Bannister, lâboratuvarın en eski teknisyeni. - Aşırı bir neşe göstermemeye çalışarak ekledi. - Sanırım, birbirimizi sık sık görme fırsatını bulacağız.

Bannister. kıdemi konusunda en ufak bir tehlikeye girmeme alışkanlığını edinmişti.

- Evet. Sanırım.

Coleman, buna sevineceğinden pek emin değildi, ama Bannister'in uzattığı eli sıkı ve sabah yağmur yağacağını sandığı için yanına aldığı ince yağmurluğu asacak bir çengel aradı.

Bu kez de Bannister, iş görmeye hazır ve yaranmak isteğiyle dopdolu, yanbaşıdaydı.

- İzin verirseniz asayım yağmurluğunuzu.

Bir demir askı buldu, yağmurlukla birlikte bunu kapının yanındaki çengele astı.

- Teşekkür ederim, dedi Coleman.

- Bir şey değil doktor, bir şey değil. Şimdi size lâboratuvarı gezdirmemi ister misiniz.

Coleman duraladı. Dr. Pearson'u beklese belki daha iyi ederdi. Ama iki saat sürecek uzun bir beklemeydi bu, iki saati hiç bir şey yapmadan geçirecek yerde faydalı hale getirebilirdi. Lâboratuvarlar kendi çalışma alanı olacaktı, öyleyse ne farkederdi?

- Birkaç hafta önce. Dr. Pearson'la lâboratuvarların bir bölümünü gezdik, dedi. Ama fazla bir işiniz yoksa, memnuniyetle tekrar gezerim.

- Valla! Doğrusunu isterseniz, burada işimiz hep başımızdan aşkın tabii doktor. Ama size lâboratuvarı gezdirmek için bir takım şeyleri geri bırakabilirim. Hatta benim için bir zevktir bu.

Kafasının işleyişi inanılmaz biçimde berraktı!

- Buradan, lütfen.

Bannister seroloji lâboratuvarının kapısını açmış, Coleman'ın geçmesi için kenara çekilmişti, önceki gün aralarında geçen tartışmadan beri şefini görmeyen Jon Alexander, yaptığı işten başını kaldırdı.

- İşte John Alexander, doktor. Burada yeni işe başlıyor. - Bannister rehberliğe gitgide ısınıyordu. Şaka yollu ekledi : - Teknik okuldan yeni mezun oldu, değil mi John?

- Nasıl isterseniz öyle olsun, dedi Alexander bu sözlere içerleyerek, ama terbiyesiz görünmeme çabasıyla.

Coleman ilerledi, elini uzattı :

- Ben Dr. Coleman.

El sıkışırken, Alexander ilgiyle sordu :

- Yani yeni patoloji uzmanımız, öyle mi doktor?

- Evet.

Değişmeyen alışkanlığıyla, Soleman ortalığa göz gezdiriyordu, önceki ziyaretinde olduğu gibi, burada gerçekten pek çok şeyin değişmesi gerektiğini gördü.

Bannister, büyük bir rahatlıkla devam ediyordu :

- Bakın doktor, nereye isterseniz bakın

- Teşekkür ederim. Alexander'e dönen Coleman sordu :

- Şu sıra ne üzerinde çalışıyorsunuz ?

- Kan tahlili yapıyorum doktor. Elimdeki de karımdan alınmış kan.

- Yok canım?

Coleman bu genç teknisyeni lâboratuvar şefinden çok daha ilginç buluyordu - ya da, hiç olmazsa ilk bakışta.

- Karınız ne zamana çocuk bekliyor?

- Tam iki ay sonra, doktor.

Alexander önündeki alete elektrik akımı verdi. Coleman hareketlerinin ölçülü ve çabuk olduğunu farketti; ellerini kullanmasında bir akıcılık vardı.

- Evli misiniz doktor?

- Hayır.

Alexander başka bir soru sormak üzereydi, sonra fikir değiştirir gibi oldu ve sustu.

- Bana bir şey mi sormak istiyordunuz?

Bir sessizlik oldu. John Alexander düşündü, sonunda kararını verdi.

- Evet doktor.

Bir takım tatsızlıklar çıksa da çıkmasa da, hiç olmazsa Alexander derdini açığa vurmuş olacaktı, önceki akşam, Bannister'le kapışmasından sonra eve döndüğünde, üçüncü test sorunundan vazgeçme eğilimi duymuştu. Bir teklif yaptığında, Pearson'un kendisini nasıl payladığını çok iyi hatırlıyordu. Bu yeni doktor... Dr. Pearson'dan daha yumuşak geliyordu insana... Alexander'i haksız bulsa bile, kavga çıkmıyacaktı hiç olmazsa,

- Şu sıra yapmakta olduğumuz hassaslaşma testiyle ilgili.

Aralarında konuşurlarken Bannister'in arkada durduğunu farketti; yaşlı teknisyen, söylenenlerin tek hecesini bile kaçırmamak için dikkat kesilmiş, başını iki yana sallıyordu. Hemen ardından, Alexander'i yerine oturtmak için, sinirli ve saldırgan bir şekilde ilerledi :

- Bakın, oğlum. Dün akşamki şeyin sözünü ediyorsanız, lütfen rahat bırakın şunu.

Coleman meraklanmıştı, sordu :

- Dün akşam neden söz ediyordunuz? Bannister, soruya aldırmadan, Alexander'i paylamaya devam etti:

- Geldiğinden beş dakika sonra, Dr. Coleman'ın böyle nemsiz Şeylerle başının ağrıtılmasını istemem. Bırakın şunu. Anlaşıldı mı?

Yüzünde beliriveren gülümsemeyle, David Coleman'a döndü :

- Kafasına takmış bir kere, doktor. Şimdi, benimle gelmek zahmetine katlanırsanız size histoloji tesisimizi göstereceğim.

Dışarı sürüklemek için elini Dr. Coleman'ın koluna koydu.

Coleman birkaç saniye kmldamadı. Sonra belli ederek, adamın elini tuttu ve kolundan çekti Alexander'e dönüp :

- İşle ilgili bir konu mu? diye sordu. Bu lâboratuvardaki çalışmalarla ilgili mi?

Kaşlarını atan Bannistere hiç aldrmayan Alexander cevap verdi :

- Evet. Öyle.

- Peki. Anlatm bana meselenin ne olduğunu.

- Karımın kan tahliliyle ilgili. Onun kanı Rh pozitif, benimkisi Rh negatif.

- Valla, dedi Coleman gülümseyerek, bu iş pek çok kişinin başına geliyor. Tahlil negatif sonuç vermedikçe mesele yok.

- Ama doktor, bütün mesele burada. Reaksiyon...

- Evet? Ne reaksiyonu?

Coleman meraklanmıştı. Bu genç teknisyenin nereye varmak istediğini bir türlü kestiremiyordu.

- Sanırım, ilk iki doğrudan (direkt) reaksiyonun ardından dolaylı (endirekt) bir de Coombs testi yapmamız gerekiyor.

- Tabii ki öyle.

Ortalığa çöken sessizliği Alexander bozdu:

- Bunu tekrarlamak lutfunda bulunur musunuz doktor?

- «Tabii ki öyle» dedim. Dolaylı bir Coombs yapmak bilinen şey.

Coleman hâlâ tartışma nedenini anlayamıyordu. Bir seroloji lâboratuvarı için, bu tür şeyler işin elif-besi, temeliydi.

- Ama biz dolaylı Coombs yapmıyoruz. (Alexander zafer kazanmışcasına baktı Bannister'e.) Doktor, bütün yaptığımız doğrudan iki reaksiyon. Coombs serumu hiç kullanılmıyor.

Önce Coleman, Alexander'in yanıldığına iyice emin oldu. Görünüşe bakılırsa, genç teknisyen pek kısa bir süre önce burada işe başlamıştı. Kafası karışmış olmalıydı. Sonra bu sözlerin büyük bir inançla söylendiğini hatırladı ve Bannistere döndü:

- Doğru mu?

- Bütün tahlilleri Dr. Pearson'un talimatına uygun şekilde yaparız.

Yaşlı teknisyenin sesi, her türlü tartışmayı zaman kaybı saydığını ortaya koyuyordu.

- Belki Dr. Pearson'un böyle çalıştığınızdan haberi yoktur?

- Ne yaptığımı çok iyi biliyor.

Bu kez sıkıntısını iyice ortaya koymuştu. Yeniler hep böyleydiler işte. Geleli beş dakika olmadan insanın başına dert açmaya başlıyorlardı. Yeni doktora yakınlık göstermek istemişti, bakın ne olmuştu aldığı sonuç? Eh, bir şeyi önceden kesinlikle biliyordu hiç olmazsa: Dr. Pearson bu herifi yola getirmekte gecikmiyecekti, Bannister o sıra yakınlarda bulunmayı diliyordu.

Coleman karşısındakinin ses tonunu farketmez görünmeye karar verdi. Hoşuna gitse de gitmese de bu adamla hiç olmazsa bir süre çalışmak zorunda kalacaktı. Ayrıca bu işin açığa çıkarılması da gerekiyordu.

- Sanırım pek iyi anlıyamadım, dedi. Herhalde hamile bir kadının kanındaki anticorps'ların doğrudan bir reaksiyonda tutmadığını, ama Coombs serumu kullandığınızda gözden kaçmayacağını biliyorsunuz.

- Benim de söylediğim buydu, dedi Alexander.

Bannister cevap vermeyince, Coleman devam etti:

- Dr, Pearson'a sözünü edeceğim, haberli olmadığından eminim.

- Bu tahlil için ne yapacağız? diye sordu Alexander. Ve de diğerleri için.

- İki şekilde de yapın canım! Doğrudan ve Coombs serumuyla.

- Lâboratuvarda Coombs serumu yok, doktor. Şimdi Alexander, bu işi kurcaladığına pek seviniyordu. Yeni gelenin davranışını sevmişti. Belki burada bir takım şeyleri değiştirdi? Ne çok da değişmesi gereken şey vardı.

- Öyleyse edinin, dedi Coleman tabii ve canlı görünerek. Coombs serumu sıkıntısı çekilmez hiç bir yerde.

Lâboratuvar ihtiyaçlarını dışardan satın alamayız, dedi Bannister. Burada işler başka türlü oluyor. Bir alım fişi gerekli.

Tepeden bakarcasına gülümsüyordu: Yine de bu yeni gelen baym bilmediği şeyler vardı.

Coleman dikkatle kendini tuttu. Er ya da geç Bannister'le kapışacaklardı, çünkü bu tutumu devamlı kabullenmek niyetlisi değildi hiç. Ama geldiği gün hır çıkarması da doğru olmazdı. Oldukça sevimli, ama kesin konuştu:

- Öyleyse verin bana fişleri. İmzalayabileceğimi sanıyorum. Burada bulunuşumun nedenlerinden biri bu.

Diğeri bir an duraladı, sonra bir çekmece açıp içinden aldığı satış fişlerini Coleman'a uzattı.

- Bir de kalem, lütfen.

Aynı zoraki hareketlerle, ters ters «Dr. Pearson'un bütün satış fişlerini bizzat imzalamak istediğini» belirterek kalemi de uzattı.

Coleman çabucak fişi doldurdu ve imzaladı. Soğuk bir gülümsemeye: «On beş dolarlık tavşan serumu siparişini imzalamaktan çok daha önemli sorumluluklar yüklenmeyi bekliyorum», dedi. Koçanla kalemi uzatırken lâboratuvarın öbür ucunda telefon çaldı, bu da Bannister'in arkasını dönmesine fırsat verdi. Yüzü hâlâ öfkeyle kıpkırmızı, telefonu açtı, kısaca cevap verdi ve kapadı.

- Aşağı inmem gerekiyor, diye homurdandı Coleman'a. O da buz gibi bir sesle karşılık verdi:

- Gidebilirsiniz.

Olay bittiğinde, Coleman farkettiğinden daha da öfkeli olduğunu anladı. Burada ne biçim bir disiplin hüküm sürüyordu ki, bu teknisyen böylesine küstahça konuşabiliyordu? Tahlilin eksik yapılması zaten ciddi bir şeydi. Ama Bannister gibi birinin itirazlarını hiçe sayarak bu yanlış düzeltmek kabul edilir şey değildi. Lâboratuvarın bu hali ve yönetilişi dikkate alınrsa, patoloji anatomi bölümünün ilk görüşte sandığından da kötü durumda bulunduğu ortaya çıkıyordu.

Bannister çıktığında, lâboratuvarın geri kalan bölümünü daha dikkatli incelemeye karar verdi. İlk ziyaretinde, araç-gerecin modası geçmiş ve neredeyse işe yaramaz halde olduğunu görmüştü. Ama şimdi keşfettiği, buranın inanılmaz savrukluğu ve pisliği.

Masalarla sıraların üzerinde bir sürü pis araç ve cam kap, kimyevi maddeler ve sararmış kâğıt yığınlarıyla yanyanaydı. İçerisini dolaştı, küflenmek üzere olan bir çalışma masası gördü. Alexander uzaktan, bu denetimin gelişmesini tedirginlikle izliyordu.

- Lâboratuvar genellikle böyle mi? diye sordu Coleman.

- Pek temiz sayılmaz, değil mi? Alexander, kim olursa olsun, birinin lâboratuvarı bu halde görmesinden utanç duyuyordu. Söyleyemediği, daha önce burayı düzenlemeyi teklif ettiği ve terslenip herşeyi olduğu gibi bırakması cevabını aldığıydı.

-Temiz sayılmaz mı? - Coleman parmağın rafa sürdü, çektiğinde bu parmak kapkara kesilmişti. -Ben daha sert bir deyim kullanırdım.

Derin bir tiksintiyle düşünüyordu : «Bunların hepsinin değişmesi gerekir.» Ardından yine düşündü: «Biraz daha beklemeli.» Hastane görevlileriyle ilişkilerinde ağırdan alması gerektiğini biliyordu, şimdiye kadarki deneyleri de çabucak yapabilecek işlerin bir sınırı olduğunu göstermişti ona. Ama burnunun dibindeki bu pislikle, doğal sabırsızlığını yenmekte güçlük çekeceğini biliyordu.

Bir süreden beri, John Alexander yeni doktoru dikkatle incelemekteydi. Banister'le içeri girdiğinden beri, belli belirsiz bir tanışıklık dikkatini çekmiş ti. Coleman kendisinden birkaç yaş büyüktü. Ama bu değildi. Sadece bu değildi. Dayanamayan John sordu :

- Özür dilerim doktor, ama daha önce raslaştığımızı sanıyorum.

- Mümkündür.

Coleman kayıtsız kalmaya dikkat ediyordu. Bu çocuğu bir olayda desteklemiş olması - bunda tartışılmaz şekilde haklıydı - aralarında bir çeşit anlaşma yapıldığı izlenimi uyandırmamalıydı onda. Biraz sert karşılık verdiğini düşünerek, ekledi :

- Bellevue'de stajyer olarak bulundum, oradan Walter Reed'e ve Massachusetts General'e geçtim

- Hayır. (Alexander başını sallıyordu.) Daha önce olması gerek. Hiç Indiana'da, New Richmond'da bulundunuz mu?

- Evet... dedi Coleman şaşkınlıkla. Evet... orada doğdum.

John Alexander çok keyiflenmişti :

- Bu adı hemen hatırlamam gerekirdi, tabii... Babanız... Dr... Byron Coleman olmalı.

- Nereden biliyorsunuz bunu?

Kendisinden başka biri babasının adını anmayalı yıllar oluyordu.

- Ben de New Richmon'luyum, karım da.

- Yok canım? Oradayken tanışmış mıydık?

- Sizi iki üç kere gördüğümü hatırlıyorum ama, sanmam.

New Richmond şehrinin toplumsal hayatında, John Alexander doktorun oğlunun çevresinden çok uzaklardaydı. Tam o sıra araçtan bir uyarı sesi geldi, John gidip aşağı inen tüpü aldı ve devam etti:

- Babamın bir sebze bostanı vardı. Şehrin bir kaç mil dışında yaşırdık. Belki siz karımı tanırırsınız. Ailesi New Richmond'da bir hırdavatçı dükkânı işletirdi. Adı Elisabeth Johnson.

Coleman düşünceli düşünceli cevap verdi :

- Evet... hatırladığımı sanıyorum... Bir şey... kaza geçirmedi mi?

- Tamam. Babası otomobiliyle tren yolundan geçerken öldü. Elisabeth de yanındaydı.

- Şimdi hatırlıyorum bu olaydan söz edildiğini.

David Coleman'ın belleği gerilere, babasının bir sürü insanı iyileştirdiği muayenehanesine gitti. Sonunda kendisi yok olmuştu.

- O sıra üniversitedeydim, dedi Coleman, ama sonra babam anlattı.

- Az kaldı Elisabeth de ölüyordu, ama birkaç kere kendisine kan verildi de kurtuldu. İlk kez o zaman bir hastaneye adımımı attım sanıyorum. Bir hafta boyunca orada yaşadım diyebilirim.

Alexander sustu, sonra buluşundan büyük mutluluk duyarak :

- Boş kaldığımız bir akşam, dedi, küçük bir dairede oturuyoruz... karım da eminim sizi tanımaktan sevinç duyacaktır.

Gerçeği hissederek duraladı : İki de New Richmond'luydu ama, aralarında bir toplumsal uçurum vardı.

Coleman da bunun bilincine vardı. Beyni hemen bir uyarı telgrafı çekti : «Astlarla ilişkilerine dikkat et - böyle bir çocukla bile. Züppelik değil bu .. Sadece bir disiplin ve sağduyu sorunu.»

- Bir süre burada epey işim olacak, biliyorsunuz, dedi. Şimdilik bırakalım bunu bir yana isterseniz. Bekleyelim bakalım işler nereye varacak.

Bu sözler ağzından çıkarken, içi boş ve sahte geldiğini kendisi de farkettiler. «Davetini daha kibarca reddetmeliydim!...» diye düşündü. Kafasında bir kayıt düşürdü : «Değişmedin, dostum! Hiç değişmedin.»

Şimdilik Harry Tomaselli Mrs. Straughan'ın mutfaka dönüp oradan bir yere kıvılcıdamamasını diliyordu. Sonra kendi kendini payladı : Yemek işlerini denetleyen bir kadın, değer verilmeyi hak eden bir inciydi. Mrs. Straughan da çok iyiydi. Tartışılmaz ve hastane yöneticisinin bilincinde olduğu bir şeydi bu.

Yine de, ara sıra Hilda Straughan'ın Üç Eyalet hastanesini bir bütün olarak düşünüp düşünmediğini merak ederdi. Kendisiyle konuşurken, çoğu zaman, sanki hastanenin kalbinin mutfakta attığı, önemli ve önemsiz diğer unsurların oradan yayıldığı izlenimine kapılırdı. Yine de düşündü - çünkü Harry Tomaselli herşeyden önce tarafsız düşünen bir kafaya sahipti... - ve bu tutumun çoğunluk işlerini ciddiye alan kişilerin tutumu olduğu sonucuna vardı. Bir başka nokta daha vardı : İyi bir bölüm şefi her zaman, inandığı şey uğruna mücadele edip tartışmaya hazır olmalıydı. Mrs. Straughan da geniş kişiliğinin her zerresiyle bir savaşçı ve tartışmacıydı.

O sıra koca gövdesi, yöneticinin odasındaki bir koltuktan taşarak amansızca mücadele ediyordu.

- Bu işin ciddiyetini farkediyor musunuz bilmem, Mr. T. (Mrs. Straughan tanıdığı kişilerden söz ederken, hep adlarının baş harflerini kullanırdı. Kendi kocasından da Mr. S. diye söz etmek alışkanlığını edinmişti.)

- Sanırım evet, dedi Harry Tomaselli.

- Halen kullanmakta olduğum bulaşık makineleri eski ve beş yıldır işe yaramaz halde. Buraya geleli beri, her yıl aynı şeyi istiyorum : «Gelecek yıl size yeni makineler alacağız.» O gelecek yıla ulaşıldığında da, hani nerede benim makineler? Bunların alınmasının on iki ay daha geciktirildiğini öğreniyorum. Bu iş böyle yürümez, Mr. T. Gerçekten böyle yürümez.

Kullandığı araç-gereçten söz ederken, Hilda hep «benim» sözünü kullanırdı. Tomaselli'nin buna bir itirazı yoktu aslında. Asıl itiraz ettiği şey, kadının kendininkinden başka sorun tanımamasıydı. Bir, iki hafta önce sözünü ettikleri konuya dönmeye hazırlandı.

- Hiç kuşkusuz, Mrs. Straughan, bulaşık makinelerin yerlerine yenileri alınacak. Mutfakta karşı karşıya bulunduğunuz sorunları biliyorum, ama bunlar çok büyük ve pahalı makineler. Hatırlarsanız, son hesaplara göre, sıcak su tesisatında yapılacak değişikliklerle birlikte on bir bin doları buluyordu aşağı yukarı.

Mrs. Straughan, iri ve güçlü göğüsleriyle bir klasörü iterek masaya doğru eğildi :

- Şimdikileri ne kadar kullanırsanız, masraf da o kadar yükselecek.

- Ne yazık ki bunun ben de farkındayım! Hastaneye gereken en ufak şeyin fiyatının yükselmesi, Tomaselli'nin hergün karşılaştığı bir sorundu.

- Ama şu sıra, paramız çok hesaplı. Bunda nastaneyi genişletmek için yapılması gereken masrafların biraz payı var. Öte yandan, öncelik tanınma sı zorunlu bir takım alımlar var, tıbbî araç-gereçlerin de herşeyden önce alınması kararlaştırıldı.

- Hastalarınız yemek yiyecek temiz tabak bulmadıkça, tıbbî araç-gereçler neye yarar?

- Mrs. Straughan, durum o kadar da kötü değil ama. Bunu ikimiz de biliyoruz.

- Değil ama yakındır.

Kadın öne eğildi, kalâsör biraz daha itildi. Harry Tomaselli içinden, göğüslerini masadan çekmesini diledi.

- Son zamanlarda kaç kere, dedi kadın, yığınla tabak-çanağın makinelerime girip leş gibi çıktığını gördüm. Elimizden geldiği kadar bu işi önlemeye çalışıyoruz, ama kalabalık saatlarda mümkün değil hem önemli olan da böyle zamanlar.

- Evet, dedi Tomaselli. Bütün bunları anlıyorum.

- Beni düşündüren bulaşıcı hastalık tehlikesi, Mr. T. Son zamanlarda hastanede çalışanlar arasında, bir barsak hastalığı görüldü. Tabii, böyle bir şey olduğunda herkes yemekleri suçluyor. Ama suç bulaşık makinelerindeyse şaşmam.

- Böyle bir sonuca varmak için elimizde çok daha sağlam deliller bulunması gerekli, dedi yavaş yavaş sabrı tükenmeye başlayan Harry Tomaselli.

Mrs. Straughan, çok yüklü bir sabah dalmıştı odasına, şu anda bile acele sonuçlandırılması gereken sorunlar vardı başında. Görüşmeyi bitirdiğini umarak:

- Lâboratuvar ne zaman makinelerin bakteriyolojik tahlilini yaptı?

Hilda Straughan düşündü :

- Aşağı yukarı altı ay önce.

- Onlardan hemen yeni bir tahlil istemeliyiz, böylece durumu iyice anlarız.

- Peki Mr. T. dedi Hilda Straughan o sabah başka bir şey elde edememeyi kanıksamış halde. Dr. Pearson'a bundan bahsedecek miyim?

- Hayır. Bu işi ben üzerime alayım. Not alırken kendi kendine :

«Joe Pearson'u hiç olmazsa böyle bir dertten kurtarmış olurum», diye düşünüyordu.

- Teşekkür ederim Mr. T.

Kadın güçlükle yerinden kalktı. Harry Tomaselli odadan çıkmasını bekledi, sonra özenle klasörü yerine yerleştirdi.

David Coleman kafeteryada yemek yedikten sonra lâboratuvara döndü. Koridorlardan geçer ve merdivenle bodruma inerken o ana kadar Dr. Pearson'la geçirdiği zamanı düşünüyordu. Sonunda bunun kısa, doyurucu olmaktan uzak olduğuna ve kendisini bir yere götürmediğine karar verdi.

Pearson ona epey dostça davranmıştı - hemen değilse bile sonra. Coleman'ın odasında kendisini beklediğini görünce şöyle demişti:

- Hemen işe başlayacağınız doğruymuş demek.

- Beklemekte hiç bir fayda göremiyorum. - Terbiyeliye eklemiştiniz : - Lâboratuvarları dolaştım. Sanırım bunda bir sakınca görmezsiniz.

- Bu sizin hakkınız. - Pearson homurdanırca-sına, sanki sevmediği ama alışması gereken bir iş-galmiş gibi söylemişti bu sözleri. Sonra güler yüz göstermediğini farkederek eklemiştiniz : - Valla, galiba size hoşgeldiniz demem gerekiyor.

El sıkıştıktan sonra, yaşlı adam :

- Yapmam gereken ilk iş şunların bir bölümünü temizlemek, demişti. - Eliyle bir yığın kutu, evrak ve masasını dolduran kâğıtları gösteriyordu. -Belki işimi bitirdikten sonra burada ne yapacağınızı inceleyebiliriz.

Coleman, okumaktan başka yapacak şeyi olmadığından, elinde meslekî bir gazeteyle oturmuştu. Pearson da bu arada kâğıtlarını karıştırıyordu. Ardından genç bir kız gelmiş ve yazdıklarını not etmiş, sonra birlikte yandaki otopsi salonuna geçmişlerdi. Pearson'un yanında oturmuş, karşısındaki iki gençle - McNeil ve Seddons - daha ihtisasının ilk yılını tamamlayan bir doktor gibiydi. Aşağı yukarı hiç bir şey söylememiş, Coleman'ın seyirci olarak izlediği mikroskoptaki incelemeyi Pearson yönetmişti. Ayrıca lâboratuvar şefi, servisin şef yardımcılığına getirilen Coleman'ın durumuyla ilgili hiç bir şey söylememişti.

Daha sonra, Pearson'la birlikte yemeğe çıkmışlar, yemek sırasında ihtiyar onu hastanedeki görevli doktorlardan bazılarını tanıştırmıştı. Sonra acele bir işi olduğunu bahane edip özür dileyerek masadan kalkmıştı. Şimdi Coleman, kafasında çözüm aramakta olduğu sorunla, tek başına lâboratuvara dönüyordu.

Tabii Dr. Pearson'dan hafif bir direnme gelmesini bekliyordu. Sağdan soidan aldığı bilgiler ihtiyar servis şefinin yanında kimseyi istemediğini ona anlatmıştı, ama böyle bir karşılama ummamıştı kuşkusuz.

Gelişinde, hiç olmazsa kendisine bir çalışma odası hazırlayacaklarını, açıkça belirlenmiş bazı görevler vereceklerini ummuştu. Tabii daha başlangıçta önemli sorumluluklar beklememişti, Servis şefinin kendisini bir süre kollamasına itirazı yoktu; Pearson'un yerinde olsa, yeni gelen birine karşı aynı ihtiyat tedbirini alırdı. Ama şimdiki durum düşündüklerinin çok ötesindeydi. Görüldüğü kadarıyla, mektubuna rağmen, kimse Coleman'ın sorumluluklarının ne olacağını düşünmemişti. Bir koltuktan öbürüne geçip, Dr. Pearson'un mektuplarından ve gündelik işlerinden baş alarak kendisine birkaç iş vermesini beklemeye mahkûmdu. Eh! Durum böyleyse bu görüşü hemen değiştirmek gerekiyordu.

David Coleman yaradılışındaki kusurları çoktan beri biliyordu, ama önemli yeteneklerinden çoğunu da biliyordu. Bunların başında doktor ve lâboratuvar adamı olarak taşıdığı değer gelirdi. Kent O'Donnell ondan üstün yetenekleri olan biri diye söz ettiğinde, gerçeği söylemekten başka şey yapmamıştı.

Gençliğine rağmen, servis şefi olmuş ve uzun yıllardan beri çalışan pek çok patolojik anatomi uzmanının erişemeyeceği biigi ve tecrübeye sahipti. Dr. Joe Pearson'un karşısında titremesinde hiç bir neden yoktu, ileri yaşın ve öncelik hakkının önünde eğilmeye hazır olsa bile kendisine beceriksiz bir çırak gibi

davranılmasına göz yumma niyetlisi değildi.

Onda başka bir güç daha vardı, herşeyin üstüne çıkan bir şey : Her türlü uzlaşmadan uzak, tıpta kesinlik ne ölçüde mümkünse öyle doktorluk yapmak istiyordu. Çünkü bunu yapmayanlara karşı - kısa meslek hayatı süresince yan çizenlerin, belirli bir politika güdenlerin, tembellerin, her ne pahasına olursa olsun yükselmek isteyenlerin nicelerini görmüş ve tanımıştı - David Coleman tiksinti ve nefret duyardı.

Bu duygunun, bu şiddetin nereden geldiğini sor-salar cevap vermekte güçlük çekerdi. Kuşkusuz, duygulu biri olmaktan çok uzaktı ve insanlığa yardım etmek gibi yüce bir istek uğruna seçmemişti tıp bilimini. Kendi babasının etkisi belki biraz rol oynamıştı, ama çok değil. Şimdi genel tıp alanında babasının belirli bir ortalamayı tutturduğunu anlıyordu, ama yaradılışları arasında dikkati çeken bir fark olmuştu hep. Baba Coleman sıcak, dışa dönük yaradılışlı ve pek çok dost sahibi bir insandı; oğluyca soğuk, tanınması güç, çoğu kere insanlardan uzak bir kişiydi. Baba hastalarıyla şakalaşmış, üzerinde durmadan, belli etmeksizin onlara varlığının en iyi bölümünü vermişti. Oğlu, ihtisasını yaparken - lâboratuvarın kendisini hastalardan ayırmasından önce - hiç bir hastayla şakalaşmamış, ama özenle, dikkatle ve ustalıkla kendisinden, bir çoklarının verdiğinden fazlasını vermişti. Uzmanlaştığında da, hastalarıyla ilişkileri değişse bile, tutumu aynı kalmıştı.

Ara sıra, namusluca bir vicdan muhasebesi yaptığı zamanlar, tıp biliminin diğer bir dalını ya da başka bir mesleği seçse tutumunun yine aynı olacağını düşünürdü. Bunun kaynağında bir yığın doğruyla birleşen içten bir hata ve başarısızlık horgörüsü, aynı zamanda da yapılan iş ne olursa olsun, buna insanın verebileceğinin azamisini vermesi gerektiği inancı yatıyordu. Belki, belli bir görüş açısı benimsenmek istendiğinde, bu iki fikir gelişebilirdi. Ya da, günün birinde bir sınıf arkadaşının şerefine kadeh kaldırdığı sıra söyledikleriyle çok doğru ve belirgin olarak özetlenebilirdi : «Antiseptik yürekli David Coleman'ın şerefine...»

Düşünceli düşünceli bodrum koridorunda yürürken, kafası birden yaşadığı ana döndü, içgüdüğü anlaşmazlığın artık çok yakın olduğunu ona haber verdi.

İçeri girdiğinde Pearson'u mikroskopa eğilmiş, iki büklüm buldu.

- Gelin ve bakın, dedi yaşlı adam. Şunu inceleyin ve bana ne düşündüğünüzü söyleyin.

Kenara çekildi ve Coleman'a yerini almasını işaret etti.

- Vaka nedir?

Coleman ilk camı mikroskopa yerleştirdi ve ayarı yaptı.

- Lucy Grainger'in bir hastası sözkonusu. Lucy hastanemizin operatörlerinden; herhalde kendisiyle tanışacaksınız. - Pearson sözlerine devam etmedon, notlarına göz gezdirdi. Vaka on dokuz yaşında bir genç kızla ilgili, hemşire adaylarımızdan Viviane Loburton'la. Sol dizinin altında bir şiş var. Devamlı acı veriyor. Röntgen kemikte bir düzensizlik ortaya koydu. Bu camlar da biopsiden geldi.

Sekiz cam vardı, Coleman bunları teker teker inceledi. Pearson'un neden görüşünü sorduğunu hemen anladı : Karar vermek güçtü, iki ihtimal arasında kıl payı kadar bir fark vardı! Sonunda görüşünü açıkladı

- Bence «selim.»

- Bana göre de, dedi Pearson sakın sakın, «habis». Bir kemik sarkomu sözkonusu.

Hiç sesini çıkarmadan, Coleman yeniden ilk camı aldı. dikkat ve sabırla inceledi, sonra incelemesini diğer yedisi üzerinde de sürüdü. İlk incelemede kemik sarkomu ihtimalini dikkate almıştı. Yine aynı şeye dikkat etti. Tecrübeli bir patoloji uzmanına çok şey söyleyebilecek kırmızı ve mani lekeli saydamlıkları incelerken, kafasında müspet ve menfi unsurları tartıyordu. Bütün camlar yeni oluşmuş yüksek oranda genç hücreleri ortaya koyuyordu, kıkırdaklaşma da vardı... Çarpmayı da dikkate almak gerekiyordu... Çarpma bir ksrığa yol açmış mıydı? Yeni oluşan kemik bir hayatiyetin, canlanmanın, gövdenin iyileşmek için gösterdiği bir çabanın mı (regeneration) sonucuydu? Durum böyleyse kemikteki çıkıntı zararsızdı kuşkusuz... Bir kemik iltihabı (osteomyelit) olabilir miydi? Mikroskopun altında bunu öldürücü kemik sarkomuyla karıştırmak çok kolaydı. Ama hayır... kemik boşluklarında iliğin doldurduğu yerlerde çok belirgin bir şekilde görülen dev hücrelere raslanmıyor-du. Demek yeniden kemik hücrelerinin - yeni oluşan kemik parçasının incelenmesine dönmek gerekiyordu... Bütün patoloji uzmanlarının günün birinde karşılaşacakları sorundu bu; bir yara, vücudun doğal harcamalarında meydana gelen boşluğu doldurmak için mi gelişiyor, çoğalıyordu? Ya da bir yeni oluşum, (neoplasme), dolayısıyla da «habis» olduğu için mi? «Habis»? «Selim»? Yanılmak o kadar kolaydı ki, ama bütün yapılabilecek görülen belirtileri tartmak ve bunlara göre sonuca varmaktı.

- Korkarım sizinle aynı görüşte değilim, dedi Pearson'a kibarca. Bu dokunun selim olduğunda diretiyorum.

Yaşlı adam gence karşı olan görüşünü değiştirmeden, sessiz bekledi. Bir süre sonra da :

- Sanırım, her iki yönde de şüpheye yer olduğunu kabul edersiniz? dedi.

- Evet. Buna evet diyorum.

Coleman böyle durumlarda, çoğu kere şüpheye yer olduğunu biliyordu. Patoloji kesin bir bilim değildi, çürütülmez matematik formülleriyle cevabın doğru ya da yanlış verilmesini sağlayamazdı. Ara sıra, bir takım verilere dayanılarak bazı sonuçlar bulunurdu. Pearson'un kuşkularını anlıyordu : Kesin kararın sorumluluğu yaşlı adama aitti. Ama bu tür kararlar onun görevinin bir parçasıydı, kabul edilmesi, boyun eğilmesi gereken bir şeydi.

- Tabii, siz haklı çıkarsanız ve bu bir habis kemik sarkomuysa, bacağın kesileceği anlamına gelir, dedi Coleman.

- Biliyorum.

Sertçe, ama düşmanlıktan yoksun bir sesle söy lenmişti bu.

Coleman, patoloji bölümündeki işler ne kadar savsaklanırsa savsaklansın, Pearson'un namuslu bir görüş ayrılığına itiraz etmeyecek kadar tecrübeli bir uzman olduğunu hissetti. Ayrıca ikisi de, herhangi bir teşhisin verilerinin ne kadar güç ve raslantıya yol açacak nitelikte olduğunu biliyorlardı.

Pearson sinirli adımlarla salonu geçti. Geri döndü ve hırsla :

- Sınırdaki vakaların canı cehenneme! Ne zaman karşıma çıksa nefret ederim böylesinden. Bir karar almak gerekli, yine de insan yanılabilirliğini biliyor.

- Patolojinin büyük bir bölümü için aynı şey sözkonusu değil mi? dedi Coleman.

- Tabii, ama kim düşünür? Kim sorar? Asıl mesele burada.

Genç adam hassas bir sinire dokunmuşçasına. neredeyse ihtiraslıydı cevabı.

- Halkın bir şeyden haberi yok, bu kesin hiç olmazsa! Lâboratuvarda çalışan adamı televizyonda ya da sinemada görüyor. Beyaz gömlek giymiş bir bilim adamı karşısındaki. Mikroskopa doğru gidiyor gözünü uyduruyor, doğruluyor ve «selim» ya da «habis» diyor - o kadar. İnsanlar sununla bakmanın (kullandıkları mikroskopu gösterdi) bir duvarın tuğlaları gibi herşeyin yerli yerine oturmasına ve açıkça ortaya çıkmasına yettiğini sanıyorlar. Bilmedikleri, bazan bir duruma kesinlikle teşhis koymaktan çok uzak olduğumuz.

David Coleman da sık sık, bu kadar güçlü açıklamamakla birlikte, aynı şeyi düşünmüştü. Birden bu patlamanın, yaşlı adamın uzun süredir içinde sakladığı bir şey olabileceğini düşündü : Gerçekten de ancak patolojik anatomi uzmanının anlayabileceği bir görüştü. Tatlı bir sesle :

- Çoğu kere teşhislerimizin doğru çıktığına inanmıyor musunuz? diye sordu.

- Tabii. - Pearson konuşurken odayı arşınlamaya devam etmişti, şimdi birbirlerine çok yakındılar. - Ama yanıldığımız zaman? örneğin bu olayda. Ha? «Habis» diyorum. Lucy Grainger'in başka çaresi yok, kesiyor. Ya yanıldıysam, on dokuz yaşında bir genç kız pisi pisine bacağına yitirmiş oluyor. Ama «habis doğru ya da yanılıp «selim» dersem bacak kesilmeyecek, kız da herhalde iki yıl sonra büyük acılar içinde ölecek. - Bir an sustu, sonra acı bir sesle sonucu açıkladı: - Her iki durumda da ölebilir ayrıca. Bacağın kesilmesi hastayı her zaman kurtarmaz.

Bu Coleman'ın aklından bile geçirmedeği, Pearson'un çapraşık kişiliğinin bir yanıydı : özel bir olaya kafasını tümüyle verebilmesi. Tabii, bunun itiraz edilecek yanı yoktu. Patolojide çoğu kere sadece doku parçalarıyla değil, başka insanların hayatıyla - verilecek kararın iyi ya da kötü şekilde etkileyeceği bir hayatla oynandığını bilmek iyiydi. Bunu hatırlamak, hiç bir şekilde duyguların bilimsel yargıları etkilemesine imkân bırakmamak şartıyla, insanı tetikte, dikkatli ve bilinçli tutuyordu. Çok daha genç olduğu halde, Coleman daha önce de Pearson'un belirttiği kuşkulardan bazılarını geçirme fırsatını bulmuştu. Kişisel alışkanlığı bunları kendine saklamaktı, yine de bu yoldan daha az etkilendiği anlamına gelmezdi.

Yaşlı adamın düşüncesini açıklamasına yardım etmeye çalışarak :

- «Habis» teşhisi doğruysa kaybedecek zaman yok, dedi.

- Biliyorum.

Pearson yeniden derin bir düşünceye daldı. Coleman bir teklifte bulundu :

- Önceki olaylara, aynı belirtileri gösteren vakalara bir göz atıp karara varmamızı teklif edebilir miyim?

İhtiyar başını salladı :

- İşe yaramaz. Çok uzun zaman gerekli. Fazla meraklı görünmemeye çalışarak üsteledi

Coleman :

- Ama kuşkusuz, koleksiyonlara bir göz atarsak?...

Bekledi.

- Elimizde örnek yok.

Bu sözler o kadar alçak sesle söylenmişti ki, Coleman önce doğru işitip işitmediğini merak etti. Sonra, diğerinin inanmaz görünüşü karşısında, Pearson sözlerine devam etti :

- Uzun zamandan beri düzenlemeye çalıştığım bir şey bu. Ama bir türlü başaramadım.

İşittiklerine güç inanarak sordu Coleman :

- Daha önceki vakaları inceleme imkânımız bulunmadığını mı... söylemek istiyorsunuz?

- Bunları bulup çıkarmak için bir hafta gerekli. (Bu kez Pearson'un rahatsızlığı insanı yanılgıya sürükleyecek gibi değildi.) Buna benzer fazla vaka yok. Bir hafta bekleyecek halde de değiliz.

Pearson'un söyleyebileceklerinin hiç biri, Coleman'ı böylesine etkileyemezdi. Kendisini yetiştiren ya da sonraları birlikte çalıştığı bütün patoloji uzmanları gibi, Coleman için de koleksiyon hayatı önemi bulunan bir iş aracıydı : Başvurma kaynağı, öğretici bir yol, patoloji uzmanın kişisel bilgilerine ve tecrübesine katkı, belirtileri dindirmesini ve çözüm yollarını getirmesini sağlayacak bir kılavuz, bir rahatlama çaresi, kuşkulu anlarda dayanılacak bir bastondu...

Bütün bunların hepsi, hatta daha fazlası. Patolojik anatomi bölümünün işini etkili ve bilinçli bir şekilde yaptığının belirtisi; o an faydası dokunduğu gibi, gelecek için bir takım bilgileri de depolamaya yarıyordu... Bugün öğrenilenlerden hastanenin gelecekteki hastalarının faydalanabilecekleri bir garantiydi. Yeni hastanelerin patolojik anatomi lâboratuvarları böyle bir koleksiyon yapmanın önde gelen bir iş olduğuna inanırlardı. Daha eski merkezlerde, bu koleksiyonların türü değişti: Bazan basit ve doğrudan, bazan çapraşık ve kılı kırk yaran, günlük çalışma için bilgi verdiği gibi, araştırma ve istatistik olanakları sağlayan. Ama ister basit olsun ister karışık, hepsinin ortak bir yanı vardı : Raslanan bir vakayı geçmişteki başkalarıyla karşılaştırmakta fayda sağlaması. David Coleman için, Üç Eyalet hastanesinin böyle bir koleksiyondan yoksun oluşu tek sözle tanımlanabilirdi : Cinayet.

O ana kadar, üç Eyalet hastanesi lâboratuvarının ciddi bir değişim ve yenilenmeye ihtiyaç duyduğuna inandığı halde, Dr. Pearson hakkında kişisel bir görüş sahibi olmaktan kaçınmıştı. Yaşlı adam uzun süredir yalnız çalışıyordu, böylesine önemli bir hastanenin iş yükü yalnız bir adam tarafından kolayca kaldırılmazdı. Bu aşırı yük Coleman'ın lâboratuvar-da dikkatini çeken bozuk düzeni açıklayabilirdi, hata bağışlanır gibi değilse de, hiç olmazsa anlayışla karşılanacak gibiydi.

Başka alanlarda Pearson'un çok güçlü olması da mümkündü. Coleman'ın kafasında, iyi yönetim ve iyi hekimlik atbaşı gidiyordu ama ikisinden hekimlik - bu olayda patoloji - daha önemli olmalıydı. Bembeyaz, madeni bölümleri pırl pırl, günü gününe tutulan kâğıtlarla dolu, ama hekimliği ikinci plâna atmış pek çok «mezar» biliyordu. Bu hastanede durumun tersine, yönetimin kötü ve patolojinin iyi olduğunu sanmıştı. Bu nedenle de, o güne kadar gördüğü açık yetersizliklere bakarak yaşlı adam hakkında bir yargıya varma eğilimini bastırmıştı hep. Ama şimdi kendi kendini daha fazla aldatacak halde değildi. Dr. Joseph Pearson saksaklayıcı ve yeteneksiz biriydi.

Duyduğu nefreti sezdirmemeye çalışan Coleman sordu :

- Öyleyse teklifiniz nedir?

- Yapabileceğim bir tek şey var.

Masasının başına dönen Pearson, telefonu açıp emretti :

- Bannister'e buraya gelmesini söyleyin.

Bu işi bitirdikten sonra Coleman'a döndü :

- Bizim alanımızda gerçekten çok yetenekli iki kişi var, Boston'da Chollinghan ve New York'ta Earnhart.

- Gerçekten de çalışmalarından söz edildiğini duydum.

Bannister içeri girdi, Coleman'ı bile bile atlayıp sordu :

- Bana mı ihtiyacımız var?

- Alın şu camları. - Camları yerleştirildiği kutunun kapağını kapadı ve masanın öbür ucuna itti. -Hemen eksiksiz iki takım hazırlayın ve ekspres postalayın. Bir takımın New York'ta Dr. Earnhart'a, di gerinin de Boston'da Dr. Chollingham'a gitmesi gerekiyor. Her zamanki açıklayıcı notu da daktiloda yazdırın; vakanın bir suretini ekleyin ve ikisinden de araştırmalarının sonucunu en kısa zamanda telgrafla bildirmelerini rica edin.

- Okey.

Kutu koltuğunun altında, Bannister dışarı çıktı.

Yaşlı adam sorunun bu yanını hiç olmazsa etkili ve çabuk bir biçimde halleti, diye düşündü Coleman. Koleksiyon bulunsa da bulunmasa da, iki uzmanın görüşünü almak iyi fikirdi.

- Cevaplar bir iki gün içinde elimizde olmalı, dedi Pearson. Şimdilik yapabileceğim en iyi şey, bunu Lucy Grainger'la konuşmak. Fazla bir şey söyle-miyeceğim ona... dedi dalgın dalgın. Sadece hafif bir şüphe olduğunu ve - Coleman'ın gözlerinin içine baktı - dışardan şüphelerimizin doğrulanmasını beklediğimizi bildereceğim.

Bölüm 13

Viviane anlamadan, hareketsiz, dehşet içinde yatıyordu. Böyle bir şey onun başına gelemezdi. Dr. Grainger başka birinden söz ediyordu herhalde.... Düşünceleri deli gibi koşmaktaydı... Kuşkusuz bir yanlışlık olmuştu, iki hastanın fişleri karışmıştı herhalde, hastanelerde çok görülürdü böyle şeyler. Dr.. Grainger çok meşguldü, bir yanlışlık oluvermişti.... Belki şu sırada bile, başka bir hasta öğreniyordu ki.

Birden düşüncelerini durdurdu, hareketsiz bıraktı, bir noktaya mihlanıp idrakini aydınlatmaya çalıştı : Yanlışlık yoktu. Dr. Grainger ve Mike Seddons'un yüzünde bunu açık bir kesinlikle görüyordu. Bir kaç yastığa dayanarak içinde doğrulduğu hastane yatağının iki yanında durmuş, kendisine bakıyorlardı. Lucy'ye döndü :

- Kesin sonucu ne zaman alacaksınız?

- İki gün içinde. Dr. Pearson o zaman kesin cevabı verecek. Şu ya da bu şekilde.

- Bilmiyor mu...

- Şu sıra hayır, Viviane. Hiç bir şeyi kesinlikle bilmiyor.

- Mike!... - Ellerini genç adama uzattı. Mike bu elleri hafifçe tuttu, sonra Viviane : - Çok üzgünüm Mike, dedi, ama... sanırım ağlayacağım...

Seddons onu kollarıyla sardı ve Lucy yerinden kalktı :

- Daha sonra uğrarım. Siz kalacak mısınız Mike?

- Evet.

- Hiç bir şeyin kesin olmadığını Viviane'a anlatın. Sadece hazır olmasımı istedim... eğer...

Seddons. karmakarışık saçlarını hafif hafif oynatarak başını salladı.

Lucy koridorda ilerlerken düşünüyordu: «Evet... anladığından eminim...»

Önceki gün öğleden sonra, Joe Pearson'un telefonu üzerine, Lucy kararsızlık içinde kalmıştı: Bu dönemde, olanakların ne olduğunu Lucy'ye söylemek gerekiyor muydu? Ya da kesin bir sonuç beklemen miydi? Beklerse ve biopsi sonucu «selim» çıkarsa, herşey düzelecek ve Viviane üzerine çöken tehlikeyi hiç öğrenmemiş olacaktı. Ama, öte yandan, iki gün içinde rapor «habis» çıkarsa, bacağın hemen kesilmesi zorunlu olacak ve bu çabukluk hayatı bir sorun haline alacaktı. Böyle bir durumda, Viviane'ı hazırlayacak zaman bulunabilir miydi, ya da çok büyük ve çok ani bir psikolojik darbeye mi karşı karşıya gelmesi gerekiyordu? On dokuz yaşındaki bir çocuğa böylesine ani indirilen bir darbe, hele durumunun ciddi olduğunu hiç düşünmemişse, onu yıkabilirdi. Bu çok önemli ameliyatı Viviane'ın kabul etmesi için günler geçebilirdi... kaybedilmesi göze alınmayacak günler...

Lucy'nin terazinin bir kefesine koyduğu başka bir şey de vardı : Dr. Pearson'un hastane dışından birinin görüşünü alması. Durum açıkça «habis» olsa, hemen söylerdi. Bunu söylememiş, Lucy'ye sözünü ettiğinde şu ya da bu görüşten yana olduğunu açıkça belli etmeme isteğine rağmen, yine de kemikteki oluşmanın «habis» çıkması için büyük bir ihtimal olduğunu hissettirmişti. Lucy, Viviane'ın şimdiden durumu öğrenmesine karar vermişti. Daha sonra teşhis «selim» çıkarsa, gereksiz korkular çekmiş olacaktı ama böylesi, zor bir anında onu ağır bir darbeye sarsmaktan çok daha iyiydi. Ortaya ilk çıkan sorun, Dr. Seddons'un görünmesiyle basitleşmişti.

Önceki akşam genç adam Lucy ile görüşmeye gelmiş ve Viviane'la yaptıkları evlilik tasarılarından söz etmişti, ilk niyeti geri plânda kalmaktı, ama şimdi fikrini değiştirmişti, Lucy Grainger da bundan memnundu : Hiç değilse Viviane yalnız kalmıyacaktı, güven ve manevî destek alabilmek için dayanacağı biri bulunacaktı : Kuşkusuz, genç kızın her ikisine de çok ihtiyacı vardı. Lucy, mümkün olduğu kadar tatlılıkla kemikte bir sarkomdan - bütün acı sonuçlarıyla - şüphe ettiğini, ama ne olursa olsun, bu darbenin hafifletilmesi imkânının gerçekten bulunmadığını açıklamıştı. Şimdi bundan sonra yapacağı şeyi hatırladı -

aileyi durumdan haberdar etmek. Viviane'dan yakınlarına haber verme iznini almıştı.

Lucy, Viviane'nın hemşire okuluna kabul edildiği sıra alınan yakınlarının adresini kaydettiği kâğıt parçasına göz attı : Salem, Oregon. Şimdi şehirlerarası telefonla olayı onlara haber verebilmek için elinden geleni yapması gerekiyordu : Eyalet yasaları, bacağın kesilmesi için reşit olmamış bir çocuğun anne ve babasının iznini zorunlu tutuyordu. Hemen uçağa atlamanın yolunu bulurlarsa, gelir gelmez yazılı izin onlara imzalatılabilirdi. Aksi halde, gerektiğinde kullanabilmesi için telgrafla bu izni yollamaları şarttı. Saatine baktı. O sabah şehirdeki muayenehanesinde çok işi vardı : En iyisi hastaneden ayrılmadan, hemen şimdi telefon etmekte. Hastanede Gill Bartlett'le paylaştığı minik çalışma odasının bulunduğu - o kadar minikti ki, ikisinin aynı anda burada oturduğu enderdi - ikinci kata çıktı. Tam o sıra odada Gill Bartlett'ten başka Kent O'Donnell de vardı. O'Donnell onu görür görmez :

- Özür dilerim Lucy, dedi, münasebetsizlik edip oturduğum yeri bırakıyorum, burası üç kişilik değil.

- Gereği yok. - ikisinin arasından sıyrıldı ve küçük masaya oturdu. - Yapacak iki üç şeyim var, sonra gidiyorum.

- Kalsanız daha iyi edersiniz - Gill Bartlett'in sivri sakalı, her zamanki gibi çıkıp iniyordu. Sesi keyifliydi. - Kent ve ben bu sabah olağanüstü derinliklere daldık. Cerrahinin geleceğini tartışıyoruz.

- Cerrahinin hiç bir geleceği bulunmadığını savunan kişiler de eksik olmuyor, karşılığını verdi. Lucy Bartlett'inkini andıran bir sesle. (Bir çekmece açtı, şehirdeki işleri için gerekli bir takım notlar aldı oradan.) Bütün operatörlerin yok olmak üzere bulduklarını, bir kaç yıl sonra uyku ve üfürükçü gibi yeryüzünden kalkacağını söylüyorlar.

Bartlett bu tür konuşmaya bayılırdı.

- Peki, sorarım size, şu arızalanan aptal saptal gövdelerimizi kim iskandil edecek, kesip biçecek, dikip yamayacak.

- O zaman kesip biçme olmayacak. (Lucy notları bulmuştu, evrak çantasını alıyordu.) Herşey teşhisten ibaret kalacak, teşhisten. Tıp doğanın güçlerini kullanacak. Akıl sağlığımız o zaman, doğanın organik arızaların kökü ve temeli olduğunu ispatlamış olacak. Psikiatri yoluyla kanser, uygulamalı ruhbilim yoluyla

da gut tedavi edilecek. - Evrak çantasının fermuarını çaktı ve ekledi :

- Tahmin ettiğiniz gibi, bir takım kişilerin yazdıkları ve söylediklerini tekrarlıyorum.

- Bu mutlu çağın gelişini sabırsızlıkla bekliyorum dedi Kent O'Donnell gülümseyerek.

Her zamanki gibi, Lucy Grainger'in yakınlığı onda bir sevinç duygusu uyandırıyor, ilişkilerinin daha yakınlaşmasını engellemekle, salak, hatta gülünç olmuyor muydu? Neden korkuyordu peki? Belki birlikte bir gece daha geçirmeleri ve olayların normal akışını izlemesini, ne olacaksa olmasını beklemeleri gerekliydi? Ama şimdi burada, aralarında Gill Bartlett bulunduğu sıra, bir takım şeyler konuşmanın ne yeri ne sırasıydı.

- Korkarım, dedi Lucy, hiç birimiz bunları görecektense kadar uzun süre yaşayamayacağız. - O sıra telefon çaldı, Lucy açtı ve Gill Bartlett'e uzattı ahizeyi :

- Sizi istiyorlar.

- Evet, dedi Bartlett.

Telefonun öbür ucunda bir ses duydu.

- Ben ilk yardımdan Miss Rawson, Dr. Clifford (hastanede cerrahî ihtisası yapanların en eskisiydi) kendisine yardım edip edemeyeceğinizi soruyor. Trafik kazası oldu. Epey yaralı var, özellikle birinin göğüs kafesi ezilmiş ve durumu ağır. Bunun için yardımınızı istiyor.

- Hemen geleceğimi söyleyin. Bartlett telefonu kapadı ve Lucy'ye :

- Özür dilerim, sonuca başka bir konuşmamızda varırız, dedi. Ama ben size yine de bir şey söyleyeyim. - Açık kapının önünde, ayakta durdu : - işsizlik ihtimalini düşünerek kafamı yormam gerekeceğini sanmıyorum, insanlar gitgide daha büyük ve daha hızlı giden arabalar yaptığı sürece, operatörlere iş çıkacak.

Bu sözlerin ardından, Lucy'yi dostça selâmlayarak çıktı, O'Donnell de peşinden yürüdü. Yalnız kalan Lucy telefonu açtı :

- Şehirlerarasını istiyorum lütfen. Salem, Oregon.

Uzun bir alışkanlığın verdiği çeviklikle koridorlara dalan Kent O'Donnell, hastanedeki çalışma odasına yöneldi. Onun da işi başından aşkındı. Yarım saate kalmadan ameliyat salonunda bulunması gerekiyordu. Sonra Sağlık Kurulu'nun toplantısı vardı. Ardından şehirde bir sürü hastasına uğrayacak ve bütün bunlar, akşamı bulmasına yetip artacaktı.

Yürürken, bir kere daha Lucy Grainger'i düşünüyordu. Birlikte geçirdikleri kısacık zaman parçası, onunla kendisi hakkında bir takım şeyler düşünmesine yol açmıştı yine. Temelde bu sorular bir yerde birleşiyor, ama alışkın olduğu eski kuşkular hemen ardından kendini gösteriyordu. Devamlı ilişkiye girmelerine imkân vermeyecek kadar çok sayıda ortak çıkarları bulunduğunu düşünüyordu. Lucy'yi son zamanlarda neden bu kadar düşündüğünü - hatta neden bir kadını bu kadar düşündüğünü soruyordu kendi kendine. Belki kırk yaş genellikle erkekler için kuşkulu bir dönem olduğundan. Sonra için için güldü, çünkü raslantı sonucu kendiliğinden bir takım aşk serüvenlerine girmediği dönemler azdı. Şimdi bunların arası açılmıştı sadece. Üstelik genç yıllarına oranla, çok daha dikkatli davranması bir gereklilikti.

Düşünceleri Lucy'den Denise Quantz'a kaydı. Eustace Swayne'in evindeki gece kendisini davet etmesinden sonra, New York'ta yapılacak cerrahî kongresine katılacağını bildirmişti. Kongrenin gelecek hafta olduğunu hatırladı. Mrs. Quantz'la karşılaşmak istiyorsa, hazırlık yapma zamanı gelmişti bile. Masa saati, ilk ameliyatına yirmi dakika kaldığını gösteriyordu : Bir takım şeyleri, hatırladığı an yapmanın iyi fikir olduğunu düşünerek telefonu açtı.

Santraldaki kızın New York'u aradığını, zilin çaldığını, bir tıkırtı olduğunu ve sonunda : «Burası Mrs. Quantz'ın evi» diyen sesin kulağına geldiğin işitti.

Az sonra da, «Mrs. Quantz evde yok», denildiğini duydu. Burlington santralındaki görevli soruyordu : «Kendisini nerede bulabileceğimi biliyor musunuz?» - Herhalde Burlington'da olmalı. Numarasını ister misiniz? - Lütfen. - Hunter 6-5735. - Teşekkürler New York.» Sonra görevli sordu ; «Numarayı aldınız mı?»

- Evet, teşekkür ederim, dedi O'Donnell ve telefonu kapadı.

Telefon rehberini karıştırmaya başlamıştı bile, az sonra parmağı «Swayne, Eustace» adı üzerinde durdu. Umduğı gibi, kendisine verilen numaraydı. Bu numarayı çevirdi...

- Burası Mr. Eustace Swayne'in evi, dedi bir ses.

- Mrs. Quantz'la konuşmak istiyorum.

- Bir saniye, lütfen.

Aradan sonra bir kadın sesi işitildi :

- Ben Mrs. Quantz.

O ana kadar O'Donnell, genç kadının sesini ne kadar beğendiğini unutmuştu. Bu seste çok tatlı ve en basit sözlere bile incelik veren bir boğukluk vardı.

- Bilmem beni hatırlıyacak mısınız? dedi. Kent O'Donnell.

- Tabii. Sesinizi duyduğuma sevindim Mr. O'Donnell.

Birden Kent onu, omuzlarına dökülen güzel yumuşacık siyah saçlarıyla telefonun yanında dururken görür gibi oldu.

- Sizi New York'ta aradım, dedi, bu numarayı verdiler.

- Dün gece uçağı atlayıp geldim. Babam bronşit olmuş. Onunla bir iki gün geçireceğim.

- Ciddi bir şey değil, umarım?

- Hayır, hayır. Babam bir katır kadar inatçı olduğu gibi sağlamdır da.

«Buna inanırım bak», dedi O'Donnell kendi kendine.

- Gelecek hafta New York'ta olacağım. Benimle akşam yemeğine gelmenizi istiyecektim.

- Hiç bir engel yok, gelecek hafta dönmüş olacağım New York'a.

İçten gelen bir itilimle :

- Daha önce buluşmamız mümkün mü? dedi Kent. Burlington'da boş akşamınız var mı hiç?

Bir sessizlik oldu, sonra:

- Tek boş olduğum akşam bu akşam, dedi Mrs. Quantz.

O'Donnell çabucak hesapladı : Randevuları saat yediye kadar onu tutacaktı. Başka bir iş çıkmazsa...

- Durun, dedi Denise Quantz'ın sesi. Unutmuştum. Dr. Pearson bu akşam babama yemeğe geliyor. Sanırım evde kalmam gerekecek... Ama siz de bize katılmak ister miydiniz?

Dr. Pearson'un kendisini orada görünce ne kadar şaşıracağını düşünüp içten güldü. Ama içgüdüğü bunun doğru olmayacağını fısıldadı.

- Teşekkür ederim... Sanırım, ileri bir tarihe bırakmak daha iyi olacak.

- Ah! Yazık... - Sesi hayal kırıklığını yansıtıyordu, sonra daha iyi bir çare bulmuş gibi düzeldi : -isterseniz, yemekten sonra buluşabiliriz. Babamla Dr. Pearson herhalde satranç oynayacaklar, onlar oyun oynarken yanlarında bulunmamak çok daha iyi.

Kent birden çok sevindi:

- Fevkalâde olur. Ne zaman boş kalabileceğinizi umuyorsunuz?

- Herhaide dokuz buçuğa doğru.

- Gelip sizi alayım mı?

- Şehirde buluşursak zaman kazanırız herhalde. Bana yeri söyleyin.

Kent biraz düşündü, sonra :

- THE REGENCY, dedi.

- Oldu, Dokuz buçukta. Şimdilik hoşça kalın.

O'Donnell, bu işi önceye almanın verdiği hazla telefonu kapadı. Saate baktı : Ameliyat salonunda bulunmak istiyorsa, acele etmesi iyi olacaktı.

Eustace Swayne'le Dr. Joseph Pearson arasındaki satranç partisi kırk dakika önce başlamıştı. Üç hafta önce, O'Donnell ve Swayne'in kapıştıkları duvarları meşe kaplı kütüphanede, iki eski dost gül ağacından

satranç tahtasının başına oturmuşlardı. Odada sadece iki lâmba yanıyordu, biri hemen oyun masasının tepesindeki abajurdu, diğeri de koridora açılan kapının yanında ölgün parlıklar saçan rokoko lâmba.

İki oyuncunun da yüzü gölgedeydi, lâmba tepeden satranç tahtasını aydınlatıyordu. Yüz çizgileri, taşlardan birini oynatmak için öne eğildiklerinde, pek kısa bir süre için aydınlatıyordu.

O sıra ikisi de hareketsizdi, odanın derin sessizliği oturdukları XV. Louis koltukların tepesine kapitone bir manto gibi asılmıştı. Eustace Swayne arkaya yaslanmıştı. Parmaklarının arasında brandi dolu bir kristal bardağın narin ayağını tutuyor, oyunun vardığı noktayı inceliyordu.

Önceki hamleyi Dr. Pearson yapmıştı. Bir iki dakika önce, beyaz veziri avucunun içinde hafif hafif okşadıktan sonra, bir kare öne sürmüştü.

Şimdi Eustace Swayne, brandi bardağını bırakıp en sağdaki piyonu seçti ve iki kare ileri itti. Ardından, sessizliği bozarak:

- İştitiğime göre hastanede değişiklik olmuş, dedi.

Joe Pearson, ışık çemberinin ötesinden satranç tahtasını inceliyordu. Hazır olduğunda eğildi, sol kanattaki piyonu bir kare öne sürdü ve hasmının ilerlemesini durdurdu. Bu işi bitirdikten sonra da, doğruldu, gölgeye girdi ve homurdandı sadece :

- Biraz.

Yeniden sessizlik, sükûn, zamanın durduğu izlenimi. Ardından yaşlı korsan koltuğunu oynattı :

- Bu değişiklikleri onaylıyor musun?

Eğildi, filini çapraz olarak iki kare yana itti. Yarı alaycı bir şekilde, masanın öbür ucundaki gölgeye baktı :
«Elinden gelirse durdur bakalım şu hamlemi...»

Bu kez Pearson, hamlesini yapmadan önce cevap verdi kısaca. «Pek değil.»

Karanlığa gömülmüş, gelecek hamleleri düşünüp hesaplayarak karşısındakinin şahı iki kere sürmesini izliyordu. Sonra ağır ağır, taşları hep yumuşak hareketlerle tutup kalesini bir kare sola itti ve açık bir hattı kapamış oldu.

Eustace Swayne bekledi. Bir dakika. İki dakika. Sonra üç. Sonunda eli kulesine uzandı, ve aynı açık hatta doğru benzer bir hareketle, hasmının hamlesini önledi.

- Kullanmamı istersen, gelecekte veto etme imkânım olabilir.

- Ya! Nasıl bir veto?

Soru kayıtsızdı, ama bunu izleyen hareket çabuk oldu : Pearson atlarından birini yakaladı ve diğer taşların üzerinden aşırıp ortadaki karelerden birine oturttu.

Satranç tahtasını inceleyen, kendi durumunun sağladığı gücü hesaplayan Eustace Swayne cevap verdi:

- Orden Brown'a ve senin baş hekime, hastanenin genişletilmesi için çeyrek milyon vermeye hazır olduğumu söyledim.

Bunun ardından, Pearson'unkine benzer bir hareket yaptı, kendi atlarından birini ilerletip diğerinin atının yanına getirdi.

Bu kez uzun bir sessizlik oldu. Bu sessizliğin ardından, patoloji uzmanı filini yakaladı, ileri sürerek hasmının taşlarından birini aldı. Tatlı bir sesle de :

- Şah! dedi. - Ardından ekledi : - Çok para.

- Bir şart ileri sürdüm.

O sıra savunmaya geçen Swayne şahını bir kare sağa çekti.

- Sen hastanede kendi bölümünü dilediğin gibi ve canının istediği kadar yönetirsen bu para ellerine geçecek.

Joe Pearson bu kez hiç bir hareket yapmadı. Dostunun tepesinden karanlıklara bakarken düş görür gibiydi. Sonra sadece : «Çok duygulandım», dedi. Gözleri yeniden satranç tahtasına döndü. Bir süre sonra atıyla hamle yaparak yeniden şah dedi ve Swayne'i güç duruma düşürdü.

Eustace Swayne hamleyi dikkatle izlemişti. Ama kendi hamlesini yapmadan, elini brandi sürahisine uzattı önce Pearson'un kadehini, sonra da kendinin-kini doldurdu. Sürahiye bırakarak :

- Bu dünya genç insanlar dünyası, dedi. Her zaman da böyle olmuştur sanırım. Sadece, ara sıra ihtiyarlar da iktidara gelir... ve yönetmenin yolunu bulurlar.

Sonra pırl pırl parlayan bakışlarıyla elini uzattı, şahının ilerisindeki taşı yakaladı ve hasmının atını durdurdu.

Pearson baş parmağı ve işaret parmağıyla düşünceli düşünceli çenesini okşuyordu, sonra vezirini seçti, açık hat boyunca altı kare yürüttü ve siyah şahın taşını aldı.

- Demek... Orden Brown... Kent O'Donnell... biliyorlar bunu?

- Çok açık konuştum.

Yaşlı korsan fili yakaladı, beşinci karedeki hasmının atını aldı.

Anide Joe Pearson kesik kesik gülmeye koyuldu. Bu keyifli oyunun mu yoksa konuşmanın mı sağladığını kestirmek imkânsız gibiydi. Ama birden elini uzattı. Vezirini siyah şahın yanına itti. Tatlı bir sesle :

- Şah ve mat, dedi.

Boş bulunup mat olduğu halde, Eustace Swayne hayranlıkla izlemişti onu. Sessiz yargısını doğrulamak istercesine başını salladı :

- Joe, dedi sonunda, hiç kuşum yok. Sen hep aynı adamsın - her zamanki iyi, açık görüşlü, emin kişi.

Müzik kesildi ve gece kulübünü pistinde dansedenler - Burlington'daki ender gece kulüplerinden biriydi bu - yerlerine dönmeye başladılar.

Aralarındaki küçük siyah masanın üzerinden Kent'e gülümseyerek :

- Ne düşündüğünüzü söyleyin, dedi Denise Quantz.

- Açıkçası, bunu tekrarlanmanın çok hoş olacağını düşünüyordum.

Genç kadın old-fashioned(*) kadehini hafifçe kaldırdı :

(*) Eski usul karışım. Diğer kokteyller kadar etkili ama içimi rahat olan bir içki.

- Aynı türden başka düşünceler şerefine içiyorum, dedi.

Kent viski-sodasını dikti ve garsona yeniden bardağını doldurmasını işaret etti. Müzik yeniden başlamıştı:

- Dansediyor muyuz?

- Memnuniyetle.

Hafifçe aydınlatılmış dans pistine doğru ilerlerken, Denise hafifçe ona döndü. Kent kollarını uzattı, doğal bir hareketle genç kadın bu kollara geldi. Birbirlerine çok yakın dans ediyorlardı. O'Donnell hiç bir zaman usta bir dansçı olmamıştı; doktorluk bu alanda gelişmesini engellemişti. Ama Denise Quantz, erkeğin her hareketini ustaca ve incelikle izliyordu. Dakikalar geçtikçe, Kent uzun ve esnek vücudunun, müziği ve erkeğin hareketini önceden kestirerek uyumlu bir şekilde hareket ettiğini hissediyordu. Saçlarının Kent'in yüzüne değdiği ve ilk raslaştıklarında farkettiği kokuyu getirdiği oldu.

Pek gürültülü çalmayan orkestra, bu samimi havaya uygun parçalar seçmişti, şimdi de yıllar önce pek moda olmuş bir baladi çalıyordu.

SEE THE PYRAMIDS ALONG THE NILE, WATCH THE SUNRISE ON A TROPIC ISLE,
JUST REMEMBER, DARLING, ALL THE WHILE YOU BELONG TO ME(*)

(*) Nil boyundaki piramitlere bak - Bak- tropikal bir adanın üzerinde yükselen güneşe - ama her zaman hatırla, sevgilim - benim olduğumu.

Bir süre, kendisine ait olmayan bir zamanı yaşadığı, boşlukta, bir adada, tıptan, üç Eyalet hastanesinden ve günlük hayatındaki herşeyden uzak olduğu izlenimine kapıldı. Sonra müzik değişti, biraz daha hareketlendi ve Kent duygululuğuyla alay etti.

Dans ederlerken genç kadına sordu :

- Buraya sık sık gelir misiniz? Burlington'a demek istiyorum?

- Hayır, sık değil. Zaman zaman, babamı görmek için. O kadar. Açıkçası, burası sevmediğim bir şehir. Sanırım Burlington'luluk gururunuzu kırmadım?

- Hayır, dedi Kent. Her iki yönde de, çok belirgin bir görüşüm yok. Ama siz, DeniŒe, burada doğmadınız mı?

- Tabii. - O'Donnell'in yüzüne baktı ve gülümsedi. Sonra sorusuna cevap verdi : - Evet, burada doğdum. Okula gidiyor ve babamın evinde yaşıyordum. Annem o sıralar sağdı.

- Öyleyse niçin şimdi New York'tasınız?

- Sanırım, içgüdümlü New York'luyum ben. üstelik, kocam orada oturuyordu. Yine New York'ta yaşıyor, (ilk kez evliliğinden söz ediyordu. Rahatça, hiç güçlük çekmeden.) Ayrılmamızdan sonra, o şehirden hiç uzaklaşmak istemediğimi anladım. Bir benzeri daha yoktur.

- Evet, dedi Kent, bunun doğru olduğunu sanıyorum.

Yeniden bu kadının güzelliğini düşünüyordu. Daha genç kadınların pek seyrek ulaşabildikleri bir dengesi, rahatlığı, sahtelikten çok uzak bir yanı vardı - ama bütün bunlar kadınlıktan yoksun olduğu anlamına da gelmiyordu - tam tersine. Onu göğsüne yaslayan ve gövdesini genç kadının hareketlerine uyduran Kent O'Donnell'e müthiş çekici geliyor ve çok şehvetli olabileceğini düşünüyordu.

Bu düşünceleri isteyerek uzaklaştırdı kafasından. Çok erkendi henüz. Daha önce de olduğu gibi, genç kadının giydiği elbiseyi farketmişti yine. Askızsızdı bu elbise, sıcak bir kırmızı renkte, göğsünü sıkı sıkı saran ve belden sonra bollaşan nefis bir ipekliden. Hem çok pahalı ama aynı zamanda da çok seçkin, hem göze batmayan hem de dikkati çeken bir elbise etkisi yapıyordu. Bu da o akşam ilk kez düşündüğü şeyi hatırlattı ona - Denise'in çok zengin bir kadın olduğunu.

Regency'ye aşağı yukarı aynı zamanda gelmişlerdi. Arabasını bırakmış gece kulübünün kapısına doğru yürüyordu ki pırl pırl bir Cadillac durdu kapıda; üniformalı bir şoför yere atladı, arabanın çevresini dolandı ve Denise'e kapıyı açtı. Kent genç kadını selâmladı, DeniŒe geride sessizce bekleyen şoföre döndü:

- Teşekkür ederim Tom. Bir daha gelmenizin gereği yok. Dr. O'Donnell beni eve getirir.

Tabii, biraz düşünse, Eustace Swayne'in kızının babasının tek mirasçısı olduğunu hatırlaması gerekirdi. Bu olay fazla kafasını kurcaladığından değil: Kendi geliri rahattan da öte bir hayat yaşamaya fazlasıyla yeterdi. Yine de, gerçekten zengin bir kadın onun hiç geçirmedığı kişisel bir deneydi. Kafası bir kere daha Denise'le Lucy Grainger'i karşılaştırıyordu.

Orkestra sesi pek az yükselterek bitirdi çalmakta olduğu parçayı. O'Donnell ve Denise alkışladılar, sonra dans pistinden ayrıldılar. Kent genç kadının kolunu hafifçe tuttu ve onu masalarına kadar götürdü. Oralarda dolaşan bir garson iskemlelerini çekti ve O'Donnell'in istediği içkileri getirdi.

İçkisini ufak ufak yudumlayan Denise:

- Hep benden konuştuk. Şimdi de biraz sizden söz etsek.

Kent viskisine biraz soda kattı, nedense garsonların bir türlü benimseyemedikleri bir alışkanlıktı bu.

- Hayatımın olağanüstü bir yanı yok. Hep iş...

- Ben çok iyi bir dinleyiciyimdir, Kent. Denise bunları söylerken, kafasından başka şey geçiriyordu: «Bu bir erkek, gerçek anlamıyla.»

Bakışı sağlam yapısında, geniş omuzlarında, kararlı yüzünde geziniyordu. O gece kendisini öpüp öpmeyeceğini ve bunun sonra nereye varacağını düşünüyordu. Dr. Kent O'Donnell'de ilginç imkânlar bulunduğu sonucuna vardı.

Kent ona hastaneden, orada yaptığı işten ve başarmayı umduklarından söz etti. Denise ona geçmişiyile, deneyleriyle, tanıdığı kişilerle ilgili sorular sordu, düşüncesinin derinliğine ve her cümlesinden taşan duygululuğa hayran kalıyordu.

Yine dansettiler. Garson içkilerini tazeledi; konuşma devam etti. Denise ona evliliğini anlattı: On sekiz yıl önce nikahlanmış ve bu beraberlik iki yıl sürmüştü. Kocasını büyük şirketlerin avukatıydı ve New York'ta çok müşterisi vardı, ikiz çocukları olmuştu. Alex ve Philippa, ayrıldıklarında da çocukların bakımı Denise'e bırakılmıştı. Bir kaç haftaya kadar on yediye basacaklardı.

- Kocam çok mantıklı ve akılcı bir insandır.

Ama açıkça görülen gerçeğe, birbiriyle uyuşması imkânsız yaradılışlara sahip olduğumuz gerçeğine varabilmek için çok zaman kaybettik.

- Onu hâlâ ara sıra görür müsünüz?

- Çok sık. Dost toplantılarında, ya da şehirde buluşuruz. Birlikte yemek yediğimiz de olur. Bazı yönleriyle, Geoffrey çok sevimlidir. Onu seveceğinizden eminim.

İkisi de artık çok rahat konuşuyorlardı. Garson; siparişi beklemeden, önlerine iki kadeh daha koydu.

O'Donnelli boşanma konusunu sordu genç kadına. Bir engel mi vardı?

- Aslında hayır. - Kaçamaksız cevaplandırmıştı Denise soruyu. - Geoffrey boşanmayı kabul ediyor,, ancak gereklerini benim yapmamı istiyor. New York; eyaletinde, bildiğiniz gibi, boşanma sebebi zinadır. Şimdiye kadar da, işi oraya hiç vurdımadım.

- Demek kocanız da bir daha evlenme isteğini duymadı?

Denise şaşırılmış göründü:

- Geoffrey mi? Böyle bir şeyi hayal bile etmem. Aslında o, kanunlarla evlidir.

- Anlıyorum.

Deniſe kadehinin ayağını parmakları arasında döndürüyordu.

- Geoffrey her zaman yatağı, kanunî belgelerin okunması için en uygun yer saymıſtır.

Bunu çok hafif, alçak sesle, neredeyse sır verir gibi sylemiſti. O'Donneli evliliklerinin baſarısız sonuçlanma nedenlerinden biri belli belirsiz sezer gibi oldu. Bu da ona çok heyecanlandırıcı geldi.

Garson yaklaſıyordu:

- Özür dilerim efendim. Bar bir kaç dakikaya kadar kapanıyor. Şimdiden ikinizi söylemek ister misiniz?

Őaſıran O'Donneli saatine baktı. Neredeyse sabahın biri oluyordu, ikisine de çok kısa geldiği halde, birlikte  buçuk saat geirmiſlerdi. Kent baſını sallayan Denise'e baktı.

- Hayır, teſekkr ederim, ve hesabı dedi Kadehlerini boſalttılar ve bolca bahſiſ alan garson tarafından büyük bir saygıyla selmlanarak, çıkmaya hazırlandılar.

O'Donneli büyük bir rahatlık duyuyordu. Otopark bekçisi arabasını getirmeye gitmiſti, kapının önünde Denise'i bekliliyordu. Genç kadını göründüğünde, Kent koluna girdi:

- Yazık! Son kadehi imediğimize piſmanım neredeyse.

Bir an duralamıſ, sonra sesinde bir soruyla teklif etmiſti:

- İsterseniz bana uğrayabiliriz. Çok zengin bir barım var, üstelik yolumuzun üzerinde...

Bir an beceriksiz davranmıſ olmaktan korktu, çünkü ani bir soğukluk, bir Őaſkınlık belirtisi sezer gibi olmuſtu. Ama bu hemen koyboldu, genç kadını:

- Neden olmasın? dedi.

Dışarda Buick, kapıları açık, motoru işler halde bekliyordu. Epey içtiğinin farkında olan Kent, şehrin içinden geçerken çok dikkatli, her zamankinden yavaş sürdü arabayı. Hava sıcak, camlar açıldı. Yanında, diğer koltuktan hafif bir parfüm kokusu geliyordu. Evin önüne vardığında arabayı sokağa bıraktı, sonra Denise'le birlikte asansöre yürüdü.

Kokteylleri hazırladığında, old fashioned'ı açık pencerenin yanında ayakta duran Denise'e götürdü. Aşağıdaki Burlington'un ışıklarına bakıyordu genç kadın. Şehrin içinden akan nehir, kıyıları arasında derin bir karanlık boşluk çiziordu.

- Ne zamandır bir old-fashioned hazırlamamıştım, dedi. Çok şekerli olmamış ya?

Genç kadın dudaklarını karıştıma değdirdi, sonra hem tatlı hem de boğuk sesiyle:

- Sizde olan ve sizden gelen pek çok şey gibi, Kent, bu da mükemmel, dedi.

Bakışları birleşti, Kent genç kadının bardağını almak için elini uzattı ve bunu en yakın eşyanın üzerine koydu, sonra Denise ona doğru geldi, öpüştüler ve adamın kolları kadının üzerine kapandı.

Birden tiz, keskin, telefonun sesi yan odayı çınlattı, öylesine bir otoriteyle çalıyordu ki, duymazlıktan gelmek imkânsızdı.

Denise hafifçe kurtardı kendini:

- Sevgilim, cevap verseniz iyi olur sanırım, dedi, sonra dudaklarını alınma değdirip onu kendinden uzaklaştırdı.

Kent, neredeyse öfkeyle yapıştı telefona, ahizeyi kulağına götürürken de Denise'in eldivenlerini, etolünü

ve çantasını topladığını gördü. Gecenin burada sona erdiği açıktı. Kent telefona kısaca, neredeyse hırsla cevap verdi, sonra sesi yumuşadı, ilgilendi. Hastaneden, gece nöbetçilerinden biri arıyordu. O' Donnell'in hastalarından biri çok açık ağrılaşma belirtileri göstermeye başlamıştı. Kent kısaca iki soru sordu, sonra: «Peki, dedi. Hemen geliyorum. Beni beklerken kan bankasına haber verin ve kan nakli için gereken hazırlığı yapın.»

Telefonu kapadı, sonra Denise'e bir taksi çağırtmak üzere gece nöbetçi olan kapıcıyı aradı.

Bölüm 14

Dr. Pearson'un hafta içinde erken yatmak gibi bilgece bir alışkanlığı vardı. Ama, Eustace Swayne'le satranç oynadığı zamanlar, hep gecikiyordu. Bu da onu ertesi sabah her zamankinden yorgun, her zamankinden daha sinirli yapardı. Önceki gece geç yatmasının sonuçları şimdi kendini hissettiriyordu.

Lâboratuvar için almanların listesini denetlerken - bu işten hep nefret ederdi, hele o sabah her zamankinden fazla - yüzünü buruşturdu ve fişlerden birini ayırdı, bir kaç imza daha attı, yığından ikinci bir fiş ayırdı ve bu kez yüzünü buruşturmakla yetinmeyip öfkeyle kaşlarını çattı. Bir yakını tehlike işaretini sezerdi: Dr. Pearson patlamaya hazır haldeydi.

Üçüncü bir fişin önünde duraladığı an da geldi, sonra, kalemini öfkeyle masaya fırlatıp bütün kâğıtları rasgele topladı, kapıya yürüdü, seroloji lâboratuvarına fırtına gibi girdi, gözleriyle Bannister'i arayıp bir köşede çalışırken buldu.

- Ne yapıyorsanız bırakın onu ve buraya gelin. Pearson kâğıtları lâboratuvarın ortasındaki bir masanın üzerine bıraktı; bir kaçı yere düştü ve John Alexander bunları toplamak üzere eğildi. Doktorun öfkesine kendisinin değil de Bannister'in hedef olması içgüdüsel bir rahatlama duymasını sağlıyordu.

- N'oluyor? dedi teknisyen kayıtsızlıkla, ağır ağır yaklaşırken.

Ara sıra kendisini sakinleştirmek gibi bir etkisi olan bu patlamalara öyle alışkındı ki.

- Söyliyeğim size ne olup bittiğini. Bütün bu sipariş fişleri... Pearson da yavaş yavaş yatışıyordu. Öfkesi devam etse bile, köpürmesi dinmişti. - Valla, ara sıra Mayo kliniğini(*) yönettiğimizi sanyor gibisiniz.

(*) Charles Horace (1865 - 1959) ve William James (1861 -1939) çok ünlü iki operatördü. Onların adını taşıyan klinik, B. Amerika'nın en ünlü ve en pahalı kliniğidir.

- Lâboratuvarda ihtiyaç duyulan bir takım şeyleri almamız gerekmez mi?

Pearson küstahlığı ve soruyu farketmez göründü:

- Ara sıra, bütün bu satın alınanları yiyip yemediğinizi düşünüyorum, üstelik size kaç kere tekrarladım ki, her zamankinden farklı bir sipariş oldu mu, buna açıklayıcı bir not ekleyip hangi amaçla kullanılacağını belirtmeniz gerekiyor.

- Herhalde unutmuşum, dedi Bannister tevekkülle.

- Eh, hatırlamaya başlasanız iyi olur. (Pearson yığının üzerinden bir sipariş fişi aldı.) Bu kalsiyum oksit niçin? Burada hiç kullanmayız biz!

Bannister'in yüzü kurnazca buruştu.

- Siz istediniz. Bahçeniz için değil mi?

Yaşlı teknisyenin ikisinin de bildiği, ama asla konuşulmayan şeyi ima ediyordu. Bölge çiçekçiler derneğinin Önde gelen gül yetiştiricilerinden olan Joe Pearson, lâboratuvardaki kimyevî maddelerden bir sürüsünü toprağın verimliliğini arttırmakta kullanırdı.

Pearson tedirgin olmak kibarlığını gösterdi.

- Ha!... Evet!... Tamam... bırakalım bunu. (Fişi kenara koydu ve ikinciyi aldı.) Ya bu? Niçin birdenbire Coombs serumuna ihtiyacımız oldu? Kim sipariş etti bunu?

- Dr. Coleman.

Bannister neşeyle cevap verdi. Bu Konunun su yüzüne çıkmasını ummuştu! Onun yakınındaki John Alexander kara bir önsezinin her yanını kapıadığını hissetti.

- Ne zaman?

Pearson'un sorusu sert ve öfkeliydi.

- Dün. Nasılsa, Dr. Coleman sipariş fişini imzaladı - Bannister parmağıyla kâğıdı gösterdi, sonra Kumazca ekledi:-Her zaman sizin imzaladığımız yeri.

Pearson gözlerini kâğıda yöneltti: O ana kadar üzerinde bir imza olduğunu farketmemişti.

Bannister'e sordu: —Neden istiyor bunu? Biliyor musunuz?

Teknisyen gevşedi. Hak edilen armağanlar mekanizmasını harekete geçirmişti, artık bu sahneyi seyirci olarak izleyebilirdi. John Alexander'e döndü:

- Eh, söyleyin kendisine... hadi.

John Alexander, tedirgin bir tavırla konuştu:

- Kan tahlili için doktor. Karım için. Dr. Dornberger istedi.

- Coombs serumu niçin?

- Test için, Dr. Pearson.

- Bana bakın... Karınızın olağanüstü bir yanı mı var? (Sesi küçümseyici bir havaya bürünüyordu.) Diğer testlerden şikâyetiniz ne? Herkes için aynıdır bunlar.

Alexander güçlükle yutkundu. Bir sessizlik çöktü ortalığa. Ağır bir sessizlik.

- Cevap bekliyorum, dedi Pearson.

- Şey, efendim - Alexander duraladı, sonra kekeliyerek devam etti - Dr. Coleman'a diğer testlerden daha emin olmak için sonra bir de bunu yapmamızı teklif ettim, onayladı.

- Dr. Coleman'a teklif ettiniz demek, ha.

Bu sorudaki ses tonu arkadan gelecek hakkında kuşkuya yer bırakmıyordu. Alexander, bunu hissederek, daha da beter kekelemeye koyuldu:

- Evet efendim, iki doğrudan reaksiyonla anticorps'ların tümünün ortaya çıkarılamıyacağını düşündük ve...

- Peki. Yeter.

Bu sözler sert, kaba ve amansız bir şekilde çımlattı odayı. Pearson öfkeyle bunları kusarken eliyle de kâğıt destesine ve masaya vurdu. Lâboratuvarda korkulu bir sessizlik oldu. Yaşlı adam, gürültüyle soluk alarak, gözleri Alexander'e dikilmiş bekliyordu. Kendini hazır hissettiğinde sertçe konuştu:

- Sizde çok tatsız bir yan var, teknik okulda öğrendiklerinizi uygulamakta pek cömertsiniz doğrusu.

Pearson konuşurken, kinide seziliyordu - kendisinden daha genç olan, «işlere karışmak» isteyen, onu mutlak ve asla tartışılmamış, o güne kadar başka kimseye verilmemiş bir otoriteden yoksun bırakmaya çalışan herkesi kapsayan bir kin - Başka bir gün, değişik bir ruh haliyle, meseleye çok daha hoşgörüyü bakabilirdi. Şimdi, bu durumda, bu gözüpek lâbora-tuvar yardımcısını ilk ve son olarak yerine oturtmaya karar verdi.

- Beni dinleyin ve size söyleyeceklerimi iyi anlayın. Bunu bir kere daha söylemişim, tekrar aynı konuya dönmek niyetlisi değilim. (Konuşan otoriteydi, önemli bir servisin şefi, sağlam yumruklu adam, ve bir küçük memura artık uyarı değil ciddi tepkilerle karşılaşacağını anlatıyordu.)

Yüzü Alexander'inkine iyice yakın, devam etti:

- Bu bölümün bütün sorumluluğu yalnız benim üzerimdedir, siz ya da herhangi başka birinin soracağı varsa bana gelsin. Anlaşıldı mı?

- Evet efendim.

O sıra Alexander'in bütün istediği, bu sahnenin sona ermesiydi. Son teklifini yapmış olduğunu da biliyordu. Düşünmekle insanın kazancı bu oluyorsa, eh, yapacak başka şeyler de vardı. Bundan böyle işine bakacak ve düşüncelerini kendine saklıyacaktı. Diğerleri düşünsün, bütün sorumluluğu onlar alsındı.

Ama Pearson'un sözleri bitmemişti.

- Hem benim sırtımdan iş görüp Dr. Coleman'ın çevresinde dolaşarak yeni olmasından faydalanmaya kalkmayın.

- Hiç böyle bir...

- Ben size böyle olduğunu söylüyorum. Ve bu işten vazgeçmenizi öğütüyorum.

Yaşlı adam öfkeyle bağırıyor, yüz kasları oynuyor, titriyor, gözleri ateş saçıyordu.

Ezilen, yıkılan Alexander ağzını açamıyordu.

Bir kaç saniye süreyle, Pearson onu kötü kötü süzdü. Sonra, önemli bir üstünlük sağlamış gibi, dostça olmasa bile daha az acı bir sesle konuşmaya devam etti:

- Şimdi size başka bir şey söyleyeceğim. Kan tahliline gelince, iki doğrudan reaksiyon bütün ihtiyaç duyduğumuz biğgieri bize sağlar, izin verirseniz, hasbelkader patoloji uzmanı olduğumu ve sözünü ettiğim şeyi bildiğimi hatırlatırım. İşittiniz mi?

Alexander, somurtuk ve üzgün cevap verdi:

- Evet efendim.

- Güzel. Şimdi, bakın ne yapacağım. (Sesi daha ılımlıydı, bir mütareke teklif eder gibi.) Testlerin doğru çıkması sizi bu kadar ilgilendirdiğine göre, kendim yapacağım. Burada ve şimdi. Nerede alınan kan?

- Buzdolabında efendim, dedi Bannister.

- Gidin getirin.

Lâboratuvarı geçerken, Bannister bu sahnenin istediği yere varmadığını düşündü. Şu Alexander yumurcağının haddini bildirmek gerektiği doğruduydu, yine de ihtiyar fazla gitmişti. Bannister fırtınanın bir bölümünün şu genç doktor olacak düzenbaz yönünde esmesini isterdi. Ama belki de ihtiyar bunu, daha sonrası için yedekte tutuyordu. Bannister, üzerinde Alexander Mrs.E. yazılı tüpü çıkardı ve buzdolabının kapısını kapadı. Pearson içindeki pıhtının şimdiden çekildiği tüpü aldı. Bu arada Bannister bütün bu patırtıya yol açan sipariş fişinin yere düştüğünü gördü. Eğildi ve aldı yerden.

- Bunu ne yapayım? diye sordu.

Yaşlı doktor iki temiz deney tüpü almış, her birine biraz serum doldurmakla meşguldü. Başını kaldırmadan, öfkeli ve rahatsız olmuş gibi sordu:

- Neyi? Nedir o?

- Coombs serumunun alınması için hazırlanan sipariş fişi

- İhtiyacımız olmayacak. Yırtın onu.

Pearson içinde Rh pozitif yuvarlar bulunan küçük hir şişenin etiketini yakından incelemekteydi. Bu alanda uzmanlaşmış bir müessesenin hazırladığı terkip, Rh negatif kan testinde reaktif olarak kullanılıyordu.

Bannister duraladı. Coleman'a karşı düşmanlığı ne kadar büyük olursa olsun, bir tıbbî protokol sorununun sözkonusu olduğunu biliyordu.

- Dr. Coleman'a söylemek gerekecek, dedi. Benim söylememi ister misiniz?

Pearson şişenin tıpasını çıkarmakta güçlük çekiyordu. Sabırsızlıkla cevap verdi:

- Hayır. Ben söylerim ona.

Bannister omuz silkti. Belirtilmesi gerekeni belirtmişti. Bundan sonra bir takım dertler çıkarsa, sorumluluğu sözkonusu olamazdı. Sipariş fişini aldı, Pearson'un emrine uyarak yırttı ve parçalarını kâğıt sepetine attı.

Patolojik anatomi asistanı Roger McNeil, çocuk otopsilerine asla alışamayacağını hissediyordu. Birini bitirmişti, şimdi önünde, otopsi salonunun masası üzerinde, kan içindeki dört yaşında bir erkek çocuğunun cesedi acı bir şekilde yatıyordu. Her keresinde, bu görüntü ilk kerede olduğu gibi etkilerdi Mc Neil'i, ve yine her sefer olduğu gibi o gece hiç uyuyamayacağını biliyordu. Sahne durmadan gözünün önüne gelecek, bu ölümün gereksiz, saçma ve boşuna olduğunu hatırlatmak daha da acı olacaktı.

Başını kaldırdığında, Mike Seddons'un kendisine baktığını gördü. Seddons acıyla:

- Zavalı yavru, dedi. İnsanlar ne kadar sersem olabiliyorlar!

- Polis hâlâ bekliyor mu? diye sordu McNeil.

- Evet, dedi Sedons, Polis ve diğerleri.

- En iyisi Pearson'u çağırmak.

- Kabul.

Telefon yan odadaydı, Seddons oraya girdi. McNeil sorumluluğu üzerinden atmakla ödleklilik edip etmediğini düşünüyordu. Ama bu ihtiyara nasılsa bildirilmesi gereken bir olaydı. Daha sonra o, durumu kimin dışarıya açıklayacağına karar verirdi. Seddons geri döndü:

- Pearson serolojideydi. Geliyor.

İkisi de hiç ses çıkarmadılar. Sonra Pearson'un ayaklarını sürdüğünü işittiler, yaşlı adam içeri girdi. McNeil olayın ayrıntılarını kendisine bildirirken ölüye baktı. Bir ya da en erken iki saat önce, çocuk evinin önünde bir araba tarafından ezilmişti. Cankurtaranla hastaneye getirildiğinde ölmüş, adli tabip otopsi yapılmasına karar vermişti. McNeil keşfettikleri şeyi Pearson'a anlattı.

Yaşlı adam diretti:

- Sizce, hepsi bu kadar mı?

- Onu öldüren bu, dedi McNeil. Başka şey değil.

Yaşlı adam çocuğun ölüsünün yanına kadar gitti sonra durdu. Hiç bir yanlış yapmadığını bilecek kadar tanıyordu McNeil'i.

- Öyleyse, dedi, orada durup seyrettiler demek?

- Herhalde kimse, dedi Seddons, olup biteni farketmiyordu.

Pearson hafifçe başını salladı. Seddons ne düşündüğünü merak ederken sordu:

- Çocuk kaç yaşındaydı?

- Dört, dedi McNeil. Güzel de bir çocukmuş.

Hepsi otopsi masasında yatan küçük ve hareketsiz gövdeye baktılar. Gözleri kapalıydı. Karmakarışık sarı saçları, beyin çıkarıldıktan sonra yine yerli yerine getirilmişti. Pearson başını salladı, kapıya vardı, sonra omuzunun üzerinden:

- Tamam, dedi, ben onlara söylerim. Dışarda bekleyen üç kişi, Pearson içeri girdiğinde başlarını kaldırdılar. Bunlardan biri üniformalı bir trafik polisiydi, yanında da çok iri yarı ve gözleri kıpkırmızı bir adam vardı. Üçüncü kişi bitik, iki büklüm, tek başına bir köşeye oturmuş, ufak tefek silik, utangaç, düşük bıyıklı bir adamdı.

Pearson kendini tanıttı. Trafik polisi:

- Ben Stevenes efendim, beşinci bölgeden. Not defteriyle kalemimi çıkardı. Pearson sordu adama:

- Olay yerinde miydiniz?

- Kazadan hemen sonra yetiştim olay yerine. Bu adam (uzun boylusunu gösteriyordu) çocuğun babası. Diğer de arabanın şoförü.

Diğer adam yalvaran gözlerini Pearson'a çevirip:

- Yola doğru koştu, dedi. Tam evden çıkmıştı., doğru sokağa... Dikkatsiz bir şoför değilim... Gerçekten hızlı da gitmiyordum... çarpışma olduğunda arabam durmuştu neredeyse.

- Ben de utanmaz bir yalancı olduğunuzu söylüyorum. (Babanın sesi acı ve heyecandan titriyordu.) Onu öldürdünüz, dilerim bunun için sizi cezaevine gönderirler.

Pearson sakın bir sesle:

- Bir saniye beyler, lütfen, dedi.

Bir sessizlik oldu. Diğerleri ona bakıyorlardı. Pearson trafik polisinin not defterini gösterdi:

- Adli Tabibe verilecek rapor hazır olacak. Ama vardığımız ilk sonuçları sizlere şimdiden açıklayabilirim.

- Bir an sustu, sonra devam etti:- Otopsi çocuğu arabanın öldürmediğini ortaya koyuyor. Trafik polisi çok şaşırılmıştı. Baba konuştu:

- Ama size orada olduğumu söy...

- Bunu size başka türlü söylemenin yolunu bulayım isterdim, dedi Pearson alışılmamış bir yumuşaklıkla ama korkarım yok, Oğlunuz çarpışma sonucu baygın olarak kaldırılma fırladı. Burnu da kırılmıştı ama bu önemli değildi, yalnız bol bol kanyordu. Ne yazık ki (Pearson polise döndü) çocuk düştüğü yerde sırtüstü

bırakılmış, değil mi?

- Öyle, dedi polis. Cankurtaran gelene kadar kımlatmadık.

- Cankurtaranın gelişi ne kadar sürdü?

- Aşağı yukarı on dakika...

Pearson ağır ağır başını saladı: Gerektiğinden de uzun bir süreydi bu, beş dakika yeterliydi.

- Korkarım ölüm nedeni bu, dedi. Akan kanlar çocuğun boğazına indi. Soluk alamayınca da bunu ciğerlerine çekti ve boğularak öldü.

Babanın yüzü dehşet ve inanmazlık yansıtıyordu;

- Yani onu çevirseydik yüzükoyun... Pearson ellerini kaldırdı:

- Söylemek istediğimi söyledim. Bunu size bildirmenin başka bir yolunu bulmak isterdim, ama gerçeği aktarmaktan başka yapacak şeyim yok: Çocuğunuzun çarpışma sonucu aldığı yaralar çok hafifti

Polis memuru sordu:

- Demek... çarpışmada bir şey yok?

- Kesin bir şey söylenemez tabii. Ama benim kişisel görüşüm çarpışmanın hafif olduğu, çünkü yandan vurulmuş. Sanırım - bir el işaretiyle yanlarına sokulan acınacak görünümlü adamı gösterdi- arabanın yavaş gittiğini söylerken bu adam gerçeği dile getiriyordu.

- Ulu Tanrım!

Umutsuz, acılı bir çığlık atan baba, başı ellerinin arasında, hıçkırma başlamıştı. Az sonra ufak tefek adam yanına gidip kollarıyla omuzlarını sardı, gözleri yaşlarla dolu, onu bir kanapeye sürükledi. Trafik polisinin yüzü de sapsarıydı:

- Doktor, hep oradaydım... Çocuğu yüzükoyun çevirebilirdim... ama bilmiyordum...

- Sanmam ki bu işte sizin bir suçunuz olsun... Adam söylenenleri işitmemiş gibiydi. Sisler içindeymiş gibi, devam ediyordu konuşmaya:

- İlk yardım kursuna da gittim. İyi dereceleyle bitirdim kursu. Bize durmadan aynı şeyi söylerlerdi: Kaza geçiren kişiyi yerinden kımlıdatmayın!

- Biliyorum. -Pearson tatlılıkla memurun omuzuna dokundu: ona yavaşça:- Ne yazık ki bu kuralın istisnaları var, dedi. Bunlardan biri de ağzına ve burnundan kanama olan kişiler.

Ana koridora çıkıp yemeğe giden Coleman, Dr. Pearson'un bekleme yerinden çıktığını görünce, hasta olup olmadığını merak etti. Bitikti yaşlı adam, çevresini görmüyordu. Sonra Coleman'ı farketti, ona doğru yürüdü, genç doktor da durup bekledi.

- Evet... Doktor Coleman... Size söyleyecek bir şeyim vardı...

Coleman, herhangi bir nedenle yaşlı adamın kafasını toplamakta güçlük çektiğini anladı; dalgın dalgın elini uzattı Pearson, sonra genç meslekdaşının beyaz gömleğinin yakasına yapıştı. Coleman ellerinin sinirli bir şekilde sıkıldığını farketti. Gömleğini kurtardı.

- Nedir sözkonusu olan Dr. Pearsony

- Şeydi... lâboratuvarla ilgili... sonra hatırlarım... -Uzaklaşmak üzereyken aklına başka bir şey geldi:-

Sanırım otopsi işlerini üzerinize alırsanız iyi olur. Yarından başlayarak. Dikkatli olun. iyi iş görmelerine bakın.

- Peki. Memnuniyetle yaparım.

David Coleman'ın otopsi konusunda çok belirgin fikirleri vardı, aldığı yetki bunları uygulamasını sağlayacaktı. Konuştuklarına göre, bundan faydalanıp başka bir şeyi ortaya atabileceğini düşündü

- Sizinle lâboratuvar... sorununu görüşebilir miyiz diyordum?

- Lâboratuvar mı?

Yaşlı adamın kafası hâlâ başka yerlerde gibiydi.

- Mektubumda, lâboratuvar işlerinin bir bölümünü bana bırakmanızı istediğimi hatırlıyor musunuz?

Tabii sorunu burada, hazırlıksız konuşmak garip gelebilirdi, ama Coleman aynı fırsatın bir daha çıkmamasının mümkün olduğunu biliyordu.

- Evet... evet... hatırlıyorum bunu. (Pearson'un kafası koridorda uzaklaşan üç kişilik grupla ilgili gibiydi, bir trafik polisi, ufak tefek bir adam ve ikisinin arasında uzun boylu, iki büklüm, sendeleyerek yürüyen biri.)

- Serolojiden başlayabilir miyim diyordum? Tahlil usullerinde bir takım değişiklikler yapmak isterdim de.

- Ha? Ne diyordunuz?

Aynı şeyleri tekrarlamak sıkıcı bir şeydi.

- Seroicjide bir takım denetlemeler yapmak isterim diyordum.

- Ha! Evet!... Evet!... Mükemmel! dedi Pearson dalgınlıkla.

Coleman yanından ayrıldığında, bakışı hâlâ koridorun öbür ucuna dikiliydi.

Elisabeth Alexander kendini iyi hissediyordu. Hastanenin kafeteryasında yemeğe başlamadan önce, günlerden beri ve özellikle bu sabah kendini iyi hissettiğini düşündü. İçindeki çocuk canlıydı, kımlıyordu; o sırada bile hafiften seziyordu hareketlerini. Büyük bir mağazanın mevsim sonu satışlarından geliyordu, büyük bir kadın kalabalığının ortasından daire için rengârenk birkaç kumaş ve çocuğa ayrılan minik oda için de özellikle seçilmiş bir perdeliği zaferle kurtarmıştı. Şimdi de John'la buluşmuştu

Hastanede ilk kez birlikte yemek yiyorlardı. Hastanede çalışanların yakınlarının kafeteryada yemek yiyebilecekleri, Üç Eyalet'in tanıdığı yazılı olmayan haklardandı ve John Alexander bunu bir kaç gün önce öğrenmişti. Tezgâhların önünden geçen sıraya girmişler ve Elisabeth, bir salata, çorba, bir küçük ekmek, kızarmış patates ve haşlanmış lahanayla fırında pişirilmiş kuzu eti bir de peynir tatlısı almıştı.

John çok keyifli bir sesle sormuştu :

- Doyacağından emin misin?

Elisabeth ağzındaki yemeği çiğnerken cevap verdi :

- Bu bebek çok açgözlü bir bebek.

John gülümsedi. Bir kaç dakika önce kafeteryaya gelirken, kendini bitik, çökük, dayak yemiş gibi hissediyordu, Dr. Pearson'un sert çıkışı kafasında hâlâ taptazeydi. Ama Elisabeth'ın bulaşıcı neşesi onu, hiç olmazsa şimdilik canlandırmış ve dertli düşüncelerinden uzaklaştırmıştı. Nasılsa, artık lâboratuvarda hr çıkmıyacaktı. Çünkü bundan böyle ayağını atacağı yere dikkatle bakmak niyetindeydi. Dr. Pearson kan tahlilini bizzat yapmış ve iki doğrudan reaksiyonun sonucunun da negatif olduğunu söylemişti.

- Karınızın kanı konusunda, hiç dertlenmenize gerek yok, demişti.

Hatta sabahki çıkışına kıyasla, dostça davrandığı bile söylenebilirdi.

John bir şey daha hatırlamak zorundaydı: Dr. Pearson patoloji uzmanıydı, kendisi değil. Belki doktorun hakkı vardı ve John, kısa süre önce teknik okulda öğrendiği kavramlara fazla önem vermişti. Okullarda insanın kafasına, daha sonra iş hayatında hiç bir faydası dokunmayan yığınla teori doldurdıkları kabul edilen bir gerçek değil miydi? Kimbilir, diyordu kendi kendine, okulda öğretilen bir yığın şey vardır ki, bitirme sınavları sona erince bir tanesinden bile faydalanılmaz. Kan tahlili konusu da aynı değil miydi? John, üçüncü bir testin gerekliliğini fazla bü yütmemiş miydi sanki gözünde? Oysa Dr. Pearson, bütün pratik bilgileriyle bunun mutlaka gerekli olmadığını biliyordu.

Ne demişti o sabah Dr. Pearson, lâboratuvarda çalışırken : «Her yeni bir şey bulunduğunda lâboratuvardaki çalışma yöntemlerini değiştirsek, işin içinden çıkamayız. Tıpta, her gün yeni bir fikir atılır ortaya. Ama hastanede, bunlardan faydalanmadan önce, denenmiş olup olmadıklarına ve geçerliliklerine bakarız. Burada insanların hayatı sözkonusu, tehlikeyi göze alamayız biz!»

John kan tahlili sırasında fazladan yapılacak bir testin, nasıl olup da insan hayatını tehlikeye düşüreceğine pek akıl erdirememişti, yine de herşeye rağmen, yaşlı doktorun yeni buluşlar hakkındaki görüşlerinde doğru bir yan vardır. Alexander kendi okuduklarından, ortalıkta bir sürü yeni buluşun dolaştığını ve bunların hepsinin de iyi olmadığını biliyordu. Dr. Coleman'ın, üçüncü testin gerekliliğinden söz ederken kesin konuştuğu da bir gerçektir. Ama kendisi, Dr. Pearson'dan çok daha gençti ve kuşkusuz, onun kadar tecrübe edinmiş olmaktan uzaktı.

- Çorban soğuyor, dedi. Elisabeth kocasının düşüncelerine girerek. Nedir seni bu kadar düşünceli yapan?

- Özel bir şey değil, sevgilim. (Bütün bu işi kafasından atmaya karar verdi. Ara sıra Elisabeth'in, kafasından geçenleri sezme gibi şaşkıncu bir yanı vardı.) Geçen hafta da sana sormak istiyordum, kilon ne âlemde?

- Nereye varması gerekiyorsa orada, cevabını verdi Elisabeth keyifle, ama Dr. Dornberger bana iyi yemek yemem gerektiğini söyledi. (Çorbasını bitirmiş, keyifle fırında pişirilmiş kuzu etine saldırıyordu.)

Başını kaldıran John Alexander, elinde tepsisiyle doktorların masasına yaklaşan Coleman'ı gördü. Bir içgüdü, yerinden kalkmaya itti onu :

- Dr. Coleman!

David Coleman ona baktı.

- Doktor, size karımı tanıstrayım. - Sonra genç adam yaklaşırken, karısına döndü : - Elisabeth sevgilim, Dr. Coleman.

- Nasılsınız Mrs. Alexander? - Coleman, elinde tepsisiyle durmuştu.

John Alexander, beceriksizce :

- Hatırlıyor musun sevgilim? dedi. Doktorun New Richmond'lu olduğunu söylemiştim.

- Evet. Tabii, diye cevap verdi Elisabeth. - Sonra doğrudan, gülümseyerek Coleman'a hitap etti :
-Merhaba doktor! Sizi çok iyi hatırlıyorum. Ara sıra babamın dükkânından alışveriş etmez miydiniz?

- Doğru.

Coleman şimdi çok iyi hatırlıyordu. Keyifli, uzun bacaklı, karışık dükkânın içinde çevik hareketlerle gezinen ve inadı sayesinde, aranan ve eski püskü bir kız hatırlıyordu. Pek değişmemiş gibiydi de.

- Bana bir gün çamaşır ipi satmamış mıydınız? diye sordu.

Elisabeth neşeyle cevap verdi.

- Gerçekten hatırlıyorum, iyi miydi?.

- Sordunuz da hatırladım sanırım koptu.

- Geri götürürseniz, annem muhakkak değiştirir. Dükkânı uzun zamandır o yönetiyor - eskisinden de beter karışık!

Elisabeth'in keyfi bulaşıcıydı. Coleman gülümsedi.

John Alexander oturması için bir iskemle itti.

- Bize katılmaz mıydınız doktor?

Coleman bir an duraladı, sonra reddetmesinin kabalık olacağını düşünerek : «Olur» dedi.

Üzerinde pek az yiyecek - küçük bir meyva salatası ve bir bardak süt - bulunan tepsisini masaya bıraktı oturdu ve Elisabeth'e baktı.

- Hatırladığım kadarıyla, sizi tanıdığım sıralar saçlarınız örgülüydü.

- Dişlerimde de tel vardı. Büyüyünce hepsinden vazgeçtim!

David Coleman genç kadından hoşlandı. Onu görmek, geçmişe dönmek gibi bir şey olmuştu. Eski yılları hatırlatıyordu kendisine; Indiana yaşanması hoş yerdi. Tatilde babasıyla birlikte eski Chevrolet arabaya atlayıp hasta ziyaretlerine gittiği yaz günlerini hatırlıyordu. Düşünceli düşünceli:

- Uzun zamandır New Richmond'u görmedim, dedi. Annem batı kıyısına yerleşti. Beni oralara çeken hiç

bir şey yok artık. - Sonra kişisel düşüncelerini bir yana bıraktı : - Söyleyin bakalım, tıpla ilgili biriyle evli olmak üzerinizde ne gibi bir etki yapıyor? John Alexander hemen araya girdi :

- Tıpla ilgili değil, sadece bir laborant. Bunları söyler söylemez de, neden söylediğini düşündü. Belki de sabah olup bitenlerin sonucuydu. Coleman kendileriyle oturmayı kabul ettiğinde, sabahki olayı anlatmaya kalkmıştı. Ama hemen ardından da vazgeçmişti : Dr. Coleman'la rahatça konuştuğu için yeterince dert gelmişti zaten başına Beterin beteri vardır, diyerek dilini tuttu.

- Teknoloji hakkında kötü konuşmamak gerekir, dedi Coleman. Çok önemli.

- Kötü konuşmuyor, diye atıldı Elisabeth. Ama ara sıra, doktor olmadığına pişman.

- Doğru mu? diye sordu Coleman ona dönerek.

Alexander içinden, karısının bu konuyu açmamış olmasını diledi. İstemiyerek:

- Bir zamanlar böyle düşüncelerim oldu, dedi. Coleman çatalının ucuyla meyva salatasından bir kaç parça aldı.

- Neden tıp fakültesine gitmediniz?

- Bilinen sebeplerle, özellikle de parasızlıktan. Param yoktu ve biran önce kazanmaya başlamak istiyordum.

Coleman, iki lokma arasında :

- Hâlâ tıp öğrenimi görebilirsiniz, dedi. Yaşınız kaç?

Yeniden, onun yerine Elisabeth cevap verdi :

- İki ay sonra yirmi üç yaşında olacak.

- Tabii, yaşı epey ileri, dedi Coleman ciddi ciddi ve güldürdü diğerlerini. - Ardından da ekledi : - Henüz vaktiniz var.

- Biliyorum... - John ağır, ağır, düşünceli, görünüşün inandırıcı olmayacağını bile bile konuşuyordu. - işin kötü yanı, tam yerleştiğimiz bir sıra tıp öğrenimine başlamam, zorlu bir para mücadelesine yeniden girişmemiz demek olacak. Üstelik yolda olan bir bebekle... - Cümlesini yarıda bıraktı.

Coleman süt dolu bardağını aldı, uzun bir yudum içti.

- Bir sürü insan, maddî dertlerle boğuşarak tıp fakültesini bitirdi, dedi. Üstelik çocuklu olanlar da vardı aralarında.

- Benim de söylediğim bu. - Elisabeth, ciddi ve gergin bir havayla, masanın üzerine eğilmiş tartışmaya giriyordu. - Başka birinden, bu konuyu bilen birinden aynı şeyi duyduğum için çok mutluyum.

Coleman peçetesini aldı, ağzını sildi, peçetesini bıraktı, bütün bunları da söyleyeceği sözleri düşünen birinin ağırhğıyla yaptı. Alexander'e baktı ve genç teknisyenle ilgili ilk izleniminin doğru olduğunu düşündü. Zeki ve dikkatli bir insana benziyordu. Herhalde işiyle çok ilgiliydi, geçen gün de bu bütün açıklığıyla çıkmıştı ortaya.

- Ne düşünüyorum biliyor musunuz John? dedi. Eğer durum böyleyse, büyük bir isteğinizse bu ve imkânlarınız varken tıp fabültesine devam etmezseniz, hayatınızın sonuna kadar pişmanlık duyacaksınız.

Alexander'in başı önündeydi, çatalı ve bıçağıyla oynuyordu. Elisabeth sordu :

- Patoloji alanında her zaman doktora ihtiyaçları vardır, değil mi?

- Evet, öyle. - Coleman inançla başını sallıyordu. - Patolojide her daldan daha fazla.

- Niçin acaba?

- Bir kere, tıp biliminin ilerlemesi için büyük bir araştırma ihtiyacı var. öte yandan, doldurulacak boşluklar sözkonusu.

- Doldurulacak boşluklarla, ne demek istiyorsunuz?

Her zamankinden daha rahat konuştuğu düşüncesi geçti birden David Coleman'ın kafasından. Çoğu kere kafasında saklı tuttuğu görüşleri şimdi açıklamaya hazırdı. Ama bu iki genç insanla bulunmak ona taptaze bir hava veriyor, belki Dr. Pearson'dan sonra onlarla olmak canlandırıcı bir değişiklik getiriyordu. Elisabeth'in sorusuna cevap olarak :

- Bir yanıyla, dedi, tıp savaş gibidir. Tıpkı bir savaştaki gibi, ara sıra şaşırtıcı ilerlemeler gösterir. Bu ilerlemeler olduğunda, insanlar - doktorlar - cepheye koşar, en kısa zamanda ve en iyi şekilde doldurulması gereken sayısız bilgi boşlukları bırakırlar arakalarında.

- Bunları doldurmak da potoloji uzmanına mı düşer?

- Tıp biliminin bütün dallarını ilgilendirir bu. Ama ara sıra patolojide fırsatlar daha büyüktür. Bir şey daha var. Tıpta her türlü araştırma bir duvarın yapımıyla kıyaslanabilir- Biri bilgisinin bir parçasını katar, sonra öncekinin üstüne bir tuğla daha gelir, başkası bir tane daha koyar ve duvar yavaş yavaş yükselir. Sonunda biri gelir, en son tuğlayı yerleştirir. (Gülümsedi.) Büyük buluşlar herkese vergi değildir, bir Fleming(*), bir Saik(**) gibisine pek az taslanır. Patoloji uzmanının genellikle yapabileceği, tıbbî bilgilere ufak tefek katkıda bulunmak - elinin altında bulunan bir şeyi zamanında katmaktır ama, hiç olmazsa bunu yapması gerekir.

(*) Sir Alexander Fleming (1881-1955) İngiliz doktoru. Chain ve Florey'le birlikte penisilini buldu ve 1945 nobel ödülünü aldı.

(**) Çocuk felci aşısını bulan ünlü bilgin.

John Alexander büyük bir dikkatle dinliyordu :

- Burada araştırma yapmak istiyor musunuz?

- Yapabilmeyi diliyorum.

- Hangi konuda?

Coleman duraladı. Şimdiye kadar bundan kimseye söz etmemişti. Ama bugün o kadar konuşmuştu ki, fazladan bir söz hiç bir şey değiştirmeyecekti.

- Önce lipomlar, yağlı dokularda raslanan zararsız tümörler üzerinde araştırma yapmak istiyorum. Bunlarla ilgili fazla bir şey bilmiyoruz.

Farkına varmadan heyecanlanmış, soğukluğu vo her zamanki uzaklığı kaybolmuştu.

- Bilir misiniz aklıktan ölen bir takım insanlara rastlanmıştır ki, yine de bunların gövdelerinde gelişmekte olan tümörler vardır? Yapmak istediğim bu. (Birden sustu.) Mrs. Alexander, bir şeyiniz mi var?

Elisabeth birden boğulur gibi olmuş, yüzünü ellerinin arasına gömmüştü, şimdi başını kaldırıyor. Kafasını toplamak için salladı başını.

Telâşlanan John iskemlesinden kalkmış, masanın çevresini dolanıyordu.

- Elisabeth? Nen var?

- Geçti... geçti, iyiyim. (Eliyle yerine oturmasını işaret ediyordu. Bir an gözlerini kapadı, sonra tekrar açtı.) Bir saniye sürdü, acı, sonra da başdönmesi Artık geçti.

Biraz su içti. Doğruydı. Acı geçmişti. Ama bir an, sayısız sivri ve yakıcı iğnenin etine, içinde bebeğin kımlıdadığı yere batıp çıktığını hissetmişti. Sonra başı dönmüş, bütün kafeterya dönüp dönüp durmuştu. Bunların hepsi birkaç saniye sürmüştü, ama korkunç ve ürkütücü bir kaç saniye.

- Daha önce de başınıza geldi mi aynı şey? diye soruyordu Coleman.

Elisabeth başını salladı.

- Hayır.

- Emin misin sevgilim?

John Alexander'in sesi ürküntüsünü yansıtıyordu.

Elisabeth masanın üzerinden elini uzattı ve kocasının elinin üzerine koydu :

- Korkmaya kendine dert etmeye başlama. Bebek için daha çok erken. Doğmasına iki ay var!

- önemli değil, dedi Coleman ciddi ciddi. Gidip doktorunuzu görmenizi ve olup biteni anlatmanızı öğütlüyorum size. Bir muayene yapmak isteyebilir.

- Peki doktor. - Ona tatlılıkla gülümsedi - Söz veriyorum.

Elisabeth gerçekten böyle düşünüyordu, sözünü de tutmak niyetindeydi. Ama daha sonra, hastaneden uzaklaşınca, çabucak gelip giden bir acı konusunda Dr. Dornberger'i rahatsız etmek ona saçma göründü.

Bir daha tekrarlanırsa, o zaman anlatırdı doktora. Şimdi değil.

Beklemeye karar verdi.

Bölüm 15

- Yeni bir şey var mı?

Tekerlekli koltuğundan, Viviane odasına giren Lucy Grainger'a bakıyordu. Biopsi yapılabildiği dört gün olmuştu. Bir seri cam New York, diğeri de Boston'a postalanalı üç gün oluyordu. Lucy başını salladı :

- Size hemen bildiririm, Viviane. öğrenir öğrenmez.

- Ne... ne zaman emin olabileceksiniz?

- Herhalde bugün.

Lucy en tabii haliyle konuşuyordu. Bu beklemenin kendisini de üzdüğünü göstermek niyetlisi değildi, önceki akşam Joe Pearson'la konuşmuştu. Öğlene kadar bir haber gelmezse, acele etmeleri için iki ünlü doktora telefon edeceğini söylemişti yaşlı adam. Bir hayat, belki de bir mutluluk bağlıydı bu sonuca. Beklemek herkes için korkunçtu, önceki akşam Oregon'dan gelen Viviane'in yakınları için de.

Lucy genç kızın bacağındaki pansımanı çıkardı; biopsi izi kapanıyordu. Yarayı yeniden sararken :

- Mümkün olduğu kadar başka şey düşünmeye çalışın, dedi.

Genç kızın yüzünde soluk bir gülümseme belirdi :

- Kolay değil bu.

Kapıya varan Lucy geri döndü :

- Belki bir ziyaretin size yardımı dokunur? İşte, sabah sabah gelen biri.

Kapıyı açtı ve işaret etti : Lucy çıkarken Mike Seddons girdi odaya. Sırtında beyaz iş gömleği vardı :

- On dakika çaldım görevimden dedi, hepsi senin olabilir.

Genç kızın oturduğu koltuğa doğru yürüdü, Viviane gözlerini kapatıp sıkı sıkı ona sarılırken sevgiyle öptü, ellerini yumuşacık saçlarına gezdirdi ve Kulağına eğilerek alçak sesle sordu :

- Zor değil mi, bekleme?

- Ah Mike! Bari başıma gelecek olanı bilsem...sanırım daha az acı çekeceğim... ama durmadan düşünmek... ve bir şey bilmemek...

Hafifçe kenara çekildi ve genç kızın yüzüne baktı :

- Viviane sevgilim, bir şey... yapabileceğim bir şey olmasını öyle isterdim ki...

- Şimdiye kadar çok şey yaptın (Viviane şimdi gülüyordu.) Sadece Mike olarak... burada bulunmakla. Sen olmasan ne yapardım, hiç...

Genç adam elini uzatıp bir parmağını burnuna dokundurduğundan, sustu.

- Söyleme! Burada bulunmam gerekiyordu, önceden hazırlanmıştı, herşey kozmik raslantılar sonucu

birleşti...

Pırıl pırıl ve alaycı bir gülümsemeyle baktı genç kıza. Bu gülümsemenin korkunç bir boşluk duygusu gizlediğini yalnız kendisi biliyordu. Lucy Grainger gibi, Mike Seddons da zamanın patolojide ne büyük önemi olduğundan haberi vardı.

Yine de Viviane'ı güldürebilmeyi başarmıştı.

- Ne salaklık! diyordu genç kız. Otopside hazır bulunmasaydım ya da başka bir hemşire adayı benden önce kapsaydı seni..

- Hey, ağır ol! (Genç adam başını salladı.) kurtaramıyor kendini! Daha dedelerimizin dedelerinin kurtaramıyor kendini! Daha dedelerimizin dedelerinin dedeleri ağaçlarda sallanır, hart hurt koltuk altlarını kaşırken, dayanılmaz bir şey Zamanın, Hayatın ve Talihin kumları arasından bizi birbirimize itiyordu.

O sıra Mike, sözleri rasgele, aklına geldiği gibi söyleyerek, konuşmak için konuşuyordu. Yine de istediği sonucu elde etti :

- Ah Mike! diyordu Viviane neşe ve sevgiyle, öylesine harika saçmalıklar söylüyorsun ki! Seni çok çok seviyorum.

- Bunu yeterince anlıyorum, dedi Mike ciddi ciddi, sonra genç kıza öperek ekledi : - Annenin de beni sevdiğini sanıyorum.

Viviane elini ağzına götürdü :

- Bende yaptığın etkiyi görüyor musun? Önemli şeyleri unutuyorum. Konuşmaya nereden başlamalıydım! Dün akşam, birlikte dışarı çıktığımızda, işler yolunda gitti mi?

- Bundan daha iyisi can sağlığı! Annen fazla bir şey söylemedi, ama babanın eleştirici bir gözle beni süzdüğünü görüyordum. «Hiç bir şey düşünmeyen ve böylesine güzel bir kızla evlenmek küstahlığı

gösteren bu herif de kim?» diyen bir adamın bakışlarıydı onunkiler.

- Bugün söyleyeceğim kendisine, dedi Viviane.

- Ne diyeceksin?

- Bilmem.

Ellerini uzattı, Seddons'un kulaklarına yapışıp başını sağa sola çevirdi, neşeli bir ilgiyle onu inceledi. - Şunu diyebilirim babama : «Yeryüzünün en güzel kızıl saçlarına sahip o, bu saçlar her zaman dağınık, dolayısıyla dağınıklığı farketirmeden insan parmaklarını bu saçlara daldırabiliyor, üstelik yumuşacık da.»

Eylemi sözlerine ekledi.

- Evet, doğrusu bunun büyük yardımı olacak. Bu olmadan hiç bir evlilik gerçekten tamamlanmış sayılmaz. Başka?

- «Tabii, ilk bakışta fazla bir şey demiyor adama», diyeceğim. «Ama altın gibi bir yüreği var, parlak bir operatör olacak.»

Seddons kaşlarını çattı :

- «Olağanüstü parlaklıkta bir operatör», diyemez misin?

- Diyebilirim... Bir şartla...

- Nedir o, ey güç beğenen kadın...

- Beni hemen şimdi, bir daha öpmen.

Hastanenin ikinci katında, Lucy Grainger baş hekimin kapısını hafifçe vurdu ve içeri girdi.

Başını önündeki bir deste rapordan kaldıran O'Donnell :

- Merhaba Lucy, dedi. Dinlendir yorgun kemiklerini!

- Valla, sen söyledin de kemiklerimin ağrıdığını farkettim.

O'Donnell'in masasının karşısındaki deri koltuğa bıraktı kendini. Kent yerinden kalktı ve Lucy'nin koltuğunun üzerine iyice eğildi.

- Sigara.

- Teşekkür ederim.

Genç kadın bir sigara aldı, O'Donnell'in çakmağıyla yaktı, derin bir nefes çekti ve rahatlandığını hissetti.

- Bu sabah, işe başlar başlamaz Mr. Loburton ziyaretime geldi.

- Viviane'ın babası. Annesiyle dün sabah geldiler. Çok korkuyorlar tabii, benim hakkımda bir şey bilmiyorlar, bu da normal. Mr. Loburton'a bir kere de seninle konuşmasını söyledim.

- Geldi. - ,O'Donnell sakin konuşuyordu. - Bence kızının daha iyi ellerde bulunmasına imkân olmadığını, hastane görevlileri arasında kimseye senden fazla güvenmediğimi açıkladım. İçinin iyice rahatladığını kesinlikle söyleyebilirim.

- Teşekkür ederim.

Lucy O'Donnell'in sözleriyle çok duygulanmıştı. Başhekim gülümsedi:

- Bana teşekkür etme : Namuslu bir değerlendirme bu. Ya genç kız, Lucy ? Şimdiye kadar ne âlemde?

Lucy bir kaç kelimeyle durumu, teşhis koymak için beklendiğini ve biopsi yapıldığını anlattı : O'Donnell başıyla onayladı, ardından :

- Patoloji yönünden bir sorun var mı? dedi. Joe Pearson hızlı çalıştı mı?

Lucy bir kaç gün bekleneceğini ve nedenlerini açıkladı.

O'Donnell kısa süre düşündü, sonra :

- Bana da mantıklı geliyor bu bekleme, dedi. Yakınmamız için bir gerek bulunduğunu sanmıyorum.. Ama Joe'yu dürlükle, beklemenin bugünden fazla uzayabileceğini sanmıyorum.

- Dürtüklerim. Yemekten sonra onunla görüşmek niyetindeydim. O zamana kadar açık seçik bir cevap bekliyor.

O'Donnell yüzünü buruşturdu :

- Böyle bir cevap ne kadar açık seçik olabilirse. Zavallı yavrucak!... Kaç yaşında demiştin?

- On dokuz.

Lucy baş hekimin yüzünü inceliyordu : Bu yüz düşüncenin, karakterin, anlayışın aynası gibi geliyordu ona. Yüce bir yanı var, diyordu kendi kendine, varlığının bir parçası olduğundan bunu rahatça taşıyor. Kendi yetenekleri konusunda az önce söyledikleri, böylece daha da sıcak ve anlamlı oluyordu. Birden, bir açıklamanın patlayıvermesi gibi, aylardan beri anlamak istemediği gerçeği anladı : Bu adamı derin ve coşkulu bir aşkla sevdiğini. Aylardan beri bu gerçekten kaçtığını, gözleri kamaşarak farketti. Belki içgüdüsel bir yaralanma korkusuyla, Ama şimdi ne olursa olsun, kendini daha fazla aldatması imkânsızdı. Bir kaç saniye süreyle, bu düşünce onu güçsüz ve kuşkulu bıraktı, yüzünün duygularını yansıtır yansıtmadığını merak etti.

O'Donnell, özür dilercesine, gülümseyerek :

- Senden ayrılmam gerekiyor Lucy, dedi. Yine yüklü bir gün başlamak üzere... Bütün günlerimiz yüklü değil mi zaten?...

Lucy, yüreği çarparak, gizli bir utançla allak bullak, yerinden kalktı ve O'Donnell'le aynı anda kapıya yürüdü. Kent kapıyı açarken kollarını da dostça omuzlarına doladı. Bu basit ve herhangi bir meslekdaşının yapabileceği hareketti, ama o anlık etkisi bir e'lektrik akımınınki gibiydi ve genç kadını soluksuz bıraktı...

- Bir sorun çıkarsa bana haber ver, diyordu O'Donnell. Eğer sakınca görmezsen, bir ara uğrar ve hastana göz atarım.

Lucy, ne pahasına olursa olsun kafasını topladı ve cevap verdi:

- Sevineceğinden eminim. Ben de çok sevinirim!

Kapının ardından kapandığını işitince, gözlerini kapayan Lucy, karmakarışık düşüncelerini toplamaya çalışarak uzun süre hareketsiz durdu...

Viviane'la ilgili teşhisin beklenmesi Mike Seddons için, ne yaradılışı ne de hayatıyla hiç hazır olmadığı bir sınavdı ve etkisi büyük oldu. Keyifli ve dışa dönük bir çocuk olan Mike, normal zamanda hastanenin en neşeli kişilerindendi. Keyifli, canlı, hatta gürültülü bir grubun ortasında onu sık sık görmek olağan şeydi. Yine de, günlerden beri arkadaşlarının yakınlığından kaçıyor, neşesi teşhisi beklemek yüzünden pek azalmıştı, üstelik bu teşhis kötü çıkarsa kendisi ve Viviane için ne anlama geleceğini de iyi biliyordu. Viviane'a yönelen duyguları sarsılmamıştı. Bir değişiklik varsa, duygularını daha da yoğunlaşması yönündeydi bu. Genç kızın ailesiyle geçirdiği önceki akşam, Viviane'ın yatağının başında tanışmalarından

sonra, bunu hissettirebildiğini umuyordu, önce, akla gelebileceği gibi, dördü de belli belirsiz bir rahatsızlık duymuş, konuşmaları acemice ve tedirgin olmuştu. Ama daha sonra, Loburton'ların başka şartlarda önemli bir olay sayacakları damat adayıyla bir araya gelmek ikinci plâna düşmüş, Viviane'ın sağlığının öncelikle ortaya çıkardığı sorun önem kazanmıştı. Başka bir çözüm yolu için zaman bulunmadığından Mike Seddons onlar tarafından neredeyse kabul edilmiş hissediyordu kendini.

Akşam, Loburton'ların oteline döndüklerinde, kısaca Viviane'dan ve kendisinden söz etmişlerdi. İri yarı gövdesi otelin küçük girişinde oturduğu kapitone koltuktan taşan Harry Loburton, Mike'a gelecekle ilgili tasarılarını sormuştu - gerçek bir ilgiden çok ayıp olmasın diye, diyordu genç adam kendi kendine üç Eyalet hastanesinde ihtisasını tamamladıktan sonra, Filadelfiya'da doktorluk yapmak niyetinde olduğundan onlara kısaca söz etti, Loburton'lar kibarca onu onayladılar ve konu burada kapandı.

Evlenme tasarılarının hiç bir engelle karşılaşmayacağı kesin gibiydi.

Baba, bir ara:

- Viviane her zaman ne istediğini bilen bir kız oldu, dedi. Hemşireliği seçtiğinde de öyle. Seçimi konusunda bir takım kuşkularımız vardı, ama o hiç düşünmedi bile! Tabii, bize de artık fazla söyleyecek şey kalmıyordu...

Mike Seddons Viviane'ın evlenmek için çok genç olduğu görüşünü belirtmemelerini dilediğinde, Angele Loburton ilk kez gülümsedi :

- Bu noktada bir itirazımız olabileceğini pek düşünemiyorum. Bakın, ben on yedi yaşında evlendim. Bunun için de evden kaçtım! (Kocasına gülümsedi.) Gerçekten beş paramız yoktu, ama işin içinden sıyrılmayı becerdik!

Seddons bu sözlere, hafifçe gülümseyerek karşılık vermişti :

- Böylece ortak bir yanımız çıkıyor ortaya. Daha doğrusu, müşterilerim oluncaya kadar.

Önceki akşam geçiyordu bu konuşmalar.

Sabah, Viviane'in ziyaretinden sonra, bilinmeyen bir nedenle rahatladığını ve hafiflediğini hissediyordu. Belki kendisi için çok uzun olan bu süre canına tak etmişti ve daha keyifli duygular kendilerine yol açmak için çabalıyorlardı. Ama nedeni ne olursa olsun, herşeyin düzeleceği konusunda rahatlatıcı bir inanç vardı içinde. Bu duygu içini kaplıyordu şimdi, önceki gece hastanede ölen yaşlı bir kadının otopsi için Roger McNeil'e yardım ederken. Bu rahatlama onu güldürücü hikâyeler anlatmaya itmişti : Mike Seddons yığınla böyle hikâye bilirdi, keyifli insan ününü de biraz böyle yapmıştı.

Anlattığı son hikâyeyi yarıda keserek, McNeil'e sordu :

- Sigaranız var mı?

McNeil ölüden çıkardığı kalbi kesmekle meşguldü. Baş işaretiyle sigaralarının yerini gösterdi. Seddons salonun öbür ucuna yürüdü, sigaraları arkadaşının ceket cebinden aldı, birini yaktı ve geri dönerken yarıda bıraktığı hikâyeye devam etti: «Bunun üzerine herif ölü gömücüye demiş ki: 'Yardıma çok çok teşekkür ederim. Herhalde size epey zahmet oldu.' ölü gömücü de ona cevap vermiş : 'Yok canım, büyük bir zahmet sayılmaz. Kafaların yerini değiştirmekle yetindim.»

Böyle bir yerde yapılan bu şaka ne kadar kasvetli olursa olsun, McNeil kahkahayı bastı. Otopsi salonunun kapısı açılıp David Coleman içeri girdiğinde hâlâ gülüyordu.

Anide ortalığa çöken soğuk sessizlikte Coleman'ın sesi çınladı :

- Dr. Seddons, sigaranızı söndürür müsünüz lütfen?

Mike Seddons çevresine baktı, sonra sevimli bir tavırla :

- Ha! Günaydın Dr. Coleman, dedi. Sizi görmemişim.

- Sigaranızı, Dr. Seddons.

Sesi buz gibiydi, gözleri çelik rengi pırıltılar saçıyordu.

Ne olduğunu kestiremeden, Mike Seddons belli belirsiz bir: «Ha, evet» koyverdi, gözleriyle izmaritini koyabileceği bir yer aradı, göremedi ve ölünün yattığı otopsi masasına bırakmaya kalktı.

- Oraya değil!

Coleman bu sözleri öyle bir tavırla söylemişti ki, genç adam dondu kaldı, sonra salonun öbür ucuna kadar yürüyüp bulduğu bir küllüğün içine bıraktı sigarasını.

- Dr. McNeil.

- Evet Dr. Coleman, diye cevap verdi Roger McNeil sakın bir sesle.

- Ölünün yüzünü kapar mısınız... lütfen. Rahatsız olan ve karşısındakinin kafasından ne geçtiğini anlayan McNeil, bir beze uzattı elini. Az önce kullandıkları ve üzerinde koca koca kan lekeleri bulunan bir beze. Aynı sakinlikle, ama yine o buz gibi tavırla Coleman :

- TEMİZ bir bez olsun lütfen, dedi. Ölünün cinsel organlarını da aynı şekilde örtün.

McNeil Seddons'a temiz bezleri getirmesini işaret etti, bunlardan birini özenle ölünün yüzüne, diğerini de bacak arasına yerleştirdi.

İki genç Coleman'la karşı karşıyaydılar. ikisi de tedirgindi. İkisi de şimdi olup bitecekleri kestirebiliyordu.

- Baylar, sanırım sizlere bazı şeyleri hatırlatmak zorundayım, dedi Coleman.

Hep aynı sakinlikle konuşuyordu. Salona girdiğinden beri, bir kere bile sesini yükseltmemişti. Ama bu

sesteki irade ve otorite konusunda yanılmak mümkün değildi. Sözlerine devam etti :

- Bir otopsiye başvurduğumuzda bunu ölünün ailesinin izniyle yaparız. Bu izin verilmedikçe otopsi de olmaz. Sanırım buraya kadar söylediklerim çok açık.

- Çok açık, dedi Mike Seddons onaylıyarak. McNeil bir baş işaretleriyle yetindi.

- Güzel. - Coleman mermer masaya sonra da ilerlemesi, ölünün ailesi de, kendi yönünden, bize bu görevi emanet ediyor, saygı, özen ve ağırbaşlı bir bakım bekliyor.

Bir an sustu, salonda sinek uça sesi duyulacaktı. McNeil ve Seddons hareketsiz duruyorlardı.

- Bu yüzden baylar, diye devam etti Coleman sözlerinin üstüne basarak, ölülere saygıyla özenle ve ağırbaşlılıkla davranacağız. Bütün otopsilerde yüz ve cinsel organlar kapatılacak, temiz bezlerle. Salonda sigara içilmeyecek. Bir an bile. Kişisel davranışlarımız, özellikle de yapacağımız şakalar konusunda - sözlerinin burasında Mike Seddons kıpkırmızı kesildi - sanırım hayal gücünüze güvenebilirim-ikisinin de yüzüne baktı kısaca, sonra:

- Teşekkür ederim baylar, dedi, devam edin lütfen.

Hafifçe selâm verdi ve çıktı gitti. Kapı kapandıktan sonra, saniyeler boyunca kimse ağzını açmadı. Sonra Mike Seddons, boğuk bir sesle :

- Sanırım, dedi, ustaca haddimiz bildirildi. McNeil de üzgün ve utanç içindeydi :

- Haksız sayılmaz değil mi?

Elisabeth Alexander, imkân bulur bulmaz bi elektrikli süpürge almaya karar vermişti. Kullandığı eski gırgır süpürgesi yüzeydeki tozları iyice alıyordu, ama aşağı yukarı bu kadarla yetiniyordu. Bir kaç kere bunu halının üzerinde gezdirdi ve sonucu eleştirici bir gözle inceledi. Sonuç pek o kadar iyi değildi ama işini görürdü. O akşam John'la konuşmalıydı bunu. Elektrikli süpürgeler pek pahalı sayılmazdı, bir taksitin daha

eklenmesi büyük bir güçlük çıkarmazdı herhalde onlara. Ama asıl mesele, daha bir çok şeye ihtiyaç duymalarıydı. Önce hangi ihtiyacın giderileceği de çözümlenmesi güç bir sorundu.

Bir bakıma, John'un hakkı vardı. Bir takım fedakârlıklar yapmak ve tıp fakültesine devam edebilmesi için yığıla şeyden vazgeçmek çok iyiydi. Ama işin temeline inildiğinde, belirli bir hayat düzeyine eriştikten sonra dar gelire alışmanın güçlülüğünü farkediyordu insan. Şimdiki gelirleriyle zenginler arasında yer alamazlardı kuşkusuz, ama birlikte yaşadıkları hayatı rahat bir hale getirmişti, bir kaç ay önce erişmekten çok uzak buldukları bir takım ek masrafları göze almalarını sağlıyordu.

Şimdi bunlardan vazgeçebilmeleri mümkün müydü? «Mümkün ama yine de zor», diyordu Elisabeth. Tıp fakültesi, dört yıl daha sürecek yeni bir mücadele ortaya çıkarıyordu, bundan sonra da staj ve John uzmanlaşmaya karar verirse ihtisas yılları gelecekti. Zahmete değer miydi? Mutluluklarını bugünkü şekliyle benimsemeler dahi iyi etmezler miydi? Basit de olsa, kendilerine düşen rolü kabullenmeleri fena mıydı?

Bir anlamı yok muydu bunun? Yine Elisabeth, bir bakıma kararsızdı. John'a numara yapmaya devam etmeli miydi? Onu daha da yükselmeye, ne pahasına olursa olsun tıp fakültesine girmeye itmeli miydi? Dr. Coleman'ın görüşü, tartışmasız bu yoldaydı. Ne demişti John'a : EĞER TIP FAKÜLTESİNE DEVAM ETMEZSENİZ, HAYATINIZIN SONUNA KADAR PİŞMANLIK DUYACAKSINIZ.

Söylenildiği an, bu sözler Elisabeth üzerinde büyük etki yapmıştı, daha büyük bir anlam ve ağırlık kazanıyordu. Kaşlarını çatı, yapılacak en iyi şey, sorunu o akşam birlikte yeniden tartışmaktı. O zaman da John'un gerçekten doktor olmayı istediğine inanırsa, belki bir karar vermeye zorlayabilirdi kocasını. Elisabeth'in ikisini ilgilendiren şeyler konusunda hedefine ilk varışı da olmayacaktı bu.

Süpürgeyi bir köşeye bıraktı ve daireyi düzenlemeye, eşyaların tozunu almaya koyuldu. On beş dakika için, daha ciddî düşünceleri kenara bırakars çalışırken şarkı söylüyordu. O sabah hava çok güzeldi ağustos güneşi küçük ama rahat salonu aydınlatıyor, Elisabeth'in satın aldığı, eliyle diktiği ve öncek gün taktığı perdeleri ortaya çıkarıyordu. Ortadak masada duran çiçek dolu vazoyu düzeltmek için durdu: Solan iki çiçeği çıkarıp küçük mutfığa dönerken acı yeniden belirdi. Birden, en ufak bir uyarıda bulunmaksızın, yakıcı ve önceki gün hastanenin kafeteryasında hissettiğinden de beter. Güçlülükle soluk alarak, arkasındaki bir koltuğa bıraktı kendini. Bir an, acı kesildi, sonra daha da yoğun ve canlı olarak geri geldi sanki. Azalıp çoğalıyor, kesilmiyordu. Birden Elisabeth bunun anlamını farkettil ve elinde olmaksızın inledi : «Hayır, hayır!»

Belli belirsiz, kendisini kavrayıp kaplayan korkunun içinde, çabuk harekete geçmesi gerektiği biliyordu. Hastanenin numarası telefonun yanındaki not defterinde yazılıydı - ama defter odanın öbür ucunda durduğundan erişilmesi güç bir hedef oluyordu. Birbirini izleyen acı saldırıları arasında zamanını hesaplayarak koltuktan kalktı ve yürüdü. Numarayı çevirip karşıdan cevap geldiğinde, soluyarak: «Dr. Dornberger lütfen, dedi, çok acele...» Bir sessizlik oldu, sonra doktorun sesi telefonun öbür ucunda

işitildi. Bunun üzerine Elisabeth, son bir çabayla: «Doğum... başladı... ga... galiba...» dedi.

David Coleman, Dr- Pearson'un kapısını vurdu ve içeri girdi. Bölüm şefinin masasının ardında, Carl Bannister'i de yanında buldu. Teknisyenin yüzü gergindi; şöyle bir göz attıktan sonra, Coleman'dan yana bakmamaya özellikle dikkat etti.

İç oparlörle çağrıldığında, cerrahî bölümünde bir inceleme yapmakta olan Coleman :

- Sanırım, beni görmek istemişsiniz efendim, dedi.

- Evet, öyle. - Pearson'un cevabı soğuk ve resmiydi. - Dr- Coleman, burada çalışanlardan birinden sizinle ilgili bir şikâyet aldım. Şu gördüğünüz Carl Bannister'den.

- Ya?

Coleman kaşlarını çattı. Bannister hâlâ önüne bakıyordu.

Pearson devam etti :

- Anladığım kadarıyla bu sabah aranızda bir tartışma olmuş.

- Sizin yerinizde olsam bu deyimini pek kullanmazdım.

Coleman'ın uzak, sakin ve şaşkınlıktan yoksun sesi değişmiyordu hiç.

- Ne derdiniz öyleyse?

Yaşlı adamın niyetleri konusunda yanılmak, mümkün değildi.

Coleman sakin sakin cevap verdi :

- Aslında, dikkatinizi bu konuya çekmeyi düşünmemiştim hiç. Ama Mr. Bannister bu yolu seçtiğine göre, hikâyenin tümünü dinlemeniz daha iyi olacak.

- Eğer zahmet olmazsa, anlatın lütfen. Alaycı sözlere aldırmadan, Coleman devam etti

- Dün öğleden donra, serolojide görevli iki teknisyene, lâboratuvar çalışmalarıyla ilgili olarak denetleme yapacağımı haber verdim. Bu sabah erkenden bu denetlemenin ilkinini yaptım. (Coleman Bannister'e baktı) Bir hastadan alınan numuneyi seroloji lâboratuvarına verilmeden inceledim. Sonra tahlil istekleri listesine bu numuneyi ekledim ve fazladan bir test yapılmasını istedim. Daha sonra baktığımda. Mr. Bannister'in iki ayrı sonuç çıkardığını gördüm ki, aslında bu sonuçların aynı olması gerekirdi. İsterseniz, şimdi lâboratuvar raporundan ayrıntıları öğrenebilirsiniz.

Pearson başını salladı. Yerinden kalkmış ve yan dönmüş olarak, ayakta duruyordu. Düşünür gibiydi. Coleman şimdi ne olacağını merak ediyordu : Kendinden emindi. Başvurduğu usul iyi düzenlenmiş bütün lâboratuvarlarda her zaman başvuru usuldü; hastalar için ve ihmallere karşı bir garanti sayılıyordu. Bilinçli teknisyenler lâboratuvar denetimlerini öfkelenmeden ve çalışmalarıyla ilgili sayarak kabul ederlerdi, üstelik Coleman, Bannister ve John Alexander'i denetim yapacağını söyleyerek uyarmakla gerekeni yapmıştı.

Birden Pearson, Bannister'e saldırdı :

- Peki! Buna ne diyorsunuz?

- Birinin beni gözlemesini sevmem! (Cevabı kinini ve saldırgan niyetini yansıtıyordu.) Geçmişte hiç böyle çalışmadım, şimdiden sonra da çalışma şeklimi değiştirmek istemem.

- Bense sizin bir aptal ve sersem olduğunuzu söylüyorum. (Pearson öfkeyle haykırıyordu.) Bir hata yaptığınız için aptalsınız, ama hatalı olduğunuz halde gelip bana şikâyetle bulunduğunuz için aptal kere aptalsınız.

Dudakları sıkılı, soluğu kesilerek durdu. Coleman, ihtiyarın öfkесinin bir bölümünün, hiç istemediği halde kendisini genç patoloji uzmanını desteklemek zorunda kalışından ileri geldiğini hissetti. Şimdi, Bannister'in önünde durmuş, öfke ve kinle haykırıyordu :

- Ne bekliyordunuz peki? Sırtınızı sıvazlayıp size madalya vermemi mi?

Teknisyenin yüz kasları gerilip büzülüyordu. Bir kerelik, verecek cevap bulamaz gibiydi. Pearson, onu kötü kötü süzüyor, devam etmeye hazır görünüyordu ki birden sustu- Döndü, sözlerini el hareketleriyle destekleyerek bağırdı :

- Defolun! Defolun!

Tek söz söylemeden, somurtuk bir yüzle Bannister dışarı çıktı ve kapıyı ardından kapadı. Bunun üzerine Pearson geri döndü ve Coleman'a sertçe :

- Bununla ne gibi bir amaç güdüyorsunuz? diye sordu.

David Coleman yaşlı adamın gözlerinin öfkeden alev alev yandığını gördü ve Bannister olayının sadece bir başlangıç olduğunu anladı. Soğukkanlılığını elden bırakmamaya kararlı, tatlı bir sesle :

- Neyle ne gibi bir amaç güdüyordum doktor? diye sordu.

- Demek istediğimi çok iyi anlıyorsunuz! Benim onayımı almadan lâboratuvarda denetim yapmakla, demek istedim.

Coleman soğuk bir sesle sordu :

- Bu kadar basit bir iş için onayınızı almam gerçekten gerekli mi?

Pearson yumruğunu masaya indirdi:

- Ben lâboratuvar çalışmalarının denetlenmesini istersem bunu bildiririm!

- Eğer bunun bir önemi varsa, dedi Coleman yine sakin bir sesle, sizin onayınızı aldım. Sırf sizi çığnemek için, dün lâboratuvarda denetim yapacağımı söyledim.

- Hatırlamıyorum, diye söylendi Pearson şüpheyle bakarak.

- Böyle bir konuşma geçti aramızda. Bir takım şeyler uydurmak gibi alışkanlıklarım yoktur.

David Coleman da şimdi, yavaş yavaş öfkelenildiğini hissediyordu. Bu yeteneksiz bunağa karşı duyduğu kükümseme duygusunu güçlülkle gizleyebiliyordu artık.

- O sıra epey meşgul görüldüğünüzü de söyleyebilirim.

Pearson, kısmen pes etmiş görüldü. Homurdanarak :

- Böyle diyorsanız inanıyorum size, dedi. Ama kendiliğinizden böyle bir şeye kalkışmanız son olsun Anlaşıldı mı?

Coleman, gerek Pearson ve gerekse kendisi için en önemli anın geldiğini sezdi. Buz gibi bir sesle sordu :

- Bu bölümde ne tür sorumluluklarım olabileceğini söyler misiniz zahmet olmazsa?

- Ben hangi sorumluluğu verirsem o olacak.

- Bu çözüm yolu tatmin edici olmaktan çok uzak benim için.

- Tatmin edici değil ha? - Pearson şimdi genç doktorun karşısına dikilmiş ve başını ileri doğru uzatmıştı:-
Eh, olabilir ki ben de bir takım şeyleri tatmin edici olmaktan uzak bulurum.

- Örneğin?

David Coleman sindirilmek niyetlisi değildi. Yaşlı adam bir hesaplaşma istiyorsa, hemen burada hazırды hesaplaşmaya.

- Örneğin, otopsi salonunda ahkâm kestiğiniz kulağıma geldi!

- Bunu benden siz istediniz.

- Ben sizden otopsileri denetlemenizi istedim bir sürü keyfi kural koynamızı değil. Sigara içmek yasakmış!
Beni de ilgilendiriyor mu?

- Sanırım, bu konuda karar vermek size ait, Dr. Pearson.

- Ne demek bana ait! - Genç adamın soğukkanlılığı Pearson'un öfkesini arttırıyor gibiydi. - Şimdi beni dinleyin. Hem de iyi dinleyin. Bir takım güze! ve keyfi düşünceleriniz olabilir, küçük bey, ama daha öğrenmeniz gereken çok şey var. Ben hâlâ bu bölümün başındayım. Üstelik, düşünün ki, daha uzun bir süre bu bölümün başında kalmamı engelleyecek hiç bir güç yok. Dolayısıyla karar verme anı gelmiş bulunuyor: Burayı yönetme şeklimi beğenmiyorsanız, ne yapabileceğinizi biliyorsunuz.

Coleman cevap verme fırsatını bulamadan, kapı vuruldu. Pearson sabırsızlıkla bağırdı:

- Evet?

Genç bir sekreter içeri girdi, iki adama birbiri ardından merakla baktı. Coleman, Pearson'un sesinin dışardan duyulmuş olabileceğini anladı hemen,

- Özür dilerim Dr. Pearson, dedi genç kız. Adınıza iki telgraf var. Şimdi geldi.

Pearson, genç kızın uzattığı saydam zarfı aldı. Kız çıktığında, Coleman cevap vermeye hazırlanırken, Pearson bir hareketle onu susturdu ve ilk zarfı açmaya koyuldu.

- Genç kızla - Lucy Grainger'in hastası - ilgili cevaplar olmalı. - Ses tonu bir an öncekine hiç benzemiyordu- Cevap vermeleri epey uzun sürdü, dedi.

David Coleman da, ilgisinin kendiliğinden uyandığını hissetti. Yaşlı adamın görüşünü ses çıkarmadan kabul etti, tartışmalarının ileri bırakılabileceği ve bunun daha önemli olduğu görüşünü. Pearson ilk zarfı açtığında telefon bütün şiddetiyle çalmaya başladı. öfkeli öfkeli söylenen yaşlı adam, cevap vermek için zarfları bıraktı.

- Evet? Bir ses:

- Dr. Pearson, kadın-doğum bölümü burası, dedi. Dr. Dornberger sizi istiyor. Bir saniye, lütfen.

Bir sessizlik oldu, sonra Dornberger çıktı karşısına. Telâşla:

- Joe, dedi ne oluyor bu sizin patoloji lâboratuvarında? - Cevabı beklemeden devam etti: — Sizde çalışan teknisyenin karısı, Mrs. Alexander'in bebeği erken doğacak. Kendisi cankurtaranla buraya geliyor, bekliyoruz ve elimde kan tahlili yok hâlâ. Hemen elime varmasını sağlayın.

- Peki Charlie.

Telefonu çarptı, üzerinde İMZA yazılı kutudaki kâğıt yığınma elini daldırdı.

Bunları karıştırırken iki saydam zarf gözüne ilişti:

- Alın şunları. Bakın bakalım ne diyorlar. Pearson kâğıtları sağa sola saçtı. Telâşla, ilk keresinde aradıklarını atladi. İkincisinde buldu, iç telefonla: «Bana Bannister'i yollayın» dedi. Yığından çekip çıkardığı kâğıdın altına imzasını attı.

- Beni mi istediniz?

Bannister'in sesi ve yüz ifadesi, bir çeyrek önceki haşlanmanın hâlâ etkisinde olduğunu ortaya koyuyordu.

- Tabii ki seni istedim! - Pearson imzaladığı raporu uzattı. - Şunu hemen Dr. Dornberger'e çıkarın Kadın-doğumda. John Alexander'in karısı rahatsızlanmış. Bebeği erken doğacakmış.

- John'un haberi var mı? Aşağıda... Pearson hırsla adamın sözünü kesti:

- Koşar mısınız lütfen? Hadi! Bannister telâşla kâğıdı kaptı.

David Coleman çevresinde olup bitenleri belli belirsiz farketmişti. Ama kafası ayrıntıları seçememişti. Şimdilik, elinde açık duran iki telgrafın korkunç anlamıyla fazla meşguldü. Pearson ona döndü:

-Ne haber? Genç kız bacağını kaybedecek mi, kaybetmiyecek mi? İki cevap da kesin mi?

Coleman düşünüyordu: «Patoloji burada bitip burada başlıyordu işte. İşte gerçekle yüzyüze gelmek zorunda olduğumuz, bize aslında pek az şey bildiğimizi açıklayan sınırlar. Tüm bilimin sınırı, hâlâ bilinmeyenin çılgın ve kara sularının kıyısı.» Hafifçe, acı acı: «Boston'dan Dr. Chollingham 'Evet, «habis» diyor. New York'tan Dr. Earnhart, «Selim», habis bir tümörden iz yok» diyor.

Bir sessizlik oldu, Pearson çok alçak sesle ve ağır ağır mırıldandı:

- Ülkenin en iyi iki hekimi! Biri evet, diğeri hayır diyor.

Coleman'a baktı, yeniden konuştuğunda sesinde düşmanlık değil, alaycılık vardı.

- Eeee genç dostum, Lucy Grainger cevap bekliyor. Ona bir cevap vermek gerek. Kesin bir cevap. - Üzüntüyle gülümseyerek ekledi: - Ulu Tanrı rolüne çıkmaya hazır mısınız?

Bölüm 16

Maine ve Liberty arasında devriye gezen bir trafik polisi, altı bina bloku öteden canavar düdüğünü işitti. Uzun bir meslek hayatının verdiği ustalıklı, kaldırımın kenarından kavşağı boş bırakacak şekilde trafiği düzenlemeye koyuldu. Canavar düdüğü yaklaştıkça, kendisine doğru gelen kırmızı ışık da görünür olunca, polis yanaklarını şişirdi ve iki kere düdük çaldı. Sonra bütün yan sokaklardan gelen arabaları durdurdu ve cankurtaranı bir kırmızı ışığa doğru yöneltti. Kavşakta meraklı yayalar başlarını çevirdiler ve uzaklaşan arabanın içinde sapsarı bir yüzle genç bir kadının yattığını bir an gördüler.

Arabanın içindeki Elisabeth, hareketli yollardan geçtiklerinin belli belirsiz bilincindeydi. Hızla yol aldıklarını fark ediyordu ama, insanlar ve binalar yavaş yavaş yanından hızla geçip giden karmakarışık bir yığın meydana getiriyordu. İki acı dalgası arasında, bir an öndeki şoförü seçiyordu, iki eliyle direksiyona yapışmış, bunu önünde açılan boşluğa göre sağa ve sola çeviren şoförü, sonra acı birden geri geliyor ve bütün yapabildiği dayanmak, bir de haykırmak oluyordu.

Üzerine eğilen cankurtaranın hastabakıcısı:

- Bileklerime yapışın, diyordu. Dilediğiniz kadar da sıkın.

Çenesiyle yanaklarını bir sakal çevrelemişti, Elisabeth kısa bir süre sonra, babasının kendisini avutmak ve desteklemek için geldiğini sandı. Ama babası ölmüştü: Demiryolunun üzerinde canvermemiş miydi? Belki de ölmemişti. Belki kendisiyle birlikte cankurtaranın içindeydi, birlikte bakılacakları bir yere gidebilmek için. Sonra kafasını topladı ve adamın babası değil, bir yabancı olduğunu ve batırdığı tırnaklarla bileklerinin berelendiğini gördü.

Yeniden o yakıcı acıyı hissedene kadar bu izlere dokunacak zamanı buldu. Bir hareket, bütün yapabildiği

buydu.

- Merak etmeyin, diyordu adam başını sallıyarak, dilediğiniz kadar sıkı tutun ve merak etmeyin, geliyoruz. İhtiyar Joe şehrin en iyi cankurtaran şoförüdür.

Acı birden, her zamankinden de yakıcı olarak belirdi; birbirini izleyen çekilmeler arasındaki boşluk gitgide kısaldı, tüm kemiklerinin dayanamayacağı kadar burulduğunu ve en acıyan noktanın da sırtında yer aldığını hissetti. Acı buradan taşıyor, gözlerinin önünden kırmızı, sarı ve pembe alevlerden köpükler akıyordu. Tırnaklarını hastabakıcının bileklerine bütün gücüyle geçirdi ve uzun bir haykırış koyverdi:

Adam büyük bir acı dalgasının geçmesini bekledi, sonra genç kadının üzerine eğilip sordu:

- Bebeğin geldiğini hissediyor musunuz? Elisabeth başını sallayıp soluyarak cevap verebildi:

- Sa... sanırım... eve... evet...

Hafifçe, adam büzülen parmaklarını bileğinden ayırdı ve ona iyice sıkılmış bir bez uzattı.

- Şunu biraz tutuverin.

Elisabeth bezi yakaladı. Bunun üzerine adam battaniyeyi sedyenin üzerine çekti ve tatlı bir sesle konuşarak elbiseleri çıkarmaya koyuldu:

- Elimizden geleni yapacağız, gerekirse. Burada dünyaya getirdiğin ilk bebek de olmayacak üstelik. Büyükbabayım ben, görüyorsunuz değil mi neyin söz konusu olduğunu bildiğimi?

Son sözleri genç kadının haykırışları arasında boğuldu: Bir kere daha acı sırtına yerleşiyor, her yanına taşıyordu, dayanılmaz bir güçle, cançekişme yükselmesiyle, ezici ve acımasız.

- Lütfen...

Bezi bırakmıştı, yeniden ellerini adamın bereli bileklerine uzattı. Az sonra tırnakların deriyle eti sıyırdığı yerde ince kan izleri belirdi.

Hastabakıcı başını şoföre çevirip sordu:

- Neredeyiz Joe?

— Maine ve Liberty'yi geçtik. Bir polis vardı kavşakta ve yolu açık tutmuştu, bize bir dakika kazandırdı.

Sağlam ve iri eller direksiyonu hızla sağa, sola çeviriyordu. Derken Joe başını arkaya çevirdi, gözlerini yoldan ayırmadan:

- Hâlâ vaftiz babası olamadın mı? dedi.

- Pek değil, Joe, ama çok yakın olduğunu sanıyorum.

Direksiyon yeniden döndü. Sola sapıverdi araba.

- İşte düz yola vardık dostum, hastaneye geliyoruz. Bir dakika daha tutmaya bak.

Elisabeth her yanını buran sarsılmalar arasında bir tek şey düşünebiliyordu: «Bebeğim! Erken doğacak! ...ölecek!... Ulu Tanrım! Onu öldürme ne olursun!... Bu sefer... bu sefer de öldürme!...»

Kadın-doğum bölümünde, Dr. Dornberger yıkanmış, temizlenmiş, giyinmişti. İç koridor üzerindeki tuvaletten çıktığında çevresine bakındı. Hemşire Mrs. Yeo camlı bölmenin ardından onu gördü, yerinden kalktı ve bir tahtaya iliştiirdiği raporla ona doğru geldi.

- Şimdi lâboratuvardan geliyorum, Dr. Dornberger. işte hastanızın hassaslaşma testi.

Tahtayı kaldırdı ve doktorun dokunmadan okuyabileceği şekilde uzattı.

Dornberger, hiç alışılmamış bir şekilde, homurdanarak konuşmuştu. Tahtaya ilişik kâğda baktı:

- Negatif ha? dedi. Bu yönde mesele yok öyleyse. Herşey hazır mı?

- Evet doktor.

Mrs. Yeo gülümsedi- Hoşgörülü bir kadındı. Kendi kocası dahil, her erkeğin zaman zaman öfkeli olma hakkına sahip bulunduğunu kabul ederdi.

- Kuvöz?(*)

(*) Erken doğan bebeklerin içine konduğu araç.

- İşte, doktor.

Dornberger çevresine baktırken, bir hemşire kapıyı açık tuttu. Hademe kızlardan biri de kuvözü içeri sokup elektrik telini yere değmemesi için havada tutarak gözleriyle Mrs. Yeo'yu sorguya çekiyordu.

- İki numara lütfen.

Kadın, bir şey söylemeden açılır kapanır ikinci kapıyı geçti ve tam o sıra memurelerden biri görüldü:

- Özür dilerim, Mrs. Yeo.

- Evet.

- İlk yardımdan haber verdiler. -Dornberger'e döndü.- Hastanız gelmiş doktor. Yukarı çıkarıyorlar. Doğumun epey ilerlediğini söylediler.

Cankurtarandan çıkarıldığında yatırıldığı sedyeden, Elisabeth kendisini karşılayan genç doktoru görebiliyordu. Telâşlanmadan, hızlı adımlarla, ana koridorda gidip gelen grupları sakin ve düzenli bir şekilde yarararak ilerliyordu. «Acelelerimiz var, âcil bir vaka, lütfen...» Bu sözler sakin, bir çeşit görünür kayıtsızlıkla söyleniyordu ama etkisi hemen farkedildi. Yürüyenler durdular, gruplar, doktor-hemşire sedyeden meydana gelen kafiye için duvara yapıştı. Koridorun öbür ucundaki asansörcü geldiklerini görmüş, içeri girenleri dışarı çıkarmaya başlamıştı bile.

- Bir sonrakine binin lütfen. Bu asansör âcil durumlara ayrılmıştır.

Asansördeki ses çıkarmadan çekiliyor ve sedye içeri alınıyordu.

Hastanenin iyi ayarlanmış düzeni, yeni bir hastayı kabul etmek için aksamadan çalışıyordu.

Elisabeth sakinleşir gibi oldu. Artık acı devamlı olduğu ve yeni bir kasılma başladığı halde, buna eskisinden daha rahat katlanabileceğini hissediyordu. Alt dudağını ısırıp üstünü örten çarşafa yapışarak bağırmasının mümkün olduğunu keşfetti. Ama doğumun son bölümünün başladığını da biliyordu. Elinde olmaksızın ıkmarak aşağıya doğru itmeye koyuldu ve bacaklarının arasından bir şeyin çıkmaya başladığını hissetti.

Asansördeydiler, kapılar kapanıyordu, ardındaki hemşire eğildi ve elini tutarak: «Bir dakika daha, bir iki dakika daha, sonra işler yoluna girecek», dedi. Kapılar açıldığında, Dr. Dornberger'in hazırlanmış kendini beklediğini gördü.

Sanki ilk göz atışında iyi okuyamamış gibi, Dr. Pearson yeniden eline aldı telgrafları, baktı, baktı, yanyana koydu.

- Habis! Selim! Hiç birinde de en ufak kuşku yok. Geldik yine başlama noktamıza.

- Pek değil, dedi Coleman sakin bir sesle: Aşağı yukarı üç gün kaybettik.

- Biliyorum, biliyorum, dedi Pearson yumruğunu sinirli sinirli avucuna vurarak, hâlâ kararsızlık içinde. HABIS'se bacağın hemen kesilmesi gerekecek, yoksa geç kalınır. -Coleman'a döndü, yüzyüzediler:- Kız on dokuz yaşında. Ellisinde olsa, hiç düşünmeden HABİS derdim.

Pearson hakkındaki duygularına, sözünü ettikleri tümörün habisi değil selim olduğu konusundaki inancına rağmen, son teşhisin bütün sorumluluğunu taşıyan yaşlı adama sevgi duymaya başladığını hissetti Coleman. Kararsızlığı çok haklıydı, alınması zorunlu karar çok güçlü. Coleman :

- Böyle bir teşhis koymak büyük cesaret gerektirir! dedi.

Kibriti aleve tutmuş gibi, parladı Pearson :

- Yüksek okulda edinilmiş avutma klişeleri sunmayın bana. Bu işi otuz yıldır yapıyorum!

Alev saçan gözlerle genç adamı süzüyor, başlangıçtaki düşmanlık yeniden kendini gösteriyordu. Tam o sıra telefon çaldı.

- Evet?

Pearson terslikle cevap vermişti, ama dinledikçe yüz ifadesi yumuşadı.

- Peki Lucy, dedi. Buraya insanız iyi olur sanıyorum. Bekliyorum.

Telefonu kapadı, ayakta durup görmeyen gözlerle masanın bir noktasına bakmaya koyuldu. Sonra, başını

kaldırmadan.

- Lucy Grainger iniyor, dedi Coleman'a. İsterseniz kalabilirsiniz.

- Biliyor musunuz, diye cevap verdi, daha iyi bir yol bulmamıza yardım edecek bir şey daha var.

- Nedir o?

Pearson birden başını kaldırmıştı.

- Şu röntgen filmi, dedi Coleman, sözleri dü şüncelerinin yolunu izliyordu. Almalı iki hafta oluyor. Tümör varsa ve gelişmekteyse, başka bir film bunu gösterebilir.

Pearson, hiç ses çıkarmadan telefonu açtı: «Bana Dr. Bell'i buluverin.» Beklerken, Coleman'a garip garip bakıyordu. Eliyle ahizenin ağzını kapayıp, zorunlu bir hayranlıkla konuştu:

- Lehinize söyleyeceğim şey... devamlı düşündüğünüz olacak.

Hastane görevlilerinin gülerek «bekleyen babanın ter atma yeri» diye adlandırdıkları odada John Alexander yarısına kadar içtiği sigarasını küllüğe bastırıyordu. Sonra, bir buçuk saattir her kapı açılışında ve koridordan gelen birinin içeri girişinde başını kaldırdığı deri koltuktan kalktı. Her keresinde de haber başka birini ilgilendiriyordu, şimdi doksan dakika önce odada bulunan beş kişiden ikisi kalmıştı geriye sadece.

Hastanenin ön avlusuna, oradan da Burlington'un sanayi merkezindeki binalara bakan geniş pencereye yürüdü, damların ıslanmış olduğunu gördü.

Buraya girdiğinden beri, yağmur yağmış olmalıydı herhalde. O sıra, hastaneyi çevreleyen bölge en sefil ve kasvetli görünüşündeydi: Harap ve eski evlerin damları kapkara bir yığın halinde ırmağın, iki kıyısını izleyen fabrikalara ve pis bacalara doğru birbirini izliyordu. Hastanenin önündeki sokağa eğildi, yağmurun içri büğrü kaldırımlarda bıraktığı su birikintilerinden ustalıklı atlayan bir sürü çocuğun, ağaçlıklı bir yoldan

fırlayıverdiğini gördü. En büyüklerinden birinin durduğunu ve kendisini izleyen çocuğu düşürmek için ayağını uzattığını da farketti. Dört, en fazla beş yaşındaki bir kızdı gelen, en büyük su birikintilerinden birine kapaklanarak pis suları çevresine sıçrattı. Ağlayıp yüzündeki çamurları silerek acıacak bir şekilde ıslanmış ve kirli elbisesini sıkarak doğruldu. Şimdi diğerleri de durmuş, yüzlerinden anlaşıldığı kadarıyla, alaylı bir şarkı söyleyip kızın çevresinde dönüyorlardı.

- Ah şu çocuklar!

Bu tiksinti dolu ses yanından yükseliyordu, ve John ilk kez, odadaki diğer adamın yanına geldiğini farketti. Uzun boylu ve incecikti. Çökük yanakları yüzünü çok zayıf gösteriyordu, sakalları da epey uzamıştı. Belki yirmi yaş büyüktü John'dan, sırtında lekeli iş elbiseleri vardı ve çevresine bir yağ ve bira kokusu saçıyordu.

- Çocuklar! Hepsi birbirine benzer!

Adam pencere önünden çekildi ve ceplerini karıştırmaya koyuldu. Az sonra tütün ve sigara kâğıdı çıkardı, sarmaya koyuldu. John'a dik dik baktı :

- İlk çocuğunuz mu?

- Pek sayılmaz, ikinci. Ama ilki öldü.

- Biz de bir çocuğumuzu kaybettik. Dördüncüyle beşincinin arasında, iyi bir şey, doğrusu! (Yine ceplerini karıştırdı.) Ateşiniz var mı?

John çakmağını uzattı adama :

- Yani bu altıncı mı olacak demek istiyorsunuz?

- Yok canım, sekizinci. (Sigarası tütmeye başlamıştı.) Ama sıra, sekizinin de fazla olduğunu düşünüyorum. Sanırım siz çok istiyorsunuz?

- Bebeği mi?

- Evet.

- Tabii! dedi şaşırın John.

- Biz çocuklarımızın hiç birini istemedik, ilkinden sonrasını demek istiyorum. Bir tane bile fazlaydı benim için.

John soru sorma zorunluluğunu duydu. Konuşma neredeyse büyüleyici bir havaya bürünmüştü.

- Öyleyse niçin sekiz çocuğunuz var?

- Karım bunu benden daha iyi söyleyebilir herhalde size. Onun kanı kızışır hemencek! Karıma verin iki barsak bira, bırakın şöyle biraz dansedip kalça kıvrınsın, tamam. Hemen, oracıkta ister. Eve dönmek söz konusu değildir! (Zayıf adam dumanı üfledi, sonra sakın sakın devam etti). Çocuklarımızın hepsinin tohumu garip yerlerde atılmıştır. Bir keresinde Macy'de alışveriş ederken coştı, bodrumdaki süpürgelerin konduğu bölmede becerdik işimizi. Sanırım döndüncü çocuğumuz oranın ürünü. Marcy'nin bodrum katı, ama hediyelik eşya bölümü değil!

John bir an gülecek oldu, sonra kendisinin de burada bulunma nedenini hatırladı.

- Bu sefer bir aksilik çıkmayacağını umarım. Adam, kederli bir sesle söylendi :

- Hiç aksilik olmaz. İşin kötü yanı bu ya! Sonra odanın öbür ucuna yürüdü ve bir gazete aldı eline.

Yalnız kalan John bir kere daha saatine baktı. Bir saat üç çeyrekte beri orada olduğunu anladı. Herhalde haber gelirdi neredeyse.

Ameliyatnaneye girmeden Elisabeth'i görmediğine pişman oldu, ama herşey öylesine çabuk olup bitmişti ki, buna zaman bulamamıştı. Dr. Pearson'un isteği üzerine hastanenin mutfağına inmişti. Pearson bulaşık makinesinden çıkan tabaklarla tepsilerden örnekler almasını söylemişti ona. John, makinelerin pek temiz çalışmadıklarından şüphelenildiğini anlamıştı. Ama Bannister'in haberiyle hemen bu işi bırakmış ve karısını yolda yakalayabilmek umuduyla ilk yardıma koşmuştu. Ama cankutraran gelmiş ve Elisabeth kadın-doğum bölümüne taşınmıştı bile. Bunu öğrendikten sonra da gelip odada oturmuştu.

Kapı açıldı ve bu sefer Dr. Bornberger girdi içeri; John haberi yüzünden okumaya çalıştı, ama bir şey anlamadı.

- John Alexander siz misiniz? diye sordu adam.

- Evet efendim.

Yaşlı doktora hastanede bir kaç kere rastladığı halde, ilk kez konuşuyorlardı.

- Karınız çok iyi.

Dornberger boş sözlerle vakit geçirmeyecek kadar tecrübeliydi. John'un ilk izlenimi büyük bir rahatlık oldu. Ardından sordu :

- Ya çocuk?

- Bir oğlunuz oldu, dedi. Erken doğdu, ve size söylemeliyim John durum çok nazik.

- Yaşayacak mı?

Bu soruyu sorduktan sonra, alacağı cevaba nelerin bağlı bulunduğunu anladı.

Dornberger piposunu çıkarmış dolduruyordu. Sesini hiç değiştirmeden cevap verdi:

- Diyelim ki yaşama şansı, zamanında doğan bir bebeğinki kadar değil.

John acı acı başını salladı. Dornberger tütün kesesini cebine indirdi, sonra aynı ölçülü sesle devam etti:

- Hesaplıyabildiğim kadarıyla, çocuğunuz otuz ikinci haftada doğdu. Yani sekiz hafta erken. Bu dünyaya hazır değildi John. Hiçbirimiz o kadar erken hazır olamayız.

- Hayır. Sanırım öyle.

John konuştuğunun bile pek farkında değildi. Kafası Elizabeth'le ve bebeğin kendileri için ifade ettiği şeylerle çok doluydu.

Dornberger kibrit kutusunu bulmuş, piposunu yakıyordu. Birkaç nefes çekebildikten sonra:

- Çocuğunuz doğduğunda bin beş yüz doksan altı gramdı. Bugün doğduğu zaman iki buçuk kilonun altında gelen her çocuğu erken kabul ettiğimizi söylersem, belki bu sizin için bir şey ifade eder.

- Anlıyorum.

- Tabii çocuk kuvözde. Ve tabii, onu yaşatmak için elimizden geleni yapacağız.

John doktorun gözlerinin içine baktı:

- Bu da bir umut olduğunu gösteriyor.

- Her zaman umut vardır oğul, dedi Dornberger tatlı bir sesle. Elimizde başka şey kalmasa bile, her zaman umut kalır.

Bir sessizlik oldu, ardından Alexander sordu:

- Şimdi karımı görebilir miyim?

- Evet, dedi Dornberger. Sizi yattığı yöre götüreyim.

Dışarı çıkarlarken John, zayıf ve uzun boylu adamın merakla kendilerine baktığını gördü.

Viviane olup bitenlerden pek emin değildi. Bütün bildiği odasına bir hemşirenin geldiği ve hemen-röntgene gideceklerini söylediği idi. Bir hemşire adayının yardımıyla sedyeye yatırılmıştı ve o sıra, kısa süre önce keyifle yürüdüğü koridorlardan geçiriliyordu. Bir düşü andırıyordu hastanenin içindeki bu gidişi; bir süredir başına gelenlerin gerçek dışı niteliğini tamamlıyordu. Bundan sonra olabilecek şeyler kaçınılmaz ve değiştirilmesi imkânsızmış gibi, şimdilik korkuyu bir yana bırakıyoruz. Biraz da şaşkınlıkla, bu duygunun bir çeşit düşüş, umut kesiş olup olmadığını düşündü. Bugünün, çok korktuğu teşhis yönünden kesin olacağını biliyordu, bu teşhis onu belki sakat ve hareket özgürlüğünden yoksun bırakacak, o güne kadar elde edilmiş saydığı pek çok şeyi bir çırpıda elinden alıverecekti,

Bu son düşünceyle, gevşekliğinin yok olduğunu ve yeniden korkunun içini kapladığını hissetti. Büyük bir istekle, umutsuzca Mike'in o sıra yanında bulunmasını diliyordu.

Lucy Grainger sedyeyi röntgen bölümünün girişinde karşıladı.

- Bir film daha çekirtmeye karar verdik Viviane, dedi. Uzun sürmez. (Ardında duran beyaz gömleklili adama döndü.) İşte Dr. Bell.

- Merhaba Viviane! (Adamın gözleri, kalın camların ardından ona gülümsüyordu. Sonra hemşireye döndü.) Klinik kâğıdını görebilir miyim lütfen?

Sayfaları çabucak çevirip kâğıtları incelerken, Viviane çevresine bakmak için başını çevirdi. Küçük bir giriş salonundaydılar, bir köşesinde aynalarla çevrili nöbetçi hemşire masası vardı. Bir duvara yaslanmış oturuyordu hastalar hastane pijamaları ve sabahlıkları giymiş, tekerlekli iskemleye oturmuş iki adam, giyimli bir kadınla bileği alçıya alınmış bir adam daha. Bu ikisinin ya dışardan, ya da ilk yardımdan geldiğini biliyordu. Biieği alçılı adam rahatsız gibiydi ve yerinde duramıyordu. Sağlam eliyle gidip gelmesine yardımcı dokunacak bir pasaportmuş gibi, bir kâğıt tutuyordu: özellikle de bu yabancı yerlerden kaçmak için.

Bell, klinik kâğıdını okumayı bitirmişti, hemşireye uzattı, ardından Lucy'ye:

- Joe Pearson bana telefon etti, dedi. Yeni bir film istediğinizi anladım, kemiğin görünüşünde bir değişiklik olup olmadığını öğrenmek niyetindesiniz.

- Evet, Joe'nun fikri... yeni bir şeyin... (Viviane'in dinlediğini bildiği için, kelimeleri seçmeye çalışıyordu) görüleceği yolunda.

- Mümkündür.

Bell camlı masaya gitmiş bir fiş dolduruyordu. Masanın ardında oturan görevli memureye:

- Boşta olanlar kimler? diye sordu.

- Kadın listeye baktı:

- Jane ve Mr. Firban.

- Sanırım bu film için Firban'ı isteyeceğiz. Onu bulur musunuz lütfen?

Lucy'ye döndü, birlikte sedyeye yaklaştılar.

- Firban en iyi adamlarımızdandır, bu işte de çok iyi filmlere ihtiyacımız var. (Bell, Viviane'a gülümsedi.) Dr. Pearson özel olarak ilgilenmemi istedi, ben de bu isteğini yerine getiriyorum. Şimdi, şu odaya geçelim.

Bell'in yardımıyla, hemşire tekerlekli sedyeyi salonun dışına doğru sürdü; daha geniş, büyük bir bölümü röntgen masasıyla kaplı ve tepesinde bütün önemli araç-gereçlerin asılı bulunduğu salona. Arkada, daha dar bir yerde ve kalın camın ardında, Viviane elektrikli kontrol tablosunu görebiliyordu. Hemen yanlarına genç, saçları fırça gibi kesilmiş, beyaz iş gömiekli, hareketleri hızlı, sanki işini çabuk ve mümkün olduğu kadar az güç harcayarak yapmak isteyen bir adam geldi. Viviane'a baktı, sonra Dr. Bell'e döndü :

- Evet, Dr. Bell?

- Merhaba Karl. Benim için hastamızın filmini çekmenizi istiyorum. Dr. Grainger'i tanıyorsunuz değil mi? Lucy, işte Karl Firban.

- Raslaştığımızı sanmıyorum, dedi Lucy teknisyene elini uzatarak.

- Hastamız, diye devam etti Bell sedyeye doğru gülümseyerek, hemşire adayı Viviane Loburton. Onun için kendisiyle bu kadar yakından ilgileniyoruz!

- Merhaba Viviane!

Firban'ın selâmı, bütün diğer hareketleri kadar kesik ve gergindi. Masayı düzenleyerek konuşmaya devam etti :

- Özel müşterilerimizden, Vistavizyon ve Sinemaskop arasında bir seçim yapmalarını istiyoruz. Filmlerimiz siyah ve gri. (Bell'in yanına bıraktığı kâğıtlara göz attı.) Sol diz, öyle mi? özel bir talimatınız var mı doktor?

- Önden, tepeden ve yandan birkaç iyi film istiyoruz. Bir de tepeden tam dizi gören bir film. Beş, altı tane diyelim. Sonra da sağlam dizin filmleri alınsın.

- İncik kemiğini gösteren 24X30 luk filmler de ister misiniz?

Bell biraz düşündü ve cevap vermeden önce :

- İyi bir fikir olabilir. Kemik ve ilik iltihabıysa, diye devam etti. Lucy'ye dönüp, kemiğin aşağısında bir şey görülmesi mümkündür.

- Peki doktor. Yarım saate kadar bir şeyler hazırlarım sizin için.

Bu da teknisyenin bir çeşit, yalnız çalışmayı yeğ tuttuğunu belirtmesiydi. Dr. Bell İsteğini kabul etti.

- Bir kahve içip döneriz, dedi Viviane'a gülümseyerek. Emin ellerdesiniz.

Sonra Lucy'nin ardından dışarı çıktı.

- Hadi bakalım, artık işe koyulalım, dedi teknisyen hemşireye.

Birlikte Viviane'ı sedyeden röntgen masasına aktardılar.. Sedyenin yumuşaklığından sonra, siyah ebonit masa sert ve esneklikten yoksundu

- Pek rahat edilmiyor, değil mi?

Firban Viviane'ı dikkatle yerleştiriyor ve sol dizini açıyordu. Genç kız başını salladı ve adam devam etti:

- Çabuk alışsınız. Gece nöbetçisi olduğum ve pek iş çıkmadığı sıralar kaç kere uyudum bu masanın üzerinde.

Hemşireye işaret etti ve kadın camın ardına geçti.

Işık girmemesi için perdeleri çekilmiş olan röntgen bölümünde, Dr. Bell ve Lucy Grainger bekliyorlardı. Birkaç dakikaya kadar Firban'ın çektiği filmler iki hafta öncekilerle karşılaştırılabilecekti. Teknisyen negatifleri, mazotlu bir kazan gibi uğuldayan banyo makinesine sokmuştu bile. Teker teker banyo edilen filmler makinenin önündeki bir yarıktan düşüyordu.

Film görünür görünmez, Bell bunu, arkadan gündüz ışıklı lambaların aydınlattığı bir negatoskop'un mandallarıyla tutturuyordu. Hemen alttaki bir başka negatoskop'a da daha önce alınan filmleri yerleştirmişti.

— Filmler iyi mi?

Teknisyenin sesinde bir gurur belirtisi vardı.

- Çok iyi.

Kendiliğinden verilmiş bir cevaptı bu : Bell yeni negatiflere ve iki dizi filmdeki aynı bölgenin karşılaştırılmasına dalmıştı. Düşüncesini Lucy'nin de film üzerinde izleyebilmesi için bir kurşun kalem ucundan faydalanıyordu. İki dizi filmi de iyice inceledikten sonra Lucy sordu :

- Bir fark görüyor musunuz? Ben, korkarım bir şey seçemedim.

Röntgenci başını salladı ve sözlerini kurşun kaleminin bir işaretiyle destekledi.

- Şurada, dedi aynı yerdeki iki noktadan birinin grimsi renginde seçilen belli belirsiz farkı işaret ederek. Ama belki de bu, sizin yaptığınız biopsinin sonucudur. Bunun dışında, önemli bir fark yok.

Bell kalın camlı gözlüklerini çıkardı ve sağ gözünü oğuşturdu. Özür dilercesine :

- Kusura bakmayın Lucy dedi, ama sanırım kararı yine patolojiye bırakacağız. Joe Pearson'la konuşur

musunuz, yoksa benim konuşmamı mı yeğlersiniz?

Filmleri çıkarmaya koyuldu. Bu arada da Lucy, düşünceli düşünceli cevap veriyordu:

- Ben kendisine söylerim. Şimdi onun yanına gidiyorum.

Bölüm 17

Baş hemşire Mrs. Wilding, kolalı kependen devamlı düşen kır perçemi itti, dördüncü kat koridorunda. John Alexander'in birkaç adım önünde hızla yürüdü. Beşinci kapının önünde durdu ve içeri bakarak haber verdi neşeyle : «Bir ziyaretçiniz var, Mrs. Alexander.» Sonra John'u küçük odaya soktu.

- Johnny, sevgilim!

Elisabeth kollarını uzattı ve bu hareket yatakta yer değiştirmesine yol açtığı için ürperdi. John ona doğru yürüdü, sevgiyle öptü ve birkaç saniye, Elisabeth kocasını iyice sıktı. John onun sıcaklığını ve avucunda, sırtına geçirdikleri hastane giysisinin sert kumaşını hissetti. Karısının saçlarında birbirine karışan bir ter ve eter kokusu vardı ki, ona paylaşma imkânı bulamadığı bir şey hatırlatıyordu. Sanki Elisabeth kimsenin izleyemeyeceği uzak bir yere gitmiş de dönmüş gibi, biraz garip...

Bir an, aralarında bir çeşit zorlanma hissetti, sanki ayrılığın ardından yeniden buluşmak ve birbirini tanımayı yeniden öğrenmek zorunluluğu kendini hissettiriyormuş gibi. Sonra Elisabeth hafifçe geri çekildi :

- Çok korkunç olmalıyım.

- Çok güzelsin.

- Yanıma bir şey alacak zaman bulamadım, dedi genç kadın hastaneden verdikleri biçimsiz giysiye bakarak. Bir gecelik, ya da bir tüp ruj bile.

- Biliyorum, dedi John sevgi dolu sesiyle.

- Bir liste yapayım da ihtiyaç duyduğum şeyleri getiriver bana.

Arkalarındaki Mrs. Wilding, onları diğer yataktan ayıran perdeyi çekmişti.

- Tamaaam. Artık eni konu yalnız sayılırsınız. Elisabeth'in masasındaki boş sürahiyi aldı ve buzlu suyla doldurdu :

- Az sonra geleceğim Mrs. Alexander, o zaman bebeğinizi görebilirsiniz.

- Teşekkür ederim.

Dışarı çıkan hemşireye minnetle gülümsediler. Kapı kapandığında Elisabeth, bitik ve gergin yüzünü, soran bakışlarını John'a çevirdi.

- Johnny sevgilim, öğrenmek istiyorum. Bebeğin yaşama şansı nedir?

- Şey, hayatım...

Duraladı. Elisabeth elini uzattı ve kocasının eline dayadı:

- Johnny, gerçeği söyle. Hemşireler bana söylemekten kaçındı, senden öğrenmek istiyorum.

Sesi titriyordu, John gözyaşlarının uzak olmadığını hissetti ve çok tatlı bir sesle cevap verdi :

- Her iki ihtimal de var. -Sözleri dikkatle seçerek devam etti:- Dr. Dornberger'i gördüm. Her iki ihtimalin de eşit olduğunu söyledi. Bebek belki yaşayacak, belki...

Cümleyi yarıda kesip sustu. Elisabeth başını yastıkların üzerine bırakmış, açık gözleriyle tavana bakıyordu Çok hafif bir sesle, mırıldanırcasına sordu :

- Aslında hiç umut yok değil mi?

John, söylemesi gereken sözlerin önemini, ağırlığını tarttı. Belki bebek ölecekti, daha sonra yok etmesi çok daha acı olan bir takım umutlar besleyecek yere bunu hemen göz önüne almaları çok daha doğrudu. En tatlı sesiyle konuştu :

- Bebek çok küçük, biliyor musun... iki ay önce doğdu... en ufak bir ateşlenme... en ufak bir şey olursa... gücü, kuvveti yok...

- Teşekkür ederim.

Elisabeth hareketsizdi, ona bakmıyordu, ama elini sıkı sıkı tutuyordu. Gözyaşları yanaklarından akıyordu, John kendi gözlerinin de nemi olduğunu hissetti. Sesini titretmeden konuşmaya çalıştı :

- Elisabeth, sevgilim... ne olursa olsun... genciz, önümüzde koca bir hayat var.

- Biliyorum...

Sözleri güçlükle işitiliyordu. Yeniden John onu kollarına aldı, başını karısının başına dayayarak göğsünde iyice sıktı. Hıçkırıklar arasında Elisabeth'in mırıldandığını işitti. «Biliyorum... ama yine de... iki çocuğumuzu böyle kaybetmek...» Elisabeth başını kaldırdı ve umutsuzlukla bağırdı :

- Hiç haklı bir şey değil bu!

John kendi gözlerinden de yaşlar aktığını hissediyordu, tatlı bir sesle fısıldadı :

- Kabul edilmesi güç... Yine de biz varız ya...

Uzun süre, Elisabeth'i göğsünde bastırды, sonra karısının kımlıdandığını hissetti. «Mendil» diye mırıldanıyordu. Cebinden kendi mendilini çıkardı ve ona uzattı Elisabeth gözlerini kuruladı :

- Geçti artık... Şimdi sakinim... ama biliyor musun, ara sıra...

- Eğer rahatlıyorsan, sevgilim... biraz olsun açılıyorsan... ağla... dilediğin kadar...

Elisabeth ona hafifçe gülümsedi ve mendili geri verdi :

- Korkarım mendilini işe yaramaz bir bez haline getirdim...

Sonra, değişen bir sesle devam etti :

- Johnny... böyle yatarken... düşündüm...

- Ne düşündün?

- Tıp fakültesine gitmeni istiyorum. Genç adam itiraz etti yavaşça :

- Bak yavrum, bu meseleyi belki yirmi kere konuştuk...

Elisabeth, güçsüz ama kararlı bir sesle onu susturuyordu.

- Bunu her zaman istedim, biliyorsun. Şimdi de Dr. Coleman yapman gerektiğini söylüyor.

- Böyle bir şeyin neye mal olacağını biliyor musun?

- Evet, biliyorum. Ama bir iş arayabilirim kendime.

Bir sessizlik oldu, ardından Elisabeth mırıldandı :

- Belki hiç çocuğumuz olmaz.

Kapı gürültüsüzce açıldı ve hemşire Wilding içeri girdi. Elisabeth'i kızarmış gözlerle gördü ve bakışlarını başka yere çevirdi. Sonra John'a :

- İsterseniz Mr. Alexander, dedi, sizi çocuğunuzun yanına götürebilirim.

John Alexander'den ayrıldıktan sonra, Dr. Dornberger yeni doğan bebeklerin bakıldığı yerin yolunu tutmuştu. Bu bölüm ışıklı ve uzun bir koridorun sonunda, keyifli, pastel renklerle boyanmış bir yerdi. Hastanenin iki yıl önce yapılan bu bölümü yeni başlayan genişlik ve aydınlık eğilimini ortaya koyuyordu. Yaklaştıkça, doktor, her zaman olduğu gibi bütün bebekleri çeşitli tonlarda bağırıp çağırdıklarını, bu seslerin ciğerleri yırtarcasına haykırmaktan tiz ve düdük gibi bir nara atmaya kadar gittiğini iştebiliyordu. Düşünmekten çok alışkanlıkla, üç tarafı camla çevrili yerin önünde durdu. İşlerin yolunda olduğunu gördü, minik yatakların çoğu doluydu. Bakışı düzenli sıraları izledi, şu gözlerinin önündeki sağlıklı ve normal, şimdilik hayat mücadelesini kazanmış hayvancıkların birkaç güne kadar çıkıp kendilerini bekleyen bir dünyaya gideceklerini düşündü. Almyazıları çeşitliydi, aile yuvası, okul, atelye, hayat kavgası, başarı ve zafer için yarışma. Kimi zaferi tadacak, bir çoğu da başarısızlığa uğrayacaktı; arada ölenler dışında, kimi gençliğinin tadını çıkaracak, olgunluğu kabul edecek, pek kötü yaşlanacaktı. En güçlü ve gösterişli otomobilleri bunlara hazırlıyorlardı, bunlar için uçaklar daha hızlı ve daha uzağa gidecekti, bunların her kaptısı, her isteği, her hevesi aynı türden başka insanlar tarafından pohpohlanacaktı. İçlerinde bilinmeyen bir geleceğe karşı çıkan olacaktı. Kimi kuşkuyla, kimi cesaretle, kimi ödleğe. Belki birkaçı dış dünyanın tahtaperdelerini devirecekti; belki dil yeteneğine sahip diğerleri, çağdaşlarını öfke ve umutsuzluğa dek duygulandırabileceklerdi. Ama çoğu, yirmi yıl sonra fiziksel olgunluğa erişecek, bir şey anlamadan meydana geldikleri ve bağırıp ağlayarak, kusarak buraya kadar hep aynı tohumu ektiren dayanılmaz ve usandırıcı çiftleşme ihtiyacına boyun eğeceklerdi. Yirmi yıl sonra. Ama şimdilik zaferi kazanan onlardı, doğmuşlardı. İlk ve en büyük engel aşılmıştı, diğer savaşlar gelecekti.

Karşıda, aynı holde daha küçük bir ikinci salon vardı. Burada sessiz, birbirinden ayrı, her biri kuvöze konmuş, erken doğan bebekler yatıyordu. Hayata şüpheli başlayanlar, yaşayıp yaşanmayacağı bilinmeyenler, henüz ilk savaşlarını kazanmıyanlar. İlkinden uzaklaşan Dr. Dornberger ikincisinin kapısından içeri giriyordu.

En son doğan bebeği muayene ettikten sonra -minik ve yaşaması rastlantıya kalmış insan parçası-dudaklarını büzüp başını olumlu şekilde salladı. Sonra, her zamanki gibi, düzenli olarak bakım konusunda dikkatle talimat yazdı.

Az sonra, Dornberger bir kapıdan çıkarken, hemşire Wilding ve John Alexander öbüründen içeri giriyorlardı.

Erken doğanların bulunduğu yere giren herkes gibi, sırtlarına beyaz ve mikroptan arınmış giysiler, yüzlerine maskeler geçirmişlerdi, camlar onları hava sıcaklığı ve nemi denetim altında bulunan bebeklerin yattığı yerden ayırdığı halde. Durdukları an hemşire Wilding eğildi ve hafifçe cama vurdu, içerden daha genç bir hemşire ona baktı, sonra maskesinin üzerinden soran bakışlı gözlerle yaklaştı.

- Bebek Alexander.

Mrs. Wilding meslekdaşının duyabileceği kadar sesini yükseltiyor ve ardından parmağıyla John'u gösteriyordu, içerdeki genç kız başıyla anladığını belirtti ve ilerlemelerini işaret etti. Cam bölme boyunca onu izlediler, gösterdiği ve içini iyice görebilmeleri için hafifçe döndürdüğü kuvözün -on iki tane kadar vardı bunlardan- önünde durdular.

- Tanrım! Bu kadarcık mı?

John'un haykırışı, kafasında olduğu an ağzından da fırlamıştı.

Hemşire Wilding'in bakışı duyduğu yakınlığı yansıtıyordu.

— Çok iyi görünmüyor, değil mi?

John bakışlarını inanmazcasına açıyordu.

- Ben hayatımda hiç... hiç bu kadar inanılmaz küçüklükte şey görmedim.

Uzun uzun, şaşkınlıkla, oksijen çadırında yatan şeyi inceliyordu. Bu minicik, bumburuşuk, kırış kırış, maymunu andıran ve iki elden biraz daha büyük şey insan olabilir miydi?

Bebek hareketsiz yatıyor, minicik göğsündeki belli belirsiz ve düzenli bir hareket soluk aldığı ortaya koyuyordu. Küçüklerin en küçüğüne uygun bu kuvözün içinde bile, minik gövde yitmiş, acımacak bir terkedilmişliğe itilmiş gibiydi. Böylesine narin bir yaratıkta hayatın varoluşu inanılır gibi değildi.

Hemşirelerin daha genç olanı dışarı çıkıp yanlarına gelmişti. Mrs. Wilding ona sordu :

- Doğduğu sıra ağırlığı ne kadardı?

- Bir kilo beş yüz seksen altı gram. Genç kız John'a döndü :

- Ne olduğunu anlıyor musunuz Mr. Alexander? Bebeğinize nasıl bakıldığını?

Birkaç saniye için de olsa, minicik bebekten gözlerini ayırmayı güç bularak, başını salladı. Genç hemşire rahat bir sesle :

- İnsanlar çoğunluk bilmek isterler, diye devam etti. Bunun kendilerine yardımcı olduğu inancındadırlar...

- Evet, dedi John yerinden kıpırdamaksızın.

Anlatın bana lütfen.

Genç kız kuvözü işaret etti:

- İçindeki sıcaklık hiç değişmez. 36.6 dır. Havaya oksijen katılmıştır. Yüzde kırk oranında. Oksijen bebeğin terlemesini kolaylaştırır. Gördüğümüz gibi, ciğerleri öyle küçüktür ki. Doğma anında gerektiği kadar gelişmemiş olur ciğerler.

- Evet. Anlıyorum.

Gözü bebeğin göğsünün hafif hafif inip kalkışını izliyordu. Bu inip kalkış devam ettikçe hayatta devam ediyor, minicik yürek atıyor ve bebeği hayata bağlayan incecik iplik kopmuyor demektir.

Hemşire devam ediyordu sözlerine :

- Bebeğinizin meme emecek kadar gücü yok, dolayısıyla bir sondaya başvurmak zorundayız. Şu küçük tüpü görüyor musunuz?

Oksijen çadırının tepesinden doğru bebeğin ağzına giden, ortası oyuk plâstik tüpü işaret ediyordu :

- Bu tüp doğru mideye iner. Her bir buçuk saatte, bebek sondayla su ve dekstroz (şekerli serum) karışımı besinini alır.

John duraladı, ardından sormaya karar verdi:

- Bu tür vakaları çok gördünüz mü?

- Evet, dedi hemşire ciddi ciddi, sanki ardından gelecek soruyu kestirebiliyormuş gibi.

John genç kadının ufak tefek ve güzel, başlığının altından seçilen perçemlerinden de kızıl saçlı olduğunu farketti. Şaşılacak kadar da gençti. Yirmisindeydi belki. En fazla yirmisinde. Fazla değildi kuşkusuz. Ama mesleğinde tecrübeli bir görüntüsü vardı.

Alexander bakışını yeniden cam bölmenin ötesine yöneltti.

- Yaşar mı sizce?

- Bunu önceden kesinlikle söylemek mümkün değildir... (Genç kızın alını namusluca gerçeği söyleme, bir umudu öldürmeme ve yepyeni bir umut uyandırmama isteğiyle, harcadığı dikkatten kırışmıştı.) Bazıları yaşar. Bazıları yaşamaz. Ara sıra bebeğin yaşama iradesiyle dolu olduğu sezilir sanki. Yaşamak için savaşanlar vardır.

John yine sordu :

- Bu... savaşıyor mu? Hemşire dikkatle cevap verdi :

- Anlamak için henüz çok erken. Ama yoksun kaldığı sekiz hafta çok büyük bir fark yarattı. Tatlı bir sesle ekledi ardından :

- Zorlu bir savaş olacak.

John bakışını yine, o çok narin küçük şeye çevirdi, ilk kez : «Benim oğlum, benim hayatımdan doğan bir hayat», diye düşündü. Birden, sıcacık küçük kutunun içinde tek başına savaşını veren bu çok narin ve yumuşacık, hafif et parçasına karşı büyük, müthiş bir sevgiyle doldu içi. Cam bölmenin ardından haykırmak gibi saçma bir eğilim duydu: Yalnız değilsin oğlum. Sana yardıma geldim. Kuvöze doğru koşarak şunları söylemek isterdi : İşte ellerim, bunlardan al gücünü, işte ciğerlerim, kullan bunları ve bırak senin için soluk alayım. Ama vazgeçme oğlum.

Pes etme. Yaşarsan gelecekte beraber yapabileceğimiz ne çok şey var. Dinle beni, dinle beni ve dayan. Ben senin babanım ve seni seviyorum.

Tutamadığı gözyaşları yanaklarına akıyordu. Kolundaki Mrs. Wilding'in elini hissediyordu. Tatlı bir sesle:

- Gelin. Artık gitsek daha iyi olacak, dediğini işitti.

Konuşacak güçten yoksun, başını salladı. Son bir kere daha arkalarına bakıp uzaklaştılar.

Lucy Grainger patoloji lâboratuvarının kapısını vurdu ve içeri girdi. Joe Pearson masasının başında oturmuştu. Odanın öbür ucundaki David Coleman, bir camı inceliyordu. Lucy içeri girdiğinde döndü.

- Viviane Loburton'un yeni filmleri elimde, dedi

Lucy.

Pearson hemen ilgilenerek sordu :

- Ne gösteriyor? -önündeki kâğıtları itip ayağa kalktı.

- Pek az şey, korkarım.

Lucy duvara asılı negatoskop'a yönelmişti, iki adam onu izlediler. Coleman kolunu uzattı ve elektrik düğmesine bastı. Bir iki saniye beklediler, flüoresan lâmbaları yandı.

İkişer ikişer, karşılaştırarak incelediler filmleri. Lucy, Bell'in de daha önce belirttiği gibi, biopsi sonucu meydana gelen bölgeyi işaret etti. «Bunun dışında, en ufak bir değişme izi yok»

Sonunda Pearson çenesini baş parmağı ve işaret parmağıyla düşünceli düşünceli sıvazladı. Coleman'a

baktı :

- Fikriniz bir sonuç vermedi, dedi.

- Öyle görünüyor, diye cevap verdi Coleman ciddi bir sesle.

Herşeye rağmen bir mesele vardı aralarında, bir görüş ayrılığı. Coleman yaşlı adamın ne yapacağını merak ediyordu :

- Denemeye değirdi.

Pearson'un en sıradan şeyi bile istemeden söyler gibi bir tavrı vardı, ama Coleman bu kez vakit kazanmak ve kararsızlığını örtmek için konuştuğunu seziyordu. Yaşlı adam Lucy'ye döndü ve neredeyse alaycı bir sesle konuştu :

- Demek röntgen selâm verip kirişi kırıyor. Lucy sakın sakın karşılık verdi :

- Evet, böyle denebilir.

- O zaman da iş bana, patolojik anatomiye kalıyor öyle mi?

- Evet Joe, dedi tatlı bir sesle, bekliyerek.

Pearson yeniden konuşana kadar on saniye kadar süren bir sessizlik oldu; sonra rahatça duyulabilecek gibi, kendine güvenen bir sesle :

- Baştan beri teşhisim, hastanızda habis bir tümör olduğudur, bir kemik sarkomu, dedi.

Lucy onun bakışını yakaladı ve sordu :

- Kesin mi bu teşhis?

- Çok kesin.

Patoloji uzmanının sesinde en ufak bir kuşku ya da kararsızlık belirtisi yoktu. Devam etti :

- Bunu hemen anladım : Şunların (parmağıyla filmleri işaret ediyordu) fazladan beni doğrulamasını bekliyordum.

Lucy başını eğdi :

- Peki.

Kafası vakit geçirmeden yapılacak şey üzerinde çalışmaya başlamıştı bile. Pearson, çok normal ve kaba bir sesle sordu :

- Bacağı ne zaman kesiyorsunuz?

- Herhalde yarın sabah, cevabını verdi. Lucy filmleri toplayıp ardından kapıya yürüterek. - Bakışını iki adama yöneltip ekledi :

- Sanırım, artık yapabileceğim er, iyi şey haberi onlara vermek. (Yüzünü kötü kötü buruşturdu.) Bu da, en güç şeylerden biri.

Kapı ardından kapandığında, Pearson Coleman'a dönerek, şaşırtıcı bir kibarlıkla:

- Birinin karar vermesi gerekiyordu, dedi. Sizin görüşünüzü sormadım, çünkü kafanızda bir kuşku bulunduğunu hissettirme tehlikesini göze alamazdım. Lucy Grainger bunu bilseydi çaresiz, gerek hastasına ve gerekse onun yakınlarına durumu bildirirdi. Tabii hepsi de hemen kararı geciktirmek isterlerdi insanlar hep böyle davranırlar, onlara kızmamak gerek... Bir an duralayıp sonuçlandırdı sözlerini:

- Bir kemik sarkomu sözkonusu olduğunda, vakit geçirmenin nelere mal olacağını size söylememin; herhalde bir gereği yok. Zaten eni konu geciktik bugüne kadar.

Coleman başıyla evetledi. Karar verdiği için» Pearson'a kızmıyordu. Yaşlı adamın dediği gibi, karar verme sorumluluğunu birinin üstlenmesi gerekiyordu. Yine de Coleman, ertesi sabah yapılacak ameliyatın gerekli olup olmadığını düşünmekteydi. Sonradan, tabii, kesinlikle arayacaklardı durumu. Kesilen bacak lâboratuvara indiğinde, teşrih sonucu «habis tümör» teşhisinin doğru olup olmadığı ortaya çıkacaktı. İşin acı yanı, o sıra ortaya çıkacak bir yanlış -eğer yanlış sözkonusuysa- hastaya en ufak fayda vermeyecek kadar gecikmiş olacaktı. Cerrahî bir kol ya da bacağı kesmenin pek çok yolunu öğrenmişti, ama bunları yerlerine takmak için elinde imkân yoktu.

Öğleden sonra Burlington'dân kalkan uçak, dördü biraz geçLa Guardia hava alanına kondu ve Kent O'Donnell, hava alanından Manhattan'a gitmek üzere bindiği takside günlerden beri ilk kez rahatladı. New York taksilerinde gevşemeye ve kendini bırakmaya çalışırdı, çünkü trafiği seyretme ya da arabalar arasındaki yerini anlama çabaları, kaçınılmaz şekilde bir sinir gerginliğiyle sonuçlanıyordu. Uzun süreden beri, tek benimsenecek tutumun kadercilik olduğu sonucuna varmıştı : İnsan felâkete boyun eğiyordu, felâket olmazsa da büyük talihinden ötürü kendi kendini kutluyordu.

Başka bir rahatlama nedeni de, bütün hafta hastanede ve dışarda devamlı çok çalışmış olmasıydı. Bir kaç günlük yokluğunu mümkün kılabilme amacıyla kendi muayene saatlerini uzatmış, fazladan ameliyatlara yapmıştı. Aynı şekilde, kırk sekiz saat önce bütün doktorların katıldığı özel bir toplantıya başkanlık etmişti. Bu toplantı sırasında, Harry Tomaselli'nin hazırladığı verilerin de yardımıyla, doktorlar, operatörler ve diğerlerinin yeni hastane binaları yapımı için ne ölçüde katkıda bulunmaları gerektiğini açıklamıştı. Beklediği gibi, pek çok homurdanan olmuştu ama gereken an imzaların ve ardından paranın geleceğinden emindi.

Düşünceleri bambaşka bir yerdeydi ama, O'Donnell yine de New York'un canlılığının ve artık gitgide yaklaşarak beliren Manhattan'ın alışılmış silüetinin bilincindeydi. Oueensborough Bridge'den geçiyorlardı, sıcak akşam güneşi kirliliği yeşil madeni kirli kirşler arasından mızrak gibi süzülüyordu, daha aşağıda East River'in karanlık sularının ortasına yerleşmiş kapkara Belediye Hastanesi binalarıyla Walware Island'ı görüyordu. Her yolculuğunda New York'un çirkinliği, kargaşalığı ve pisliği daha görünür, daha dikkati çekici geliyordu ona. Herşeye rağmen, New York'lu olmayanların bile gözünde, bir süre sonra bunlar rahat ve alışılmış oluyor, yolcuya «hoş geldin» diyordu, tıpkı dostlar arasında insanı hiç rahatsız etmeyen eski bir giysi gibi. Gülümsedi, sonra tıpta hiç ilgisi bulunmayan hava kirlenmesinin denetimi ve izbelerle

gecekondukların yıkılmasının gecikmesine yol açan türden bir takım şeyler düşündüğü için kendi kendini payladı. Duyguluğun gelişim düşmanları için bir rahatlık ve yardım olduğunu düşündü.

Köprüden çıkmışlardı, altmışıncı sokakta Maddison'a doğru gidiyorlardı, sonra sarsıla sarsıla bir bina blokunun çevresini dolandılar, batıya elli dokuzuncu sokağa döndüler. Yedinci Cadde ve Central Park'ta, sola doğru yöneldiler ve dört bina bloku ilerde, PARK SHERATON HOTEL'in önünde durdular.

Otel kâtibine adını yazdırdı, daha sonra, odasına çıkar çıkmaz yıkandı, giysilerini değiştirdi, bavulunda New York'a gelme nedeni olan ertesi günkü «Cerrahî Kongresi» broşürünü aradı ve dinlemek istediği raporları işaretledi, özellikle üçü onu ilgilendiriyordu, ikisi açık kalp ameliyatlarıyla, bir üçüncü de hasta ya da arızalı damarların yerine yenilerinin konmasıyla ilgiliydi.

İlki sabahın on birindeydi, bu da ertesi gün ona epey zaman bırakıyordu. Saatine baktı: Henüz yediydi, Denise'le buluşmasına bir saatten fazla vardı. Asansörle aşağı indi, otelin girişini geçti ve otelin barı Pyramid Lounge'a girdi.

Kokteyl saatiydi, bar yemek-ve-tiyatro-öncesi bir kadeh atmak isteyen, çoğunluk kendisi gibi 'dışarıklı' olan gruplar tarafından doldurulmaktaydı. Baş garson onu boş bir masaya götürdü, yürürken tek başına oturmuş dikkatle kendisini süzen çok çekici bir kadın farkettiler. Bilmediği bir deney değildi bu, geçmişte böyle olaylar İLGİNÇ sonuçlara varmıştı ama bu akşam şöyle düşündü : «Binlerce kere özür dilerim. Başka tasarımlarım var.» Gelen garsona bir viski-soda söyledi, içkisi önüne konduğunda kafasını kendi haline bırakıp alışılmamış düşüncelere yönelterek ağır ağır yudumlamaya koyuldu.

«Böyle anlar, diye düşündü, gerçekten Burlington'da pek seyrek.» Dolayısıyla da, ara sıra kısa süreli kaçamaklar yapmak iyi oluyordu. İnsanın görüşü keskinleşiyordu böylece, oturduğu yerdeyken pek önemseydiği bir takım şeyler, uzaktan bakıldığında çok daha önemsiz geliyordu. Kısa süre önce de, hastane işleriyle çok içli-dışlı oluşuna varmıştı. Çevresine bakındı. Gelişinden bu yana salon dolmuştu, garsonlar sağa sola koşuyorlardı, üç barmen istenen karışımları hazırlıyordu durmadan, bara ilk gelen gruplardan bir-ikisi şimdiden çıkıyorlardı.

Bunca insan arasından kaççı -yan masadaki adam ve güzel kız: kapının yanındaki çocuk, dışarı çıkan dört kişi- Üç Eyalet hastanesinden söz edildiğini duymuştu acaba? Duyan varsa Mir. orada neler olup bittiğiyle kaççı ilgilenirdi? Oysa kendisi için, daha birkaç saat öncesinde, hastane işleri neredeyse hayatın soluğuydu. Sağlıklı bir belirti miydi mu? Meslek yönünden iyi bir şey miydi? O'Donneil kendini adanmış, vermiş kişilerden hep kuşkulandı : Bunlar saplantıya yönelme eğilimindeydiler, yargılarının bir dâva için besledikleri aşırı heyecanla yanlışlığa yönelmesi tehlikesi karşındaydılar. Şu sıra kendisi de böyle bir tehlike içinde miydi? Bu tehlikeli kalabalığı izleme, onlardan biri olma tehlikesi sözkonusu muydu kendisi için de?

Örneğin Joe Pearson sorunu. O'Donnell'in olup bitenlere yakınlığı, bu olayda yanılmaya mı itmişti onu? Hastane için ikinci bir patoloji uzmanı almak kaçınılmaz bir şeydi bundan emindi. Ama kendisi de yakışık almayacak şekilde yaşlı adamı eleştirmiş, her hastanede kaç tanesine rastlandığı halde çalışmasındaki aksaklıkları ölçsüz şekilde abartmamış mıydı? Hatta bir süre, Pearson'dan çekilmesini istemeyi bile düşünmemiş miydi? Yaşlı bir adam hakkında kendinden küçük birinin dengesiz ve acele olarak verdiği karar mıydı bu? Tabii, Eustace Swayne'in çeyrek milyonluk bağışının şartlı olmasından, Joe Pearson'un bölüm şefi olarak kalması karşılığı parayı vereceğini söylemesinden önceydi bu : üstelik Swayne, bağışın bir daha da sözünü etmemişti. Ama O'Donnell yargılarının, ne kadar önemli olursa olsun, bu tür şeylerin üstünde olduğunu hissediyordu.

Joe Pearson'un Üç Eyalet hastanesine verecek daha çok şeyi vardı herhalde. Birikmiş uzun tecrübesi kuşkusuz büyük bir ağırlıktaydı.

Doğruydu işte, insanın düşünceleri düzeliyor, aydınlanıyordu uzaklaştığında -rahat rahat kafa yormak için içki verilen bir bara girme ihtiyacında olsa bile.-

Bir garson yaklaştı masasına :

- Aynı şey mi efendim? O'Donnell başını salladı :

- Hayır, teşekkür ederim.

Garson hesabı yaptı, O'Donneil bahşişi ekliyerek fişi imzaladı.

Otelden ayrıldığında saat yedi buçuktu ve önünde bol bol vakit vardı; Elli Beşinci Sokaktan Beşinci Caddeye kadar yürüdü, oradan bir taksiye atlayıp şehrin yukarılarına, Denise'in kendisine verdiği adrese yollandı. Kapıda üniformalı bir kapıcı tarafından saygıyla selâmlandı, adam adını istedi, önündeki listeye baktı ve :

- Mrs. Quantz yukarı çıkmanızı rica ediyor efendim, dedi.

Kapıcı gibi, üniforma giymiş bir asansörcü kapıda bekliyordu.

- Çatı katına çıkıyoruz efendim, dedi. Yirminci kat. Mr. Quantz'a gelmekte olduğunuzu bildireyim.

Yirminci kata vardıklarında asansör kapısı sessizce, kalın halılarla ve duvarlardan biri boydan boya av sahnesi gösteren bir Goblen halısıyla kaplı yere açıldı. Karşıdaki duvarda, çift kanatlı ve oymalı bir meşe kapı açıldı ve eşikte bir uşak belirdi.

- İyi geceler beyefendi. Oturma odasına buyurun lütfen. Mrs. Quantz şimdi geliyor.

İkinci bir hole geçti adamın peşinden, sonra Burlington'daki kendi dairesi kadar büyük bir oturma odasına girdiler. Bej, kahverengi ve mercan renginin hâkim olduğu bir yerdi burası. Çok sayıda iki kişilik kanape ve büyük ceviz masalar, kopkoyu renkleriyle, bej halıyla çarpıcı bir zıtlık meydana getiriyordu. Oturma odası hâlâ akşam güneşinin son ışınlarını almakta olan çini döşeli bir taraçaya açılıyordu.

- İçecek bir şey getirmemi ister miydiniz efendim? diye sordu uşak.

- Hayır, teşekkür ederim. Mrs. Quantz'ı bekliyeceğim.

- Kendisini beklemiyecsiniz, dedi bir ses ve Denişe ellerini uzatarak yanına geldi :

- Sevgili Kent, sizi gördüğüme ne kadar sevindim!

O'Donnell bir an ona baktı, sonra ağır ağır:

- Ben de çok sevinçliyim, dedi. -İçtenlikle ardından:- Şu ana kadar ne denli sevinçli olduğumun farkında değildim.

Denise gülümsedi ve onu yanağından öpmek için öne eğildi. Kent birden genç kadını kollarına alma isteği

duydu, ama bunu güçlkle önledi. Hatırladığından da güzeldi, soluğunu kesen bir gülümseme, bir parıltı yayılıyordu çevresine. Geniş ve kısa etekli bir gece elbisesi vardı sırtında, elbisenin önü siyah dantelli ve askısızdı, çıplak omuzlarını kaplayan dantel beyaz etin dumanlı görünüşünü daha da belirginleştiriyordu. Kemerinde de bir tek kırmızı gül vardı.

Kent'in elini bıraktı, öbürünü tutarak onu taraçaya sürükledi. Elinde gümüş bir tepsi, bardaklar ve bir shaker'le önlerinden balkona çıkan uşak, sessizce çekildi.

- Martiniler hazır, dedi Denise sorarcasına, ama başka şey istiyorsanız kolay.

- Martini, çok iyi.

Denise iki kadehi doldurdu ve birini Kent'e uzattı. Gülümsüyordu, gözlerinde bir sıcaklık vardı, dudakları tatlı tatlı oynuyordu :

- Bir tek kişilik komite size, «New York'a hoş geldiniz» der.

Sert ve buz gibi Martini'nin tadına baktı :

- Lütfen tarafımdan komiteye teşekkür edin, dedi.

Bir süre gözgoze durdular, sonra Denise koluna girip onu taraçanın beton korkuluğuna doğru götürdü.

- Babanız nasıl Denise? diye sordu O'Donnell.

- iyi, teşekkür ederim. Her zamanki gibi inatçı, ama sağlık durumu iyi. Ara sıra, hepimizi kendinden önce öbür dünyaya yollayacağını düşünüyorum. -Ardından ekledi:- Onu çok severim.

Birlikte aşağı bakıyorlardı. Alacakaranlık çökmüştü artık, yaz sonunun sıcak ve rahatlatıcı alacakaranlığı,

New York'un ışıkları parıldıyordu. Sokaklardan otobüslerin tiz iniltileri ve otomobil kornalarının sabırsız çağrılıyla noktalanmış bir trafik gürültüsü yükseliyordu. Yolun öbür yanında, gölgede kalan Central Park uzanıyor, dağınık birkaç lâmba içinden geçen yolları belirliyordu sadece. Daha da ötede, batı kesiminin yolları Hudson'un karanlığına, nehre doğru dalıp gidiyor, toplu iğnenin başlarını andıran tekne ışıkları, karanlıkla uzaktaki pırıl pırıl New Jersey kıyısı arasında hafif bir ışıkla bağlantı kuruyordu. Şehrin üst kesimlerine doğru, beyaz incilerden pırıl pırıl bir zincir meydana getiren George Washington köprüsünün ve ışıldıklarını görebilmek mümkündü. Daha aşağılarda sayısız otomobil farı şehirden uzaklaşmaktaydı.

«Evlerine dönen insanlar», diye düşündü O'Donnell

Sıcak ve tatlı bir meltem onları kavıyordu, Denise'in yakınlığının bilincindeydi. Sesi tatlı tatlı :

- Güzel, değil mi? diyordu. Bu ışıldaklarla farların altında çirkin ve nefret edilecek şeyler bulunduğu bilinse bile, yine de güzel. Bütün bunları seviyorum, özellikle akşamın şu saatinde.

- Hiç Burlington'a dönmeyi düşündünüz mü? diye sordu O'Donnell.

- Yaşamak için mi?

- Evet.

- Asla geri dönülmez, dedi Denise sakın bir sesle, öğrendiğim nadir şeylerden biridir bu. Bunu söylerken yalnız Burlington'u düşünmüyorum, ama herşeyi zamanı, insanları, yerleri. Yenileyebilir insan, yeniden beraber olabilir, ama aslında hiç bir zaman aynı şey değildir. Kopulmuştur bir kere. Geçici olacaktır yeniden yapılanlar. Oralı değildir insan, o eski yerin adamı değildir, daha ötelere varmıştır.

Bir an sustu, sonra :

- Artık ben buralara aitim, dedi. New York'tan ayrılabilceğimi hiç sanmıyorum. Gerçekçilikten yoksun biri izlenimi mi bırakıyorum üzerinizde?

- Hayır. Çok bilge bir kişi izlenimi bırakıyorsunuz.

Denise'in elini kolunun üzerinde hissetti.

- Bir martini daha içelim, dedi genç kadın. Sonra beni yemeğe götürürsünüz.

Gösterişsiz ama çok gözde, çok iyi döşenmiş, Beşinci Caddedeki MAISONNETTE adlı kulübe gittiler. Yemek yediler, dansettiler şimdi de masalarına dönmüş konuşuyorlardı.

- New York'ta ne kadar kalacaksınız? diye sordu Denise.

- Üç gün sonra dönüyorum, cevabını verdi Kent.

Genç kadın başını eğdi:

- Niçin bu kadar erken?

- Ben bir işçiyim, dedi O'Donnell gülümseyerek. Hastalarım beni işimin başında görmek isterler, hastaneyle ilgili bir sürü şey var.

- Sizi özleyeceğimi sanıyorum.

Kent bir an düşündü, sonra genç kadına döndü :

- Hiç evlenmediğimi biliyor musunuz? Denise bir baş işaretiyle evetleyip cevap verdi :

- Biliyorum.

- Kırk iki yaşındayım Bu yaşa kadar insan yalnız yaşamışsa, bir yaşama biçimi, başkalarında benimsenmesi güç olabilecek bir takım alışkanlıklar edinmiştir. Sustu, sonra devam etti:

- Şu sıra söylemeye çalıştığım belki, «birlikte yaşanması güç» biri olduğumdur.

Denise elini uzattı ve onun elini örttü :

- Kent, sevgilim, bir noktayı aydınlayabilir miyim? (Dudaklarında gülümsemelerin en hafifi vardı.) Sakın bu sözler bir evlenme teklifi anlamına gelmesin?

O'Donnell'in ağzı kulaklarına varıyordu, saçma, nefis bir şekilde çocuklaşmış hissediyordu kendini.

- Siz bunu söyleyince, gerçekten öyle olduğunu anladım.

Denise cevap verene kadar bir sessizlik oldu, sonra genç kadın cevabını verdi ve Kent zaman kazanmak için manevra yaptığını anladı :

- Bu teklif beni çok gururlandırdı, ama sizce biraz çabuk değil mi? Birbirimizi daha pek az tanıyoruz.

- Sizi seviyorum Denise, dedi Kent sadece. Genç kadının kendisini incelediğini, süzdüğünü farketti, sonra Denise mırıldandı :

- Ben de sizi sevebilirim... -Ağır ağır konuşup sözlerini seçerek devam etti:- Şu sıra herşey beni evet demeye ve size dört elle sarılmaya itiyor, hayatım. Ama içgüdüm dikkatli olmamı söyleyerek beni tutuyor. İnsan bir hata yaptı mı, yeniden tehlikeye atılmadan önce temkinli olma gereğini duyuyor.

- Evet, dedi Kent. Bunu anlıyorum.

- Çok yaygın olan, insanın karısını ya da kocasını ekip, sindirim hâpı alırcasına başka bir şey düşünebileceği görüşünü asla kabul etmedim. Belki biraz; da bu nedenle boşanmaya kalkışmadım şimdiye kadar.

- Boşanmak güç olmaz.

- Pek değil. Sanırım Nevada'ya gidip ayarlıyabilirim bu işi. Nevada'ya, ya da buna benzer bir yere. Ama bir şey daha var. Siz Burlington'dasınız, ben New York'tayım.

Kent dikkatle cevap verdi :

- Burlington'da yaşamanızın imkânsız olduğunu söylerken, ne dediğinizi düşündünüz mü Denise?

Genç kadın cevap vermeden önce düşündü :

- Evet. Korkarım böyle düşünüyorum. Asla orada yaşayamam. Asla. Numara yapmanın ya da karşıdakini kandırmanın gereği yok Kent. Kendimi çok iyi tanıyorum.

Garson kahvelerle göründü ve fincanlarını doldurdu.

- İkimiz için âni bir yalnız kalma ihtiyacını duyuyorum, dedi O'Donnell.

- Neden çıkıp gitmiyoruz? diye sordu Denise. Kent hesabı istedi, ödedi, Denise'in mantosunu giymesine yardım etti. Dışarıda, bir kapıcı taksi çağırdı ve O'Donnell Beşinci Caddedeki apartmanın adresini verdi.

- Çok bencil bir soru ama, dedi Denise, hiç muayenehanenizi New York'a taşımayı düşündünüz mü?

- Evet. Őu sıra da aynı Őeyi dűŐünüyorum.

Binaya, asansöre girerlerken de aynı Őeyi dűŐünüyordu. Denise'in sorusundan beri kendi kendini yokluyordu : «Neden New York'a taŐınmıyayım? Őehirde güzel hastaneler var. Tıp bilimi yönünden zengin bir Őehir. Bir yere girmek zor olmasa gerek...»

Bir bakıma, hastalarının çevresini genişletmesi de zor olmayacaktı. Yeri, çalıŐmaları, New York'taki dostları ona faydalı olacaktı. «Beni Burlington'a bağlayan ne var? diye dűŐünüyordu. Hayatım sonuna kadar oraya mı bağlı? Bir deđiŐiklik yapmanın, yeni bir çevre aramanın zamanı gelmedi mi? Üç Eyalet'le evli değilim, orası için vazgeçilmez de değilim. Bazı Őeyleri arıyacağım doğru: Yapma ve yaratma duygusu, birlikte çalıŐtıđım kiŐiler. Ama Őimdiye kadar çok iŐ baŐardım kimse bunu asla inkâr edemez. New York da Denise demek oluyor. Bütün hepsine bedel değil mi?»

Yirminci kata vardıklarında, Denise kapıyı açmak için anahtarını çıkardı. O'Donnell'in geldiğinde gördüğü uşak ortalıkta yoktu. Hiç konuşmadan, birlikte karar vererek taraçaya çıktılar.

- Bir kadeh içki alır mısınız Kent? diye sordu Denise.

- Belki daha sonra, dedi O'Donnell kollarını genç kadına uzatarak.

Denise isteyerek sokuldu ona, dudakları birleşti. Uzun bir öpüşme oldu bu. Genç adamın kolları kadına sıkı sıkı sarılıyor, kadının vücudunun da kendisine cevap verdiğini hissediyordu. Sonra Denise hafifçe kurtuldu, kısık bir sesle:

- Tanımadığınız o kadar çok yanım var ki, dedi.

- Yok canım? (Kent inanmaz gibiydi.)

- Öyle. Bir kere, sevdiđim kiŐiye sahip çıkmak isterim. Bunu dűŐündünüz mü?

Kent gülerek cevap verdi :

- Hiç de korkacak yanı yok bunun.

- Tam tersine. Evli olsak, herşeyinizi paylaşmak isterim. Yalnız bir yanınızı değil. Elimde değil başka türlü... Sizi.. bir hastaneyle bile paylaşamam.

Kent, gülmeye devam ederek karşılık verdi :

- Sanırım bir uzlaşmaya varabiliriz. Başkaları bunu yapıyorlar.

Denise ona döndü:

- Böyle söylediğinizde, neredeyse inacak gibi oluyorum -Durdu, sonra devam etti:

- Yakında... yine New York'a gelecek misiniz?.

- Evet.

- Ne zaman?

- Ne zaman beni çağırırsanız.

Sanki içgüdüsel bir hareketle Denise ona yaklaştı, yine öpüştüler ama bu kez artan bir ihtirasla. Sonra arkalarında bir gürültü oldu, oturma odasına açılan kapıdan ışık süzüldü dışarı. Denise hafifçe yana çekildi, az sonra da pijamalı ufak bir gölge taraçaya fırladı. Bir ses :

- Birinin konuştuğunu duyar gibi oldum, dedi.

- Ben de uyuduğunu sanıyordum. Bu bey Dr. O'Donnell. Doktor, işte kızım Philippa. Benim başedeilmez ikizlerimin yarısı, diye ekledi sevgiyle.

Yeni yetme kız gizlemediği bir merakla Kent'e baktı :

- İyi geceler! Dedi. Sizden söz edildiğini duydum.

O'Donnell, Denise'nin ikizlerinin on yedi yaşında olduklarını söylediğini hatırlıyordu. Kız yaşına göre küçük gibiydi, vücudu yeni yeni oluşuyordu; ama zarif hareketleri ve annesini çok andıran davranışları vardı.

- İyi geceler Philippa, dedi Kent de. Sizi rahatsız ettiğimiz için üzgünüm.

- Gözüme uyku girmediydi. Kitap okuyordum. (Elindeki kitaba çevirdi bakışlarını.) Herrick, hiç okudunuz mu?

- Sanmam, dedi O'Donnell. Açıkçası tıp fakültesinde şiire ayıracak zaman yoktu, o günden bu yana da pek ilgilenemedim.

Philippa kitabı açtı :

- Senin için bir şey var, anne.

Sözleri ve uyumu anlıyarak, iyi okuyordu şiiri :

That age is besi, which is the first

When youth and blood are Warmer.

But being spent, the worst,
Time, Stili succeed the former.
Then, be not coy, but use your time,
And While ye may, go marry;
For having lost but önce your prime,
You may for ever tarry. (*)

(*) En iyisi çağların, bu ilk gelendir.

Kanın daha harlı olduğu gençlik günleri,
Ama sürükler peşinden en kötü çağı,
Utanmayı ve katılığı at bir yana da uzan akıp giden zamana.
Git evlen elindeyse hâlâ,
Ama yirirdin mi gençliğini, tazeliğini,
Durup beklersin öyle hep sonsuzluğa dek.

- Meseleyi anlıyorum, dedi Denise. -O'Donnell'e dönüp ekledi:- Çocuklarımın beni yeniden evlenmeye zorladıklarını söyleyebilirim size Kent.

- Sadece, senin için en iyi şeyin bu olduğunu düşünüyoruz, dedi Philippa.

Ve kitabı elinden bıraktı.

- Bunu pratik düşündükleri gerekçesi altında gizleyerek yapıyorlar ama, ikisi de aslında insanı isyan ettirecek duygululuktadırlar. -Philippa'ya dönerek sordu:- Dr. O'Donnell'le evlensem ne düşünürsün?

Philippa'nın ilgisi hemen uyandı :

- Evlenme teklif etti mi? -Cevabımı beklemeden devam etti:- Kabul edeceksin tabii.

- Belli olmaz, şekerim. Bir kere, başımızda şu boşanma sorununun bulunduğunu unutmayalım.

- Ha, o mu? Babam hep, ilk senin harekete geçmeni istemekle pek mantıksız davrandı. Hem niçin bekliyecekmışın? -O'Donnell'e dönüp öğüt verdi:- Niçin birlikte yaşamıyasmız? O zaman istenen şey gerçekleşir, annem de Reno gibi iğrenç yerlerden birine gitmek zorunda kalmaz.

- Öyle anlar geliyor ki, dedi Denise, çağdaş eğitimin değerinden çok şüphe ediyorum. Sanırım şimdilik konuyu burada bırakacağız.

Philippa'ya doğru yürüdü :

- İyi geceler, şekerim!

- Aman anne, diye itiraz etti genç kız, bazan ne kadar da eski kafalı oluyorsun!

— İyi geceler hayatım, diye tekrarladı annesi itiraz tanımayan bir sesle.

Philippa O'Donnell'e döndü :

- Sanırım, gerçekten, gitmem gerekiyor.

- Sizinle tanıştığıma çok sevindim Philippa, dedi Kent.

Genç kız yanına sokuldu, bir şey gizleme gereğini duymaksızın :

- Üvey babam olacaksınız, dedi, sanırım sizi öpmemde bir sakınca yok?

Kent aynı ses tonuyla cevap verdi:

- Neden denemiyelim, nasılsa...

Genç kıza doğru eğildi, dudaklarına hafif bir öpücük kondurdu. Philippa'nın yüzüne bir gülümseme yayıldı :

- Çok hoşsunuz, dedi ve ardından Denise'i uyardı :

- Anne! Ne yaparsan yap, kaçırma bunu elinden.

- Philippa!

Bu kez yanılmak mümkün değildi, sesteki otorite ve disiplin isteyen ton kesindi.

Kız gülmeye başladı, annesini öptü, şiir kitabını aldı ve neşeyle el sallayarak kayboldu.

O'Donnell taraçanın duvarına yaslanıp yürekten güldü. O an, Burlington'da geçirdiği bekâr hayatı ona inanılmaz ölçüde uzak, kasvetli ve boş geliyor, New York'ta Denise'le yaşayacağı hayatı gitgide artan bir ilgiyle, her saniye daha çekici bularak düşünüyordu.

Bölüm 18

Viviane'in sol bacağına kesilmesi, tam saat sekiz buçukta başladı. Dr. O'Donnell Üç Eyalet hastanesi cerrahî bölümü şefi olduğunda, ameliyatların tam saatinde başlaması en çok uyulmasını istediği şeylerden biri olmuştu ve operatörlerin çoğu bu kurala boyun eğiyorlardı.

Ameliyatın hiç bir güç yanı yoktu, Lucy Grainger'i alışılmışın dışında en ufak bir aksilik beklemiyordu. Bacağı çok yukardan, dizin epey üzerinden, uyluk kemiğinin yukarısından kesmeyi tasarlıyordu. Bir an hastalığın ilerlemesini yavaşlatmak amacıyla bacağı kalçadan kesmeyi düşünmüş, ama takma bacağın takılmasında güçlük çıkacağını düşünüp vazgeçmiş, bu nedenle de şimdiki uzlaşıcı duruma, bacağın bir parçasını bırakmaya karar vermişti.

Etin yarayı iyice kapayabilmesi için de, ne kadar uzunlukta deri bırakacağını ve bunu nasıl yapacağını düşünmüştü. Bütün bu hazırlıkları da önceki akşam yapmış, kafasında bıçağı nereden vuracağını tasarlamıştı. Oysa Viviane, zorunlu olarak bir muayene daha yapmakta olduğunu sanıyordu. Lucy'nin haberi Viviane'a vermesinden sonra oluyordu bu, çok acı geçen bu konuşmanın sonunda genç kız önce. sakin durmuş, ağlamamış, sonra birden yıkılmış ve Lucy'ye sarılmıştı, derin hıçkırıkları son umut kırıntısının da yok olduğunu itiraf ediyordu. İşi dolayısıyla böyle anlarda duygulanmamaya alışkın olduğu halde, bu kez Lucy alışmadığı bir şekilde duygulanıvermişti.

Daha sonra kızın anne ve babasıyla, ardından kendisini ziyarete gelen genç Seddons'la yaptığı konuşmalar ilki kadar kişisel değildi ama yine de üzücüydü. Lucy, diğer operatörlerin yaptığı gibi, hastalarına yönelen duygularını asla geri plâna atamıyacağını hissediyordu. Kendi kendine de, yüzeydeki kayıtsızlığının bir poz, ama gerekli bir poz olduğunu kabul ediyordu. Yine de, ameliyat salonundaki kayıtsızlığının pozla ilgisi yoktu. Burada kayıtsızlık önem kazanıyordu ve kısa süre sonra, soğukkanlılıkla, en ufak kişisel duyguya önem vermeksizin hemen yerine getirmesi zorunlu cerrahî gerekliliklerle uğraştı.

Ameliyat masası başında, anestesizst başlamaya hazır olduğunu belirtmişti. Birkaç dakikadan beri, Lucy'nin bu ameliyatta yardımcılığını yapan genç doktorlardan biri, kesilecek bacağı havada tutuyor,.

kanı mümkün olduğu kadar gövdeye akıtmağa çalışıyordu. Şimdi Lucy dizin iyice yukarısını bir lâstikle sıkıya hazırdı, ama lâstiği gevşek tutuyordu henüz.

Bir şey sorulmadan, araçlarla ilgili hemşire makası masanın üzerinden uzattı ve Lucy, önceki gün traş edilip hexaklorofen'e bulanmış bacadaki sargı bezlerini kesmeye koyuldu. Sargılar yere düştü, ameliyat salonunda gezinen bir hemşire bunları topladı.

Lucy duvar saatine baktı. Beş dakikadan beri bacak neredeyse dimdik havada tutuluyordu ve derisi sararmıştı. Genç stajyer el değiştirdi, Lucy ona sordu : «Yorulunuz mu?» Maskesinin altından yüzünü garip bir şekilde buruşturarak cevap verdi genç adam : «Bir saat süreyle bu işi yapmak istemem.»

Anestezist yaklaşmıştı, Lucy'ye sorarcasına baktı, genç kadın da bir baş işaretiyle ona cevap verdi: «Evet, rica ederim.» Bunun üzerine anestezist lâstiğe hava bastı ve bacadaki kan dolaşımını durdurdu.

Genç stajyer de bacağı masanın üzerine indirip uzattı. Hemşireyle birlikte hastanın üzerini yeşil ve mikroptan arıtılmış bir çarşafı örttüler, sadece ameliyat yeri açıktaydı Lucy burayı son bir kere alkollü zefiran'la sıvadı.

Ameliyat salonunda seyirciler vardı bugün, üniversiteden iki öğrenci, Lucy onlara yaklaşmalarını işaret etti. Hemşire bıçağı uzattı ve Lucy bıçağın ucunu deriye dokundurdu; aynı zamanda da açıkladı :

- Bırakacağım derilerin uzunluğunu, önce yüzeyde kalan bir çizgi çekerek belirttiğimi görüyorsunuz. Bunun amacı çalışacağımız alanı önceden belirlemektir.

Bıçağı iyice derine gömdü ve hemen derinin altından sarı yağ dokusuyla kasları örten zarı ortaya çıkardı. Anlatmaya devam ediyordu :

- Önde bırakacağımız deriyi arkadakinden uzun tutmak önemlidir, dikişin geride, arkada bırakılabilmesi için. Böylece hasta, tam bacağın kesildiği yerde bir yara izinin meydana getireceği kalınlıktan kurtulur : Bu noktada yarayı bırakırsak, en ufak bir basınçta çok acıyabilir.

Şimdi deri iyice kesilmiş, her parçanın sınırı sızmaya başlayan kanla belirlenmişti. İnsanın üzerindeki etkisi de, birleştirilip uçlarından dikilecek olan biri uzun diğeri kısa iki gömlek eteği gibiydi. Bir neşterle çalışan, kısa ve telâşlı darbelerle kesen Lucy deriyi, yukarı kıvrıma başlıyarak alttaki dokuların kırmızı ve kanlı yığını ortaya koydu.

- Retraktör'ü lütfen.

Hemşire aracı uzattı ve Lucy bunu, deriyi hemen altından gelen tabakadan ayıracak şekilde tutturdu. Yardımcısına aracı yerinde tutmasını tenbihledi, bu arada da kendisi daha derine, quadriceps (dizin üstünden başlayan kas) ilk tabakasına iniyordu.

- Az sonra, dedi, damarları ortaya çıkaracağız. Evet. İşte. Önce femoral arter. (Uyluk atardamarı). «Lucy işaret ederken, iki öğrenci büyük bir dikkatle öne doğru eğildi. Lucy sakın sakın, hareketleri ve sözleri birbiriyle uyumlu, devam etti :

- Önce damar demetini mümkün olduğu kadar yukarı almaya çalışacağız, sonra da aşağı çekerek kesilen

yerden iyice uzak tutup bağılyacağız.

Lucy hemostase'i önlemek için damarları iki kat bağıladı - bu bölgede meydana gelecek bir kanama hastanın sonu olabilirdi. Sonra elini uzatıp makası aldı, bacağıın aşağısına doğru uzayan büyük atardamarı kesti Bacağıın kesilmesine doğru, artık geri dönmeyi imkânsız kılan ilk adım atılmıştı.

Aynı yöntem diğere damarlara da uygulandı. Sonra Lucy, kasları yararak siyatik sinirine ulaştı ve bunu ortaya çıkardı. Eldivenli elleri siniri yoklarken, Viviane'in gövdesi birden masanın üzerinde kıpırdandı ve bütün gözler anestezişte çevrildi. Adam iç rahatlatıcı bir baş işareti yaptı : «Hastanın durumu çok iyi. En ufak bir mesele yok.»

Ellerinden biri Viviane'in yanağıındaydı, solgundu bu yanak ama genç kızın soluğı düzenli olarak devam ediyordu. Gözleri açıldı, ancak hiç bir şey göremiyordu; başı arkaya devrilmişti, sağa ya da sola eğilmiyordu, gözleri su doluydu, bilinçsiz olarak fişkırır gözyaşlarıydı bunlar.

- Damarlar için yaptığımızı sinire de uygulayacak ve bunu mümkün olduğu kadar uzağı çekip mümkün olduğu kadar yukardan bağılyacak, kesip çekilmesini sağlayacağız. Lucy otomatik olarak konuşuyor, sözleri ellerinin hareketlerini izliyordu, öğretim alışkanlığı onda çok güçlüydü. Sakin bir sesle devam etti:

- Kol ya da bacakların kesilmesi sırasında sinir uçlarına uygulanacak yol konusunda operatörler arasında hep bir yığın tartışma olmuştur. Hedef, tabii, daha sonra kesilen yerde bir acı duyulmamasıdır. «Çabucak ve ustalıklarla siniri bağıladı ve yardımcısına işaret edip dikişin sallanan ucunu kestirdi.

- Çeşitli yöntemlere başvurulmuştur, enjeksiyonla alkol vermek, sinirin elektrikle yakılması gibi. Ama bugün başvurduğumuz yol daha basit ve çok kişi tarafından uygulanmakta.

Lucy başını kaldırıp duvar saatine baktı, dokuzu çeyrek geçiyordu, ameliyata başlıyalı kırk beş dakika olmuştu. Anestezişte döndü:

- İşler yolunda mı?

- Bundan iyisi can sağlığı. Gerçekten çok sağlıklı bir kız.

Şaka yollu takıldı :

- Gerçek hastanın bacağını kestiğimizden emin misiniz?

- Çok eminim

Lucy ameliyat masasında yatan hastayla ilgili şakaları hiç bir zaman hoş karşılamamıştı, ama bıçağı vuruşundan son dikişi atana kadar durmadan şakalaşan operatörler de görmüştü. Bir görüş ve yaratılış meselesi, diye düşündü. Bazı kişiler için, şakacı sözler derin duyguları gizlemenin yoluydu. Bazıları için de, tam tersi Ne olursa olsun, konuyu değiştirmeyi yeğledi.

Bacağın arkasındaki kasları kesmeye başlarken, anestezişte soruyordu :

- Aileniz ne âlemde?

Lucy bir an durdu ve eti tutturmak için ikinci bir retraktör aldı.

- Herkes iyi. Gelecek hafta yeni bir eve taşınıyoruz,

- Yok canım? Nerede? Yardımcısına döndü :

- Biraz daha yukarı, lütfen. Ameliyat bölgesinin iyice dışında tutmaya çalışın.

- Somerset Heights'da. Yeni bir mahalle, şehrin kuzeyinde.

Öndeki kasların aşağı yukarı tümü kesilmişti.

- Sözü'nün edildiğini duydum sanıyorum, dedi Lucy. Karınız sevinecektir, umarım.

Artık kemik görünüyordu, geniş, kıpkırmızı ve açıldı yara. Anestezist cevap verdi :

- Keyfinden havalarda uçuyor! Halılar alıyor, perde ve bir yığın şey seçiyor. Bir tek sorun var.

Lucy'nin parmakları kemiği çevreliyor, kemik boyunca yukarı çıkıyor ve çevredeki kasları açıyordu. Bu kez öğrencilere hitap etti :

- Farkettiğiniz gibi, kasları mümkün olduğu kadar yukarı itiyorum. Böylece kemiği epey yüksekte kesip daha sonra kaslarla kaplanabilmesini sağlayacağız.

Genç stajyer iki retraktörle taşan kasları yerinde tutmakta güçlük çekiyordu. Lucy bunları daha dengeli tutmasına yardım ederken, genç adam homurdanıyordu :

- Bir daha sefere aynı işi yaparken, üçüncü elimi de getireceğim.

- Testere, lütfen.

Hemşire yine hazır ve kemiği kesmekte kullanılan testerenin sapını Lucy'nin uzanan avucuna yerleştirdi. Lucy anestezist'e sordu :

- Nedir sorun?

Testereyi erişebildiği kadar yukardan, kısa ve düzgün hareketlerle ileri geri sürtmeye koyuldu. Testerenin dişleri kemiğe geçtiğinde, ezilen kemiğin çıkardığı tok ses işitildi. Anestezist cevap verdi:

- Bütün bunların parasını ödemek! Lucy gülmeye başladı:

- Sizi daha fazla meşgul etmemiz, programımıza daha çok ameliyat koymamız gerekecek.

Kemiğin yarısını geçmişti; her zaman Tasladıklarından daha sertti ama, genç kemikler doğal olarak dayanıklıydı. Birden aklına geldi : Bu bir trajedi anı, biz de durmuş kayıtsızca konuşuyor, en sıradan şeyler üstünde şakalaşyoruz. Birkaç saniye sonra bacak kesilmiş olacak, henüz çocuk sayılacak yaştaki genç bir kız, hayatının bir bölümünü geri gelmez şekilde kaybedecek. Bir daha dilediği gibi koşamayacak diğerlerine asla benzemeyecek, diğerleri gibi hiç dansedemeyecek, yüzemeyecek, ata binemeyecek. Bir daha kendini iyice bırakıp sevişemeyecek Belki daha sonra, bunlardan bazılarını yapabilecek, bir çaba harcayarak, takma bacağıyla. Ama yaptıklarının hiç biri eskisine benzemeyecek, eskisi kadar keyifli, içten, gençliğin ve sağlam bir gövdenin sağladığı tanrılık içinde ve art düşünceden yoksun olmayacak.

Trajedinin en beter yanı buydu : Çok erken gelmişti!

Lucy durdu : Hassas parmakları testerenin, aşağı yukarı kemiğin tümünü kestiğini haber veriyordu. Birden, sanki bir kopma sesi ve ardından bir çatırtı duyuldu. Son anda, neredeyse gövdeden ayrılan bacağın ağırlığıyla son kemik parçası kırılmıştı. Boşta kalan bacak boğuk bir sesle düştü.

- Kaldırın! Çabuk, çabuk!

Ama uyarı geç kalmıştı. Genç stajyer bacağı yakalamaya çalıştı, tutamadı, bacak ameliyat masasından kayd ve boğuk bir sesle yere düştü.

- Bırakın olduğu yerde! dedi Lucy sertçe. Ama mikrop kapabileceğini unutan genç adam eğilmiş, bacağı almış ve gerek beceriksizliğinden, gerekse yükünden duyduğu tedirginlikle doğruluyordu.

Salonda gezinen hemşire yaklaştı bacağı aldı, gazlı bez ve kâğıda sardı : Daha sonra, başka parçaların içine konduğu paketlerle birlikte hademe bunu da alacak ve patolojiye bırakacaktı.

- Bacağın kemik parçasını masadan uzak tutun.

Stajyer söyleneni yapmak için masanın çevresini dolandı Ameliyat hemşiresi elinde hazır bir kemik egesi tutuyordu, Lucy beklenmeyen kopmanın kemikte meydana getirdiği çıkıntıları düzeltti, öğrencilere döndü sonra:

- Kemiğin ucunu her zaman temiz ve dümdüz bırakmaya bakın, en ufak bir çıkıntı olmamasına çalışın, çünkü böyle bir şey ilerde çok büyük acılara yol açabilir.

Başını kaldırmadan sordu :

- Ne kadar zaman sürdü? Anestezist cevap verdi:

- Yetmiş dakika. Lucy eğeyi geri verdi.

- Tamam, dedi. Dikmeye başlayabiliriz. Ameliyatın sonu görüldüğüne göre, koridorun aşağısındaki operatörler odasında kendisini bekleyen bir fincan kahveyi özlüyordu.

Mike Seddons, Viviane'ın ameliyatı süresince ter dökmüştü. Loburton'larla birlikte -Viviane'ın yakınları bir süre daha Burlington'da kalmak niyetindeydiler- ameliyat edilenlerin ailelerine ayrılan bir odada oturmuştu. Onları sabah erkenden, hastane daha yeni yeni uyanırken karşılamış ve Viviane'ın odasına götürmüştü. Ama söylenecek fazla bir şey yoktu, verilen ilâcın etkisiyle uyuklayan genç kız onların varlığını belli belirsiz farketmişti. Birkaç dakika sonra da, tekerlekli bir sedyeyle ameliyat salonunun bulunduğu kata taşınmıştı.

Şimdi, bu uzak, suni deri ve cilâli masalarla iyi kötü döşenmiş odada, en sıradan konuların bile sonunu getirmişlerdi. Uzun boylu, şişman, iri yapılı, seyrek kıvr saçlı, açık havada geçirilen uzun yıllar sonucu yüzü buruşup kayışa dönen Henry Loburton, pencerenin yanında ayakta duruyor ve sokağa bakıyordu. Mike Seddons Viviane'ın babasının bir süre sonra pencere başından ayrılıp iskemlelerden birine oturacağını, sonra yeniden kalkıp pencereye yöneleceğini kestirebilirdi. Bir saati aşkın bir süreden beri, düşünmeden ve sinirli bir şekilde, umutsuzca bir değişiklik dileyerek izlemişti gidip gelmeleri : Ya yürüyüşü daha yavaşlasın istiyordu, ya da gidiş - gelişleri arasındaki zaman parçası uzasın.

Buna karşılık Viviane'ın annesi yerinden kıpırdamamış, geldiğinden beri aşağı yukarı hareketsiz oturmuştu : Dik arkalı ve diğerlerinden daha rahatsız görünen bir iskemle seçmiş, dimdik, kendini isteyerek disipline sokan kişilerin alışkanlığıyla oturuyordu. Gözleri uzaklara dalıp gitmiş, elleri hafifçe dizlerinin üzerinde kavuşturulmuş, önüne bakıyordu Angela Loburton. Her zamankinden daha soluktu yüzü, ama görünüşündeki ağırbaşlılığı arttıran çıkık elmacık kemikleri değişmemişti. Hem narin, hem de yıkılmaz bir görünüşü vardı.

Birkaç gün önceki ilk karşılaşmalarından bu yana, Mike Seddons Mrs. Loburton'la ilgili pek çok soru sormuştu kendi kendine. Viviane'la ilgili heyecanı, kuşkuları kocasına oranla çok daha belirsizdi, ama günler geçtikçe Seddons bu duyguların daha derin, belki kocasınınkinden de derin olduğunu anladı. Viviane'ın babası erkek olduğu halde, annesinin yaradılışı herhalde daha sağlamdı. Evlilik yılları boyunca Henry Loburton'un yaslandığı kaya bu olmalıydı.

Seddons, pek düşünmeden, gelecekteki yıllar Viviane'la ilişkilerinin nasıl olacağını sordu kendi kendine. Hangisi daha kararlı ve dayanıklı çıkacaktı işin sonunda? Karakter gücü, otorite, hatta sevebilme yeteneği yönünden iki insanın asla eşit olmadığını biliyordu. Bütün bunları erkeklik ya da dişilikle ilgisinin bulunmadığını, kadınların çoğunluk erkeklerden daha güçlü çıktıklarını, görünürdeki erkekliğin çoğunluk bir iç güçsüzlüğü gizlediğini de biliyordu.

Viviane kendisinden daha mı güçlüydü, karakteri onunkinden daha mı sağlam, ondan daha mı cesurdu? Bu soru önceki akşam kafasında oluşmuş ve öir daha da kendini unutturmamıştı. Bacağın kesilmesine karar verildiğinden ve Viviane'ın da bunu bildiğinden haberi, genç kıza görmeye gitmişti. Onu gözyaşları içinde değil, gülümserken bulmuştu.

- Gel Mike, sevgilim, demişti, yalvarırım böyle "bitik durma. Dr. Grainger bana haber verdi, epey ağladım, şimdi geçti ya da en fazla yarın geçmiş olacak.

Viviane'ı dinlerken, genç kıza duyduğu sevginin "büyüyüp derinleştiğini hissetmiş, onu göğsünde sıkıp ihtirasla öpmüştü. Viviane da sevgi dolu bir hareketle saçlarını çekmiş, başını arkaya itip gözlerinin içine bakmıştı.

- Artık bir tek bacağım olacak, Mike sevgilim. Hayatımın sonuna kadar tek bacak, Rasladığın şu an karşındaki kız olmayacağım. Eğer sözünü geri almak istersen anlayışla karşılarım bunu.

- Mike bütün gücüyle karşılık vermişti.

- Böyle konuşma!

- Niçin? Korkuyor musun bunun sözünü etmekten?

- Hayır!

Yüksek sesle söylenmiş, kesin bir itirazdı bu. Ama ağzından çıkarken yalan olduğunu biliyordu Mike. Korkuyordu. Viviane'm artık hiç korkmadığını sezdiği kadar emindi korktuğundan.

Viviane'da annesini, annesinde de Viviane'ı görüyordu artık.

Karakter sağlamlığı ortak, tartışılmaz yanlarıydı. Aynı düzeyde tutunabilecek yetenektemiydi kendisi? İlk kez bir tedirginlik, bir kuşku kapladı içini...

Mr. Loburton hareketlerini değiştirmişti, iskemleyle pencere arasında durmuş:

- Michael, bir buçuk saat oldu, diyordu. Daha fazla sürer mi?

Seddons Viviane'ın annesinin de kendisine baktığını farketti. Başını salladı :

- Sanmıyorum. Dr. Grainger hemen... buraya; geleceğine söz verdi... ameliyattan hemen sonra.

Bir an sustu, soluk aldı ve ekledi:

- Kısa süre sonra bir şeyler öğreneceğiz sanırım.

Bölüm 19

Dr. Dornberger elini oksijen çadırının iki deliğinden birine soktu ve bebek Alexander'i inceledi. Doğumundan bu yana üç buçuk gün geçmişti, bu da olumlu bir belirti sayılabilirdi. Ama Dornberger'in kuşkuyla karşılaşması gerektiğini bildiği gitgide belirginleşen başka şeyler de vardı.

Muayeneyi tamamlaması epey sürdü, sonra düşünceli düşünceli geriledi, kafasında belirtileri tartıyor, yılların verdiği tecrübenin ve geçmişte rasladığı sayısız vakanın filtresinden geçiriyordu. Sonra düşünceleri içgüdüünün fısıldadığı şeyi doğruladı : Teşhis çok karanlıktı ..

- Biliyorsunuz, dedi, bir ara kurtulacağını sandım.

Erken doğanların bakımıyla görevli genç hemşire -John Alexander'in görmüş olduğu kız- bekleyen bir tavırla Dornberger'e bakıyordu.

- Bir saat öncesine kadar soluğu çok düzenliydi, dedi. Sonra güçsüzleşti, ben de size haber verdim.

Oksijen çadırının öbür yanındaki bir hemşire adayı konuşmayı dikkatle dinliyor, gözleri maskesinin üzerinden Dornberger'den hemşireye gidiyor ve tekrar doktora dönüyordu.

- Hayır, rahat soluk almıyor, dedi doktor. Yüksek sesle düşünüp hiç bir şeyi gözden kaçınmadığına emin olmak isteyerek, devam etti:

- Normalden daha sarı, ayakları da şiş gibi. Söyler misiniz,, kan sayımının sonucu ne?

Hemşire tahtaya iliştirilmiş kâğıda baktı:

- Al yuvarlar iki milyon - yüz ak yuvara yedi çekirdekli (nuclee) al yuvar düşüyor.

Bir sessizlik daha oldu, Dornberger verilen bilgiyi sindirirken iki hemşire de ona bakıyordu. Bu normal pek az bir reaksiyon sayılabileceği halde, kansızlık çok fazlaydı. Bir süre sonra yine konuştu :

- Bir şey söyleyeyim mi? Elimizde hassasiyet testi olmasa, bu çocukta erythroblastose(*) var derim.

(*) Kanda çekirdekli ana erythrocyte hücrelerinin bulunması sonucu meydana gelen hastalık.

Bebeklerin bakımıyla görevli hemşire şaşırıldı.

- Ama doktor... dedi, sonra sustu.

- Biliyorum. Mümkün değil... -Tahtayı işaret etti.- Yine de... Lâboratuvardan gelen raporu gösterin bana, annenin kanıyla ilgili raporu.

Genç hemşire birkaç yaprak çevirdi, isteneni buldu, çıkardı ve doktora uzattı. Pearson'un Coleman'la kapışmasından sonra imzaladığı raporu bu. Dornberger dikkatle inceledi, sonra geri verdi :

- Valla, yeterince açık seçik.

Açık seçik olması gerekirdi tabii. Ama bir şey durmadan kafasını kurcalıyordu: Ya raporda hata varsa? Mümkün müydü bu? İmkânsız, patoloji bölümü böyle bir hatayı asla yapmazdı. Yine de... işini bitirdikten sonra Joe Pearson'la görüşmeye karar verdi.

Daha fazlasını yapamayız, dedi genç hemşireye, en ufak bir değişiklik görürseniz lütfen bana haber verin.

Olur doktor.

Dornberger uzaklaştığında hemşire adayı sordu.

- Neydi doktorun dediği... erythro... Arkasını getiremedi.

- Erythroblastose. Bebeklerde görülen bir hastalık. Annenin kanı Rh negatif, babanınki Rh pozitifse rastlanır bazan.

Kızıl saçlı ve genç hemşire soruyu dikkatle, ama her zamanki gibi güvenli cevap vermişti, öğrenciler bilmediklerini ona sorarlardı hep. Kendi alanındaki en yetenekli hemşirelerden biri olmakla ün yapmıştı, üstelik daha bir yıl önce kendisi de öğrenciydi: Diploması -sınıfının birincisiydi- on iki ay önce almıştı. Bunu bildiklerinden, hemşire adayları ona çekinmeden soru sorarlardı.

- Ama böyle bir şey olduğunda, doğar doğmaz çocuğun kanı değiştirilir sanırdım.

- Ara sıra olur bu. Eğer tahlil pozitif çıkarsa, bu bebeğin ertyhroblastose'lu doğacağı ve doğumdan hemen sonra bütün kanını değiştirilmesi gerektiği anlamına gelir. Bu bebeğin lâboratuvar raporu negatif, dolayısıyla da kanının değişmesi gerekmedi. -Sonra kendi kendine konuşur gibi, düşünceli bir halde:- Yine de garip, bu belirtiler, dedi.

Lâboratuvarın denetimiyle ilgili birkaç gün önceki tartışmalarından bu yana. Dr. Pearson David Coleman'ın seroloji lâboratuvarındaki çalışmalarına değinmemişti hiç. Coleman bu sessizliğin ne anlama gelebileceğini kestiremiyordu. Ya kazanmıştı partiyi ve doğrudan serolojinin sorumluluğunu yüklenecekti, ya da Pearson saldırısını yenilemek niyetindeydi.

Bu arada da Coleman, düzenli olarak seroloji lâboratuvarına uğramak ve çalışmaları denetlemek alışkanlığını edinmişti. Dolayısıyla da kafasında yapılacak birkaç değişikliği tasarlamıştı, bunlardan en az dikkati çekenler bir, iki gündür uygulanmaya başlamıştı bile.

Cari Bannister'le aralarında, mütarekeyi andıran bir durum sözkonusuydu. John Alexander'e gelince, Coleman'ın lâboratuvara gösterdiği ilgiyi çok yararlı gördüğünü açıkça ortaya koymuştu. Birkaç teklifte bulunmuş ve genç bilim adamı bunları olumlu karşılamıştı.

Pearson'un dilediği taktirde izin alabileceği yolundaki iyi niyetli teklifine rağmen, karısının hastaneye nakledildiği günün ertesinde yerini almış, işine başlamıştı. Coleman onun şu cevabı verdiğini işitmişti:

- Teşekkür ederim doktor, ama çalışmazsam çok düşünürüm ve bunun da bana hiç faydası olmaz.

Pearson da, hiç olmazsa dilediği zaman karısını öpmesi ve çocuğunu görebilmesine izin vermişti.

David Coleman seroloji lâboratuvarının kapısını açtı ve içeri girdi.

John Alexander'i ortadaki masada, gözlerini mikroskoptan kaldırıp olağanüstü büyüklükteki göğüslerin şişirdiği beyaz gömleğiyle karşısında duran bir kadına cevap verirken buldu. Bu iri göğüsler yüzünden, Coleman belli belirsiz, geldiğinden bu yana kadına hastanede birkaç kere rasladığını hatırladı.

O sıra Alexander:

- Belki Dr. Pearson ya da Dr. Coleman'a başvurmanız gerekir, diyordu. Reporumu kendilerine vereceğim.

- Hangi rapor sözkonusu?

Genç doktorun sakın sakın sorduğu soru üzerine, iki baş da bulunduğu yere döndü, önce kadına, soran bakışlarla kendisini süzüp sordu:

- Merhaba doktor! Siz Dr. Coleman'sınız değil mi?

- Evet.

- Ben Hilda Straughan. Mutfağın yönetimiyle görevliyim, diyerek elini uzattı.

Coleman uzatılan eli sıkarken, büyülenmiş gibi, iri göğüslerin de kolun hareketini izlediklerini gördü. Bu oynaşma ona yunus balıklarının oynaşmalarını hatırlattı. Sonra dağılan dikkatini topladı ve sordu:

- Size yardımcı olabileceğimiz bir şey var mı? Beslenme sorunları dolayısıyla, mutfakta görevli olanlarla patoloji bölümündekilerin sık sık işbirliği yaptıklarını bildirdi.

- Son haftalarda, özellikle de hastane personeli arasında, pek çok barsak hastalığına raslıyoruz.

- Bunun zaman zaman görülmediği bir hastane adı verir misiniz bana?

- Tabii, biliyorum. -Mrs. Straughan bu kayıtsızlığı hafiften kınar göründü.- Bunun sebebi hastanenin yemekleriye -ki öyle- çaresini bulmak için nedenlerini hemen öğrenmek isterim.

Bu kadında, David Coleman'ın saygı duymaktan kendini alamadığı bir ciddiyet, bir iş ahlâkı vardı. Kibarca sordu:

- Bir fikriniz var mı bu konuda?

- Çok açık bir fikrim var. Bulaşık makinelerimden şüphe ediyorum, Dr. C.

Genç doktor bir an, kendisine Dr. C. denilmesi karşısında şaşkınlıkla duraladı, sonra toparlanıp sorulu:

- Ya! Niçin?

Yan gözle, Bannister'in içeri girdiğini farkettili. Şimdi iki teknisyen konuşmayı izliyorlardı. Kadın cevap verdi:

- Su ısıtma tertibatım çok kötü.

Coleman kadının herşeyi benimsemesine gülüyordu az kaldı, kendini toplayarak sorularına devam etti:

- Bunu haber veren çıktı mı hiç?

- Sık sık bildirdim Dr. C.

Göründüğü kadarıyla, bu konu üzerinde çok duruyordu kadın. Devam etti sözlerine:

- Hastane yöneticisi Mr Tomaselli'yle kaç kere konuştum. Aslında, en son başvurduğumun ardından Mr. T. Dr. P.'den yeni tahliller yapmasını istedi.

- Anlıyorum. -Alexander'e dönüp sordu:- örnekler aldınız mı?

- Evet doktor.

- Ne buldunuz?

- Su sıcaklığı yeterince yüksek değil, diye cevap verdi Alexander bir sürü kâğıdın üzerine tutturulduğu tahtayı inceledikten sonra. Her makineden üç örnek aldım, her iki günün değişik saatlerinde, ısı hiç 42 ile 50 dereceden fazla çıkmadı.

- Görüyorsunuz ya!

Kadın çok şey anlatan bir hareketle ellerini havaya kaldırmıştı.

- Evet. Çok düşük.

- Bu kadarla kalmıyor doktor. (John Alexander tahtayı bırakmış, masanın üzerinden bir küçük cam, almıştı.) Korkarım, gaitalarda gördüğümüz kokuşmaya ve çürümeye yol açan bakterilere rasladım. Tabaklar üzerinde. Bulaşık makinesinden çıktıktan sonra.

- Gösterin.

Coleman terkibi aldı ve mikroskopa doğru gitti. Ayarladığında, tipik bakteriler hemen görüldü, Doğruldu. Mrs. Straughan sordu:

- Nedir? Ne anlama geliyor bu? Cevap vermeden önce, dikkatle düşündü:

- Bu camda, insan pisliğinde raslanan türdere bakteriler var. Normal olarak sıcak suyun bu bakterileri öldürmesi gerekir, ama duruma bakılırsa makinelerden geçiyor ve yıkanan tabaklarınıza yapışıyor,.

- Ciddi mi?

Coleman biraz daha düşündü:

- Hem evet, hem de hayır. Belki de sözünü ettiğiniz barsak rahatsızlıklarının bir bölümüne bu sebep oluyor, ama olayın kendisi çok önemli değil. Hastanede bulaşıcı hastalık taşıyan biri olursa ciddileşir.

- Bulaşıcı hastalık taşıyan birimi? Coleman açıkladı:

- Vücudunda bilmeden hastalık mikrobu taşıyare biridir bu, hatta taşıdığı hastalığın belirtilerini bile bilmez. Normal ve sağlıklı bir insan da hastalık mikrobu taşıyabilir, tehlikeli olduğunu gösteren en ufak bir belirti yoktur bu insanda. Sanıldığından çok daha sık raslanır bu olaya.

- Evet, ne demek istediğinizi anlıyorum, dedi hemen Mrs. Straughan.

Coleman iki teknisyene dönmüştü.

- Umarım, hastanede yiyeceklerle uğraşan herkes üzerinde düzenli olarak incelemeler yapıyoruzdur?

Bannister kasılarak cevap verdi:

- Oooo! Tabii! Dr. Pearson bu konuda çok titizdir.

- Tarihlerini biliyor muyuz?

- Tabii. -Yaşlı teknisyeni düşündü, duraladı. sonra ekledi,- Yine de sanırım, epeydir yapmadık.

- En son inceleme ne zaman oldu? Coleman bu soruyu kayıtsızca, günlük işlerin bir parçasıymış gibi sormuştu.

- Bir saniye. Gidip deftere bakayım -Coleman kafasında çeşitli unsurları tartarken Bannister defteri aldı. Eğer bulaşık makineleri yetersiz ve etkisizse- durumun böyle olduğu belliydi hemen bir şey yapılması gerekiyordu. Hiç şüphe yoktu bu noktada. Ama öte yandan, mutfakta çalışanlar devamlı ve dikkatli muayene edildikleri sürece -Bannister'e kalırsa böyleydi- telâşlanmak için hiç bir gerçek neden yoktu. Yine de kayıtsızlık başka şeydi, Coleman Alexander'e:

- Raporunuzu en kısa zamanda Dr. Pearson'a verseniz iyi olur, dedi.

- Peki doktor.

Ve Alexander notlarına döndü yine. Lâboratuvarın öbür ucundaki Bannister başını defterden kaldırdı ve bağırdı:

- 24 şubat.

Şaşırın Coleman tekrarladı:

- Şubat mı dediniz?

- Evet öyle.

- Altı ay oluyor. -Mrs. Straughan'a döndü:- Çalışanlar arasında yeni kimse yok herhalde!

- Ne yazık ki var! -kadın bütün gücüyle başını sallıyordu.- Şubattan bu yana pek çok yeni insan aldık,
Dr. C.

Hâlâ durumu kavrayamayan Coleman üsteledi:

- Tarihten emin misiniz?

- 24 Şubat son muayene tarihi.

Bannister, şaşılacak ölçüde güveniyordu kendine. Bu herşeyi bilen genç doktora bilmediği bir şeyi göstermek bir yenilikti.

- İsterseniz bir de siz bakın?

Bu teklifi duymazlıktan gelen Coleman:

- Yeni girenler ne oldu öyleyse? diye sordu. Bu tarihten sonra işe alınanlar?

- Başka şey yok. Tahlil için bize örnek yollanmadıkça, mutfakta yeni çalışanlar olup olmadığını bilemeyiz.

Tavrında mutlak bir kayıtsızlık, neredeyse bir küçümseme vardı.

Coleman yavaş yavaş öfkeleniyordu. Bunu önlemeye çalışarak, sakin bir sesle kadına:

- Sanırım bu sorunu çözmek sizi ilgilendirir, dedi.

Bu sefer, bir yerlerde bir şeyin gerçekten fena halde aksadığını fark ediyordu. Mrs. Straughan da aynı şeyi düşünmüş gibiydi.

- Hemen ilgileniyorum. Teşekkür ederim Dr. C, dedi.

Her adımında göğüslerini hoplatarak, l aboratuvardan çıktı. Bir sessizlik oldu. İlk kez, Coleman Bannister'de b uy k bir rahatsızlık sezdi. Bakışları karşılaştığında buz gibi bir sesle sordu yaşlı teknisyene:

- Neden size, mutfak görevlilerinden herhangi biriyle ilgili tahlil gelmediğini düşündünüz m  hiç?

- Valla... - Bannister'in kendine güveni kaybolmuş, parmakları arasında bir şey kurcalıyor, daha da belirsiz olarak bir cevap vermeye çalışıyordu. - Valla... sanırım, merak edecektim... er geç.

Coleman onu tiksinti dolu bir bakışla süzüyordu. Öfkeyle:

- Sizin yerinizde olsam «geç» derdim. Ne d ş nt yorsunuz? Biraz olsun düşünmeyin de ne olursa olsun, değil mi? -Kapıya vardığında geri döndü:- Dr. Pearson'un yanındayım.

Yüzü bembeyaz kesilen yaşlı teknisyen, ayakta durmuş, Coleman'ın çıktığı kapıya bakıyordu. Dudaklarından bir takım sözler dökülüyordu, kırgınlık ve yenilgi sözleri. «Biliyor herşeyi bu. Herşeyi biliyor, değil mi? Herşeyi biliyor. Bilinebilecek en ufak şeyi bile biliyor!»

O sıra Bannister bir başarısızlık ve yıkıntı havasının içinde yaşıyordu. Dünyası, alışkın olduğu ve dokunulmaz saydığı, dolayısıyla da hiç korumaya çalışmadığı dünyası parçalar halinde dökülüyordu. Yeni bir düzen çıkıyordu ortaya, bu yeni düzende, kendi yetersizliği yüzünden ona yer yoktu. Başı önünde,

sıgıncak bir köşe bulamadan, güçsüz, yıpranmış, acınacak, zamanın önemsemediği bir gölgeyi andırıyordu.

Coleman içeri girdiğinde Joe Pearson başını kaldırdı. Coleman bir giriş yapma gereğini duymadan konuştu:

- John Alexander, bulaşık makinesinden çıkan temiz tabaklarda bakteri buldu.

Pearson hiç şaşırılmış görünmedi. Ters bir sesle:

- Sıcak su tesisatının yetersizliğinden, dedi.

- Biliyorum. (Coleman, sesindeki küçümseme belirtisini yok etmeye çalıştı ama bunu başaramadı.)

Herhangi biri bunu düzeltmek için bir şey yapmaya çalıştı mı?

Yaşlı adam ona merakla bakıyordu. Şaşırtıcı bir soğukkanlılıkla:

- Sanırım burada herşeyi çok düzensiz buluyorsunuz değil mi?

- Sorduğunuza göre cevap vereyim, evet! dedi Coleman dudaklarını sıkarak.

Bu havada daha ne kadar birlikte çalışabileceklerini düşünüyordu.

Pearson çalışma masasının alt gözünü açmış dosyalarla kâğıtları karıştırıyor, aramasını sürdürürken bir yandan da konuşuyordu. Garip bir öfke ve üzüntü karışımıydı konuşması:

- Çok genç, çok ham, yeni fikirlerle çok dolusunuz! Buraya geliyorsunuz, yepyeni bir yönetici kadro var hastanenin başında ve para yıllar boyu görülmemiş bir kolaylıkla akıyor. Siz de ne aksıyorsa, kimse

değiştirmeyi düşünmediği için bunun böyle olduğu sonucuna varıyorsunuz. Kimse değiştirmeyi denemediği için!

Aradığını bulmuştu, masanın üstüne tıklım tıklım dolu bir dosya attı.

- Bunu söylemedim.

Coleman kesinlikle belirtmişti görüşünü. Pearson dosyayı önüne itti:

- İşte mutfakların sıcak su tesisatıyla ilgili yazışmalar. Eğer bunlara göz atmak zahmetine katlanırsanız, yıllardan beri yeni bir tesisat yapılması için yalvardığım! görürsünüz. Hadi... Bakm!... - Pearson'un sesi yükseliyordu. Meydan okurcasına: - Hadisenize, dedi. Bakm!

Coleman dosyayı açtı, ilk özeti okudu, bir sayfa bir ikinci sayfa çevirdi, sonraki sayfaları da karıştırdı ve yanlışının ne olduğunu anladı. Bütün bunlar Pearson'un hastane mutfaklarındaki sağlık tedbirlerini kesinlikle mahkûm ettiğini gösteriyordu, üstelik sertlikte Coleman'ın başvuracağı deyimleri çok açıyor ve bütün bu mektuplar boş yere, yıllardan beri yazılıp duruyordu.

- Ne haber?

Pearson okuduğu sürece gözlerini Coleman'dan ayırmamıştı.

Coleman hiç duralamadan:

- Özür dilerim, dedi. Hiç olmazsa bu konuda, beni bağışlamanızı istiyorum.

- Önemi yok! - Pearson öfkeli bir hareket yapmıştı, sonra genç adamın sözlerinin anlamını kavradı: - Başka şeyler mi var demek istiyorsunuz?

Coleman sesini yükseltmeden cevap verdi:

- Bulaşık makineleriyle ilgili durumu öğrenirken, mutfakta çalışanların altı ayı aşan bir süreden beri muayene edilmediklerini de gördüm.

- Ne? Niçin?

Sorular kuru patlamalar gibi çıkıyordu ağzından.

- Sağlık bölümü hiç bir şey göndermemiş görünüşe bakılırsa. Mrs. Straughan bunu aydınlatmakla meşgul.

- Yani ilgilenmediğimizi mi belirtmek istiyorsunuz? Patolojide kimse neden hiç bir şey yollanmadığını merak etmemiş mi?

- Görünüş öyle.

- Şu Bannister sersemi! Bakın bu ciddi! Pearson gerçekten çok üzülmüş, başlangıçta Coleman'a yönelen düşmanlığı kaybolmuştu. Genç adam tatlı bir sesle:

- Bunu öğrenmek istediğinizi sanıyordum, dedi.

Pearson telefonu açmıştı: «Bana hastane yöneticisini verin.» Bu sözleri izleyen konuşma kısa ve kesin oldu. Pearson telefonu kapadı, yerinden kalktı ve Coleman'a:

- Tomaselli aşağı geliyor, dedi. Gidip lâboratuvarda kendisiyle konuşalım.

David Coleman'ın öğrendiklerini özetlemesi için birkaç dakika yetti. Kendisini dinleyen Pearson ve Harry Tomaselli'nin önünde John Alexander raporunu okudu, Pearson da camları inceledi. Mikroskop başında doğrulurken, Mrs. Straughan içeri girdi, hastane yöneticisi hemen ona döndü:

- Ne keşfettiniz?

Kadın inanmadığını gösteren bir hareket yaptı, sonra Pearson'a dönerek:

- İnanılmaz ama doğru, dedi. Yılın başında, sağlık bölümüne yeni bir sekreter alındı. Doktor P., kimse kendisine mutfakta çalışanların muayene edilmeleri gerektiğini söylememiş. Bu nedenle de size bir şey yollanmamış...

Bunun üzerine Tomaselli:

- Öyleyse ne kadar zamandan beri tahlil yapılmamış? diye sordu.

- Aşağı yukarı altı buçuk aydır.

Coleman Bannister'in, somurtuk ve sessiz, bir köşede durduğunu ama konuşulardan hiç birini kaçırmadığını farkettiler.

Hastane yöneticisi Pearson'a sordu:

- Ne öğütlersiniz?

- Herşeyden önce bütün yeni işe girenler muayene edilmeli, en kısa zamanda tahlilleri yapılmalı.

Yaşlı doktor canlıydı şimdi, kararlı görünüyordu:

- Bu da gaita kültürü, ciğerlerin röntgeninin alınması ve genel bir muayene demek oluyor. Mutfakta

çalışan herkesi ve beslenmeyle ilgili bütün kişileri kapsamı gerekli.

- Bu işi üzerinize alır mısınız Mrs. Straughan? dedi Harry Tomaselli. Sağlık bölümüyle işbirliği yapın, ayrıntıların çoğuyla onlar meşgul olur.

- Peki Mr. T. Hemen işe girişiyorum. Kalçalarımı kıvrarak lâboratuvardan dışarı çıktı.

- Başka bir şey var mı? - Tomaselli dikkatini Pearson'a yöneltti-

- Bulaşık makineleri için bize yeni bir kazan gerek ya da herşey sökülsün ve baştan aşağı yeni bulaşık makineleri yerleştirilsin, böylesi çok daha iyi. Yıllardır söyleyip duruyorum.

- Biliyorum, dedi Tomaselli. Dosya ban?, geçti ve listemde işin kötüsü, bir çok önemli harcama yapmak zorunda oluşumuz! Bunun kaç mal olacağını düşünüyorum.

- Nereden bilebilirim? diye parladı Pearson boş yere sinirlenip. Tesisatçı değilim ben.

- Ben su tesisatını onarmayı bilirim biraz, belki bir faydam dokunur sizlere.

Alçak sesle söylenen bu sözler üzerine, hepsi başlarını çevirdiler. Her zamanki gibi elleri piposuyla meşgul Dr. Dornberger'di gelen. Sessizce ve dikkati çekmeden girmişti lâboratuvara. Harry Tomaselli'yi görünce meraklandı:

- Rahatsız ediyor muyum?

- Hayır, diye cevap verdi Pearson haşince. Hayır, işler yolunda. (Pek öyle görünmüyordu ya.)

Dornberger John Alexander'in kendisine baktığını gördü.

- Birkaç dakika önce sizin bebeğin yanındaydım. Korkarım durumu pek iyi değil.

- Hiç umut var mı doktor?

John sesini yükseltmeden sormuştu soruyu. Yüzleri iyice yumuşayan diğerleri ona döndüler. Bannister elindeki cam tüpü bırakıp yaklaştı:

- Korkarım yok, dedi ağır ağır Dornberger. -Bir sessizlik oldu, sonra kadın - doğum uzmanı bir şey hatırlamış gibi, Pearson'a döndü: - Düşündüm de Joe, Mrs Alexander'in kan tahlilinde şüphe uyandıracak bir durum olamaz, değil mi?

- Şüphe mi? Ne şüphesi?

- Demek istediğim şu: Bir yanlış yapılmış olamaz mı?

Pearson başını salladı:

- Hiç bir yanlış yok, Charlie. Üstelik de tahlili ben, elimden geldiği kadar özenle yaptım. - Merakla ekledi: - Neden sordun bunu?

- Basit bir kontrol. Dornberger piposunu çekiştirdi.

- Bu sabah, uzun süre, çocukta erythroblasto-se belirtileri olduğunu düşündüm. Ama bakarak edindiğim bir izlenimdi bu.

- Kesinlikle imkânsız!

Pearson çok emin konuşuyordu. Dornberger karşılık verdi:

- Ben de öyle düşündüm...

Yeniden bir sessizlik oldu. Gözler yine Alexander'e çevrildi: David Coleman bir şey söyleme ihtiyacı duyuyordu, dikkati başka yere çekmek için genç teknisyeni rahatlatmak için herhangi bir şey. Neredeyse düşünmeden, Dornberger'e :

- Tahliller konusunda bazan şüpheye yer vardı - lâboratuvarlar sadece iki doğrudan test uyguladıkları sıralar. Ara sıra bir pozitif vakanın negatif çıktığı olurdu. Ama şimdi, Goombs serumuyla, bu imkansızlaştı.

Konuşmasını bitirirken, bu lâboratuvarda değişikliğin kendi gelişiyle başladığını hatırladı. Pearson'u eleştirmek niyetinde değildi hiç, ihtiyarın bir şey farketmemiş olmasını umuyordu : Aralarında, gereksiz yere bir yenisini katmayacak kadar ihtilâf konusu çıkmıştı.

- Ama... Doktor Coleman...

Gözleri yuvalarından uğrayan Alexander, ağzı bir karış açık, ona bakıyordu :

- Evet. Ne var?

Coleman şaşkındı. Söylediklerinden hiç biri böyle bir tepkiyi doğrulayacak gibi değildi.

- Combs serumu kullanmadık. Alexander'e duyduğu ilgiye rağmen, Coleman -canının sıkıldığını hissetti. Pearson yüzünden, bu konudan kaçmak istemişti. Şimdi çaresi kalmıyordu. Kayıtsız bir sesle devam etti:

- Tabii ki yaptınız, canım! Coombs serumu için sipariş fişine imza attığımı hatırlıyorum.

Alexander umutsuzca bakıyordu ona, bakışları yalvarma doluydu.

- Ama Dr. Pearson bunun gerekli olmadığını söyledi. Her zamanki iki doğrudan test yapıldı sadece.

Coleman'ın söylenenleri sindirmesi için birkaç dakika geçmesi gerekti. Neyin sözkonusu edildiğini anlamayan Harry Tomaselli'nin merakla kendilerini seyrettiğini gördü. Dornberger'in de ilgisi birden uyanmıştı. Pearson rahatsız olmaya başlar gibiydi.

- Size haber vermek istemişim, dedi Coleman'a. Aklımdan çıktı.

David Coleman'ın beyni, şimdi buz gibi apaçıktı, ama daha ileri gitmeden bir şeyi aydınlatmak istiyordu :

- Anladığım kadarıyla, dedi Alexander'e Coombs serumu kullanılmadı hiç?

Alexander başıyla evetledi ve birden Dr. Dornberger araya girdi:

- Durun bir dakika da anlayayım. Demek anne, Mrs. Alexander, her şeye rağmen hassaslaşmış bir kana sahip olabilir, öyle mi?

- Tabii, öyle! - Kimseye ve hiç bir şeye aldırmadan, Coleman konuşmaya devam etmişti. İki doğrudan test sonucu iyi; bir çok vakada bu iki test yeterli, ama her vakada değil. Hematoloji'deki(*) gelişmeleri izleyen herhangi birinin bunu bilmesi gerekir. - Hiç yerinden kılmıdamayan Pearson'a doğru bir göz attı : - Bunun için ben, Coombs serumuyla bir test yapılmasını söyledim.

(*) Tıp biliminin kanla uğraşan dalı.

Hastane yöneticisi tıbbi terimlerin anlamını kavramaya çalışıyordu :

- Bu sözünü ettiğiniz testin yapılmasını söylediyse, niçin yapılmadı :

Coleman dikkatini Bannister'e yöneltti. Amansız bir bakışla, sordu :

- İmzaladığım sipariş fişi ne oldu? - Coombs serumu alınması için imzaladığım? - Teknisyenin duraladığını görünce, sertçe üsteledi : - Cevap verin!

Bannister titriyordu. Mırıldandığında söyledikleri güç işitildi :

- Yırttım.

Dornberger, inanmazcasına tekrarladı :

- Bir doktorun imzaladığı sipariş fişini mi yırttınız? Hem de üstelik, onu uyarmadan ha?

Coleman amansızca sordu :

- Kimin talimatı üzerine yırttınız? Bannister yere bakıyordu, istemiyerek mırıldandı :

- Dr. Pearson'un talimatı üzerine. Dornberger hızlı hızlı düşünüyordu. Coleman'a:

- Bütün bunlar, dedi, çocukta bal gibi erythroblastose olduğunu ortaya koyuyor. Aslında, bütün belirtiler de bunu gösteriyordu.

- Öyleyse, bebeğin kanını değiştireceksiniz demektir.

Dornberger acı acı :

- Bunun doğumdan hemen sonra yapılması gerekirdi, dedi. Bu kadar geç yapılırsa bile, yine bir kurtuluş şansı var... (Sanki Coleman'ın görüşü dayanılabilecek tek görüşmüş gibi genç hekime baktı.) Ama emin olmak isterdim... çocuğun kaybedecek gücü yok.

Coleman'ın tepkisi çabuk, yetenekli bir doktorun tepkisi oldu : Artık bu sahne, Dornberger'le kendisi arasında geçiyordu. Pearson olup bitenlerin çabuk-luğuyla başı dönmüş gibi, hareketsizdi. Coleman hemen Bannister'e :

- Hastanede Coombs serumu var mı? diye sordu.

Teknisyen tükürüğünü yuttu :

- Hayır.

Bu iş artık hastane yöneticisinin alanına girmeye başlıyordu. Kısaca sordu :

- Nereden alacağız öyleyse?

- Vaktimiz çok az, dedi Coleman. Testi gereken herşeyin bulunduğu başka bir yerde yapmamız gerekiyor.

- Üniversite yapar. Onların lâboratuvarları bizimkinden daha iyi.

Harry Tomaselli telefon başına geçmişti bile. Santraldaki memureye: «Üniversite Hastanesi, lütfen», dedi.

Sonra diğerlerine döndü :

- Orada, patoloji bölümünün başında kim var?

- Dr. Franz, diye cevap verdi Dornberger. Tomaselli santraldaki kıza : «Dr. Franz'ı isteyin lütfen», dedi ve tekrar diğerlerine döndü :

- Kim konuşacak?

- Ben, dedi Coleman telefonu alarak.

«Dr. Franz? Ben Coleman, üç Eyalet hastanesi patolojik anatomi bölümü yardımcısı. Bizim için çok acele, bir Coombs testi yapabilir miydiniz?»

Bir sessizlik oldu, Coleman dinliyordu. Sonunda cevap verdi :

«Teşekkür ederim doktor. Evet, elimizdeki örneği hemen yolluyoruz. Hoşça kalın.»

Salona dönerek :

- Hemen kan almamız gerekiyor, dedi.

- Size yardım edeyim doktor.

Üzerine gerekli araç - gereci doldurduğu bir tepsiyle, Bannister'di bunları söyleyen. Teklifi geri çevirmek üzereyken, Coleman adamın bakışlarıyla karşılaştı. Kısa bir süre duraladı ve kararını verdi:

- Peki, benimle gelin.

Dışarı çıkarlarken hastane yöneticisi arkalarından seslendi:

- Polisten bir devriye arabası isteyeceğim. Kanı daha çabuk götürürler.

- Rica ederim, ben de onlarla gitmek istiyorum. John Alexander'di bu.

- Peki.

Hastane yöneticisi yine telefon başındaydı.

- Bana hemen emniyet müdürlüğünü bulun, dedi ve Alexander'e döndü : - Coleman'ia gidip kanı ilk yardımın girişine götürün. Devriye arabası orada olacak.

- Peki efendim.

Alexander hızla dışarı fırladı. Tomaselli yeniden telefona sarıldı.

«Ben üç Eyalet hastanesi yöneticisi -Çok acele kan götürmek için bir devriye istiyoruz.- Bir an dinledi, sonra cevap verdi: - Evet, ilk yardımın girişinde adamlarımızdan biri bekliyecek.» Sonra telefonu kapadı.

- Bu işin başında bulunsam daha iyi ederim. Ve Dornberger'le Joe Pearson'u başbaşa bırakarak çıktı.

Birkaç dakikadan beri yığınla düşünce kadın -doğum uzmanının kafasını kurcalıyordu. Yıllardır devam eden meslek hayatı boyunca, Charles Dornberger, kaçınılmaz şekilde hastalarının öldüğünü görmüştü. Ara sıra. ölümlerinin çevresinde almyazısını andırır bir şey de vardı. Ama her zaman bütün gücüyle, amansızca, hiç pes etmeden, son saniyeye kadar onların hayatını kurtarmak için mücadele etmişti. Her olayda da, başarıyla sonuçlandırın ya da başarısızlığa uğrasın, içtenlikle söyleyebilirdi ki şerefiyle çalışmış, hiç bir şeyi bırakmamış, bilgisini son zerresine kadar kullanmıştı. Bazı doktorların ara sıra kendilerine daha hoşgörülü davrandıklarını biliyordu. Ama bildiği ve inandığı kadarıyla, Charles Dornberger asla bir hastasını yeteneksizlik ya da ihmal yüzünden öldürmemişti.

Şimdiye kadar.

Şimdi, meslek hayatının sonuna bu kadar yakinken, yeteneksizliğin acı ürününü bir başkasıyla, hepsinden beteri dostu olan bir başkasıyla paylaşmak zorundaydı.

- Joe, dedi, bilmen gereken bir şey var. Pearson'un yüzü sapsarı kesilmiş, bakışları donuklaşmış, kendini aralıksız bir lâboratuvar iskemlesinin üzerine atmıştı. Ağır ağır gözlerini kaldırdı.

- Vaktinden erken doğan bir bebek bu, Joe ama yapısı normaldi ve doğar doğmaz kanımı değiştirebilirdik. (Bir an sustu, yeniden söze başladığında artan heyecanı yüzünden sesi boğuk çıkıyordu.) Joe, çok eski dostuz ve ara sıra sana yardımım da dokundu, bütün güçlüklerle mücadelede yanbaşındaydım. Ama bu kez, bütün inancımı söylüyorum ki, bu bebek ölürse seni Sağlık Kurulu'nun karşısına çıkaracak ve meslek hayatımı yıkacağım.

Bölüm 20

- Tanrı aşkına! Ne yapıyor bu herifler? Neden hâlâ bir ses çıkmadı?

Dr. Joe Pearson parmaklarının ucuyla çalışma masası üzerinde sinirli sinirli trampet çalıyordu. Bir saat bir çeyrek önce Alexander'lerin bebeğinden alınan kan üniversite hastanesine yollanmıştı. Şimdi yaşlı doktorla David Coleman yalnız başlarına bekliyorlardı.

- Dr. Franz'ı ikinci kere aradım, dedi Coleman sakın bir sesle. Sonucu alır almaz bana telefon edeceğini söyledi.

Pearson ağır ağır başını salladı ve sordu :

- Nerede oğlan - John Alexander?

- Polis arabası onu geri getirdi. Karısının yanında. Bizse burada bekliyoruz. (Coleman bu kez duralıyarak konuşuyordu.) Mutfaktaki durumla ilgili olarak, Sağlık bölümüyle bağlantı kuralım mı dersiniz? Hani mutfakta çalışan herkesin muayenesinin başlayıp başlamadığını anlamak için?

Pearson başını salladı :

- Daha sonra. Bütün bu işler sona erdiğinde. Başka hiç bir şey düşünemiyorum hepsi halledilmedikçe, dedi titreyen bir sesle.

Lâboratuvarda bomba gibi patlayan sabahki olaylardan beri ilk kez Coleman Pearson'u düşünmeye ve yaşlı adamın neler hissettiğini merak etmeye başladı. Coleman'ın kan tahlilinin geçerliliği konusundaki sözleriyle ilgili bir tartışma olmamıştı aralarında, Pearson'un susması bir çeşit sözsüz onaylama, hiç olmazsa bu noktada genç meslekdaşının kendisinden daha bilgili sayılacağını kabul etme anlamına geliyordu. Coleman bunun sindirilmesi güç ve acı bir gerçek olduğunu düşündü, ilk kez kendinden çok yaşlı meslekdaşına yakınlık duydu.

Pearson masayı takırdatmaktan vazgeçti ve elinin kenarıyla masaya vurdu.

- Ne oluyor be yahu! diye bağırdı. Neden ses vermiyorlar.

- Patolojik anatomiden hiç haber yok mu?

Yıkanan, fırçalanan, temizlenen, beyazlara bürünen ve kadın-doğum bölümünün ameliyat salonunun yanındaki odada bekleyen Dr. Charles Dornberger, o sıra odasına giren erken doğan bebeklere barmakla görevli genç hemşireye bu soruyu soruyordu.

- Hayır doktor, dedi genç kız başını sallıyarak.

- Hazır olmamız için ne kadar zaman gerekli?

İki lâstik torbaya sıcak su dolduran hemşire, bunları bebeklerin ameliyatında kullanılan küçük masanın örtüsü altına yerleştirdi.

- Sadece birkaç dakika doktor, cevabını verdi.

Bir stajyer Dornberger'e yaklaşıp sordu:

- Coombs testinin sonucunu almasanız da, kart değiştirmek niyetinde misiniz?

- Evet. Şimdiye kadar yeterince zaman kaybettik. Daha fazlasını kaybetmeye niyetim yok.

Bir saniye düşündü ve ekledi :

- Nasılsa çocuğun durumu, test elimizde olmadan da kan değiştirmemizi doğrulamaya yetiyor.

- Bu arada doktor, dedi hemşire, bebeğin göbeği kısa kesilmiş. Bunu biliyor muydunuz?

- Evet, tabii teşekkür ederim. Stajyere dönen Dornberger anlattı :

- Kan değiştirmek gerekeceğini önceden bildiğimizde, doğum sırasında göbeği uzunca bırakırız. Çok pratik bir enjeksiyon yeri sağlamış oluruz böylece. Ne yazık ki bu vakada böyle bir şey hesaba katılmadı ve doğum sırasında göbek kesildi.

- Nasıl yapacaksınız?

- Anestezi lokal, sonra tam göbeğin üstündeki damarı açacağız. Kan ısıtılıyor mu?

- Evet doktor, dedi hemşire.

Dornberger genç stajyere anlatmaya devam etti :

- Yeni kanın vücutla aşağı yukarı aynı sıcaklığa getirilmesi önemlidir. Yoksa şok tehlikesi artar.

Kafasının ayrı bir bölümünde, Dornberger genç adamı eğitmek için olduğu kadar kendisi için de konuştuğunu biliyordu. Konuşmak onu derin düşünmekten kurtarıyordu, ve şimdilik, derin düşüncelere dalmak Charles Domgerger'in kaçınmaya baktığı bir şeydi. Kapışmalarından sonra Pearson'u lâboratuvarda bırakıp çıkmasından beri, kafası bir kuşku ve serzeniş fırtınasında boğuluyordu. Teknik yönden kendisinin hiç hatalı olmayışı, bir şey değiştirmiyordu. Tehlikede olan hastasıydı, tıptaki en beter ihmalcilik yüzünden ölecekti belki ve son sorumluluk sadece onun sırtına yükleniyordu.

Konuşmaya devam etmek üzereyken, Dornberger birden kendini susmaya zorladı. Bir terslik vardı. Başı dönüyordu sanki, şakakları atıyor, salon çevresinde dönüp duruyordu. Bir an gözlerini kapadı, sonra tekrar açtı. İşler yolundaydı. Herşey yerli yerini almış ve dengesini bulmuştu, başdönmesi dağılmıştı neredeyse. Ama gözlerini ellerine eğdiğinde bunların titrediğini gördü. Hareketi durdurmaya çalıştı ve başaramadı.

İçinde bebeğin yattığı kuvvözü ameliyat salonuna getirdiler. Tam o sıra genç stajyerin sorduğunu işitti :

- Dr. Dornberger, kendinizi iyi hissediyor musunuz?

Dilinin ucuna bir «evet» geldi. Başlarsa devam edebileceğini, bir an olup biteni gizleyebileceğini, bunu kendinden başkasının anlamadığını biliyordu. Belki şu son ve geç kalmış dakikada, ustalık ve kesin yargıyla bebeği kurtarabilecek, bir ölçüde vicdanını yatıştırarak, namusunu kurtaracaktı.

Yine de, aynı anda, yıllar boyu bütün söyleyip inandıklarını hatırladı, işin başından çekilmeyen ve iktidara çok uzun süre dört elle yapışan yaşlı adamlarla ilgili söylediklerini. Çekilme saati geldiğinde bunu bilip anlayacağını, azalan imkânlarla bir tek hastaya bile bakmayacağını söyleyip öğündüğünü hatırladı. Bir an bütün bunları düşündü, sonra titreyen ellerine baktı,

- Hayır, dedi, hayır. Kendimi iyi hissetmiyorum. Biri Dr. O'Donnell'e haber salar, devam edemeyeceğimi ve yerimi almasını istediğimi ona bildirebilir mi?

O saniye, gerek durumundan ötürü gerekse kendi isteğiyle, Dr. Charles Dornberger hekimlik mesleğinden çekildi.

Telefon yine çalmıştı ki, Dr. Pearson ahizeyi sökercesine kaptı.

- Evet. Bir an dinledi. - Ben Dr. Pearson -Sustu. - Peki. Teşekkür ederim. - Telefonu kapamadan içten bir hat istedi. Tıkırtı. - Cevap geldi ve Pearson konuştu :

- Bana Dr. Dornberger'i verin. Dr. Pearson konuşuyor. - Kesik bir ses- Sonra Pearson : - Peki. öyleyse kendisine mesajımı yollayın. Üniversiteyle görüştüm. Bebek Alexander'in tahlili pozitif çıktı. Çocukta erythroblastose var.

Pearson telefonu kapadı, sonra başını kaldırdı ve Coleman'ın bakışının üzerine dikildiğini gördü.

Dr. Kent O'Donnelli nörolojiye gidiyordu. Hastalarından birine gelen kısmî felçle ilgili bir konsültasyon yapılacaktı.

Önceki akşam New York'tan dönmüştü, Üç Eyalet hastanesinde ilk günüydü. Kısa yolculuğundan getirdiği bir tazelik ve yaşama sevinci duygusunu hââ hissediyordu, inançla hava ve yer değişiminin bir doktor (ya da operatör) için her zaman ihtiyaç olduğunu düşünüyordu. Ara sıra hastalık ve tıpla her gün içice olmak bezdirici bir hal alabiliyor, insanı yıpratıyordu, hem de farkedilmeden. Daha geniş bir anlamda, bir değişiklik güçlendirici, canlandırıcıydı, insanın kafasını zenginleştiriyordu. Bütün bunlara bağlı olarak, New York'ta Denise'le karşılaştığından beri, hastanedeki görevini bırakmak ve Burlington'dan kesinlikle ayrılmak düşüncesi incelenip iyice tartılmak üzere aklına geliyor, her keresinde de ayrılması yolundaki görüşleri daha inandırıcı buluyordu.

Tabii, Denise'le ilgili duygularının kendisini büyük ölçüde etkilediğini, son buluşmalarına kadar Burlington'dan ayrılmayı hiç mi hiç düşünmediğini biliyordu.

Ama bir insanın, kişisel mutluluğu yönünden bir mesleki seçim yapmasında ne kötülük olabilirdi? Doktorluğu bırakmaya benzemezdi bu, sadece çalışmalarının temelini değiştirecek, verebildiğinin en iyisini başka yerde verecekti. Hem insanın hayatı bütün bölümlerinin bir araya gelmesi, toplanmasıydı, bilinen şeydi bu : Bir kere aşk bulundu mu, artık bunsuz kişiliğinin geri kalan yanı solabilir, ölebilir, tüm değerini yitirebilirdi. Aşkla daha iyi daha gayretli, fedakâr, cömert bir adam haline gelebilirdi, çünkü hayatı eksiksiz olacaktı. Denise'i hatırlıyordu yeniniden bununla birlikte de şimdiden bir heyecan ürpertisi duyuyordu.

- Doktor O'Donnell! Doktor O'Donnell! Hastanenin iç operlörüyü kendi adının söylenmesi onu yeniden gerçeğe döndürdü. Durdu, gözleriyle çağrıya cevap verebilmesini sağlayacak bir telefon aradı. Cam kutusunun içinde bir telefon gördü, anında da Domberger'in mesajı kendisine bildirildi. Hemen yön değiştirdi ve asansöre daldı, dördüncü kata çıktı.

Ellerini fırçalarken, yanında ayakta duran Dornberger olayı ve kendisini çağırmasının nedenlerini anlatıyordu. Fazla büyütmeden, ama küçültmeye de çalışmadan patoloji lâboratuvarındaki sahneyi ve sonucunda ortaya çıkan olayları anlattı. Kesinlikle, doğru olarak, heyecansız. Sadece iki kere, kısa sorular sormak için O'Donnell onun sözünü kesti, geri kalan zaman içinde Domberger'in konuşması ilerledikçe yüzü asılarak söylenenleri dinledi.

Duyduklarıyla, çok gerçek ve tartışılmaz bir şekilde kendisinin de sebep olduğu ihmal ve cehalet yüzünden, beklenmedik bir şekilde bu hastanede bir insan hayatının nasıl sönuvereceğini öğrenmesiyle neşesi yitip gitmiş, darmadağın oluvermişti. Acı acı düşünüyordu : «Joe Pearson'u görevden almalıydım, bunun için on sebep vardı en azından. Ama hayır. Yan çizdim, bekledim, uyudum, ekonomik politika üzerinde durarak mantıklı, bilgece davrandığıma kendimi inandırdım. Oysa, bütün bu süre içinde tıp bilimine ihanet ediyordum.»

Mikroptan artılmış bir bez aldı, ellerini kuruttu, bir hemşirenin uzattığı içi pudralanmış eldivenlere geçirdi.

- İşte, dedi Domberger'e «Hazırım. Girelim.» Küçük ameliyat salonuna girerken, O'Donnell hazır olan araç-gerece bir göz attı. Uzun zamandır kan değiştirme tekniğine alışkındı (Dornberger de onu çağırduğunda bunu biliyordu), çünkü Üç Eyalet hastanesinde diğer bir çok hastanede yapılan deneylere uygun bir yöntem yerleştirmek için, Kadın-Doğum ve Çocuk bölümlerinde görevli uzmanlarla çalışmışlardı.

Çok narin ve minik olan bebek kuvözden çıkarılmış ve ısıtılan ameliyat masasına yatırılmıştı.

Hemşire, genç yardımcı doktorun da yardımıyla bebeği masada tutuyor, bunun için çengelli iğnelerle masa örtüsüne tutturulmuş dar ve uzun şeritlerden -her kola ve bacağa birer tane- faydalanıyordu. O'Donnell minik yaratığın tamamen hareketsiz durduğunu, kendisine yapılanlara pek hafif tepki gösterdiğini farkettil. Bu kadar küçük bir çocukta, hiç de cesaret verecek bir belirti değildi bu.

Hemşire mikroptan artılmış bir çarşafı küçük gövdeyi sardı, sadece başı ve göbeği açıkta bıraktı.

Doğumdan hemen sonra kesilen göbek kabuk bağlama yolundaydı. Anestezi lokal yapılmıştı. Genç bir kız pensleri O'Donnell'e geçirdi, Kent bununla bir tampon olarak ameliyat yerini hazırladı. Yardımcısı üzerine kâğıt iliştirilmiş bir tahtayla kurşun kalem almıştı eline. O'Donnell sordu :

- Not mu tutacaksınız?

- Evet efendim.

O'Donnell, başka zaman için için gülmesine yol açacak saygı dolu sesi farketmişti : Gerek stajyerler ve gerekse genç doktorlar, herkesin bildiği gibi, bağımsız bir grup meydana getiriyorlardı hastanede. Bunlar büyüklerinin en ufak bir eksik ya da hatasını yakalamaya hazırdılar. Karşılığında da bir «efendim» sözcüğü işitip yüceltilme çabasındaydılar.

Birkaç dakika önce iki hemşire adayı gimişti salona, eğitim yöntemlerine uygun olarak O'Donnell yaptığı işi anlatmaya koyuldu :

- Belki bilirsiniz, kan değiştirmek bir çeşit temizliktir, durulamadır. Çocuğun kanının bir bölümünü almakla işe başlarız, aldıkça da eşit miktarda kan veririz. Sonra aynı işleme devam ederiz, damarlardaki tüm zararlı kan değişene dek.

Yardımcı hemşire masanın tepesine aşağı yukarı yarım litre kanla dolu bir şişe takıyordu. O'Donnell devam etti :

- Kan bankası hastanın, vericinin kanını tahlil etti ve ikisinin birbirine uygunluğundan emin oldu. önemli bir nokta daha var, aldığımız kanın yerine eşit miktarda yeni kan vermemiz zorunlu, dolayısıyla da hesap tutmamız gerekiyor.

Hemşire açıkladı : «Vücut ısısı 35.5.»

- Neşteri lütfen, dedi O'Donnell elini uzatıp. Bıçağı büyük bir yumuşaklıkla kullanıp göbek bağının kuruyan parçasını aldı, taze dokuyu meydana çıkardı, bıçağı elinden bırakıp alçak sesle :

- Hemostatik (kan durdurucu) pens, dedi. Stajyer görebilmek için eğiliyordu.

- Göbek damarını ayırdık, dedi O'Donnell. İçine girip kan pıhtısını çıkaracağım.

Elini uzattı, hemşire pensi avucuna koydu. Büyük bir dikkat ve temkinli hareketle, güç belâ, incecip pıhtıyı çıkarabildi.

Bu küçük yaratığın yaşama ihtimali var mı? diye düşünüyordu. Zamanında ele alınsa yaşayabilirdi, ama birkaç günlük gecikme yüzünden pek yaşayacağını sanmıyordu... Çirkin değildi çocuk, açıkça belirgin genesiyle ona güzel bile denebilirdi. Bunca aksilikle dünyaya gelmek ne acı, diye düşündü Kent!

Yardımcı hemşire, ucuna iğne takılmış bir plâstik sonda tutuyordu elinde, Kent bunu alıp göbek damarına soktu.

- Damardaki basıncı ölçüverin lütfen. Hemşire ölçtü ve açıkladı :

- Altmış milimetre. Genç doktor bunu hemen not etti.

İkinci plâstik tüp, tepelerinde asılı duran kanla dolu şişeye bağlıydı, üçüncüsü masanın dibindeki bir madenî kaba ulaşıyordu. O'Donnell tüpleri birleştirdi, üç ağızlı bir muslukla yirmi santimetre küplük bir enjektöre bağladı. Musluklardan birini dik açı meydana getirecek şekilde çevirdi.

- Şimdi, dedi, kanı çekmeye başlıyoruz.

Kan değiştirmenin en kritik anıydı bu hep, çünkü musluklardan birinin açılmasının ardından kan rahatça akmazsa, bütün bu karışık tesisatın yeniden kurulması gerekiyordu.

O'Donnell öne doğru eğilen Dornberger'in, arkasındaki kuşkulu varlığının farkındaydı... Ve kan rahatça akmaya koyuldu.

- Göreceksiniz, dedi, çekme işlemi çok yavaş oluyor ve dikkatle denetleniyor. Bu durumda, bir seferde pek az kan alacağız, çocuk küçük olduğu için... Zamanında doğmuş bir bebek olsa her seferde yirmi santimetre küp kan alırız, ama bu durumda, damardaki basıncın sık sık değişime uğramaması için on santimetre küpü geçmiyeceğiz.

Genç doktor kaydetti : «On santimetre küp alındı.»

O'Donnelli yine bir musluğu çevirdi, enjektöre kumanda eden musluğu ve bütün gücüyle pistonu itti. Bununla, çocuktan çekilen kan madenî kaba akıtıldı. Yeni bir musluğu çevirip enjektöre verilecek kanı doldurdu, sonra ağır ağır çocuğa vermeye koyuldu. Bu kez yardımcısı şu notu aldı : «On santimetre küp verildi.»

Gerek vericinin kanını yollamak, gerekse zararlı kanı çekmek için, acele etme eğilimine karşı koymak gerekiyordu. Çünkü en küçük bir şok ölüme yol açardı.

Her işlem aşağı yukarı beş dakika alıyordu. Yirmi beş dakika sonra, bebek hafiften kııldı ve protesto edencesine ince bir çığlık attı. Maskelerin üzerinden gözlerde gülümsemeler belirdi, umut yaklaşır gibi oldu. Yine de O'Donnell hemen sevinmiyecek kadar tecrübeliydi, ama başını arkaya çevirip Dornberger'e :

- Bize çok kızdı, dedi. İyi bir belirti olabilir bu. Dornberger genç doktorun aldığı notlarını okudu ve :

- Belki biraz kalsiyum glükonat verilse? Ne dersiniz? diye sordu.

- Evet.

O'Donnelli enjektörü gevşetti, yerine on santimetre küplük ve kalsiyum glükonat dolu bir yenisini taktı. Bu arada da hemşire, kullanılan enjektörü temizliyordu.

O'Donnell salondaki gerilimin azaldığının farkındaydı. Bebeğin, bu işin sonunda kurtulabileceğini düşünmeye koyuldu. Daha garip olaylar da görülmüş ve O'Donnelli epeydir imkânsız diye bir şey bulunmadığını beklenmedik sonuçların hastanın lehine olduğu kadar aleyhine de sayılmak gerektiğini

öğrenmişti.

- Hadi, dedi. Durmayalım.

On santimetre küp aldı, verdi. Sonra on daha aldı, yerine yenisini verdi. Aynı şeyi bir daha, bir daha tekrarladı.

İşe başlamalarından elli dakika sonra, hemşire alçak sesle :

- Vücut ısısı düşüyor doktor, dedi. Otuz dört yedi.

- Damar basıncını ölçün, dedi O'Donnell hemen.

- Çok düşük : Otuz beş.

- Soluğu kötü, dedi genç yardımcı, rengi de iyi sayılmaz.

O'Donnelli yine hemşireye hitap etti :

- Nabzına bakın. Oksijen.

Hemşire kauçuk bir maske alıp minik yüze doğru tuttu. Bir an sonra oksijen ışıltı işitildi.

- Nabız çok düşük, dedi genç doktor.

- Isı otuz dörde düştü, dedi hemşire. Yardımcısı stetoskopla dinliyordu, başını kaldırdı :

- Soluk belli belirsiz. - Az sonra : - Soluğu kesildi.

O'Donnelli stetoskopu aldı, dinledi: Kalbin atışını duydu, ama güçsüzdü, hem öylesine güçsüz ki...

- Koramin, bir santimetre küp.

Genç yardımcı masa başından ayrılırken O'Donnell küçük gövdeyi kaplayan çafşafi çekti ve sunî teneffüse başladı. Az sonra yardımcısı yine yanı başındaydı, zaman kaybetmemişti, hazır enjektör elindeydi.

- Doğru kalbe, dedi O'Donnell. Tek şansımız bu.

Çalışma odasında David Coleman gitgide sinirlenmekteydi. Kan tahlilinin sonucu telefonla açıklanalı beri, Pearson'la birlikte bekliyor... bekliyordu. Birlikte yığılan raporların çoğunu temizlemişlerdi ama çalışmalarını ağır ilerliyordu, ikisi de kafalarının başka yerde olduğunu farkındaydılar. Aşağı yukarı bir saat geçmiş ve hiç haber alamamışlardı.

On beş dakika önce Coleman başını kaldırmış :

- Belki lâboratuvarda ne olup bittiğine bir göz atsam iyi olacak, demişti.

Yaşlı doktor kuşkulu gözlerini ona çevirmiş, sonra neredeyse yalvararak :

- Burada kalamaz mısınız? diye sormuştu. Şaşırın Coleman :

- Siz istedikten sonra, kalırım tabîî, cevabını vermişti.

Ve birlikte, vakit öldürmek için yeniden işe koyulmuşlardı.

Bekleme, David Coleman için de çok ağırdı. Yaşlı adam kuşkusunu daha fazla belli ediyordu ama, en az Pearson kadar gergindi genç doktorun sinirleri. İlk kez, Coleman bu vakanın ne kadar içine girdiğinin farkındaydı. Pearson'un haksız ve kendisinin hakir çıkmasından en ufak bir tatmin duymamıştı. Şu sıra bütün istediği, Alexander'ler için yürekten istediği oğullarının yaşamasıydı. Bu duygunun, bu heyecanın gücü onu şaşırttı: Kendisi için yepyeni bir şeydi, bu ateşli katılma. Hiç bir vaka onu böylesine etkilememişti. Hastanede ilk rasladığı günden beri John'a yakınlık duyduğunu hatırladı. Daha sonra, karısıyla tanışıp aynı küçük şehirden olduklarını keşfettiklerinde, aralarında açıklanmayan, ama gerçek bir çeşit akrabalık bağı kurulmuştu...

Zaman ağır ağır geçiyordu. Her dakika bir öncekinden daha yavaş akar gibiydi. Kafasını meşgul etmek için, bir sorun üzerinde düşünmeye çalıştı. Vakit öldürmek istediğinde, insana yardımı dokunurdu bu yolun. Alexander vakasının çeşitli yönleriyle ilgilenmeye karar verdi. Birinci nokta : Coombs testinin çocukta pozitif çıkması, anne Elisabeth'in de hassaslaşmış Rh kana sahip olduğu anlamına gelirdi. Bunun nasıl olduğunu düşündü.

Elisabeth Alexander ilk gebeliği sırasında bu durumla karşılaşmış olabilirdi. Bunun ille de ilk çocuğu -öleni- etkilemesi gerekmezdi. Neden ölmüştü ilk çocuk? Ha, bronşitten. Kandaki hassaslaşmanın etkisi ikinci gebelikte çok daha sık görülüyordu.

Bir şey daha. Elisabeth'in Rh pozitif kanı almış olması da mümkündü. Durdu. Uzaklardan bir olay kafasını kurcalıyordu. Oluşmamış bir düşünce. Henüz eksik bir işaret. Aranana cevaba yakın olduğu ve buna tam erişemediği izlenimine kapıldı. Birden bütün parçalar yerli yerine oturdu. El yormadıyla aradığı şey karşındaydı. Gözle görülür ve tamam. Kafası kaydediyordu : Kan nakli, New Richmond'daki kaza. Demiryolunu geçiş, Elisabeth'in babasının kaza sonucu orada ölüşü, Elisabeth'in yaralanıp kurtulması.

David Coleman yeniden kafasını aynı noktaya yöneltti. Neydi John Alexander'in o gün Elisabeth hakkında söylediği? Sözlerini hatırladı:**Elisabeth az kaldı ölüyordu. Ama ona kan verdiler, kurtuldu. Sanırım ilk kez hastaneye giriyordum. Bütün hafta, aşağı yukarı hep orada yaşadım.**

Tabii, bunca yıl sonra ispatlanamazdı. Ama durumun böyle meydana geldiğine bahse girebilirdi. Rh unsurunun keşfi 1940 civarındaydı. Daha sonra da bütün hastanelerin bunu benimsemesi ve Rh testi yapmaları için on yıl geçmesi gerekmişti. Arada, çeşitli yerlerde bir sürü kan nakli yapılmıştı, herhalde New Richmond'da da olmuştu aynı şey. Tarihler birbirine uyuyordu. Elisabeth'in kazası 1949 yılına raslamalıydı: Daha sonra babasının bundan kendisine söz ettiğini hatırladı.

Babası! İşte yeni bir dizi düşünce çıkıyordu karşısına. Babası, Dr. Byron Coleman Johnson ailesinin doktoruydu, bugün Alexander soyadını taşıyan Elisabeth Johnson'a kan verilmesini o söylemişti herhalde. Birkaç kere kan verilmişse, birkaç vericiden alınmış demektir kan. Böylece de Rh pozitif kan alma ihtimali çok artıyordu. Elisabeth'in kanı böyle hassaslaşmıştı, emindi artık. O çağda bunun, hiç bir görünür etkisi olamazdı tabii. Sadece kanı bir takım anticorps'lar çıkarmaya başlamış, bunlar gizli ve saklı kalmış, dokuz yıl sonra öfkeli, şiddetli ve güçlü bir halde, çocuğunu yok etmek için ayaklanmışlardı.

Bu varsayım tümüyle doğru olsa bile, Coleman'ın babasını kınamanın hiç gereği yoktu. Çağın tıp bilginlerine uygun olarak, iyi niyetle gerekeni yapmıştı. O çağda Rh faktörünün bilindiği doğrudu ve bazı yerlerde de kullanılıyordu. Ama çok meşgul bir kasaba doktoru bütün yenilikleri haber alabilir miydi? Nasıl yapardı bunu? O çağın birkaç doktoru, kan gruplarının keşfinin tıpta yeni ufuklar açtığını biliyorlardı. Yeni buluşları uygulamak için hızla harekete geçmişlerdi. Ama kuşkusuz, diye düşündü David, çok daha genç adamlardı bunlar. Babası o sıralar yaşlanmaya başlamıştı, çok ve geç vakitlere kadar çalışıyordu, müşterileri fazlaydı ve uzak yerlerde oturuyorlardı, evinde köşesine çekilip tıptaki yenilikleri okuyacak zamanı yoktu. Bir özür müydü bu? David Coleman bunu başkaları için geçerli sayar mıydı? Ya da belki iki çeşit değerlendirme mevcuttu : Yakınlar, hatta ölmüş bir baba sözkonusu olduğunda daha hoşgörülü kurallar mı uygulanmalıydı? Bu düşünce onu şaşırttı. Kişisel bir bağın en çok değer verdiği görüşlerinden bazılarıyla çalıştığını hissetmekten tedirginlik duyuyordu. David Coleman bunu hiç düşünmek zorunlu kalmamayı dilerdi, içine hafif bir kuşku, herşeye karşı bir güvensizlik duygusu doluyordu...

Karşısında oturan Pearson ona bakıyordu, sordu :

- Ne kadar zaman oldu? Coleman saatine göz attı :

- Bir saati geçti.

- Onları arıyacağım, dedi Pearson coşkununla. - Elini telefona uzattı, sonra duraladı, elini çekti ve : - Hayır. Aramasam daha iyi olacak sanırım.

Seroloji lâboratuvarında John Alexander, amansız bir şekilde, geçen zamanın bilincindeydi. Elisabeth'in yanından bir saat önce dönmüştü, o zamandan beri de kaç kere gevşekçe işe koyulmak istemişti. Ama kafasının yaptığı işten çok uzaklarda olduğu açıktı, yanlış yapmaktansa vazgeçti. Şimdi yeniden çalışmayı deniyordu, tahlil için bir tüp almıştı eline. Tam o sıra Bannister yetişti, tüpü elinden kaptı, kâğıdına baktı ve dostça:

- Ben yaparım bu işi, dedi.

-İsteksizce itiraz etti. Bannister hemen karşılık verdi :

- Bırak işi bana, yavrum. Neden karının yanına çıkmıyorsun?

- Sağol ama, sanırım burada kalacağım. Dr. Coleman, bir şey öğrenir öğrenmez gelip bildireceğine söz verdi.

Alexander'in gözleri bir kere daha büyük duvar saatini aradı :

- Pek fazla işlerinin kaldığını sanmıyorum artık.

- Hayır, dedi Bannister başını çevirerek, ben de sanmıyorum.

Elisabeth Alexander hastanedeki odasında yalnızdı. Hareketsiz, başı yastıkta, gözleri açık yatıyordu. Hemşire Wilding içeri girdiğinde Elisabeth sordu :

- Haber yok mu?

Olgun, kır saçlı hemşire başını salladı. Küçük başucu masasına getirdiği portakal suyu dolu bardağı bıraktıktan sonra :

- İsterseniz sizinle biraz oturabilirim, dedi.

- Olur, teşekkür ederim.

Elisabeth'in yüzünde solgun bir gülümseme belirdi, hemşire bir iskemle çekip yatağın yanına oturdu. Wilding ayaklarını dinlendirdiğine seviniyordu. Son zamanlarda başına epey dert olmuştu bu ayaklar, yakında istese de istemese de bu çevreden ayrılmasına yol açıp açmayacaklarını düşünüyordu. Hazır olması gerekiyordu aslında, çekiime tarihi uzak değildi herhalde.

Yine de Wilding. bu iki genç için bir şeyler yapabilmeyi istiyordu. ,Onlara hemen bağlanmıştı, ikisi de, kadın ve kocası, neredeyse çocuk denecek yaşlardaydılar. Büyük bir ihtimalle çocuğunu kaybedecek olan bu anneye bakarken, zaman zaman çok istediği ama bir türlü sahip olamadığı kendi kızına bakar gibiydi. Gülünç müydü bu duygu? Yıllardır hemşirelik yapan kendisi, şimdi hayatının sonbaharında duygulanmaya başlıyordu. Elisabeth'e sordu :

- Ben içeri girdiğimde ne düşünüyordunuz?

- Çocukları düşünüyordum. Tombul ve sağlıklı, ikinci güneşinde yemyeşil otlarda yuvarlanan küçük çocukları. - Elisabeth'in sesinden hayal kurmakta olduğu belliydi. - Küçük bir kızken, yazın, Indiana'da böyleydi. Daha o zamanlar, bir gün çocuklarının olacağını ve güneşte oynasırken yanbaşlarında oturacağımı düşünürdüm. Sanki doğurmuşum gibi.

- Çocuklar çok garip yaratıklar, dedi hemşire Wilding. Bazan işler umulandan daha değişik olabiliyor. Bir oğlum vardı. Şimdi koskoca adam, biliyor muydunuz?

- Hayır, dedi Elisabeth. Bilmiyordum.

- Yanlış anlamayın, diye devam etti Wilding. Çok iyi bir insan. Deniz subayı. Evlendi. Bir, iki ay önce. Evlendiğini bildiren bir kart aldım.

Elisabeth, insanın karnında çocuğunu taşımasının, sonra da evlendiğini bildiren bir kart almasının üzerinde ne gibi bir etki yapacağını düşündü.

- Birbirimizi iyi tanıdığımız izlenimine kapılmadım hiç, diye devam ediyordu Wilding. Herhalde biraz da benim suçum var, çünkü kocamdan boşandım ve oğluma asla gerçek bir yuva yüzü göstermedim.

- Ama günün birinde onu görmeye gideceksiniz, değil mi? Herhalde torunlarınız da doğacak?

- Bunu çok düşündüm, dedi Wilding. Tatlı ve "keyifli bir şey olacak sanırım. Torun sahibi olmak, onlardan pek uzakta oturmamak, akşamları gidip onlara bakmak filân...

- Peki ama böyle bir niyetiniz yok mu? dedi Elisabeth.

Wilding başını salladı.

- Sanırım, gittiğim zaman yabancıları ziyaret etmiş gibi olacağım. Sık sık da tekrarlanmayacak bu. Oğlumun görevi Hawai'de, anlıyor musunuz, geçere hafta oraya gittiler..

Başını kaldırdı:

- Beni görmeye gelmek ve karısını tanıştırmak istiyordu, bir aksilik oldu, son anda gelemediler...

Bir sessizlik çöktü ortalığa.

- Artık gitmem gerekiyor, dedi Wilding ardından. -Bir süre ayaklarımı uzattı.- Portakal suyunu? için Mrs. Alexander. Bir şey öğrenir öğrenmez gelip size bildiririm.

Kent O'Donnell terliyor, ona yardım eden hemşire terini silmek için öne doğru eğiliyordu. Sunî teneffüse başlayalı beş dakika olmuştu ve ellerinde tuttuğu küçük gövdeden hiç cevap gelmiyordu. Baş parmakları karnın boşluğunun biraz üzerinde birleşmişti, diğer parmakları incecik gövdenin arkasında kenetleniyordu. Çocuk o kadar küçüktü ki, O'Donnell'in iki eli rahatça kavuşuyordu. Çok dikkatli olmak zorundaydı, çünkü biraz fazla bastırarsa narin sırtı ince bir dal gibi kırabilirdi. Bir kere daha, hafifçe bastırıp gevşetti: Oksijen ılık çalıyor, harekete getirmeye çalıştığı ciğerlere dolmuyordu bir türlü.

O'Donnell bu bebeğin yaşamasını istiyordu. Çocuk ölürse, kendi hastanesi olan Üç Eyalet hastanesi, iğrenç bir şekilde başlıca görevini yerine getirememiş olacaktı : Ailelere ve hastalara gereken bakımı

göstermekti amaçları. Bu çocuk gereken bakımı görmemişti, yapabileceklerinin en azını vermişlerdi ona, en çok ve en iyi bakımı görmesi gerektiği halde. İhmal ve savsaklama yeteneği ve bilgiyi atmıştı. Parmaklarının ucuyla duran kalbe bu yakıcı inancı aşlamak, aktarmak istiyordu. Bize ihtiyacın vardı, buna karşılık vermedik: Güçsüzlüğümüzün ölçüsünü aldın ve bize hata yaptırđın. Ama yalvarırım sana, bir kere daha... Birlikte deneyelim! Bazan bundan daha iyisini başardığımız da olur bir tek bu başarısızlığa bakıp hakkımızda bir yargıya varma, yeryüzünde cehalet ve çılgınlık önyargı ve körlük var, bunu sana gösterdik işte. Ama başka şeyler de var. Yaşamaya değecek sıcak ve iyi şeyler. Soluk al bunun için. Çok basit, ama çok da önemli bu.

O'Donnell'in elleri önden arkaya gidip geliyordu... arkadan öne... gevşetip... bastırıp gevşeterek.

Beş dakika daha geçti. Yardımcı doktor, elinde stetoskopu, büyük bir dikkatle dinliyordu. Doğrudu, bakışı Kent'in bakışıyla karşılaştı. Başını salladı. O'Donnell durdu. Devam etmenin gereksiz olduğunu biliyordu.

Dornberger'e dönüp alçak sesle, acı acı :

- Gitti, dedi.

Bakışları birleşti, iki adam duygularının aynı olduğunu anladılar.

O'Donnell her yanını kasıp kavuran büyük bir öfkenin içine dolduğunu hissetti. Hırsla yüzündeki maskeyi, başlığını, lâstik eldivenlerini çıkarıp yere çaldı.

Diğerlerinin gözlerini üzerinde hissediyordu. Dornberger'le konuştuğunda dudakları ince, sert; sınıksı bir çizgi meydana getirmişti:

- Hadi, gidelim bakalım. Sonra yardımcısına sertçe bağırdı:

- Beni isteyen olursa, Dr. Pearson'un yanındayım.

Patoloji bölümünün telefonu çaldı. Sert. Amansız. Pearson elini ahizeye doğru uzattı. Sonra sapsarı, sınırları tel tel, çekti elini.

- Siz açın, dedi Coleman'a:

David Coleman odanın öbür ucuna yürürken, telefon sabırsızlıkla, bir kere daha çaldı.

- Ben Dr. Coleman, buyurun. Dinledi, yüzü anlamsızdı. Sonra:

- Teşekkür ederim, dedi ve kapadı.

Bakışı Pearson'un bakışıyla birleşti. Mırıldandı :

- Bebek öldü.

Yaşlı adam ses çıkaramadı. Gözleri öne eğildi. Koltuğuna yığılmış, gövdesi cansız, yüzü buruş buruş, alacakaranlığa gömülmüş, çok yaşlı ve yitlik görünüşü vardı.

Coleman tatlı bir sesle :

- Sanırım lâboratuvara uğrayacağım, dedi. Birinin John'la konuşması gerekiyor.

Cevap alamadı. Dışarı çıktığında Pearson hâlâ ses çıkarmadan, gözleri boşluğa dalıp gitmiş, ancak kendisinin bildiği düşünceler arasında oturuyordu.

David Coleman içeri girdiğinde, Carl Bannister lâboratuvardan çıkmıştı. John Alexander yalnızdı, çalışma masalarından birinin önündeki arkalıksız iskemleye oturmuştu, duvar saati tam tepesindeydi. Coleman ağır adımlarla, sessizlikte pabuçlarının derisi gıcırdayarak yaklaştığında yerinden bile kıpırdamadı.

Az sonra, arkasına bakmadan, alçak sesle sordu :

- Bitti mi?

Coleman, cevap vermeden elini genç adamın omuzuna koydu.

Alexander, yine çok alçak bir sesle devam etti :

- Öldü, değil mi?

- Evet John... öldü... çok üzgünüm... Coleman'ın sesi acımayla doluydu. Elini, gergin ve gözyaşlarının kapladığı bir yüzle kendisine dönen genç adamın omuzuna koydu.

- Ama niçin, Dr. Coleman? Niçin?

Rahatsız etmeyecek bir cevap arayan doktor, ne söyleyeceğini düşünüyordu :

- Çocuğunuz erken doğdu, John... yaşama şansı pek azdı. Geri kalan şeyler olmasa bile...

Alexander başını salladı ve gözlerini sildi.

- Yaşayabilirdi de ama, değil mi?

Gerçeği açıklamanın zamanıydı, kaçamak mümkün değildi.

- Evet, dedi Coleman, yaşayabilirdi... belki... Alexander yerinden kalkmıştı. Yüzü Coleman'ın yüzüne çok yakın, gözleri kuşkulu, yalvarıyordu :

- Böyle bir şey nasıl olur... Bir hastanede?... Doktorlarla?

- John, dedi Coleman tatlı bir sesle, şu an size verecek cevabım yok. Daha da tatlı bir sesle devam etti :

- Şu an, kendime bile... verecek cevap bulamıyorum!...

Alexander alçakgönüllülikle salladı başını. Gözlerini sildi.

- Bunu bana gelip söylediğiniz için teşekkür ederim doktor. Sanırım şimdi, Eüsabeth'in yanına gideceğim.

Dr. Dornberger'le birlikte hastane koridorlarını, geçerken, Kent O'Donnell ağzını bile açmamıştı, öfkesi ve duyduğu hayal kırıklığı öylesine büyüktü, ölü çocuğu seyrederken bütün bunlar bir dalga gibi her yanını öylesine kaplamıştı ki, dudaklarını kısıp soluğunu kesmişti. Koridorları geçiyor, merdivenleri iniyor, sinirlerini patlatacak kadar yavaş olan asansörden uzak duruyorlardı. Bu arada da O'Donnell Joe Pearson ve hastanenin patolojik anatomi bölümüne kayıtsız kaldığı için kendi kendini suçluyordu. Tanrı bilir ya, diye düşünüyordu, uyarı çanı kaç kere çaldı! Rufus da Reuben de beni uyardılar, yılların ağırlığı ve hastanenin genişleyip her an işlerinin artması sonucu ezilen Pearson'un işini göremez hale geldiğini kendim de delilleriyle gördüm. Ama hayır, ben, Kent O'Donnell, M.D.F.R.C.S.F.A.C.S.(*), cerrahî bölümü şefi, hastanenin baş hekimi- Bu kadar büyük bir adam karşısında şapkalarımızı çıkarın baylar. Ve de Tanrım, mutlu ve zaferle dolu, uzun süre başımızda kalmasını sağla. Tanrı O'Donnell'i korusun. Görevimin gerektirdiği sertliğe başvuramayacak, davranışlarımın sonucunda kaçınılmaz şekilde karşıma çıkacak aksilikleri önleyemeyecek kadar, kişisel çalışmalarına dalmıştım. Bunun için başka yerlere bakmayı yeğ tuttum, işlerin yolunda gittiğine inanır göründüm. oysa içgüdümlü ve tecrübem bana sadece İŞLERİN YOLUNDA GİTTİĞİNİ UMDUĞUMU fısıldıyordu. Bütün bu süre içinde, tıbbın büyük adamı neredeydi? Hastane politikasının içinde yüzüyor, Orden Brown'la yemek yiyor, Eustace Swayne'in kışını yalıyor, hareketsizlikle, herşeyi yerli yerinde bırakmakla, yaşlı korsanın yeni ve lüks binaların yapımı için parasını cömertçe vereceğini umuyordu. Kendisinin, Kent O'Donnell'in Efendisi ve Hâkimi olacağı bir imparatorluk düşlüyordu! Eh, hastane şimdi parayı alacaktı belki, belki de almıyacaktı! Ama bunun karşılığında, şimdiden bir şey ödenmişti. Alındısı da yukarıdaydı, dördüncü kattaki ameliyat salonundaki küçük gövde.

(*) Doktor, Kraliyet Cerrahi Koleji Üyesi (İngiltere) B. Amerika Operatörler Derneği Üyesi.

Sonra, Pearson'un kapısına varırlarken içindeki öfke hafifledi ve yerinin acıyla dolduğunu hissetti.

Kapıyı vurdu, ardında Dornberger'le içeri girdi.

Joe Pearson, hâlâ, Coleman'ın bıraktığı gibiydi, koltuğuna yığılmış oturuyordu. Girenlere baktı, ama davranmak için en ufak bir çaba harcamadı. İlk Dornberger konuştu. Tatlı sakın, düşmanlıktan yoksun bir sesle, sanki konuşmayı eski bir dostu yapılan hizmet alanına yöneltmek istercesine :

- Bebek öldü, Joe. işittin sanırım? dedi.

- Evet, diye cevap verdi Pearson, işittim.

- Olup bitenleri Dr. O'Donnell'e anlattım. Dornberger'in sesi kararsız, şaşkıncı. Çok üzgünüm, Joe Fazla bir şey yapamazdım...

Pearson güçsüzlüğünü belirten bir hareket yaptı, o eski saldırganlığından iz kalmamıştı. Anlamsız bir sesle :

- İyi, iyi, sağol, dedi.

O'Donnell de, Dornberger gibi konuştu ve sordu :

- İsteddiğiniz bir şey var mı, Joe? Pearson iki kere başını salladı.

- Joe sadece bu olsa (Ü'Donneİ sözcüklerle boğuşuyor, varolmayanları söylemesi gerektiğini biliyordu)... Hepimiz bir çok yanlış yapıyoruz. Belki ben.. (Söylemek istediği bu değildi. Sesini açtı ve devam etti.) Ama liste çok uzun, Joe. Bütün bunları Sağlık Kurulu'nun önüne koysam, neler hissedeceğimi anlarsınız herhalde. Gerek kendiniz, gerekse bizler için işi çok kolaylaştırabilirsiniz... istifanızı yarın saat onda hastane yöneticisinin masasına bırakırsanız. Pearson, O'Donnell'e baktı :

- Saat onda mı? Olur.

Bir sessizlik çöktü. O'Donnell döndü, sonra tekrar yaşlı adama baktı:

- Joe, dedi, üzgünüm, ama biliyorsunuz, başka çarem yok...

- Evet.

Pearson bunu söyledikten sonra başını salladı acı acı.

- Tabî emekli maaşı alacaksınız. Otuz iki yıllık hizmetten sonra hakkınız.

Bunları söylerken, O'Donnell cümlesinin içi boş bir fiçî gibi odayı çnlattığını hissetti. İçeri girmelerinden bu yana, Pearson'un yüz ifadesi ilk kez değişti. Hafif alaycı bir gülümsemeyle O'Donnell'in yüzüne baktı :

- Teşekkür ederim.

Otuz iki yıl, diye düşünüyordu baş hekim. Vay canına! Bir adamın hayatı boyunca en fazla çalışabileceği süreydi. Böyle sona erdiğini görmek de çok acıydı. Bir şey daha söylemek, hepsi için daha az yıkıcı bir son, Joe Pearson'un yaptığı bütün iyi şeyleri yansıtacak - sayıları çok olmalıydı - cümleler bulmak isterdi. Harry Tomaselli içeri girdiğinde hâlâ arıyordu. Kapıyı vurma zahmetine katlanmadan dalmıştı odaya. Pearson'a baktı önce, sonra bakışlarını Dornberger'le O'Donnell'e çevirdi.

- Kent, dedi telâşla, sizi burada bulduğuma sevindim.

O'Donnell cevap verme fırsatını bulamadan, Tomaselli Joe Pearson'a döndü :

- Joe, hemen odama gelebilir misiniz? Bir saate kadar bölüm şefleriyle acele bir toplantı yapacağız, önce sizinle konuşmak isterdim.

- Acele toplantı mı? dedi O'Donnell. Hangi konuda?

Tomaselli ciddi yüzünü, dalgın bakışlarını ona çevirdi:

- Hastanede tifo vakasına rasladık. Dr. Chandler iki kişi diyor, dört de şüpheli var. Salgın çöktü tepemize, kaynağını bulmak sözkonusu.

Oda kapısı açılırken Elisabeth başını kaldırdı, ve John içeri girdi. Kapıyı kapadı, bir süre yaslandı. Tek söz söylemediler, sadece gözleri konuştu. Acıyı, yakarıyı ve büyük, uçsuz bucaksız bir aşkı yansıtan gözleri. Elisabeth kollarını açtı, John karısına doğru yürüdü.

- Johnny! Johnny sevgilim!

Gözyaşlarına, bitip tükenmeyen gözyaşlarına boğulmadan önce mırıldanabildikleri bunlar oldu.

Karısını uzun uzun kollarında sıktıktan sonra, John geri çekildi ve kendi gözlerini sildiği mendille onun da gözlerini kuruttu.

- Elisabeth, tatlım, dedi daha sonra, hâlâ istiyorsan yapmayı arzuladığım bir şey var.

- Ne olursa olsun, cevabım evet.

- Sanırım bunu hep istedin. Artık ben de istiyorum. Yarım bilgi edinmek için bir mektup yazacağım. Tıp Fakültesine devam etmek niyetindeyim.

Mike Seddons yerinden kalktı, ateşle ve büyük bir canlılıkla konuşarak hastane odasını arşınlamaya koyuldu.

- Ama gülünç bu! Saçma! Gerekli değil, yapmıyacağım.

- Benim için, senden rica ettiğim için yap sevgilim.

Viviane genç çocuğun yüzünü görebilecek şekilde yer değiştirdi yatakta.

- Ama senin için değil, Viviane. Dördüncü sınıf bir romanda okuduğum, saçma ve sersemce bir düşünce bu sadece.

- Mike sevgilim, öfkeli olduğun zaman seni ne kadar seviyorum. Kızıl saçlarına öyle güzel gidiyor ki. - Seddons'a sevgiyle gülmüsed ve ilk kez kafası devamlı düşündüğü şeylerden uzaklaştı. - Bana söz ver.

- Yine ne var?

Öfkesi hâlâ geçmemiş, cevabı da pek kısa olmuştu.

- Evlendiğimizde, zaman zaman gerçek öfke nöbetlerine tutulacağına söz ver. Gerçek öfke nöbetlerine - barışmanın sevincini tatmak için doya doya kavga edebilelim böylece birbirimizle.

Mike, pek alınmış gibi cevap verdi:

- Önceki kadar garip bir istek bu. İnsanın aklını oynatması gerekir... Hem senden uzaklaşmamı istediğin bir sıra, evlenmemizden söz etmen neye yarar?

- Sadece bir hafta, Mike sevgilim... Bir hafta, fazla değil.

- Hayır.

Genç kız üsteledi :

- Beni dinle, hayatım. Rica ediyorum, gel şuraya otur. Ve yalvarırım dinle.

Mike bir an duraladı, sonra istemiyerek iskemlesini yatağa yaklaştırdı. Viviane başını yastığa bıraktı, yanağını dayayıp yandan ona sevgiyle baktı. Gültümsedi ve elini uzattı, öfkesi uçup giden Mike, hafifçe tuttu bu eli. içinde belli belirsiz, tedirgin edici bir kuşku izlenimi kalmıştı.

Viviane ameliyattan çikalı dört gün oluyordu. Durumu da gitgide düzelmekteydi. Yara rahatça ve memnurluk verici bir şekilde kabuk bağlamaktaydı. Yerel bir acı, önüne geçilmez bir ağrı devam ediyordu ama ilk iki günün cankekiştiren sancıları durulmuştu. Lucy Grainger da, Viviane'in onayını alarak ilk ve en korkunç dönemi atlatmasını sağlayan demerol iğnelerini kesmişti. Viviane'in dayanılmaz bulduğu bir tek şey vardı. Hiç beklemediği bir şey : Kesilen bacağıın ucundaki, günlerdir yerinde olmayan ayak, amansızca, inanılmaz bir şekilde kendini hissettiriyordu. Kurnaz, şeytanca bir inatla kaşınıyor, kendini unutturmuyordu. Onu kaşıyamamak devamlı bir işkenceydi, önceleri, ayağını kaşımak için elini yorganın altına götürmüş, ya da diğer ayağının tabanına sürtmeye kalkmıştı. Ardından, acıacak bir hafiflikle, bacağıın kesilmediğini düşünmüştü. Delili de, sol ayağının bezdirici bir şekilde kaşınıp durmasıydı. Ancak Lucy Grainger, kolu ya da bacağı kesilen pek çok kişinin aynı şeyi duydıklarını ve bu kalınmanın zamanla kaybolacağını söylediğinde, bacağıın gerçekten kesilmiş olduğunu anlamış ve kabullenmişti. Bir bakıma bunun kendisine artık normal gelmesi gerekliydi, yine de rahatsızlığının doğaüstü denebilecek yanı onu hâlâ büyük ölçüde etkiliyordu.

Psikolojik yönden de, gösterdiği gelişmeler iyiydi. Ameliyat öncesi, Mike Seddons'u çok etkileyen sakin bir cesaretle durumunu kabullenmiş, şimdiye kadar da bu hali devam etmiş ve onu ayakta tutmuştu. Zaman zaman büyük umutsuzluk anları geçirdiği oluyordu hâlâ, ama devamlı değildi bu tekrarlanması ve süresi gitgide azalıyordu.

Özellikle yalnız olduğu, gece hastanenin esrarlı sessizliğinde uyandığı, hiç bir varlığın, hiç bir insan sesinin gelip kendisini avutmadığı anlar kapılıyordu umutsuzluğa; bütün yitirdiği şeyleri düşünüp acı acı ağlıyordu o zaman. Ama cesaretle üstesinden gelmeyi başarıyordu .

Bu mücadeleleri ve zaferleri yakından tanıyan Lucy Grainger, hepsini biliyor ve yaranın kabuk

bağlamasını çabuklaştırdığı için minnet duyuyordu genç kıza. Ama Viviane için gerçek sınav ilk şokun ardından, olayların ve etkilerinin geleceği üzerindeki mutlak, derin anlamı açıkça ortaya çıktığında duygularıyla düşüncelerinin geçirmek zorunda kalacağı zaman başlayacaktı, bunu biliyordu. Bu an belki altı ay, belki bir yıl. belki daha kısa süre sonra gelecekti, ama Lucy o zaman Viviane'in karanlık bir umutsuzluk uçurumunu aşacağını ve bu uçurumdan artık kesin bir görüşle çıkacağını biliyordu. Bu kesin görüşün ne olacağını kimse önceden kestiremezdi, çünkü çok şeye bağlıydı. Gelecekle ilgiliydi bu. Şimdilik ufuk, oldukça aydınlık gibiydi.

Ayrıca Lucy, Dr. Pearson'un teşhis ettiği kemik sarkomunun, bacak kesilmeden önce yol almış olabileceğinden, kurnazca ve tehlikeli bir şekilde bir yere vücudunun henüz bilinmeyen bir yerine sızmış olabileceğinden haberi vardı - Viviane da biliyordu bu nu. Durum böyleyse ne Üç Eyalet hastanesi, ne tıp bilimi, geçici tedbirlerin sağlayacağı rahatlık dışın da, Viviane için fazla bir şey yapamazdı. Ama daha sonra bu ihtimalin gerçekleşip gerçekleşmediğini anlamak mümkün olacaktı. ' Şimdilik hastanın ve sınırlarının rahatlığı yönünden, kurtulmuş olabileceğini ve geleceğinin önünde uzanıp gittiğini kabul etmek, onu bu geleceğe hızla hazırlamak en iyisiydi.

İyileşme başlangıcı Viviane'in dış görünüşünden belli oluyordu : Ameliyattan dönüşünden bu yana ilk kez, dudaklarını boyamış ve her zamanki yüzüne kavuşmuştu. Annesi erkenden gelip saçlarını yapmasına ve sırtına bir giysi geçirmesine yardım etmiş, Mike'ın bu konudaki sözleri o taptaze sevimliliğinin yeniden ortaya çıkmasını sağlamıştı.

Viviane konuşurken, Mike elinden tutmuş genç kıza bakıyordu :

- Emin olmak, kendim için olduğu kadar senin için de emin olmak istediğimi anlamıyor musun sevgilim?

- Neden emin olmak istiyorsun? Mike'ın yanakları renkleniyordu :

- Beni gerçekten sevdiğinden, dedi Viviane sakın sakın.

- Tabii ki seviyorum. Başka ne yaptım, seni sevmekten başka, dedi canlılıkla. Yarım saatten beri evlenmemizi istediğimi, bu... bu iş olmadan önce verdiğimiz kararı değiştirmememizi istediğimi söylemekten başka ne yaptım? Annenle baban bile bunu onaylıyorlar. Onlar beni kabul ettiler. Neden sen istemiyorsun?

- Seni kabul ediyorum, istiyorum Mike! Sevinç le ve şükranla. Artık aramızda ne geçerse geçsin, hiç bir

şeyin eskisi gibi olabileceğine inanmıyorum (sesi titredi ve kısıldı)... hiç olmazsa... benim için...

- Öyleyse neden? Viviane yalvardı :

- Rica ederim Mike. Beni sonuna kadar dinle. Söz verdin.

Genç adam sabırsızlıkla konuştu :

- Devam et.

- Ne söylersen söyle, Mike. o ilk rasladığın genç kız değilim artık. Bir daha eski halime dönemem. Asla. (Tatlı, ama güçlkle zaptettiği heyecanlı bir sesle devam etti.) Bunun için, anlıyor musun, beni eski halimle değil de şimdiki halimle sevip sevmediğini bilmem gerek. Görmüyor musun sevgilim, hayatımızın geri kalan bölümünü birlikte geçireceksek benimle acıdığım için evlendiğin düşüncesine katlanamam - ne şimdi, ne de daha sonraları. Hayır. Sözümü kesme, dinle. Böyle olacağına inanmadığımı biliyorum. Aynı şeyi ben de yürekten dilerim. Ama iyi bir insansın sen Mike, cömert ve anlık duyguların etkisinde hareket eden bir insansın. Kendi kendine bile kabul etmesen, benimle bu nedenden ötürü evlenmen mümkün...

- Seninle niçin evlendiğimi bilmediğimi mi ima etmeye kalkıyorsun?

Viviane, hep aynı tatlı sesle cevap verdi:

- Kim kendisini harekete getiren gerçek nedenleri bilebilir?

Mike genç kızın ellerini sevgiyle tuttu, yüzünü Viviane'ın yüzüne yaklaştırarak konuştu :

- Ben seninle evlenmek istememin nedenlerini biliyorum. Seni sevdiğimi de biliyorum. Tam da olsan, eksik de. Dün, bugün, yarın. En ufak bir kuşku duymadan, en ufak bir art düşünceye saplanmadan, acımanın zerresine kapılmadan, gerektiğinden bir gün fazla bile beklemeden seninle evlenmek istediğimi de biliyorum.

- Öyleyse benim için, beni sevdiğin için yap bunu. Bugünden tezi yok, hep hastanede olsan bile benden uzaklaş, bir hafta geçmeden yanıma dönme. Bütün bir yedi gün geçmeden.

Mike'm yüzüne bakıyor ve büyük bir iç rahatlığıyla konuşuyordu sanki.

- Yedi gün süreyle beni düşün, herşeyi düşün. Ortak hayatımızı düşün. Bir sakatla nasıl ömür sürebileceğini düşün. Bir daha paylaşamayacağımız ve de paylaşabileceğimiz şeyleri düşün. Çocuklarımızı düşün, bu olayın onları ve dolaylı yoldan seni nasıl etkileyeceğini düşün. Herşeyi düşün, Mike. Olabilecek herşeyi. Sonra dikkatle, açık zihinle herşeyi tartıp beni görmeye... benimle konuşmaya... hâlâ emin olup olmadığını bana söylemeye gel. Eminsen, bir daha sana soru sormayacağıma yemin ediyorum.

«Yedi gün, sevgilim. Tüm hayatımızdan alınmış yedi gün. Çok değil topu topu hepsi de bu kadar.»

- Tanrım! diye bağırdı Mike. Ne inatçısın!

- Biliyorum. - Viviane gültümsedi. - Hadi, evet mi?

- Dört güne evet, fazlasına değil. Viviane başını salladı.

- Altı diyelim, aşağı olmaz.

- Beşte karar kılalım, senin istediğin de olsun böylece.

Viviane duraladı, Mike devam etti:

- Açıkçası, yapabileceğim en iyi teklif bu. Genç kız ilk kez gülmeye koyuldu.

- Kabul, bu andan başlayarak beş tam gün.

- Hayır! Bu andan değil! Çıkmak için en az on dakika gerekli bana. Bir takım şeyleri yedeklemem gerekiyor. Benim gibi kanı sıcak bir genç için, beş gün ebediyetten farksızdır.

İskemlesini yatağa yaklaştırdı, kollarını uzattı Zaman zaman hafif ve ihtirash, uzun bir öpüşme oldu bu. Sonunda Viviane kendini kurtardı, yüzünü buruşturdu, içini çekti ve yatakta yeni bir duruş şekli aradı.

- Bir şey mi oldu? diye sordu Mike kuşkuyla. Viviane başını salladı :

- Hayır, hayır. Bir şey yok, Mike. Bacağımı nereye koydular? Kestikleri bacağı, demek istedim.

Seddons bir an şaşırılmış göründü, sonra :

- Patoloji bölümünde, bir buzdolabına herhalde.

Viviane hafifçe ürperdi, derin bir soluk aldı, ağır ağır soluğunu verdi, sonunda açıkladı :

- Mike, sevgilim, yalvarıyorum sana... aşağı in... ve kaşı şu ayağı.

Sağlık Kurulunun toplandığı oda tıklım tıklımdı Acele bir toplantı yapıldığı haberi hemen hastaneye yayılmış o gün hastanede acele işi olmayan doktorların gerek şehirdeki muayenehanelerine, gerekse evlerine haber verilmişti. Joe Pearson'un görevinden alındığı ve hastaneden ayrıldığı haberi de aynı çabuklukta kulaktan kulağa dolaşmıştı, sonra Pearson yanında hastane yöneticisi ve Coleman'la içeri girdiğinde durulmuştu.

Kent O'Donnell uzun ceviz masanın öbür ucunda bekliyordu. Bütün alışılmış yüzler çevresindeydi. Sakalı her zamankinden hareketli olan Gil Bartlett, iki üç ay önce hastanede çalışmaya başlayan genç operatör

Roger Hilton'la konuşuyordu. John Marwan, Ding-Dong Bell ve iri yarı Lewis Toynbee ile hararetli bir tartışmaya dalmış gibiydi. Sarı çizgili yemyeşil kravatıyla ilk bakışta dikkati çeken Bili Rufus ikinci sıradaki oturuyor, ilk sıradaki Dr. Harvey Chandler elle yazılmış notlarını okuyordu. Hastane genelkurmayından bir sürü kişi oradaydı, O'Donnell aralarında patoloji asistanı McNeil'i de farketti. Yöneticinin yanında özel olarak çağrılan Mrs. Straughan, onun yanında da kadının kocaman ve titrek göğüslerini eleştiren gözlerle incelemekte olan Ernie Reuben oturuyordu.

Charlie Dornberger alışılmış görünüşüyle toplantıda değildi: Hemen görevden çekilmek isteğini bildirmişti:

Kapıya bir daha göz atan O'Donnell Lucy Grainger'in içeri girdiğini gördü, bakışları karşılaştı ve Lucy hafifçe gülümsedi. Lucy'yi görmek ona artık bu işin çözümlenip halledildiğini, kendi geleceğiyle ilgili bir karar alması gerektiğini hatırlattı. Birden, sabahtan beri Denise'i bir kere bile düşünmediğini aklına geldi. Hastanedeki işleri onun varlığını bile kafasından silmişti, en az bir iki gün bunun böyle gideceğini de biliyordu. Denise'in mesleğinden sonra ikinci sıraya geçmeye nasıl tepki göstereceğini düşündü. Anlayabilecek miydi? Lucy'nin anladığı gibi anlayabilecek miydi? Bu düşünce ne kadar geçici olursa olsun, onu rahatsız etti, sanki bu karşılaştırma na-mussuzlukmuş gibi. Şimdilik başka şeylere kafa yormak daha doğru olurdu : Toplantı başlamalıydı. Sessizliği sağlamak için masaya vurdu, sonra konuşmaların kesilmesini ve ayaktakilerin oturmalarını bekledi.

Sakin, ölçülü bir sesle söze başladı :

- Baylar, bayanlar, sanırım hepimiz hastanede bir salgın çıkmasının olağanüstü şey olmadığını ve kamu oyunun öğrendiğinden çok daha fazlasına raslandığını biliyoruz. Salgınlar, diyebiliriz ki, yaşamımızdaki rastlantılardan biridir. Bu duvarlar arasında barındırdığımız hastalıklar düşünülürse, salgınların daha sık çıkmamasını şartırcı bile bulabiliriz.

Toplantıda hazır bulunanların hepsinin yüzü ona çevrilmişti. Bir an sustuktan sonra, devam etti :

- Olayı küçümsemek niyetlisi değilim, ama ölçüyü kaçırmamız gerektiği görüşündeyim. Dr. Chandler. toplantıyı açma işini üzerinize alır mısınız lütfen?

O'Donnell yerine oturdu ve Chandler kalktı:

- Özetleyelim önce, dedi notlarına bakıp salondakilere göz gezdirerek, hatta biraz da rol keserek. (Harvey çok memnun, diye düşündü O'Donnell dikkati çektiği için hep mutludur.) Şimdiye kadarki durum

bize iki vaka ve dört şüpheli olay olduğunu gösteriyor. Hepsi de hastanede görevli, şimdiye kadar hastaların hiç birine bulaşmamış olduğu için kendimizi mutlu saymalıyız. Vaka sayısı yüzünden, hastanede tifo mikrobunu taşıyan birinin bulunduğundan hepimiz eminiz sanırım. Herkes gibi ben de, mutfakta görevli olanların uzun süredir muayene edilmemelerine şaşım, aşağı yukarı..

Bu sözler O'Donnell'in hemen yerinden doğrulmasına yol açtı. Mümkün olduğu kadar kibarca :

- Özür dilerim doktor, dedi.

- Buyurun.

Chandler'in sesi, sözünün kesilmesinden memnun olmadığını açıkça ortaya koyuyordu. O'Donnell devam etti:

- Bu konuya daha sonra döneceğiz, Harvey. Şimdilik bize durumu anlatsanız çok sevineceğiz.

Karşındakinin kendisine içerlediğini seziyordu, Hastane yöneticileri arasında, Harvey Chandler O'Donnell'le aynı düzeyde sayılabilirdi. Başına gelen bu işten de hiç hoşlanmamıştı, hele uzun uzun konuşmayı ve bir kelimeyle yetinmesi mümkünken üç kelime kullanmayı, kendini dinletmeyi çok sevdiği düşünülürse. Homurdandı :

- Peki, nasıl isterseniz, ama... O'Donnell dostlukla, ama kesinlikle :

- Teşekkür ederim, dedi.

Chandler, «bu konuyu daha sonra, aramızda konuşuruz» dercesine ona baktı, kısa bir aradan sonra yeniden konuşmaya başladı :

- Tifo hastalığını bilmeyenlerin faydalanması için - tifonun birkaç türü bulunduğunu ve günümüzde pek sık görülmediğini de belirteyim - ilk belirtileri kısaca sıralayacağım. Genellikle ateş çabuk yükselir, ürpertiler belirir, nabız yavaşlar. Kandaki ak yuvarların sayısı iyice azalır, tabii deride çok belirgin küçük kırmızı lekeler ortaya çıkar. Ayrıca hasta, belli belirsiz bir baş ağrısından, iştahsızlıktan ve bütün vücuttaki ağrılardan yakınacaktır- Bazı hastalar gündüzleri uyukladıklarını, geceleri de çırpınıp durduklarını

söyleyeceklerdir. Genellikle tifoyla görülen bronşite ve de burun kanamalarına dikkat etmek gerekir. Bir de genellikle gerilen, şişen, hassaslaşar dalağa.

Dr. Chandler oturdu. O'Donnell sordu :

- Bir şey sormak isteyen yok mu? Lucy Grainger kalktı:

- Umarım, aşı kampanyasının hazırlıklarına girişilmiştir?

- Tabii, dedi Chandler. Hastanedeki memurlar, doktorlar ve aşıya dayanabilecek haldeki hastalar aşılanacak.

- Mutfak için ne gibi bir tedbir alınacak? Bu soruyu soran da Bill Rufus'du.

- İzin verirseniz, dedi O'Donnell, bu konuya az sonra döneceğiz. Tıbbi konularda soru soracak var mı?

Çevresine bakındı, sessiz ve olumsuzca sallanan başlar gördü.

- Güzel. Şimdi patolojinin bu konuda söyleyeceklerini dinleyeceğiz.

Sakin bir sesle konuştu :

- Doktor Pearson.

O ana kadar salonda dipten gelen gürültüler, iskemle çekilmeleri, ayak sesleri, masalar üzerinde yer değiştiren şeylerin tıkırtıları, alçak sesle konuşmalar işitilmişti. Ama şimdi ani bir sessizlik çöktü ve başlar merakla Joe Pearson'un oturduğu masanın ortasına doğru çevrildi. Geldiğinden beri tek kelime söylememiş, hareketsiz oturmuş, bakışı uzaklara dalıp gitmişti. Bir kerelik yanan purosunu ağzında değildi ve «alameti farika» sını yitirmiş izlenimi bırakıyordu salondakilerde. Adı söylendiği halde, hâlâ hareketsizdi.

O'Donnell bekledi, çağrısını tekrarlamak üzereydi ki Pearson canlandı, iskemlesi geriye itildi, yaşlı doktor ayağa kalktı. Bakışları salonda, masanın bir ucundan öbürüne dolaştı, döndü geldi ve başta oturan O'Donnell'e dikildi.

- Sağlık kurallarının gevşetilmesine karşı patolojik anatomi bölümü dikkatli davransaydı bu salgın çıkmazdı, dedi. Benim bölümüm, dolayısıyla da ben sorumluyum bu ihmalden.

Sessizlik devam ediyordu. Sanki tarih tekrarlanmaktaydı. Aynı salonda, Joe Pearson, sık sık diğerlerini yanlış yapmak ve teşhislerinde hataya düşmekle suçlamıştı. Şimdi ayakta duran kendisiydi, hem savcı hem de sanık olan.

O'Donnell sözünü kesmekle iyi edip etmiyeceğini düşündü, sonra vazgeçti bundan. Pearson ağır ağır devam ediyordu :

- Suçun kimde olduğunu tespit ettikten sonra, şimdi hastalığın yayılmasına engel olmamız gerekiyor. (Masanın öbür ucunda, tam karşısında oturan Harry Tomaselli'ye baktı.) Hastane yöneticisi, bölüm şefleri ve ben hemen uygulanmaya başlanması gereken bir takım tedbirler aldık, bunların neler olduğunu sizlere açıklayacağım.

Pearson bekledi, yeniden konuşmaya başladığında sesi iyice güçlenmişti. O'Donnell'e bu birkaç saniye içinde yaşlı adam sanki yılların bir bölümünü atmış, eski haline, genç, ciddi, ateşli ve yetenekli bir doktor olduğu günlere dönmüş gibi geldi. O eski alaycılığı, salonda toplanan herkesin iyi bildiği küçümsemenin sınırında dolaşan hali kaybolmuştu. Bunların yerini otorite, bilgi, yetenek, tartışmasız eşitlerine hitap ettiğini kabullenen kişinin samimiliği ve ustalığı alıyordu.

- İlk sorun, dedi, hastalığın kaynağını bulmak. Mutfakta çalışanların muayenesi altı aydan beri yapılmadığı için, yiyeceklerin hastalığa yol açtığını, dolayısıyla da araştırmalarımıza bu yönde başlamamız gerektiğini kabul etmek mantıklı. Dolayısıyla da, hastanede son yemeğin verilmesinden önce, mutfakta görevli herkesin muayeneden geçirilmiş olması şart. (Kol kenarları tırfillenmiş yün ceketinin cebinden saatini çıkardı ve masanın üzerine koydu.) Şu sıra saat ikiyi çeyrek geçiyor. Aşağı yukarı iki saat üç çeyrek vaktimiz var demektir. Bu süre içinde, yemeklerin hazırlanmasına herhangi şekilde katılan görevlilerin her biri, eksiksiz bir muayeneden geçirilmelidir. Bazı kliniklerdeki boş sakımlar hazırlanmış, kolaylıklar sağlanmıştır. Bütün stajyerler ve doktorların bu toplantıdan önce uyarıldığını öğrendim. (Soran bakışı masada dolaştı ve ilgililerin olumlu baş işaretleriyle karşılandı.) Peki. Burada işimiz biter bitmez, Dr. Coleman -Pearson yanında oturan genç doktora baktı- hepinize belirli bir yerde görev verecek.

Mrs. Straughan'ı işaret eden Pearson, devam etti :

- Mrs. Straughan bu konuyla ilgili herkesi toplayıp çeşitli yerlere dağıtmak için gerekeni yapıyor, ilgililer ikişer kişilik gruplar halinde muayene edilecekleri salonlara gelecekler. Bu süre içinde seksen kişi gözden geçirilecek. Muayene ederken, tifo mikrobunu taşıyan kişinin Dr. Chandler'in sözünü ettiği belirtilerden hiç birini göstermeyeceğini hatırdan çıkarmayın, çünkü arzettiği tehlikeden haberli olduğunu sanmıyorum. Demek ki, çok daha eksiksiz ve dikkatli bir çalışma yapacağız. En ufak bir tereddütünüz olduğunda, o kişiyi hemen görevden alacaksınız. Pearson düşünürmüş gibi sustu. O ana kadar hiç notlarına göz atmamıştı. Devam etti :

- Tabii hepimiz, dıştan yapılacak bir muayenenin durumu aydınlatmayacağını biliyoruz. Aradığımız kişiyi muayene sırasında bulmamız mümkün tabii, ama pek emin değilim bundan. Herhalde muayeneler sona erer ermez, işin büyük bölümü lâboratuvarlarda tamamlanacak. Bütün muayene edilecekler en kısa zamanda «gaita» larının tahlil edilmesi gerektiğini bilecek ve numuneler yarın sabah hastanede toplanacak. (Dinleyiciler arasında gülümseyenler görüldü.) Kabızlık bir özür olarak kabul edilmeyecektir, bugünden incelenmek üzere verenler çıkarsa memnunlukla kabul edilecektir. Lâboratuvarlar gerekli çalışmalar için şimdiden hazır durumdadır. Bu incelemeler iki, en fazla üç günümüzü alabilir.

Bir ses - O'Donnell Gill Bartlett'in sesini tanıır gibi oldu - sakın sakın :

- Doksan beş kişi, dedi. Epey bok oluyor doğrusu!

Bu kez kahkahalar bütün masayı kapladı! Pearson döndü ve :

- Gerçekten öyle, diye cevap verdi. Ama elimizden geleni yapacağız.

Sonra yerine oturdu.

Lucy Grainger elini kaldırdı, O'Donnell ona söz verdi.

- Hastalığın kaynağı hemen anlaşılmazsa, hastanenin mutfağını kullanacak, oradan yemek verecek miyiz?

- Şimdilik evet. Hastane yöneticisi ekledi:

- Gerekli görüldüğü takdirde, yemek ihtiyacımızı karşılayacak biri, bir müessese olup olmadığını inceliyoruz. Yine de, bu kadar kısa zamanda ihtiyacımızı karşılayacak birinin şehirde bulunduğunu sanmıyorum.

- Hastaneye kabul edilecek yeni hastalar konusunda izleyeceğimiz yol ne olacak? diye sordu Bill Rufus.

- Kusura bakmayın, dedi O'Donnell. Bundan size söz etmem gerekirdi. Şu sıra kimseyi kabul etmiyoruz, ilgili bölümlere durum bildirildi. Ama patolojinin bizi aydınlatacağını umuyoruz, o zaman hasta kabulüne başlayacağız hemen.

Başka ses çıkmadı.

Sorulacak soru da kalmıyordu. O'Donnell sordu :

- Dr. Coleman, sizin söyleyecek bir şeyiniz yok mu?

- Hayır.

O'Donnell önünde açık duran dosyayı kapadı :

- Peki baylar ve bayanlar. Daha fazla zaman kaybetmemek için hemen çalışmaya başlayabiliriz.

İskemle, ayak ve konuşma gürültüsü yükseliverdi hemen. O'Donnell! Pearson'a sordu :

- Joe, sizinle biraz konuşabilir miyim? Birlikte, çıkış kapısına doğru gidenlerin uzağındaki bir pencereye yürüdüler. Hafifçe, sesinin kimse tarafından duyulmadığına emin olarak O'Donnell yaşlı adama:

- Tabii Joe, dedi, salgın süresince patolojik anatomi bölümünün başındasınız. Ama durumda bir değişiklik olmadığını bilmenizi isterim.

Pearson ağır ağır başını salladı :

- Evet, dedi, bunu anlamıştım zaten.

Dr. Joseph Pearson savaş öncesinde askerlerinin sayısını hesaplamaya çalışan bir general gibi denetliyordu patolojik anatomi l boratuvarını.

Yanında David Coleman, Roger McNeil -üçü de doğru Sağlık Kurulu toplantısından geliyorlardı- daha önce verilen talimat uyarınca lâboratuvarı temizleyip gerekli ve acil olmayan şeyleri ortadan kaldıran Carl Bannister'le John Alexander vardı.

Pearson denetimi bitirdikten sonra, diğ r dört kişiye döndü :

- Bütün meselemiz hastalığın kaynağını keşfetmek. Mutfakta çalışan aşağı yukarı doksan beş kişi içinden, hastaneye tifo mikrobi saçtığını sandığımız bir tek kişiyi bulmak. Bu aynı zamanda da bir sürat meselesi : Bulmakta ne kadar gecikirsek salgının şiddeti o kadar artar. Buluşumuzda bize başlıca yardımcı dokunacak şeyler, bugünden tezi yok gelmeye başlayacak gaita örnekleri, ama bunun büyük çoğunluğu yarın elimize varacak.

- Siz, Dr. McNeil, birkaç gün süreyle işiniz, lâboratuvarı önemli olmayan bütün işlerden kurtarmak, önümüze gelecek bütün tahlilleri inceleyin, hiç olmazsa bir iki gün geciktirilebilecek durumdakileri ayırın. Hemen yapılmasını gerekli gördüğünüz tahlilleri Carl Bannister'e vereceksiniz. Elinizden geldiğ  kadar çalışın onunla, ama gerekenden fazla iş yüklemeyin, zamanının geri kalan bölümü asıl işimize ayrılacaktır.

McNeil bir baş işaretleriyle evetledi ve Pearson devam etti :

- Bütün cerrahi raporlarını üzerinize alacaksınız. Acil gördüklerinizi sonuçlandırın. Bekleyecekleri kenara ayırın. Bir teşhiste şüpheye düşerseniz, hemen Dr. Coleman'a ya da bana başvurun.

- Peki. Hemen iş başına gidiyorum, dedi McNeil çıkarken.

Pearson diğerlerine de anlattı :

- Her gaita örneği için, ayrı bir Petri kutusu kullanacağız. Bir kaçım aynı yere koyma tehlikesini göze alamıyorum, biri öbürüne geçebilir ve sonuç hakkında bizi yanıltabilir, ya da herşeye baştan başlamamıza yol açıp zaman kaybettirebilir.

Alexander'e sordu ardından :

- Elimizde yeterince Mac Conkey kültürü var mı? Yüz gaita için?

John Alexander sapsarıydı, gözleri kızarmıştı, Elisabeth'in yanından döneli ancak yarım saat oluyordu.

- Hayır. Korkarım elimizde iki düzünden fazla yok. Tabii bu günlerce yetiyor bize.

Sözünü bitirdikten sonra, lâboratuvarla ilgili bir soruya gösterdiği tepkinin alışkanlıkla, kendiliğinden ağzından çıktığını farketti. Dr. Pearson'a karşı beslediği duyguların ne olduğunu düşündü ve bunları tanımlayamadığını farketti. ihmalinden ötürü oğlunun ölümünden sorumlu olan bu ihtiyardan nefret etmesi gerekirdi. Belki daha sonra nefret edecekti gerçekten. Ama şu sıra ağır ve büyük bir hüznle karışık derin bir acı duyuyordu. Belki hepsini bir sürü işin beklemesi iyi şeydi. Hiç olmazsa derdini unutmaya çalışırdı.

- Anlıyorum, dedi Pearson, öyleyse bütün Petri kutuları hazır hale gelene kadar içerde çalışın. Akşamüstü hepsinin hazır olması gerekli.

- Gidiyorum.

Alexander McNeil'in peşi sıra dışarı çıktı. Şimdi Pearson yüksek sesle düşünüyordu :

- Elimizde doksan beş kültür olacak. Diyelim yüz. Laktozlu bir ortamda ellisi pozitif çıksa, yeni araştırmalar için elli tane kalıyor demektir. Bundan fazla çıkacağını sanmam.

Bakışlarıyla Coleman'ı sorguya çekti, genç adam başını salladı :

- Ben de aynı şeyi söyleyecektim.

- Güzel Şimdi her kültür için on ayn şekerli tüp gerekir bize, beş yüz işlem demek oluyor. Cari, kaç tüpümüz var. temiz ve mikroptan arınmış demek istiyorum?

Bannister düşündü :

- Belki iki yüz.

- Emin misiniz?

Pearson'un sorusu kesin bir cevap istiyordu. Bannister gülümsedi ve :

- En azından yüz elli, dedi.

- Öyleyse, hemen üç yüz elli tüp daha sipariş edin. Arayın adamı. Hiç özür tanımayacağımızı ve bu akşam tüpleri istediğimizi bildirin. Gerekli fişleri daha sonra kendisine yollarız.

«Bu iş bittiğinde tüpleri onar onar ayırmaya başlayın. Elimizin altındakileri hemen kullanın, diğerlerini de elimize vardığında. Şeker stokunuza da bakın. Unutmayın, glüköz, laktoz, dülsit, sakaroz, mannit, maltoz,

xiloz, arabinoz, rhamnose ihtiyacı da kendini hissettirecek, ayrıca da indol araştırması için bir tüpe ihtiyacınız olacak.

Pearson hiç durulamadan, adları birbiri ardından sıralamıştı. Hafifçe gülümseyerek Bannister'e döndü :

- Eberthella typhi(*) için reaksiyonların listesi ve tablosunu lâboratuvar için standart bilgilerin 66. sayfasında bulacaksınız. Tamam. Hadi iş başına.

(*) Tifo mikrobu.

Bannister aceleyle telefona koştu. Pearson en son Coleman'a dönüp sordu :

- Sizce unuttuğum bir şey var mı? Coleman başını salladı. Yaşlı adamın duruma el koyması, çabukluğu ve kararlılığı Coleman'ı şaşırtmış ve çok etkilemişti.

- Hayır, dedi. Hayır. Hiç bir eksik görmüyorum. Birkaç saniye süreyle, Pearson kendinden çok genç olan adama baktı.

- Öyleyse gidip bir fincan kahve içelim dedi. Burada içebileceğimiz kahvelerin sonuncusu olabilir.

Mike Seddons çıktığında Viviane yokluğunun arkada bıraktığı büyük boşluğu keşfetti ve gelecek günler ona şimdiden bitmez tükenmez geldi. Yine de Mike'tan bir süre kendisinden uzak durmasını istemekte haklı olduğuna inanmakta diretiyordu. Bu ikisine de geleceği rahatlıkla düşünme ve kafaca buna alışma imkânını verecekti. Viviane'in bir düşünce süresine ihtiyacı yoktu duygularından çok emindi ama: Mike'a karşı böyle davranmak daha doğrudu. İyi miydi yaptığı? İlk kez böyle yapmakla Mike'tan aşkını ispatlamasını istediği aklına geldi, oysa kendisinininki hiç soru sorulmadan kabul edilmişti.

Ama bu değildi Viviane'in niyeti. Yine de, biraz tedirgin olarak, Mike'ın böyle anlayıp anlamıyacağını düşünüyordu. Ya genç adam, kendisine güvenmediğini, aşkını ve bağlılığını kesin bir delil olmadan kabul etmediğini sanırsa? Bu sonucu çıkarmışa benzemiyordu pek, ama belki Viviane gibi düşünmüş, bu. sonuca varmıştı. Gerçekten ne istemiş olduğunu bildiren bir not yazıp yazmamayı geçirdi kafasından... Bunun

olumlu ve olumsuz yanları vardı. Kendinden emin olmasına emindi, tabii. Emin miydi gerçekten? Bazan gerçeği açıkça düşündüğünü sanır, sonra başka birinin bunu değişik şekilde yorumlayıp yorumlamayacağını, cümlelerden hiç düşünmediği değişik anlamlar çıkarıp çıkarmıyacağını sorardı kendi kendine. Herhangi bir konuda... herhangi bir yerde... herhangi bir zaman... yapılacak en iyi şeyin ne olduğu nasıl bilinebilirdi acaba?

Hafifçe kapıya vuruldu, Mrs. Loburton içeri girdi. Onu görünce Viviane birden yetişkin, olgun, kendi kendine düşünüp karar verebilecek on dokuz yaşında koca bir genç kız olduğunu unuttu. Kollarını uzattı : «Ah! Anne! diye bağırdı, herşey o kadar karışık ki ne yapacağımı bilmiyorum.»

Mutfakta çalışanların muayeneleri hızla ilerliyordu Küçük bir muayene odasında, hariciye bölümünün birbirine benzeyen bir dizi odasının ilkinde Dr. Harvey Chandler ahçılardan birinin muayenesini bitiriyordu. «Tamam, dedi, giyinebilirsiniz.»

Önce, muayenelerden bir bölümünü bizzat yapmasının uygun düşmeyeceğini düşünmüştü. Bu meseleyi olumsuz karşılama eğilimindeydi. Sonra kabullenmeye karar verdi, tutumu bir saldırı sırasında birliklerinin başına geçen bir yüksek subayın tutumu olmalıydı.

Aslında Dr. Chandler, Dr. Pearson'la O'Donnell'in bu işin başına geçmelerinden rahatsız oluyordu. Tabii, O'Donnell hastanenin baş hekimiydi ve dolayısıyla hastanenin ganel sorunlarıyla ilgilenmek hakkıydı. Ama, eninde sonunda bir operatördü ve tifo hastalığı iç hastalıkları bölümünü ilgilendirirdi öncelikle.

Bir bakıma Dr. Chandler, şimdiki kriz sırasında baş rolden yoksun bırakılmış hissediyordu kendini. Kişisel düşünceleriyle başbaşa kaldığında, kendini önemli işlerin adamı olarak görürdü, ama bunu ispatlama fırsatı o kadar seyrek çıkıyordu ki karşısına. Şimdi de fırsat ayağına kadar gelmişken, önemsiz bir role değilse bile ikinci derecede bir göreve itilmiş sayıyordu kendini. Yine de O'Donnell ve Pearson tarafından alınan tedbirlerin çok yerinde olduğunu kabul etmek zorundaydı. Hiç olmazsa hedefleri aynıydı. En kısa zamanda bu tatsız salgını durdurmak. Kaşlarını çatıp giyinmiş olan ahçıya sordu :

- Sağlık kurallarına çok dikkat etmek gerektiğini unutmayın. Mutfakta çalıştığınız sıralar çok temiz, pırıl pırıl olmalısınız.

- Evet doktor.

Adam dışarı çıkarken Kent O'Donnell girdi:

- Merhaba! dedi. Ne var ne yok? Chandler'in ilk eğilimi tepeden bakarak cevap vermek oldu. Sonra o kadar alınacak bir şey bulunmadığı sonucuna vardı. Ara sıra fazla demokratik davranmak gibi küçük bir hatasının dışında, O'Donnell iyi bir adamdı, Sağlık Kuruiu başkanlığını hakkıyla dolduruyordu, kendinden öncekinden çok daha üstündü. Sonunda Chandler tatlılıkla cevap verdi :

- Sanırım başaracağız. Ben hesabı şaşırdım aslında, ama şimdiye kadar dikkati çeken bir şey görmedim.

- İki hastayla dört şüpheli vakadan ne haber?

- Hastaların dörde çıktığını ve şüpheli kalmadığını düşünebilirsiniz.

- Durumu tehlikeli olan var mı?

- Sanmam. Antibiyotiklere şükürler olsun. Ancak on beş yıl önce, şimdikinden besbeter bir duruma düşerdik.

- Evet. Öyle sanıyorum.

O'Donnell karantinadan söz etmekten çekiniyordu. Ne kadar gösterişçi olursa olsun, Chandler işini gerektiği gibi yapacağına güvenilebilecek bir doktordu.

- Hastalardan ikisi hemşire diyordu. Biri psikiyatride çalışıyor, öbürü ürolojide. Diğer ikisi erkek. Biri makine dairesinden, diğeri de arşiv memuru.

- Dördü de ayrı yerlerden, dedi O'Donnell düşünceli düşünceli.

- Öyle. Yemek dışında, aralarında hiç bir ortak yan yok. Dördü de yemeklerini kafeteryada yiyorlar. En ufak bir kuşku yok, doğru iz üzerinde olmamız gerekiyor.

- Sizi daha fazla tutmayacağım, dedi O'Donnell. Bekleyen iki kişi daha var, ama başka yerlerde bekleyenlerin sayısı daha da çok ve onları işi bitenlere yolluyoruz.

- İyi, dedi Chandler, işimiz bitene kadar çalışacağım. Hiç bir şey bizi durdurmamalı, zamanın önemi yok

İskemlesinde doğruldu. Bu son cümlede yeterince bir cesaret bulunduğu, gururla yıldızlı Amerikan bayrağını hatırlattığı inanandaydı.

- Çok haklısınız, dedi Kent. Size güveniyorum. Bu sıradan cevaba biraz canı sıkılan Chandler sertçe :

- Hemşireye, bekleyeni bana yollamasını söyleyin, dedi.

- Tabii.

O'Donnell çıktı, hemen ardından elinde kartıyla mutfakta çalışan bir kız içeri girdi.

- Şunu bana verin ve oturun lütfen, dedi Chandler.

Kartı önüne koydu ve bir muayene fişi aldı.

- Evet efendim.

- Önce anlatın, siz ve aileniz, hatırladığımız kadarıyla hangi hastalıkları geçirdi. Annenizle babanızdan başlayalım.

Kısa sorularına cevap verirken, Chandler hızla yazıyor ve notları yavaş yavaş kâğıdı dolduruyordu. Her zamanki gibi. İşini bitirdiğinde sonuç, hiç değiştirilmeden ders kitabına geçirilebilecek örnek bir fiş olacaktı. Chandler'in önemli bir göreve gelmesini sağlayan yanı, çok dikkatli ve işine bağlı bir klinik adamı oluşuydu.

Bütün muayenelerin yapıldığı hariciyeden çıkarken, Kent O'Donnell son bir kere geriye dönüp o günün olaylarını düşünüyordu. Akşama doğruydı ve sabahtan beri öyle çok şey gelmişti ki başlarına, düşünerek bunları düzene koymadan bütününe görebilmek ve uzantılarını kavramak imkânsızdı.

Çabuk olduğu kadar beklenmedik bir şekilde, birbirini izlemişti olaylar: önce kan tahlili eksik yapılan bebek olayı ortaya çıkmış, kısa süre sonra da ölmüştü çocuk. Pearson'un atılması ve Charlie Dornberger'in istifası bunu izliyordu. Ardından hastanenin en basit sağlık denetiminin altı aydır ihmal edildiği anlaşılıyordu. Sonra tifo hastalığı görülüyor ve ağır bir salgın tehlikesi Üç Eyalet hastanesinin tepesine Demokles'in kılıcı gibi asılıyordu.

Ne kadar çok şey, aynı anda yüklenmişti üstlerine! Neden? Bu çığ nasıl oluşuvermişti? Hastanede oluşan biünmedik bir uğursuzluğun belirtisi miydi? Yeni aksilikler mi beklenmeliydi? Hepsi işi gevşetmekten, kendini büyük görmekten suçluydu da, bunu başlatan kendisi mi olmuştu?

«Hastanenin şimdiki yönetiminin eskisinden daha iyi olduğunu düşünüyorduk! Kendimizden çok, ama çok emindik! En ileri bilimsel verilerin öğretildiği ve uygulandığı bir «hasta iyileştirme tapınağı» yaratıp yerleştirdiğimizi sanyorduk. İyi niyetimizden ötürü körü körüne ve iğrenç bir şekilde başarısızlığa mı uğradık yoksa? Gözlerimizi bulutlara dikip, kafalarımız ideallerin parıltısıyla kamaşmış ve havalanmış, günlük koşulların en basit, en okunaklı uyarılarını göremiyecek kadar aptallaştık mı? Buraya ne diktik peki?«O'Donnell kafasını kurcalıyor, en ufak girintilerini bile araştırıyordu. «Burası gerçekten bir «hasta iyileştirme tapınağı» mı? Ya da bu çılgınlığımızla, bembeyaz bir mezar mı inşa ettik? Boş ve mikroptan arınmış bir mezar?»

O'Donneil, kafası meşgul, yoğun ve yakıcı düşüncelerle dopdolu, içgüdüleriyle geçtiği yerlerin farkına bile varmadan yürüdü, kendini odasının kapısı önünde buldu ve içeri girdi.

Doğru pencereye gitti, bakışı her zaman bir takım kişilerin gidip geldiği ön avluya yöneldi. Topallayan bir adam ve ona destek olan bir kadın gördü, sonra görüş alanının dışına çıktılar. Bir araba durdu, içinden bir adam fırladı ve bir kadının arabaya binmesine yardım etti. Bir hemşire göründü ve elindeki bebeği adama uzattı, kapılar çarpıldı, araba kayboldu. Koltuk değneklerinin üzerinde sarsılarak, alışkanlığın verdiği rahatlık ve hızla ilerleyen bir yumurcak gördü. Nereye gideceğini kestiremediği anlaşılan yağmurluklu bir ihtiyar tarafından durduruldu. Çocuk ona yolu gösterdi, birlikte hastane kapısına doğru yürüdüler.

O'Donnell düşündü: «Yalvararak, yürekleri inanç dolu geliyorlar bize. Bunu hak ediyor muyuz? Başarılarımız başarısızlıklarımızı hafifletiyor mu? Zamanla ve kendimize işimize vererek hatalarımızı unutturabilir miyiz? Bunu anlayabileceğimiz gün gelecek mi?»

«Bugünden sonra, pek çok değişiklik zorunlu. Pek çok deliği tıkamak ve doldurmak gerek, açık ve görünür olanları değil yalnızca, dikkatli ve hızlı bir aramanın bize göstereceklerini. Zayıf noktaları bulmak için, kendi içimizde ve hastanenin tüm zırhı üzerinde sondaj yapmalı. Daha açık ve daha ciddi bir özeleştirme gerekli, devamlı bir vicdan muhasebesi. Bugün, bu amansız gün koca bir fener, bir acı ve pişmanlık işareti, yeni bir başlangıcın, bir yenilenmenin, belirtisi olsun.»

Yapacak çok şey vardı, yoğun bir çalışma onları bekliyordu. Dertlerin patlak verdiği patolojik anatomi bölümünden işe başlayacaklardı. Sonra diğer bölümlerin yeniden düzenlenmesine sıra gelecekti, buna ihtiyaç duyduklarını hissediyordu. Yeni binaların yapımına ilkbaharda başlanacaktı, bu sorun artık halledilmişti. İki program birleştirilebilir, bir arada yürütülebilirdi Kafası hızla ve düzgün çalışan O'Donnell bütünü içine alan bir taslak hazırlarken telefon çaldı. Santra'daki görevli :

- Doktor O'Donnell, şehirlerarası arıyor, dedi.. Arayan Denise'di.

İlk işittiğinde başını döndüren o hafif boğuk sestti. Karşılıklı birbirlerinin hatırlarını sorduktan sonra:

- Kent şekerim, dedi Denise, bu hafta sonunu New York'ta geçirmeni istiyorum. Cuma günü birkaç kişi davet ettim, seninle gözlerini kamaştırmak niyetindeyim.

O'Donnelli, cevap vermeden önce bir an duraladı:

- Özür dilerim Denise. Çok üzgünüm ama gelemediğim.

- Ama gelmen gerekli (sesi bu sözler üzerinde ısrarla duruyordu.) Davetiyeler yollandı, daveti ertelemem imkânsız.

- Ne dediğimi anlamıyorsun, korkarım. (Kendisi de sözlerle beceriksizce boğuşuyordu.) Burada salgın çıktı. Herşey düzene girinceye kadar hastanede kalmam zorunlu, kesin olarak gerekli. Daha sonra da, hiç

olmazsa bir süre. gecikmeden yapılması gereken bir takım işler var.

- Ama, ne zaman istersem geleceğini söylemiştin, sevgilim.

Şimdi sesinde bir kızgınlık belirtisi, hafif bir kırgınlık vardı. Kent Denise'in yanında olabilmeyi diledi. Yakınında olsa ona anlatabilirdi. Anlatabilir miydi acaba?

- Ne yazık ki, o zaman salgın çıkacağını bilmiyordum.

- Ama sen hastaneyi yönetiyorsun. Bir, iki günlüğüne yerine başka birini bırakabilirsin. Bu kadar kısa süre için, sorumluluğunu başkasına devredebilirsin...

Denise'in anlamaya niyetli olmadığı açıktı. Kent çok sakin bir sesle :

- Bunun imkânı olduğunu sanmıyorum, dedi. Hattın öbür ucunda bir sessizlik oldu, sonra Denise hafifçe konuştu :

- Seni uyarmıştım Kent Sevdiğine sahip çıkan, onu hep yanında isteyen bir insanım ben.

O'Donnelli bir kere daha genç kadını ikna etmeye çalıştı:

- Denise, sevgilim, rica ediyorum senden... Sonra boşuna uğraşacağımı hissedip sustu.

- Kesin cevabın bu mu?

Artık ses tüm tatlılık, tüm okşayış olmuştu.

- Öyle olması gerekiyor, dedi O'Donnell. Çok üzgünüm. Ardından ekledi:

- Bu dertlerden kurtulur kurtulmaz seni arıyacağım Denise.

- Peki. Oldu Kent. Hoşçakal.

- Hoşçakal.

Düşünceli düşünceli kapadı telefonu.

Salgının ikinci gününün sabahıydı.

Dr. Pearson'un tahmin ettiği gibi, önceki akşam birkaç örnek gelmişti ama, çoğunun lâboratuvara ulaşması bir saat öncesine dayanıyordu.

Üstü kapalı, karton kutular içindeki örnekler, patoloji lâboratuvarının ortasındaki ana masaya sıralanmıştı. Her birinin üzerinde kime ait olduğu yazılıydı, tahta iskemlesinde oturan Pearson masanın başında, bunlara kimlik numaralarını ekliyor ve daha sonra sonuçların kaydedileceği kâğıtları hazırlıyordu

Pearson işini bitirdiğinde, ardında yanyana çalışan ve kültür kutularını hazırlayan David Coleman'la John Alexander'e geçiriyordu

Bannister yandaki başka bir masanın başına yerleşmiş, şimdilik lâboratuvarın en yetkili kişisi olan McNeil'in gecikmesini imkânsız bulduğu işleri yapıyordu.

Lâboratuvar leş gibi kokuyordu.

David Coleman'ın dışında, içerdeki herkes sigara içiyordu. Pearson her kutunun kapağını açtığında purosundan koca koca duman bulutları üflüyordu. Kısa süre önce yaşlı adam Coleman'a da bir puro

uzatmış, Coleman bunu yakmıştı. Ama puronun tadını leş kokulu hava kadar kötü bularak kısa süre sonra sönmeye terketmişti.

Bannister'in can düşmanı olan çekirgeye benzer genç her yeni örneği getirmekten büyük bir mutluluk duyuyor ve içeri girer girmez de değişmez şekilde söyleyecek yeni bir söz buluyordu, ilk gelişinde Bannister'e bakmış ve : «Bunları gönderecek yeri bulmuşlar doğrusu» demişti. Daha sonra da Coleman'a : «Sizin için altı yeni parfüm doktor!» diye seslenmişti. Şimdi de Pearson'un önüne bir tepsi dolusu yeni kutu koyarken soruyordu : «Süt ve şeker ister misiniz bayım?» Pearson başını kaldırmaktan homurdanmakla yetindi.

John Alexander kendini yaptığı işe vermiş, düzenli bir şekilde çalışıyordu. Coleman'ın ilk raslaşmalarında farketdiği rahat hareketlerle bir karton kutu alıyor, kapağını açıp önüne bir Petri kutusu çekiyor ve tükenmez kalemle kapakta yazılı numarayı üzerine geçiriyordu. Sonra tahta saplı bir platin halkanın ucunu Bunsen lâmbasıyla yakıyor ve bununla ufak bir parça alarak içinde tuzlu serum bulunan tüpe geçiriyordu. Aynı işi ikinci bir kere yapıyor, sonra yine platin halkayı kullanarak bu karışımdan bir tabakayı içinde kültür bulunan kutuya düzenli olarak yayıyordu.

Etiketi yapıştırılan serum tüpü, bir kutuya yerleştiriliyordu, içinde kültür bulunan Petri kutusu da lâboratuvarın öbür ucundaki bir etüve konuyordu, ertesi sabaha kadar kalmak üzere. Ancak o zaman -çünkü aceleyle getirilemeyecek bir gelişim sözkonusuydu- gereğinde repikaj'a(*) başvurabilirdi.

(*) Belli bir ortama ekme.

Bu gidip gelmelerin birinde, Coleman'ı tam arkasında buldu. Bu itilimle, Pearson'un işitmemesine dikkat ederek, alçak sesle :

- Doktor, size bir şey söylemek istiyorum, dedi.

- Evet? Nedir?

Coleman bir Petri kutusunu etüve yerleştirdi ve kapağını kapadı.

- Ben... biz... sizin öğüdünüzü dinlemeye karar verdik. Tıp fakültesine yazılacağım.

- Çok sevindim, dedi Coleman büyük bir içtenlikle. Sonucun çok iyi olacağından eminim.

- Nedir çok iyi olan?

Pearson başını kaldırmış onlara bakıyordu. Coleman yerine döndü, oturdu, yeni bir örnek aldı ve sakın sakın :

- John bana, tıp fakültesine yazılmaya karar verdiğini bildirdi, dedi. Bir süre önce kendisine bunu öğütlemiştim.

- Ya! -Pearson John'a dikkat ve ilgiyle baktı.- Nasıl yapacaksınız bu işi?

- Bir kere karım çalışabilecek. Hem sonra doktor, ders saatleri dışında yapılacak lâboratuvar işleri bulabileceğimi sanıyorum. Pek çok öğrenci böyle yapıyor. Kolay olmayacağını biliyorum, ama bir denemeye değer.

- Anlıyorum.

Pearson dumanı üfledi, sonra purosunu tablaya bıraktı, bir şey diyecek gibi oldu, duraladı ve sonun da sordu :

- Karınız nasıl?

- Düzelecek doktor, teşekkür ederim, diye cevap verdi John titremiyen bir sesle.

Bir sessizlik oldu, sonra Pearson ağır ağır konuştu :

- Bir şey olmasını isterdim... size söyleyebileceğim bir şey. - Durdu. - Ama sözlerin büyük bir işe yarayacağını sanmıyorum.

Alexander'in bakışları yaşlı adamınkilerle birleşti :

- Hayır Dr. Pearson, dedi, ben de sanmıyorum.

Hastane odasında yalnız başına kalan Viviane, annesinin gidişinden beri, kendisine bıraktığı romanı okumaya çalışıyor ama kafası sözcükleri almıyordu, içini çekti ve kitabı bıraktı O an, Mike'tan birkaç gün kendisinden uzak kalmasını istememiş olmayı ne kadar, hem ne kadar çok isterdi. Onu arayıp aramamayı düşündü. Gözleri telefona kaydı. Ararsa, belki anında gelecekti. Düşünmek için birkaç gün ayrı kalmaları ne saçma bir fikirdi. Ne önemi vardı bunun? Eninde sonunda birbirlerini seviyorlardı. Yeterli değil miydi bu? Arayacak mıydı onu? Eli havada duraladı. Ahizeyi kaldırmak üzereyken belirsiz bir hareket yaptı, ikinci gün olmuştu bile. Diğer üç gün de çabucak geçecek, o zaman Mike kesinlikle, her zaman için kendisinin olacaktı.

Hastane doktorlarının dinlenme odasında, yarım saat boş kalan Mike, büyük deri koltuklardan birine bırakmıştı kendini. Viviane'ın kendisine yapmasını söylediği şeyi yapıyordu. Tek bacaklı bir kadınla yaşanacak hayatın nasıl olacağını düşünüyordu.

Öğleden sonra başlıyordu. Hastanede ilk tifo vakalarının görülmesinden sonra geçen dördüncü günün öğleden sonrası.

Şimdi, hastane yöneticisinin odasında, Üç Eyalet'in Yönetim Kurulu Başkanı Orden Brown, baş hekim Kent O'Donnell ciddi ve sessiz, telefonda konuşan Harry Tomaselli'yi dinliyorlardı.

- Evet, diyordu hastane yöneticisi, evet, anlıyorum. Bir an durdu, sonra devam etti :

- Gerekli olursa hazırlanırız. Herşeyi de tamamlarız. Evet. Saat beşte, öyleyse. Hoşka kalın.

Telefonu kapadı.

- Ne haber? dedi Orden Brown sabırsızlıkla.

- Şehir Sağlık Kurulu bu akşama kadar mühlet verdi. O zamana kadar mikrobu taşıyan kişiyi bulamazsak mutfağı kapatmamız gerekecek.

- İyi ama bunun ne demek olduğunu biliyorlar mı?

Orden Brown yerinden kalkmıştı, sesi derin bir telâş yansıtıyordu. Bunun hastaneyi kapatmaktan farksız olduğunu bilmiyorlar mı? Dışardan ancak bir avuç hasta için yiyecek sağlayabileceğimi onlara söylediniz, değil mi?

- Tabii söyledim, ama bu bir şey değiştirmiyor. Bütün mesele Sağlık Kurulundakilerin şehirde salgın hastalık çıkmasından korkmaları.

- Patolojik anatomiden yeni bir haber var mı ? diye sordu Orden Brown.

- Hayır. - O'Donnell başımı salladı.- Hâlâ çalışıyorlar, yarım saat önce lâboratuvara uğradım.

- Anlamıyorum! - O'Donnell, Yönetim Kurulu Başkanını hiç bu kadar telâşlı görmemişti.

- Dört gün. Hastanenin içinde on tifo vakası, dördü hastalardan. Hâlâ da kaynağını bulamadık.

- Hiç kuşkusuz, lâboratuvarın işi çok zor, dedi O'Donnell, zaman kaybetmiyorlar üstelik.

- Kimsenin kimseyi suçladığı yok, diye karşı-lık verdi Brown sertçe. Hiç değilse bu konuda. Ama bir sonuç almamız gerekli!

- Joe Pearson yarın öğlene kadar bütün kültürleri bitireceklerini söyledi. Mikrobu taşıyan mutfakta çalışanlardan biriye, bunu o zaman kesinlikle anlayacaklar.

O'Donnell Tomaselli'ye sordu :

- Sağlık Kurulu üyelerini yarın öğleye kadar beklemeye razı edemez misiniz?

- Çalıştım, ama başkan bu sabah tekrar geldi. Bize dört günlük bir süre tanıdılar ve bunun azami olduğuna inanıyorlar. Saat beşte tekrar gelecek, ü zamana kadar sonuç alamazsak, korkarım emirlerine baş eğmekten başka yapacak şeyimiz kalmıyor

- Bu arada teklifiniz nedir?

- Bizim servis, mutfağı kapamak zorunda kalabileceğimizi düşünerek hazırlık yapmaya başladı.

Felâket karşısında hepsinin yıkılmış, hepsinin şaşkın olduğu görülüyordu. Uzun bir sessizliğin ardından yönetici sordu :

- Kent..., saat beşte Sağlık Kurulu temsilcileriyle görüşmemiz için buraya gelir misin?

- Evet, dedi O'Donnell acı acı. Sanırım yerim burası. Burada bulunmam zorunlu...

Lâboratuvardaki gerilim ne kadar büyükse, orada çalışan üç adamın yorgunluğu da o denli büyüktü. Gözleri kıpkırmızı, bitik bir haldeki Joe Pearson, hareketlerinin ağırlığıyla yorgunluğunu ortaya koyuyordu. Dört gün ve üç gecedir hastaneden ayrılmamış, çalışma odasına sürüklediği yatakta pek seyrek olarak, bir iki saat yatıp dinlenebilmişti. İki gündür traş olmamıştı, saçları sağınık ve giysileri bumburuştu, ikinci gün saatler boyu lâboratuvara uğramamış, kimse nereye gittiğini anlıyamamış, yöneticinin ve Kent O'Donnell'in ısrarlı sorularına rağmen Coleman bunu öğrenememişti. Tekrar görüldüğünde, yokluğu hakkında bilgi vermeden işinin başına geçmişti, hâlâ da çalışıyordu.

- Kaç tanesini yaptık? diye sordu. Coleman elindeki listeyi gözden geçirdi :

- Seksen dokuz, etüvde beş tane daha kalıyor. Bunları da yarın alacağız.

Yaşlı adamdan daha iyi durumda olmasına rağmen Coleman da ihmalcilik belirtilerini taşıyordu.

Öylesine büyük bir yorgunluk duyuyordu ki, yaşlı doktor kadar dayanıp dayanamayacağını düşünmeye koyulmuştu. Onun tersine, Coleman üç gece de, gece yarısından sonra çıkıp sabahın altıda dönmek şartıyla evinde yatmıştı.

Alexander'den sadece bir kere, o da birkaç dakika farkla gelmişti lâboratuvara. Diğerlerinde genç adamı işinin başında ve salgın başlangıcından beri yaptığı gibi, çok düzenli bir makine halinde, bütün hareketleri doğru, yerinde, ekonomik, her kademedede yapılan testin sonuçlarını güzel ve okunur bir yazıyla kaydeder halde bulmuştu, ilk birkaç talimattan sonra, ona başka şey söylemenin gereği olmamıştı. Alexander gözle görülecek kadar yetenekli ve dikkatliydi; Dr. Pearson başlangıçta yaptığı işleri şöyle bir incelemiş, daha sonra tek başına çalışmaya devam etmişti.

Şimdi Joe Pearson ona soruyordu :

- Nedir repikaj için bulduğunuz rakamlar? Notlarına bakan Alexander cevap verdi:

- İncelenen seksen dokuz Petri kutusundan kırk ikisi kenara ayırdı repikaj için, iki yüz seksen tüp incelendi.

Pearson kafasından hesapladı ve, biraz da kendi kendine konuştu:

- Demek, yarınkiler de dahil incelenecek yüz on tüp daha kalıyor.

David Coleman, şu sıra Alexander'in neler duyduğunu, biraz da acısından kurtulduğu için mi işine böylesine dört elle sarıldığını düşünüyordu. Çocuğunun ölümü dört gün öncesinde kalmıştı. Başlangıçta

genç teknisyeni bitkinleştiren şok ve üzüntü, hiç olmazsa görünürde hafiflemişti. Ama Coleman, Alexander'in duygularının henüz yüzeyden pek uzak olmadığından şüpheleniyordu. Bunun da tıp fakültesine girmesinde önemli bir etken olduğunu hissediyordu.

David'in bir daha dönmediği bir konuydu bu. Ama şimdiki kriz sona erince, bu konuda genç adamla uzun bir konuşma yapmaya, kendi deneylerine dayanan uyanlarda bulunmaya, öğütler vermeye kararlıydı. özellikle maddî yönden, paralı bir işi bırakıp yeniden öğrenciliğe dönmek için kolay olmayacağını söylerken doğruydular Alexander'in görüşü. Ama Coleman'ın ona gösterebileceği birkaç faydalı yol, atlatılabilmesini sağlayacağı birkaç tuzak vardı.

Bu ekibin dördüncü kişisi Cari Bannister, bir süre için yarışma dışı kalmıştı. Aşağı yukarı üç gün ve neredeyse üç gece çalışmış, tek başına lâboratuvarın ertelenemeyecek işlerini bitirmiş, boş kaldığında da üçünün yardımına koşmuştu. Ama o sabah dili pel-teklemişti, yıkılmaya yakındı, dolayısıyla da Coleman Pearson'a danışmadan onu evine yollamış ve Sannister itirazsız, minnetle dönmüştü geriye.

Lâboratuvara gelen örnekler üzerindeki hazırlık çalışması, ara verilmeden devam etmişti. İkinci gün, etüvde yeterince kalan örnekler üzerinde çalışılmıştı. Dr. Pearson, çalışmanın aralıksız devam edebilmesi için, yeni bir iş bölümü yapmıştı. John Alexander'le kendisi işin ikinci bölümünü üzerlerine aldılar, David Coleman da hâlâ gelen örnekleri hazırlamaya devam etti.

Petri kutuları etüvden çıkarıldığında, önceki gün biraz gaitanın serpiildiği pembemsi yüzlerinde nemli bakteri kümeleri farkediliyordu. Aslında bu nemli bölgelerin her birinde milyonlarca bakteri vardı ve asıl önemli iş bunların zararsızlarını aranılandan ayırmaktı.

Pembemsi bakteri bölgelerinin tifoyla ilgisi bulunmadığından hemen atılıyordu. Tifo bakterilerinin gizlenebileceği daha solgun bölgeler Petri kutularından çıkarılıyor, şekerli ve besleyici bir ortamın hazırlandığı tüplere yerleştiriliyordu. Her kültür için, her birinde değişik reaktif bulunan on tüp hazırlanmıştı. Bu reaktifler tekrar etüvden geçtikten sonra, eğer varsa, salgına yol açan tifo basilinin bulunduğu örneği, ortaya çıkaracaktı.

Şimdi, dördüncü gün, bütün örnekler alınmıştı: -şu ya da bu şekilde mutfakta görevli olanlardan- ve incelenmeleri ertesi gün de saatler boyu sürecekti. Çoğunun incelenmesi tamamlandığı halde, şimdiye kadar hiç biri lâboratuvar görevlilerinin gece gündüz aradıkları tifo taşıyıcısını ortaya çıkaramamıştı

Şu sıra John'un sözünü ettiği iki yüz seksen repikaj lâboratuvarın çevresinde ve etüvün içindeki yerlere asılmıştı.

Telefon çaldı, en yakın olan Pearson açtı :

- Evet? dedi, sonra dinledi. Hayır. Henüz bir şey yok. Bir şey bulur bulmaz size haber vereceğiz tabii.

Telefonu kapadı.

Birden kendini gösteren büyük yorgunluğa pes eden John Alexander, rapor kâğıdına bir şey not ettikten sonra koltuklardan birine dimdik, kaskatı yuvarlandı. Bu ani hareketsizlikle rahatlayıp gözlerini kapadı. Yanından David Coleman'ın sesi yükseldi:

- Neden bir iki saat dinlenmiyorsunuz John? Yukarı çıkın, biraz karınızla vakit geçirin.

Alexander doğrulup yerinden kalktı. Biraz daha uzanırsa uyuyacağını biliyordu :

- Bir seri daha yapacağım, dedi, sonra yukarı çıkardım herhalde.

İnkübatör'den bir dizi tüp aldı, önüne yeni bir fiş çekti ve tahlil edeceği on tüpü sıralamaya koyuldu. Saate göz atınca bir günün daha geçtiğini gördü : Beşe on vardı.

Kent O'Donnell telefonu kapadı : «Pearson hâlâ bir şey çıkmadığını söylüyor...»

Duvarları kaynağacı kaplı yönetici odasında sessizlik iyice ağırlaştı. İki adam, bu odanın dışında işlerin aksadığını ve yavaşladığını biliyorlardı.

Öğleden sonra, Harry Tomaselli'nin günler önce hazırladığı ve şimdi mutfakın kapatılması yüzünden gerekli hale gelen plân uygulanmaya başlamıştı. Ertesi sabah kahvaltıdan başlayarak, rejimdeki yüz hasta için şehrin iki lokantası güçlerini birleştirip hazırlık yapacaklar ve hastaneden çıkamayacak durumdaki bu hastalara verilmek üzere teslim edeceklerdi. Geri kalanların büyük bir bölümü evlerine gönderilmişti; taburcu edilemeyecek durumdaki diğerleri Burlington ve çevresindeki diğer hastanelere dağıtılmıştı. Bu hastaneler de, Üç Eyalet'ten gelecekler için tedbir alıyorlardı.

Bütün bu işlerin gecenin büyük bölümünü alacağını bilen Harry Tomaselli, bir saat önce hazırlıklara başlama emrini vermişti. Her yandan telefonla istenen bir dizi cankurtaran ilk yardım kapısına birikmeye başlamıştı. Koşullarda, özel odaların bulunduğu pavyonlarda, hastalar ve hemşireler hızla çalışıyor, hastalar yataklarından sedyelere ya da tekerlekli sandalyelere aktarıyor ve bu beklenmedik yolculuğa hazırlanıyorlardı. Düşünecek zamanı olanlar için, hüzün verici ve kasvetli bir andı bu. Kırk dört yıllık tarihinde, üç Eyalet hastanesi ilk kez hastalarla yaralıları kapı dışarı ediyordu.

Kapıya hafifçe vuruldu ve Orden Brown yöneticinin odasına girdi. Aynı yerde toplanmalarının üzerinden geçen dört saatte ne yapıldığını anlatan Harry Tomaselli'yi dinledi. Sonunda da, Yönetim Kurulu başkanı sordu :

- Sağlık Kurulu yetkilileri geldiler mi?

- Henüz gelmediler. Ama neredeyse gelirler, kendilerini bekliyoruz.

- İsterseniz, dedi Orden Brovvn, sizinle bekleyelim.

Bir süre uzayan sessizliğin ardından O'Donnell'e döndü :

- Kent, bunun şimdilik önemi yok ama aklıma gelmişken söyleyeyim. Eustace Swayne sizi görmek istiyor. Bu işler bittikten sonra kendisine uğramanızı rica ediyor.

Bu istekteki küstahça yan, birkaç saniye süreyle O'Donnell'in soluğunu kesti. Eustace Swayne'in kendisiyle konuşmak istemesinin nedeni açıktı: Herşeye rağmen, herhalde kendisinin ve parasının ağırlığını ortaya koyarak Joe Pearson'u görevi başında tutmaya çalışacaktı. Son günlerde bütün olup bitenlerden sonra, böylesine bir körlük, böylesine bir bencillik inanılmaz geliyordu insana. O'Donnell içinde büyük bir öfkenin kabardığını hissetti ve şu sözlerle patladı :

- Eustace Swayne'in ve yardımcılarının canı cehenneme!

Orden Brown buz gibi bir sesle :

- Yönetim kurulu üyelerimizin birinden söz ettiğinizi hatırlatabilir miyim? dedi. Aranızdaki anlaşmazlık ne olursa olsun, hiç değilse kendisinden kibarca söz etmek gerekir.

O'Donnell, gözleri alev saçarak Orden Brown'a döndü. «Mükemmel! diyordu kendi kendine Hesaplaşma zamanı geldiye, hadi. Hastane politikasıyla bitirdim işimi, bir daha da dönmek üzere.» Tam o sıra yöneticinin masası üzerinde telefon çaldı.

- Mr. Tomaselli, dedi santralda görevli kızlardan biri, Sağlık Kurulu yetkilileri geldi.

Saat beşe üç vardı.

Küçük kafile hastane koridorlarında yol alırken, kilisenin çanları da çalmaya başladı. O'Donnell birden, altı hafta önce bir sabah, yine aynı kilisenin çanları çalarken, hastanede meydana gelecek kopmanın ilk belirtilerini bir çeşit önseziyle anladığını hatırladı.

O'Donnell'in yol gösterdiği kafilede Orden Brown, Harry Tomaselli ve Burlington Sağlık Kurulu yetkilisi Doktor Norbert Ford vardı. Arkalarında da, tam dışarı çıkarken kapıda beliren Mrs. Straughan ve tanıştıkları sırasında O'Donnell'in adını iyi duyamadığı Kurul'dan bir asistan yürüyordu, ilk kızgınlığı artık geçtiğinden, Kent, birkaç dakika önce Orden Brown'la aralarında çıkabilecek ve çok kötü sonuçlar verebilecek kavganın başlamadan kesildiğine memnundu. Son günlerde, kendisi de dahil, hastanede herkesin sinirlerinin büyük ölçüde gerildiğini o zaman kesinlikle anladı; Yönetim Kurulu başkanı da ona bir mesaj iletmekten başka şey yapmamıştı. Asî! kavgası Eustace Swayne'leydi, bütün bu işler bittikten sonra da ihtiyar korsanla yüzyüze gelmeye karar vermişti. O zaman, Swayne'in teklifleri ne olursa olsun, sonuçlarını düşünmeden kesin sözlerle O'Donnell adamın haddini bildirmeye kararlıydı.

Kent O'Donnell patolojik anatomi bölümüne uğramalarını teklif etmişti Kurul yetkilisine :

- Hiç olmazsa, salgının kaynağını bulmak için elimizden geleni yaptığımızı gözlemlerinizle görebilirsiniz, demişti.

Dr. Ford önce bu teklifi geri çevirmişti :

- Kimse başka türlüünü düşünmedi, korkarım patolojide görevli arkadaşlarınıza herhangi bir yardımım dokunamaz.

Ama O'Donnell üstelemiş, birlikte lâboratuvarın yolunu tutmuşlardı.

Kafile içeri girdiğinde John Alexander başını kaldırdı, sonra incelemekte olduğu tüpler üzerindeki çalışmasına devam etti. O'Donnell ve Orden Brown'u gören Pearson yerinden kalktı, yanlarına giderken de ellerini iyice kirlenmiş olan iş gömleğine siliyordu.

O'Donnell yeni gelenleri tanıttı. Pearson'la Norbert Ford el sıkışırken, Ford sordu :

- Bir şey buldunuz mu?

- Henüz değil. Gördüğünüz gibi, hâlâ arıyoruz.

- Joe, dedi O'Donnell, Dr. Ford'un mutfağımızın kapatılmasını emrettiğini bilmelisiniz.

- Bugün mü?

Pearson'un sesinde bir inanmazlık vardı. Kurul yetkilisi ciddi ciddi başını salladı.

- Korkarım öyle.

- Ama yapamazsınız bunu. Gülünç bir şey. Saldırgan, kavgacılığı sesinde okunan, gözleri alev alev yanan gerçek Pearson, yorgunluk maskesinin ardından kendini gösteriyordu :

- Şu işe bakın! Bütün gece çalışacağız ve sabaha işleri bitireceğiz. Hastalık taşıyan biri varsa, görüldüğü kadarıyla da var, bunun kim olduğunu öğreneceğiz.

- Çok üzgünüm ama, bu tehlikeyi göze alamayız.

- Ama mutfak kapamak hastaneyi kapamak demektir! diye bağırdı Pearson. Hiç olmazsa yarın sabaha kadar bekleyebilirsiniz herhalde.

- Korkarım hayır. - Ford terbiyeliydi ama kesin konuşuyordu. - üstelik bu karar yalnız benim değil. Salgının yayılma tehlikesini göze alamayız. Şimdilik sizin dört duvarınız arasında, ama herhangi bir noktadan dışarı sızabilir. Bunu düşünüyoruz-

Tomaselli araya girdi :

- Akşam yemeğini de vereceğiz Joe, ama son olacak bu. Ertesi sabah gönderilebilecek durumda olan bütün hastaları evlerine göndereceğiz, diğerlerinin çoğunu da başka hastanelere nakledeceğiz.

Bir sessizlik oldu. Pearson'un yüzü sinirden oynayıp duruyordu. Yuvalarına gömülmüş, kıpkırmızı gözleri yaşarmak üzereydi. Mırıldandı :

- Bugünü göreceğimi hiç ummamıştım... Kafile uzaklaşırken O'Donnell tatlı bir sesle :

- Doğrusu, ben de ummamıştım Joe, dedi. Tam kapıya vardıklarında John Alexander bağırdı :

- Buldum.

Kafile bir arada döndü ve Pearson hemen sordu :

- Neyi buldunuz?

Alexander parmağıyla, üzerinde çalıştığı tüp dimisini gösteriyordu.

- Görelim bakalım.

Pearson koşarak lâboratuvarı geçti. Diğerleri tekrar içeri dolmuşlardı.

Pearson tüp dizisine baktı, dili sinirli sinirli dudağında geziniyordu. Alexander'in gördüğü doğruysa hep bu an için çalışmışlardı.

- Açım kitabı, dedi.

John Alexander açık bir kitap aldı. Bunda, şekerli ortamda bakterilerin gösterdiği çeşitli bioşimik reaksiyonları sıralayan bir tablo vardı. Üzerinde **Eberthe. ie Typhi** yazılı sütuna parmağını bastırdı ve okumaya hazırlandı. Pearson ilk tüpü aldı ve.

- Glüköz, dedi.

Parmağını listede gezdiren Alexander cevap verdi : Reaksiyon asit, ama gaz yok.

Pearson başını salladı, tüpü yerine koydu, ikinciye aldı ve:

- Laktoz, dedi

- Ne asit, ne gaz.

- Doğru. - Sustu. - Dölsitol.

- Ne asit, ne gaz.

- Sakaroz.

- Ne asit, ne gaz.

Bu kez de reaksiyon, tifo basilinin gösterdiği gibiydi. Lâboratuvarda gerilim artıyordu. Pearson bir sonraki tüpü aldı :

- Mannitol.

- Reaksiyon asit, gaz yok.

- Doğru. Maltoz.

- Asit, gaz yok.

Pearson onayladı. Altısı bitmiş, dördü kalmıştı.

- Xiloz. dedi.

- Asit, gaz yok. Yedi.

- Arabinoz.

John Alexander okudu :

- Ya asit var gaz yok, ya da hiç biri yok. Pearson açıkladı :

- Hiç bir reaksiyon yok. Sekiz, iki tane daha vardı.

- Rhamnose.

- Reaksiyon yok, dedi Pearson tüpe bakarak. Bir tane daha kalmıştı :

- İndol, dedi Pearson elinde son tüple :

- Negatif, diye cevap verdi. Alexander kitabı kapayıp.

Pearson Petri kutusuna gidip okudu: Numara yetmiş iki.

- Hiç kuşku yok. Mikrop taşıyıcı bu.

- Kim?

David Coleman içine bütün adları eliyle kaydettiği defteri almıştı bile. Okudu: Charlotte Burgess,

- Kendisini tanyorum, dedi Mrs. Straughan sadece. Yemeklerin verildiği tezgâhta çalışıyor.

Aynı anda gözleri duvar saatine gitti Beşi yedi geçiyordu.

- Akşam yemeği, diye söylendi Mrs. Straughan hummalı bir telâşla. Akşam yemeğinin dağıtımını başlıyor.

- Hemen yemek salonuna koşalım.

Harry Tomaselli bu sözleri bitirmeden kapıya varmıştı bile.

Hastanenin ikinci katında, nöbetçi hemşire bitkin bir halde, Viviane'ın oda numarasına baktı ve içeri daldı.

- Evet! Miss Loburton'sunuz. -Ayak ucunda asılı tahtaya bir şey kaydetti.- Batı Burlington kliniğine nakledileceksiniz.

- Ne zaman, söyler misiniz lütfen?

Öğleden sonra hastanenin boşaltılacağını ve buna yol açan nedeni öğrenmişti.

- Cankurtaranlar şu sıra çok meşgul. Sanırım daha birkaç saat gerekli. Herhalde akşam dokuza doğru. Eşyalarınızı toplamanıza yardım etmek için, hemşireniz gelecek buraya. Bol bol vaktimiz var.

- Teşekkür ederim, dedi Viviane.

Kafası başka yerde olan nöbetçi, çabucak selâm verip çıktı

«Tam zamanı, dedi Viviane kendi kendine Mike'ı aramanın tam zamanı.» Beş günlük süre daha sona ermemişti, ama ikisi de işin böyle bir noktaya varacağını hesaplamamışlardı. üstelik, kısa bir süre için de olsa, ayrı kaldıklarına pişmandı Viviane. Bunun çok saçma, gereksiz bir düşünce olduğunu şimdi anlıyor, hiç aklına gelmemiş olmasını diliyordu.

- Dr. Michael Seddons lütfen, dedi santraldaki kıza.

Saniyeler geçti. Genç kızın sesi tekrar duyuldu :

- Dr. Seddons cankurtaranlardan biriyle gitmiş. Başka birini ister misiniz?

- Hayır, teşekkür ederim, dedi Viviane. Bir mesaj bırakmak isterdim ama.

- İşyle ilgili mi? Duraladı :

- Hayır...

- Şu sıra ancak, hastanenin işleriyle ilgili acil mesajları kabul ediyoruz. Daha sonra tekrar arar mısınız lütfen.

Bir tıkırtı oldu, hat kesildi. Viviane ağır ağır telefonu kapadı. Dışarda, koridorda, sesle ve gidip gelenlerin gürültülerini duyuyordu. Bir heyecan dalgası hissetti. Ani bir emir verildi. Bir şey gürültüyle yere düştü. Biri kakhaha attı. Bunların hepsi de sıradan ve düzensiz gibiydi, ama bu canlılığa katılmak, olup bitenlerin herhangi bir parçasına katkıda bulunmak için büyük bir istek duymaya başlıyordu... bakışı yatağına yöneldi: Sol bacağının kesildiği yerde çarşaf dümdüzdü.

Birden, ilk kez Viviane kendini müthiş, umutsuzca yalnız hissetti.

- Ah Mike! diye mırıldandı, Mike, sevgilim... nerede olursan ol, yalvarırım., hemen bana gel.

Hemşire Penfield kafeteryaya girmek üzereyken kafilenin kendisine doğru yaklaştığını gördü. Hastane yöneticisiyle baş hekimini farketti. Arkalarında, onları izlemek için harcadığı çabadan ötürü koca göğüslerini hoplatarak Mrs. Straughan geliyordu.

Harry Tomaselli kafeteryaya girerken yavaşladı.

- Bu işin çabuk ve dikkati çekmeden yapılmasını istiyorum, dedi Mrs. Straughan'a.

Kadın başıyla evetledi ve birlikte bir servis kapısından mutfağa geçtiler.

O'Donnell hemşire Penfield'e işaret etti :

- Benimle geliverin lütfen. Bize yardımcı olmanızı istiyoruz.

Bundan sonrası çok çabuk olup bitiverdi. Orta yaşlı bir kadın tezgâhta yemek veriyordu. Hemen ardından, Mrs. Straughan tarafından koluna yapışıldı ve içeri doğru götürüldü. «Bir saniye lütfen», dedi O'Donnell ödü patlayan kadına. «Bir saniye lütfen», ve Penfield'e yanında durmasını işaret etti.

Mrs. Strsughan'a döndü :

- Elini değdirdiği yiyecekleri alın ve yakın. Şimdiye kadar vermiş olabileceği bütün yiyecekleri de buldurup yok etmeye çalışın. Elini değdirebileceği tabakları kaldırın ve kaynar sudan geçirin.

Kadın hemen tezgâha koştu ve az sonra O'Don-nell'in talimatına uyulmuş, kafeteryada oluşan kuyruk dizi dizi yemeklerin önünde ilerlemeye koyulmuştu. Sadece olayı çok yakından izleyen birkaç kişi, bu sahneye tanık olmuştu.

Mutfağın dibindeki Mrs. Straughan'ın odasında, O'Donnell kadımla konuşuyordu :

- Mrs. Burgess, kendinizi bu hastanenin hastalarından saymanızı rica ediyorum. Merak etmeyin, dedi tatlılıkla, herşey size anlatılacak.

Ardından hemşire Penfield'e :

- Hastamızı karantina odasına götürün, dedi. Kimseyle temas etmesin. Dr. Chandler'i çağıracağım, gereken talimatı kendisi verecek.

Bunun ardından Elaine Penfield, tirtir titreyen Mrs. Burgess'i götürdü.

Mrs. Strauhgan merakla sordu :

- Şimdi ne olacak doktor o?

- Kendisine çok iyi bakılacak, diye cevap verdi baş hekim. Karantinada kalacak ve hekimler kendisini gereken süre boyunca tedavi edecekler. Tifo mikrobu taşıyan kişinin safra kesesi iltihaplanabilir bazan. Böyleyse, belki de ameliyat edilecek. Tabii, hastalığa yakalanan bütün diğer kişiler üzerinde de tahliller yapılacak. Harvey Chander bakacak bu işe.

Telefonda, Tomaselli yardımcılarında birine :

- Söyledim ya, diyordu. Herşeyi durdurun, bugün taburcu edileceklerin dışında herkes hastanede kalacak, yemek işi de düzene girdi tekrar, işimiz bitince de, yeniden hasta kabulüne başlayabiliriz. Anlaşıldı mı? Sonra karşısında oturan O'Donnell'e keyifle göz kırparak devam etti :

- Herkese Üç Eyalet hastanesinin yeniden çalışmaya başladığını söyleyebilirsiniz.

Tomaselli telefonu kapadı, Hilda Straughan'ın özel ibriğinden koyduğu bir fincan kahveyi kabul etti :

- Bu kargaşalıkta söyleyecek zaman bulamadım, Mrs. Straughan, dedi, ama yeni bulaşık makineleriniz alınıyor. Yönetim Kurulu masrafı onayladı ve sipariş verildi. Umarım çalışmalara gelecek hafta başlanır.

Kadın başıyla evetledi : Bu haberi beklediği açıktı. Kafası da hemen, başka bir izi sürmeye koyulmuştu.

- Buraya gelmişken, Mr. T. size bir şey göstermek istiyorum. Buzdolabımı genişletmek gerek. (Yöneticiye sert sert baktı.) Hem bu sefer, değişiklik için bir salgına ihtiyaç kalmaz umarım.

Yönetici içini çekerek ayağa kalktı, O'Donnell'e :

- Bugün başka meseleniz var mı? diye sordu.

- Hayır, dedi .O'Donnell, bugün yok. Ama yarın, bizzat sonuçlandırmak istediğim bir iş var.

Eustace Swayne'i düşünüyordu.

Bölüm 24

David Coleman pek iyi uyumamıştı. Bütün gece düşünceleri durmadan üç Eyalet hastanesinin, patoloji bölümünün ve Dr. Joseph Pearson'un çevresinde dolaşip durmuştu.

Son günlerin olaylarından hiç biri, azıcık da olsa Dr. Pearson'un Alexander'lerin bebeğinin ölümündeki sorumluluğu azaltmamıştı. Geçen haftaki sorumluluğu neyse, bugün de aynıydı. Coleman üç Eyalet hastanesi patolojik anatomi bölümüyle ilgili görüşünü de değiştirmemişti. Akıl almaz bir bürokraside boğulmuş, köhne ilkelere saplanmış, ilkel yöntemlerle iyice gerilerde kalmış, yıllar önce hurdaya çıkarılması gereken araç - gereçler yüzünden işlere yetişemez olmuştu..

Yine de, bir çeşit rahatsızlık duyarak, on dört gün içinde Dr. Pearson hakkındaki duygularının değişip yumuşadığını hissediyordu. Niçin? önceki hafta, Pearson'u neredeyse bunak ve yeteneksiz, çoktan emekliye ayrılması gerekirken yerine dört eNe yapışan biri olarak görmüştü. O günden bu yana görüşünü değiştirmesine yol açacak, belirli hiç bir şeyle karşılaşmamıştı, öyleyse neden şimdi kendini Pearson konusunda tedirgin, kuşkulu bir rahatsızlık içinde hissediyordu?

Yaşlı adam, tifo salgınının ilk belirtileri sırasında ve daha sonra büyük bir yetenek, ayrıca da Coleman'ın gösterebileceğinden çok daha fazla bir güven ve etkililik ortaya koymuştu. Ama bu o kadar şaşırtıcı mıydı ki? Tecrübenin büyük önemi vardı ve bu durumda, Pearson'un kendini göstermek istemesi anlaşılabilirdi.

Ama şimdi daha belirsiz, daha az kesin olan Pe arson hakkındaki görüşünün tümüydü. Geçen hafta, hiç düşünmeden -geçmişteki eserleri ve çalışması ne olursa olsun- Pearson'u fikir yönünden yoksul aydınlar arasına katabilirdi. Ama şimdi, o kadar emin değildi bu görüşünden. İçinden bir ses, zamanla daha da az emin olacağını fısıldıyordu.

Gece uyuyamadığı için erkenden hastanenin yolunu tuttu, saat sekizi yeni çalıyordu ki odaya girdi ve McNeil'i Pearson'un yerinde oturur buldu.

- Günaydın, dedi McNeil. İlk siz geldiniz. Sanırım diğerleri kendilerini topluyorlar daha.

- Bu olay diğer işlerde geciktirdi mi bizi?

- Bütünüyle durum kötü sayılmaz. Tabii «acele olmayan» pek çok işi bitirmek zorundayım, ama geri kalanları geciktirmedik. Seddons'un büyük yardımını gördüm. Cerrahiye dönecek yerde patolojik anatomiye seçmesini söyledim kendisine.

Bir kaç günden beri kafasını kurcalayan başka bir şeyi hatırlamıştı şimdi Coleman. Sordu :

- Şu hemşire adayı... biliyorsunuz ya, bacağı kesilen genç kız... teşrih yapıldı mı bacak üzerinde?

Pearson'la teşhisinde birleşmedikleri vakaydı bu, hatırlıyordu.

- Hayır.

Masanın bir köşesine bırakılan dosyalar arasından birini çeken McNeil, yüksek sesle okudu :

- Viviane Loburton, genç kızın adı bu. Acil bir yanı olmadığından erteledim. Bacak hâlâ buzdolabında. Teşrihi kendiniz yapmak ister misiniz?

- Evet, dedi Coleman. İsterim.

Dosyayı aldı ve otopsi salonuna geçti. Bacağı buzdolabından alır almaz üzerine sarılı gazlı bezi açtı, bembeyaz ve soğuk, testereyle kesildiği yerde kanı donmuş halde bacak ortaya çıktı. Tümörün bulunduğu bölgeyi aradı ve yanda hemen dizin altında buldu yumruyu. Bir neşter aldı, iyice yardı ve ilerledikçe ilgisi arttı.

Bir uşak Kent O'Donnell'in perdesüsünü, şapkasını aldı ve yüksek tavanlı, kasvetli koridor üzerindeki vestiyere astı. O'Donnell çevresine baktığında, zengin olsun olmasın, bir insanın neden böyle bir dekor içerisinde yaşadığını düşündü. Sonra belki de Eustace Swayne yaradılışında birine, bu ürkütücü genişliğin, bu işlenmiş kirişlerle oymalı panolardaki gösterişin, soğuk taştan işlenmiş duvarların, tarih boyunca başka yerlere ve eski günlere sağlanan bir derebeylik gıcı hissettirdiğini düşündü. Yaşlı adamın ölümünde evin ne olacağını düşündü. Belki bir müze? Ya da bir sanat galerisi? Belki sadece boş, yarım kalmış ve bütün diğer benzerleri gibi terkedilmiş bir ev... Birinin burada yaşamayı seçmesi akıl almaz geliyordu ona. Akşam üstü saat beşte kapılarını kapayıp ertesi sabaha kadar açmaması gereken yerlerdendi burası da. Sonra bu kasvetli duvarlar arasında Denise'in çocukluğunu geçirdiğini hatırladı ve mutlu olup olmadığını düşündü.

- Mr Swayne bugün oldukça yorgun efendim, dedi uşak, sizi yatak odasında kabul etmesine bir sakınca görüp görmediğinizi soruyor.

- Hiç bir sakınca yok, dedi O'Donnell yatak odasının söyleyeceği şeylere daha uygun bir yer olduğunu düşünerek: Ani bir kriz gelirse Eustace Swayne'i hemen yatağına uzatmak mümkündür.

Uşağın ardından iki kere dönen geniş bir merdiveni ekti. Merdiven başında, ayak seslerini boğan kalın yün halı kaplı uzun bir koridor başlıyordu. Uşak kabaralı bir kapının önünde durdu, hafifçe tıklattı, oymalı demir tokmağı çevirip O'Donnell'i geniş bir odaya geçirdi.

Sıcaklığı maddî bir şey gibi suratına çarpan, içinde bir odun ateşinin yandığı koskoca ocağı dikkati yöneldiğinden önce Eustace Swayne'i göremedi. Bu tatlı oğustos sonu sabahında odanın sıcaklığı katlanır qibi değildi. Sonra sütunlu koca bir yatakta sırtında adıyla soyadının baş harfleri işlenmiş bir sabahlık, Eustace Swayne'in yastıklara dayanıp oturduğunu gördü. Yaklaştığında O'Donnell ihtiyarın, Orden Brown ve Denise'le birlikte yemek yemelerinden bu yana ne kadar zayıflayıp cılızlaştığını gördü.

- Geldiğimize teşekkür ederim, dedi adam. Sesi de eskisinden daha zayıftı. Ziyaretçisine bir iskemle

çekmesini işaret etti. O'Donnell otururken :

- Beni görmek istediğinizi söylediler, dedi.

Kafasında, yapmak niyetinde olduğu kesin açıklamalardan bir kaçını son kere gözden geçiriyordu. Pearson hakkındaki görüşlerini hiç bir şey değiştiremezdi, ama daha yumuşak ve kibar davranabilirdi yaşlı adam. Artık bu yaşlı ihtiyarla kavga etmek niyetlisi değildi, eşit olmazdı mücadele.

- Joe Pearson beni görmeye geldi, dedi Swayne, yanılmıyorsam üç gün önce.

Demek yaşlı doktor, lâboratuvardan kaybolduğu ve boşuna arandığı saatler sırasında buraya uğramıştı.

- Evet, diye karşılık verdi O'Donnell. Geteceğini tahmin etmiştim.

- Hastaneden ayrıldığımı bildirdi.

Swayne'in sesi bitkindi, bu seste O'DonneP'in beklediği suçlamadan iz yoktu.

Devamını merak ederek, onaylamakla yetindi.

- Evet, doğru.

Swayne bir an sustu, sonra :

- Sanırım bir takım olaylar vardır ki, bunlara karşı insanın elinden bir şey gelmez, dedi.

Sesi iyice hafiflemişti şimdi. Yoksa bir boyun eğme belirtisi miydi bu? Kesinlikle anlamak püçtü...

- Evet, öyle, dedi O'Donnell yine aynı yumuşak sesle.

- Joe Pearson beni görmeye geldiğinde, diye devam etti Swayne, iki istekte bulundu, ilki hastanenin yapımı için para vermektten vazgeçmemem ve bu yolda hiç bir şart öne sürmememdi, kabul ettim.

Bir sessizlik oldu. O'Donnell ağzını açmadan bu cümlenin anlamını sindiriyordu içine. Yaşlı adam devam etti :

- İkinci isteği kişiseldi. Sanırım hastanemizde, John Alexander adlı bir teknisyen var?

- Evet, diye cevap verdi O'Donneil şaşırıp gitgide meraklanarak. Lâboratuvarda çalışır.

O'Donnell başıyla evetledi.

- Joe Pearson, tıp fakültesine devam edeceğini söyledi ve okul masraflarını benim vermemi istedi. Bunu kolaylıkla yapabilirim, tabii paranın hiç değilse faydalı bir yanı var... (Swayne yatağının üzerinden kalınca bir saydam zarf aldı.) Noterime gereken talimatı verdim. Bir fon ayrılacak, bu genç adamla karısının rahatça yaşamalarını sağlayacak, genç kadının iş bulmak için çırpınmasını gerektirmeyecek ve bütün okul masraflarını karşılamaya yetecek bir fon. Eğer daha sonra, Alexander herhangi bir dalda uzmanlaşmak isterse, bunun için ayrıca kendisine para ödenecek.

Yaşlı adam konuşmaktan yorulmuş gibi, sustu Az sonra devam etti :

- Benim düşündüğüm daha devamlı bir şey onun ardından... başka genç adamlar da onun kadar değerli, sanırım... başka genç adamlar da doktor olmak isteyecekler. İstiyorum ki bu fon devam etsin, üç Eyalet hastanesi Sağlık Kurulu tarafından yönetilsin, üzerinde durduğum, kesinlikle uyulmasını istediğim tek şart var.

Eustace Swayne O'Donnell'in gözlerinin içine baktı, sesinde bir meydan okumayla devam etti .

- Bu bursu sağlayacak kuruluşun adı JOSEPH PEARSON VAKFI olacak. İtirazımız var mı?

Duygular ve utanç duyan O'Donnell cevap verdi:

- İtirazım olmadığı gibi, hayatınız boyunca yaptığınız en güzel ve en iyi şeylerden biri olduğunu söylememe izin verin.

Bana gerçeği söyle Mike, öğrenmek istiyorum.

Karşı karşıydılar. Viviane yatağında idi. Mike Seddons da kuşku ve çekingenlikle, yatağının yanında ayakta duruyordu.

Ayrılık günlerinden bu yana ilk karşılaşmalarıydı, önceki akşam, Viviane'in naklinden vazgeçildiğinde, genç kız telefonla onu yeniden aramış ama bulamamıştı. Sabah, haber göndermesine gerek kalmadan, beş gün önce kararlaştırdıkları gibi yanı başındaydı. Şimdi Viviane'in gözleri genç adamın yüzünde geziniyor, korkusu ufak uyarılarda bulunuyor, içgüdüğü kafasının altına istemediği şeyi söylüyordu.

- Viviane, dedi Mike ve genç kız onun titrediğini gördü, sana açıklamam gerek.

Cevap yoktu, sadece Viviane'in dik ve sert bakışı gözlerindedeydi...

Dilini kuruyan dudaklarında gezdirdi. Yüzünün kıpkırmızı kesildiğini biliyordu. Yüreğinin hızla attığını hissetti, içgüdüğü geri dönüp koşarak kaçmasını öğütüyordu. Ama ayakta, kararsız, bir takım sözcükler arayıp bulamadan duruyordu...

- Ne demek istediğini biliyorum sanırım Mike. (Viviane'in sesi anlamsız, donuk, sanki her türlü duygudan yoksundu.) Evet, artık benimle evlenmek istemiyorsun. Sana yük olacağımı... bu halimle... anladım.

- Viviane, sevgilim.

- Hayır Mike, bunu söyleme. Rica ederim! Yalvararak, ısrarla :

- Dinle beni Viviane, dinle, dedi. O kadar basit değil!...

Yine söyleyecek söz bulamadı, sesi kısıldı.

Üç gün boyunca, bu an gelip çattığında söyleyeceklerini bulmaya çalışmıştı. Ama, biçim ne olursa olsun, sonucun değişmeyeceğini farketmişti. Son Taşlaşmalarından bu yana geçen süre içinde, Mike Seddons vicdanının bütün girinti ve çıkıntılarını kurcalamıştı. Bulduğu şeyler içini bir tiksintiyle doldurmuş, kendinden nefret etmesine yol açmıştı ama bunlar gerçekle birlikte yüzeye çıkmıştı. Viviane'la evlenmelerinin asla bir başarı olamayacağını biliyordu, genç kızın yetersizliğinden ya da eksikliğinden değil, kendi küçüklüğünden ötürü.

Vicdan muhasebesi yaptığı, araştırdığı sıralar, birbirlerine raslıyacakları anları düşünmeye zorlamıştı kendini. Hayal gücünün ışığı altında kendini gepgenç, sapına kadar erkek, eksiksiz, tıklım tıklım bir salona kolunda ağır ağır, beceriksizce, belki koltuk değneğine dayanarak ve sadece takma bir bacağın imkân verdiği ölçüde sallanarak yürüyen Viviane'la birlikte girerken görmüştü. Dalgaların köpüklerine gömülürken, ya da güneşin altında neredeyse çıplak, bir kumsalda yatarken de görmüştü kendini ama, yanında giyimli, takma bacak çok çirkin bir şey olduğu için bunu çıkarırsa hareketsiz ve gülünç, yabancı gözlerle acınacak ve tiksindirici geleceğinden keyifli anlarının hiç birine katılamayan Viviane vardı

Daha da beteri : Her türlü tiksintinin, her türlü içgüdüsel terbiye kuralının ötesinde, cinsel konuyu da düşünmeye zorlamıştı kendini. Akşam, yattıkları anı canlandırmaya çalışmıştı. Viviane takma bacağını tek başına mı çıkaracaktı? Ya da kayışları çözmesine yardım edecek miydi? iç çamaşırının altında ne olduğu bilindiğinden, soyunma karşılıklı ve rahat olacak mıydı? Nasıl sevişeceklerdi? Bacaklı mı, bacaksız mı? Bacaklı, öyleyse kendi ateşli ve aceleci gövdesine değen bu sert ve esneklikten yoksun şey ne gibi bir etki yapacaktı? Bacaksız, 0 zaman kendi gövdesinin altındaki kesik bacakla neler duyacaktı? Artık tamam olmayan bir vücutla cinsel alışverişte, tamamlanmaya, mükemmele varabilecek miydi?

Mike Seddons terliyordu. Derinliklere inmiş ve kendi görüntüsünü keşfetmişti.

Viviane konuştu, bu sefer sesi kısılıyor, boğuluyordu :

- Açıklamanın gereği yok, Mike.

- Ama istiyorum. Gerekli bu! Düşünmemiz gereken o kadar çok şey var ki!

Şimdi sözcükler hızla geliyor, anlatmak için, buraya gelmeden nasıl cançekişmelerden geçtiğini Viviane'a açıklamak için büyük bir istekle dolu, itişip kakışıyorlardı. Bu dakikada büe Mike'ın, onun anlayışına ihtiyacı vardı.

- Dinle Viviane, herşeyi uzun uzun düşündüm, senin için en iyisi...

Üzerine dikilen gözleri gördü. Bu gözlerdeki bakışın ne kadar dengeli, kesin ve doğrudan olduğunu o ana dek farketmemişti.

- Hayır Mike, yalan söyleme, rica ederim. Sanırım gitmen daha iyi olacak.

Yapacak bir şey bulunmadığını, bir yere varamıyacağını, artık bütün isteğinin kaçmak ve kaybolmak, bir daha Viviane'm bakışıyla karşılaşmamak olduğunu biliyordu. Yine de kararsızdı, sordu :

- Ne yapacaksın?

- Bilmiyorum. Gerçeği söylemek gerekirse, düşünmemiştim de. Hiç düşünmemiştim.

Genç kızın sesi yine titremiyor, ama harcadığı çabayı yansıtıyordu.

- Belki, beni isterlerse, hemşireliğe devam edeceğim. Tabii kesin olarak iyileşip iyileşmediğimi, ne Kadar zaman daha yaşayacağımı henüz bilmiyorum. Böyle işte, değil mi Mike?

Genç adam yüzünü yere eğme sağduyusunu gösterdi

Kapıya vardığında bir kere daha geri döndü.

- Elveda Viviane, dedi.

Genç kız cevap vermeye çalıştı, ama irade gücü çok uzun bir süre zorlanmıştı...

İkinci Kattan, Mike Seddons merdivenle patolojik anatomi bölümüne indi. Otopsi salonuna girdi, yandaki küçük odada bir bacağı kesmekte olan David Coleman'ı buldu. Mermer beyazlığındaki cansız bacağa baktı. Coleman'ın bıçakla kestiği yerlerden kara bir kan sızıyordu. Bir kaç saniye dehşet içinde, bu bacağı naylon çorap içinde ve topuklu hafif bir sandal giymiş olarak düşündü. Korkunç hir tılsımlı itilişle odayı geçti ve açık dosya üzerinde yazılı adı okudu.

Bunu yaptıktan sonra, Mike Seddons telâşla koridora fırladı ve duvara kustu.

- Doktor Coleman, lütfen buyurun.

Genç hekim odasına girdiğinde Kent O'Donnell kibarca yerinden kalktı. Baş hekimin mesajını aldığı anda, işini bitirmiş temizleniyordu.

- Oturuverin lütfen.

O'Donnell sigaralığını uzattı, Coleman bir sigara aldı.

- Teşekkür ederim.

Sigarasını yakıp gevşeterek, büyük deri koltukların birinde arkasına yaslandı. Gizli bir içgüdü şimdi söylenecek olanların hayatında dönüm noktası olacağını bildiriyordu.

- Dr. Pearson'un istifasını verdiğini biliyorsunuz sanırım.

- Evet. işittim, diye cevap verdi Coleman sakın sakın, sonra kendisini de şaşırta n şu sözler çıktı ağızından:

- Son günler boyunca kendini çok hırpaladığımı biliyorsunuz sanırım. Gece gündüz hastanedeydi.

- Biliyorum. -O'Donnell sigarasının yanan ucunu inceledi.- Biliyorum... Ama bu bir şey değiştirmez... Anlıyor musunuz?

Coleman baş hekimin doğru söylediğini biliyordu.

- Hayır, ben de sizin gibi düşünüyorum.

- Joe hemen çekilmek istediğini belirtti. Bu da patolojik anatomi bölümü şefliğinin boş kaldığı anlamına geliyor. Bu görevi kabul eder miydiniz?

Coleman duraladı. Kısaca. Her zaman istediği şeydi bu. Kendi sorumluluğu altındaki bir bölüm. Yeniden düzenleme, bilimin yeniliklerini harekete getirme, tıp biliminin en iyisini uygulama, patolojik anatomiye hak ettiği, işgal edebileceği yeri verme özgürlüğu, bunu biliyordu. Her zaman dudaklarına götürüp yudumlamak istediği kupaydı bu. Kent O'Donnell bu kupayı dudaklarına kadar indirmişti.

Birden içine korku doldu, yükleneceği ürkütücü sorumluluktan dehşete düştü. Kararlarında kendisine yardımcı olacak bir büyüğün bulunmayacağını hatırladı. Son seçim, son teşhis yalnız kendisine kalacaktı. Bu görevin üstesinden gelebilir miydi? Hazır mıydı şimdiden? Tek başına? Henüz gençti. İsterse daha yıllar boyu, komutan yardımcılığı yapabilirdi. Sonra başka yerler boşalır, başka fırsatlar çıkardı, ilerlemesi için çok zaman vardı önünde.

Sonra kaçmanın yolu olmadığını, bu dakikanın Üç Eyalet hastanesine geldiğinden beri yöneldiği dakika olduğunu anladı.

- Evet, dedi. Teklif edilirse kabul ederim.

- Teklif edileceğinden emin olabilirsiniz, dedi O'Donnell gülümseyerek. Bir şey söylemenizi rica etsem, söyler miydiniz?

- Elimden gelirse...

Baş hekim sustu, düşündü : Kafası sormayı istediği soruya uygun düşen cümleleri seçiyordu. Soracağı şeyin ikisi için de büyük önem taşıyacağını biliyordu. Sonunda sordu :

- Tıp bilimi ve hastane karşısındaki tavrınızın, ne olduğunu söyler misiniz?

- Bunları sözlere dökmek güç, dedi Coleman.

- Dener misiniz?

David Coleman düşündü. İnandığı şeyler bulunduğu gerçektir, ama bunları kendi kendine pek ender açıklamıştı. Belki bir tanımlama yapmanın zamanıydı.

- Sanırım en önemli gerçek, diye ağır ağır söze başladı, hepimizin -doktorların, hastanenin, tıp tekniğinin- bir tek büyük şey için varoluşumuzdur: Hastalar için, hastaların iyileşmesi için. Sanırım ara sıra bunu unuttuğumuz oluyor. Tıp, bilim, daha mükemmel hastaneler kafamızı dolduruyor ve bütün bunların varlık nedeninin tek olduğunu bize unutturuyor: Oysa hepsinin varlık nedeni insanlar, insanların iyileştirilmesi. Bize ihtiyaç duyan insanlar. Rahatlamak, kurtarılmak için tıp bilimine koşan insanlar. Sustu, devam etti:

- Bütün bunları beceriksizce, kaba saba dile getiriyorum.

- Hayır, dedi O'Donnell, çok iyi açıkladınız. Büyük bir umut ve zafer duygusu vardı içinde.

İçgüdüü onu yanıltmamıştı. İyi bir seçim yapmıştı. Birlikte, kendisi cerrahî şefi karşısındaki patolojik, anatomi şefi olarak çok iyi iş göreceklerini kestiriyordu. İleri gidecekler, inşa edecekler ve onlarla üç Eyalet gelişecekti nasılsa. Gerçekleştirecekleri herşey mükemmel olmayacaktı kuşkusuz, hiç bir zaman mümkün değildi bu. Hatalar, boşluklar, hatta başarısızlıklar görülecekti ama, hedefleri aynı olacaktı hiç değilse, duyguları ortaktı. Birbirlerine yakın kalmaları gerekti; Coleman daha gençti ve bazı alanlarda daha uzun olan kendi tecrübesi fayda sağlayacaktı. Son haftalar içinde Kent de çok şey öğrenmişti. Kayıtsızlık kadar gayretkeşliğin de kesinlikle insanı yetersizliğe ve kendinden hoşnut olmaya götürdüğünü ve felâkete çeşitli yollardan varılabileceğini öğrenmişti. Ama şimdiden sonra, kendinden hoşnut olma duygusuyla her cephede mücadele edecekti. Patolojik anatomi bölümü, başında genç Dr. Coleman'la, gözüpek ve güçlü bir müttefik olabilirdi. Aklıma bir şey geldi :

- Bir şey daha söyleyeceğim. Joe Pearson hakkında duygularınız nedir, bizden ayrılma şekli üzerine ne düşünüyorsunuz?

- Hiç bir şeyden emin değilim, diye itiraf etti Coleman, bunu ben de bilmek isterdim.

- İnsanın emin olmadığı anlar bulunması fena şey değil. Katı ve kuru bir şekilde düşünmeyi önler. O'Donnell konuşmaya devam ederken gülümsedi:

- Yine de, bilmeniz gereken bazı noktalar var. Hastanenin eskileriyle konuştum, bana bir takım olayları anlattılar, bilmediğim çalışmalardan söz ettiler. Bakın... -bir an sustu...- Otuz iki yıllık hizmet süresi boyunca Joe Pearson bu hastane için çok şey yaptı. Çoğu bugün unutulmuş olan, ya da sizin ve benim gibi kişilerin her zaman duyma fırsatı bulamadığı şeyler. Kan bankasını onun kurdurmaya başladığını biliyor muydunuz? Ne garip, başlangıçta büyük direnişlerle karşılaşmış. Sonra bir komite kurmaya çalışmış; hastanenin önemli kişilerinden birkaçı bu konuda amansızca mücadele etmişler onunla, ama komitesini kurmayı başarmış ve bu komite hastanenin cerrahide ileri gitmesine büyük katkılarda bulunmuş. Sonra, bir takım araştırmalar da yapmış, örneğin tiroid kanserinin etiolojisi ve patojenisi(*) konusunda çalışmalarının çoğunluğu bugün kabul edilmiş ve izlenmiştir, ama bunları Joe Pearson'a borçlu olduklarını bilenler pek az.

(*) Tiroid bezinde görülen kanserin nedeni ve oluşumu.

- Bilmiyordum, dedi Coleman. Söylediğiniz için teşekkür ederim.

- Valla, o kadar çok şey unutuluyor ki. Joe buraya yepyeni araç gereçler de getirtti. Ne yazık ki zaman oldu, hiç bir yeni şey aldırılmaz hale geldi. Kenarda köşede kaldı, bir çukura saplandı. Ara sıra insanın

başına gelir böylesi.

Birden Coleman kendi babasını düşündü; Alexander'lerin çocuğunu öldüren kanın, sekiz on yıl önce, tıp bilimi tehlikelerinden haberi olduğu halde kan grubu almadan kan verilmesini isteyen babasıyla ilgili kendi şüphelerini.

- Evet, dedi. Ara sıra oluyor.

Yerlerinden kalkmışlar kapıya doğru yürüyorlardı. Çıkarken O'Donnell tatlı bir sesle :

- Hepimiz ve her birimiz için benzerlerimize acıyabilmek iyi şey, dedi. Bir gün acıma duygusuna muhtaç olup olmayacağımızı nereden bilebiliriz?

- Kent, dedi Lucy Grainger, çok yorgun bir görünüşün var.

Henüz ikinci başlarında ve O'Donnell birinci kat koridorunda durmuş, hiç farketmediği halde Lucy yanına gelmişti.

«Sevgili Lucy! diye düşündü. Yumuşak, gayretli, değişmeyen, bir kararsızlık denizinde devamlı emin bir liman.» Burlington'dan ayrılıp Denise'le evlenmeyi düşünmeli bir hafta mı oluyordu gerçekten? Şimdi ne kadar uzak geliyordu ona bu ara. Ait olduğu yer burasıydı. Alnyazısı, iyi ve kötü yanlarıyla, burada köklenmişti.

Genç kadının koluna girdi.

- Lucy, birlikte bir gece geçirmeliyiz yakında. Birbirimize söyleyecek çok şeyimiz var.

- Kabul. Lucy ona sevgiyle gülümsedi. Yarın beni akşam yemeğine götürebilirsin.

Yanyana geniş koridorun aşağısına yürüdüler, onu yanında hissettikçe rahatlık duyuyordu Kent. Yan gözle yüzüne baktı ve kesin olarak bir şeyi anladı : İkisi için yedekte pek çok iyi şey bulunduğunu. Bütün geleceğin. Belki birbirlerine ayak uydurabilmek için zamana ihtiyaçları vardı, ama geleceği birlikte bulacaklarından emindi.

Lucy de kendi yönünden düşünüyordu: «Düşlerin gerçekleştiği de olur ...Benimki, belki bir gün... yakında...»

Alacakaranlık patolojik anatomi bölümüne erkenden iniyordu. Bodrumda çalışmanın bedeliydi bu. Işıkları yakan David Coleman hemen gerçekleştireceği tasarılarından birinin bölümü daha iyi bir yere geçirmek olduğunu düşündü. Patolojik anatomiyle uğraşanların kendiliğinden hastanenin derinliklerine itildiği günler geride kalmıştı : Tıbbın diğer dalları kadar onların da gün ışığına ihtiyaçları vardı.

Odaya girdi ve Pearson'u masasının başında buldu. Yaşlı adam çekmecelerini boşaltıyordu. David Coleman içeri girdiğinde başını kaldırdı.

- Otuz iki yılda insan ne çok şey biriktiriyor! Coleman bir an ona baktı, sonra:

- Çok özür dilerim, dedi, üzgünüm.

- Üzülecek bir şey yok, diye karşılık verdi Pearson birden. - Son çekmeceyi de kapadı ve kâğıtları bir evrak çantasına yerleştirdi. - Yeni bir işiniz olduğunu öğrendim. Tebrikler.

Coleman düşündüğü şeyi söyledi:

- Bu görevin bana başka türlü verilmesini yeğ tutardım.

- Artık çok geç. (Pearson çantasının kilidini şaklattı ve bakışını çevresinde gezdirdi) Sanırım, hepsi bu kadar. Başka bir şey bulursanız, emekli maaşıyla birlikte bana gönderirsiniz.

- Size söylemek istediğim bir şey var, dedi Coleman.

- Neymiş o?

Coleman sözcükleri ve cümleleri özenle seçerek, dikkatli konuştu :

- Hemşire adayı, bacağı kesilen. Bu sabah bacağına inceledim. Haklısınız. Ben yanılmışım. Kemikte bir habis tümör var, hem de hiç şüpheye yer bırakmıyacak şekilde.

Yaşlı adam sessiz ve hareketsiz durdu. Düşünceleri çok uzaklara dalıp gitmiş gibiydi. Sonra ağır ağır:

- Hiç olmazsa bu vakada yanılmadığıma sevindim, dedi.

Pardesüsünü aldı ve kapıya yürüdü. Çıkmak üzereyken döndü. Neredeyse utana sıkıla sordu :

- Size bir öğütte bulunsam canınız sıkılır mı?

- Rica ederim, buyurun, dedi Coleman.

- Gençsiniz. Genç. Yakıcı şeylerle dolusunuz, sirkeyle. İyi bir şey bu. İşinizi de biliyorsunuz. Yeni gelişmelerden habersiniz. Hiç bilmediğim ve bundan sonra da öğrenemeyeceğim şeyler biliyorsunuz, öğüdümü kabul edin: Hep böyle devam etmeye bakın. Güç olacak, yanılmayın sakın. (Boşalttığı masayı işaret etti.) Bu iskemleye oturacaksınız ve telefon çalacak Hastane yöneticisi bütçeden söz edecek. Derken lâboratuvarda çalışanlardan biri (ya da bir kaçı) çekip gitmek isteyecek ve bunu ayarlamak gerekecek. Doktorlar içeri dalecek, şu ya da bu konuda bilgi isteyecekler, size danışacaklar. (Yaşlı adam hafifçe güldü.) Sonra satıcı gelecek, kırılmayan tüpler ve sönmeyen gaz lâmbaları satan adam. Onunla işinizi bitireceksiniz, başkası görünecek ve günün sonu gelecek, siz ne iş gördüğünüzü, nereye vardığımızı soracaksınız kendi kendinize...

Pearson sustu, Coleman bekledi. Yaşlı adamın, sözlerle geçmişinin bir bölümünü yaşadığını hissediyordu.

- Herhalde ertesi gün de, bir sonraki de, ondan sonraki de aynı şekilde geçecek. Bir gün gelecek, bakacaksınız yıl bitmiş. Derken ikincisi... üçüncüsü...

«Siz bütün bu işleri yaparken, başkalarının dersleri izlediğini, konferanslara katıldığını ve buralarda tıbbın yeniliklerini öğrendiğini göreceksiniz. Siz oralara gidecek vakti bulamayacağınızdan araştırmaları terkedeceksiniz, boş şeyler peşinde kendinizi hırpaladığınız için de, akşam yeni kitapları okuyamayacak kadar yorgun olacaksınız...

«Birden kendinizi eskimiş, modası geçmiş, yılanmış hissedeceksiniz - kendinizi ve bütün bildiklerinizi. Iskartaların yoluna gireceksiniz ve artık bir değişiklik yapmak için çok geç olacak.

Heyecan dolu ses kısıldı. Pearson bir elini Coleman'ın koluna koydu ve konuştu - gerçek bir yalvarmaydı bu :

- Bütün bu yollardan geçen ve geride kalma gafletini gösteren ihtiyar bir adamı dinleyin. Aynı şeyin başınıza gelmesine fırsat vermeyin. Gerekirse bir odaya kapanın. Telefondan, dosyalardan, kâğıtlardan uzak durun, okuyun, öğrenin, yenilikleri günü gününe izleyin. O zaman asla size dokunamazlar, «bunun işi bitti, temize havale edildi, dünün, evvelki günün adamı o», diyemezler asla sizin için. Çünkü onlar kadar, onlardan fazla şey bileceksiniz. Çünkü bilginin ötesinde, tecrübeniz de olacak.

Sesi hafifledi... kesildi ve döndü...

- Bunları her zaman hatırlamaya çalışacağım, dedi Coleman ve ekledi :

- Sizi çıkışa kadar geçireyim.

Basamakları çıktılar, birinci katta akşamın canlılığı başlıyordu. Bir hemşire, kolalı üniformasını hışırdatarak, elinde bir tepsi rejim yemeğiyle geçti gitti hızla. Orta yaşlı, tek bacağı alçılı bir adamın, yanında sandalın dibinde bırakılmış kürekleri andıran bir çift koltuk değneği, tekerlekli iskemlesiyle geçip gitmesi için kenara çekildiler. Bir hemşire üçlüsü gülerek geçti. Elinde çiçek buketiyle, bir adam asansöre doğru yürüdü. Hastane görevlilerinden bir kadın, içi resimli gazetelerle dolu bir küçük arabayı iterek götürüyordu. Bir yerlerde, görünmeyen bir çocuk ağlıyordu. Hastanenin dünyasıydı bu. Canlı bir organizma. En büyük dış dünyanın aynası.

Pearson çevresine bakmıyordu. «Otuz iki yıl! Belki bütün bunlara son olarak bakıyor...» diye düşündü Coleman. «Sıra bana geldiğinde bütün bunlar nasıl olacak? Şu dakikayı hatırlayacak mıyım acaba? Daha iyi anlayacak mıyım o zaman?»

Tepelerindeki oparlör bağırmağa başladı : «Doktor Coleman... Doktor Coleman.. cerrahi bölümüne...»

- İşte, dedi Pearson. Başladı. Vücut ısısı düşürülerek uyuşturulmuş bir hastanın muayenesi. Gitseniz iyi olur.

Elini uzattı :

- Başarılar.

Coleman konuşmakta güçlük çekti.

- Teşekkür ederim...

Yaşlı adam ona bir baş işareti yaptı ve yürüdü.

- İyi geceler Dr. Pearson. Nöbetçi hemşirelerden biriydi bu.

- İyi geceler, diye cevap verdi.

Çıkışa doğru yürürken, purosunu yakmak için bir «Sigara İçmek Yasaktır» tabelâsı önünde durdu.